

Številka: 07002-2/2020/23

Datum: 30. 9. 2020

SKUPNO POROČILO VLADE ZA LETO 2019:

Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Štiriindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018

in

Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Petindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2019

in

Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2019

(Državni preventivni mehanizem po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju)

I. Kazalo:

I.	Kazalo:.....	2
II.	Uvod	3
A.	Predstavitev Skupnega poročila	3
B.	Pojasnilo o metodologiji	3
III.	Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Štiriindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018. ...	5
A.	Osnovni pregled.....	5
B.	Realizacije priporočil iz PVČP 2018: tabela.....	8
C.	Podrobnejša pojasnila.....	146
IV.	Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Petindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2019	150
A.	Osnovni pregled.....	150
B.	Realizacije priporočil iz PVČP 2019: tabela.....	153
C.	Realizacija preteklih priporočil Varuha (2011–2017): tabela.....	240
D.	Podrobnejša pojasnila.....	284
V.	Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2019.....	335
VI.	Uporabljene kratice	338

II. Uvod

A. Predstavitev Skupnega poročila

Skupno poročilo Vlade za leto 2019 (v nadaljevanju: Skupno poročilo) zajema tri relativno samostojna poročila, ki predstavljajo odziv Vlade Republike Slovenije na aktivnosti in priporočila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, kot izhajajo iz Varuhovih poročil.

Prvi del zajema *Informacijo o realizaciji priporočila Državnega zbora ob obravnavi Štiriindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2018* (v nadaljevanju: Informacija o realizaciji PVČP 2018). Z navedenim priporočilom je Državni zbor na seji 20. junija 2019 vsem institucijam in funkcionarjem na vseh ravneh priporočil, »da upoštevajo priporočila Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, zapisana v Štiriindvajsetem rednem letnem poročilu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2018.« (Uradni list RS, št. 43/2019 z dne 28. 6. 2019). Po vsebini ta del poročila predstavlja predvsem oceno in prikaz realizacije priporočil, ki jih je Varuh izdal v letnem poročilu za leto 2018.

Drugi del Skupnega poročila predstavlja *Odzivno poročilo Vlade RS na Petindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2019* (v nadaljevanju: Odzivno poročilo na PVČP 2019), v katerem je predstavljena ocena in način realizacije priporočil, ki jih je Varuh izdal v letnem poročilu za leto 2018. Odziv na aktualno poročilo Varuha – drugače kot v preteklih letih – dodatno vsebuje tudi informacijo o realizaciji oziroma razlogih za nerealizacijo priporočil, izdanih med letoma 2011–2017, ki po oceni Varuha človekovih pravic doslej niso bila realizirana. Varuh namreč v prvem priporočilu iz letnega poročila za leto 2019 Vladi predlaga, »naj v svojem odzivnem poročilu prouči in pojasni razloge, zaradi katerih Varuhova pretekla priporočila niso bila uresničena«.

Tretji del poročila predstavlja *Odzivno poročilo Vlade RS na Poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju za leto 2019* (v nadaljevanju: Odzivno poročilo na PVČP DPM 2019). Odzivno poročilo na PVČP 2019 in Odzivno poročilo na PVČP DPM 2019 Vlada pripravlja na podlagi poziva Državnega zbora z dne 15. 7. 2020.

Poročilo pomeni povzetek in nadgradnjo prizadevanj Vlade in vseh državnih organov na področju varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin zlasti na tistih področjih, ki jih Varuh izpostavlja kot posebej problematična in na katerih že sicer opozarja posamezne organe na pomanjkljivosti ter jih poziva k ukrepanju. Organi se na ta opozorila, povezana s konkretnimi primeri iz njihove pristojnosti, praviloma odzivajo že sproti, v skupnem poročilu pa se opredelijo do vseh tistih vprašanj, ki jih Varuh šteje za tako pomembna, da jih posebej izpostavi kot priporočila v svojem letnem poročilu. Vlada tako v skupnem poročilu pojasnjuje, ali in v kakšni meri je uresničila ta konkretna Varuhova priporočila oziroma kako jih namerava uresničiti, pa tudi kje so izzivi, ki otežujejo njihovo uresničitev.

B. Pojasnilo o metodologiji

Skupno poročilo je, tako kot v preteklih letih, v okviru svojih pristojnosti koordiniralo Ministrstvo za pravosodje (v nadaljevanju: MP), k podaji prispevkov pa so bili pozvani vsi resorji, torej vsa ministrstva in vladne službe. Jedro skupnega poročila je samoocena realizacije, ki jo je glede posameznega priporočila posredoval resor, v katerega pristojnost pretežno spada problematika iz priporočila (nosilni resor).

Resorji so uresničevanje priporočil ocenjevali s petimi ocenami: realizirano, delno realizirano, nerealizirano, stalna naloga ali zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja. Ocena zaradi številnih različnih možnih oblik realizacije sicer ne temelji na natančnih kriterijih, je pa Ministrstvo za pravosodje ocene resorjev usklajevalo, v kolikor je zaznalo bistvena odstopanja pri njihovem dodeljevanju.

Glede realiziranih in delno realiziranih priporočil ter priporočil, ki predstavljajo stalno nalogo, so pristojni resorji navedli tudi aktivnosti, ki so jih v zvezi s priporočilom izvajali. Pri delno realiziranih in nerealiziranih priporočilih so navedeni tudi vzroki, zaradi katerih ni prišlo do (popolne) realizacije, pri priporočilih, katerih realizacijo resorji zavračajo, pa so navedeni razlogi, zaradi katerih se resorji z vsebino priporočila Varuha ne strinjajo.

Skupno poročilo vsebuje tudi druga pojasnila pristojnih resorjev glede navedb iz Varuhovih letnih poročil oziroma poročila o izvajanju nalog DPM.

V nadaljevanju skupnega poročila so zaradi večje preglednosti posamezna priporočila iz letnih poročil Varuha označena z vrstno številko, kot je bila dodeljena v poročilu, in letom, na katerega se poročilo Varuha nanaša.

III. Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Štiriindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018.

A. Osnovni pregled

Drugače kot v dosedanjih letnih poročilih je Varuh v PVČP 2019 izpostavil vsa dosedanja priporočila iz svojih letnih poročil od leta 2011 dalje, ki jih šteje za nerealizirana ali ocenjuje, da niso bila v celoti realizirana. V svojih dosedanjih letnih poročilih se je namreč Varuh opredelil le glede realizacije priporočil iz predhodnega letnega poročila, Vlada pa je v okviru Informacije o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi predhodnega letnega poročila Varuha predstavila napredek v času od zadnjega poročanja. Kljub spremenjeni metodologiji poročanja Varuha, ki se ji je sicer prilagodila tudi Vlada pri pripravi odzivnega poročila, pa v slednjem ohranja kot samostojen del poročila Informacijo o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Štiriindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018.

V PVČP 2018 je Varuh v zvezi s svojimi aktivnostmi podal 88 priporočil, od katerih se jih 83 nanaša na pristojnost Vlade ali njej podrejenih organov in organizacij, 5 pa na druge subjekte. V PVČP 2019 je Varuh kot nerealiziranih ali delno nerealiziranih navedel kar 71 priporočil iz PVČP 2018. Pri čemer na primer na področju pravosodja že sam pri kar petih priporočilih ugotavlja, da gre za stalno nalogo. Prav tako kot nerealizirani navaja dve priporočili, ki se ne nanašata na Vlado, temveč na poslance Državnega zbora, in sicer priporočili št. 12 (2018) in 15 (2018). Vsebinsko je med drugim posebej izpostavil napredek pri sodelovanju z MDDSZ, ki je intenzivno začelo odpravljati zaostanke pri odločanju na drugi stopnji, prav tako pozdravlja spremembo Zakona o minimalni plači. Na drugi strani opozarja na nerealizirana priporočila na področju problematike brezposelnih, na področju ki se nanaša na narodne in etnične skupnosti in ugotavlja, da nobeno njegovo priporočilo iz leta 2018, ki so se nanašala na MOP, ni bilo uresničeno.

V nadaljevanju tega poglavja sledi statistični prikaz ocene realizacije priporočil, ki se nanašajo na Vlado, prikaz realizacije posameznih priporočil, kot je bila ocenjena ob pripravi Odzivnega poročila Vlade Republike Slovenije na Štiriindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018 v primerjavi s trenutno realizacijo priporočil (poglavje III.B.), v poglavju III.C pa so podani nekateri dodatni (daljši) odzivi k posameznim priporočilom.

	realizirano		delno realizirano		nerealizirano		stalna naloga		zavrnitev realizacije		št. priporočil
	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020	2019 / 2020		
MP	5	4	3	5	2		7	8			17
MDDSZ	2	3	5	4	4	2	1	2	3	4	15
MF		2	1	1	2				1	1	4
MIZŠ		1	3	2	1	0				1	4
MJU			1	1			2	2	1	1	4
MK		1			1	1			1		2
MNZ	1	1	1	1	1	1	6	6	1	1	10
MOP			2	3	6	3		1	1	2	9
MORS							1	1			1
MZ	1	1	2	3	4	3	1	1	1	1	9
MZI		1	1				1	1			2
MZZ							1	1			1
UVN				2	3	1					3
vsi resorji							1	1			1
Vlada	1	1									1
Skupaj	10	15	19	22	24	11	21	24	9	11	83

V tabeli je prikazana ocena Vlade o realizaciji priporočil Varuha iz PVČP 2018. Podatki prikazujejo kvantitativno primerjavo med ocenami realizacije posameznih priporočil, kot izhajajo iz Odzivnega poročila Vlade Republike Slovenije na štiriindvajseto redno Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2018, in aktualno oceno realizacije po posameznih resorjih. Pri tem je mogoče ugotoviti viden napredek pri uresničevanju priporočil, saj je dodatno v celoti realiziranih 5 priporočil (prej 10, sedaj 15), število delno realiziranih priporočil se je povečalo za 3 (prej 19, sedaj 22) število nerealiziranih priporočil je več kot prepolovljeno (prej 24, sedaj 11), število priporočil, ki predstavljajo stalno nalogo, pa se je povečalo za 2 (prej 9, sedaj 11).¹

Izmed priporočil iz poročila za leto 2018 je 13 priporočil, ki se nanašajo na Vlado in jih Varuh šteje za neuresničena priporočila iz let 2011-2017. Gre za priporočila: 5 (2018), 52 (2018), 21 (2018), 36 (2018), 54 (2018), 55 (2018), 57 (2018), 58 (2018), 64 (2018), 77 (2018), 79 (2018), 81 (2018), 85 (2018). Od tega je po oceni Vlade 1 priporočilo že realizirano, 1 priporočilo delno realizirano, 4 priporočila so nerealizirana, 4 priporočila predstavljajo stalno nalogo, realizacijo 3 priporočil pa resorji zavračajo.

¹ V zvezi z navedenimi podatki opozarjamo, da je v dveh primerih prišlo do popravka ocene, podane v preteklosti, zaradi česar statistični podatki ne prikazujejo povsem ustreznega stanja realizacije priporočil. Tako je v zvezi s priporočilom št. 6 (2018), naj sodišča »dosledno obveščajo vabljenе o pravici do enakopravnega sodelovanja v postopku ter da k obvestilu vabljenim o pravici do enakopravnega sodelovanja v postopku dodajo tudi pojasnilo o dejanski dostopnosti sodišča (dostopnost posameznih prostorov, sanitarij, možnost parkiranja)«, Ministrstvo za pravosodje v letu 2019 ocenilo, da je priporočilo realizirano, medtem ko sedaj priporočilo šteje za stalno nalogo, pri čemer sprememba ocene nikakor ne pomeni poslabšanja obveščенosti oseb, vabljenih na sodišče. Enako velja glede priporočila št. 47 (2019), ki je bilo leta 2019 ocenjeno kot realizirano, letos pa je bilo ocenjeno, da zagotavljanje preglednega, učinkovitega in hitrega sistema nadzora nad izplačevanjem plač predstavlja stalno nalogo MDDSZ.

B. Realizacije priporočil iz PVČP 2018: tabela

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	Svoboda vesti in verske skupnosti (2019: str. 72, 2018: str. 99)					
12 (2018)	Varuh priporoča poslancem Državnega zbora RS, da se odločijo, ali bodo izkoristiti možnost iz 88. člena URS, po katerem zakone lahko predlaga tudi vsak poslanec, in vložili predlog dopolnitve tretje alineje v četrtem odstavku 72. člena Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI) z jasno opredelitvijo organiziranih religioznih obredov (z vsaj eksemplifikativnim naštetjem),	DZ		Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.		

² Zaporedna številka priporočila in (v oklepaju) letnica poročila, v katerem je bilo priporočilo izdano. Ponekod so zavedena tudi pretekla priporočila z enako ali bistveno podobno vsebino.

³ Priporočila so, drugače kot v preteklih letih, razvrščena po tematskih sklopih, ki praviloma sledijo poglavjem iz Varuhovih poročil za leto 2018 in 2019. Če je na koncu posameznega priporočila pripisana številka strani, označuje mesto navedbe priporočila v Varuhovem poročilu za leto, v katerem je bilo priporočilo izdano.

⁴ Informativna določitev pristojnih in nosilnih resorjev. Kadar je zapisanih več resorjev, je prvi izmed zapisanih nosilni..

⁵ Ocena realizacije, določena v PVČP 2018.

⁶ Trenutna ocena realizacije.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	ki naj ne bi bili dovoljeni v javnih vrtcih in šolah; oziroma predlog dopolnitve kazenskih določb z globo za prekršek za poseg v avtonomijo šolskega prostora z nedovoljenim organiziranim religioznim obredom; ali pa predlog spremembe sedaj veljavnega besedila s črtanjem prepovedi organiziranih religioznih obredov v javnih vrtcih in šolah oziroma njihovo izrecno dovolitvijo. (str. 100)					
	Narodne in etnične skupnost (2019: str. 75, 2018: poglavje <i>Nacionalne in etnične skupnosti</i> , str. 121)					
17 (2018) enako/ podobno: 15 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da v naslednjem nacionalnem programu ukrepov za Rome posebno pozornost nameni tudi ostarelim pripadnikom romske skupnosti, ter nato odloči, ali gre njihovo varstvo uvrstiti med osnovne strateške cilje in opredeliti tudi konkretne ukrepe v zvezi z njimi. (str. 133)	UVN, MDDSZ dodatno	nerealizirano	UVN, ki koordinira pripravo nacionalnega programa ukrepov za Rome, bo ob pripravi naslednjega nacionalnega programa ukrepov z vsebino poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018, ki se nanaša na to tematiko, seznanil pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter ga prosil, da priporočilo prouči in po potrebi v naslednji nacionalni program ukrepov za Rome predlaga tudi ukrepe, ki se nanašajo na ostarele pripadnike romske skupnosti.	delno realizirano	UVN koordinira pripravo nacionalnega programa ukrepov za Rome, ki bo sprejet za obdobje 2021–2030. MDDSZ je UVN sporočilo, da predlaga vključitev posebnega strateškega cilja z nazivom »Zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva«. Glej tudi pojasnilo k priporočilu št. 15 (2019).
18 (2018) enako/	Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, da odloči, ali gre	UVN, MIZŠ dodatno	nerealizirano	UVN bo na podlagi priporočila Varuha človekovih pravic najprej na pristojno ministrstvo, to je MIZŠ,	delno realizirano	UVN: UVN je pozval MIZŠ; v zvezi s tem glej pojasnilo k priporočilu št. 16 (2019). MIZŠ: Ministrstvo za izobraževanje,

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
podobno: 16 (2019)	skladno z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti (Uradni list RS, št 57/2013 z dne 5. 7. 2013) predlagati oziroma dati pobudo Vladi Republike Slovenije, da izkoristi možnost iz drugega odstavka 56 člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, na katerega upravno področje sodi ta problematika vsaj po pretežnosti, da prouči vprašanje organizacije brezplačnih avtobusnih prevozov otrok pripadnikov romske skupnosti v občini Šentjernej do osnovne šole, oziroma da v tej zvezi opravi nalogo iz drugega stavka tretjega odstavka 88 a člena ZLS in ugotovi ali občinska uprava pri tem ravna v skladu z ZOsn, ZOFVI, drugim odstavkom 4. člena ZVarD in 3. členom ZRomS-1 in po potrebi predlaga ustrezne ukrepe, ter ji o tem poroča. (str. 134)			naslovil pobudo, da pristojno ministrstvo prouči vprašanje organizacije brezplačnih avtobusnih prevozov otrok pripadnikov romske skupnosti v občini Šentjernej do osnovne šole ter pripravi ustrezen odziv. Ob tem bo pristojno ministrstvo seznanil z vsebino poročila Varuha človekovih pravic, ki se nanaša na to področje. Na podlagi prejetega pisnega odziva MIZŠ ter po potrebi tudi opravljenih medresorskih sestankov bo nato urad za narodnosti proučil nadaljnje možnosti glede realizacije konkretnega priporočila Varuha človekovih pravic.		znanost in šport je z Občino Šentjernej vzpostavilo pisno korespondenco glede omenjene tematike, tozadevno je MIZŠ predlagal organizacijo sestanka z vsemi relevantnimi deležniki, ki pa še ni bil realiziran. MIZŠ izraža nadaljnjo pripravljenost za rešitev tega vprašanja.
19 (2018) enako/ podobno: 17 (2019)	Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, da odloči, ali gre skladno z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti predlagati oziroma dati pobudo Vladi Republike Slovenije, da izkoristi	UVN, MIZŠ dodatno	nerealizirano	UVN bo proučil možnosti realizacije podanega priporočila. Pri tem UVN pojasnjuje, da ob pripravi vsakokratnih vladnih poročil o položaju romske skupnosti v Sloveniji občine iz 39. člena ZLS pozove k podaji informacije o tem, ali je občina že sprejela podrobne področne programe in ukrepe, kot	nerealizirano	Glej tudi pojasnilo k priporočilu št. 17 (2019).

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	<p>možnost iz drugega odstavka 56. člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, na katerega upravno področje sodi ta problematika vsaj po pretežnosti, da prouči vprašanje (ne)obstoja podrobnega področnega programa in ukrepov Občine Šentjernej oziroma da v tej zvezi opravi nalogo iz drugega stavka tretjega odstavka 88.a člena ZLS in ugotovi, ali se pri tem ravna v skladu z drugim odstavkom 6. člena v zvezi z osmim odstavkom 16. člena ZRomS-1 ter po potrebi predlaga ustrezne ukrepe in ji o tem poroča. (str. 135)</p>			<p>jim nalaga drugi odstavek 6. člena ZRomS-1. UVN je na podlagi prejetih odzivov občin, ki izkazujejo, da vse občine še vedno niso sprejele teh programov in ukrepov aktivno pristopil k naslavljanju te problematike tako, da je preko projekta Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA2) in Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA3) vsem občinam ponudil aktivno podporo pri pripravi tovrstnih akcijskih načrtov. Projekt SIFOROMA2 se je izvajal v letu 2018, projekt SIFOROMA3 pa se izvaja v letu 2019. Odziv občin na ponudbo UVN, da preko projekta z večdeležniškimi in multidisciplinarnimi pristopom občinam pomaga pri pripravi njihovih akcijskih načrtov, je bil zelo slab. V letu 2018 se je na poziv urada odzvala Občina Beltinci, kjer je potekalo več dogodkov. UVN je na podlagi ugotovitev s teh dogodkov pripravil osnutek akcijskega načrta Občine Beltinci in ga občini poslal v pregled in nadaljnje postopke. Po zadnjih informacijah Občina Beltinci akcijskega načrta še ni sprejela. Občina Dobrovnik je v</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>letu 2018 izrazila interes za sodelovanje pri obravnavi konkretnih izzivov na področju vzgoje in izobraževanja romskih otrok. V tej občini je bil oblikovan multidisciplinarni tim, ki naj bi se prvič sestel v zadnjih mesecih leta 2018, vendar po informacijah UVN do realizacije srečanja še ni prišlo. V letu 2019 je interes že izkazala Občina Ribnica, na podlagi česar se prvo srečanje načrtuje v mesecu aprilu 2019. Interes za sodelovanje z UVN glede priprave akcijskega načrta so zaenkrat izrazile še občine Rogašovci, Cankova, Kuzma in Tišina, napovedala pa ga je tudi občina Kočevje, ki sicer uradnega odgovora še ni poslala.</p>		
	Zaposleni (2019: str. 82, 2018: poglavje <i>Delovnopravne zadeve</i> , str. 249)					
46 (2018)	Vlada RS naj zagotovi, da bodo postopki pri vseh nadzornih institucijah potekali v razumnih rokih. Predlagamo primerno kadrovske okrepitve IRSD, kjer je to mogoče, tudi s prerazporeditvami. (str. 250)	MDDSZ, MJU dodatno	delno realizirano	Na podlagi sklepa Vlade RS je ministrica za delo v letu 2018 Inšpektoratu RS za delo (IRSD) odobrila 5 dodatnih zaposlitev. Tako se je število dovoljenih zaposlenih povečalo s 106 na 111. Zaposlitve so bile odobrene zgolj za leto 2018, pri čemer smo lahko zaposlitve izvedli le, če smo imeli za to na voljo dovolj sredstev, dodatnih sredstev ni bilo odobrenih. Po zagotovilih MJU, da bodo pri pripravi kadrovskega načrta za leto 2019 upošteevane kvote iz leta	delno realizirano	MDDSZ: Vlada RS in MDDSZ sta za leto 2019 odobrila IRSD deset dodatnih zaposlitev in tako s kadrovskim načrtom določila, da ima lahko IRSD v letu 2019 zaposlenih 121 uslužbencev (v letu 2018: 111). Zaradi dolgotrajnih zaposlitvenih postopkov in odpovednih rokov izbranih kandidatov je imel IRSD na dan 31. 12. 2019 zaposlenih 120 uslužbencev, od tega so bila 104 uradniška delovna mesta in 17 strokovnotehničnih delovnih mest. Na IRSD poleg tega opravlja delo tudi 6 uslužbencev, katerih zaposlitve so v 80

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>2018, smo zaposlili 5 inšpektorjev za nedoločen čas (zaposlovanje inšpektorjev za določen čas namreč ni mogoče).</p> <p>Glede na navedeno potrebuje IRSD v letu 2019 odobritev 5 dodatnih zaposlitev, da ohranimo kvoto, kot smo jo imeli v letu 2018. Šele odobritev večjega števila zaposlitev od navedenega pa bi pomenila dejansko povečanje števila inšpektorjev. Zaenkrat še ni potrjeno s strani Vlade RS oz. resornega ministrstva, v kakšni meri bo napovedana kadrovska okrepitev IRSD v letu 2019 realizirana.</p> <p>Z dodatnimi zaposlenimi, ki so nam bile odobreni leta 2018, smo okrepili nadzor delovnih razmerij. Okrepiti pa bi morali še število inšpektorjev za nadzor varnosti in zdravja pri delu, saj se je njihovo število v zadnjih letih na račun delovnih inšpektorjev močno znižalo. Razmisliti bomo morali tudi o okrepitvi socialne inšpekcije, v kateri so zdaj zaposleni le 4 inšpektorice in direktor, ki poleg vodenja inšpekcije opravlja tudi nadzore in zagotavlja vso drugo strokovno podporo na različnih nivojih.</p> <p>Zakon o izvrševanju proračunov za leti 2018 in 2019 je dal možnost, da Vlada v soglasju z MF in MJU</p>		<p>odstotkih sofinancirane iz sredstev EU, izvajajo pa projekt Odpravimo konflikte na delovnem mestu.</p> <p>Od navedenega števila zaposlenih je bilo poleg glavnega inšpektorja na dan 31. 12. 2019 zaposlenih</p> <p>91 inšpektorjev (v letu 2018: 81, v letu 2011 pa na primer 88).</p> <p>MJU: V zvezi s priporočili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev pojasnjujemo, da 60. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819, Uradni list RS, št. 71/2017, 13/18-ZJF-H, št. 83/18 in 19/19), med drugim določa, da so neposredni uporabniki proračuna države in posredni uporabniki proračuna države in občin pripravili kadrovske načrte za leti 2018 in 2019 tako, da dovoljeno število zaposlenih ni smelo presežati dovoljenega števila zaposlenih določenega v kadrovske načrtih za leto 2017. V skladu s četrtem odstavkom 60. člena ZIPRS1819 je vlada ob predhodnem soglasju MF in MJU odločila, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovske načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ en odstotek in za dodatnih 10 zaposlitev na Inšpektoratu RS za delo. Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot in od tega 10 za MDDSZ</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>Inšpektoratu za delo Republike Slovenije v izjemnih primerih odloči, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ dodatnih deset zaposlitev.</p> <p>Pri zviševanju števila inšpektorjev je treba upoštevati tudi, da višje število inšpektorjev pomeni tudi potrebo po večjem številu podpornega kadra (dokumentalistke, informatiki,..).</p> <p>Če želimo z vidika zaposlovanja razmišljati dolgoročno, menimo, da bi bilo smiselno del novih zaposlitev zagotoviti tudi za strokovne pomočnike, ki jih je uvedel Zakon o inšpekciji dela že v letu 2014. V skladu z zakonom naj bi strokovni pomočnik opravljala posamezna procesna dejanja v inšpekcijskem postopku pred izdajo odločbe, v skladu z usmeritvami in pod nadzorom inšpektorja, ki vodi postopek. Institut za zdaj ni zaživel, saj na ta račun IRSD ni dobil dodatnih zaposlitev, kar pomeni, da bi zdaj vsaka zaposlitev strokovnega pomočnika šla na račun zaposlitve inšpektorja. Strokovni pomočniki bi v praksi inšpektorjem pomagali pri administrativnih nalogah in ko bi imeli 5 let delovnih izkušenj, bi jih lahko zaposlili kot inšpektorje, ki bi že imeli izkušnje in bi lahko takoj</p>		<p>ter s sklepom z dne 11. 7. 2019 še za dodatno eno kvoto od skupaj odobrenih 22 kvot.</p> <p>V letu 2019 je bilo odobrenih skupaj 27 novih zaposlitev. Problematiko glede kadrovske podhranjenosti inšpekcijskih služb je večkrat obravnaval tudi Inšpekcijski svet. Glede na Poročilo Inšpekcijskega sveta za leto 2019 je bilo v tem letu na dan 31. 12. 2019 zaposlenih 1504 inšpektorjev, v primerjavi s prejšnjim letom (1487 inšpektorjev na dan 31. 12. 2018) se je število vseh inšpektorjev povečalo za 17.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				samostojno opravljali delo. Z zaposlovanjem strokovnih pomočnikov bi lažje pridobili inšpektorski kader tudi zato, ker na tehniškem področju inšpektorje preko razpisov težko dobimo (razlog je nizka plača). Dolgoročno bi želeli bi imeti na vsaki območni enoti sistemizirano mesto vsaj za enega strokovnega pomočnika.		
47 (2018) enako/ podobno: 24 (2019)	Vlada RS naj spremlja in izvaja ukrepe, ki bodo zagotovili pregleden, učinkovit in hiter sistem nadzora nad izplačevanjem plač, tako neto zneskov kot vseh odtegljajev, povezanih s plačami. (str. 250)	MDDSZ	realizirano	Menimo, da je pomemben napredek na sistemski ravni na področju sistema nadzora nad izplačevanjem plač prinesla novela Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ZPIZ-2E, s katero je bila določena nova pristojnost Finančne uprave RS za izrekanje glob delodajalcu in njegovi odgovorni osebi, če v davčnem nadzoru ugotovi, da delodajalec ni predložil davčnega obračuna, ker ni izplačal plače. Na takšen način se zagotavlja pravna in socialna varnost delavcu ter hkrati preprečujejo morebitna izigravanja ter siva ekonomija. Namen ureditve, ki jo je prinesla novela ZPIZ-2E je v zagotovitvi upoštevanja celotnega obdobja zavarovanja v pokojninsko dobo delavcem, ki na obračunavanje prispevkov za socialno varnost nimajo vpliva, ob hkratnem obveščanju zavarovancev o posledicah neobračunanih	stalna naloga	MF, vključno s Finančno upravo RS, že vrsto let sprejema ukrepe za izboljšanje učinkovitosti pobiranja prispevkov za socialno varnost in omejitev izigravanja zakonodaje. Glej tudi podrobnejša pojasnila k priporočilu št. 24 (2019).

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>prispevkov (nepriznavanje plač pri določanju pokojninske osnove in nepriznavanje pokojninske dobe) in o pravnih možnostih, ki jih ima za zaščito svojih pravic, skupaj s pozivom zavarovancu, da se izreče o prejemu plače (vključno z njeno višino). Delodajalca pa se seznanijo, da mora izplačati plačo, če tega še ni storil in posredovati obračun davčnega odtegljaja, sicer stori prekršek, za katerega je predpisana kazen globe.</p> <p>Zavedamo se, da je delavec v razmerju do delodajalca šibkejša stranka, zato ves čas stremimo k ureditvi, ki bi bila zanj kar najugodnejša in čim bolj enostavna. V tej luči ter z namenom zaščite pravic delavcev, ki jim delodajalci ne plačujejo ali pa ne obračunavajo prispevkov, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju vsebuje kar nekaj določb, ki izjemoma za delavce ter v nasprotju z zavarovalnim načelom določajo, da se jim, kljub temu da prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje niso plačani, obdobje za katero so prispevki vsaj obračunani upošteva v pokojninsko dobo in torej vsaj pri ugotavljanju upravičenosti do pravic iz pokojninskega zavarovanja zaradi dejstva neplačila prispevkov načeloma niso prikrajšani. Gre za</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ugodnost, ki je dana zgolj zavarovancem, ki so v odvisnem delovnem razmerju in na tej podlagi tudi vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer zato, ker lahko na plačevanje, glede na sistem pobiranja davkov in prispevkov, vplivajo zgolj omejeno.</p> <p>V zvezi s plačilom prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je sicer potrebno nadaljnje ukrepanje ter aktivno ravnanje državnih organov za še učinkovitejši nadzor nad pobiranjem prispevkov za socialno varnost ter s tem za dodatno izboljšanje finančne discipline delodajalcev na tem področju, in sicer s sistematičnim in doslednim izvajanjem nadzora nad plačilom in obračunavanjem prispevkov za socialno varnost ter izdajanjem obvestil, ki jih z vidika nepredlaganja obračuna davčnega odtegljaja predvideva ZPIZ-2E.</p>		
48 (2018)	Varuh znova priporoča spremembo Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, da bo invalidu pripadal denarni prejemek v sorazmernem deležu glede na število opravljenih ur, torej tudi, če je opravljenih ur več ali manj kot 100. Poleg tega naj se omenjenim osebam, ki se v	MDDSZ	nerealizirano	MDDSZ bo ob prvi spremembi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov upoštevalo priporočilo Varuha človekovih pravic.	nerealizirano	Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov v tem obdobju še nismo spreminjali.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	okviru zaposlitvene rehabilitacije usposablajo na delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu, povrnejo stroški za malico. (str. 250)					
49 (2018) enako/ podobno: 29 (2019)	Ministrstvo za pravosodje in Vlada RS naj takoj pristopita k reševanju problematike pravosodnih policistov. Sprejmeta naj ukrepe, ki bodo zagotovili dosledno varstvo pravic pravosodnih policistov, zaščitili njihovo dostojanstvo in omogočili učinkovito delovanje slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora. (str. 254)	MP	delno realizirano	<p>Ministrstvo za pravosodje, URSIKS, je v mesecu februarju objavilo razpis za zasedbo 54 prostih delovnih mest pravosodni policist - kandidat. Izbrani kandidati bodo po uspešno opravljenem usposabljanju zaposleni na lokacijah, kjer so potrebe največje. Obetamo si, da bodo nove zaposlitve zmanjšale obremenjenost pravosodnih policistov in omogočile učinkovitejše delovanje slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora.</p> <p>Nadurno delo se opravlja v skladu z določili 144. člena ZDR-1. Pri pripravi razporeda dela pravosodnih policistov se upoštevajo vse zakonske omejitve glede števila opravljenih ur ter se vsem pravosodnim policistom zagotavljajo zakonsko določeni počitki. Prav tako smo aktivirali upokojene pravosodne policiste in sicer jih trenutno 8 opravlja delo na lokacijah v zavodih Maribor, Radeče, Ljubljana in Dob.</p>	delno realizirano	<p>Ministrstvo za pravosodje, URSIKS, je v nadaljevanju leta 2019 objavilo še 36 javnih objav za zasedbo 155 delovnih mest pravosodni policist - kandidat, ter v letu 2020 (do 13. 8. 2020) 18 javnih objav za zasedbo 45 delovnih mest pravosodni policist – kandidat.</p> <p>Nadurno delo se opravlja v skladu z določili 144. člena ZDR-1.</p> <p>Prav tako smo aktivirali upokojene pravosodne policiste in sicer jih trenutno 8 opravlja delo na lokacijah v zavodih Dob (5), Celje (2) in Radeč (1).</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
50 (2018) enako/ podobno: 28 (2019)	Vlada RS naj za zagotavljanje nacionalne obrambne varnosti in stabilnega delovnega okolja preskrbi zadostne finančne, kadrovske in druge vire za delo v Slovenski vojski. (str. 254)	MORS	stalna naloga	Koalicijska pogodba, ki so jo sklenile stranke aktualne vlade, že v svojih temeljnih izhodiščih navaja zavedanje koalicije, »da je varnost naša skupna dobrina, in želja nas vseh je zagotoviti, da bodo ljudje v	stalna naloga	Krepitev zmogljivosti Slovenske vojske (SV) in njena modernizacija sta del prizadevanj za povečanje varnosti države, pri čemer je treba upoštevati, da Republika Slovenija svojo varnost zagotavlja tako z lastnimi silami kot tudi v

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>naši državi varni« ter da je »varnost eden izmed temeljnih pogojev za delovanje in razvoj družbe«. Krepitev zmogljivosti Slovenske vojske in njena modernizacija sta del prizadevanj za povečanje varnosti države, pri čemer je treba upoštevati, da Republika Slovenija svojo varnost zagotavlja tako z lastnimi silami kot tudi v okviru kolektivne obrambe.</p> <p>Vlada Republike Slovenije, glede na spremenjeno varnostno okolje, pripravlja spremembe temeljnih razvojno usmerjevalnih dokumentov na področju nacionalne varnosti: Javna obravnava nove Resolucije o strategiji nacionalne varnosti je bila že izvedena. Razen tega pa Ministrstvo za obrambo pripravlja Belo knjigo o obrambi, ki bo celovito, objektivno in verodostojno predstavila vizijo razvoja ter podala konkretne ključne razvojne cilje obrambnega sistema v naslednjem dolgoročnem obdobju. Bela knjiga o obrambi bo prav tako zapolnila razvojne in konceptualne vrzeli, ki so posledica poslabšanja razmer v varnostnem okolju, novih tehnoloških trendov in demografskih gibanj v Republiki Sloveniji ter širše. Poleg ključnih dosežkov in prispevka obrambnega sistema Republike Slovenije k nacionalni, regionalni ter globalni varnosti, obrambi in</p>		<p>okviru kolektivne obrambe. V zvezi s tem je treba povečati investicije za hitrejše nadaljevanje in implementacijo načrtov modernizacije, kakor tudi že načrtovanega preoblikovanja SV.</p> <p>Pripravljen je predlog Zakona o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih 2021 do 2026, ki na sistemski ravni ureja prevzemanje dolgoročnih obveznosti pri nakupih vojaške opreme in oborožitve, saj trenutno veljavna zakonodaja ne omogoča sprejemanja obveznosti daljših od štirih let, do štirih let pa le v omejenem obsegu. Predlog zakona je v obravnavi v Državnem zboru.</p> <p>V okviru preoblikovanja SV se z določanjem prioritet v skladu z načrtom izgradnje zmogljivosti SV usmerja omejene kadrovske, materialne in finančne vire v enote, ki so nosilke zagotavljanja pripravljenosti SV.</p> <p>Vlada Republike Slovenije je glede na spremenjeno varnostno okolje v okviru sprememb temeljnih razvojno usmerjevalnih dokumentov na področju nacionalne varnosti sprejela Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti. Prav tako je bila pripravljena Bela knjiga o obrambi, ki je bila sprejeta v januarju 2020 in podaja konkretne ključne razvojne cilje obrambnega sistema v naslednjem dolgoročnem obdobju. V fazi izdelave je Resolucija o strategiji dolgoročnega</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>stabilnosti, bo Bela knjiga o obrambi opredelila tudi potrebne obrambne vire, vključno z viri na kadrovskem področju, ter vizijo prihodnjega razvoja obrambnega sistema Republike Slovenije in njenih obrambnih zmogljivosti.</p> <p>Poleg tega vlada sprejema tudi konkretne ukrepe za izboljšanje stanja v obrambnem sistemu. Varnost v najširšem pomenu besede je ena od prioritetenih področij tudi rebalans proračuna za leto 2019. S tem se Republika Slovenije odziva na spremenjene varnostne razmere, ki zahtevajo ustrežnejše obrambne zmogljivosti države za soočanje s prihodnjimi viri ogrožanja in tveganji nacionalne in mednarodne varnosti. S predlogom rebalansa proračuna Republike Slovenije za leto 2019 se bo finančni načrt ministrstva zvišal za 40 mio evrov. Večji del dodatnih sredstev v višini 33.341.550 evrov je namenjenih Slovenski vojski za plače in njeno modernizacijo.</p> <p>Glede kadrovske problematike v Slovenski vojski pa je oblikovana posebna delovna skupina, ki pripravlja predlog kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov za reševanje navedene problematike.</p> <p>Menimo, da se z zgoraj navedenimi aktivnostmi sledi tudi priporočilu</p>		<p>razvoja in opremljanja Slovenske vojske. Ministrstvo za obrambo je pristopilo tudi k dopolnitvi in spremembi SOPR 2018-2023.</p> <p>Finančna sredstva se za potrebe SV povečujejo za 30 mio € letno na podlagi sklepa Vlade RS. Poudariti je treba, da gre za pozitivni premik v notranji strukturi finančnega načrta SV, kar pomeni, da se zmanjšuje delež stroškov za osebje (plače) in povečuje za investicije (modernizacija). Investicije so namenjene predvsem delnemu izboljšanju in vzdrževanju dosežene stopnje pripravljenosti SV.</p> <p>V okviru delovne skupine Ministrstva za obrambo za prenovo kadrovskega popolnjevanja Slovenske vojske in izdelavo ter izvajanje strategije promocije so bili v sklopu celotnega nabora predlogov ukrepov in aktivnosti realizirani naslednji ukrepi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – V okviru reševanja izrazitega negativnega trenda kadrovske popolnitve je bil eden ključnih ciljev širšega celovitega nabora ukrepov za izboljšanje kadrovske situacije povečati zanimanje za zaposlitev in zagotoviti načrtno zadrževanje kadrov ter zaustaviti zmanjševanje kadrovske sestave SV. Sprejeta je bila Uredba o posebnih denarnih nagradah ob sklenitvi in podaljšanju pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski, ki zajema širši krog

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				Varuha človekovih pravic.		<p>upravičencev, in sicer vse vojaške osebe, ki imajo sklenjeno pogodbo za določen čas. Prav tako se je zvišala tudi višina denarne nagrade, ustrežneje pa se je uredila tudi dinamika izplačevanja, in sicer tako, da se izplačuje postopno, ob zaključku vsakega končanega leta opravljanja vojaške službe. Na podlagi sklepa Vlade RS sta na novo določeni tudi dve kategoriji formacijskih dolžnosti, ki jima pripada povečanje osnovne plače za 20%.</p> <ul style="list-style-type: none"> – V okviru celostne skrbi za pripadnike SV so bile podane usmeritve za preučitev možnosti sklenitve dodatnega zdravstvenega zavarovanja pripadnikov SV v letu 2020. S sklenitvijo tovrstnega zavarovanja bi izkazali skrb za pripadnike v primeru bolezni ali poškodb, hkrati pa bi lahko s tovrstnim zavarovanjem skrajšali število bolniških odsotnosti. Predlog sklenitve dodatnega zavarovanja je v fazi odločanja. – V letu 2019 je bila pripravljena tudi novela Uredbe o pogodbenem opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske, ki jo je Vlada RS sprejela v letu 2020.
51 (2018)	Varuh od ministra za javno upravo pričakuje prednostno obravnavo sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. (str. 255)	MJU	delno realizirano	Aktivnosti glede priprave sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju so podrobno predstavljene v odzivnem poročilu Vlade ma letno poročilo Varuha človekovih pravic za l. 2018.	delno realizirano	Upošteva je navedeno v Pojasnilih, dodatno pojasnjujemo, da sta se vladna in sindikalna stran v Dogovoru o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 80/18) zavezali, da se v letu 2019 pričnejo usklajevanja

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>sprememb ZSPJS. V tej zvezi je bila na sestanku s sindikati aprila 2019 dogovorjena časovna dinamika z navedbo konkretnih aktivnosti usklajevanj oziroma pogajanj s sindikati javnega sektorja za realizacijo dogovorjenih aktivnosti in ukrepov. Vladna stran je pripravila Izhodišča sprememb sistema plač javnega sektorja, ki so bila predstavljena na seji pogajalske komisije junija 2019 in obravnavana na več sejah pogajalske komisije jeseni 2019. Obe sindikalni pogajalski skupini sta posredovali odzive. Po nastopu mandata nove vlade v letu 2020 so se pogajanja s sindikati javnega sektorja pričela junija 2020, kjer sta se strani dogovarjali glede poslovnika o vodenju pogajanj in usklajevanj sprememb in dopolnitev Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in njegovih podzakonskih predpisov, kolektivnih pogodb ter drugih predpisov in ukrepov, ki določajo politiko plač v javnem sektorju, glede nadaljevanja dela v zvezi z odprtimi zadevami vezanimi na pogajanja in usklajevanja, glede izplačil dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije in dodatka za delo v rizičnih razmerah v obdobju epidemije, glede regresa za letni dopust za leto 2020 in pripravi dispozicije analize dodatkov. Pogajanja in usklajevanja se bodo nadaljevala jeseni 2020.</p>
	Brezposelni (2019: str. 87, 2018: poglavje <i>Brezposelnost</i> , str. 259)					

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
52 (2018) enako/ podobno: 34 (2019), 72 (2017), 67 (2016)	MDDSZ naj spremeni 63. člen ZUTD tako, delavec ne bo izgubil pravice do nadomestila za primer brezposelnosti, kadar zaradi delodajalčeve redne odpovedi v nasprotju z določbami zakona o delovnih razmerjih, ki določajo posebno varstvo delavca pred odpovedjo, za zavarovanje svojih pravic ni zahteval arbitražne odločitve ali sodnega varstva. (str. 261)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MDDSZ je v preteklih letih pojasnilo svoje stališče v zvezi s priporočilom za spremembo 63. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17; v nadaljevanju: ZUTD) v delu, ki se v zvezi z možnostjo uveljavitve denarnega nadomestila za primer brezposelnosti nanaša na obveznost delavcev invalidov, da v primeru nezakonitega prenehanja delovnega razmerja zoper delodajalca uveljavljajo sodno varstvo (v odzivu Vlade RS na Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2016 - priporočilo št. 67 in leto 2017 - priporočilo št. 72), in sicer z obširno obrazložitvijo ureditve položaja delavcev invalidov v veljavni zakonodaji (ZUTD v povezavi z ZDR-1, ZPZ-2, ZZRZI). Letošnje priporočilo razumemo kot poziv na spremembo celotne 7. alineje drugega odstavka 63. člena ZUTD, torej, da bi se navedena obveznost kot pogoj za uveljavitev pravice do denarnega nadomestila črtala za vse delavce, ki na podlagi določb 114. do 116. člena ZDR-1 uživajo posebno pravno varstvo pred odpovedjo (t.j. starejši delavci, starši ter invalidi in odsotni z dela zaradi bolezni). Ne glede na to, da se priporočilo št.	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Glej pojasnilo k priporočilu št. 34 (2019).

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>52 nanaša na vse varovane kategorije delavcev in da posledično argument neenakopravne obravnave različnih varovanih kategorij delavcev odpade, je treba pojasniti, da ZUTD v 63. členu določa primere, ko je za prenehanje delovnega razmerja podana volja ali krivda delavca, zaradi česar se v takšnih primerih pravica do denarnega nadomestila odkloni. Na opisan način se zasleduje cilj tega zakona, določen v tretjem odstavku 3. člena ZUTD, ki je v zagotavljanju varnosti zavarovancev v primerih nastanka brezposelnosti brez njihove krivde ali proti njihovi volji z zagotovitvijo denarnih nadomestil po načelih vzajemnosti in solidarnosti. Namen 7. alineje te zakonske določbe je v preprečevanju neaktivnosti delavcev pri uveljavljanju njihovih delovno pravnih pravic, saj je v teh primerih za prenehanje delovnega razmerja kljub enostranskemu protipravnemu ravnanju delodajalca prav tako prisotna volja delavca. Priznavanje pravice do denarnega nadomestila iz naslova brezposelnosti bi bilo torej v primerih iz drugega odstavka 63. člena ZUTD v nasprotju s cilji tega zakona.</p>		
53 (2018) enako/	Varuh spodbuja MDDSZ in ZRSZ, naj obstoječe evidence o izvajanju ukrepov APZ dopolnita	MDDSZ	delno realizirano	Zavod na podlagi sklenjenih pogodb vodi statistične podatke o številu vključitev v posamezne programe	realizirano	Glej pojasnilo k priporočilu št. 35 (2019). MDDSZ pojasnjuje, da obstoječe evidence omogočajo pregled po različnih

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
podobno: 35 (2019)	s podatki, kako so posamezni ukrepi APZ razporejeni med brezposelnimi osebami, o številu ukrepov, v katere je bila največkrat vključena posamezna brezposelna oseba, o številu brezposelnih oseb, ki sploh niso bile vključene v noben ukrep, ob upoštevanju regij, časa brezposelnosti in vključenosti posameznika v evidenco brezposelnosti. (str. 261)			APZ (po spolu, starosti, ravni izobrazbe, trajanju brezposelnosti, invalidnosti, regiji/območni službi, prejemnikih denarnega nadomestila ter prejemnikih denarne socialne pomoči). Na podlagi teh podatkov lahko zagotavlja vse podatke o vključenih osebah, tudi za potrebe evalvacij posameznih programov APZ, ki jih izvajajo zunanji izvajalci. Vodenje posebne evidence oseb, ki v programe aktivne politike zaposlovanja niso bile vključene, pa ni potrebno, saj lahko zavod na podlagi dodatnih analiz in kombinacije podatkov iz evidence brezposelnih oseb in oseb, vključenih v programe APZ, zagotavlja vse podatke.		kriterijih.
	Otroci (2019: str. 92, 2018: poglavje <i>Pravice otrok</i> , str. 391)					
86 (2018)	Varuh Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport priporoča, naj skupaj oblikujeta smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo, ki bodo zagotovile, da bo branje otrokom omogočilo primeren razvoj in oblikovanje odnosa do sebe in drugih, brez spodbujanja h kateri koli obliki psihičnega ali fizičnega nasilja. (str. 395)	MK	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Na pobudo Varuha, da MIZŠ skupaj z MK pripravi »smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo, ki bi zagotovile otrokom branje, ki bi omogočilo primeren razvoj in oblikovanje odnosa do sebe in drugih, brez spodbujanja h kateri koli obliki psihičnega ali fizičnega nasilja«, se je MIZŠ odzvalo s predlogom, da se v strokovne skupine (komisije ali odbore), ki so odgovorne za izbor kakovostnih kulturnih vsebin primernih za otroke in mlade oz. se priporočajo vzgojno-	realizirano	V strokovno skupino za izbor projektov ustreznosti knjig za otroško in mladinsko literaturo smo poleg obstoječih članov dodali še članico iz ZZRS, ki skrbi za dotično področje in je strokovni povezovalni most med vsemi zgoraj navedenimi akterji.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>izobraževalnim institucijam, poleg strokovnjakov s področja kulture vključi tudi strokovnjake s področja razvojne psihologije ter pedagoge praktike (vzgojitelje, učitelje glede na starost oz. stopnjo vzgojno-izobraževalnega sistema) vsaj pri problemskih vsebinah. Tako dopolnitev strokovne skupine predlagamo ne le za področje književnosti, temveč tudi na drugih področjih kulture. Tak predlog podpira tudi MK, s katerim tudi sicer MIZŠ na področju kulturno-umetnostne vzgoje, ki pokriva vsa področja umetnosti in predstavlja presek med področjem vzgoje in izobraževanje ter kulturo, zelo dobro sodeluje.</p> <p>Kot primer dobre prakse navajamo ureditev na področju uprizoritvenih umetnosti, kjer se je pred kratkim vzpostavila nacionalna spletna platforma Zlata paličica (http://www.zlatapalicica.si/; nosilec Slovenski gledališki inštitut), kjer je v rubriki Predstave podan pregled priporočenih gledaliških predstav za otroke in mladino, ki jih ustvarjajo profesionalne ustanove in ustvarjalci na področju dramskega, lutkovnega, glasbenega in plesnega gledališča po vsej Sloveniji. Predstave na platformi izbere in oceni strokovna komisija, ki je sestavljena iz teatrologa,</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>razvojnega psihologa in pedagoga iz vzgojno-izobraževalnega zavoda. Na ta način pregledane predstave so strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju pa tudi staršem v pomoč pri izboru starostno primernih kakovostnih predstav za otroke in mladino.</p> <p>Ker pa gre pri knjižničarstvu za področje dela javne službe, ki zagotovo lahko vpliva na razvoj mladega človeka in njegovo obliko odnosa do sebe in drugih, se zavedamo, da so za izvajanje tega dela poslanstva potrebni kompetentni sodelavci. V preteklosti so se mladinski knjižničarji usposabljali na Pedagoški akademiji in so poleg poznavanja strokovnih predmetov (npr. delo z mladim bralcem) in književnosti, usvojili tudi potrebna znanja splošne, razvojne in otroške psihologije, pa tudi metodike in didaktike in druga, za razumevanje mladega bralca potrebna znanja. Kasneje so delo mladinskih knjižničarjev prevzeli bibliotekarji, diplomanti zelo različnih študijskih smeri, ki so, da bi zagotovili večjo objektivnost svojega delovanja, vseskozi sodelovali s strokovnjaki drugih področij, pomembnih za razvoj mlade osebnosti oziroma mladega bralca. V Zakonu o knjižničarstvu (Uradni list RS, št.</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15) je opredeljena stopnja in smer izobrazbe za strokovne knjižničarske delavce, ni pa mogoče v zakonu podrobneje opredeliti zahtev za opravljanje posameznih vsebinskih področij. Strokovni knjižničarski delavci, ki skrbijo za mlade bralce ter izbor gradiva zanje in njegovo priporočanje, pri svojem delu v skladu s strokovno etiko in svojim poslanstvom upoštevajo uveljavljene smernice in strokovna priporočila ter se za delo z mladimi bralci stalno strokovno usposabljaajo.</p> <p>Ob navedenem dodajamo, da gre pri tem vprašanju za izrazito strokovno vprašanje, do katerega se morajo opredeliti tako strokovnjaki s področja književnosti, še posebej strokovnjaki za otrokom oziroma mladini namenjene književnosti, ter hkrati bržkone tudi strokovnjaki s področja vzgoje in izobraževanja itd. Če bi se v te vrste odločanja vmešavalo ministrstvo ali celo minister osebno, bi takšno poseganje lahko kaj kmalu začelo delovati kot oblika cenzure in bi bilo zato gotovo deležno upravičenih očitkov o političnih ali celo ideoloških merilih odločanja. S tega vidika sodimo, da bi bil sleherni poseg ministra oziroma ministrstva v tem zelo občutljivem vprašanju v osnovi nedopusten, zato</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				odločitev o tem, ali je knjiga primerna za mlade bralce ali ne, prepuščamo stroki in pozivamo strokovnjake, da sporno vprašanje razčistijo na način čim bolj strpnega dialoga. Tudi sicer je stroka smernice za uvrščanje literarnih del v otroško in mladinsko literaturo že oblikovala in jih v skladu s potrebami družbenih sprememb ter tehnološkega razvoja tudi dopolnjuje in spreminja.		
87 (2018)	Varuh priporoča, da Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) celoviteje uredi pravice študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom (na primer status športnika). (str. 404)	MIZŠ	delno realizirano	Imenovana je bila Delovna skupina za pripravo dokumentov v zvezi z delom s študenti s posebnimi potrebami in posebnim statusom (člani so iz MIZŠ, MDDSZ, UL, UP, UM, ŠOS in društvo invalidov). Med naloge delovne skupine sodijo analiza stanja študentov s posebnimi potrebami in posebnim statusom v visokem šolstvu, priprava besedila Pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom, sodelovanje z deležniki pri pripravi predloga Pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom, priprava ocene finančnih posledic izvajanja Pravilnika o študentih s posebnimi potrebami in posebnim statusom, priprava predloga besedila Nacionalne strategije socialne dimenzije visokega šolstva v Sloveniji in priprava predlogov ukrepov za področje socialne razsežnosti za Nacionalni program visokega šolstva	delno realizirano	Delovna skupina za pripravo dokumentov v zvezi z delom s študenti s posebnimi potrebami in posebnim statusom (člani so iz MIZŠ, MDDSZ, UL, UP, UM, ŠOS, predstavnik samostojnih VS zavodov in društvo invalidov) se je sestajala v obdobju od marca 2019 do maja 2019. Julija 2019 pripravljen predlog Pravilnika o postopkih in načinu izvrševanja pravic študentov s posebnimi potrebami in študentov s posebnim statusom v visokem šolstvu je novembra parafirala Služba Vlade RS za zakonodajo. Pred sprejetjem pravilnika se pripravlja dopolnitev 69.a člena Zakona o visokem šolstvu (študenti s posebnimi potrebami in posebnim statusom) z razširjeno definicijo statusa študenta s posebnimi potrebami in posebnim statusom, ki bo vključevala tudi študente s primanjkljajem na posameznih področjih učenja in študente s psihosocialnimi težavami . Prav tako je potrebna sprememba poimenovanja študentov

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>2021-2030.</p> <p>Prvi sestanek delovni skupine je predviden v zadnjem tednu marca 2019.</p>		<p>»vrhunski športnik« v »kategoriziran športnik«, (kot jih določa zakon, ki ureja področje športa) in dodaja se kategorija »trenerji«. Poleg tega se širi poimenovanje staršev študentov v »študenti starši do dopolnjenega petega leta otrokove starosti« in doda se novo skupino upravičencev študentov s posebnim statusom »študenti, ki prihajajo iz izrednih ali neugodnih socialnih okoliščin«.</p> <p>S pravilnikom se uresničujejo določbe Zakona o visokem šolstvu, ki opredeljuje študente s posebnimi potrebami in študente s posebnim statusom ter njihove pravice. Ti študenti so upravičeni do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ugodnejše obravnave v izbirnem postopku v primeru omejitve vpisa, - prilagoditve izvajanja študijskih programov in dodatne strokovne pomoči pri študiju, pri čemer lahko napredujejo in dokončajo študij v daljšem času, kot je predvideno s študijskim programom, in pri tem obdržijo druge pravice in ugodnosti študentov iz prvega odstavka 69. člena Zakona o visokem šolstvu.
88 (2018)	Varuh priporoča, da se za celotno področje izobraževanja sprejmejo zakonske rešitve, ki bodo ustrezno urejale pregled šolskih torb in preizkus prisotnosti drog ali alkohola. (str. 406)	MIZŠ	nerealizirano	Ustava določa, da se človekove pravice in temeljne svoboščine uresničujejo neposredno na podlagi Ustave in da je z zakonom mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa Ustava,	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	V zakonodaji srednjega šolstva posedovanje nevarnih predmetov za zdravje in varnost drugih udeležencev izobraževanja ter zaposlenih, alkohola in drugih opojnih substanc predstavlja najhujše kršitve šolskega reda, za katere se lahko izreče tudi najhujše vzgojne

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Človekove pravice in temeljne svoboščine pa so omejene samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa ta Ustava. Eden od ciljev vzgoje in izobraževanja v RS je tudi spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin (2. člen ZOFVI).</p> <p>Dejstvo je, da šolska zakonodaja neposredno ne predpisuje načina uresničevanja oziroma omejevanja pravic in temeljnih svoboščin v smislu izvajanja varnostnih oziroma osebnih pregledov otrok ali njihovih predmetov oziroma bivalnih prostorov (izjema je 23. člen Pravilnika o bivanju v dijaških domovih (Uradni list RS, št. 97/06), ki določa, da lahko strokovni delavci oziroma druge pooblaščen osebe pri neposrednem izvajanju svojih pristojnosti oziroma nalog v skladu z vzgojnim programom oziroma drugimi dejavnosti doma vstopajo v sobo dijaka ob upoštevanju dijakove zasebnosti).</p> <p>Dejstvo je tudi, da so učitelji in vzgojitelji dolžni varovati življenje in zdravje otrok ter mladostnikov v času izvajanja vzgojno-izobraževalnega programa oziroma v času namestitve v zavodu. Žal pa je dejstvo tudi, da so strokovni delavci v vzgojno-</p>		<p>ukrepe, vključno z izključitvijo iz srednje šole. Odkrivanje in dokazovanje slednjega pa lahko srednja šola uredi v svojih internih predpisih o šolskem redu. Srednje šole se lahko v primeru utemeljenega suma zatekajo samo k takšnim načinom odkrivanja in preprečevanja najhujših kršitev šolskega reda (ki lahko predstavljajo tudi kazniva dejanja), ki so še v okviru njihovih zakonskih pristojnosti. V primeru preseganja zakonskega okvira, se lahko za pomoč obrnejo na pristojne organe za odkrivanje in preprečevanje kaznivih dejanj.</p> <p>Iz navedenih razlogov ministrstvo ocenjuje, da šolska zakonska regulacija ni namenjena ukvarjanju s postopki preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj, ampak zaznavanju in preventivnemu vzgojnemu delovanju z vzgojnimi ukrepi za kršitve pravil šolskega reda.</p> <p>Osnovna naloga vzgojno-izobraževalnih zavodov je izobraževalni proces in se v pregled šolskih torb in preizkus prisotnosti drog ali alkohola vključi zgolj v primerih, ko je ogroženo zdravje in varnost drugih učencev, dijakov ali strokovnih delavcev. Menimo, da je v obstoječih predpisih dovolj zakonskih podlag za prvo ukrepanje, v vsakem primeru pa mora posamezna šola obvestiti pristojne organe.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>izobraževalnih zavodih (pri tem izpostavljamo npr. vzgojne zavode) soočeni z vedno bolj problematičnimi otroki in mladostniki (tudi v smislu psihiatričnih težav) in vedno težjimi oblikami nasilja, ki od njih, tudi zaradi dolžnosti varovanja pravic drugih otrok, zahtevajo takojšnje in učinkovito ukrepanje. Če so pravice otroka ali mladostnika - posredno (npr. vnos prepovedanih substanc) ali neposredno (nasilje) – ogrožene s strani drugega otroka ali mladostnika, mora imeti strokovni delavec, ki je odgovoren za spoštovanje človekovih (otrokovih) pravic in temeljnih svoboščin vseh otrok in mladostnikov v razredu (ali vzgojni skupini), pravico in tudi dolžnost, da takšne posege v pravice drugih takoj in učinkovito prepreči oziroma omeji. Menimo, da lahko učitelj oziroma vzgojitelj, v skladu z veljavno zakonodajo, če ugotovi ali sumi, da učenec prinaša v šolo drogo, orožje ali druge stvari, s katerimi bi lahko poškodoval sebe ali druge in teh stvari noče prostovoljno izročiti, pregleda vsaj otrokove osebne predmete (npr. šolska torba, nahrbtnik, garderobna omarica...), če je tako določeno v pravilih šolskega reda oziroma vzgojnem načrtu šole. Pri tem izhajamo tudi iz Biltena Varuha človekovih pravic, (št. 13, november 2009), ki je bil izdan ob 20.</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>obletnici Konvencije o otrokovih pravicah in v katerem je na strani 13, v članku z naslovom »Pravica do zasebnosti v šoli« Varuh človekovih pravic zapisal, da bi bil pregled omar dijakov v dijaškem domu kot skrajni ukrep dopusten, če bi bil kot tak izrecno določen v pravilih za bivanje v dijaškem domu, skupaj s postopkom pregleda. Kot je še navedeno v istem stališču, naj bi enako veljalo v primeru pregledovanja šolskih torbic; ta ukrep naj bi se izvajal izjemoma, ob utemeljenem sumu, da gre pri posamezniku za storjeno nedovoljeno dejanje, ki ogroža učence. In še: »Ukrep in njegova izvedba morata biti zapisana v pravilniku o šolskem redu posamezne šole. Še posebej je treba biti pozoren na postopek izvedbe pregleda šolske torbice (nikakor ne pred drugimi učenci).«</p> <p>Citirani zapis je MIZŠ do sedaj razumelo kot stališče Varuha, da je pregled šolske torbe dopusten pod pogoji in v postopku, kot je to določeno v pravilih o šolskem redu posamezne šole.</p> <p>Zakon o osnovni šoli (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K, v nadaljnjem besedilu:</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ZOsn) določa dva osnovna dokumenta, ki opredeljujeta in konkretizirata vzgojno delovanje šole, in sicer vzgojni načrt šole (60.d člen ZOsn) in pravila šolskega reda (60. e člen ZOsn). Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena ZOsn, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta. Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši. Vzgojni načrt sprejme svet šole na predlog ravnatelja po postopku, kot je določen za letni delovni načrt. Na podlagi vzgojnega načrta šola v pravilih šolskega reda natančneje opredeli dolžnosti in odgovornosti učencev, načine zagotavljanja varnosti, pravila obnašanja in ravnanja, določi vzgojne ukrepe za posamezne kršitve pravil, organiziranost učencev, opravičevanje odsotnosti ter sodelovanje pri zagotavljanju zdravstvenega varstva učencev. Pri pripravi pravil šolskega reda sodelujejo strokovni delavci šole ter učenci in starši.</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>Pravila šolskega reda sprejme svet šole na predlog ravnatelja, ki si predhodno pridobi mnenje učiteljskega zbora in sveta staršev. ZOsn torej daje zakonsko podlago zato, da šola v vzgojnem načrtu oziroma v pravilih šolskega reda določi ukrepe in postopke, potrebne tudi za zagotavljanje varnosti na šoli in kot enega od takšnih ukrepov lahko npr. določi pregled šolske torbe. Takšno stališče je do sedaj očitno imel tudi Varuh, glede na to, da je v zgoraj citiranem biltenu zapisal, da mora biti ukrep (npr. pregled šolske torbe) in postopek zanj določen v šolskem redu posamezne šole.</p> <p>Po mnenju Varuha je za pregled osebnih predmetov učenca (torej tudi šolske torbice) potrebna zakonska podlaga, da torej akt šole, sprejet na podlagi in v skladu u ZOsn, ne predstavlja zadostne pravne podlage za pregled osebnih predmetov učencev. Z namenom ureditve tega področja je MIZŠ na Varuha naslovilo zaprosilo po mnenju s konkretnimi vprašanji (september 2017) in predlog po skupnem sestanku za razrešitev omenjene tematike. Odgovor Varuha RS je MIZŠ prejelo konec februarja 2018, v katerem je Varuh predlagal ministrstvu proučitev možnosti za</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>dopolnitev zakonov (s področja osnovnega in srednjega šolstva). Področje je potrebno urediti sistemsko in enovito po vertikali izobraževalnega sistema, zato so morebitni posegi v področno zakonodajo predvideni v času, ko se bo spreminjal Zakon o osnovni šoli.</p> <p>Glede prisotnosti dijakov med šolskimi obveznostmi pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog je ureditev v okviru šolske zakonodaje naslednja:</p> <p>V skladu z določbo 56. člena Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1) podrobnejša pravila o odgovornosti dijakov, vzgojnem ukrepanju in šolskem redu predpiše minister. Šola pa lahko določi pravila v zvezi z vzgojnim ukrepanjem in šolskim redom z internim aktom v skladu z ZPSI-1 in omenjenim podzakonskim predpisom ministra, Pravilnikom o šolskem redu v srednjih šolah. V skladu z omenjenim pravilnikom je v času šolskih obveznosti, torej tudi med poukom, prepovedano kajenje, uživanje alkohola ali prepovedanih drog ter prepovedana prisotnost pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog. Navedene prepovedi so v skladu s 56a. členom ZPSI-1 opredeljene kot najtežje kršitve šolskega reda za katere se lahko</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>izreče najstrožji vzgojni ukrep, in sicer izključitev iz šole. Izključitev iz šole traja do konca šolskega leta, če pa je bil dijaku ukrep izrečen mesec dni ali manj pred iztekom pouka v skladu s šolskim koledarjem, lahko izključitev traja še največ do konca naslednjega šolskega leta. Izključitev iz šole se lahko izreče tudi pogojno, tako da se ta ne izvrši, če dijak v pogojnem obdobju, ki lahko traja največ eno leto, ne stori iste kršitve. Če dijak v pogojnem obdobju stori isto kršitev, se pogojna izključitev lahko prekliče. Za uvedbo in vodenje postopka vzgojnega ukrepanja, v katerem se lahko izreče vzgojni ukrep izključitve iz šole, je pristojen ravnatelj šole.</p> <p>Šolski predpisi, kot je navedeno, bolj eksplicitno ne določajo pristojnosti odgovornih oseb šole oziroma strokovnih delavcev šole in načinov za ugotavljanje prisotnosti alkohola ali drugih prepovedanih drog pri dijakih. Tudi ni določeno, da bi slednje bilo v pristojnosti šolske svetovalne službe.</p> <p>Pri ugotavljanju in dokazovanju alkoholiziranosti oziroma prisotnosti prepovedanih drog je v primeru utemeljenega suma vedno potrebno paziti, da se ne poseže v osebno integriteto in dostojanstvo dijaka. Sam postopek na šolah ni dorečen,</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>pa tudi praksa ni znana. Če upoštevamo analogijo z delovno-pravno zakonodajo, potem je glede na sodno prakso, ugotavljanje in dokazovanje alkoholiziranosti oziroma prisotnost prepovedanih drog pri dijaku lahko dopustno edino in izjemoma pod naslednjimi pogoji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba alkotesta po osebi, ki je strokovno usposobljena (opravljen strokovni izpit) in pooblaščen za to (pisno pooblastilo), s soglasjem oziroma privolitvijo dijaka in njegovih staršev, če je postopek predviden v splošnih aktih šole, pri tem je seveda ves čas postopka preizkusa potrebno paziti, da niso kršene temeljne človekove pravice in svoboščine dijaka; - odvzem telesnih tekočin samo izključno s privolitvijo dijaka in njegovih staršev in - z izpovedjo prič oziroma dijaka samega. <p>Šole so v tovrstnih primerih dolžne obvestiti pristojne organe za odkrivanje kaznivih dejanj (Policija), kamor področje prepovedanih drog in izvedba testiranja vsebnosti prepovedanih drog in opojnih substanc tudi spada.</p>		
	Tujci (2019: str. 128)					

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
20 (2018)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da sprejme potrebne ukrepe, da bi se osebam, ki v Republiki Sloveniji prebivajo že več let in so si s tem tu ustvarile krog življenjskih interesov, socialne in kulturne vezi ter morebitno družinsko okolje, zagotovili učinkovit postopek za urejanje dovoljenja za prebivanje in s tem spoštovanje ustavno varovane pravice do osebne dostojanstva ter drugih temeljnih človekovih pravic in svoboščin v skladu z EKČP. (str. 159)	MNZ	realizirano	MNZ meni, da je bila z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2E) ustrezno urejena možnost legalizacije statusa dlje časa nezakonito prebivajočih tujcev, ki sledi tudi standardom in merilom Evropske konvencije o človekovih pravicah.	realizirano	<p>V poročilu za l. 2019 (str. 134) Varuh ugotavlja, da priporočilo ni realizirano.</p> <p>Ministrstvo za notranje zadeve je upravnim enotam dne 8. 10. 2019 podalo usmeritev za delo št. 214-384/2019/2 (1311-15), da je za sprejem prošnje za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje iz drugih utemeljenih razlogov po prvem odstavku 51. člena ZTuj-2, na kateri je v polju 14 kot razlog ali namen prebivanja v Republiki Sloveniji navedeno na primer (predhodno) dolgotrajno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji in s tem povezano izvrševanje pravice do zasebnega življenja iz 8. člena EKČP ter posledična želja po legalizaciji prebivanja v Republiki Sloveniji, pristojna upravna enota, pri kateri se zajamejo tudi tujčevi prstni odtisi in opravi vročitev izdanega dovoljenja, odločbe ali sklepa. Na splošno lahko tujce, ki jih zadeva ta usmeritev opredelimo kot »t. i. dolgotrajno tolerirane osebe«.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
	Enakost pred zakonom in prepoved diskriminacije (2019: str. 139, 2018: str. 65)					
1 (2018)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da čim prej pripravi predlog zakona, ki bo omogočal ustavnoskladno uveljavitev pravice do sodnega varstva za vse morebitne že vložene in prihodnje odškodninske tožbe v	MF	nerealizirano	MF se zaveda nujnosti sprejema zakona, ki bo uresničil odločbo ustavnega sodišča U-I-295/13. Glede na to, da je bil predhodni zakonodajni postopek v tej zvezi predčasno zaključen zaradi prenehanja prejšnje mandatne dobe	realizirano	<p>Realizirano v letu 2019.</p> <p>MF je z namenom uresničitve odločbe Ustavnega sodišča RS U-I-295/13 pripravil predlog zakona za uzakonitev postopka sodnega varstva imetnikov kvalificiranih obveznosti.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	zvezi z izbrisi kvalificiranih obveznosti na podlagi Zakona o bančništvu (ZBan-1s), saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije z odločbo (številka U-I-295/13-260) ugotovilo protiustavnost zakona (str. 66)			<p>Državnega zbora, je MF takoj po začetku mandata nove vlade pristopilo k vsem aktivnostim za pripravo besedila zakonskega predloga za uzakonitev postopka sodnega varstva imetnikov kvalificiranih obveznosti, ki bo v celoti upoštevalo odločbo U-I-295/13.</p> <p>MF tako pospešeno pripravlja besedilo predloga zakona kot tudi izvaja vse potrebne aktivnosti v zvezi s tem (usklajevanja s strokovno javnostjo in zainteresiranimi deležniki ter dodelava zakonskih rešitev).</p> <p>Osnetek zakona, ki bo omogočal učinkovito ustavnoskladno sodno varstvo pravic nekdanjih imetnikov v skladu z odločbo U-I-295/13, je bil predložen v javno obravnavo 1. 2. 2019. Po zaključku javne obravnave (5. 3. 2019) ter proučitvi novoprispelih pripomb in mnenj zainteresirane in strokovne javnosti se bo MF zavzemalo, da Vlada RS določi besedilo predloga zakona ter ga pošlje v obravnavo in sprejetje Državnemu zboru v aprilu 2019.</p>		<p>Zakon o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (Uradni list RS, št. 72/19) je bil sprejet 22.11.2019 in je začel veljati 19.12.2019.</p> <p>S sklepom Ustavnega sodišča U-I-4/20-19 z dne 5.3.2020 je bilo sicer izvrševanje navedenega zakona zadržano do končne odločitve Ustavnega sodišča RS v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Banke Slovenije.</p>
2 (2018)	Varuh priporoča Državnemu zboru sprejem zakona, ki bo odpravil z odločbo Ustavnega sodišča RS (številka U-I-295/13-260) ugotovljeno protiustavnost	DZ		Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti vlade.		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	Zakona o bančništvu (ZBan-1s) (str. 66)					
3 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za infrastrukturo čim prejšnjo pripravo predloga zakona, ki bo sistemsko uredil pravice študentov invalidov glede prevoza med krajem bivališča in krajem izobraževanja, Vladi Republike Slovenije pa, da nato čim prej določi besedilo že omenjenega predloga zakona ter ga pošlje v obravnavo in sprejetje Državnemu zboru. (str. 67)	MZI	delno realizirano	Ne glede na to, da ustrezna zakonodaja še ni bila sprejeta se s skupnimi ukrepi ministrstev pristojnih za socialo, izobraževanje in promet zagotavljajo prevozi študentov invalidov. Financira se delovanje organizacij študentov invalidov, ki zagotavljajo prevoze in omogočajo, da študenti invalidi lahko dnevno potujejo do izobraževalnih ustanov in nazaj. V novembru 2018 je bila usklajena rešitev, da bo celotno področje prevozov študentov invalidov v Zakonu o prevozih v cestnem prometu uredilo ministrstvo, pristojno za promet. Dogovorjene so bile strokovne podlage, da upravičenci do brezplačnega prevoza za težje in težko gibalno ovirane študente, ne bodo imeli dodatnih administrativnih ovir. Predlog spremembe Zakona o prevozih v cestnem prometu je pripravljen in bo predvidoma sprejet v letu 2019.	realizirano	V novembru 2018 je bila usklajena rešitev, da bo celotno področje prevozov študentov invalidov v Zakonu o prevozih v cestnem prometu uredilo ministrstvo, pristojno za promet. Omenjen zakon je bil nato v novembru 2019 tudi sprejet (ZPCP-2G, Uradni list RS, št. 67/19 z dne, 8.11.2019)
4 (2018)	Varuh priporoča Državnemu zboru postopanje, v okviru katerega se bo čim prej (tudi) s sprejetjem ustrezne zakonske podlage v zvezi s pravicami študentov invalidov glede prevoza med krajem bivališča in krajem izobraževanja, zadostilo	DZ		Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	dolžnosti iz tretjega odstavka 38. člena Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI) po primerni prilagoditvi študijskega procesa za študente invalide.					
5 (2018) enako/ podobno: 50 (2013)	Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje, da se drži napovedi, ki jih je dalo v odziv na konkretna tri priporočila Varuha v zvezi z njegovo analizo stanja fizične dostopnosti sodišč za invalide, in da si tudi sicer prizadeva, da bi fizična dostopnost sodišč za invalide čim prej postala vsaj zadovoljiva. (str. 69)	MP	stalna naloga	V letu 2017 je bila - na podlagi odgovorov pravosodnih organov na vprašalnik o potrebnosti izvedbe dostopov za funkcionalno ovirane osebe - izdelana projektna naloga za ureditev neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov pravosodnih organov funkcionalno oviranim osebam na 34 lokacijah, ki predstavlja podlago za postopno naročanje projektne dokumentacije za ureditev dostopov za invalide in nato tudi za samo izvedbo dostopov. Že v tem letu smo pridobili projektno dokumentacijo za ureditev dostopov za invalide v objekta Okrožnih sodišč v Kopru in Novi Gorici. Tako je bil v letu 2018 rešen dostop v Okrožno sodišče v Kopru, in sicer z dvizno ploščadjo, s katero je invalidom omogočen dostop do razpravnih dvoran v 1. nadstropju objekta. Dokončana je bila tudi projektna dokumentacija in pridobljeno gradbeno dovoljenje za izvedbo dvigala na Okrožnem sodišču v Novi Gorici, ki bo omogočal dostop invalidom v vsa nadstropja objekta, v letu 2018 so se izvajala tudi gradbeno obrtniška in inštalacijska dela. Naročena je bila tudi izdelava	stalna naloga	MP: S sprejemom novega Sodnega reda (Uradni list RS, št. 87/16) so bile med naloge Ministrstva za pravosodje, ki se nanašajo na investicije v premično in nepremično premoženje sodišč izrecno uvrščene tudi investicije v za ureditev dostopa, vstopa in uporabe sodnih stavb in prostorov sodišč invalidom ali osebam s posebnimi potrebami. Ministrstvo za pravosodje nadaljuje aktivnosti neposredno ali posredno povezane z ureditvijo dostopnosti stavb pravosodnih organov za gibalno ovirane osebe, vendar je zaradi ukrepov, ki so bili posledica epidemije COVID-19, v letu 2020 prišlo do določenega zamika izvedbe posameznih aktivnosti. V letu 2019 je bila dokončana izgradnja dvigala v Novi Gorici, izvedena preureditev sanitarij za invalide in ureditev klančine za invalide na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani. Nadaljevali smo z izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo dvigal na Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu ter pričeli z izdelavo projektne dokumentacije za izgradnjo dvigala na Okrožnem sodišču v Celju in Kranju, ki se nadaljuje v leto 2020, ko bo vsako od dvigal pridobljeno gradbeno dovoljenje. V

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>projektne dokumentacije za izvedbo dvigal na Okrožnih sodiščih v Celju in Kranju. V času poročanja je tako gradnja dvigala v Novi Gorici že dokončana. V letu 2019 pa načrtujemo pričetek izvedbe dvigala na Okrožnih sodiščih v Celju in v Kranju, izvedbo preureditve sanitarij za invalide na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani, izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo dvigal na Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu, v sodni stavbi v Novem mestu in na Jesenicah, ki bodo omogočale dostop invalidom v objekte ter projektno dokumentacijo za preureditev sanitarij za potrebe invalidov v Novem mestu, Jesenicah in Kranju. Pričeli bomo tudi z aktivnostmi pregleda stanja sanitarij za gibalno ovirane in ureditve parkirišč za invalide ter pregleda v celoti dostopnih in uporabnih objektov za invalide v posameznem okrožju. Ministrstvo za pravosodje bo tudi v bodoče nadaljevalo z aktivnostmi zagotovitve fizičnega dostopnosti sodišč za invalide, seveda v okviru finančnih in organizacijskih, predvsem kadrovskih, zmožnosti.</p>		<p>letu 2019 je ministrstvo z nakupom dela nepremičnine, v kateri se nahaja Okrajno sodišče na Jesenicah, pridobilo tudi del nepremičnine, ki je bila potrebna za umestitev dvigala v stavbo, tako da se v okviru izdelave projektne dokumentacije obnove in rekonstrukcije stavbe Okrajnega sodišča na Jesenicah v stavbo projektno umešča tudi dvigalo, ki bo reševalo problematiko dostopnosti za invalide. Prav tako se problematika dostopnosti za invalide rešuje v okviru projektne dokumentacije obnove sodnih stavb v Ljutomeru, kjer je predvidena ureditev klančine za invalide in sanitarij za invalide ter v okviru projektne dokumentacije za obnovo stavbe Okrajnega sodišča na Brežicah, kjer je predvideno dvigalo. V letu 2020 je za Okrajno sodišče v Ljutomeru že predviden pričetek del, ki se bo zaključil v letu 2021. V letu 2020 je v teku posodobitev krmiljenja dvigala v Okrožnem sodišču v Kopru, ki bo uredilo nemoteno delovanje dvigala. Prav tako pa so pričeti tudi postopki za izdelavo projektne dokumentacije za obnovo sodnih stavb v Kranju in Novem mestu, v okviru katerih, bo projektno rešena tudi ureditev sanitarij za invalide.</p> <p>Pričeli smo tudi z izvedbo dvoletnega raziskovalnega projekta Mobilnost funkcionalno oviranih oseb v objektih pravosodnih organov, ki poleg pregleda vertikalne in horizontalne dostopnosti in</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>rešitev s tem v zvezi obsega tudi raziskavo glede dostopnosti za invalide v okolici sodne stavbe.</p> <p>Ministrstvo za pravosodje bo tudi v bodoče nadaljevalo z aktivnostmi zagotovitve fizičnega dostopnosti sodišč za invalide, seveda v okviru finančnih, organizacijskih in tudi kadrovskih zmožnosti.</p>
6 (2018)	<p>Varuh priporoča slovenskim sodiščem, da dosledno obveščajo vabljenе o pravici do enakopravnega sodelovanja v postopku ter da k obvestilu vabljenim o pravici do enakopravnega sodelovanja v postopku dodajo tudi pojasnilo o dejanski dostopnosti sodišča (dostopnost posameznih prostorov, sanitarij, možnost parkiranja). (str. 69)</p>	MP	realizirano	<p>MP v okviru svojih pristojnosti pojasnjuje, da je v okviru nadzora nad izvajanjem določb Sodnega reda v letu 2018 opravilo pregled na 12 okrajnih sodiščih in med drugim preverjalo tudi izpolnjevanje obveznosti iz tretjega odstavka 223. člena Sodnega reda. Ugotovljeno je bilo, da se v pregledanih spisih (njihovo število je bilo omejeno) bodisi nahajajo vabila, ki vsebujejo določbo iz tretjega odstavka 223. člena Sodnega reda, bodisi je bilo pojasnjeno, da vabila, ki imajo tipsko vsebino/obliko, vsebujejo to določbo (o tem so se uslužbenci ministrstva lahko prepričali z vpogledom v ta tipska vabila). Glede na to, da ministrstvo tudi v letu 2019 načrtuje izvedbo administrativnih pregledov oziroma izvajanje določb Sodnega reda, bo tudi v prihodnje pozorno na izvajanje te določbe. Ob tem dodajamo, da MP odstopanj od izvajanja navedene določbe Sodnega reda niti ne pričakuje, saj gre za</p>	stalna naloga	<p>Priporočilo ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP v okviru svojih pristojnosti pojasnjuje, da je v okviru nadzora organizacije poslovanja sodišč v letu 2019 nadaljevalo z izvajanjem pregledov določb Sodnega reda in pregled opravilo na 7 okrajnih sodiščih in 1 okrožnem sodišču. Pri teh pregledih kršitev določb Sodnega reda ni bilo zaznati.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				obrazce, ki so praviloma tipski in informatizirani.		
7 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za notranje zadeve in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da pri skupnem vprašanju normativne ureditve spremembe spola oz. pravnega priznanja spola čim prej začeta sodelovati ter se ob morebitnih spornih vprašanjih, skladno z drugim odstavkom 61. člena Zakon o državni upravi (ZDU-1) obrneta na Vlado RS, da odloči o sporu in da usmeritev za rešitev; oziroma da skladno z drugim odstavkom 58. člena ZDU-1 od Vlade Republike Slovenije zahteva, da o tem vprašanju zavzame stališče. (str. 76)	MDDSZ, MNZ	delno realizirano	MNZ in MDDSZ: V zvezi z omenjeno tematiko že sodelujeta. Na usklajevalnem sestanku, dne 1.2.2019 sta minister in ministrica obravnavala vprašanje pravnega priznanja spola in podprla ustanovitev Medresorske delovne skupine, ki bi preučila vse vidike pravne ureditve spremembe spola v Republiki Sloveniji in pripravila predloge možnih rešitev za razrešitev omenjenega vprašanja. Medresorsko delovno skupino bi vodilo Ministrstvo za zdravje, ki je trenutno pristojno za postopke določitve in spremembe spola, v njej pa bi sodelovali predstavniki in predstavnice vseh zadevnih ministrstev.	realizirano	MDDSZ: Medresorska delovna skupina za preučitev pravne ureditve spremembe oziroma pravnega priznanja spola v Republiki Sloveniji je bila ustanovljena dne 20. 9. 2019 s sklepom ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Naloga delovne skupine je, da preuči vse vidike pravne ureditve spremembe oziroma pravnega priznanja spola v RS in pripravi ugotovitve, na podlagi katerih bodo pripravljene podlage za zakonsko ureditev področja. MNZ: V medresorski delovni skupini kot članica sodeluje tudi predstavnica MNZ.
8 (2018)	Varuh predsedniku Vlade RS priporoča, da odloči, ali gre glede priprave predloga zakona, ki bo ustrezno urejal spremembo spola oziroma pravno priznanje spola, za projekt Vlade RS, za vodenje izvajanja katerega bi šlo skladno s 63 členom ZDU-1 pooblastiti katerega izmed ministrov. (str. 75)	Vlada	realizirano	Ustanovila se bo medresorska delovna skupina, v kateri bodo sodelovali predstavniki MDDSZ, MZ ter MNZ. Ta bo proučila vse vidike pravne ureditve spremembe spola v Republiki Sloveniji. Na podlagi ugotovitev navedene delovne skupine MDDSZ pripravilo zakonsko podlago.	realizirano	Glej pojasnilo k priporočilu št. 7 (2018).
9 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, da odloči, ali za trajno	MZ	nerealizirano	Strokovni svet za preskrbo s krvjo, ki je strokovni posvetovalni organ	nerealizirano	Strokovni svet za preskrbo s krvjo, se zaradi izjemno velike obremenjenosti s

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	prepoved darovanja krvi moškimi, ki so imeli spolne odnose z moškimi, obstajajo ustrezne pravne podlage. (str. 79)			ministra, pristojnega za zdravje, se bo seznanil z vprašanjem v zvezi s primernostjo trajne odklonitve istospolnega krvodajalca, proučil ureditve tega področja v drugih državah članicah EU ter pripravil stališče glede ureditve področja.		problematiko preskrbe s krvnimi komponentami ter z zdravili iz plazme, ki je bila izpostavljena v preteklem obdobju zaradi sodnega postopka zoper Republiko Slovenijo s strani Evropske komisije, se do navadnega vprašanja še ni uspel opredeliti.
10 (2018)	Varuh priporoča vsakemu od 90 poslancev Državnega zbora, da se odloči, ali gre izkoristiti možnost iz 88 člena URS, po katerem zakone lahko predlaga tudi vsak poslanec, in vložiti predlog sprememb prvega stavka tretjega odstavka 2 člena (ki se glasi: »Partnerja partnerske zveze ne moreta skupaj posvojiti otroka «) in prvega stavka četrtega odstavka 3 člena (ki se glasi: »Partnerja neskljenjene partnerske zveze ne moreta skupaj posvojiti otroka «) ZPZ, po katerih bi se omogočilo skupno posvojitev otrok s strani istospolnih partnerjev v sklenjenih oziroma neskljenjenih partnerskih zvezah (str. 86)	POSLANCI DZ		Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.		
	Varstvo dostojanstva, osebnostnih pravic ter varnosti in zasebnosti (2019: str. 144, 2018: str. 91)					
11 (2018)	<i>Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da (ponovno preuči to vprašanje in nato) odloči, ali gre</i>	MZZ	stalna naloga	Navkljub odličnim političnim in gospodarskim odnosom Slovenije z Nemčijo se tega vprašanja v	stalna naloga	Ni nadaljnjih aktivnosti.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	<i>uradno zahtevati, da Zvezna republika Nemčija povrne vojno škodo, povzročeno med drugo svetovno vojno, ali ne. (str. 97)</i>			<p>dvostranskih odnosih v zadnjem desetletju ne odpira. Stališče Slovenije sicer ostaja, da nekdanja Jugoslavija z Nemčijo ni nikoli dokončno rešila vprašanja vojnih odškodnin in to vprašanje za Slovenijo ostaja odprto. Ocenjujemo, da je to tudi problematika širše mednarodnopolitične narave. Pri tem je pomembno tudi vprašanje primernosti trenutka. V obdobju, ko v Evropi iščemo soglasja o pomembnih zadevah glede prihodnosti EU, večletnega finančnega okvira, izstopa Združenega Kraljestva iz EU ter reševanja problema migracij bi odpiranje tovrstnih vprašanj lahko močno vplivalo na odnose med državami in ošibilo evropsko povezovanje. Ozadje: Nekdanja skupna država Jugoslavija za svoje državljane ni uredila vprašanja vojnih odškodnin in reparacij s pravnima naslednicama tretjega rajha (ZRN in NDR). Stališče Nemčije je, da naj bi bile v skladu z dogovorom med Josipom Brozom Titom in tedanjim nemškim kanclerjem Willyem Brandtom leta 1974 vse obveznosti Nemčije do nekdanje Jugoslavije iz naslova odškodnin za škodo, povzročeno med drugo svetovno vojno, izpolnjene v okviru Sporazuma med Vlado SFRJ in Vlado ZRN o odobritvi kapitalne pomoči.</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>Sporazum je predvidel zelo ugodno posojilo Jugoslaviji v višini ene milijarde nemških mark, ki pa se je po osamosvojitvi sicer prestrukturiral in obrestno mero izenačil z vsemi drugimi tujimi posojili. Po osamosvojitvi so si slovenske vlade zato prizadevale za ureditev tega vprašanja in tako za vzpostavitev dialoga o tej problematiki z ZR Nemčijo. Specifičen položaj slovenskih žrtev nacizma je bil nemškimi sogovornikom večkrat predstavljen, nemški strani je bil predan tudi poziv za njihovo pripravljenost za pomoč pri reševanju odškodninske problematike, vendar je nemška stran pogovore o tej temi vztrajno zavračala, češ, da ne bo sprejela nobenih zahtev, ki so doslej že bile obravnavane in rešene.</p>		
	Svoboda izražanja (2019: str. 151, 2018: str. 103)					
13 (2018) enako/ podobno: 63 (2019)	Varuh priporoča, naj se vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, še posebej politiki, v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katerekoli osebne okoliščine, ob morebitnih takšnih primerih pa naj se nanje nemudoma odzovejo in jih obsodijo. (str. 104)	VSI, MIZŠ dodatno, MP dodatno	stalna naloga	Strinjamo se z Varuhovo oceno o zavržnosti in nedopustnosti spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ki izvira iz kakršnih koli osebnih okoliščin oziroma »drugačnosti«. Glede na svojo izpostavljenost je še posebej pomembno, da se takih praks izogibajo politiki. Potrebno je skupno prizadevanje za večjo občutljivost in odzivnost celotne družbe na tovrstne	stalna naloga	<p>Vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, si morajo prizadevati, da se v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju neenakopravnosti, sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katerekoli osebne okoliščine.</p> <p>MIZŠ: Med cilji sistema vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji so tudi zagotavljanje optimalnega razvoja posameznika ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, rasno,</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>oblike komuniciranja z ukrepi tako na področju izobraževanja, ozaveščanja in razvoja kulture javnega komuniciranja, kot tudi na področju zagotavljanja ustreznih odzivov na posamezne primere. V zvezi s priporočilom, »naj se vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, še posebej politiki, v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katerekoli osebne okoliščine, ob morebitnih takšnih primerih pa naj se nanje nemudoma odzovejo in jih obsodijo«, Ministrstvo za pravosodje v skladu s svojimi pristojnostmi pojasnjuje, da gre pri opisanih dejanjih lahko v določenih primerih za prekrške oziroma v skladu z načelom ultima ratio tudi za kazniva dejanja. Kazenski zakonik namreč v 131. členu določa kaznivo dejanje kršitve enakopravnosti, ki ga stori tisti, ki zaradi razlike v narodnosti, rasi, ..., ali kakšni drugi okoliščini drugega prikrajša za katero od človekovih pravic ali temeljnih svoboščin ali mu jo omeji, ali pa prav zaradi takega razlikovanja kakšno pravico da ali omogoči. Če tako dejanje stori uradna oseba z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic, je podana hujša oblika kaznivega dejanja s strožjo predpisano kaznijo. Prav tako je kot kaznivo dejanje določeno tudi javno spodbujanje</p>		<p>etnično in narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo oziroma invalidnost, vzgajanje za medsebojno strpnost, razvijanje zavesti o enakopravnosti spolov, spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi, spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin, razvijanje enakih možnosti obeh spolov ter s tem razvijanje sposobnosti za življenje v demokratični družbi, z zakonom pa je predpisana ničelna toleranca do vseh oblik nasilja.</p> <p>MP: MP z vidika svojih pristojnosti izpostavlja sodbo VSRS št. 65803/2012 z dne 4. 7. 2019, ki zlasti v 10. in 11. točki odpravlja do tedaj ključna razhajanja pri razlagah 297. člena KZ-1 in nakazuje, da je ta dovolj jasna in omogoča ustrezno razlago ter nadaljnji razvoj in krepitev tožilske in sodne prakse na tem področju.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>sovraštva, nasilja ali nestrpnosti (297. člen Kazenskega zakonika). V skladu s prvim odstavkom 297. člena Kazenskega zakonika je javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti na podlagi tam opredeljenih osebnih okoliščin kaznivo, če je storjeno na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir, ali pa z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev. Navedeno najprej pomeni, da ob uporabi grožnje, zmerjanja ali žalitev možnost ogrožitve javnega reda in miru ni pomembna. Nadalje pa besedna zveza »lahko ogrozi javni red in mir« kaže na to, da gre za položaj, ki sodi v vmesni prostor med kaznivimi dejanji abstraktnega ogrožanja (kjer konkretna ogrožitev ni potrebna, saj je zakonodajalec ocenil, da je že ravnanje samo tako nevarno, da je kaznivo) in kaznivimi dejanji konkretnega ogrožanja (kjer posledica ni nastala le zaradi srečnega naključja).</p>		
14 (2018) enako/ podobno: 64 (2019)	<p>Varuh predlaga Ministrstvu za kulturo, da v okviru svojih pristojnosti naredi vse, da bi se glede uresničevanja norme o prepovedi širjenja sovraštva v medijih (8. člen ZMed), določilo tudi: 1. način varovanja javnega interesa (inšpekcijski, prekrškovni nadzor), 2. ukrepe za odpravo nepravilnosti (npr.</p>	MK	nerealizirano	<p>Ministrstvo za kulturo je konec leta 2018 pripravilo delovni osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, ki je med drugim vseboval ustrezno dopolnitev določbe o prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih (8. člen ZMed) v skladu z zadevnim priporočilom Varuha. Z aktivnostmi, povezanimi s</p>	nerealizirano	<p>V letu 2018 smo pripravili osnutek, ki je ostal na ravni delovnega gradiva znotraj MK; v javno razpravo pa je bil zaradi predčasnih volitev poslan šele leta 2019. V letu 2020 je ta osnutek del novega predloga zakona o medijih, ki pa je še vedno v fazi usklajevanja in javnih razprav. Glej tudi pojasnilo k priporočilu št. 64</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	takojšna odstranitev nezakonite vsebine) ter 3. sankcije za medije, ki dopuščajo objavo sovražnega govora. (str. 107)			pripravo in sprejetjem zadevne novele, se bo nadaljevalo v letu 2019.		(2019).
	Zbiranje in združevanje ter sodelovanje pri upravljanju javnih zadev (2019: str. 156, 2018: str. 115)					
15 (2018) enako/ podobno: 65 (2019)	Varuh priporoča poslancem Državnega zbora, da storijo vse, da bi se sprejelo ustrezne dopolnitve zakonodaje, ki zdaj ne predvideva glasovanja po pošti za osebe, ki te namere niso izrazile vsaj deset dni pred dnem glasovanja, niti ne ureja položaja tistih, ki jim je v času po tem odvzeta prostost oziroma so sprejeti na zdravljenje v bolnišnico ali v institucionalno varstvo socialnovarstvenega zavoda in zato ne morejo glasovati niti na volišču niti ne več po pošti.	DZ		Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.		<p>MJU pojasnjuje, da je bila v tem času na področju volilne zakonodaje sprejeta poslanska novela Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ-C) leta 2017, ki navedenega vprašanja ni urejala; ponovno je bila na tem področju predlagana poslanska novela ZVDZ-D leta 2020, ki je navedeno naslavljala, vendar po splošni razpravi v državnem zboru, ni dobila zahtevane dvotretjinske podpore, zato je bil zakonodajni postopek ustavljen. Posebnost volilne zakonodaje je v tem, da je za vse spremembe potrebno, da so ne le strokovno utemeljene ampak tudi družbeno široko sprejete, zato je postopek spreminjanja volilne zakonodaje še nekoliko težji od spreminjanja zakonodaje, za katero je potrebna navadna večina poslancev.</p> <p>Veljavni ZVDZ v drugem odstavku 81. člena vsebuje splošno pravilo v skladu s katerim lahko volivci, ki so v priporu, zaporu, bolnišnici ali drugem zavodu, glasujejo po pošti. Namreč, po pošti lahko glasujejo volivci, ki so v priporu, zavodu za prestajanje kazni, v bolnišnici ali v socialnovarstvenem zavodu za</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>institucionalno varstvo, če to sporočijo okrajni volilni komisiji najkasneje deset dni pred dnevom glasovanja. Predlagani rok (pet dni pred dnevom glasovanja) v predlogu poslanske novele ZVDZ-D 2020 je, kot je ugotovila širša delovna skupina, ki je v okviru MJU pripravljala predloge rešitev za implementacijo odločbe Ustavnega sodišča, skrajni rok v katerem lahko volilni organi zagotovijo navedenim volivcem uresničevanje volilne pravice in upošteva tudi čas, ki ga potrebuje volivec za glasovanje in pošiljanje volilnega gradiva okrajni volilni komisiji. Zavedati se je treba, da če je določen način glasovanja zagotovljen v zakonu, potem mora biti pod enakimi pogoji in brez izjeme zagotovljen za vse volivce za katere je predviden. Kakršnekoli težave z izvedbo ne pridejo v poštev, saj navedeno lahko vnese dvom v kredibilnost dela volilnih odborov in s tem samih volitev.</p> <p>V okviru morebitne prihodnje priprave sprememb in dopolnitev ZVDZ bo tudi navedena problematika naslovljena in ponovno preučena.</p>
16 (2018) enako/ podobno: 66 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da čim prej poskrbi za ustrezen predlog zakonodajnih sprememb, po katerih bo določen organ za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku v primeru storitve prekrška iz	MDDSZ	nerealizirano	MDDSZ bo ob prvi spremembi Zakona o invalidskih organizacijah določilo organ za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku iz 34. člena zakona.	nerealizirano	Zakon o invalidskih organizacijah se v tem obdobju še ni spreminjal.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	prve alineje prvega odstavka 34. člena ZInvO (delovanje ali poslovanje v nasprotju s 6. členom tega zakona, ki določa, da je delovanje in poslovanje invalidske organizacije javno). (str. 119)					
	Omejitve osebne svobode (2019: str. 160, 2018: str. 169)					
21 (2018) enako/ podobno: 73 (2019), 13 (2017), 14 (2016), 15 (2016), 19 (2015)	Varuh priporoča, naj UIKS še naprej skrbi za izboljšanje razmer za nameščanje in obravnavo ranljivih zaprtih oseb, kot so starostniki, bolni, invalidi in drugi, da se bo zagotovilo njihovo dostojno prestajanje odvzema prostosti. (str. 173)	MP	delno realizirano	<p>Glede priporočil Varuha, ki se nanašajo na vzpostavitev prilagojenih prostorov ali oddelkov, da bodo ti primerni za bivanje oseb s posebnimi potrebami poročamo, da so nekatere od ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z opremljenostjo prostorov že odpravljene. Vsi zavodi za prestajanje kazni zapora so bili v letu 2018 opremljeni z novimi bolniškimi posteljami s trapezi, sprti uresničujemo tudi ostalo ustrezno opremljenost v bolniških sobah. Pomanjkljivosti, za katerih odpravo so potrebni večji finančni viri, pa bo glede na razpoložljiva sredstva URSIKS odpravljal tudi v prihodnje, upošteva tudi izgradnjo nove lokacije ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah za moške in dograditev ZPKZ Ig za ženske.</p> <p>- V ZPKZ Celje so v letu 2018 obnovili skupinske kopalnice, kjer so tudi prostori za gibalno ovirane osebe in osebe s posebnimi potrebami.</p>	delno realizirano	<p>Večina ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z opremljenostjo prostorov je odpravljena. Vsi zavodi za prestajanje kazni zapora so bili v letu 2018 opremljeni z novimi bolniškimi posteljami s trapezi, sprti uresničujemo tudi ostale zahteve za ustrezno opremljenost v bolniških sobah oz sobah, kjer so nastanjene zaprte osebe, ki potrebujejo pomoč pri vsakodnevni negi. Pomanjkljivosti, za katerih odpravo so potrebni večji finančni viri, bo URSIKS tudi v prihodnje odpravljala glede na razpoložljiva sredstva, upošteva tudi izgradnjo nove lokacije ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah za moške in dograditev ZPKZ Ig za ženske.</p> <p>Osebam, ki potrebujejo pomoč, dodatno nego nudi negovalni kader zaposlen v URSIKS ter zunanji negovalci po pogodbi.</p> <p>Dogovor z MDDSZ iz leta 2019 o pomoči URSIKS pri nameščanju zaprtih oseb v institucionalno oskrbo, ker brez tuje pomoči niso sposobni opravljati vsaj ene od osnovnih življenjskih potreb, se v praksi ne izvaja.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<ul style="list-style-type: none"> - V ZPKZ Maribor načrtujejo prenovu prostorov za obiske zaprtih, ki bodo primerno opremljeni tudi za dostop gibalno oviranim osebam, predvideno je tudi dvigalo za dostop oseb od bolniške sobe do sprehajališča. - V oddelku Murska Sobota je načrtovana ureditev kopalnice in izgradnja klančin. - V ZPKZ Dob so nabavili novejša bolniška postelja in ustrezno uredili naklon klančin za dostop gibalno oviranim osebam. <p>V ZPKZ Ig so en bivalni prostor spremenili v kopalnico, primerno za gibalno ovirane osebe in namestili stopniško dvigalo.</p>		Glej tudi podrobnejša pojasnila k priporočilu št 73 (2019)
22 (2018)	Varuh zavodom za prestajanje kazni zapora priporoča posebno pozornost pri obravnavanju prošenj zaprtih oseb za udeležbo na pogrebu bližnjih (str. 177)	MP	realizirano	V zavodih za prestajanje zaporne kazni se trudijo in praviloma zagotovijo udeležbo zaprtih oseb na pogrebu ožjega svojca. Leta 2018 je žal prišlo do primera, da se obsojenki, zaradi kadrovskih težav, ni omogočilo prisotnosti na pogrebu babice. Na 41. kolegiju generalnega direktorja URSKIS, ki je potekal 14. 3. 2018, je bil sprejet sklep, da se obravnava tovrstnih spremestev, ob pomanjkanju kadra na posamezni lokaciji, rešuje znotraj celotnega sistema, torej ob pomoči kakšnega od drugih zavodov in sodelovanju Generalnega urada, tako da v bodoče	realizirano	Priporočilo je že bilo realizirano. Še enkrat poudarjamo, da se obravnava tovrstnih spremestev, ob pomanjkanju kadra na posamezni lokaciji, rešuje znotraj celotnega sistema, torej ob pomoči kakšnega od drugih zavodov in sodelovanju Generalnega urada, z namenom, da do tovrstnih situacij ne bi več prihajalo oz. si prizadevamo, da jih kljub kadrovski podhranjenosti, redno izvajamo.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				do tovrstnih situacij nebi prihajalo. Problematika spremstev se bo reševala tudi z načrtovanimi novimi zaposlitvami v letu 2019.		
23 (2018)	Varuh UIKS priporoča, naj zagotovi profesionalno in dostojanstveno izvajanje osebnih pregledov, ko je to (ob upoštevanju načela sorazmernosti) glede na okoliščine posameznega primera res potrebno. (str. 183)	MP	realizirano	<p>S sprejetjem novele ZIKS-1G leta 2018, so v 236.f členu tega zakona določeni primeri, v katerih lahko pravosodni policisti opravijo osebni pregled obsojenca. Leta 2018 je bilo za zaposlene v zavodih za prestajanje zaporne kazni izvedenih več izobraževanj glede vsebine in pomena rešitev iz novele ZIKS-1G, ki so vsebovala tudi prenovljen institut osebnega pregleda obsojencev.</p> <p>Decembra 2018 je stopil v veljavo nov Pravilnik o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov, v katerem je posebna pozornost namenjena prav področju izvajanja osebnih pregledov obsojencev, z namenom zagotavljanja osebnega dostojanstva obsojencev.</p> <p>Poudarjamo, da se v praksi osebni pregledi obsojencev ne izvajajo samodejno, temveč v skladu s konkretnimi okoliščinami in zlasti ob upoštevanju načel varstva človekovih pravic, sorazmernosti, strokovnosti in drugih načel uporabe pooblastil, kot jih določa 40. člen Pravilnika o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov.</p> <p>Ob osebnih pregledih se obsojencem</p>	realizirano	Priporočilo je že bilo realizirano.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				zagotavlja pravica do osebnega dostojanstva, ko to določa 63. člen Pravilnika o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov.		
24 (2018)	Varuh UIKS priporoča, naj v vsakem primeru poskrbi za kritično presojo uporabe prisilnih sredstev z ugotavljanjem morebitnih neskladnosti obeh udeleženih strani in ponujenih dokazov. (str. 184)	MP	realizirano	<p>V celoti se strinjamo s stališčem Varuha, da je zaradi kritične presoje uporabe prisilnih sredstev še posej pomembno zaprti osebi, zoper katero so bila uporabljena prisilna sredstva, omogočiti, da poda svoje videnje dogodka, prav tako kot je pomembno evidentiranje dogodkov, ukrepov in opravljenih razgovorov, na kar bomo v bodoče še posebej pozorni in bomo v primeru ugotovljenega neustreznega postopanja tudi ukrepali.</p> <p>Pravilnik o izvrševanju nalog in pooblastil pravosodnih policistov tako v 97. členu določa, da mora poročilo zavoda generalnemu direktorju o uporabi vseh prisilnih sredstev vsebovati tudi podatek o tem, kdo je z obsojencem, proti kateremu so bila uporabljena prisilna sredstva, opravil razgovor. Navedeno pomeni, da ima obsojenec možnost podati svoje videnje dogodka. Prav tako ima obsojenec v kolikor ocenjuje, da je bila uporaba prisilnih sredstev neutemeljena, možnost vložitve pritožbe v skladu s 85. členom ZIKS-1.</p>	realizirano	<p>Priporočilo je že bilo realizirano.</p> <p>V celoti se strinjamo s stališčem Varuha, in poudarjamo, da bomo tudi v bodoče posebno pozornost posvečali uporabi prisilnih sredstev in bomo v primeru ugotovljenega neustreznega postopanja tudi ukrepali.</p>
25 (2018)	Varuh MP priporoča, naj v	MP,	nerealizirano	URSIKS in MDDSZ sta na sestanku	delno	MP: Kljub več letnim dogovarjanjih z

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	sodelovanju z MDDSZ sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev institucionalne namestitve obsojenca, če jo ta potrebuje. (str. 186)	MDDSZ		dne 23. 3. 2017 dogovorila postopek in sodelovanje Skupnosti socialnih zavodov Slovenije pri nameščanju obsojencev v času prekinitve kazni zapora in po odpustu v domove za starejše občane in posebne socialno varstvene zavode, vendar se dogovor v praksi ni izvajal, predvsem zaradi nesodelovanja SSZS. Na pobudo VČP je bil z namenom reševanja navedene problematike, dne 7. 3. 2019 ponovno sklican sestanek s predstavniki URSIKS, SSZS in MDDSZEM, kjer je SSZS predstavilo svoja stališča glede nameščanja obsojencev v DSO in opozorilo na dolge čakalne vrste ter ocenila, da se obsojenci ne smejo obravnavati prednostno, zato si delijo usodo vseh drugih čakajočih na sprejem. Ker sistemska rešitev na sestanku ni bila dogovorjena, se je MDDSZEM obvezalo, da bo proučilo najustreznejšo rešitev nameščanja obsojencev v domove za starejše in nas obvestilo. Ker smo na SSZS v skladu z dogovorom iz leta 2017, ponovno posredovali vlogo obsojenca za namestitev v DSO, kateremu namestitev v URSIKS iščemo že leto dni in kateri po oceni zdravnika iz zdravstvenih razlogov ni več zmožen prestajati kazen zapora, je bilo na sestanku dogovorjeno, da se vloga obsojenca posreduje v DSO Črnomelj, ki bo obsojenca v zavodu	realizirano	<p>MDDSZ sistemska rešitev glede nameščanja zaprtih oseb v institucionalno varstvo še ni bila dogovorjena.</p> <p>URSIKS se bo z MP še naprej intenzivno zavzemal za sklenitev uresničljivega dogovora glede nameščanja zaprtih oseb, ki potrebujejo tako intenzivno nego, ki jo v ZPKZ ne moremo zagotoviti.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p> <p>MDDSZ: V preteklih letih smo v medresorskem sodelovanju in usklajevanju iskali različne možnosti za izvajanje namestitev oseb v primerih prekinitve kazni zapora ali po prestani kazni, vse od priprave protokolov, dogovorov ter oblikovanju posebne skupine, ki naj bi pripomogla k nemotenemu nameščanju oseb v socialno varstvene zavode.</p> <p>Pri vseh omenjenih predlogih so se pojavile posamezne težave, zato smo na medresorskem sestanku (MZ, MP in MDDSZ), ki je potekal dne 23.1.2020 z namenom usklajevanja naložbenih potreb za naslednje finančno obdobje 2021-2027 črpanja EU sredstev, izpostavili potrebo, da se tudi ta ciljna skupina vključi v dolgotrajno oskrbo, za izvajanje pa kot partnerja predvidi tudi Upravo za izvajanje kazenskih sankcij.</p> <p>Dodajamo še, da bo delovna skupina, ki je bila oblikovana za vzpostavitev specializiranih enot in jo podrobneje</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>obiskal, ocenil vrsto potrebne nege in proučil eventualno namestitvev.</p> <p>MDDSZ, DODATNO K ODZIVU MP: Dogovor, sklenjen 22.3.2017, še velja – čeprav se zavedamo, da predlog na nek način pomeni preskakovanje čakalnih vrst, gre za kratkoročni ukrep, saj URSIKS predvideva z novogradnjo zapora v Sostrem tudi vzpostavitev negovalnega oddelka tako, da urgentnega nameščanja obsojencev, ki potrebujejo celovito oskrbo in nego, ne bo več. Skupnost socialnih zavodov RS je 4.3.2019 sporočila, da se je glede na dogovor aktivno vključila v iskanje ustrezne namestitve za obsojenca.</p>		<p>navajamo v odzivu na priporočilo št. 76, v septembru 2020 proučila in dorekla glede možnosti primernih namestitev in oskrbe obsojencev oziroma ali bodo obsojenci ena od ciljnih skupin za katere bi bila rešitev namestitev v okviru socialno varstvenih storitev.</p>
26 (2018)	<p>Varuh priporočila, naj MZ v sodelovanju z MP sprejme vse potrebne ukrepe za odpravo težav, s katerimi se Enota za forenzično psihiatrijo spoprijema pri izvajanju svoje dejavnosti. (str. 190)</p>	MZ, MP	nerealizirano	<p>Ministrstvo bo preučilo možnosti za večjo kadrovske zasedenosti v Enoti za forenzično psihiatrijo. Pri tem pa bo potrebno poleg strokovnega in finančnega vidika upoštevati tudi razmere, ko v Sloveniji določenih strokovnjakov ni dovolj na voljo.</p> <p>MP, DODATNO K ODZIVU MZ:</p> <p>Ocenjujemo, da se priporočilo Varuha nanaša zlasti na zagotovitev ustreznih kadrovske in prostorske pogojev na EPF za izvajanje programa obravnave oseb, odvisnih od psihoaktivnih snovi. Navedeno sodi v pristojnost MZ. Hkrati se</p>	nerealizirano	Ni bilo dodatnih aktivnosti.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				zavedamo, da je tovrstna obravnava povezana tudi z zagotovitvijo ustrezne namestitve obravnavanih oseb v ZPKZ, saj gre za model obravnave, ki jo zaprta oseba začne na Enoti in se mora pod določenimi pogoji nadaljevati v zaporu (oddelek brez drog) . Projekt vzpostavitve takega oddelka je že pripravljen v sodelovanju z vodjo Enote in s predstojnikom Centra za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog , vendar žal še ni realiziran. Si bomo pa v prihodnje skupaj z UKC Maribor še naprej prizadevali za izvajanje programa obravnave oseb, odvisnih od psihoaktivnih snovi.		
27 (2018) enako/ podobno: 77 (2019)	Varuh znova priporoča, naj se sprejmejo vsi potrebni ukrepi, da se seznam zdravstvenih zavodov, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje zadevnih varnostnih ukrepov obveznega zdravljenja, čim prej izdela in objavi. (str. 190)	MZ	delno realizirano	Ministrstvo je ponovilo poziv zdravstvenim zavodom, ki želijo izraziti svoj interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Odzvala se je in dopolnila svojo vlogo le Psihiatrična bolnišnica Vojnik. Ministrstvo bo zato ponovno pozvalo izvajalce psihiatričnega zdravljenja, da izrazijo svoj interes za izvajanje tega ukrepa.	delno realizirano	MZ: Ministrstvo je ponovilo poziv zdravstvenim zavodom, naj izrazijo svoj interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Poleg UKC Maribor smo prejeli tudi nepopolni vlogi Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana in Psihiatrične bolnišnice Vojnik. V skladu s tretjim odstavkom 148. člena ZIKS, minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, odloča o izpolnjevanju pogojev za izvrševanje varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja na predlog zainteresiranega zdravstvenega zavoda. Ker se zdravstveni zavodi niso ustrezno odzvali na več pozivov ministrstva, smo posredovali

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>nepopolni vlogi predsedniku strokovne komisije za ocenjevanje pogojev za izvajanje varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja in ga zaprosili za njegovo posredovanje pri pozivanju zdravstvenih zavodov, naj izrazijo interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Odziv zdravstvenih zavodov še čakamo.</p> <p>MP: Na sestanku, ki je bil 23. 7. 2019 na Ministrstvu za zdravje, udeležila pa se ga je tudi predstavnica Ministrstva za pravosodje, je bil sprejet sklep, da bo Ministrstvo za zdravje poskusilo z osebnim stikom spodbuditi izvajalce zdravstvenega varstva, da bodo izrazili interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Posebna pozornost bo namenjena tistim, ki ta ukrep že izvajajo.</p>
28 (2018) enako/ podobno: 8 (2019)	Varuh znova poziva k sprejetju ukrepov, ki bodo zagotovili ustrežnejše neprostovoljno nastanjanje in obravnavo oseb z duševnimi motnjami v socialnovarstvenih zavodih po Zakonu o duševnem zdravju ob zagotovljenih prostorskih zmogljivostih in osebju, ki bo tem osebam lahko zagotavljalo ustrezne socialnovarstvene storitve. (str. 195)	MDDSZ, MZ	delno realizirano	V zvezi s posodabljanjem informacij o zasedenosti varovanih oddelkov MDDSZ zadnjih šest mesecev mesečno na svojih spletnih straneh objavlja stanje zasedenosti varovanih oddelkov, pri čemer pa se zaveda, da brez prenovljenega oziroma enotnega informacijskega sistema informacija nikoli ne bo dovolj zanesljiva. Cilj je predstaviti aktualno stanje tako, da pregled stanja vključuje tako informacijo o trenutni zasedenosti kot tudi informacijo o	delno realizirano	<p>MDDSZ: Glede zagotavljanja dodatnih prostorskih kapacitet pojasnujemo, da smo v letu 2020 zagotovili dodatna mesta v varovanih oddelkih in sicer z odprtjem novega varovanega oddelka v posebnem socialnovarstvenem zavodu Dom Lukavci, marca letos.</p> <p>Zaradi omejitev sredstev v Proračunu RS, si v okviru možnosti črpanja kohezijskih sredstev intenzivno prizadevamo povečati zmogljivosti izvajalcev na tem področju pri čemer smo v okviru novega Operativnega programa za izvajanje</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>številu sprejemnih postopkov.</p> <p>Trenutno je zaradi stalne prezasedenosti težko pridobiti pregled o številu sprejemnih postopkov - saj vsi zavodi vedno prejmejo vse poizvedbe sodišč o možnosti namestitve, ki jih vedno tudi vse zavrnejo zaradi prezasedenosti. Koliko imajo potem dejanskih sprejemov na tedenski, mesečni ravni, se žal ne da spremljati, podatek pa bistveno vpliva na realnost posnetka stanja.</p> <p>MDDSZ sicer pripravlja prenovu spletnih strani in hkrati načrtuje izdelavo preglednejše preglednice o številu in vrsti varovanih oddelkov. Hkrati s tem načrtuje tudi aktivnosti, ki bi pripomogle k znižanju podanih vlog s strani centrov za socialno delo ter pospeševanju povezovanja strokovnih služb varovanih oddelkov in koordinatorjev obravnave v skupnosti. Posebno pozornost bo namenilo tudi seznanjanju sodišč s primeri dobre prakse nadomeščanja (institucionalne) varovane obravnave z nadzorovano obravnavo v skupnosti.</p> <p>MZ, DODATNO K ODZIVU MDDSZ: Ministrstvo sodeluje v medresorski delovni skupini: Delovna skupina za vzpostavitev specializirane enote za</p>		<p>kohezijske politike v obdobju 2020-2027, predvideli tudi projekte, ki se navezujejo na navedeno ciljno skupino.</p> <p>V odzivu na priporočilo št. 117 (2019) smo podrobneje pojasnili aktivnosti vezano na predlog spremembe standardov in normativov oziroma izdelavo podrobnejših kriterijev in meril za uvrščanje v vrste oskrbe oseb s težavami v duševnem zdravju.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju, ki jo vodi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.		
29 (2018)	Varuh priporoča, naj socialnovarstveni zavodi poskrbijo za varnost svojih stanovalcev, še zlasti tistih, ki potrebujejo še posebno zaščito in varstvo, v primeru omejevanja svobode gibanja pa dosledno upoštevajo ZDZdr. (str. 201)	MDDSZ	stalna naloga	Z namenom, da izboljšamo oskrbo oseb z demenco v domovih in poskrbimo za ustrezno varnost uporabnikov, smo v začetku leta 2018 domovom posredovali dopolnitev Usmeritev za delo z osebami z demenco v institucionalnem varstvu starejših. Pri pripravi vsebine smo upoštevali tudi najpogostejša opozorila in priporočila Varuha ob obiskih domov. Dopolnitve jasno pojasnijo oba koncepta obravnave oseb z demenco (z osebnim spremljanjem in v varovanih oddelkih, po ZDZdr). Ob upoštevanju veljavnega ZDZdr (še vedno se zavzemamo za čim hitrejšo spremembo s predlaganimi dopolnitvami), smo dali domovom tudi jasne usmeritve v zvezi namestitvami v varovane oddelke in v zvezi z uporabo PVU. V zvezi z predstavitev vsebine dopolnitev Usmeritev je bilo izvedenih več strokovnih srečanj ter regijska srečanja z vodstvi domov. Vsa omenjena srečanja koristimo za seznanitev domov z morebitnimi novimi nepravilnostmi in nejasnostmi, na katere opozori Varuh v svojih poročilih, s katerimi se	stalna naloga	<p>MDDSZ uvodoma pojasnjuje, da se v okviru različnih strokovnih srečanj (npr. Dnevi duševnega zdravja), omogoča seznanitev z navedenimi vsebinami in zaznana problematiko na tem področju.</p> <p>Poleg kontinuiranega spodbujanja socialno varstvenih zavodov, da poskrbijo za varnost svojih stanovalcev, še zlasti tistih, ki potrebujejo posebno zaščito in varstvo, se MDDSZ ob vsaki zaznani kršitvi v okviru DPM, neposredno odzove in konkretni zavod na ugotovljeno kršitev opozori ter pozove k čim prejšnji odpravi.</p> <p>MDDSZ si bo prizadevalo, da zastopniki pravic oseb na področju duševnega zdravja, v socialno varstvenih zavodih, svojo vlogo predstavijo osebno.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>redno seznanjamo.</p> <p>V zvezi s pospešitvijo postopka verifikacije varovanih oddelkov (za domove, ki so že posredovali vloge in nove), smo imenovali novo komisijo ter uvrstili nalogo med prioritete.</p> <p>Z namenom predstavitve zagovornikov za duševno zdravje in spodbujanja vodstev, da informirajo uporabnike z vlogo zagovornikov, smo domovom poslali dopis in link na dokumente v zvezi z zagovorniki ter jih pozvali, da zastopnike povabijo v dom.</p>		
30 (2018)	Varuh priporoča, naj MIZŠ nadaljuje pripravo zakona o vzgojnih zavodih in v okviru te upošteva tehtne pripombe in predloge stroke. (str. 202)	MIZŠ	delno realizirano	Priprava zakona je v zaključni fazi priprave na MIZŠ. Rok je 30. 6. 2019, kot ima mandat tudi vladna delovna skupina.	realizirano	Julija 2020 je ministrstvo, pristojno za izobraževanje, Vladi RS posredovalo predlog novega Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju.
31 (2018)	Varuh predlaga, naj MIZŠ nameni večjo pozornost zagotavljanju in vzdrževanju ustreznih bivalnih razmer za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa za otroke in mladostnike v vzgojnih zavodih in mladinskih domovih, tudi na normativni ravni. (str. 203)	MIZŠ	delno realizirano	<p>Poleg predloga Varuha ČP je MIZŠ prejelo tudi dopis Varuha ČP, v katerem je po obisku štirih zavodov, ki izvajajo vzgojne in izobraževalne programe za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, opozoril na težave. Trije od njih so v pristojnosti MIZŠ, CUDV Draga ni v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.</p> <p>V poročilu varuh ugotavlja, da v nekaterih zavodih primanjkuje prostora, da imajo ponekod staro</p>	delno realizirano	MIZŠ za nove skupine zagotavlja možnost najema stanovanjskih hiš, kjer se vzpostavljajo nove skupine ter zagotavlja sredstva za investicijsko vzdrževanje v okviru proračunskih možnosti. Za Mladinski dom Maribor je MIZŠ zagotovilo dodatna sredstva za zagotovitev dodatnih svetil. Prav tako je predlagalo črpanje kohezijskih sredstev za zagotavljanje investicij v zavode za naslednjo evropsko perspektivo.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>opremo ter da povsod ni dovolj svetlobe. MIZŠ je bilo pozvano, da področje gradnje in opreme zavodov opredeli v posebnih standardih in normativih za gradnjo in opremo navedenih zavodov ter da zagotovi višja sredstva za vzdrževanje in investicije.</p> <p>MIZŠ zagotavlja kar največ sredstev v skladu s proračunskimi možnostmi. Teh sredstev seveda nikoli ni dovolj, v zadnjih letih predvsem za večje investicije. Znotraj obstoječega stanja zagotavlja, kar največ lahko. Za gradnjo prostorov za vzgojo in izobraževanje za otroke s posebnimi potrebami normativi za gradnjo sicer obstajajo, vendar se uporabljajo pri novogradnjah. Ne veljajo pa za t. i. vzgojne zavode, ki ste jih obiskali in v katerih so oblike skupin različne. Z novo zakonodajo, ki se pripravlja, jih bomo glede na potrebe otrok še bolj diferencirali. V objektih zavodov, ki so bili grajeni nazadnje, so prostorski pogoji za vzgojne skupine ustrezni, starejše objekte pa je praviloma potrebno celostno prenoviti (statična sanacija, energetska sanacija,..), za kar pa je potrebno zagotoviti obsežnejša finančna sredstva. Še drugače je v stanovanjskih skupinah, kjer pa se stremi k normalizaciji in približku življenja v matični družini. Tam se pogojem, če se le da,</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>približujemo s prilagajanjem števila otrok v skupini. Pogoji morajo biti skladni s stanovanjsko zakonodajo. Glede na to, da se na tem področju pripravljajo nova zakonodaja in prenavljajo smernice za delo z otroki, bomo po vpeljavi nove ureditve razmislili tudi o morebitni potrebi urejanja pravne regulative za prostorske pogoje za posamezne vrste skupin. Glede investicijskega vzdrževanja poročamo, da MIZŠ vsako leto z javnim pozivom pozove zavode k posredovanju vlog za investicijsko vzdrževalna dela objektov in opreme. Če zavodi sami nimajo presežkov, ki jih morajo v skladu z ustanovitvenimi akti tudi zagotavljati izključno za te namene, sredstva za vzdrževanje za nujna dela MIZŠ praviloma tudi odobri. Nekaj sredstev lahko zavodi pridobijo tudi za t. i. interventna dela, v primerih ko je gre za nujno sanacijo tekočih težav. Posebna sredstva so namenjena nakupom informacijsko – komunikacijske tehnologije. Vse skupaj seveda poteka v skladu s proračunskimi možnostmi MIZŠ. Populacija otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami je tako raznolika, da se mnogo opreme uničuje precej hitro. MIZŠ zavode in stanje v njih redno spremlja, tudi z obiski na terenu ter ravnateljem svetuje in pomaga pri iskanju</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				možnosti za zagotavljanje ustreznih razmer v posameznih zavodih. Za vse zavode, ki so v pristojnosti MIZŠ in za katere je Varuh ČP identificiral težave, so že načrtovani obiski. Ravnatelji običajno tudi naročajo oceno tveganj in kjer ugotovijo, tudi ukrepajo.		
32 (2018)	MNZ priporočamo, naj sprejme ukrepe za doslednejše dokumentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci (vključno z njihovimi izjavami), zagotovi, da izvajanje sporazumov o vračanju ne bo spodbujalo k sprejemanju spornih odločitev glede vrnitve, in sprejme ukrepe za ustrezno obveščanje tujcev o postopkih mednarodne zaščite in njihovem položaju v okviru postopka vračanja. (str. 205)	MNZ	stalna naloga	MNZ in Policija sta Varuhu, na podlagi njegovih opozoril glede domnevnih nepravilnosti v policijskih postopkih s tujci, sproti posredovala pojasnila, v katerih je podrobno opisano stanje na področju nedovoljenih migracij in lastne ugotovitve ministrstva, ki temeljijo na celoviti oceni vseh pomembnih okoliščin, preverljivih dejstvih in statističnih pokazateljih. Hkrati je bilo pojasnjeno, da ministrstvo samo domnevnih nepravilnosti ne zaznava in da policisti postopke s tujci izvajajo skladno z nacionalnim in evropskim pravnim redom, ki ureja obravnavano področje. V okviru sistemskih nadzorov nad delom policistov namreč ni bilo zaznanih nepravilnosti in morebitnih spornih posegov policistov v človekove pravice posameznikov. Ministrstvo bo tudi v bodoče zagotavljalo dosledno evidentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci, ustrezno izvajanje sporazumov o vračanju in ustrezno informiranost tujcev o	stalna naloga	Ministrstvo in Policija še vedno zagotavljata dosledno evidentiranje vseh okoliščin policijskih postopkov s tujci, ustrezno izvajanje sporazumov o vračanju in ustrezno informiranost tujcev o postopkih mednarodne zaščite.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				postopkih mednarodne zaščite.		
33 (2018)	Priporočamo, naj MNZ, kadar se prosilcu odvzame prostost, ravna hitro in brez odlašanja, hkrati pa naj glede določitve objektivnih meril, na katerih temeljijo razlogi za sum pobega prosilca za mednarodno zaščito, znova razmisli o dodatnih spremembah in dopolnitvah ZMZ-1 oziroma dodatnih milejših ukrepih, ki bi omogočali bolj individualizirano obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito in s tem učinkovitejše postopke, zlasti manjše posege v pravico do osebne svobode. (str. 207)	MNZ	delno realizirano	<p>Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) že omogoča individualno obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito. Kot objektivna merila, na katerih temeljijo razlogi za sum pobega prosilca, se smiselno uporabljajo merila, določena v Zakonu o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 9/18 – popr.). Ministrstvo za notranje zadeve poudarja, da so odločitve o omejitvi gibanja predmet upravnega akta in sodne presoje. Ministrstvo ocenjuje, da je milejši ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma edini izmed alternativ pridržanju, kot jih navaja Direktiva 2013/33/EU, ki bi bil v praksi izvedljiv, saj se je izvajal že s prej veljavnim Zakonom o mednarodni zaščiti.</p> <p>Ministrstvo bo priporočilo Varuha ponovno preučilo ob pripravi sprememb zakonske materije.</p>	delno realizirano	<p>MNZ najprej ponovna poudarja, da v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) izvaja posamezna upravna dejanja in sprejema odločitve v postopku mednarodne zaščite, vključno z ukrepom omejitve gibanja, ki se odredi, ko so za to izpolnjeni pogoji v skladu z načelom zakonitosti in sorazmernosti, upoštevajoč individualne okoliščine posameznega primera. Dodatno pojasnjujemo, da je v pripravi predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti, ki na podlagi mnenja Vrhovnega sodišče Republike Slovenije, da za pridržanje prosilca za mednarodno zaščito v Zakonu o mednarodni zaščiti ni jasne zakonske podlage, vključuje tudi objektivne okoliščine nevarnosti pobega. Pri pripravi predloga smo upoštevali prakso ostalih držav članic Evropske unije. S predlagano spremembo se bo vzpostavila pravna podlaga za omejitev gibanja na Center za tujce v primeru, ko ukrepa obveznega zadrževanja na azilni dom ne bo mogoče učinkovito izvesti.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
34 (2018)	MNZ spodbujamo, da v dialogu z Upravnim sodiščem RS sprejme vse potrebne ukrepe, vključno z zakonskimi spremembami (če je to	MNZ	nerealizirano	Zakon o mednarodni zaščiti ne določa pravne podlage za posredovanje seznama vseh prosilcev, ki jim je omejeno gibanje Upravnemu sodišču. Določbo zakona	nerealizirano	MNZ: Ustreznost pravne podlage še preučujemo z vidika namena zakonske določbe, ob upoštevanju, da imajo vsi prosilci za mednarodno zaščito zagotovljen učinkovit dostop do pravnega

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	potrebno), da se omogoči opravljanje zakonsko določenega sodnega nadzora nad izvajanjem vseh ukrepov omejitve gibanja. (str. 209)			ni mogoče razumeti tako široko. Ministrstvo za notranje zadeve bo priporočilo Varuha ponovno preučilo ob pripravi sprememb zakonske materije.		sredstva.
	Pokojninsko in invalidsko zavarovanje (2019: str. 175, 2018: str. 211)					
35 (2018)	Vlada naj ob že načrtovanih dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju še enkrat prouči primernost ureditve, ki posameznikom po pridobitvi pravice do starostne pokojnine omejuje njeno uveljavljanje na račun svobodne gospodarske pobude (str. 212)	MDDSZ	realizirano	<p>Vlada v zvezi s podanim priporočilom uvodoma pojasnjuje, da se s prihodnjimi spremembami zakonodaje, ki ureja področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja, predvideva tudi nova ureditev kombinacije aktivnega statusa s statusom zavarovanca. Kljub temu pa želi izpostaviti, da je trenutna ureditev po mnenju Vlada ustavno skladna in urejena ustrezno, tako ob upoštevanju svobodne gospodarske pobude, v katero veljavna ureditev po mnenju Vlade ne posega, kot tudi z vidika varovanja načela enakosti, saj enako ureja možnosti kombiniranja statusov za posameznike, ki so v enakem oziroma primerljivem položaju ter ustrezno različno za tiste posameznike, katerih dejanski položaji se med seboj razlikujejo.</p> <p>Veljavna zakonodaja sicer omogoča več možnosti kombiniranja aktivnega statusa s statusom upokojenca (možnost prejemanja 20% predčasne ali starostne pokojnine, delna</p>	realizirano	Ni dodatnih aktivnosti od zadnjega poročanja.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>pokojnina, ponovna vključitev v zavarovanje za delovni oziroma zavarovalni čas krajši od polnega ter sorazmerno prejemanje pokojnine), pri čemer se posamezniki sami odločajo o tem, katera rešitev je zanje najugodnejša. Drži pa trditev, da praviloma ni mogoče prejemanje celotne pokojnine ob hkratnem ohranjanju samostojne dejavnosti v obsegu polnega zavarovalnega časa, hkratnem statusu družbenika ter opravljanju poslovodne funkcije za polni zavarovalni čas oziroma delovnega razmerja za polni delovni čas. Ne glede na zapisano pa posamezniki, ki se odločijo za nadaljnje opravljanje dejavnosti ter prejemanje pokojnine v sorazmernem delu, ohranjajo samostojno dejavnost in torej v svobodno gospodarsko pobudo iz tega naslova ni poseženo.</p> <p>V zvezi z ureditvijo pojasnjujemo, da ne držijo trditve, da zgolj nekateri samostojni podjetniki lahko ob prejetju polne pokojnine ohranjajo tudi dejavnost v polnem obsegu, saj je ureditev sedaj enaka za vse samostojne podjetnike ter vse druge zavarovalne podlage, v okviru katerih posamezniki trajno opravljajo neko delo oziroma dejavnost. Ureditev, na podlagi katere so zgolj nekateri samostojni podjetniki lahko</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ohranjali samostojno dejavnost je veljala skladno s predhodno veljavno zakonodajo ter v času prehodnega obdobja od uveljavitve ZPIZ-2 do ZPIZ-2B, sedaj pa je ureditev za vse samostojne podjetnike poenotena, kar je bil ne nazadnje tudi cilj zadnje spremembe ureditve tega področja.</p> <p>Pojasnjujemo pa še, da je ureditev, po kateri kombiniranje aktivnega statusa s statusom upokojenca v polnem obsegu ni dopustna, posledica dejstva, da je pokojnina pravica iz zavarovalnega sistema, do katere je posameznik lahko upravičen, če pri njem nastopi zavarovalni primer. V primeru starostne pokojnine zavarovalni primer predstavlja nezmožnost pridobivanja dohodkov zaradi nastopa starosti. V kolikor si lahko tako zavarovanci v celoti ali pa v delu sami s svojim delom ali pa z opravljanjem dejavnosti dohodek še nadalje zagotavljajo, ni nastopil zavarovalni primer.</p> <p>Hkrati pojasnjujemo še, da je ureditev predmet ustavno sodne presoje, pri čemer Ustavno sodišče Republike Slovenije svoje odločitve še ni izdalo, čeprav o njej v dveh zadevah odloča absolutno prednostno.</p>		
36 (2018)	Vlada naj ob že načrtovanih	MDDSZ	zavrnitev	V zvezi s priporočilom po oblikovanju	zavrnitev	Ni dodatnih aktivnosti od zadnjega

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
enako/ podobno: 87 (2019), 57 (2017)	dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju še enkrat prouči primernost ureditve, ki od 31. 12. 2012 ureja različne pravice iz prostovoljnega zavarovanja in prostovoljnega dokupa delovne dobe. Če Vlada RS vztraja pri tej zakonski ureditvi iz leta 2017, naj vsem prizadetim zavarovancem omogoči, da se sami odločijo o morebitni povrnitvi vplačanih sredstev, saj se je osnovni namen vplačila izjalovil zaradi ravnanja države. (str. 216)		realizacije zaradi nestrinjanja	zakonodaje, ki bo omogočila vračilo prispevkov vplačanih za dokup študijskih let in vojaščine pojasnjujemo, da je bila nova ureditev vštetevanja dokupljene dobe v skladu z ZPIZ-2 ter načina upokojevanja ob upoštevanju le-te že predmet ustavno sodne presoje, pri čemer Ustavno sodišče RS neustavnosti ureditve ni ugotovilo. Ob tem pojasnjujemo, da je bila presojana tako ustavnost ureditve v povezavi z dokupom študija in služenja vojaškega roka po ZPIZ-1 kot tudi v povezavi z dokupom za enak namen po ZPIZ/92. V odločbi je bilo med drugim ugotovljeno, da ZPIZ-2 ni prinesel novosti v zvezi z načinom upoštevanja dokupljene dobe v pokojninsko dobo za posameznike, ki so dobo dokupili, ter da z uveljavitvijo ZPIZ-2 ni prišlo do poslabšanja položaja omenjene kategorije zavarovancev. Pred dopolnitvijo polne starosti so se namreč ti posamezniki lahko že po ZPIZ-1 upokojili zgolj z odbitki znižano starostno pokojnino, pri čemer so malusi enako kot po veljavni zakonodaji lahko znašali največ 18% in so bili trajni. So se pa z uveljavitvijo ZPIZ-2 v letu 2013 spremenili in zaostriji upokojitveni pogoji za naprej, kar je skladno z namenom reforme – torej podaljševanjem aktivnosti in	realizacije zaradi nestrinjanja	poročanja.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>dejanskega dviga starosti ob upokojitvi, pri čemer je treba poudariti, da je prišlo do sprememb pogojev za vse zavarovance in ne zgolj se zavarovance, ki so določeno obdobje dokupili. Ustavno sodišče je v svoji odločbi poudarilo, da so pričakovanja zavarovancev, da se njihov položaj ne glede na morebitne spremembe zakonov v več kot desetletju ne bo v ničemer spremenil, nerealna in neutemeljena. Ravno tako je Ustavno sodišče izpostavilo, da dejstvo, da so ti posamezniki dobo dokupili tudi precej časa pred morebitno izpolnitvijo pogojev za pridobitev starostne pokojnine, vključuje tudi riziko, da se bodo ti pogoji v času spreminjali in da zato mogoče ne bodo tako ugodni kot v času, ko so se odločili za dokup. To pa še ne pomeni, da je s tem njihova tako pridobljena pokojninska doba razvrednotena oziroma da je s tem poseženo v njihovo pravico do zasebne lastnine.</p> <p>Ker je temeljno pravilo pokojninskega in invalidskega zavarovanja v tem, da se pravice iz zavarovanja uveljavljajo po predpisih, ki veljajo v času nastanka zavarovalnega primera, menimo, da posamezniki z dokupom pokojninske dobe niso pridobili pravice, temveč</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zavarovalno oziroma pokojninsko dobo, ki je eden od pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, poleg tega pa tudi ne vidimo razlogov, da bi ta obdobja upoštevali oziroma obravnavali drugače kot druga obdobja, ki delijo isto usodo, še posebno, ker bi to pomenilo ugodnejšo obravnavo glede na prejšnjo ureditev.</p> <p>Pojasnjujemo še, da posamezniki, ki so dokupili leta, niso bili vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in niso prevzemali rednega tveganja, temveč so določeno število let dokupili in s tem ali izpolnili pogoje za upokojitev ali pa pridobili višjo pokojnino, kot bi jo brez dokupa zavarovalne dobe oziroma se jim tudi po veljavni zakonodaji ta doba šteje v pokojninsko dobo, zaradi katere bodo prej izpolnili pogoje za upokojitev (predčasna upokojitev) oziroma se bodo kasneje upokojili z višjo pokojnino. Nekateri izmed njih pa so morebiti tudi že uveljavili kakšno pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, in sicer ob upoštevanju tudi dokupljene dobe (invalidska pokojnina, pravice iz invalidskega zavarovanja, 20% predčasne pokojnine, itd.). Ne glede na zapisano pa na koncu poudarjamo, da se dokupljena doba tudi po novem zakonu upošteva v</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				pokojninsko dobo in posamezniki na tej podlagi iz sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja pridobijo pravice.		
37 (2018)	Varuh priporoča Državnemu zboru RS, naj ob obravnavi vsakega predloga zakona od predlagatelja zahteva tudi vpogled v osnutek predvidenih izvršilnih predpisov, in Ministrstvo za zdravje naj v soglasju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja. (str. 217)	MZ, MDDSZ	delno realizirano	<p>Delovna skupina za pripravo predloga Pravilnika o vrstah in stopnjah telesnih okvar je pravilnik pripravila 30. 10. 2018. Predlog pravilnika je delovna skupina na sestanku 22. 11. 2018 proučila in bila enotnega mnenja, da se pripravljeno gradivo pošlje v pregled Razširjenim strokovnim kolegijem, ki so najvišji strokovni organ na posameznem področju zdravstveni strok. Predlog pravilnika so proučili: RSK internističnih strok, RSK kirurških strok, RSK za nevrologijo, RSK za ginekologijo in porodništvo, RSK za ortopedijo, RSK za otorinolaringologijo, RSK za psihiatrijo, RSK za oftalmologijo, RSK za onkologijo, RSK za maksilofacialno in oralno kirurgijo, RSK za urologijo, RSK za transplantacijo in RSK za fizikalno in rehabilitacijsko medicino.</p> <p>Njihova mnenja in predloge bo delovna skupina ponovno obravnavala. Predlog pravilnika bo MZ po tem posredovalo v javno obravnavo, kasneje pa v sprejem. Podrobnejša pojasnila MZ so pod točko »2.4 .1.8 K podpoglavju 2. 9 Pokojninsko in invalidsko</p>	delno realizirano	<p>MZ: Ministrstvo za zdravje je pripravilo predlog pravilnika, ki bo uredil tozadevno področje ter ga posredovalo v mnenje in potrditev tudi Svetu Vlade RS za invalide. Slednji je potrdil predlog Pravilnika o telesnih okvarah. Po prejemu njihove izjave o podpori, bo gradivo posredovano v medresorsko uskladitev in končno potrditev ter podpis ministru.</p> <p>MDDSZ: MDDSZ aktivno sodeluje v delovni skupini Ministrstva za zdravje, ki je zadolžena za pripravo podzakonskega akta, ki bo določil vrste in stopnje telesnih okvar.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zavarovanje» tega poročila.</p> <p>MDDDSZ, DODATNO K ODZIVU MZ:</p> <p>: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti aktivno sodeluje v delovni skupini Ministrstva za zdravje, ki je zadolženo za pripravo podzakonskega akta, ki bo določil vrste in stopnje telesnih okvar.</p>		
	Zdravstveno varstvo (2019: str. 180, 2018: str. 221)					
38 (2018)	Vlada naj pripravi dopolnitve zakona o pacientovih pravicah, ki bodo upoštevale, da je večina teh pravic urejena tudi s predpisi s področja zdravstvenega zavarovanja. (str. 221)	MZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Na podlagi prvega odstavka 49. člena Zakona o pacientovih pravicah (v nadaljnjem besedilu: ZPacP) zastopniki pacientovih pravic pacientom svetujejo pacientom, jim pomagaj ali jih zastopajo pri uresničevanju pravic po tem zakonu (seznam pacientovih pravic je definiran v 5. členu ZPacP). Dajejo tudi osnovne informacije, strokovno pomoč in konkretne usmeritve pri uveljavljanju pravic s področja zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja in izvajanja zdravstvene dejavnosti, nimajo pa pristojnosti v primeru, ko ne gre za kršitve pravic po ZPacP. V teh primerih lahko pacienta zgolj napotijo na pristojno pravno ali fizično osebo ali pristojen državni organ. Funkcija zastopnika pacientovih pravic je nepoklicna. Za celotno področje Slovenije je	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Ministrstvo za zdravje je že v prvem letu, ko je Varuh podal priporočilo pojasnilo, da se z navedenim ne strinja. Nadaljnje aktivnosti zato niso bile izvedene.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>imenovanih 13 zastopnikov, ki delo opravljajo v okviru uradnih ur v obsegu najmanj 12 ur tedensko. Delo zastopnika pacientovih pravic je sicer za pacienta brezplačno, sredstva za delovanje pa zagotavlja ministrstvo, pri čemer je informiranje o pravicah iz zdravstvenega zavarovanja v pristojnosti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, tj. nosilca obveznega zdravstvenega zavarovanja.</p> <p>Pristojnosti v veljavni zakonodaji so torej jasno določene in razdeljene, zato v tem trenutku MZ ne načrtuje sprememb Zakona o pacientovih pravicah v smeri širitev obsega nalog zastopnikov. Že danes pa lahko, kot smo omenili zgoraj zastopniki dajejo osnovne informacije tudi iz področja zdravstvenega zavarovanja.</p>		
39 (2018) enako/ podobno: 10 (2019)	Ministrstvo za zdravje naj pripravi celovito analizo vzrokov čakalnih dob in organizacije zdravstva kot sistema ter predloge odprave administrativnih ovir in poenostavitve postopkov, ki bodo spoštovali tudi pacientov čas. (str. 222)	MZ	stalna naloga	MZ je poleg ukrepov dodatnega financiranja storitev za namen skrajševanja čakalnih dob, že v letu 2016 pripravilo delno analizo vzrokov za čakalne dobe. Gre za vzroke, ki nastajajo v procesu napotovanja znotraj samega zdravstvenega sistema med različnimi ravni zdravstvene dejavnosti (obravnavo pacienta pri osebnem zdravniku, obravnavo pacienta pri specialistu in bolnišnična obravnavo pacienta). Podrobnejša pojasnila MZ so pod točko »2.4.1.9 K podpoglavju	stalna naloga	Za izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev smo v letu 2019 sprejeli več ukrepov tako na primarni kot tudi sekundarni ravni. V okviru Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2019 smo povečali število timov v splošni ambulanti za 32 timov ter v otroškem in šolskem dispanzerju za 21 timov. Z Aneksom št. 2 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2019 se je opredelil nov obračunski model za ambulante družinske medicine in pediatrije na primarni ravni in predvidel nov mehanizem za nagrajevanje timov. Širitev mreže na

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				2.10 Zdravstveno varstvo« (podnaslov: 2.10.2 Uresničevanje Varuhovih priporočil)		<p>primarni ravni se nadaljuje tudi v letu 2020, in sicer za 29 timov v splošni ambulanti, ter v otroškem in šolskem dispanzerju za 13 timov.</p> <p>Zmanjšala se je tudi zahteva po obremenjenosti zdravnikov družinske medicine, in sicer v letu 2019 na 1895 glavarskih količnikov, v letu 2020 bo ta obremenjenost še nižja. Prav tako so bili izvedeni ukrepi za znižanje administrativnega dela zdravnikov specialistov družinske medicine.</p> <p>Za zagotovite večje preskrbljenosti z zdravniki družinske medicine je ministrstvo v letu 2019 povečalo število razpisanih specializacij iz družinske medicine in omogočilo možnosti za zaposlovanje tujih zdravnikov. Minister, pristojen za zdravje, je v letu 2019 in tudi v letu 2020 sprejel odredbo o zgornji meji števila ponudb za delo zdravnikov, zdravnikov specialistov in doktorjev dentalne medicine specialistov, ki v Republiki Sloveniji omogoča zaposlitev zdravnikov iz tretjih držav in priznavanje njihove poklicne kvalifikacije po posebnem zakonu (v letu 2020 je kvota za zdravnike specialiste družinske medicine 70).</p> <p>Ministrstvo skupaj z ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, obema fakultetama in univerzama išče tudi rešitve za povečanje števila vpisnih mest za študij medicine.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>V letu 2019 se je zaključil tudi dvoletni projekt »Načrtovanje in upravljanje mreže javne zdravstvene službe«, ki ga je Republika Slovenije izvajala skupaj s podporo Službe Evropske komisije za podporo strukturnim reformam (SRSS) na pobudo ministrstva.</p> <p>Za zmanjšanje nepotrebnih napotitev je omogočena storitev ePosvet, ki pa ni zaživel v skladu s pričakovanji Ministrstva za zdravje. Ugotovljeno je bilo, da so dodatno potrebne še tehnično informacijske izboljšave.</p> <p>V sklopu prioritete Ministrstva za zdravje za leto 2019 je bil julija 2019 izveden pilotni projekta za program ortopedija na Ortopedski kliniki, v Kliničnem centru Ljubljana. Ortopedske storitve namreč spadajo med storitve, kjer čakalna doba, predvsem nedopustna, predstavlja izziv obvladovanja na nacionalni ravni. Na programu ortopedija, tako na prvih pregledih, kot na operacijah je po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje večje število čakajočih pacientov, ki čakajo nad najdaljšo dopustno čakalno dobo. Ugotovljeno je bilo, da na čakalne dobe na področju ortopedije vpliva rast števila vpisov v čakalne vrste za tovrstne zdravstvene storitve (demografski dejavnik), ponudba storitev ter specifične potrebe posameznega pacienta.</p> <p>Na Ortopedski kliniki se je v preteklih letih število vpisov za operacije močno</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						povečalo (6,4%); stroka pričakuje, da se bo v naslednjih 5 letih rast nadaljevala s 3,8%, zaradi staranja prebivalstva in novih indikacij za operacije; z obstoječo ponudbo tej rasti povpraševanja ne bo mogoče zadostiti. V okviru razpoložljivih sredstev se v letu 2020 in 2021 za to področje in področja, kjer so nedopustne čakalne dobe, načrtuje tudi širitev mreže z možnostjo vključitve vseh izvajalcev, ki imajo dovoljenje za izvajanje zdravstvene dejavnosti.
40 (2018)	Vlada RS naj v svojem odzivnem poročilu prouči tudi, kako so bila uresničena podobna ali enaka priporočila iz preteklih let, ki so že bila ocenjena kot delno uresničena. (str. 222)	MZ	realizirano	<p>V zvezi s priporočili, ki so bila v letu 2017 ocenjena kot delno realizirana lahko pojasnimo:</p> <p>Priporočilo št. 16 - Varuh Ministrstvu za zdravje znova priporoča, naj si kar najbolj prizadeva, da bi bil seznam zdravstvenih zavodov, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje varnostnih ukrepov, čim prej izdelan in ustrezno objavljen</p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je podrobnejše pojasnilo podalo pri Priporočilu št. 27 k letošnjemu poročilu Varuha. MZ je pri oblikovanju nabora zdravstvenih zavodov tukaj vezano na vloge samih zdravstvenih zavodov.</p> <p>Priporočilo št. 18 in 66 – št. 18 Varuh priporoča, naj Ministrstvo za zdravje čim prej pripravi potrebne spremembe in dopolnitve Zakona o duševnem zdravju, ki bodo zagotovile visoko raven spoštovanja</p>	realizirano	Pojasnila v zvezi s tem priporočilom so bila že zajeta v preteklem poročanju.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>temeljnih pravic oseb med zdravljenjem na oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ali obravnavo na varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda.</p> <p>Št. 66 Ministrstvo za zdravje naj čim prej pripravi strokovne podlage za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o duševnem zdravju.</p> <p>Pojasnilo MZ: MZ pripravlja predlog sprememb in dopolnitev Zakona o duševnem zdravju. Zaradi predčasnega prenehanja mandata prejšnje Vlade Republike Slovenije do nadaljevanja postopka sprejema predloga zakona ni prišlo.</p> <p>Priporočilo št. 56 - Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja.</p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je podrobnejše pojasnilo podalo pri Priporočilu št. 37 k letošnjemu poročilu Varuha.</p> <p>Priporočilo št. 63 - Ministrstvo za zdravje naj prouči veljavne protokole ginekoloških pregledov žrtev spolnega nasilja in ugotovi, ali jim zagotavljajo možnost izbire</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ginekologa, ki bo žrtvam vzbujala zaupanje in jim ne bo povzročala dodatne stiske ali neprijetnosti.</p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je v svojem odgovoru na priporočilo Varuha že leta 2017 pojasnilo, da ne more zagotoviti sredstev, da bi se uvedlo paralelno 24-urno službo zdravnikov specialistov s področja ginekologije in porodništva, ki bi dežurali samo za ta namen, da bi uresničili način, kot ga predlaga Varuh, ki bi bil prijaznejši do žrtev. Težava pa ni samo v sredstvih, temveč tudi v kadru, ki bi ga verjetno ne bilo dovolj za pokrivanje tovrstne službe. Nadalje MZ tudi pojasnjuje, da take službe ne moremo financirati iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, ker ne gre za pravice, ki bi izhajale iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.</p> <p>Priporočilo št. 64 - Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Zdravstvenim svetom in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje pregleda in prouči vse programe izobraževanja in usposabljanja zdravstvenih delavcev, ali vsebujejo zadosten obseg zahtevanih znanj o preprečevanju in obravnavi bolnišničnih okužb.</p> <p>Pojasnilo MZ: MZ je pripravilo predlog Nacionalne strategije "eno</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024).		
41 (2018)	Varuh priporočila, naj se po opravljeni analizi Zakon o nalezljivih boleznih ustrezno dopolni, da bo še naprej zagotavljal ustrezno varstvo vseh pred nalezljivimi boleznimi ter upošteval znanstvena in strokovna spoznanja glede tveganj in stranskih učinkov cepljenja. (str. 226)	MZ	nerealizirano	MZ se zaveda pomembnosti cepljenja, ki je dokazano najučinkovitejši ukrep za obvladovanje nalezljivih bolezni. V okviru svojih aktivnosti MZ sodeluje s stroko na področju izobraževanja, ozaveščanja javnosti in pri pripravi novega predloga Zakona o nalezljivih boleznih, ki je uvrščen v Normativni program dela Vlade za leto 2019.	delno realizirano	Ministrstvo za zdravje je pripravilo predlog Zakona o nalezljivih boleznih in ga je 21. avgusta 2020 posredovalo v javno razpravo. Prav tako je predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih v delu, ki se nanaša na cepljenje Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Branislavom Rajičem. V obrazložitvi obeh predlogov zakonov so navedena znanstvena dejstva in spoznanja glede cepljenja, vključno z možnimi neželenimi učinki, ter tveganja in podatki o izbruhih bolezni v primeru padca prelepljenosti v populaciji.
42 (2018) enako/ podobno: 100 (2019)	Odločanje v zakonskih rokih zagotavlja uresničevanje ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna država. Vladi RS predlagamo, naj v postopku priprave sprememb zakonodaje preuči tudi možnost, da bi pritožba zoper odločbo imenovanega zdravnika zadržala njeno izvršitev. (str. 230)	MZ	nerealizirano	V sklopu priprave novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju bo MZ jasneje določilo tako pravice, ki posamezniku pripadajo iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja, kot tudi jasneje zapisalo postopke odločanja o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. V okviru končne priprave predloga zakona, bo MZ preučilo tudi predlog Varuha.	nerealizirano	Zaradi reševanja prioritete situacije povezane z ukrepi za preprečevanje širjenja COVID-19 do nadaljnjih aktivnosti povezanih s pripravo predloga novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju še ni prišlo.
	Socialne zadeve (2019: str. 187, 2018: poglavje <i>Socialna varnost</i> , str. 235)					

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
43 (2018)	Varuh predlaga spremembo zakonodaje, da se odškodnine za škodo, ki jo je posamezniku s kršitvijo njegovih pravic in temeljnih svoboščin povzročila država, ne bodo vštete v dohodek posameznika pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. (str. 237)	MDDSZ	nerealizirano	<p>Pripravlja se sprememba zakonodaje, v kateri se odškodnine za škodo, ki jo je posamezniku s kršitvijo njegovih pravic in temeljnih svoboščin povzročila država, ne bi vštete v dohodek posameznika pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.</p> <p>V skladu z veljavnim Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se upoštevajo vsi dohodki in prejemki vlagatelja in vseh oseb, ki se po tem zakonu upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja. Le tako se lahko ugotovi materialni položaj celotne družine. Določitev dohodkov temelji na načelu, da je treba upoštevati vse dohodke in prejemke, razen tistih, ki so namenjeni kritju posebnih potreb (ne upošteva se npr. dodatek za pomoč in postrežbo). Odškodnina za škodo, ki jo je posamezniku s kršitvijo njegovih pravic in temeljnih svoboščin povzročila država, ne predstavlja dohodka, ki bi bil namenjen kritju posebnih potreb posameznika, zato se ta šteje kot dohodek. Vsaka izjema od zgoraj navedenega pravila (pa tudi namen le-te) pa mora biti v zakonu izrecno opredeljena.</p>	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>V skladu z veljavnim Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) se upoštevajo vsi dohodki in prejemki vlagatelja in vseh oseb, ki se po tem zakonu upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja. Le tako se lahko ugotovi materialni položaj celotne družine. Določitev dohodkov temelji na načelu, da je treba upoštevati vse dohodke in prejemke, razen tistih, ki so namenjeni kritju posebnih potreb (ne upošteva se npr. dodatek za pomoč in postrežbo).</p> <p>ZUPJS pri upoštevanju dohodkov loči med mesečnimi (npr. denarna socialna pomoč) in letnimi pravicami iz javnih sredstev (otroški dodatek, državna štipendija, znižano plačilo vrtca, subvencija šolske prehrane).</p> <p>Za letne pravice iz javnih sredstev določa, da se upoštevajo obdavčljivi dohodki po zakonu, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine ter drugi izrecno naštetih dohodki v 12. členu ZUPJS. V skladu s 27. členom Zakona o dohodnini se dohodnine ne plača od odškodnine neupravičeno obsojenim in pripetim v skladu z zakonom, ki ureja kazenski postopek, zato se sporna odškodnina, že v skladu z veljavno zakonodajo ne šteje kot dohodek pri uveljavljanju letnih pravic iz javnih sredstev.</p> <p>Se pa upošteva kot dohodek pri mesečnih pravicah iz javnih sredstev, saj po mnenju</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>MDDSZ ne predstavlja dohodka, ki bi bil namenjen kritju posebnih potreb posameznika, ampak dohodek, s katerim si stranka preživetje lahko zagotovi. Namen denarne socialne pomoči je namreč zagotavljanje sredstev za preživetje, če si jih stranka sama ne more zagotoviti z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati. Prav tako upravičenec do denarne socialne pomoči v skladu z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih ne more biti v boljšem položaju od tistega, ki si sredstva za preživetje zagotavlja z delom ali na podlagi pravice iz dela. Takšnemu stališču pritrjuje tudi sodna praksa.</p>
44 (2018) enako/ podobno: 116 (2019)	Ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, naj v sodelovanju s Socialno zbornico Slovenije in Skupnostjo socialnih zavodov Slovenije prouči ustreznost kadrovskih normativov v domovih za starejše in jih bolj prilagodi potrebam stanovalcev. (str. 242)	MDDSZ	nerealizirano	MDDSZ se zaveda, da so standardi in normativi socialno varstvenih storitev potrebni preнове. Za pripravo standardov in normativov s področja zdravstva in socialnega varstva bodo imenovane delovne skupine, katerih člani bodo tako predstavniki ministrstva, predstavniki pristojnih zbornic in združenj, predstavniki uporabnikov ter predstavniki reprezentativnih sindikatov.	delno realizirano	Podrobnejših standardov za izvajanje posameznih vrst oskrbe in kriteriji za določitev vrst oskrbe glede na potrebe uporabnikov storitve za področje institucionalnega varstva v domovih za starejše še ni. Predlog, ki smo ga prejeli konec januarja 2020 še vsebinsko usklajujemo s SSZS. Ker izvedba predloga podrobnejših standardov zahteva tudi povečanje kadrovskega normativa, s predstavniki SSZS na podlagi analize potrebnega kadra pripravljamo možne predloge dviga števila kadra na socialni oskrbi in različne možnosti plačila dodatnega kadra, ki bi v čim manjši meri obremenil uporabnike.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						Ker se je pomanjkanje kadra tako zdravstvenega, kot tudi kadra za socialno oskrbo kot težava pokazala tudi pri obvladovanju okužb Covid-19 je država zagotovila proračunska sredstva, s pomočjo katerih bomo v naslednjih dveh letih zagotovili financiranje dodatnega kadra za domove, na osnovni in socialni oskrbi.
45 (2018)	Varuh priporočila Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) ter Ministrstvu za zdravje (MZ), da sprejmeta ustrezne rešitve za boljše preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb v domovih za starejše. (str. 243)	MDDSZ, MZ	delno realizirano	<p>Domovi za starejše imajo v okviru Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb navodilo oziroma načrt preprečevanja legionel, v letu 2018 pa je Nacionalni inštitut za javno zdravje pripravil nova navodila:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preprečevanje razmnoževanja legionel v hišnem vodovodnem omrežju in • Priporočila za izdelavo načrta preprečevanja legionel. <p>Skupnost socialnih zavodov je domove obvestila, da je potrebno obstoječa navodila čim prej uskladiti z navedenimi priporočili.</p> <p>V zvezi z ostalimi bolnišničnimi okužbami pa smo se z MZ že dogovorili za sestanek v začetku aprila, da poiščemo ustrezne rešitve.</p> <p>MZ, DODATNO K ODZIVU MDDSZ: Razvoj in izvajanje smernic za</p>	delno realizirano	<p>MZ: V pripravljenem predlogu Nacionalne strategije "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) je posebno pozornost namenjena zavodom za dolgotrajno oskrbo, kjer so starejšim pogosto predpisani antibiotiki širokega spektra. V povprečju je med 25 % in 75 % predpisanih antibiotikov v ustanovah za dolgotrajno oskrbo starejših neustrezno glede na indikacijo, izbiro, odmerke ali trajanje zdravljenja, kar predstavlja ključni dejavnik protimikrobne odpornosti. Razvoj in izvajanje smernic za dolgotrajno oskrbo v Sloveniji bo primer dobre prakse pri usklajevanju pristopov za določitev nacionalnih standardov. Pobuda je bila obravnavana na seji nacionalne komisije NAKOBO. Ministrstvo je skupaj s strategijo pripravilo tudi predlog Akcijskega načrta (3-letni).</p> <p>Ministrstvo za zdravje je tako na pobudo Varuha pristopilo k pripravi priporočil za preprečevanje in obvladovanje okužb v socialno varstvenih zavodih. Priporočila so pripravljena, vendar pa poteka še usklajevanje z Združenjem socialnih</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>dolgotrajno oskrbo v Sloveniji bo primer dobre prakse pri usklajevanju pristopov za določitev nacionalnih standardov. Pobuda je bila obravnavana na seji nacionalne komisije NAKOBO, k organizaciji operativnega sestanka se bo pristopilo, ko se preučijo prispele pripombe na pripravljen predlog Nacionalne strategije "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024), in se na podlagi navedenega pripravi predlog akcijskega načrta, s čimer se bo zagotovila učinkovitejša razprava v okviru medresorskega sestanka. Sklicatelj sestanka bo MZ. Podrobnejša pojasnila je ministrstvo navedlo v spremnem dopisu te priloge. MZ so pod točko »2.4.1.10 K podpoglavju 2.11 Socialna varnost« (podnaslov: 2.11.4 Institucionalno varstvo)</p>		<p>zavodov, ki pred potrditvijo postavlja nekaj pogojev. Z namenom zadostitve tem pogojem še potekajo usklajevalni sestanki. Ključni premiki z ureditvijo področja preprečevanja okužb v socialno varstvenih zavodih bodo doseženi s sprejemom Zakona o nalezljivih boleznih in podzakonskih aktov. Predlog zakona je sicer v javni razpravi od 21. 8. 2020.</p> <p>MZ je v Aneksu 1 k Splošnemu dogovoru za 2020 predlagalo uvedbo dodatne kategorije zdravstvene nege: zdravstvena nega pacienta s prisotno rezistentno okužbo povezano z zdravstvom oziroma zdravstvena nega pacienta s sumom na nalezljivo bolezen oziroma potrjeno nalezljivo boleznijo, pri kateri so potrebni ukrepi izolacije in za katero se naredi prijava skladno s Pravilnikom o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje (Uradni list RS, št. 16/99 in 58/17).</p> <p>MZ je v okviru kohezijskih sredstev za socialno varstvene zavode zagotovili preko 70 delavnic na teme: preprečevanja in obvladovanja okužb, s poudarkom na preprečevanju in obvladovanju okužb z virusom SARS-CoV-2, standardni higienski ukrepi, kontaktna in kapljična izolacija (rdeča in siva cona),</p> <p>MDDSZ: Bolnišnične okužbe se sicer pojavljajo v socialno varstvenih organizacijah, vendar pa je področje ukrepov za njihovo preprečevanje in</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						obvladovanje v pristojnosti Ministrstva za zdravje.
	Druge upravne zadeve (2019: str. 202, 2018: str. 265)					
54 (2018) enako/ podobno: 119 (2019) 35 (2017), 62 (2014), 74 (2013)	Varuh spodbuja Vlado RS, naj zagotovi, da bodo pristojni organi čim prej končali postopke denacionalizacije. (str. 266)	MJU, MP	stalna naloga	MJU na podlagi 34. a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05-uradno prečiščeno besedilo, 89/07-odločba US RS, 48/09, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) koordinira delovanje upravnih enot (v nadaljevanju: UE) na kadrovskem, finančnem ter organizacijskem področju. V tem okviru spremlja tudi stanje denacionalizacijskih postopkov na UE. Od skupno 38.470 zahtevkov, ki so jih UE v reševanje prejele na podlagi Zakona o denacionalizaciji (v nadaljevanju: ZDEN), jih je bilo na dan 31.12.2018 pravnomočno rešenih 38.363. Na dan 31.12.2018 je bilo nepravnomočnih zadev po ZDEN 107, dejansko nerešenih zadev (zadev, ki so v reševanju na UE) pa je bilo 73. V obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2018 se je število vseh nepravnomočnih zadev po ZDEN povečalo za 12, od 95 na 107. Število dejansko nerešenih zadev po ZDEN se je na UE v tem obdobju povečalo za 16, od 57 na 73. Vzroki za povečano število zadev na UE je predvsem spremenjena sodna praksa. Gre za odločbo Ustavnega sodišča RS št. Up - 282/15-30 z dne 5.10.2017 (Uradni	stalna naloga	MJU: MJU v okviru svojih pristojnosti spremlja stanje predmetnih ZDEN postopkov na UE. V obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2019 se je število vseh nepravnomočnih zadev po ZDEN zmanjšalo za 13, od 107 na 94. Število dejansko nerešenih zadev po ZDEN se je na UE v tem obdobju povečalo za 1, od 73 na 74. Kljub padanju števila nepravnomočnih zadev je še vedno prisoten vpliv spremenjen sodne prakse. Gre za odločbo Ustavnega sodišča RS št. Up - 282/15-30 z dne 5.10.2017 (Uradni list RS, št. 59/17) glede drugega odstavka 10. člena ZDEN vezano na Finančno in izravnalno pogodbo med Zvezno republiko Nemčijo in Republiko Avstrijo iz leta 1961. Posledično je bilo 31 pravnomočnih zadev reaktiviranih v obdobju od konca leta 2017 do oktobra 2018 po v povprečju 1.238 dneh pravnomočnosti. UE so obvestile MJU, da so določene zadeve, ki so bile reaktivirane na način iz prejšnjega odstavka, ponovno postale pravnomočne, nekatere pa so se dodatno reaktivirale. Na dan 31. 12. 2019 znaša skupno število reaktiviranih predmetnih zadev po ZDEN skupno 28. Po Zakonu o ponovni vzpostavitvi

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>list RS, št. 59/17) glede drugega odstavka 10. člena ZDEN vezano na Finančno in izravnalno pogodbo med Zvezno republiko Nemčijo in Republiko Avstrijo iz leta 1961. Posledično je bilo 31 pravnomočnih zadev reaktiviranih v obdobju od konca leta 2017 do oktobra 2018 po v povprečju 1.238 dneh pravnomočnosti. UE so obvestile MJU, da je 5 zadev, ki so bile reaktivirane na način iz prejšnjega odstavka, do dne 31. 12. 2018 ponovno postale pravnomočnih. Število reaktiviranih zadev v zvezi s prej navedeno odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, je znašalo na dan 31. 12. 2018 torej 26. Po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (v nadaljevanju: ZPVAS) pa je bilo na dan 31. 12. 2018 na UE še 8 nepravomočnih zadev, dejansko nerešenih zadev je bilo 7. V obdobju od 1.1. do 31. 12. 2018 se je število nepravomočnih zadev po ZPVAS zmanjšalo za 1, od 9 na 8. Število dejansko nerešenih zadev se je v tem obdobju zmanjšalo za 1, od 8 na 7. Vlada Republike Slovenije je s sklepi z dne 9. 1. 2014, v okviru pospešitve postopkov po ZDEN in ZPVAS, pozvala takratno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, takratno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje</p>		<p>agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (v nadaljevanju: ZPVAS) pa je bilo na dan 31. 12. 2019 na UE še 8 nepravomočnih zadev, dejansko nerešenih zadev je bilo 6. V obdobju od 1.1. do 31. 12. 2019 je število nepravomočnih zadev po ZPVAS ostalo nespremenjeno, torej 8. Število dejansko nerešenih zadev se je v tem obdobju zmanjšalo za 1, od 7 na 6.</p> <p>Vlada Republike Slovenije je s sklepi z dne 9. 1. 2014, v okviru pospešitve postopkov po ZDEN in ZPVAS, pozvala takratno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, takratno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo k meritornemu odločanju, seveda v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (v okviru odločanja o pritožbah, podanih na odločitve UE). Po podatkih, ki jih je MJU pridobilo neposredno od posameznih ministrstev, je razvidno, da so v letu 2019 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP) ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) v zvezi z odločitvami UE izdala skupno 59 konkretnih upravnih aktov, od tega MKGP 28, MOP 19 in MGRT 12. Meritorno je od ministrstev v letu 2019 odločilo le MOP, in sicer v 11 primerih.</p> <p>Skupno so ministrstva UE v letu 2019 v</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo k meritornemu odločanju, seveda v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (v okviru odločanja o pritožbah, podanih na odločitve UE). Po podatkih, ki jih je MJU pridobilo neposredno od posameznih ministrstev, je razvidno, da so v letu 2018 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP) ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) v zvezi z odločitvami UE izdala skupno 67 konkretnih upravnih aktov, od tega MKGP 32, MOP 28 in MGRT 7. Meritorno so ministrstva odločila v 27-ih zadevah, od tega MKGP v 3-eh, MOP v 23-ih ter MGRT v 1 zadevi. Skupno so ministrstva v letu 2018 v ponovno odločanje na UE vrnila 13 zadev, od tega MKGP 5, MOP 5, MGRT pa 3 zadeve. Tudi v letu 2018 je med določenimi UE, ki še rešujejo postopke po ZDEN in po ZPVAS, potekala pomoč oziroma medsebojno sodelovanje pri reševanju zadev na način, da UE, ki razpolaga z ustrezno usposobljenim kadrom iz področja denacionalizacije, od druge UE prevzame v reševanje postopke po ZDEN in ZPVAS. UE prevzame upravno zadevo v obravnavno oziroma reševanje na</p>		<p>ponovno odločanje vrnila zadeve v štirinajstih (14) primerih, od tega MKGP v štirih primerih (4), MOP v petih (5), MGRT pa prav tako v 5 (petih) primerih.</p> <p>Tudi v letu 2019 je med določenimi UE, ki še rešujejo postopke po ZDEN in po ZPVAS, potekala pomoč oziroma medsebojno sodelovanje pri reševanju zadev na način, da UE, ki razpolaga z ustrezno usposobljenim kadrom iz področja denacionalizacije, od druge UE prevzame v reševanje postopke po ZDEN in ZPVAS. UE prevzame upravno zadevo v obravnavno oziroma reševanje na podlagi sklenjenega sporazuma z drugo UE, v katerem se med drugim določi uradna oseba, ki bo reševala zadevo ter rok v katerem naj bi bila izdana prvostopenjska odločba. V samem sporazumu se prav tako uredijo preostale medsebojne dolžnosti oziroma obveznosti ter pravice.</p> <p>Na dan 31. 12. 2019 je bilo v veljavi 15 predmetnih sporazumov.</p> <p>V aktivnem reševanju na prvi stopnji, torej na UE, ki nudijo pomoč, je bilo v celoti 8 zadev, 2 zadevi pa delno. Od tega je bilo 9 zadev po ZDEN ter 1 po ZPVAS. MJU spodbuja tovrstno sodelovanje, saj nedvomno prispeva k hitrejšemu reševanju še odprtih zadev, ki so sicer že bile predmet pritožbene in sodne presoje.</p> <p>Poudarjamo, da so v UE so ostale v reševanju najtežje oziroma najboljše denacionalizacijske zadeve, tako po</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>podlagi sklenjenega sporazuma z drugo UE, v katerem se med drugim določi uradna oseba, ki bo reševala zadevo ter rok v katerem naj bi bila izdana prvostopenjska odločba. V samem sporazumu se prav tako uredijo preostale medsebojne dolžnosti oziroma obveznosti ter pravice. Na dan 31. 12. 2018 je bilo v aktivnem reševanju na prvi stopnji, torej na UE, ki nudijo pomoč, 10 zadev, od tega 9 po ZDEN ter 1 po ZPVAS.MJU spodbuja tovrstno sodelovanje, saj prinaša rezultate in nedvomno prispeva k hitrejšemu reševanju še odprtih denacionalizacijskih zadev, ki so sicer že bile predmet pritožbene in sodne presoje. Poudarjamo, da so v UE so ostale v reševanju najtežje oziroma najboljše denacionalizacijske zadeve, tako po vrednosti podržavljenega premoženja kot tudi teži pravnih dilem.</p> <p>MP, DODATNO K ODZIVU MJU: : Glej odziv k priporočilu št. 35 iz PVČP 2017</p>		vrednosti podržavljenega premoženja kot tudi teži pravnih dilem.
55 (2018) enako/ podobno: 120 (2019) 36 (2017), 37 (2016), 50 (2015)	Vlada RS naj pripravi, sprejme in zagotovi izvedbo konkretnih ukrepov za ureditev lastništva vseh kategoriziranih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih. (str. 266)	MZI	stalna naloga	V operativnem izvajanju je evidentiranje dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture na podlagi Zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (ZEDRZ), objavljenem v Uradnem listu RS št.13/18.	stalna naloga	Na podlagi Zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (Uradni list RS, št. 13/2018; v nadaljevanju ZEDRZ) Direkcija vzpostavlja, vodi in vzdržuje matično evidenco dejanske rabe javne cestne in javne železniške infrastrukture,

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>Matična evidenca dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture je vzpostavljena pri Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo, vpis podatkov v matično evidenco pa se izvaja na podlagi elaboratov, ki jih upravljavcu matične evidence posredujejo upravljavci javne cestne in javne železniške infrastrukture (DARS, DRSI, občine, SŽ Infrastruktura). Po 1. juniju 2019 bodo podatki, vpisani v matično evidenco, posredovani po pravilih Zakona o evidentiranju nepremičnin na Geodetsko upravo Republike Slovenije, ki bo zagotovila vpis posredovanih podatkov o dejanski rabi zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture v Zemljiški kataster. Geodetska uprava Republike Slovenije bo zagotovila javni prikaz teh podatkov in obvestila lastnike tistih zemljiških parcel, pri katerih bodo podatki o dejanski rabi zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture v zemljiškem katastru na novo vpisani ali spremenjeni. Evidentirane podatke o dejanski rabi zemljišč javne cestne infrastrukture bodo lahko uporabili tako upravljavci javne cestne infrastrukture kot tudi lastniki zemljiških parcel, po katerih javna cestna infrastruktura poteka, za urejanje stvarnopravnih razmerij po</p>		<p>ki vključuje podatke o dejanski rabi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - javne železniške infrastrukture, - javne državne cestne infrastrukture (avtoceste, hitre ceste, glavne ceste, regionalne ceste), - javne občinske cestne infrastrukture (lokalne ceste, javne poti). <p>Matična evidenca se vzpostavlja na podlagi elaboratov, ki jih pripravijo posamezni upravljavci (skupaj 215) in vključujejo podatke za naslednjo dolžino javne infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upravljavec SŽ-Infrastruktura, d.o.o., cca 1.200 km železniških prog (glavnih in regionalnih prog), - upravljavec DARS, cca 790 km avtocest, hitrih cest, - upravljavec Direkcija RS za infrastrukturo, cca 5.940 km državnih cest (glavnih in regionalnih), - upravljavec 212 občinskih uprav, cca 32.240 km občinskih cest. <p>Direkcija po prejemu elaborata preveri tehnično, vizualno in atributno usklajenost predloženih podatkov ter v matični evidenci medsebojno uskladi podatke o dejanskih rabah zemljišč med vsemi 215 upravljavci.</p> <p>V obdobju od 1. 7.2019 do 1.8.2020 je Direkcija pregledala 97 elaboratov</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>veljavnih postopkih. Upravljalci stvarnega premoženja države in občin (med to premoženje sodijo tudi kategorizirane ceste) so skladno z Zakonom o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18) dolžni poskrbeti za pravno urejenost premoženja (tudi nepremičnin) v njihovem upravljanju.</p>		<p>sprememb podatkov dejanske rabe javne občinske cestne infrastrukture (preostalih 115 občin elaboratov še ni oddalo), pregledala je elaborat za celotno omrežje javne državne cestne infrastrukture in za 380 km prog javne železniške infrastrukture. Na dan 1.4.2020, ko se je na Geodetski upravi Republike Slovenije začela vzpostavljati skupna matična evidenca dejanske rabe zemljišč, je Geodetski upravi posredovala podatke dejanske rabe zemljišč za celotno omrežje javne državne cestne infrastrukture in za 20 občin javne občinske cestne infrastrukture. Geodetska uprava je posredovane podatke vpisala v Zemljiški kataster in zagotovila javno dostopen prikaz.</p> <p>Glede na trenutno dinamiko oddaje elaboratov dejanske rabe zemljišč javne občinske cestne infrastrukture in javne železniške infrastrukture se predvideva, da bo konec septembra 2020 v Zemljiški kataster poleg državne cestne infrastrukture, vpisana še dejanska raba javne občinske cestne infrastrukture za prib. 25% občin in za 30% prog javne železniške infrastrukture. Razlika med številom pregledanih elaboratov in vpisanih v matično evidenco izhaja iz zavrnitve elaboratov upravljavcem zaradi vsebinske in tehnične neustreznosti evidentiranih podatkov.</p> <p>Direkcija je do konca leta 2019 petkrat pozvala občine k ažuriranju lokacijske</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>usklajenosti gospodarske javne infrastrukture in zatem k oddaji usklajenih podatkov dejanske rabe s podatki iz zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture, med drugim tudi iz naslova kategorizacije cest. V letu 2020 je Direkcija kontaktirala občine še dvakrat, in sicer v mesecu februarju z dopisom, v katerem jih je opozorila na možnost pritožb lastnikov zemljišč, če dejanska raba javne občinske cestne infrastrukture ne bo evidentirana oziroma ne bo ustrezno evidentirana, v skladu z 8. členom ZEDRZ ter v aprilu z informacijo o začetku vpisovanja dejanske rabe javne prometne infrastrukture v zemljiški kataster, kjer se delež dejanske rabe javne prometne infrastrukture pripiše zemljiški parceli, kar bo od 1. januarja 2021 predstavljalo osnovo za izračun vrednosti nepremičnin v sklopu drugega systemskega množičnega vrednotenja nepremičnin. Nove vrednosti nepremičnin, kjer bo upoštevan tudi podatek o dejanski rabi prometne infrastrukture, se bodo v postopkih uveljavljanja pravic iz javnih transferjev začele uporabljati 1. julija 2021.</p> <p>Glede neurejenega lastništva zemljišč, po katerem poteka javna prometna infrastruktura, je pričakovati večje število vlog nezadovoljnih lastnikov, ki bodo po obvestilu Geodetske uprave o deležu dejanske rabe javne prometne infrastrukture na njihovem zemljišču, pri</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>pristojnih upravljavcih vlagali predloge za uskladitev podatkov dejanske rabe v njihovi lasti z dejanskim stanjem, v skladu z 8. členom ZEDRZ. Če upravljavec v roku 60 dni v evidenci ne bo uskladil evidentiranega stanja z dejanskim stanjem, bo lahko lastnik zemljišča pri Direkciji zahteval uvedbo upravnega postopka za uskladitev evidentiranega stanja z dejanskim stanjem.</p> <p>Direkcija je v letu 2020 prejela dva zahtevka lastnikov zemljišč za začetek upravnega postopka za uskladitev evidentiranega stanja z dejanskim (60 dni po zaključeni javni razgrnitvi predloga modelov vrednotenja). V eni zadevi je bil izdan sklep o ustavitvi postopka zaradi uskladitve med lastnikom zemljišča in občino, v drugi zadevi je upravni postopek v teku, na terenu je že bila izvedena geodetska storitev, v izdelavi je elaborat sprememb podatkov dejanske rabe na zemljišču lastnika, ki bo podlaga za izdajo odločbe lastniku zemljišča.</p> <p>Direkcija je maja 2020 nadgradila internetno stran z uporabnimi informacijami za upravljavce javne prometne infrastrukture oziroma za njihove izvajalce, ki pripravljajo elaborate dejanske rabe in za lastnike zemljišč, ki imajo ugovor na evidentirano dejansko rabo javne prometne infrastrukture https://www.gov.si teme/dejanska-raba-zemljisc-javne-cestne-in-zelezniske-infrastrukture/, objavila je novi verziji</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>Metodologije za evidentiranje dejanske rabe javne cestne infrastrukture in javne železniške infrastrukture ter zagotovila vpogled v evidentirane podatke javne prometne infrastrukture (možen prevzem slojev javne železniške infrastrukture, javne državne cestne infrastrukture in javne občinske cestne infrastrukture).</p> <p>Direkcija izvaja vse potrebne aktivnosti, da sprotno pregleduje in v matično evidenco vpisuje elaborate sprememb podatkov dejanske rabe javne prometne infrastrukture upravljavcev, ki pošljejo tehnično in vsebinsko pravilen elaborat ter da bo pripravljena na morebiten ugovor večjega števila lastnikov zemljišč po 1. januarju 2021.</p>
56 (2018) enako/ podobno: 121 (2019)	Varuh spodbuja MF, naj pri odločanju o pritožbah spoštuje zakonske roke. (str. 268)	MF	delno realizirano	MF uvodoma pojasnjuje, da se število nerešenih pritožb zmanjšuje in da vlagamo napore v njihovo nadaljnje zmanjševanje in upoštevanje roka za odločanje o pritožbah. V letu 2018 se je rast novih pritožb sicer umirila, vendar so se poleg novih pritožb reševale tudi še pritožbe iz preteklih obdobj. V letih 2016 in 2017 je bila zabeležena precejšnja porast pritožb na področju dohodnine, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in izvršbe. V primerjavi s preteklim letom je bilo v letu 2016 na področju dohodnine za 69 % več pritožb, na področju nadomestila za uporabo stavbnega	delno realizirano	Glej pojasnila k priporočilu št. 121 (2019).

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zemljišča za 40 % in na področju izvršbe za 17 %. Porast je bila predvsem posledica vključevanja dohodkov prejetih iz tujine v odmero dohodnine in popolnjevanje evidenc o nepremičninah. MF se zaveda pomena hitrega reševanja pritožb in se je na povečan pripad pritožb odzvalo z različnimi dodatnimi ukrepi, s čimer zagotavljamo upad nerešenih pritožb. V primerjavi z letom 2016 se je v letu 2017 število nerešenih pritožb znižalo za 7%, v letu 2018 pa za nadaljnjih 15%. Cilj MF je reševanje pritožb v zakonskem instruktivnem roku 2 mesecev. Temu cilju se je MF sicer pred navedenim povečanjem pritožb že močno približalo, ko je znašal povprečni čas odločanja o pritožbi zoper odmero dohodnine 5 mesecev, zoper odmero nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča 3 mesece in na področju izvršbe 3 mesece. V letu 2018 so se izvajali različni organizacijski in drugi ukrepi, ki so bili namenjeni predvsem reševanju najštevilčnejših pritožb, z namenom pospešiti odločanje o pritožbah. Sprejet je bil načrt ukrepov za pospešitev odločanja o pritožbah z velikim poudarkom na IT podpori pri obravnavi pritožb in aktivnostim za odpravljanje razlogov za vlaganje pritožb. V letu 2019 bo posebna pozornost namenjena</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				kadrovski popolnitvi izpraznjenih delovnih mest, zaposlitvam za določen čas zaradi povečanega obsega dela pri odpravi zaostankov in uvajanju novih sodelavcev v specifično področje dela kot kratkoročnim ukrepom za odpravo zaostankov. Dolgoročne aktivnosti bodo usmerjene k nadgradnji poslovnih procesov in prenovi IT podpore postopkom odločanja.		
57 (2018) enako/ podobno: 122 (2019), 37 (2017), 38 (2016)	Varuh priporoča, naj Vlada RS pripravi ureditev pravice do posebne davčne olajšave za preživljanje družinskih članov davčnega zavezanca (staršev in posvojiteljev) na način, da bo zavezanec lahko to olajšavo uveljavljal vedno, kadar bo družinske člane dejansko preživljal, neodvisno od tega, ali živijo z njim v skupnem gospodinjstvu ali institucionalnem varstvu, in zanje plačeval stroške. (str. 269)	MF	nerealizirano	Zaradi sprememb družinske zakonodaje v zvezi z dolžnostjo preživljanja bo na MF preučena tudi primernost veljavne ureditve olajšave za preživljanje vzdrževanih družinskih članov.	realizirano	Realizirano z davčnim letom 2020. V skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2V; Uradni list RS, št. 66/19), ki se je začel uporabljati s 1. 1. 2020, se za vzdrževane družinske člane štejejo tudi starši oziroma posvojitelji zavezanca, če nimajo lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona, in imajo po predpisih o prijavi prebivališča prijavljeno isto stalno prebivališče kot zavezanec ali so v institucionalnem varstvu v socialno varstvenem zavodu in zavezanec krije stroške teh storitev ali imajo zavezanec in starši oziroma posvojitelji sklenjen sporazum o preživnini v obliki izvršljivega notarskega zapisa v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ter pod enakimi pogoji tudi starši oziroma posvojitelji zavezančevega zakonca, če zakonec ni

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						zavezanec za dohodnino.
58 (2018) enako/ podobno: 123 (2019), 38 (2017), 39 (2016)	Varuh predlaga Vladi RS, naj prouči sedanjo ureditev obdavčitve družinskih pokojnin in pripravi spremembe Zakona o dohodnini (ZDoh-2) tako, da se seznam dohodkov iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, od katerih se dohodnina ne plača, dopolni z navedbo družinske pokojnine, katerih prejemnik je otrok, star do 18 let oziroma 26 let, če se redno šola. (str. 269)	MF	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Varuh predlaga Vladi RS, naj prouči sedanjo ureditev obdavčitve družinskih pokojnin in pripravi spremembe Zakona o dohodnini (ZDoh-2) tako, da se seznam dohodkov iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, od katerih se dohodnina ne plača, dopolni z navedbo družinske pokojnine, katerih prejemnik je otrok, star do 18 let oziroma 26 let, če se redno šola. (str. 269)	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MF meni, da je obdavčitev družinske pokojnine primerno urejena, zato pri svojih razlogih za neupoštevanje priporočila vztraja.
59 (2018) enako/ podobno: 39 (2017)	Vlada RS naj vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne pogoje za delo, tako materialna kot finančna sredstva, ki bodo omogočala tudi kadrovske okrepitve in učinkovito delo inšpekcijskih služb. (str. 274)	MJU, MKGP, MIZŠ dodatno, MOP dodatno	stalna naloga	V zvezi z opozorili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev in priporočila, da naj Vlada RS vsem inšpekcijskim službam zagotovi ustrezne kadrovske pogoje za delo pojasnjujemo, da se Vlada RS že več let zaveda problematike zagotovitve popolnitve potrebnih delovnih mest inšpektorjev, zato je tudi v preteklih letih, ko je veljalo pravilo zmanjševanja števila zaposlenih v organih državne uprave, sprejemalo posebne sklepe, da naj v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev in se je število inšpektorjev v zadnjih letih ponovno začelo povečevati. Za	stalna naloga	MJU: V zvezi s priporočili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev pojasnjujemo, da 60. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, med drugim določa, da so neposredni uporabniki proračuna države in posredni uporabniki proračuna države in občin pripravili kadrovski načrt za leti 2018 in 2019 tako, da dovoljeno število zaposlenih ni smelo presežati dovoljenega števila zaposlenih določenega v kadrovskih načrtih za leto 2017. V skladu s četrtem odstavkom 60. člena ZIPRS1819 je vlada ob predhodnem soglasju MF in MJU odločila, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ en odstotek in za dodatnih 10 zaposlitev na

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zagotovitev večjega števila inšpektorjev je Vlada RS tudi pri kadrovskem načrtovanju za leto 2019 v okviru sprememb in dopolnitev Zakona o izvrševanju proračunov za leti 2018 in 2019 zagotovila možnost povečanja inšpektorskih delovnih mest . Tako je izrecno določeno povečanje števila zaposlenih na Inšpektoratu za delo za 10 delovnih mest, tudi v okviru splošne možnosti povečanja števila zaposlenih v organih državne uprave za 0,1 % v letu 2019 se bodo prioritarno zagotavljale kvote za popolnitev inšpektorskih delovnih mest.</p> <p>MKGP, DODATNO K ODZIVU MJU:: Varuh je na podlagi pobude, ki nam jo je v zvezi s problematiko nezadostnega zaposlovanja poslala tudi sindikalna skupina IRSD, naslovil poizvedbo na Vlado RS. Iz njenega odgovora je razvidno, da je Vlada RS MDDSZ odobrila devet dodatnih kvot, razdelitev le teh pa je stvar predstojnika ministrstva, je poudarila Vlada RS in dodala, da se zaveda pomena ustreznega delovanja inšpektoratov na vseh področjih, zato je ob sprejetju Skupnega kadrovskega načrta državne uprave za leti 2018 in 2019 ministrstvom naložila, naj v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno</p>		<p>Inšpektoratu RS za delo. Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom številka 10002-7/2019/14 z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot, in sicer: MOP za 10, MDDSZ za 10, MP za 60, MZI za 5, MKGP za 3, Vladnim službam odgovornim generalnemu sekretarju Vlade RS za 3 za potrebe Urada Vlade RS za varovanje tajnih podatkov ter sklepom številka 10002-17/2019/13 z dne 11. 7. 2019 za 22 kvot, in sicer: MGRT za 3 (od tega 1 za potrebe Tržnega inšpektorata RS in 1 za potrebe Urada RS za meroslovje), MKGP za 2, MIZŠ za 1 (za potrebe Inšpektorata RS za šolstvo in šport), MZI za 2 (za potrebe Inšpektorata RS za infrastrukturo), MZ za 3 (od tega 2 za potrebe Zdravstvenega inšpektorata RS), Ministrstvu za kulturo za 1 (za potrebe Inšpektorata RS za kulturo in medije), MJU za 3 (za potrebe Uprave za informacijsko varnost), MDDSZ za 1, MZZ za 2, MF za 2 (za potrebe Urada RS za preprečevanje pranja denarja in Finančne uprave RS), Vladnim službam odgovornim predsedniku Vlade RS za 1 (za potrebe Službe Vlade RS za zakonodajo), Vladnim službam odgovornim generalnemu sekretarju Vlade RS za 1.</p> <p>MIZŠ:IRSŠŠ ima trenutno zaposlenih 14 inšpektorjev, in sicer 11 inšpektorjev za šolstvo in 3 inšpektorje za šport, vseh zaposlenih pa je skupaj 16 (še tajnica in glavni inšpektor). Ob tem je potrebno</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev.		<p>poudariti, da se število pobud iz leta v leto povečuje (trenutno cca 1500), pri čemer so zadeve tako vsebinsko kot pravno-formalno zahtevnejše in dolgotrajnejše.</p> <p>Dejstvo je, da je področje posebnih potreb, postopki imenovanje ravnateljev in drugih organov šole, ocenjevanje, napredovanje učencev in dijakov zelo zahtevno za obravnavo, zato praviloma sodelujejo tudi zunanji izvedenci. Sama obravnava je povezana tudi z vrsto drugih pravic (pridobitev štipendij, napredovanje v višji razred, vpis na ustrezno srednjo šolo oziroma fakulteto, različni drugi finančni prejemki, itd.), zaradi česar je potrebno biti tako postopkovno kot vsebinsko izredno natančen.</p> <p>Ob tem je potrebno izpostaviti tudi področje nasilja, kjer se vsakodnevno pojavljajo različne pojavne oblike nasilja - tako med vrstniki, kot tudi nad učitelji in spolno nasilje nad učenci/dijaki. Vse te oblike so zelo zahtevne za raziskovanje, pri čemer pristojni inšpektorat sodeluje tudi z zunanjimi deležniki (policijo, tožilstvom), zaradi česar je zadeva zahtevnejša in dolgotrajnejša.</p> <p>Podobna zadeva je tudi na področju športa, kjer pa je največje negativno odstopanje pri opravljanju nadzorov s področja financiranje države in lokalnih skupnosti. Zaradi zelo zahtevne zakonodaje in razvejanega</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>financiranja, ob tem pa ob samo treh zaposlenih na tem področju, je zadeve zelo težko sprotno nadzirati in urejati.</p> <p>V lanskem letu je Vlada RS na predlog MIZŠ in Inšpekcijskega sveta povečala kadrovske načrt za eno delovno mesto; prav tako je v septembru 2020 s strani MIZŠ šel nov predlog za povečanje kadrovskega načrta za še 2 delovni mesti.</p> <p>MOP: Za izvajanje nadzora nad izvrševanjem in spoštovanjem Zakona o dimnikarskih storitvah je bila predvidena zaposlitev 10 novih inšpektorjev (5 v letu 2018 in 5 v letu 2019). Dejansko realizirana je bila zaposlitev 5 inšpektorjev v letu 2018, do realizacije petih zaposlitev v letu 2019 pa ni prišlo.</p> <p>Glej tudi odziv na priporočilo št. 147 (2019) in 46 (2018). Glej tudi pojasnilo k priporočilu št. 46 (2018).</p>
60 (2018)	MJU naj razmisli o spremembah ureditve obveznega usposabljanja javnih uslužbencev tako, da bi bilo usposabljanje iz vsebin upravnega postopka v nekem časovnem obdobju znova obvezno za tiste javne uslužbenke, ki vodijo upravne postopke in odločajo v njih. (str. 274)	MJU	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MJU uvodoma pojasnjuje, da zadevno priporočilo VČP obravnava v smislu dodatnih obveznih usposabljanj iz splošnega upravnega postopka, ker je dano v okviru priporočila št. 40 (2017), ki se je nanašalo na spremembo Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP). Priporočilo bi v ožjem smislu namreč lahko razumeli kot pobudo za obvezna usposabljanja na področju	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MJU vztraja pri razlogih za zavrnitev realizacije.</p> <p>Dodatno sporočamo, da se je v I. 2019 preko Upravne akademije izvajalo usposabljanja iz področja ZUP, ki so za javne uslužbenke prostovoljna. Usposabljanja so potekala na področjih: Zakon o splošnem upravnem postopku - osvežitveni seminar, Akti v upravnem postopku - osvežitveni seminar, Postopek do izdaje odločbe – delavnica, Vodenje</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>posebnih upravnih postopkov. Po ZUP je za vodenje upravnega postopka in odločanje v upravnih zadevah med drugim treba opraviti strokovni izpit iz upravnega postopka (v nadaljevanju strokovni izpit), kolikor ne gre za odločanje na položaju predstojnika organa. Za pristop k opravljanju strokovnega izpita predhodno usposabljanje ni obvezno. Priporočilo usmerja k premisleku, da bi opravljenemu strokovnemu izpitu periodično sledilo obvezno dodatno usposabljanje. MJU je do priporočila zadržano, zaradi razlogov navedenih v nadaljevanju.</p> <p>Priporočilo na načelni ravni predpostavlja, da uradne osebe, ki vodijo upravne postopke in odločajo v upravnih zadevah, s potekom določenega časa po opravljenem strokovnem izpitu, ne poznajo oziroma ne poznajo v zadostni meri več temeljnih vsebin upravnega postopka in potrebujejo dodatno strokovno usposabljanje. Priporočilo ne navede konkretnih razlogov, nanje lahko posredno sklepamo iz primerov, ki jih VČP izpostavil v letnem poročilu. Ob strinjanju, da je kršitev procesnega prava, ki zagotavlja spoštovanje človekovega dostojanstva v razmerju do oblastnega organa, treba</p>		<p>ustne obravnave v upravnem postopku – delavnica, Pravna sredstva v upravnem postopku – delavnica, Stroški v upravnem postopku – delavnica, Aktualna vprašanja izvajanja inšpekcijskega nadzora po ZIN, ZUP in ZP-1 – delavnica.</p> <p>V lanskem letu je potekalo 32 tovrstnih usposabljanj, ki se jih je udeležilo 1059 oseb.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>obravnavati resno, mora razmisliti o morebitnih normativnih spremembah obveznih ravnanj upoštevati obseg in posledice kršitev različnih procesnih norm in celovito presojo učinkov, ki bi lahko s spremembo lahko nastale. Na načelni ravni nesporno velja, da (dodatno in kvalitetno) usposabljanje lahko vpliva na dvig kakovosti upravnega procesa, vendar pa to more biti edino vodilo pri odločanju o spremembah normativnih pravil o pogojih za vodenje upravnih postopkov. Z opravo strokovnega izpita, ki je praviloma condito sine qua non vodenja upravnega postopka, uradne osebe izkažejo potrebno znanje, ki je nujno za zakonito vodenje postopka. Upravičeno je pričakovanje, da bodo osebe pri praktičnem delu pridobile minimalno znanje ohranile in nadgradile s specializacijo pri praktičnem vodenju postopkov v konkretnih upravnih zadevah. Takšno pričakovanje je zanesljivo udejanjeno pri večini uradnih oseb. Tem obvezno dodatno standardizirano (obvezno usposabljanje mora temeljiti na določenih standardih) usposabljanje o temeljnih vsebinah upravnega postopka, ki so jih izkazali z opravo strokovnega izpita, ne bo povečalo kompetenc oziroma dvignilo nivoja znanja. Za manjši del uradnih oseb, ki</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>morebiti kljub opravljenemu strokovnemu izpitu, pri svojem delu pogosto storijo napake, obvezno dodatno strokovno usposabljanje verjetno ne bi prineslo želenih sprememb. Dolžnost in odgovornost predstojnika organa je skrb za zakonitost dela, kar vključuje tako procesnopravni kot materialnopravni vidik upravnega odločanja. V tem okviru mora predstojnik individualno ugotavljati potrebo po dodatnem usposabljanju uradnih oseb oziroma posledicah ponavljajočih se nezakonitih ravnanj, ki jih je pripisati manku strokovnega znanja. Za dvig strokovne usposobljenosti in zmanjšanja možnosti procesnih napak mora predstojnik sam skrbeti za usposabljanje podrejenih uradnih oseb in s tem potencialno preprečevanje vsakršnih protipravnih ravnanj. Predstojnik mora biti sposoben oceniti, kdaj in katere uradne osebe potrebujejo dodatno usposabljanje ter za katera specifična znanja. Glede na naravo postopov znotraj organa, se potrebe največkrat razlikujejo, tudi zato standardizirana obvezna usposabljanje ne bi mogla biti uspešna. Ob tem predstojnik od uradnih oseb lahko in mora pričakovati, da imajo osnovna procesna znanja, ki jih izkazujejo s potrdilom o uspešno opravljenem strokovnem izpitu, dolžnost uradnih</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				oseb je njihovo vzdrževanje in nadgrajevanje. MJU v okviru programov usposabljanja in praktičnih delavnic na Upravni akademiji nudi javnim uslužbencem različna usposabljanja na temo vodenja in odločanja v upravnih postopkih.		
61 (2018)	Varuh priporoča, naj Vlada RS prouči naravo izvedenskih mnenj Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter pripravi zakonske spremembe tako, da postanejo dopolnilna izvedenska mnenja zavezujoča ter da bo zoper njih omogočeno samostojno pravno sredstvo. (str. 276)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	V zvezi s predlagano proučitvijo izvedenskih mnenj Vlada RS pojasnjuje, da ni mogoče enačiti izvedenskih mnenj, ki so podlaga za odločitev o pravici iz invalidskega zavarovanja ter dopolnilnih izvedenskih mnenj. S slednjimi se ne odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi stranke v upravnem postopku, zato tudi odločbe v tem primeru ni potrebno izdati. Poudarjamo tudi, da delodajalec in delavec na izdano dopolnilno izvedensko mnenje (ne glede na to ali je pozitivno ali negativno) nista vezana in torej ni potrebno, da bi se sklenila pogodba o zaposlitvi ravno za mesto, ki je bilo presoјano z vidika ustreznosti omejitev delavca, temveč lahko delavec in delodajalec skleneta pogodbo o zaposlitvi tudi za drugo delovno mesto, ki ustreza omejitvam delavca. Presoja ustreznosti delovnega mesta za konkretnega delavca se namreč opravi predvsem in tudi v okviru preventivnih zdravstvenih pregledov, na katere so	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Ni dodatnih aktivnosti od zadnjega poročanja.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>delodajalci dolžni napotiti delavce, kjer izvajalci medicine dela podajo svoja stališča glede zmožnosti delavca za delo na konkretnem delovnem mestu. Primarno je torej odločitev ali delovno mesto ustreza omejitvam delavca v pristojnosti delavca, delodajalca ter njegovega izvajalca dela, dodatna možnost za preučitev ustreznosti pa je podana v okviru izdaje dopolnilnega izvedenskega mnenja, ki nudi dodatno podporo delodajalcu ter delavcu pri odločitvi za sklenitev pogodbe o zaposlitvi na določenem delovnem mestu.</p> <p>Pridobitev dopolnilnega izvedenskega mnenja ni obvezna pri sklenitvi delovnega razmerja, temveč gre zgolj za možnost, ki je dana tako delavcu kot delodajalcu, ugotovitev dopolnilnega izvedenskega mnenja pa tudi niso zavezujoče, kar pomeni, da se v njegovem okviru ne odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih strank. Menimo, da je torej trenutna ureditev dopolnilnih izvedenskih mnenj ustrezna. Poudarjamo, da je potrebno ločiti med priznavanjem pravice iz invalidskega zavarovanja ter delovnopravnih vidikom te problematike. Izpostavljamo, da v vsakem primeru odpoved pogodbe o zaposlitvi, brez odpovednega razloga</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ni zakonita, kar je seveda možno uveljavljati v delovnem sporu, pri čemer ugotavljamo, da na odločitve o zakonitosti odpovedi ne vpliva dopolnilno izvedensko mnenje Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, temveč izkazan odpovedni razlog. Dopolnilno izvedensko mnenje se lahko upošteva v okviru ustreznosti nove pogodbe o zaposlitvi, ne pa v okviru ugotavljanja odpovednega razloga. Pri varstvu delovnih invalidov je treba upoštevati več vidikov – eden je že izdana odločba o invalidnosti ter priznane pravice iz tega naslova, druga pa odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ter varstvo delovnih invalidov v teh primerih. Zakonodaja namreč uzakonja dva med seboj povezana principa, in sicer princip uveljavljanja in princip zagotavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja. Po zakonodaji se pravice iz invalidskega zavarovanja uveljavljajo pri ZPIZ na enak način kot vse druge pravice iz obveznega zavarovanja. Če gre za zavarovance, delovne invalide, ki imajo sklenjeno delovno razmerje v RS, je zagotavljanje pravic, ki ohranjajo ali omogočajo nadaljevanje zaposlitve delovnim invalidom, dolžnost delodajalca. Pri drugih dveh kategorijah zavarovancev pa se te pravice zagotavljajo v okviru dveh</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zavodov, in sicer ZPIZ in Zavoda RS za zaposlovanje. Obveznosti delodajalcev so v tem, da morajo realizirati pravice zavarovancev, ki so jim priznane z odločbo ZPIZ o priznanju pravic iz invalidskega zavarovanja. V kolikor pa se dejansko stanje pri delodajalcih po uveljavitvi pravic iz invalidskega zavarovanja spremeni, pa je treba upoštevati to v okviru delovno pravnega varstva delovnih invalidov, ki jim pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delodajalec ne more odpovedati brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi ali pa mnenja Komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi, da obstaja utemeljen razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi (relativno varstvo delovnih invalidov pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi).</p> <p>V primeru neobstoja delovnega mesta namreč ne gre več za priznavanje pravic iz invalidskega zavarovanja, temveč za delovnopravna vprašanja ter vprašanje odpovedi pogodbe o zaposlitvi delovnemu invalidu, ki mu je v primeru odpovedi iz poslovnega razloga zagotovljeno posebno varstvo in mu je delodajalec dolžan zagotoviti drugo delovno mesto, ki ustreza njegovi preostali delovni zmožnosti, saj je odpoved pogodbe o</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zaposlitvi v primeru delovnih invalidov skrajni ukrep.</p> <p>Pojasnjujemo še, da z dopolnilnimi izvedenskimi mnenji ni možno določiti novih omejitev oziroma sprememb v stanju invalidnosti. Ravno tako ta mnenja niso obvezna predpostavka sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi ter se v njihovem okviru ne odloča o pravicah, obveznosti in pravnih koristih iz invalidskega zavarovanja, zato v tem primeru ni potrebno izdajati odločb v upravnem postopku.</p>		
	Pravosodje (2019: str. 209, 2018: str. 283)					
62 (2018)	Varuh priporoča, da Vrhovno sodišče RS ob skrbi za enotno sodno prakso vsa sodišča še naprej spodbuja k izboljšanju poslovanja in kakovosti sojenja, Ministrstvu za pravosodje pa priporoča, da še naprej skrbi za krepitev delovanja pravosodja za učinkovito in kakovostno izvajanje sodne oblasti. (str. 288)	MP	stalna naloga	Na področju kakovosti sodstva, ki jo v ožjem pomenu razumemo kot kakovost sodnih odločb in kakovostnega vodenja postopkov, se je slovensko sodstvo tudi v letu 2018 usmerjalo na področje kakovosti sojenja in vodenja postopkov, pisanja kakovostnih odločb, dostopa do sodišča ter kariernega razvoja sodnikov in sodnega osebja. Ob otvoritvi sodnega leta 2018 je Vrhovno sodišče med prioritetskimi področji izpostavilo tudi projekt izboljšanje kakovosti sodstva, kjer so zastavljeni cilji, da se ob upoštevanju načela postopkovne pravičnosti zagotovi kompetentno vodene sodne postopke in še kakovostnejše sodne	stalna naloga	<p>Priporočilo se nanaša na Vrhovno sodišče.</p> <p>MP: MP z vidika svoje pristojnosti pojasnjuje, da je pristojno zlasti za pripravo normativnih podlag (procesna in materialna zakonodaja, zakonodaja s področja organizacije in dela sodišč in statusna zakonodaja), prav tako ima ostale pristojnosti na podlagi 74. člena ZS, ki se nanašajo na zagotavljanje splošnih pogojev za uspešno izvajanje sodne oblasti (izobraževanje, skrb za prostore ipd.). Gre za tekoče in stalne naloge ministrstva, ki jih dosledno in vestno izvaja.</p> <p>V letu 2019 je Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč MP, realizirala vse nadzore/preglede, ki so bili</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>odločbe, ki bodo obrazložene v jeziku, ki je razumljiv tudi za nepravnike. Na intranetnih straneh slovenskega sodstva je objavljena povezava IKS – Izboljšanje kakovosti sodstva z izdelki in orodji, ki so v pomoč pri delu tako novim kot tudi izkušenim sodnikom. Projekt Postopkovne pravičnosti ima v okviru širšega projekta Izboljšanje kakovosti sodstva (IKS) zagotovljeno strukturo delovanja in v letu 2019 postopkovna pravičnost prehaja v redno poslovanje sodišč. Pripravljeni izdelki (brošure) bodo najprej uporabljeni na obeh pilotnih sodiščih, v drugi polovici leta 2019 pa na nivoju vseh prvostopnih sodišč v državi. Udeležence v pravosodju se želi senzibilizirati za vprašanja postopkovne pravičnosti in obenem sodstvo približati ljudem. Vsebine o postopkovni pravičnosti so že vključene v izobraževalne vsebine sodnikov in sodnega osebja, projekt z izdelki je bil in še bo predstavljen na različnih izobraževalnih dogodkih. V letu 2019 se bo v sodelovanju s sodnimi okrožji skrbelo za to, da se spoznanja in izdelki projekta prenesejo med vse zaposlene v sodstvu in da postopkovna pravičnost zaživi na vsakem posameznem sodišču. Ker so pomemben gradnik kakovostnega sojenja kot celote (od vložitve prvega</p>		<p>določeni v Načrtu rednih nadzorov za leto 2019, sprejetim 14. 12. 2018.</p> <p>Na vseh 11 okrožnih sodiščih je bil opravljen nadzor organizacije poslovanja v družinskih zadevah, prav tako je bil v družinskih zadevah opravljen taksni pregled na podlagi Zakona o sodnih taksah.</p> <p>Opravljen je bil tudi nadzor sodne uprave v izvršilnih zadevah na 4 okrajnih sodiščih.</p> <p>Na področju taksnih in administrativnih pregledov je bil opravljen pregled na 7 okrajnih in 1 okrožnem sodišču.</p> <p>V letu 2020 je bil, na podlagi Načrta rednih nadzorov za leto 2020, sprejetim 9. 12. 2019, opravljen nadzor sodne uprave na 7 okrajnih sodiščih.</p> <p>V teku so še nadzori organizacije poslovanja v zadevah o prekrških na 5 okrajnih sodiščih, nadzor organizacije poslovanja v upravnih zadevah na Upravnem sodišču ter administrativni in taksni pregled na 6 sodiščih (na 3 sodiščih je bil pregled že zaključen).</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>akta do njegove izvršitve) tudi sodne osebe, je Vrhovno sodišče razvilo orodja za usposabljanje novo zaposlenih sodnih oseb, ki praviloma nimajo nobenih znanj o sodnem sistemu, da se jih v roku največ šest mesecev usposobi za samostojno in kompetentno delo ter pomoč sodnikom pri sojenju. Orodja so objavljena na intranetnih straneh slovenskega sodstva, nekatera se izvajajo ob sodelovanju Centra za izobraževanje v pravosodju. Skupaj z moduli usposabljanja za sodne osebe pri Centru za izobraževanje v pravosodju, izpitom iz Sodnega reda, delavnicami za kakovostno uporabo elektronskih vpisnikov in zbirk podatkov ter letnimi šolami po posameznih področjih dela, ki sicer pomenijo nadgradnjo osnovnega znanja, predstavljena orodja omogočajo novo zaposlenim sodnim osebam celovit pristop učenja in jim v zadanem roku pet mesecev omogočajo samostojno in kakovostno delo ne glede na pravno področje ter profil in njihovo predznanje.</p> <p>Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišča, ki deluje v okviru ministrstva, bo v letu 2019 nadaljevala z izvajanjem nadzorov sodne uprave v skladu s 65.a členom Zakona o sodiščih. Upoštevač načrt</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				rednih nadzorov za leto 2019, ki ga je 14. 12. 2018 sprejela ministrica za pravosodje, se bodo nadzori izvajali na vseh 11 okrožnih sodiščih, vsebina le-teh pa bo organizacija poslovanja in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v družinskih zadevah, na 4 okrajnih sodiščih (Celje, Koper, Ljubljana in Maribor) pa organizacija poslovanja in izvedeni ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v izvršilnih zadevah. V letu 2019 se bodo na vseh okrožnih sodiščih izvajali tudi taksni pregledi v družinskih zadevah ter administrativni in taksni pregledi na 7 okrajnih in 1 okrožnem sodišču (na drugih pravnih področjih).		
63 (2018)	Varuh priporočila, naj slovensko sodstvo s premišljenimi ukrepi še naprej skrbi za primerno obveščanje javnosti in potrebno odzivanje na medijsko izpostavljene očitke glede svojega dela. (str. 290)	MP	stalna naloga	Slovensko sodstvo se zaveda, da je temelj sodne oblasti sodnik in njegova odločitev, da pa je za dvig zaupanja javnosti in izboljšanje ugleda sodstva potrebno še veliko več - celovit pristop k upravljanju kakovosti. Vzpostavitev ustrezne projektne strukture, vključno s finančnimi in kadrovskimi viri, je omogočila, da se aktivnosti za izboljšanje kakovosti sodstva, med njimi projekt IKS, ki je namenjen izboljšanju kakovosti (dela) sodnikov in sodnega osebja, razvoj koncepta postopkovne pravičnosti, pa tudi	stalna naloga	Priporočilo se nanaša na sodstvo. Vrhovno sodišče RS je podalo naslednjo informacijo: Projekt Izboljšanje kakovosti sodstva (IKS) v prvem delu zasleduje cilj kakovostnega dela sodnikov in sodnega osebja vse od prvega dne nastopa sodniške službe oziroma zaposlitve, medtem ko se v drugem delu s poudarkom na postopkovni pravičnosti ukvarja z vsemi, ki vstopajo v stik s sodiščem, ne glede na to, v kakšni vlogi (torej ali gre za stranke, priče, odvetnike, državne tožilce itd.) ali na kakšen način (z uporabo informacijskih

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>usklajevanje in poenotenje sodne prakse, nadaljujejo kot del rednega poslovanja. Izhajajoč iz kvantitativnih raziskav in izkušenj ter z namenom izboljšanja poslovanja in dviga zaupanja je Vrhovno sodišče pripravilo projekt Postopkovna pravičnost s celovito analizo, kako sodstvo obravnava stranke in javnost. Projekt je financiran iz evropskih sredstev v okviru operacije Učinkovito pravosodje (Slovensko sodstvo 2020 – Sodimo skupaj). V okviru projekta so bile pripravljene so rešitve za izboljšanje podobe sodstva v javnosti, nekateri izdelki projekta pa so namenjeni neposredno javnosti. Državljeni imajo na voljo relativno malo brezplačno dostopnih, kredibilnih in razumljivih pravnih informacij, zato so bila v okviru projekta pripravljena gradiva, ki želijo ponuditi razumljive razlage o delovanju sodstva, poteku najpogostejših sodnih postopkov in o vlogah na sodišču. Pri pripravi vsebin so sodelovali sodniki in sodno osebje, te pa so bile nato v sodelovanju z avtorji predelane v uporabniku prijaznejši jezik. Na podlagi sodne statistike o številu zadev, pogovorov z uporabniki, s sodnim osebjem, sodniki in strokovnjaki ter pregleda spletnega iskanja je bilo pripravljenih 16 različnih brošur o najpogostejših sodnih postopkih in različnih</p>		<p>tehnologij, telefona ali neposredno). V okviru projekta so se in se bodo tudi v prihodnje izvajale številne aktivnosti, namenjene dodatnemu usposabljanju sodnikov in sodnega osebja, pripravljene so bili podrobni vodniki in opomniki po posameznih vrstah sodnih postopkov. V okviru postopkovne pravičnosti so bila pripravljena gradiva, ki želijo ponuditi razumljive razlage o delovanju sodstva ter o poteku najpogostejših sodnih postopkov, medtem ko so v okviru nove spletne strani nasodiscu.si predstavljeni tipični sodni postopki skupaj s posameznimi fazami, različne vloge na sodišču ter koristne informacije pred obiskom sodišča.</p> <p>Projekt Izboljšanje kakovosti sodstva, v okviru katerega je največ pozornosti namenjene sodniškim veščinam, prenosu znanj, izobraževanju sodnega osebja in postopkovni pravičnosti, je 25. 9. 2019 prejel najvišjo nagrado, Kristalno tehnično sodstva, ki jo podelujeta Svet Evrope in Evropska Komisija.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>položajih udeležencev v sodnih postopkih. Vse imajo podobno strukturo; so zračne, brez odvečnih informacij, s preprostimi ilustracijami in shemami, v preprostem in razumljivem jeziku. Poleg specifičnih brošur o različnih postopkih je bila pripravljena še ena daljša, o sodnem sistemuna splošno. Pripravljene sta bili animaciji o pričanju na sodišču in o sodnem sistemu. Z animacijo, ki na preprost način prikaže potek pričanja, sodstvo sporoča, na kaj naj vabljen priča pazi, kako jo bodo obravnavali, kaj naj pričakuje, ipd. Z drugo animacijo je predstavljeno delo sodišča, sodni sistem, vloge na sodišču in drugi osnovni podatki o delovanju sodstva. Poleg tega je bil pripravljen zemljevid sodnih stavb v Ljubljani z osnovnimi kontaktnimi informacijami, uradnimi urami in napotki glede komunikacije s sodiščem. Najpomembnejši in najuporabnejši izdelek celotnega projekta pa je nova spletna stran https://nasodiscu.si, ki je postala javno dostopna na evropski dan sodstva in slovenski dan suverenosti – 25. oktobra 2018. Spletna stran je vsebinsko veliko bogatejša kot brošure – predstavljeni so tipični sodni postopki s posameznimi fazami, vloge na sodišču, koristne informacije pred obiskom sodišča, izvedba postopka, itd. Bistveno je, da</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>spletna stran predstavlja preverjene in potrjene vsebine, pripravljene s strani pravnih strokovnjakov, ki so lahko v pomoč vsem sodiščem. Namen je vzpostaviti celovit komunikacijski ekosistem, ko bodo vsa sodna pisanja, elektronska sporočila in druga pisna komunikacija ter osebje po telefonu ali ob obisku sodišča usmerjali na spletno stran nasodiscu.si, tako da bo uporabnik povsod po državi dobil enako informacijo.</p> <p>Projekt Postopkovne pravičnosti ima v okviru širšega projekta Izboljšanje kakovosti sodstva (IKS) zagotovljeno strukturo delovanja in v letu 2019 postopkovna pravičnost prehaja v redno poslovanje sodišč.</p>		
64 (2018) enako/ podobno: 128 (2019) 32 (2015),	Varuh priporoča, naj sodišča še naprej namenjajo potrebno pozornost zmanjševanju števila nerešenih zadev in skrajšanju časa njihovega reševanja, posebej v pomembnejših zadevah, seveda ob zagotovljenih ustreznih prostorskih in kadrovskih pogojih. (str. 290)	MP	stalna naloga	Kot izhaja iz dokumenta, ki ga ob Otvoritvi sodnega leta, pripravi Vrhovno sodišče RS, je bilo področje izboljšanje kakovosti slovenskemu sodstvu izrecno priznано tudi s strani mednarodne strokovne skupnosti, ko ocenjuje uspešnost slovenskega sodnega sistema ali ko prepozna posamezne uspešne tudi mednarodno zanimive projekte. Evropska komisarka za pravosodje Věra Jourová je na predstavitvi Pregleda stanja v pravosodju za leto 2018 (t.i. Justice Scoreboard) v zvezi s pozitivnimi trendi in primeri Slovenijo edino izrecno poimensko	stalna naloga	<p>Priporočilo se nanaša na sodstvo.</p> <p>MP v okviru svojih pristojnosti izpostavlja, da vsako leto v okviru finančnih in organizacijskih zmožnosti zagotavlja tudi prostorske pogoje za delo pravosodnih organov, kar predstavlja obveznost plačevanja najemnin za sodišča, državna odvetništva in tožilstva, nakupe poslovnih prostorov, investicije in investicijsko vzdrževanje zgradb oz. poslovnih prostorov pravosodnih organov.</p> <p>V letu 2019 je bilo tako za zagotavljanje prostorskih pogojev sodišč porabljenih 10,51 mio EUR, od tega 3,99 mio EUR za stroške najemnin, 3,63 mio EUR za nakup</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>omenila kot državo, ki je v zadnjih letih bistveno zmanjšala število nerešenih zadev. Za leto 2018 je značilno nižje število prejetih zadev, ki se odraža tudi v manjšem številu rešenih zadev. Sodišča še vedno zmanjšujejo število nerešenih zadev. Tudi v letu 2018 je sodstvo obvladovalo pripad, skrajšal pa se je tudi povprečno trajanje postopkov. V letu 2018 je opazen tudi trend zmanjševanja števila starejših nerešenih zadev. Število nerešenih pomembnejših zadev, starejših od 10 let, se v zadnjem letu ni bistveno spremenilo, število nerešenih ostalih zadev pa se je zmanjšalo za 33 odstotkov.</p> <p>Ministrstvo za pravosodje vsako leto v okviru finančnih in organizacijskih zmožnosti zagotavlja tudi prostorske pogoje za delo pravosodnih organov, kar predstavlja obveznost plačevanja najemnin za sodišča, državna odvetništva in tožilstva, nakupe poslovnih prostorov, investicije in investicijsko vzdrževanje zgradb oz. poslovnih prostorov pravosodnih organov.</p> <p>V letu 2018 je bilo tako za zagotavljanje prostorskih pogojev sodišč porabljenih 9,41 mio EUR, od tega 3,9 mio EUR za stroške najemnin, 3,17 mio EUR za nakup prostorov, 0,95 mio EUR za</p>		<p>prostorov, 0,59 mio EUR za plačilo vložka javnega partnerja v izvedbo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti upravne stavbe Šmarje pri Jelšah in 2,30 mio EUR za investicijsko vzdrževanje zgradb, v katerih poslujejo sodišča.</p> <p>Tudi v letu 2020 so se za zagotavljanje prostorskih pogojev sodišč planirala sredstva v skupni vrednosti 7 mio EUR, od tega 4 mio EUR za stroške najemnin ter preostalo za investicijsko vzdrževanje stavb.</p> <p>Zaradi ukrepov za znižanje izdatkov, ki so zaradi COVID-19 prizadela naše ministrstvo, je predvsem na investicijskem vzdrževanju stavb pravosodnih organov in delno na najemninah v letu 2020, prišlo do znižanja sredstev (cca 2,78 mio EUR), kar ima v tem trenutku za posledico, le zamik realizacije posameznih aktivnosti.</p> <p>Vrhovno sodišče RS je podalo informacijo, da redno spremlja delo sodišč preko okolja za poslovno obveščanje in ugotavlja morebitne težave na posameznih področjih tako preko letnih programov dela kot letnih poročil o poslovanju sodišč. Vsako leto z Ministrstvom za pravosodje sprejema tudi časovne standarde za delo sodišč. Vrhovno sodišče RS že ob Otvoritvi sodnega leta izpostavi prioriteta področja, ki bodo deležna posebne pozornosti in aktivnosti, poslovanje vseh</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>pridobitev dokumentacije in plačane storitve vezane na pridobitev evropskih kohezijskih sredstev za energetske prenov stavb pravosodnih organov ter plačan vložek javnega partnerja v izvedbo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti 3 sodišč in 1,39 mio EUR za investicijsko vzdrževanje zgradb, v katerih poslujejo sodišča. Tudi v letu 2019 se za zagotavljanje prostorskih pogojev sodišč planirana sredstva za izvedbo aktivnosti v skupni vrednosti 8 mio EUR, od tega 3,9 mio EUR za stroške najemnin, 0,58 mio EUR za pridobitev dokumentacije in plačane storitve vezane na pridobitev evropskih kohezijskih sredstev za energetske prenov stavbe ter plačan vložek javnega partnerja v izvedbo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti sodne in upravne stavbe Šmarje pri Jelšah ter preostalo za nakup poslovnih prostorov ter investicijsko vzdrževanje stavb</p>		<p>sodišč pa vsako leto predstavi in ovrednoti v Letnem poročilu o učinkovitosti in uspešnosti sodišč.</p> <p>Glej tudi odziv k priporočilu št. 128 (2019).</p>
65 (2018)	<p>Varuh priporoča, da se za zagotavljanje pravne varnosti Pravilnik o centralnem registru oporok čim prej uskladi z Zakonom o notariatu v tistem delu, v katerem pravilnik pogojuje pravico oporočiteljev do vpisa v CRO s predhodnim plačilom. (str. 305)</p>	MP	nerealizirano	<p>V sklopu aktivnosti povezanih z odpravo nepravilnosti glede odkritih in nerazglašanih oporok na nekaterih slovenskih okrajnih sodiščih je ministrstvo pozvalo Notarsko zbornico Slovenije (NZS) naj razmisli o potrebi po ustrezni dopolnitvi in spremembi Pravilnika o centralnem registru oporok tako v delu, ki</p>	delno realizirano	<p>Nepravilnosti, ki so se pojavile v zvezi odkritimi in nerazglašeni oporokami na nekaterih slovenskih okrajnih sodiščih so bile uspešno odpravljene.</p> <p>V začetku leta 2017 je Notarska zbornica Slovenije brez plačila pristojbin izvedla elektronski prenos vseh do sedaj še nevpisanih oporok, ki so jih sestavila sodišča ali so jih prejela v hrambo, pa jih</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>pogojuje vpis podatkov o oporoki v CRO s predhodnim plačilom nadomestila, kot tudi v delu, ki ureja višino nadomestila. Na podlagi ocene in pojasnil NZS, dosedanja pristojbina zagotavlja nemoteno in varno funkcioniranje CRO, zato sprememba pravilnika zaradi same višine pristojbine ni potrebna. Glede vprašanja dokazila plačila nadomestila pred vpisom oporoke v CRO je ministrstvo proučilo ureditev, ki jo poznajo procesni predpisi (105.a člen Zakona o pravdnem postopku, 29.b člen Zakona o izvršbi in zavarovanju ter 125.a člen Zakona o zemljiški knjigi) in po kateri se za izdajo odločbe ali oprave dejanja zahteva plačilo sodne takse, ki je procesna predpostavka za dovoljenost posameznega opravila. Ob ugotovitvi, da Zakon o notariatu takšne predpostavke ne predpisuje, se pa šteje za ustavno dopustno ureditev, ki uresničuje načelo ekonomičnosti postopka in zagotavlja procesno disciplino, se bo po oceni ministrstva moralo to vprašanje primarno rešiti na zakonski ravni.</p>		<p>niso priglasila za vpis v Centralni register oporok. Na ta način je bila zagotovljena pravna varnost državljanov, odpravilo se je tudi tveganje nerazglašanih oporok. Okrajna sodišča, na katerih se vodijo zapuščinski postopki, opravljajo poizvedbe o morebitni hrambi oporoke pri Notarski zbornici Slovenije. Že leta 2016 pa je bil noveliran Zakon o dedovanju, ki zavezuje matičarja, da smrtovnici priloži tudi oporoko, potrdilo o hrambi oporoke ali v smrtovnici navede podatek o obstoju oporoke, če mu je bila v postopku sestave smrtovnice izročena oporoka ali potrdilo o hrambi oporoke ali mu je bil posredovan podatek, da obstaja oporoka.«.</p> <p>Glede na navedeno ocenjujemo, da je področje registriranja oporok in delovanje Centralnega registra oporok normativno ustrezno urejeno, vsi akterji na katere se nanaša obveznost sporočanja podatkov o hrambah oporok imajo na voljo vsa orodja, da v praksi preprosto in učinkovito zaščitijo interese oporočiteljev, zato v danem trenutku nadaljnje aktivnosti ministrstva niso potrebne.</p> <p>Kljub temu, da veljavni Zakon o notariatu predpostavke za vpis v CRO ne predpisuje, jo pa določa Pravilnik o centralnem registru oporok v delu, ki pogojuje vpis podatkov o oporoki v CRO s predhodnim plačilom nadomestila, gre za ustavno dopustno ureditev, ki uresničuje</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>načelo ekonomičnosti postopka in zagotavlja procesno disciplino. V praksi, nismo zaznali dodatnih primerov, ki bi veljavno ureditev problematizirali, zato normativne spremembe na tem področju ne štejejo za nujne, bo pa ministrstvo proučilo ustreznost ureditve v okviru bodočih sprememb in dopolnitev Zakona o notariatu.</p> <p>Ministrstvo je še podalo pobudo Notarski zbornici Slovenije in Varuhu ČP, da se v Pravilnik o CRO zapiše določba v smeri možnosti izjemnega znižanja ali odpustitve nadomestila za vpis v CRO za socialno šibke osebe po vzoru, kot je to določeno v 11. členu Notarske tarife, s čimer bi odpravili morebitno razlikovanje pri uresničevanju pravic ljudi v hudi premoženjski stiski in tako zagotovili višjo pravno varnost tega področja.</p>
66 (2018)	Priporočamo, da Ministrstvo za pravosodje znova prouči ustreznost normativne ureditve povrnitve pravic in osebnega dostojanstva osebam, ki so bile neupravičeno obravnavane v kazenskem postopku. (str. 308)	MP	realizirano	MP je priporočilo varuha proučilo. Kot je že pojasnilo v odgovoru varuhu z dne 15. 1. 2018, Zakon o kazenskem postopku veže postopek za povrnitev škode, rehabilitacijo in uveljavitev drugih pravic na neupravičeno obsodbo ali neutemeljeni odvzem prostosti in ne zagotavlja prej navedenih pravic osebi, ki je bila »zgolj« pravnomočno oproščena. Pravico do povračila škode, ki jo je povzročil državni organ, ureja tudi 26. člen Ustave, kot bolj splošna podlaga v primerjavi s 30. členom Ustave in pravili, ki jih v	realizirano	Ni sprememb.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>zvezi z odškodninsko odgovornostjo države določa Obligacijski zakonik. Iz sodne prakse je razvidno, da je takšna pravna podlaga dopustna tudi za morebitno škodo, ki je nastala v kazenskem postopku, oblikovala pa so se tudi že določena stališča v zvezi s protipravnostjo delovanja pravosodnih organov oziroma policije v kazenskem postopku. MP se zaveda, da je ureditev kazenskega postopka povezana z zelo občutljivimi vprašanji posegov v človekove pravice in temeljne svoboščine domnevnega storilca kaznivega dejanja na eni strani in varstva interesov družbe v njenem legitimnem boju zoper kriminaliteto. V kazenskem postopku mora biti domnevnemu storilcu zagotovljeno varstvo pred vsakršnim protipravnim ravnanjem represivnih državnih organov, hkrati pa je treba tem organom zagotavljati učinkovito delovanje. Poudariti je treba, da se lahko kazenski postopek začne in teče zoper posameznika le, če je podan utemeljen sum, da je določena oseba storila določeno kaznivo dejanje. Gre torej za razmeroma visok dokazni standard. Povsem možno je torej, da je kazenski postopek v konkretnem primeru voden zakonito in korektno, ob njegovem zaključku pa izpolnjene predpostavke za izdajo oprostilne</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>sodbe. Glede na navedeno MP vztraja pri oceni, da v primerih, ko niso izpolnjene zakonske predpostavke za povrnitev škode oziroma rehabilitacijo, kot jih na podlagi XXXII. poglavja predpisuje ZKP, zadošča možnost uveljavljanja odškodnine na podlagi splošnih določb o povrnitvi škode (tako na ustavni kot na zakonski ravni). Z rešitvijo, na podlagi katere bi pravnomočno oproščenim osebam pripadla odškodnina že na podlagi določb ZKP o povrnitvi škode, bi med drugim namreč znatno otežili oziroma onemogočili opravljanje ene temeljnih funkcij vsake države, torej zagotavljanje varnosti in reda oziroma pregona kaznivih dejanj.</p>		
67 (2018)	<p>Varuh priporoča, naj tako redna sodišča, kadar odločajo o dodelitvi brezplačne pravne pomoči za osebni stečaj, kot stečajna sodišča in stečajni upravitelji v postopku osebnega stečaja bolj obveščajo o posledicah, ki jih ima začetek postopka osebnega stečaja za posameznika in kaj lahko pričakuje od postopka ter kako lahko pridobi informacije o poteku postopka. (str. 323)</p>	MP	stalna naloga	<p>Strinjamo se za Varuhom, da bi si državni organi in organi sodnih postopkov morali skupaj prizadevati za čim večjo ozaveščenost javnosti o vrstah sodnih postopkov, ciljih, karakteristikah in pravnih posledicah posameznega tipa postopka za posameznika ter o vlogi, v kateri je posameznik v sodnem postopku udeležen in njegovih osrednjih pravicah. V okviru sodstva je bil v letu 2018 vzpostavljen portal »nasodiscu.si«, ki predstavlja kvalitetno in pregledno osrednjo informacijsko točko, na kateri lahko udeleženci sodnih postopkov in</p>	stalna naloga	<p>Gre za priporočilo, ki se nanaša na sodišča.</p> <p>Vrhovno sodišče RS je izvajalo projekt »Na sodišču«.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				ostala zainteresirana javnost pridobi relevantne informacije in podatke o posameznih tipih sodnih postopkov. Informacije spletnega portala so na pregleden in celovit način podane tudi na zloženkah, ki so bile sočasno pripravljene, in so v elektronski obliki objavljene na portalu. Prav informacije o postopku osebnega stečaja resnično omogočajo, da se posamezniki, ki do tedaj postopka niso poznali, in morebitni potencialni udeleženci postopka na enem mestu in kvalitetno poučijo o njem in tako celovito seznanijo o vseh pomembnih vidikih tega postopka.		
68 (2018) enako/ podobno: 134 (2019)	Varuh priporoča, naj prekrškovni organi in sodišča dosledno spoštujejo vsa jamstva poštenega postopka, nepristranskega odločanja in sojenja tudi v prekrškovnih postopkih. (str. 326)	MP	stalna naloga	Ministrstvo za pravosodje je že v preteklih letih izvajalo redna izobraževanja z namenom izboljšati stanje varstva človekovih pravic v prekrškovnih postopkih. Z izvajanjem te svoje naloge je nadaljevalo tudi v letu 2018. Tako je Center za izobraževanje v pravosodju v mesecu novembru 2018 izvedel Prekrškovnopravno šolo za sodnike, pri čemer so bile v programu šole obravnavane naslednje teme, ki po naši oceni pomembno prispevajo k zagotavljanju spoštovanja temeljnih jamstev poštenega postopka v prekrškovnih zadevah: * načelo materialne resnice; * probacija v zadevah prekrškov;	stalna naloga	Priporočilo se nanaša na prekrškovne organe in sodišča. Glej odziv k 134 (2019).

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<ul style="list-style-type: none"> * ugotavljanje kriterijev za opravljanje družbeno koristnega dela v sodni praksi; * razmerje med kaznivimi dejanji in prekrški; * problemi v zvezi z izvršitvijo odvzema, spremembami in prenehanjem veljavnosti vozniškega dovoljenja; * pravna dopustnost dokazov iz neprekrškovnih postopkov; * prekrški na področju varstva osebnih podatkov po Splošni uredbi Evropske Unije o varstvu osebnih podatkov (GDPR); * vloga izvedenca s področja medicine dela in športa v prekrškovnih zadevah; * izzivi pri delu z romsko skupnostjo ter njene posebnosti. <p>Prekrškovnoppravna šola je namenjena sodnikom in strokovnim sodelavcem na prekrškovnem področju, pri čemer v sklopu šole potekajo tudi delavnice, kjer udeleženci šole obravnavajo vprašanja in dileme s katerimi se srečujejo v praksi pri svojem delu. V sklopu delavnic poteka tako izmenjava stališč glede odprtih vprašanj kot tudi izmenjava dobrih praks, udeleženci pa po zaključku</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				šole prejmejo gradivo z odgovori na posredovana vprašanja.		
69 (2018)	Varuh priporoča, naj MNZ poskrbi, da bo listina Opis dejanja, ki jo mora prekrškovni organ v skladu s petim odstavkom 57. člena ZP-1 predložiti sodišču skupaj z zahtevo za sodno varstvo, opremljena z datumom njene sestave. (str. 328)	MNZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Opis dejanskega stanja z navedbo dokazov, ko je plačilni nalog izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnimi sredstvi in vročen na kraju (čl. 57/1 ZP-1), kot je bilo v obravnavanem primeru, predstavlja podlago za presojo zlasti tistih očitkov, ki se nanašajo na uporabo materialnega prava (ZP-1 ali predpisa, ki določa prekršek) oziroma neposredno na nepopolno ali zmotno ugotovljeno dejansko stanje, ki jih je v t.i. »ugovornem postopku« dolžan presoditi prekrškovni organ oziroma sodišče po vloženi zahtevi za sodno varstvo zoper plačilni nalog. Vendar to ne pomeni, da se z navedenim opisom naknadno formalno dopolnjuje plačilni nalog, temveč gre za posebno obliko procesnega gradiva, predvidenega zaradi narave odločanja v tem tipu hitrega postopka. Drugačna pa je procesna situacija, ko se plačilni nalog, izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnim sredstvom, kršitelju vroči po določbah ZUP (čl. 57/4 ZP-1), saj je obvezna sestavina takšnega plačilnega naloga tudi opis dejanskega stanja prekrška, če ni ta naveden že v samem plačilnem nalogu in z navedbo dokazov, saj je	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	ZP-1, ki v različnih poglavjih sistematično ureja pravno naravo in položaj opisa dejanskega stanja z navedbo dokazov, ne določa, da mora biti opis dejanskega stanja z navedbo dokazov opremljen z datumom nastanka in je sklicevanje na uporabo določb ZUP v zvezi z uradnim zaznamkom v nasprotju z ZP-1.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>sicer v nasprotnem primeru podana kršitev določb postopka po drugi alineji 62. člena ZP-1. Ker ZP-1 v različnih poglavjih sistematično ureja pravno naravo in položaj opisa dejanskega stanja prekrška z navedbo dokazov (procesno gradivo / obvezna sestavina plačilnega naloga), ocenjujemo, da je sklicevanje na določbe 74. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) in razveljavljeno Uredbo o upravnem poslovanju, torej da je opis dejanskega stanja z navedbo dokazov po vsebini uradni zaznamek, ki se najpogosteje uporablja za zabeleške organa, pomembne za njegovo delo, v nasprotju (vsaj) z določili 58. člena ZP-1. Določbe ZUP se v hitrem postopku smiselno uporabljajo zgolj glede tistih institutov, ki jih ZP-1 izrecno ne ureja, opis dejanskega stanja pa ne predstavlja takšne procesne situacije. Namreč, določbe uradnega zaznamka se v hitrem postopku uporabljajo posredno, preko smiselne uporabe določb ZUP o zapisniku, le glede četrtega odstavka 51. člena ZP-1 in tretjega odstavka 55. člena ZP-1.</p> <p>V obravnavanem primeru (in vseh drugih) dileme, v kateri fazi postopka o prekršku nastane opis dejanskega stanja ni, saj ZP-1 izrecno določa, da se opis dejanskega stanja pripravi</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				še, ko kršitelj zoper plačilni nalog, izdan na podlagi osebne zaznave ali ugotovitve s tehničnim sredstvom, vložiti ugovor oziroma zahtevo za sodno varstvo, razen v primeru vročanja plačilnega naloga po ZUP, kjer je opis dejanskega stanja z navedbo dokazov obvezna sestavina plačilnega naloga, če opis ni naveden že v plačilnem nalogu in da za vzpostavitev polne kontradiktornosti ni relevanten datum nastanka opisa dejanskega stanja, ampak odločilna dejstva. Polna kontradiktornost je v postopku pred pristojnim sodiščem zagotovljena z določbo 114. člena ZP-1, v postopku pred prekrškovnim organom pa z določbo 82. člena ZUP v zvezi s prvim odstavkom 58. člena ZP-1.		
70 (2018) enako/ podobno: 135 (2019)	Varuh tožilstvu priporoča, naj še naprej skrbi za hitro in učinkovito izvajanje kazenskega pregona storilcev kaznivih dejanj in v primeru morebitnega zavrženja ovadb poskrbi za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki bodo utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi, in pravnim poukom (str. 331)	MP	stalna naloga	V zvezi z navedenim priporočilom ministrstvo pozdravlja stalno priporočilo varuha namenjenega preprečevanju omejevanja uveljavljanja pravic in pravno zavarovanih interesov vlagateljev oziroma oškodovancev. V zvezi z navedenim priporočilom Vrhovno državno tožilstvo izpostavlja, da državni tožilci v pretežni meri skrbijo za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki so utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi in pravnim poukom. Državni tožilci obravnavajo	stalna naloga	Priporočilo se nanaša na Državno tožilstvo. MP: Pojasnjujemo, da skladno z veljavno ureditvijo vodje državnih tožilstev z namenom zagotavljanja učinkovitosti in enotnosti pregona izdajo splošna navodila, s katerimi določijo vrsto zadev in način obveščanja o zadevah, v katerih mu morajo državni tožilci pred odločitvijo predložiti na vpogled osnutek svojega akta. Takšna ureditev lahko prispevane ne le k poenotenju kazenskega pregona pač pa tudi k enotnim prizadevanjem za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki bodo utemeljene z jasnimi

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>ovadbe v skladu s Splošnim navodilom generalnega državnega tožilca RS št. TU 66/12-3-4 z dne 26. 10. 2012 o obravnavanju anonimnih, psevdonimnih in šikanoznih ovadb in ovadb zoper neznane storilce vselej, kadar je podana vsaj minimalna možnost, da lahko pride do kazenskega ali predkazenskega postopka. Neutemeljene navedbe oseb, ki nasprotujejo odločitvam pravosodnih organov in vložijo ovadbo vselej, kadar niso zadovoljne z odločitvami, čeprav so lahko te tudi pravnomočne ter ovadb, ki nimajo prav nobenega podatka, da so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje pa ni mogoče šteti za ovadbe. Državno tožilstvo skupaj s policijo polagajo kvaliteti kazenskih ovadb posebno pozornost, zato se ta vprašanja obravnavajo na periodičnih sestankih. Z namenom, da se prizadevanja varuha za dosledno seznanjanje oškodovancev z odločitvami, ki so utemeljene z jasnimi in obrazloženimi razlogi in pravnim poukom dosledno izvajajo, bo Vrhovno državno tožilstvo vsa državna tožilstva pozvalo naj tem prizadevanjem posvetijo pozornost in jih upoštevajo pri delu.</p>		<p>in obrazloženimi razlogi, in pravnim poukom.</p> <p>Z novelo ZKP-N (2019) in predlogom novele ZKP-O (2020) se ureja dodatno posvetovanje državnega tožilca z oškodovancem ali t.i. kvalificiranim ovaditeljem pred zavrženjem kazenske ovadbe.</p>
71 (2018)	Priporočamo, da OZS razmisli o možnosti, da sama pripravi	MP, MF	delno realizirano	OZS že pripravlja predlog spremembe ZOdv, saj so nam na	delno realizirano	Priporočilo se nanaša na OZS. MP: Iz odgovora OZS sledi, da delovna

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	<p>osnutek potrebnih sprememb in dopolnitev zakonskega okvira (vključno s potrebnimi spremembami in dopolnitvami davčne zakonodaje) za večjo dostopnost odvetniške pro bono pomoči, in jih pošlje v obravnavo MP in MF, ta pa naj jih obravnavata z naklonjenostjo. (str. 335)</p>			<p>skupnih sestankih (MP in OZS) pobudo za spremembe zakona tudi napovedali, zaenkrat pa gre pri klasični pro bono pravni pomoči za pravno pomoč v najširšem pomenu besede, ki jo lahko nudijo odvetniki, nevladne organizacije ali pravne klinike na fakultetah. Najpogosteje gre za pravno pomoč, ki ne temelji na kriterijih za ugotavljanje materialnega položaja prosilca, prav tako pa nima neposredne povezave s sodiščem in sodnimi postopki, zato tudi ne sodi v ozek okvir pravne pomoči po Zakonu o brezplačni pravni pomoči (ZBPP), je pa zelo pomembna z vidika splošnega varovanja pravic socialno ogroženih in drugih ranljivih družbenih skupin. Nudjenje pro bono pravne pomoči odvetnikov torej po Kodeksu odvetniške etike na državnem nivoju ni sistemsko urejeno, na normativni ravni tudi ni določenih enotnih kriterijev za tovrstno pravno pomoč, niti ni določen organ, ki bi te kriterije presojal (za razliko od brezplačne pravne pomoči), zato odvetniških storitev v tem kontekstu ni mogoče enačiti s pravno pomočjo po ZBPP. Pri pro bono pravni pomoči gre namreč zlasti za instrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov s strani zbornic, ločeno od morebitne socialne funkcije države.</p>		<p>skupina za davčno pravo pri Odvetniški zbornici ponovno preučuje možnost normativne rešitve za pripravo predloga zakonskih sprememb v zvezi s problematiko davčne obravnava pro bono odvetniške pravne pomoči. Ugotovitve in predloge bo OZS posredovala Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za finance ter seznanila tudi Varuha človekovih pravic.</p> <p>MF: Urejanje področja pro bono odvetniških storitev na področju dohodnine zahteva v prvi vrsti sistemsko ureditev na primarni ravni. Z vidika DDV je davčna obravnava brezplačnih pravnih pomoči, ob upoštevanju veljavne zakonodajne ureditve odvetniške pravne pomoči pro bono, ki se v tem obdobju ni spremenila, ustrezna.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				MF, DODATNO K ODZIVU MP: Morebitni predlog Odvetniške zbornice Slovenije bomo preučili, pri tem pa v obzir vzeli tudi varuhovo priporočilo		
	Policijski postopki, zasebno varovanje, detektivi in redarji (2019: str. 218, 2018: poglavje <i>Policijski postopki</i> , str. 339)					
72 (2018)	Priporočamo, naj MNZ tudi v prihodnje namenja pozornost neodvisni, nepristranski in strokovni obravnavi pritožb zoper policiste, krepitevi zavedanja vloge državljankega nadzora nad postopki policistov in izboljšanju kakovosti izvajanja policijskih nalog. (str. 343)	MNZ	stalna naloga	MNZ permanentno stremi k neodvisni, nepristranski in strokovni obravnavi pritožb, ki jih posamezniki vložijo zoper delo policistov. Prioritete delovanja ministrstva so zato na tem delovnem področju usmerjene zlasti v zagotavljanje ustrezne transparentnosti pritožbenih postopkov, v dosledno in popolno ugotavljanje dejanskega stanja pritožbenih očitkov posameznikov (posebej v primerih očitkov o hudih posegih policistov v človekove pravice posameznika, ko naloge poročevalca opravljajo pooblaščenca ministra za reševanje pritožb – torej uslužbenci ministrstva in ne policije) in v dvig kvalitete izvajanja pomiritvenih postopkov na policijskih enotah (izvajanje monitoringov pomiritvenih postopkov in usposabljanja izvajalcev pomiritvenih postopkov s področja mediacijskih veščin). Večji poudarek se namenja tudi celovitemu pristopu	stalna naloga	Gre za stalno nalogo, ki jo izvaja MNZ.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				k obravnavanju pritožb, ki temelji na proaktivnem delovanju pooblaščenec ministra za reševanje pritožb z namenom zagotavljanja korektnega odnosa do strank v pritožbenem postopku, predvsem pa v smeri sistemskih izboljšav delovanja policije (predlaganje izvedbe potrebnih ukrepov, ki temelji na ugotovitvah iz pritožbenih primerov in spremljanje njihove realizacije).		
73 (2018)	Varuh priporoča, naj policisti v vsakem primeru omejitve prostosti oziroma prisilnega zadržanja osebe upoštevajo vse predpise in usmeritve s tega področja, vključno s skrbnim evidentiranjem svojih postopkov in zagotovitvijo pravic, ki ji ima pridržana oseba. (str. 348)	MNZ	stalna naloga	Policisti v vseh primerih odvzemov prostosti ali zadržanja upoštevajo vse predpise in usmeritve s tega področja, vključno s skrbnim evidentiranjem svojih postopkov in zagotovitvijo vseh pravic pridržane osebe. Zagotovitev pravic dokumentirajo v dokument Izvajanje opravil med pridržanjem – zadržanjem – UZ. V letu 2018 je policija upoštevala predlog Varuha in spremenila naveden obrazec. Novost je v tem, da se policist, ki je osebi izročil izvod Obvestila o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost, v rubriko podpiše, prav tako pa oseba, ki ji je bila odvzeta prostost, prejem navedenega izvoda pravic potrdi s svojim podpisom.	stalna naloga	Brez sprememb.
74 (2018)	Varuh priporoča, naj policisti za izvajanje pooblastila ugotavljanja identitete vselej opravijo skrbno presojo	MNZ	stalna naloga	Policija vselej opravi presojo pogojev za izvajanje pooblastila ugotavljanje identitete, ki jih določa zakon. Policisti se po končanem šolanju za	stalna naloga	Brez sprememb.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
	pogojev, ki jih določajo zakon in drugi predpisi za izvajanje policijskih pooblastil. (str. 349)			izvajanje navedenega pooblastila (kakor tudi ostalih) redno usposablja pri praktičnem postopku, kjer obravnavajo tako zakonske vidike izvajanja navedenega pooblastila, kot analize posameznih primerov iz prakse. V računalniški aplikaciji Infopol, ki je prek intraneta policije dostopna vsem policistom, je bilo v letu 2017 in 2018 prikazanih in opisanih že 32 policijskih pooblastil oz. policijskih postopkov. Infopol je lastna rešitev policije, ki je uporabna za opise in razlage katerihkoli postopkov oz. procesov. Uredniški odbor Infopola ob sodelovanju s strokovnimi službami prioriteto pripravljata tiste primere, ki so z vidika posegov v človekove pravice zahtevnejši, s ciljem zagotovitve višje zakonitosti in strokovnosti izvedbe policijskih postopkov. Postopek ugotavljanja identitete je že objavljen v aplikaciji Infopol in je dostopen vsem policistom.		
75 (2018)	Varuh priporoča, naj policisti pred privedbo otroka ali mladoletnika v policijske prostore skrbno preverijo, ali za to sploh obstaja zakonska podlaga. (str. 352)	MNZ	stalna naloga	Policija vselej opravi presojo pogojev za izvajanje pooblastila privedbe, ki jih določa zakon. Policisti se po končanem šolanju za izvajanje navedenega pooblastila (kakor tudi ostalih) redno usposablja pri praktičnem postopku, kjer obravnavajo tako zakonske vidike izvajanja navedenega pooblastila, kot	stalna naloga	Brez sprememb.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				posamezne primere iz prakse. V računalniški aplikaciji Infopol, ki je prek intraneta policije dostopna vsem policistom, je bilo v letu 2017 in 2018 prikazanih in opisanih že 32 policijskih pooblastil oz. policijskih postopkov. Postopek privedbe je v aplikaciji Infopol že objavljen in dostopen vsem policistom.		
76 (2018)	Varuh priporoča, naj policisti pri svojem delu dosledno upoštevajo Usmeritve za delo pri zagotavljanju policijske asistence in ZDZdr. (str. 352)	MNZ	stalna naloga	Policija je sledila stališču Varuha človekovih pravic, ki jih je zavzel v primeru privedbe osebe na podlagi odredbe sodišča, ki jo je to izdalo na podlagi Zakona o duševnem zdravju (ZDZdr). Policija se je udeležila usklajevalnega sestanka s predstavniki Ministrstva za zdravje, prav tako pa je pritrdila stališčem Varuha, ki jih je ta izrazil Ministrstvu za pravosodje. Na podlagi navedenega postopka je policija ugotovila, da je treba obstoječe usmeritve za delo policije pri zagotavljanju policijske asistence ustrezno dopolniti v skladu s stališčem Varuha - da sme asistence in privedbe po določbah ZDZdr izvajati le zdravstveno osebje, in ne policija.	stalna naloga	Brez sprememb.
	Okolje in prostor (2019: str. 224, 2018: str. 357)					
77 (2018) enako/	Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi predpis, s katerim bo uredilo področje izpustov	MOP	nerealizirano	Z namenom vzpostavitve sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim	nerealizirano	Z upoštevanjem izdelanih strokovnih podlag se načrtujejo spremembe v predpisih, ki bodo dopolnile obstoječo

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
<p>podobno: 145 (2019), 44 (2017), 42 (2016), 54 (2015)</p>	<p>smradu v okolje. (str. 358)</p>			<p>vonjem v Sloveniji je MOP 30. maja 2017 sklenilo pogodbo z zunanjim izvajalcem za izdelavo Strokovnih podlag za vzpostavitev sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem, ki bo opredelila sprejemljivo raven izpostavljenosti neprijetnim vonjavam, ter svetovala pri pripravi predpisov, ki bodo vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem. Rok za dokončanje projektne naloge je 22 mesecev po podpisu pogodbe, to je do 30. 3. 2019. Na podlagi izdelanih strokovnih podlag bo MOP do konca leta 2019 pripravilo predloge predpisov, ki bodo vzpostavili sistem za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem.</p>		<p>normativno ureditev emisije vonja. Normativna ureditev bo vsebovala zahteve za obratovanje naprave, mejne vrednosti emisij enot vonja v zrak, metodologija vzorčenja, merjenja in vrednotenja meritev, način poročanja o opravljenih meritvah, ter pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki izvaja obratovalni monitoring. Predpis bo od 10.12.2020 v javni obravnavi.</p>
<p>78 (2018)</p> <p>enako/ podobno: 147 (2019)</p>	<p>Vlada RS naj Inšpektoratu RS za okolje in prostor zagotovi vse pogoje – materialne, kadrovske in finančne – za učinkovito vodenje inšpekcijskih postopkov. (str. 358)</p>	<p>MOP, MJU</p>	<p>delno realizirano</p>	<p>MOP je v letu 2017 pripravilo gradiva za vlado na podlagi katerih naj bi se IRSOP zagotovile dodatne zaposlitve za nemoteno delovanje organa. Na podlagi gradiv je Vlada RS, v okviru sprejetega skupnega kadrovskega načrta s sklepom št. 10002/33/2017/32 z dne 22. 2. 2018, pod 2. točko IRSOP dodelila 5 dodatnih zaposlitev za določen čas dveh let. Argumentirana zahteva po dodatnih zaposlitvah za nedoločen čas je bila s strani Vlade RS</p>	<p>delno realizirano</p>	<p>MJU: Kadrovske pogoje za delo Inšpektorata RS za okolje in prostor se zagotavljajo kot je navedeno v odzivu k priporočilu št. 46 (2018).</p> <p>MOP: Za leto 2020 ni predvideno povečanje števila kvot in ostaja 1374. MOP sicer povečuje obseg proračuna za izvršbe inšpekcijskih odločb, ki se v letu 2020 podvoji. Z novim GZ je bilo določeno, da je potrebno na IRSOP zaposliti 25 novih gradbenih inšpektorjev. V skladu z Zakonom o izvajanju Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				zavrjnena. Na podlagi sklepa Vlade RS št. 10002-12/2018/3 z dne 11.12.2018 ima MOP skupaj z organi v sestavi 1375 kvot, ki pa so vse zasedene. MOP pripravlja ponovni poziv MJU za povečanje Skupnega kadrovskega načrta v katerem bo navedeno priporočilo ponovno vključilo v predlog ureditve. Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave pripravlja namreč MJU, o njem pa odloča Vlada RS.		sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, sta za IRSOP predvideni dve delovni mesti inšpektorjev. Sredstva in kadre naj bi zagotovila posamezna ministrstva. IRSOP v zvezi s tem še ni pridobil novih kvot, niti se ni povečala masa za plače, da bi lahko realizirali ti dve novi delovni mesti.
79 (2018) enako/ podobno: 148 (2019), 47 (2017), 45 (2016), 56 (2015), 68 (2014), 90 (2013)	Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi sistemsko rešitev pridobivanja pooblastil za izvajanje meritev izpustov v zrak ter zagotovi neodvisen nadzor in financiranje meritev. (str. 358)	MOP	nerealizirano	MOP pripravlja spremembe in dopolnitve Zakona o varstvu okolja glede na obseg v dveh delih in sicer pristopa v tem letu k prenosu EU direktiv s področja okolja ter s področja povezanega z odpadki. Za področje iz tega priporočila se pripravlja primerjalno pravni pregled ureditev drugih držav. Na podlagi analize in razprave o optimalni rešitvi bo navedeno področje urejeno z novelo zakona. Predvideni rok izvedbe je leto 2020.	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MOP je prejelo primerjalno analizo izvajanja obratovalnega monitoringa v Sloveniji bližnjih štirih državah EU, in sicer v Nemčiji (Bavarska), Avstriji (Tirolska, Koroška ali Štajerska), Hrvaški in Madžarski. Iz analize je razvidno, da način izvajanja obratovalnega monitoringa v Sloveniji primerljiv z nam sosednimi državami EU, ter zagotavlja neodvisno izvajanje ter zagotavlja ustrezno kvaliteto izvajanja meritev. Glej tudi odziv k priporočilu št. 148 (2019).
80 (2018)	Varuh priporoča, da se pri umeščanju vetrnih elektrarn v prostor do sprejetja ustreznih predpisov upošteva previdnostno načelo iz ZVO-1. (str. 366)	MOP	nerealizirano	Sprejetje ustreznih predpisov za realizacijo tega priporočila je povezano z sprejetjem nove prostorske zakonodaje in njenih izvršilnih predpisov. Ker se v tem obdobju pripravljajo tudi spremembe ti. prostorskega trojčka se bo priporočilo realiziralo v skladu z	delno realizirano	Glede na postopek priprave sprememb zakonodaje se to načelo izvaja v posameznih konkretnih postopkih.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				uveljavitvijo teh predpisov. Se pa navedeno previdnostno načelo upošteva v vsem tem obdobju.		
	Regulirane dejavnosti (2019: str. 228, 2018: str. 371)					
81 (2018) enako/ podobno: 152 (2019), 48 (2017)	Varuh priporoča Vladi RS in Državnemu zboru RS, naj čim prej pripravi in sprejmeta potrebne predpise, ki bodo zaščitili pravico do pitne vode, zapisano v Ustavi RS, zlasti Zakon o varstvu okolja, Zakon o gospodarskih javnih službah in Zakon o lokalni samoupravi. (str. 372)	MOP, MJU	nerealizirano	<p>MOP v zvezi s predmetnim priporočilom pojasnjuje, da je glede na ne realizacijo tega sklepa do nastopa mandata te Vlade RS dne 13.9.2019, nova Vlada RS dne 6.12.2018 sprejela sklep o imenovanju nove medresorske delovne skupine za uskladitev zakonodaje z zapisom pravice do pitne vode v Ustavo RS. Obveznost izvedbe te naloge je najkasneje do 31.12.2019.</p> <p>MJU, DODATNO K ODZIVU MOP: Spremembe področne zakonodaje v pristojnosti Ministrstva za javno upravo (Zakon o lokalni samoupravi) so vezane na delo Medresorske delovne skupine za uskladitev zakonodaje z zapisom pravice do pitne vode v Ustavo Republike Slovenije, ki jo je vlada ustanovila decembra 2018. Ministrstvo za okolje in prostor, ki je nosilec dela je že aktivno pristopilo k pripravi sprememb področne zakonodaje v zvezi z implementacijo ustavne spremembe.</p>	nerealizirano	<p>MOP: Za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki je povezana z implementacijo 70.a člena Ustave, je Vlada Republike Slovenije ustanovila dve medresorski delovni skupini, in sicer v letu 2017 ter konec leta 2018. Vlada s svojim sklepom ni podaljšala delovanja zadnje medresorske delovne skupine tudi v novem mandatu, saj Ministrstvo za okolje in prostor načrtuje poseben Zakon o gospodarskih javnih službah varstva okolja (ZGJSVO), s katerim bo urejen način izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v skladu z Ustavo. V ta namen je minister za okolje in prostor v maju 2020 ustanovil projektno skupino ter projektni svet, ki imata med drugim kot nalogo pripravo predloga ZGJSVO do konca leta 2020 ter sprejem predloga tega zakona na vladi v mesecu juliju 2021.</p> <p>Implementacija 70.a člena Ustave Republike Slovenije v zakonodajo bo tako obsegala več korakov. V prvi fazi je na podlagi v maju letošnjega leta sprejete novele Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 65/20) že uvedena možnost sofinanciranja infrastrukture lokalnega pomena iz sklada za vode: občinskih projektov novogradnje ali rekonstrukcije sistemov za oskrbo s pitno vodo za</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>zagotovitev javne oskrbe s pitno vodo, ki jih ni mogoče sofinancirati iz sredstev Evropske unije, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom, in odkupa zasebnih vodovodov s strani občin zaradi zagotovitve javne oskrbe s pitno vodo, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom. Poleg predloga ZGJSVO pa bodo v nadaljevanju predlagane tudi morebitne druge potrebne spremembe zakonodaje, kolikor se bo tekom priprave predloga spremembe ureditve izkazala potreba po prilagoditvi zakonov oziroma drugih predpisov.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila k priporočilu št. 152 (2019).</p>
82 (2018) enako/ podobno: 151 (2019)	Varuh vse pristojne organe, predvsem inšpekcije, poziva k sodelovanju ter strokovnemu in odgovornemu nadzoru izvajalcev dimnikarskih storitev. (str. 376)	MOP	nerealizirano	MOP v sodelovanju z drugimi Inšpekcijami nalogo izvaja glede na kadrovske možnosti in se usklajuje tudi v okviru Inšpekcijskega sveta.	stalna naloga	<p>IRSOP izvaja inšpekcijski nadzor na podlagi letnega načrta dela in prijav.</p> <p>V letu 2019 so se na podlagi letnega plana dela opravili inšpekcijski pregledi pri 115 dimnikarskih družbah. Pri inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da osem dimnikarskih družb ne opravlja dimnikarskih storitev oziroma so jih prenehale opravljati. Pri inšpekcijskem nadzoru v letu 2019 je bilo ugotovljeno bistveno manj kršitev kot v letu 2018. V letu 2018 je bilo dimnikarskim družbam zaradi odprave pri inšpekcijskem nadzoru ugotovljenih</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>nepravilnosti izdanih 89 inšpekcijskih odločb (odločbe ni prijelo samo 15 % pregledanih dimnikarskih družb), v letu 2019 pa je bilo na podlagi rednih pregledov dimnikarskih družb izdanih skupaj 27 odločb, vendar je bilo pri tem izdanih osem odločb dimnikarjem in ne dimnikarskim družbam.</p> <p>Inšpektorji, ki opravljajo nadzor nad izvrševanjem ZdimS in na njegovi podlagi izdanih predpisov, so v letu 2019 opravili skupaj 450 pregledov (142 rednih pregledov, 168 izrednih pregledov in 140 kontrolnih pregledov).</p> <p>Inšpektorji so, zaradi odprave pri inšpekcijskem nadzoru ugotovljenih nepravilnosti, izdali 219 inšpekcijskih odločb, v prekrškovnih postopkih po so kršiteljem zaradi kršitev predpisov izdali 113 odločb o prekrških (13 plačilnih nalogov, 40 odločb o prekršku z izrekom globe in 60 opominov).</p> <p>V letu 2019 se je zaradi nespoštovanja z odločbo odrejenih ukrepov inšpektorja v 68 zadevah vodila izvršba z denarno prisilitvijo, v 52 zadevah se je izvršba po uradni dolžnosti že ustavila, v 17 pa se nadaljuje z denarno prisilitvijo.</p>
	Stanovanjske zadeve (2019: str. 234, 2018: str. 385)					
83 (2018) enako/ podobno:	Ministrstvo za okolje in prostor naj čim prej pripravi spremembe Stanovanjskega zakona in v njem jasno opredeli	MOP	zavrnitev realizacije zaradi	Predloga, da bi zakonsko določili dolžnost občin, da v določenem časovnem intervalu objavijo razpis za dodelitev neprofitnih najemnih	zavrnitev realizacije zaradi	Podatki kažejo, da potrebe po bivalnih enotah izkazuje le slaba tretjina vseh občin v Sloveniji, v ostalih občinah potreb

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
156 (2019)	obveznost občin, da zagotovijo določeno število bivalnih enot (glede na število prebivalcev) ustreznega bivanjskega standarda in da v določenih časovnih intervalih (npr. enkrat na leto) objavijo razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. (str. 386)		nestrinjanja	stanovanj MOP ne podpira iz naslednjih razlogov:- v nekaterih občinah povpraševanja po neprofitnih najemnih stanovanjih ni, zato bi bil obvezen razpis nesmiseln,- obvezna objava razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem v določenem časovnem intervalu bi občinam povzročila nepotrebne stroške. Večina občin na prednostno listo uvrsti večje število prosilcev kot je na razpolago stanovanj. Šele ko občine vsem prosilcem, ki so uspeli na razpisu, zagotovijo stanovanja, pristopijo k novemu razpisu,- če občina razpisa ni imela več kot leto dni in se torej prosilci na razpis sploh niso mogli prijaviti, imajo pravico, da si sami na trgu najamejo primerno stanovanje in uveljavijo pravico do subvencije k tržni najemnini, pri čemer niso več vezani le na teritorij stalnega prebivališča,- najemniki neprofitnih in tržnih stanovanj so pri subvenciji k najemnini v celoti izenačeni, saj najemnikom tržnih stanovanj, ki izpolnjujejo pogoje, pripada tako neprofitni kot tudi tržni del subvencije.	nestrinjanja	<p>po tovrstnem bivanju nimajo.</p> <p>V dobršnem delu, zlasti manjših in ruralnih občin, tudi ni povpraševanja po neprofitnih najemnih stanovanjih, zato bi bil obvezen razpis za dodeljevanje nesmiseln in bi občinam povzročil nepotrebne stroške.</p> <p>Naloga občine je, da v okviru svojih finančnih zmožnosti najprej zagotoviti stanovanja tistim upravičencem, ki so uspeli na razpisu, šele potem objavijo nov razpis.</p> <p>Če občina razpisa ni imela več kot leto dni in se torej prosilci na razpis sploh niso mogli prijaviti, imajo pravico, da si sami na trgu najamejo primerno stanovanje in uveljavijo pravico do subvencije k tržni najemnini, pri čemer niso več vezani le na teritorij stalnega prebivališča, kar pomeni, da si stanovanjsko vprašanje lahko rešijo z najemom primerne stanovanja,</p> <p>Najemniki neprofitnih in tržnih stanovanj so pri subvenciji k najemnini v celoti izenačeni, saj najemnikom tržnih stanovanj, ki izpolnjujejo pogoje, pripada tako neprofitni kot tudi tržni del subvencije.</p> <p>Zavedati se je potrebno, da je stanovanjska politika občine njena izvirna pristojnost. Stanovanjski zakon v 154.čl. določa pristojnosti občin na</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
						<p>stanovanjskem področju.</p> <p>Na državni ravni SSRS ponuja občinam dodatne možnosti za pridobitev neprofitnih najemnih stanovanj in bivalnih enot (skozi sofinanciranje, soinvestitorstvo in dolgoročna namenska posojila). Prav tako državni proračun zagotavlja finančna sredstva v višini ½ tržnih najemnin.</p> <p>S spremembo stanovanjske zakonodaje, ki bo omogočila dvig neprofitnih najemnin in povečala možnost zadolževanja stanovanjskih skladov bo posredno zagotovo vpliv na zagotavljanje večjega števila neprofitnih najemnih stanovanj in bivalnih enot.</p> <p>Stanovanjska zakonodaja določa predvsem splošne pogoje za zagotavljanje neprofitnih najemnih stanovanj in bivalnih enot, medtem ko sam »socialni del« (ugotavljanje upravičenosti, subvencije, ranljive skupine) sodi v delovno področje ministrstva, ki je pristojno za socialno področje.</p> <p>Izhajajoč iz vseh navedenih utemeljitev MOP v okviru načrtovanja rešitev za stanovanjsko politiko v RS ne podpira navedenega priporočila v delu, ki se nanaša na konceptualnega razhajanja; bo pa z spremembami na področjih, ki prispevajo k celoviti rešitvi stanovanjske problematike navedeno priporočilo tudi smiselno realizirano.</p>

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
84 (2018) enako/ podobno: 157 (2019)	Varuh od Ministrstva za okolje in prostor terja temeljito analizo upravljanja v večstanovanjskih stavbah in glede na ugotovitev spremembo zakonodaje, predvsem pa stalen nadzor nad delom upravnikov v večstanovanjskih stavbah. (str. 387)	MOP	delno realizirano	<p>Med pristojnosti IRSOP sodi tudi Stanovanjska inšpekcija, ki ima med zastavljenimi cilji na stanovanjskem področju tudi nadzor upravnikov. Učinkovito upravljanje in nadzor upravnikov je tako eden od osnovnih ciljev dela stanovanjske inšpekcije. IRSOP pojasnjuje, da je v letu 2017 bila izvedena usmerjena akcija stanovanjske inšpekcije z namenom preveritve zagotavljanja ustreznih pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb. Na IRSOP je bil v ta namen načrtovan in izveden inšpekcijski nadzor nad naključno izbranimi večstanovanjskimi stavbami, razpršenimi po celotnem območju RS. Zaradi zagotovitve zajema čim večjega nabora upravnikov, ki upravljajo večstanovanjske stavbe, kot jih opredeljuje 49. člen SZ-1, je bil vzorec naključnih 81 stavb (načrtovanih 75) izbran na način, da se je posamezni Upravnik pojavil le enkrat.</p> <p>IRSOP pojasnjuje, da se ob ustrezno zagotovljenem okolju za upravljanje večstanovanjskih stavb, lahko zasleduje javni interes RS, kot je opredeljen v 124. členu SZ-1. Namreč pomembno je, da se zagotavljanja takšno stanje večstanovanjske stavbe, da je omogočena njena</p>	delno realizirano	Analiza upravljanja je bila pripravljena v okviru Izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih in sicer v letu 2017 in je služila kot osnova za pripravo predloga sprememb in dopolnitev stanovanjskega zakona, ki je v pripravi. Stalen nadzor nad delom upravnikov je zagotovljen že v okviru rednega dela GGSI ter vsakoletnih akcij stanovanjske inšpekcije -»Nadzor nad upravniki«. Akcija je bila realizirana v letih 2018 in 2019, izvaja pa se tudi v letu 2020.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>normalna raba ter da je omogočeno zagotavljanje pogojev za učinkovito upravljanje večstanovanjskih stavb.</p> <p>IRSOP dodaja, da je usmerjeni nadzor zajemal področja dela Upravnika (kot pooblaščenca etažnih lastnikov v skladu z 48. členom SZ-1) ob upravljanju večstanovanjskih stavb, v zvezi s sklicem in izvedbo zбора lastnikov v skladu z 36. členom SZ-1, ali je bil sestavljen zapisnik zбора lastnikov skladno z 38. členom SZ-1; ali Upravnik vodi poseben račun v skladu z 42. členom SZ-1; ter ali je Upravnik podal poročilo o upravljanju objekta; 6. točka, 50. člen SZ-1.</p> <p>Od načrtovanih stavb oziroma usmerjenih nadzorov (75 stavb) je bilo v usmerjeno akcijo vključenih 81 stavb oziroma Upravnikov. V dveh (2) primerih stavba ni izpolnjevala merila, da je Upravnik po zakonu obvezen (118. člen SPZ oziroma 48. člen SZ-1). V obeh stavbah je sicer s stavbo upravljala pravna oseba registrirana za upravljanje z nepremičninami, kjer je bila osnova za upravljanje (vzdrževanje) pogodbeno razmerje po Obligacijskem zakoniku in so pri delu uporabljali tudi posamezna določila SZ-1.</p> <p>V zvezi z izvedenimi usmerjenimi</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>nadzori v 68 nadzorih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v 13 izvedenih usmerjenih nadzorih pa so bile ugotovljene posamezne kršitve SZ-1 ter uvedeni prekrškovni postopki in sicer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kršitve tretjega odstavka 36. člena SZ-1 – 8 prekrškovnih postopkov; 2. Kršitve 38. člena SZ-1 – 4 prekrškovnih postopkov; 3. Kršitve 42. člena SZ-1 – 1 prekrškovni postopek; 4. Kršitve 6. točke, 50. člen SZ-1 – 0 prekrškovnih postopkov. <p>IRSOP pojasnjuje, da so se ugotovljene kršitve SZ-1 pretežno nanašajo na izvedbo Zbora etažnih lastnikov ter izdelave zapisnikov izvedenih zborov, medtem, ko je bila ugotovljena kršitev 42. člena SZ-1 (sredstva rezervnega sklada na posebnem računu) v enem inšpekcijskem postopku. V vseh primerih izvedenega usmerjenega nadzora, so Upravniki poročali etažnim lastnikom.</p> <p>Po navedbah IRSOP je tudi v letu 2018 načrtovana koordinirana akcija nadzora nad upravniki. Akcija bo tako koordinirano usmerjena v nadzor nad upravniki, s tem, da bo izveden nadzor nad 25 naključno izbranimi</p>		

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
				<p>upravniki večstanovanjskih objektov, razpršenih po RS.</p> <p>Nadzor bo usmerjen v obveznosti upravnika, kot jih določa SZ-1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadzor 43. člena SZ-1: ali upravniki naložijo sredstva rezervnega sklada v skladu z 2. odstavkom 43. člena SZ-1, način gospodarjenja s sredstvi rezervnega sklada ter – nadzor 66. člena SZ-1– ali upravnik ravna v skladu z določbo 66. člena SZ-1, izstavljanje obračuna stroškov. <p>MOP kljub zgoraj zapisanemu, dodaja, da je bila v januarju 2017 zaključena analiza stanovanjske zakonodaje in v okviru te tudi analiza upravljanja. Na podlagi analize je bil na Ministrstvo za okolje in prostor pripravljen Osnutek izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih. Gradivo je objavljeno na spletnih straneh MOP. MOP je že pristopil k pripravi nove stanovanjske zakonodaje. Notranja skupina ministrstva na podlagi teh izhodišč in ob upoštevanju predlogov, ki so jih podali zunanji deležniki, pripravlja osnutek novega zakona.</p>		
85 (2018) enako/ podobno:	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za okolje in prostor kadrovsko okrepi stanovanjsko inšpekcijo, v Stanovanjskem	MOP	nerealizirano	MOP je v letu 2017 pripravilo gradiva za vlado na podlagi katerih naj bi se IRSOP, v okvir katerega stanovanjska inšpekcija sodi, zagotovile dodatne	nerealizirano	MOP: Pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev Stanovanjskega zakona je bila posebna pozornost namenjena tudi pristojnostim stanovanjske inšpekcije.

Št. priporočila ²	Priporočilo ³	Nosilni in ostali resorji ⁴	Ocena realizacije ⁵	Pojasnila	Sprememba ocene realizacije ⁶	Pojasnila o ukrepih, izvedenih od zadnjega poročanja
158 (2019), 51 (2017), 48 (2016), 64 (2015), 80 (2014)	zakonu je treba na novo določiti njene pristojnosti, in sicer tako, da bo imela vzvode za ukrepanje pri upravljanju večstanovanjskih stavb in nad izvajanjem predpisov s področja stanovanjskih razmerij, ne glede na lastništvo večstanovanjskih stavb. (str. 389)			<p>zaposlitve za nemoteno delovanje organa. Na podlagi gradiv je Vlada RS, v okviru sprejetega skupnega kadrovskega načrta sklep št. 10002/33/2017/32 z dne 22. 2. 2018, pod 2. točko, IRSOP dodelila 5 dodatnih zaposlitev, za določen čas dveh let. Argumentirane zahteva po dodatnih zaposlitvah za nedoločen čas je bila s strani Vlade RS zavržena. Na podlagi sklepa Vlade RS št. 10002-12/2018/3 z dne 11.12.2018 ima MOP skupaj z organi v sestavi 1375 kvot, ki pa so vse zasedene. MOP pripravlja ponovni poziv MJU za povečanje Skupnega kadrovskega načrta v katerem bo navedeno priporočilo ponovno vključilo v predlog ureditve. Skupni kadrovski načrt (SKN) organov državne uprave pripravlja namreč MJU, o njem pa odloča Vlada RS.</p> <p>MOP pristopa k noveliranju stanovanjske zakonodaje v letošnjem letu na podlagi že v preteklih letih izdelanih osnutkov, analiz ter izhodišč. Glede na predvideni sprejem sprememb in dopolnitev ti. prostorskega »trojčka« bo novelirana stanovanjska zakonodaja v postopku takoj za navedenimi spremembami in dopolnitvami.</p>		<p>Tako se predlaga precejšna razširitev nabora nalog inšpekcije.</p> <p>V septembru je predvidena medresorska obravnava predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona, v oktobru potrditev na vladi. Sprejem zakona je predviden do konca leta 2020.</p> <p>MJU: Glej pojasnila k priporočilu št. 46 (2018). Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom številka 10002-7/2019/14 z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot in od tega Ministrstvu za okolje in prostor za 10.</p>

C. Podrobnejša pojasnila

Pojasnila s v tem podpoglavju so podana tako, da je najprej navedeno poglavje iz PVČP 2018, v katerem se priporočilo ali navedba Varuha, na katero je podan odziv, nahaja, sledi vsebina priporočila ali kratek povzetek navedbe ter odziv pristojnega resorja.

K poglavju 2.7 Tujci

K podpoglavju 2.7.1 Vstop, zapustitev in bivanje tujcev v državi

- *Priporočilo št. 20 (2018): »Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da sprejme potrebne ukrepe, da bi se osebam, ki v Republiki Sloveniji prebivajo že več let in so si s tem tu ustvarile krog življenjskih interesov, socialne in kulturne vezi ter morebitno družinsko okolje, zagotovili učinkovit postopek za urejanje dovoljenja za prebivanje in s tem spoštovanje ustavno varovane pravice do osebnega dostojanstva ter drugih temeljnih človekovih pravic in svoboščin v skladu z EKČP.«*

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

S priporočilom št. 20 je Varuh predlagal vladi, naj sprejme potrebne ukrepe, da bi osebam, ki v Republiki Sloveniji prebivajo že več let in so si s tem tu ustvarile različne življenjske interese, socialne in kulturne vezi ter morebitno družinsko okolje, zagotovili učinkovit postopek za urejanje dovoljenja za prebivanje in s tem spoštovanje ustavno varovane pravice do osebnega dostojanstva ter drugih temeljnih človekovih pravic in svoboščin v skladu z EKČP. Odziv je pripravil MNZ, v katerem je med drugim navedeno, da je bila z ZTuj-2E ustrezno urejena možnost legalizacije statusa dlje časa nezakonito prebivajočih tujcev, ki upošteva tudi standarde in merila Evropske konvencije o človekovih pravicah. Poročila sicer Varuh sicer ne more šteti za (v celoti) uresničenega, ga pa tokrat na abstraktni ravni ne ponavlja več. O t. i. dolgotrajno toleriranem nezakonitem bivanju so namreč zaporedoma poročali v letnem poročilu za leta 2016, 2017 in 2018 in glede na doslej prejete odzive oblasti ocenjujejo, da v nekem doglednem času uresničitve priporočil, kakršno je zgoraj navedeno, ni mogoče pričakovati. Do nadaljnega torej ostajajo osredotočeni na podajanje konkretn(ejš)ih priporočil (stran 159).

Ministrstvo pojasnjuje, da je poleg sprejetja novele ZTuj-2E, ki se je začela uporabljati 1. 1. 2018, na podlagi sodb Upravnega sodišča št. II U 111/2017 z dne 22. 8. 2018 in št. I U 2087/2017-11 z dne 3. 7. 2019, upravnim enotam dne 8. 10. 2019 podalo usmeritev za delo št. 214-384/2019/2 (1311-15), da je za sprejem prošnje za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje iz drugih utemeljenih razlogov po prvem odstavku 51. člena ZTuj-2, na kateri je v polju 14 kot razlog ali namen prebivanja v Republiki Sloveniji navedeno na primer (predhodno) dolgotrajno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji in s tem povezano izvrševanje pravice do zasebnega življenja iz 8. člena EKČP ter posledična želja po legalizaciji prebivanja v Republiki Sloveniji, pristojna upravna enota, pri kateri se zajamejo tudi tujčevi prstni odtisi in opravi vročitev izdanega dovoljenja, odločbe ali sklepa. Tujec lahko izvrševanje pravice do zasebnega življenja, kot razlog oziroma namen prebivanja, v prošnji zapiše tudi drugače (z

drugimi besedami), kot je primeroma navedeno v prejšnjem stavku. Na splošno lahko tujce, ki jih zadeva ta usmeritev opredelimo kot »t. i. dolgotrajno tolerirane osebe«.

K poglavju 2.12. Delovnopravne zadeve

K podpoglavju 2.12.7 Zaposleni v javnem sektorju

- *Priporočilo št. 49 (2018): »Ministrstvo za pravosodje in Vlada RS naj takoj pristopita k reševanju problematike pravosodnih policistov. Sprejmeta naj ukrepe, ki bodo zagotovili dosledno varstvo pravic pravosodnih policistov, zaščitili njihovo dostojanstvo in omogočili učinkovito delovanje slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora«.*

Odziv Ministrstva za pravosodje (glej tudi odziv v tabeli)

Ministrstvo za pravosodje, URSIKS, je v mesecu februarju 2019 objavilo razpis za zasedbo 54 prostih delovnih mest pravosodnih policist – kandidat. V nadaljevanju leta 2019 je objavilo še 36 javnih objav za zasedbo 155 delovnih mest pravosodni policist - kandidat, od katerih je bilo izbranih 50 kandidatov. V primeru neizbora kandidatov oziroma neskenitve delovnega razmerja izbranih kandidatov, so se objave ponavljale. V letu 2020 je do dne 13. 8. 2020 objavilo 18 javnih objav za zasedbo 45 delovnih mest pravosodni policist - kandidat, od katerih je bilo izbranih 13 kandidatov.

V letu 2019 smo zaposlili 49 pravosodnih policistov in pravosodnih policistov - kandidatov. V letu 2020 pa smo zaposlili 16 pravosodnih policistov - kandidatov.

Konec leta 2019 smo imeli skupno zaposlenih 544 pravosodnih policistov in 32 pravosodnih policistov - kandidatov. Na dan 15. 7. 2020 smo imeli zaposlenih 536 pravosodnih policistov in 35 pravosodnih policistov - kandidatov.

Izbrani kandidati bodo po uspešno opravljenem usposabljanju zaposleni na lokacijah, kjer so potrebe največje. Obetamo si, da bodo nove zaposlitve zmanjšale obremenjenost pravosodnih policistov in omogočile učinkovitejše delovanje slovenskih zavodov za prestajanje kazni zapora.

Nadurno delo se opravlja v skladu z določili 144. člena ZDR-1. Pri pripravi razporeda dela pravosodnih policistov se upoštevajo vse zakonske omejitve glede števila opravljenih ur ter se vsem pravosodnim policistom zagotavljajo zakonsko določeni počitki.

Prav tako smo aktivirali upokojene pravosodne policiste in sicer jih trenutno 8 opravlja delo na lokacijah v zavodih Dob (5), Celje (2) in Radeč (1).

K poglavju 2.8. Omejitve osebne svobode

K podpoglavju 2.8.4 Zaporniki

- *Priporočilo št. 25 (2018): »Varuh MP priporoča, naj v sodelovanju z MDDSZ sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev institucionalne namestitve obsojenca, če jo ta potrebuje.«*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Poročamo, da kljub več letnim dogovarjanjih z MDDSZ sistemska rešitev glede nameščanja zaprtih oseb v institucionalno varstvo še ni bila dogovorjena. Glede na to, da je Skupnost socialnih zavodov

Slovenije odstopila od skupnega dogovarjanja in že sklenjenih dogovorov, se je MDDSZ v letu 2019 obvezalo, da bo proučilo najustreznejšo rešitev nameščanja obsojencev v domove za starejše. Dne 6. 6. 2019 je MDDSZ obvestilo, da je za urgentni sprejem obsojencev v institucionalno varstvo praksa neposredne strokovne ocene izvajalcev domskega varstva na terenu, ki pomembno prispeva k ohranjanju zagotavljanja enakosti vseh državljanov pri obravnavi vlog za sprejem. Zato je dogovorjeno (predlagajo), da strokovni delavci v zaporu ocenijo, če bi šlo za primer urgentne namestitve v institucionalno varstvo, o posameznem primeru obvestijo MDDSZ, ki se bo neposredno povežalo z izvajalcem domskega varstva, ki bo nato opravil strokovno oceno posameznikovih potreb in sprejel nadaljnje potrebne ukrepe.

Obveščamo, da smo v letu 2020 MDDSZ obvestili, da urgentno namestitev v ustrezno institucionalno varstvo potrebujeta 2 obsojenca. MDDSZ se je opredelil kot nepristojni organ za odločanje za sprejem v DSO. Prav tako ni bila izvedena strokovna ocena potreb s strani izvajalcev domskega varstva. En obsojenec je v tem času umrl v zavodu, drug obsojenec še vedno čaka na sprejem oz. odzive s strani DSO.

URSIKS se bo z MP še naprej intenzivno zavzemal za ponovni medresorski sestanek s pristojnim MDDSZ in za sklenitev uresničljivega dogovora glede nameščanja zaprtih oseb, ki potrebujejo tako intenzivno nego, ki jo v ZPKZ ne moremo zagotoviti.

K podpoglavju 2.8.8 Tujci in prosilci za mednarodno zaščito

- *Priporočilo št. 33 (2018): »Priporočamo, naj MNZ, kadar se prosilcu odvzame prostost, ravna hitro in brez odlašanja, hkrati pa naj glede določitve objektivnih meril, na katerih temeljijo razlogi za sum pobega prosilca za mednarodno zaščito, znova razmisli o dodatnih spremembah in dopolnitvah ZMZ-1 oziroma dodatnih milejših ukrepih, ki bi omogočali bolj individualizirano obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito in s tem učinkovitejše postopke, zlasti manjše posege v pravico do osebne svobode«.*

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

MNZ je izdalo usmeritve in obvezna navodila glede obravnave večjih skupin ilegalnih migrantov. Na podlagi teh mora policija v postopku z ilegalnimi migranti, ne glede na velikost obravnavane skupine, zagotoviti izvedbo vseh uradnih dejanj in jih ustrezno evidentirati v skladu s pozitivno zakonodajo, zlasti pa paziti, da tudi pri obravnavi večjih skupin ne pride do kršitev temeljnih človekovih pravic in svoboščin. V izjemnih situacijah, kot je obravnavanje večje skupine ilegalnih migrantov, pa se morajo podvzeti ustrezni organizacijski ukrepi, da policisti lahko opravijo vsa uradna dejanja.

V postopku sprememb in dopolnitev Zakona o tujcih je policija istočasno predlagala zakonodajne spremembe, ki bodo omogočale opustitve posameznih policijskih nalog v primeru povečanega števila ilegalnih migrantov. Policija je pripravila tudi skrajšani obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem uradni zaznamek JRM-1/S, ki v ničemer ne zmanjšuje zagotavljanje pravic osebi, ki je pridržana ali zadržana in bi se lahko uporabil v primeru obravnave večjega števila oseb (nad 20). Naveden obrazec bi močno skrajšal čas postopka, saj ne bi bilo potrebno vpisovati določenih ponavljajočih dejanj in bi se vpisal le enkratno (npr. nudenje vode, nudenje hrane, nudenje higienskih copat itd). Naveden osnutek obrazca je v fazi usklajevanja med Varuhom in MNZ DPDVN.

- *Priporočilo št. 20 (2018): »Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, da sprejme potrebne ukrepe, da bi se osebam, ki v Republiki Sloveniji prebivajo že več let in so si s tem tu ustvarile krog življenjskih interesov, socialne in kulturne vezi ter morebitno družinsko okolje, zagotovile*

učinkovit postopek za urejanje dovoljenja za prebivanje in s tem spoštovanje ustavno varovane pravice do osebnega dostojanstva ter drugih temeljnih človekovih pravic in svoboščin v skladu z EKČP.«

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

S priporočilom št. 20 je Varuh predlagal vladi, naj sprejme potrebne ukrepe, da bi osebam, ki v Republiki Sloveniji prebivajo že več let in so si s tem tu ustvarile različne življenjske interese, socialne in kulturne vezi ter morebitno družinsko okolje, zagotovili učinkovit postopek za urejanje dovoljenja za prebivanje in s tem spoštovanje ustavno varovane pravice do osebnega dostojanstva ter drugih temeljnih človekovih pravic in svoboščin v skladu z EKČP. Odziv je pripravil MNZ, v katerem je med drugim navedeno, da je bila z ZTuj-2E ustrezno urejena možnost legalizacije statusa dlje časa nezakonito prebivajočih tujcev, ki upošteva tudi standarde in merila Evropske konvencije o človekovih pravicah. Poročila sicer Varuh sicer ne more šteti za (v celoti) uresničenega, ga pa tokrat na abstraktni ravni ne ponavlja več. O t. i. dolgotrajno toleriranem nezakonitem bivanju so namreč zaporedoma poročali v letnem poročilu za leta 2016, 2017 in 2018 in glede na doslej prejete odzive oblasti ocenjujejo, da v nekem doglednem času uresničitve priporočil, kakršno je zgoraj navedeno, ni mogoče pričakovati. Do nadaljnjega torej ostajajo osredotočeni na podajanje konkretn(ejš)ih priporočil (stran 159).

Ministrstvo pojasnjuje, da je poleg sprejetja novele ZTuj-2E, ki se je začela uporabljati 1. 1. 2018, na podlagi sodb Upravnega sodišča št. II U 111/2017 z dne 22. 8. 2018 in št. I U 2087/2017-11 z dne 3. 7. 2019, upravnim enotam dne 8. 10. 2019 podalo usmeritev za delo št. 214-384/2019/2 (1311-15), da je za sprejem prošnje za izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje iz drugih utemeljenih razlogov po prvem odstavku 51. člena ZTuj-2, na kateri je v polju 14 kot razlog ali namen prebivanja v Republiki Sloveniji navedeno na primer (predhodno) dolgotrajno prebivanje tujca v Republiki Sloveniji in s tem povezano izvrševanje pravice do zasebnega življenja iz 8. člena EKČP ter posledična želja po legalizaciji prebivanja v Republiki Sloveniji, pristojna upravna enota, pri kateri se zajamejo tudi tujčevi prstni odtisi in opravi vročitev izdanega dovoljenja, odločbe ali sklepa. Tujec lahko izvrševanje pravice do zasebnega življenja, kot razlog oziroma namen prebivanja, v prošnji zapiše tudi drugače (z drugimi besedami), kot je primeroma navedeno v prejšnjem stavku. Na splošno lahko tujce, ki jih zadeva ta usmeritev opredelimo kot »t. i. dolgotrajno tolerirane osebe«.

IV. Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Petindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2019

A. Osnovni pregled

Varuh posebej izpostavlja, da na določene probleme opozarja že več let ter da je delno ali v celoti neizvršenih priporočil iz preteklih let več kot 200. S 1. priporočilom varuha za leto 2019 zato Vlado poziva, da pojasni, zakaj so številna priporočila v letih 2011–2017 ostala neizpolnjena.

V letnem poročilu za leto 2019 je Varuh podal 158 priporočil, od katerih se jih 147 nanaša na pristojnost Vlade, 11 pa na druge subjekte. Pri tem 36 priporočil pomeni ponovitev priporočil iz preteklih letnih poročil Varuha.

Varuh v poročilu opozarja predvsem na problematiko revščine in ranljivih skupin, kot so zaposleni, brezposelni, otroci, invalidi, starejši, pripadniki verskih skupnosti, narodnih in etničnih skupnosti ter tujci. Posebej izpostavlja zlasti potrebo po neodvisnem telesu za uresničevanje Konvencije o pravicah invalidov in predlaga, da bi to nalogo prevzel kar Varuh sam, na področju zaposlovanja opozarja na odsotnost ukrepov za boj proti prekarnemu delu, na področju otrokovih pravic na pomanjkanje izvedencev klinične psihologije otrok in mladostnikov, izvedencev psihiatrije in pedopsihiatrije. Posebej izpostavlja tudi dolgotrajnost postopkov odločanja o položaju tujcev, neizvrševanje odločb Ustavnega sodišča in ESČP (glede slednjega sicer opaža napredek), pomankanje invalidom dostopnih javnih ustanov, predvsem sodišč in šol, nezagotavljanje pitne vode in sanitarne oskrbe v romskih naseljih, nezagotavljanje zgolj pitne vode pa tudi na nekaterih drugih območjih, naraščanje primerov, ko so osebe diskriminirane zaradi več osebnih okoliščin hkrati, na prezasedenost zaporov, potrebo po nadgradnji forenzične psihiatrije in po sanaciji Celjske kotline in vse od l. 2008 neizdelano poročilo o stanju okolja v državi, ki bi moralo biti izdelano že l. 2008. Na področju zdravstvenega varstva opozarja na zamujanje s sprejemom novih predpisov na področju zdravstvenega varstva in zavarovanja in na zamude pri odločanju o pravicah iz zdravstvenega zavarovanja.

V nadaljevanju poglavja sledi prikaz realizacije navedenih priporočil, ki se nanašajo na Vlado. Prikaz zraven osnovnih statističnih podatkov vključuje še:

- Prikaz (tabela) ocene realizacije posameznih priporočil iz letnega poročila za leto 2019 in aktivnosti, s katerimi so bila priporočila realizirana (poglavje IV.B.);
- Prikaz (tabela) realizacije ali razlogov za nerealizacijo priporočil Varuha, ki jih je izdal v letnih poročilih za leta 2011–2017 in za katera Varuh ocenjuje, da so ostala nerealizirana (poglavje IV.C). Pri tem izpostavljam, da tabela ne vključuje priporočil, ki se ponovijo v letnem poročilu Varuha za leto 2018 in/ali 2019 (ta priporočila so v poglavju III.B. in IV.B. označena s sklici v prvi koloni tabele),⁷ prav tako pa vsebuje

⁷ Glej tabeli priporočil iz let 2018 in 2019 (poglavje III.B. in IV.B.) za pojasnilo glede naslednjih priporočil: 72 (2017), 67 (2016), 13 (2017), 14 (2016), 15 (2016), 19 (2015), 21 (2016), 31 (2014), 57 (2017), 35 (2017), 62 (2014), 74 (2013), 36 (2017), 37 (2016), 50 (2015), 37 (2017), 38 (2016), 38 (2017), 39 (2016), 33 (2015), 32 (2015), 37 (2014), 38 (2014), 47 (2013), 44 (2017), 42 (2016), 54 (2015), 47 (2017), 45 (2016), 56 (2015), 68 (2014), 90 (2013), 48 (2017), 51 (2017), 48 (2016), 64 (2015), 80 (2014). Glej tabelo priporočil iz leta 2019

tudi zgolj zadnje izmed priporočil iz let 2011–2017, če so se vsebinsko identična ali bistveno podobna priporočila ponovila zgolj v navedenem obdobju (starejša priporočila so ustrezno označena s sklici v prvi koloni tabele).

- Podrobnejša pojasnila, ki vsebujejo dodatne (daljše) odzivi k posameznim priporočilom iz zgoraj navedenih tabel, kot tudi odzive resorjev na navedbe oziroma ugotovitve Varuha v letnem poročilu za leto 2019.

2019	realizirano	delno realizirano	nerealizirano	stalna naloga	zavrnitev realizacije	št. priporočil
MP	2	5	3	9		19
MDDSZ	8	15	12	8	9	52
MF	1	1		1	2	5
MGRT					1	1
MIZŠ	1	5				6
MJU		1	1	1		3
MK			1	1		2
MKGP		1				1
MNZ	2	2	1	3	1	9
MOP	2	4	4	2	5	17
MORS				1		1
MZ	3	4	10	2		19
MZI				1		1
MZZ			1	1		2
UKOM				1		1
UOIM	1		1			2
UVN		2	1			3
vsi resorji				1		1
Vlada	1			1		2
Skupaj	21	40	35	33	18	147

Zgornja tabela prikazuje oceno realizacije priporočil, podanih v Varuhovem poročilu za leto 2019. Iz tabele izhaja, da je Varuh podal 158 priporočil, od katerih se jih 147 nanaša na pristojnost Vlade, 11 pa na druge subjekte. Od priporočil, ki se nanašajo na Vlado, je 21 priporočil realiziranih, 40 priporočil delno realiziranih, 35 priporočil nerealiziranih, 33 priporočil predstavlja stalno nalogo, realizacija 18 priporočil pa je zavrnjena. Največ priporočil spada v pristojnost MDDSZ (52), ki jih tudi največ zavrača (9), Varuh pa je večje število priporočil podal tudi MP (19), MZ (19) in MOP (17).

Izmed priporočil, ki se nanašajo na pristojnosti Vlade, je 36 priporočil, ki jih je Varuh podal že v preteklih letih. Gre za naslednja priporočila: 8 (2019), 10 (2019), 15 (2019), 16 (2019), 17 (2019), 24 (2019), 28 (2019), 29 (2019), 34 (2019), 35 (2019), 36 (2019), 63 (2019), 64 (2019), 65 (2019), 66 (2019), 73 (2019), 74 (2019), 77 (2019), 81 (2019), 87 (2019), 100 (2019), 116 (2019), 119 (2019), 120 (2019), 121 (2019), 122 (2019), 123 (2019), 128 (2019), 133 (2019), 134 (2019), 135 (2019), 145 (2019), 147 (2019), 148 (2019), 151 (2019), 152 (2019), 156 (2019), 157 (2019), 158 (2019). Pri tem

(poglavje IV.B.) za pojasnilo glede naslednjih priporočil: 75 (2017), 15 (2016), 21 (2016), 31 (2014), 45 (2014). Glej tabelo priporočil iz leta 2018 (poglavje III.B.) za pojasnilo glede priporočila 50 (2013).

gre za 21 priporočil, ki predstavljajo ponovitev priporočil zgolj iz poročila za leto 2018, pri 15 priporočilih pa gre za priporočila, ki se ponavljajo že iz preteklih let. Izmed priporočil, ki se v letu 2019 ponavljajo, so 4 realizirana, 11 je delno realiziranih, 11 nerealiziranih, 6 jih predstavlja stalno nalogo, realizacija 4 pa je zavrjena.

Naslednja tabela prikazuje uresničevanje preteklih priporočil, ki jih Varuh šteje za nerealizirana in se ne ponovijo v letnem poročilu za leto 2018 in/ali 2019.

2011–17	realizirano	delno realizirano	nerealizirano	stalna naloga	zavrnitev realizacije	št. priporočil
MP	5	3	3	1	1	13
MDDSZ	13	4	4	1	4	26
MF					1	1
MGRT	1					1
MIZŠ	3					3
MJU	1			1	2	4
MNZ		3			1	4
MOP	1	3		2	5	11
MZ	2	10		4	4	20
UOIM		1				1
Skupaj	26	24	7	9	18	84

Iz tabele izhaja, da je po oceni pristojnih resorjev izmed 84 priporočil, ki jih Varuh ocenjuje kot nerealizirana med leti 2011-2017, 26 priporočil realiziranih, 24 priporočil delno realiziranih, 7 priporočil nerealiziranih, 9 priporočil predstavlja stalno nalogo, realizacija 18 priporočil pa je zavrjena. Glede priporočil, ki se ponovijo tudi v letu 2018 in 2019, glej poglavje III.A., str. 6 (za leto 2018) in poglavje IV.A., str. 139 (za leto 2019).

Skupno število priporočil iz preteklih let, ki jih Varuh ocenjuje kot nerealizirana, je 121, po oceni Vlade pa je 30 priporočil realiziranih, 35 delno realiziranih, 18 nerealiziranih, 16 jih predstavlja stalno nalogo, realizacija 22 priporočil pa je zavrjena. Razlogi za navedene ocene so razvidni iz odzivov pristojnih resorjev.

B. Realizacije priporočil iz PVČP 2019: tabela

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
1.1	Splošno (2019: poglavje <i>Uvodnik Varuha</i> , str. 13)			
1 (2019)	Varuh Vladi Republike Slovenije predlaga, naj v svojem odzivnem poročilu prouči in pojasni razloge, zaradi katerih Varuhova pretekla priporočila niso bila uresničena. Vlada Republike Slovenije naj zagotovi, da bodo pristojni organi začeli učinkovito uresničevati vsebinsko neuresničena priporočila, ki jih Varuh poudarja že vrsto let, in bodo med sabo v ta namen sodelovali, kadar je to potrebno.	VLADA, VSI RESORJI, MP	realizirano	MP: Po sestanku predsednika Vlade in Varuha človekovih pravic v mesecu juliju 2020 je kabinet predsednika vlade dne 19. 8. 2020 pozval vsa ministrstva k skrbni pripravi prispevkov s področij njihovih pristojnosti ter odziva glede posameznih preteklih priporočil varuha, ki niso bila (v celoti) realizirana. Odziv v zvezi s posameznimi preteklimi poročili je razviden iz tabele v naslednjem poglavju tega poročila, naslovljenem <i>Realizacija preteklih priporočil Varuha (2011–2017): tabela</i> , razen če se priporočilo ponovi med priporočili za leto 2018 in/ali 2019. V teh primerih je ob ustreznem priporočilu v tabeli za leto 2018 in/ali 2019 označena številka preteklega priporočila.
2 (2019)	Varuh priporoča, da pristojni organi pravočasno oziroma čim prej odpravijo protiustavnosti, ugotovljene z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije, in pravočasno izvršijo	VLADA, VSI RESORJI	stalna naloga	Vlada RS si bo v okviru svojih pristojnosti še naprej prizadevala za spoštovanje odločb Ustavnega sodišča in izvrševanje sodb ESČP. Zlasti se to nanaša na tiste sodbe Ustavnega sodišča, ki terjajo spremembo zakonodaje s pripravo ustreznih predlogov zakonov. MP: MP si bo v okviru medresorske delovne skupine v sodelovanju z ostalimi resorji, pristojnimi v posameznih zadevah ugotovljenih kršitev Evropske konvencije o človekovih pravicah, ki jih ugotovi

⁸ Zaporedna številka priporočila in (v oklepaju) letnica poročila, v katerem je bilo priporočilo izdano. Ponekod so navedena tudi pretekla priporočila z enako ali bistveno podobno vsebino.

⁹ Priporočila so, drugače kot v preteklih letih, razvrščena po tematskih sklopih, ki praviloma sledijo poglavjem iz Varuhovih poročil za leto 2018 in 2019. Če je na koncu posameznega priporočila pripisana številka strani, označuje mesto navedbe priporočila v Varuhovem poročilu za leto, v katerem je bilo priporočilo izdano.

¹⁰ Informativna določitev pristojnih in nosilnih resorjev. Kadar je zapisanih več resorjev, je prvi izmed zapisanih nosilni.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice proti Sloveniji.			ESČP, še naprej prizadevalo za koordinirano pripravo potrebnih individualnih in sistemskih ukrepov za izvršitev sodbe ESČP ter o tem poročalo Svetu Evrope.
1.6	Center za človekove pravice (2019: poglavje <i>Varuh kot nacionalna institucija za človekove pravice</i> , str. 34)			
3 (2019)	Varuh priporoča, naj Vlada Republike Slovenije v skladu z ratificiranimi mednarodnimi pogodbami o človekovih pravicah pristojnim odborom, ustanovljenim po teh pogodbah, redno in pravočasno pošilja poročila o uresničevanju svojih obveznosti iz teh mednarodnih pogodb.	MZZ, VLADA	stalna naloga	MZZ: MZZ je koordinator pri posredovanju rednih poročil, ki jih Republika Slovenija pošilja pristojnim organom v skladu z ratificiranimi mednarodnimi pogodbami o človekovih pravicah. Za koordinacijo je zadolžena Medresorska komisija za človekove pravice, ki jo vodi MZZ in ki problematiko poročanja obravnava na vsaki seji.
4 (2019)	Varuh priporoča, naj pristojni državni organi zagotovijo neodvisnost in samostojnost Varuha človekovih pravic s spremembo zakonodaje o javnih financah, tako da bosta njegovo financiranje in finančni nadzor nad njim zagotovljena neodvisno od vlade.	MF	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Ob zavedanju posebnega ustavnopravnega položaja Varuha človekovih pravic, menimo, da je samostojnost in neodvisnost ustavnih organov oziroma vseh nevladnih uporabnikov proračuna v javno-finančnih predpisih ustrezno upoštevana in spoštovana, še posebej ob upoštevanju dejstva, da končno odločitev glede finančnih načrtov neposrednih uporabnikov, ki niso državni organi, sprejme Državni zbor RS (in ne vlada) ter dejstva, da je proračunsko načrtovanje in usklajevanje nujno potrebno zaradi zagotovitve spoštovanja fiskalnega pravila ter ob zavedanju omejene višine finančnih sredstev, ki so na voljo. Glej tudi podrobnejša pojasnila.
5 (2019)	Varuh priporoča, naj Vlada Republike Slovenije pripravi, državni zbor pa sprejme ustrezno zakonodajo o varstvu osebnih podatkov in sektorsko zakonodajo, s katero se določi posebna izjema glede zbiranja razčlenjenih podatkov glede na posamezne osebne okoliščine z namenom spodbujanja enakega obravnavanja in enakih	MP	nerealizirano	Razmislek o vprašanju zbiranja in obdelave osebnih podatkov glede na posamezne osebne okoliščine posameznika bo opravljen v okviru priprave novega systemskega zakona o varstvu osebnih podatkov. Z vidika svobodnega izražanja narodne pripadnosti (61. člen Ustave RS) ter svobode vesti (prvi odstavek 41. člena Ustave RS) bi bila posebna izjema lahko ustavno sporna. Opravljen bo razmislek v smeri rešitve, po kateri bi zbiranje osebnih podatkov o osebnih okoliščinah vezali na nujnost osebnega podatka za pridobitev določene pravice ali storitve, nato pa bi bila potrebna še presoja z vidika sorazmernosti, ali je dopustna obdelava osebnih podatkov v dodatne namene ter s tem povezana ocena učinka na varstvo osebnih podatkov.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	možnosti ob spoštovanju veljavnih domačih in mednarodnih standardov o varstvu osebnih podatkov.			
6 (2019)	Varuh priporoča, naj pristojni organi omogočijo in zagotovijo sistematično zbiranje razčlenjenih podatkov po zaščitenih osebnih okoliščinah na vseh področjih družbenega življenja z namenom natančne določitve stanja in trendov glede (ne)enakosti v družbi ter da naj vodenje neformalne delovne skupine za rešitev vprašanja zbiranja razčlenjenih podatkov prevzame resorno pristojno ministrstvo v skladu s prvim odstavkom 62. člena ZDU-1, v primeru, če med ministrstvi ni doseženo soglasje pa naj o spornem vprašanju odloči Vlada Republike Slovenije v skladu z drugim odstavkom 62. členom ZDU-1.	MZZ, MP	nerealizirano	<p>MZZ: Zasedanje neformalne medresorske delovne skupine za rešitev vprašanja zbiranja razčlenjenih podatkov je potekalo 22.11.2019. Na sestanku so bile obravnavane težave pri zbiranju razčlenjenih podatkov in pa dejstvo, da je poročanje o razčlenjenih podatkih protipravno. Potrebna bi bila sistemska ureditev zbiranja razčlenjenih podatkov, primarno z novelo ZVOP-2.</p> <p>MP: Kot že navedeno v odzivu na priporočilo št. 5 (2019), bi bila široka (na vsej področjih družbenega življenja) izjema glede zbiranja in obdelave osebnih podatkov o osebnih okoliščinah ljudi lahko ustavno sporna. Vprašanje določitve posebne izjeme pa bo proučeno v okviru bodočega Predloga Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2), ki bo predvidoma pripravljen pred koncem leta 2020.</p>
7 (2019)	Varuh priporoča, naj Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora zagotovi program dejavnosti za vse zapornike, kakor ga je priporočal odbor proti mučenju v letu 2017.	MP	stalna naloga	<p>URSIKS si bo tudi v prihodnje na ravni celotnega sistema prizadevala za nadaljnji razvoj programov dejavnosti, da bi lahko čim več zaprtih oseb imelo možnost vključevanja v različne aktivnosti.</p> <p>V primerih namestitve oseb v strožji režim je potrebno prvenstveno slediti namenu, da se te osebe ločijo od ostalih, zato jih ni mogoče v polnem obsegu vključevati v delo in ostale aktivnosti skupaj z ostalimi, mnogokrat jih je potrebno ločevati tudi med seboj. V skladu s priporočilom pa si bomo tudi v prihodnje aktivno prizadevali za razširitev programa dejavnosti za omenjene zaprte osebe.</p> <p>V okviru projekta Razvoj delovnih kompetenc za zaprte osebe smo v okviru izvajanja delovnih terapij v letu 2020 s priporniki v ZPKZ Ljubljana pričeli z izdelovanjem ravnotežnostnih kock. Postopoma bomo poskušali izvedbo tovrstnih delovnih terapij razširiti tudi na druge lokacije.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
8 (2019) enako/ podobno: 28 (2018)	Varuh priporočila, naj Vlada Republike Slovenije in pristojni organi sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev ustreznega neprosto voljnega sprejema in obravnave oseb z duševnimi motnjami v zavodih za socialno varstvo, vključno z ustreznimi dodatnimi zmogljivostmi in osebjem za zagotavljanje ustreznih storitev socialne oskrbe za te osebe.	MDDSZ, MZ	delno realizirano	<p>MDDSZ: Na MDDSZ si prizadevamo zagotoviti vse potrebno za ustrezen neprosto voljen sprejem oseb z duševnimi motnjami v socialnovarstvene zavode. To pomeni predvsem dodatne prostorske kapacitete, primerno osebje oziroma druge ustrežnejše zmogljivosti, ki so potrebne za izvajanje ustrezne obravnave oziroma storitev oskrbe navedenih oseb. Glede zagotavljanja dodatnih prostorskih kapacitet pojasnjujemo, da smo v letu 2020 zagotovili dodatna mesta v varovanih oddelkih in sicer z odprtjem novega varovanega oddelka v posebnem socialnovarstvenem zavodu Dom Lukavci, marca letos.</p> <p>Zaradi omejitev sredstev v Proračunu RS, si v okviru možnosti črpanja kohezijskih sredstev intenzivno prizadevamo povečati zmogljivosti izvajalcev na tem področju pri čemer smo v okviru novega Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2020-2027, predvideli tudi projekte, ki se navezujejo na navedeno ciljno skupino.</p> <p>V odzivu na priporočilo št. 117 (2019) smo podrobneje pojasnili aktivnosti vezane na predlog spremembe standardov in normativov oziroma izdelavo podrobnejših kriterijev in meril za uvrščanje v vrste oskrbe oseb s težavami v duševnem zdravju.</p> <p>MZ: Zavodi za socialno varstvo sodijo v pristojnost MDDSZ. MZ v zvezi z izpostavljenimi problematiko ne glede na navedeno dodaja, da je pripravljen osnutek novega Zakona o duševnem zdravju, ki bo med drugim določil tudi normative za ustrezno kadrovske zasedbe in prostorske pogoje varovanih oddelkov v socialnovarstvenih zavodih.</p>
9 (2019)	Varuh priporočila, naj Vlada Republike Slovenije in pristojni organi zagotovijo, da bo mladoletnim migrantom zagotovljena nastanitev skupaj z njihovimi starši v ustreznih nadomestnih namestitvenih objektih, njihova namestitve v centrih za pridržanje pa naj bi bila mogoča le izjemoma.	UOIM	realizirano	UOIM: Mladoletnim migrantom, ki v Republiko Slovenijo vstopijo skupaj s svojimi starši, je vedno zagotovljena tudi skupna nastanitev. Nastani se jih v objekte, primerne za nastanitev družin.
10 (2019) enako/ podobno: 39 (2018)	Varuh priporočila Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru, naj zagotovita ustreznost dostop do zdravstvenih storitev z zmanjšanjem dolgih čakalnih dob v zdravstvu, kjer je to potrebno.	MZ	stalna naloga	MZ: Za izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev smo v letu 2019 sprejeli več ukrepov tako na primarni kot tudi sekundarni ravni. V okviru Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2019 smo povečali število timov v splošni ambulanti za 32 timov ter v otroškem in šolskem dispanzerju za 21 timov. Z Aneksom št. 2 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2019 se je opredelil nov obračunski model za ambulanse družinske medicine in pediatrije na primarni ravni in predvidel nov mehanizem za nagrajevanje timov. Širitev mreže na primarni ravni se nadaljuje tudi v letu

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>2020, in sicer za 29 timov v splošni ambulanti, ter v otroškem in šolskem dispanzerju za 13 timov.</p> <p>Zmanjšala se je tudi zahteva po obremenjenosti zdravnikov družinske medicine, in sicer v letu 2019 na 1895 glavarinskih količnikov, v letu 2020 bo ta obremenjenost še nižja. Prav tako so bili izvedeni ukrepi za znižanje administrativnega dela zdravnikov specialistov družinske medicine.</p> <p>Za zagotovite večje preskrbljenosti z zdravniki družinske medicine je ministrstvo v letu 2019 povečalo število razpisanih specializacij iz družinske medicine in omogočilo možnosti za zaposlovanje tujih zdravnikov. Minister, pristojen za zdravje, je v letu 2019 in tudi v letu 2020 sprejel odredbo o zgornji meji števila ponudb za delo zdravnikov, zdravnikov specialistov in doktorjev dentalne medicine specialistov, ki v Republiki Sloveniji omogoča zaposlitev zdravnikov iz tretjih držav in priznavanje njihove poklicne kvalifikacije po posebnem zakonu (v letu 2020 je kvota za zdravnike specialiste družinske medicine 70).</p> <p>Ministrstvo skupaj z ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, obema fakultetama in univerzama išče tudi rešitve za povečanje števila vpisnih mest za študij medicine.</p> <p>V letu 2019 se je zaključil tudi dvoletni projekt »Načrtovanje in upravljanje mreže javne zdravstvene službe«, ki ga je Republika Slovenije izvajala skupaj s podporo Službe Evropske komisije za podporo strukturnim reformam (SRSS) na pobudo ministrstva.</p> <p>Za zmanjšanje nepotrebnih napotitev je omogočena storitev ePosvet, ki pa ni zaživela v skladu s pričakovanji Ministrstva za zdravje. Ugotovljeno je bilo, da so dodatno potrebne še tehnično informacijske izboljšave.</p> <p>V sklopu prioritet Ministrstva za zdravje za leto 2019 je bil julija 2019 izveden pilotni projekta za program ortopedija na Ortopedski kliniki, v Kliničnem centru Ljubljana. Ortopedske storitve namreč spadajo med storitve, kjer čakalna doba, predvsem nedopustna, predstavlja izziv obvladovanja na nacionalni ravni. Na programu ortopedija, tako na prvih pregledih, kot na operacijah je po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje večje število čakajočih pacientov, ki čakajo nad najdaljšo dopustno čakalno dobo. Ugotovljeno je bilo, da na čakalne dobe na področju ortopedije vpliva rast števila vpisov v čakalne vrste za tovrstne zdravstvene storitve (demografski dejavnik), ponudba storitev ter specifične potrebe posameznega pacienta.</p> <p>Na Ortopedski kliniki se je v preteklih letih število vpisov za operacije močno povečalo (6,4%); stroka pričakuje, da se bo v naslednjih 5 letih rast nadaljevala s 3,8%, zaradi staranja prebivalstva in novih indikacij za operacije; z obstoječo ponudbo tej rasti povpraševanja ne bo mogoče zadostiti. V okviru razpoložljivih sredstev se v letu 2020 in 2021 za to področje in področja, kjer so nedopustne čakalne dobe, načrtuje tudi širitev mreže z možnostjo vključitve vseh izvajalcev, ki</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				imajo dovoljenje za izvajanje zdravstvene dejavnosti.
11 (2019)	Varuh priporočila, naj Vlada Republike Slovenije zagotovi ustrezne, dostopne, cenovno sprejemljive in primerne storitve za starejše in invalide, ki potrebujejo pomoč, da bodo te osebe lahko uveljavljale svojo pravico do samostojnega življenja in vključenosti v svoje skupnosti, tako v mestih kakor tudi na podeželskih območjih.	MDDSZ	delno realizirano	<p>MDDSZ: Na MDDSZ in MZ smo v preteklem letu izvedli več aktivnosti z namenom zagotovitve ustreznih, dostopnih, cenovno sprejemljivih in primernih storitev za starejše in invalide.</p> <p>Poleg tega so v okviru izvajanja kohezijske politike v teku projekti v podporo razvoju ustreznih storitev za starejše in invalide, ki jih podrobneje pojasnjujemo v odzivu na priporočilo št. 12 (2019).MZ: Navedene cilje zasleduje tudi predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki prinaša sistemsko prenovu storitev in poenotenje pravic dolgotrajne oskrbe ter hitrejši razvoj storitev v skupnosti.</p> <p>MZ je v sodelovanju z MDDSZ pripravilo in v javno razpravo vložilo predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi in obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, ki naslavlja potrebe oseb, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti v daljšem časovnem obdobju, ki ni krajše od treh mesecev, ali trajno, odvisne od pomoči drugih oseb pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil, s poudarkom, da se dolgotrajna oskrba organizira na način, ki zavarovancem omogoča enako razpoložljivost, dostopnost, dosegljivost in kakovost storitev dolgotrajne oskrbe in dostop do primerljivih storitev tako na domu, kakor v instituciji, ki so v višjem deležu oziroma v celoti financirane iz javnih virov.</p>
12 (2019)	Varuh priporočila deinstucionalizacijo opravljanja storitev oskrbe v skladu s priporočili odbora za pravice invalidov.	MDDSZ	delno realizirano	<p>Odbor za pravice invalidov priporoča predvsem uporabo sredstev ESI za namen deinstucionalizacije (v nadaljevanju: DI) in zaskrbljenost, da se v nekaterih državah ta sredstva uporabljajo za spodbujanje institucionalizacije. MDDSZ se zaveda in pri načrtovanju ukrepov upošteva, da se sredstva ESI ne namenjajo za širitev institucionalnih kapacitet oz. za t.i. spodbujanje institucionalizacije.</p> <p>Z namenom spodbujanja DI se je na MDDSZ v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, 9. prednostna os »Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine«, 9.2. prednostna naložba »Pilotno preizkušeni pristopi za boljšo integracijo storitev dolgotrajne oskrbe«, specifični cilj 9.2.1. »Pilotno preizkušeni pristopi za boljšo integracijo storitev dolgotrajne oskrbe« vzpostavila Projektna enota za izvedbo deinstucionalizacije, ki poleg priprave zakonskih osnutkov, nacionalne strategije in ostalih pomembnih dokumentov, ki bodo omogočili usklajeno izvajanje aktivnosti za vzpostavitev sistema DI, pripravlja strokovne podlage za izvedbo drugih DI projektov v pristojnosti MDDSZ. Projektna enota za izvedbo deinstucionalizacije bo povezala vse relevantne deležnike na področju vzpostavitve sistema DI in delovala kot krovni spodbujevalnik, točka spremljanja, povezovanja ter koordiniranja izvajanja aktivnosti ki jih bodo na področju vzpostavitve sistema DI izvajali pomembni deležniki, torej tudi izvajalci zdravstvenih in socialnih storitev v skupnosti.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>Prav tako ves čas spremlja in nadzoruje t.i. izgradnjo sistema DI V RS</p> <p>V pripravi sta dva projekta, ki bosta predložena kot neposredni potrditvi operacije za CUDV Črna na Koroškem in Dom na Krasu.</p> <p>MDDSZ bo v sklopu »Projekta za izvedbo deinstitutionalizacije CUDV Črna na Koroškem« in »Projekta Izvedba deinstitutionalizacije Dom na Krasu« zagotovil sofinanciranje infrastrukture za zagotavljanje izvedbe deinstitutionalizacije tj. gradnja oz. pridobitev mreže manjših bivalnih oz. stanovanjskih enot za zagotavljanje nastanitev uporabnikov CUDV Črna na Koroškem in Doma na Krasu.</p> <p>V okviru projektov se bo zagotovilo tudi prostore za t. i. informativne pisarne in nakup mobilnih enot za podporo uporabnikom, ki bodo živeli v stanovanjskih skupinah in/ali na domu.</p> <p>Izvedba obeh projektov bo osebam omogočala, da se ob ustrezni podpori vrnejo v skupnost ali domače okolje hkrati pa bosta projekta v središče sistema oskrbe postavila posameznika in njegove potrebe.</p> <p>Projekta bosta dosegala cilje procesa DI, v smislu koordiniranega, integriranega in celostnega pristopa k zagotavljanju storitev, krepitev avtonomije posameznika in njegove možnosti izbire, krepitev izvajanja oskrbe v skupnosti, ohranjanja oziroma vzpostavljanja samostojnosti in neodvisnega načina življenja.</p> <p>MDDSZ načrtuje do konca finančne perspektive 2014-2020 nameniti sredstva tudi za vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, z motnjami v duševnem razvoju in osebe, ki zaradi gibalne in senzorne oviranosti ne zmorejo živeti v domačem okolju. Namen ukrepa bo preselitev oseb, mlajših od 65 let z motnjami v duševnem razvoju, s težavami v duševnem zdravju, s senzornimi motnjami, motnjami v gibanju in z napredovalo kronično oziroma neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja, iz domov za starejše, v novo vzpostavljene stanovanjske skupine.</p> <p>V okviru novega inštrumenta regionalne politike po ZSRR-2 Dogovor za razvoj regij so v teku naslednji projekti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dogovor regij – Posavje: »Mreža socialni storitev in medgeneracijsko sodelovanje« Sofinanciranje javne infrastrukture za vzpostavitev prostorov za izvajanje dejavnosti dnevnega centra in bivanjskih enot za starejšo populacijo in osebe z motnjami v duševnem zdravju. • Dogovor regij – JV Slovenija: »Vzpostavitev ustreznih pogojev za aktivno udeležbo ranljivih skupin« Namen je urediti bivalno enoto s podružnico, ki bo omogočala odraslim osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju bivanje, zaposlitev pod posebnimi pogoji, usposabljanje za mlajše

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>osebe in kulturno, socialno in rekreativno dejavnost.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dogovor regij – Goriška: »Skupnosti center Nova Gorica« Zagotovitev kakovostne socialno varstvene infrastrukture in programov za zagotovitev boljše socialne vključenosti na regionalnem, predvsem pa na lokalnem nivoju ter ustrezne socialne varnosti socialno ogroženih in ostalih šibkejših skupin prebivalcev, izboljšanje življenjskih pogojev ter prispevati k povečanju privlačnosti okolja kot bivanjskega in delovnega okolja. <p>Vsi navedeni projekti zasledujejo cilje koordiniranega, integriranega in celostnega pristopa k zagotavljanju storitev v skupnosti, krepitev avtonomije posameznika in njegove možnosti izbire, krepitev izvajanja oskrbe v skupnosti, ohranjanje samostojnosti in neodvisnega načina življenja.</p> <p>DZ RS je leta 2017 sprejel Zakon o osebni asistenci (ZOA), ki se je začel uporabljati 1. januarja 2019. Čeprav se je osebna asistenca v okviru nevladnih organizacij in preko sofinanciranja javnih razpisov MDDSZ in posameznih občin izvajala že prej, pa je ZOA področje asistencije sistemsko uredila. S sprejetjem ZOA je osebna asistenca postala pravica. Pravica do osebne asistencije je zapisana v 19. členu Konvencije o pravicah invalidov ZN.</p> <p>ZOA oz. storitev osebne asistencije kot jo opredeljuje zakon, je namenjena posameznikom in posameznicam z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito delovali na vseh področjih življenja.</p> <p>ZOA je sledila dobrim praksam nevladnih organizacij in uporabnico, uporabnika postavil v središče. To pomeni, da se obseg storitev osebne asistencije ugotavlja glede na potrebe uporabnika, da uporabnik sam izbere izvajalca osebne asistencije, da mora uporabnik imeti nadzor nad organizacijo in oblikovanjem osebne asistencije glede na lastne potrebe, zmožnosti, življenjske okoliščine, pogoje in želje.</p> <p>Osebna asistenca je zagotovo storitev ali mehanizem, ki posamezniku, posameznici omogoča, da ob podpori ostaja v svojem domačem okolju in se polno vključuje v vsakdanje življenje, kar je nesporno velik premik na poti k deinstitucionalizaciji.</p> <p>V okviru Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju: ESS) iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju: OP EKP), 9. prednostne osi »Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine«, 9.2. prednostne naložbe »Izboljšanje dostopa do cenovno ugodnih trajnostnih in visoko kakovostnih storitev, vključno z zdravstvenimi in socialnimi storitvami splošnega interesa« ter 9.2.1. specifičnega cilja »Pilotno preizkušeni pristopi za boljšo integracijo storitev dolgotrajne oskrbe« se izvajata dva projekta, in sicer »razvoj</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>in preizkušanje storitev socialnega vključevanja invalidov v zahodni in vzhodni kohezijski regiji.</p> <p>S projektom bodo razvite storitve socialnega vključevanja invalidov ter oblikovano ustrezno podporno okolje (mreže izvajalcev storitev) za njihovo izvajanje. S pomočjo storitev želimo invalidom omogočiti, da ob ustrezni pomoči in podpori čim dlje ostanejo v svojem lokalnem okolju oziroma skupnosti ter jih opolnomočiti za uspešnejše vključevanje v družbo.</p> <p>V projekt so vključeni uporabniki storitev socialnega vključevanja, ki so osebe s trajnimi prirojenimi ali pridobljenimi okvarami, ki se zaradi invalidnosti ne morejo socialno vključevati v skupnost brez nujenja storitev socialnega vključevanja in ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje.</p> <p>Nosilca obeh projektov sta VDC (Polž in Želva).</p>
1.9	Zagovorništvo otrok (2019: str. 53, 2018: str. 411)			
13 (2019)	Tudi v primerih zagovorništva otrok Varuh ugotavlja, da pomanjkanje sodnih izvedencev v družinskih zadevah lahko vodi v kršitve pravic otrok, zato je potrebno takojšnje ukrepanje pristojnih.	MP, MZ	stalna naloga	<p>MP: Na Ministrstvu za pravosodje se z ukrepi, ki bi pripomogli k izboljšanju stanja na tem področju, aktivno ukvarjamo že od leta 2013, zato menimo, da gre za stalno nalogo ministrstva. Kljub dejstvu, da so bili številni ukrepi, zlasti od leta 2017, na tem področju že sprejeti ter realizirani, pa žal niso prinesli rezultata, ki bi se izkazoval kot povečanje števila imenovanih sodnih izvedencev za to področje. V okviru prizadevanj za povečanje števila sodnih izvedencev, ki sodelujejo v družinskih zadevah, je bilo ugotovljeno, da je njihovo pomanjkanje predvsem posledica majhnega nabora možnih kandidatov za imenovanje za sodne izvedence. V zvezi s tem menimo, da enega izmed temeljnih ukrepov za povečanje nabora tovrstnih kandidatov predstavlja financiranje in izvajanje novih specializacij za klinično psihologijo.</p> <p>V letu 2019 je Center za izobraževanje v pravosodju v skladu z določbami Zakona o sodiščih in Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih organiziral štiri termine preizkusov strokovnosti za sodne izvedence v družinskih zadevah. Dva termina preizkusov strokovnosti sta bila odpovedana, ker ni bilo prijavljenih kandidatov, na dva termina pa so skupno pristopili štirje kandidati, ki so bili na preizkusu uspešni.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p> <p>MZ: MZ se zaveda, da obstaja kadrovski primanjkljaj glede kliničnih psihologov. Zato je MZ odobrilo vse specializacije kliničnih psihologov, za katere je prejelo predlog od izvajalcev zdravstvene dejavnosti. Za sistemsko ureditev problema pomanjkanja kliničnih psihologov pa mora MZ spremeniti Zakon o zdravstveni dejavnosti in poiskati dodatna finančna sredstva.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
2.2	Narodne in etnične skupnost (2019: str. 75, 2018: poglavje <i>Nacionalne in etnične skupnosti</i> , str. 121)			
14 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvu za zunanje zadeve in Vladi Republike Slovenije, naj ob upoštevanju 75. člena ZZZ-1 v letu 2020 storijo vse potrebno za začetek postopka ratifikacije Izbirnega protokola k Mednarodnemu paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Državnemu zboru pa, naj po predlogu Vlade Republike Slovenije čim prej sprejme zakon o ratifikaciji omenjenega protokola.	MDDSZ, MZZ	nerealizirano	Postopek ratifikacije Izbirnega protokola k Mednarodnemu paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah se še ni pričel izvajati.
15 (2019) enako/ podobno: 17 (2018)	Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, naj ob pripravi naslednjega nacionalnega programa ukrepov za Rome z vsebino poročila Varuha za leto 2018, ki se nanaša na to tematiko, seznanijo pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter mu predlaga, naj po ustrezni preučitvi v naslednji program vključijo tudi ukrepe v zvezi z ostarelimi pripadniki romske skupnosti.	UVN, MDDSZ	delno realizirano	<p>UVN: UVN koordinira pripravo nacionalnega programa ukrepov za Rome, ki bo sprejet za obdobje 2021–2030. MDDSZ je UVN sporočilo, da predlaga vključitev posebnega strateškega cilja z nazivom »zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva«, ki med drugim naslavlja tudi starejše in starejše samske ženske.</p> <p>UVN je v okviru usklajevalnih aktivnosti vsebine novega nacionalnega programa ukrepov pristojno ministrstvo seznanil z vsebino poročila Varuha človekovih pravic za leti 2018 in 2019 ter mu predlagal ponovni premislek o tem, ali predlagani ukrepi ministrstva v zadostni meri odražajo potrebe ostarelih pripadnikov romske skupnosti.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p> <p>MDDSZ: MDDSZ se zaveda socialne ranljivosti ostarelega prebivalstva v Republiki Sloveniji, pri čemer upošteva, da so ženske ter ostareli znotraj že tako ranljive družbene skupine Romov, zaradi svojega družbenega, družinskega in ekonomskega statusa ter (v veliko primerih) zdravstvenega stanja, še posebno ranljiva skupina. Skladno z navedenim ministrstvo vsako leto razpiše javni razpis za (so)financiranje socialnovarstvenih programov, programov za invalide in programov za podporo družini. Posebno vsebinsko področje navedenega javnega razpisa so vsako leto tudi</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>socialnovarstveni programi za Rome. Glede trendov prijav in sofinanciranja programov socialnega varstva za Rome, ministrstvo opaža, zaradi poročane zahtevnosti, kompleksnosti ter izpostavljenosti izvajalcev (ter njihovega inventarja), vse manjše zanimanje in pripravljenost izvajalskih organizacij za delo s pripadnicami in pripadniki romske skupnosti. Ministrstvo si prizadeva navedeno situacijo oz. izziv nasloviti s pomočjo javnih razpisov, ki se sofinancirajo iz Evropskega socialnega sklada in se fokusno osredotočajo na delo z Romi. Ministrstvo je z namenom spodbujanja integracije in opolnomočenja pripadnic in pripadnikov romske skupnosti objavilo Javni razpis za vzpostavitev večnamenskih romskih centrov (v nadaljevanju: VNRC). Vsebine, katerih izvajanje se v sedmih VNRC-jih zagotavlja z namenom integracije, opolnomočenja in socialne aktivacije pripadnic in pripadnikov romske skupnosti, so namenjene tudi starejšim oz. ostarelim pripadnikom in pripadnicam romske skupnosti. Poleg mreže VNRC-jev je ministrstvo leta 2017 vzpostavilo tudi mrežo večgeneracijskih centrov (v nadaljevanju: VGC). Slednji temeljijo na dejavni udeležbi uporabnikov ter skupnostnem povezovanju in sodelovanju in izvajajo aktivnosti s področij področju medgeneracijskega sodelovanja, vseživljenjskega učenja, spodbujanja osebne rasti, krepitvi funkcionalnih znanj in veščin ranljivih skupin, spodbujanja prenosa znanj, vključevanja socialno slabše vključenih skupin in aktivnega staranja. V tistih VGC-jih, ki delujejo na območju oz. v bližini poselitvenih območij romske skupnosti, se izvajajo tudi dejavnosti, namenjene krepitvi socialne vključenosti vseh generacij romskih družin. Ob zavedanju izpostavljenosti in ranljivosti ostarelih pripadnikov in pripadnic romske skupnosti, si bomo na ministrstvu, skladno s svojimi pristojnostmi in zmožnostmi, prizadevali spodbuditi izvajalce socialnovarstvenih programov k dodatni okrepitvi aktivnosti na področju dela z ostarelimi pripadniki in pripadnicami romske skupnosti.</p>
16 (2019) enako/ podobno: 18 (2018)	<p>Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, naj v skladu z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti (Uradni list RS, št. 57/13 z dne 5. 7. 2013) predlaga oziroma da pobudo Vladi Republike Slovenije, naj izkoristi možnost iz drugega odstavka 56. člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, pristojnemu za obravnavano področje, da</p>	UVN, MIZŠ	delno realizirano	<p>UVN IN MIZŠ: UVN je na pristojno MIZŠ naslovil dopis, s katerim ga je seznanil z navedeno tematiko in priporočilom Varuha človekovih pravic ter mu zadevo odstopil v obravnavo in pristojno reševanje. Predlagal mu je tudi informativni sestanek, a je ministrstvo ocenilo, da ta ni potreben. MIZŠ je UVN poslalo obširna pisna pojasnila, iz katerih izhaja, da šolski prevozi in s tem povezana problematika sodi v pristojno obravnavo lokalne skupnosti. Kljub temu lahko pristojno ministrstvo, v kolikor je seznanjeno s problematiko v določeni občini, to seznaniti s pobudami in jo pozove, da poda pisno poročilo, ki za ministrstvo predstavlja okvirno informacijo o stanju na terenu. Glede na navedeno je UVN ministrstvu predlagal, da v zvezi s primerom pridobi povratno informacijo tudi od Občine Šentjernej. UVN je seznanjen, da je MIZŠ na Občino Šentjernej naslovilo pobudo, da občina ministrstvu najpozneje do 20. februarja 2020 pošlje pisno poročilo v zvezi z zagotavljanjem pravico do brezplačnega prevoza v šolo za romske otroke. UVN ne razpolaga z informacijami o nadaljnjih aktivnostih občine ali ministrstva v zvezi z obravnavano tematiko.</p> <p>MIZŠ: MIZŠ je z Občino Šentjernej vzpostavilo pisno korespondenco glede omenjene tematike,</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	preuči organizacijo brezplačnih avtobusnih prevozov otrok pripadnikov romske skupnosti v občini Šentjernej do osnovne šole oziroma v tej zvezi v skladu z drugim stavkom tretjega odstavka 88. a člena ZLS ugotovi, ali občinska uprava ravna v skladu z ZOsn, ZOFVI, drugim odstavkom 4. člena ZVarD in 3. členom ZRomS-1 ter po potrebi predlaga ustrezne ukrepe in ji o tem poroča.			tozadevno je MIZŠ predlagal organizacijo sestanka z vsemi relevantnimi deležniki, ki pa še ni bil realiziran. MIZŠ izraža nadaljnjo pripravljenost za rešitev tega vprašanja.
17 (2019) enako/ podobno: 19 (2018)	Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, naj v skladu z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti predlaga oziroma da pobudo Vladi Republike Slovenije, naj izkoristi možnost iz drugega odstavka 56. člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, pristojnemu za obravnavano področje, da preuči podrobni področni program in ukrepe Občine Šentjernej, če ti obstajajo, oziroma razloge, zakaj ne obstajajo, in v skladu z drugim stavkom tretjega odstavka 88. a člena ZLS ugotovi, ali občina ravna v skladu z drugim odstavkom 6. člena v zvezi z osmim odstavkom 16. člena ZRomS-1 ter po potrebi predlaga ustrezne	UVN	nerealizirano	<p>UVN IN MIZŠ: UVN je proučil možnosti realizacije priporočila. Občina Šentjernej je UVN sporočila, da bo na občini dne 18. 4. 2019 potekala seja varnostnega sosveta, kjer bo tema tudi priprava strategije glede pristopa in iskanje rešitev romske problematike v občini. Urad od Občine Šentjernej ni prejel več nobenih naknadnih informacij. Občina se prav tako ni odzvala na vabilo urada, da bi pristopila k aktivnostim, ki jih vodi urad preko izvajanja projektov Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA). Občina Šentjernej tudi ni poročala o aktivnostih in svojih obveznostih po ZRomS-1 na podlagi dopisa urada za potrebe priprave sedmega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti (to je za leto 2019).</p> <p>Urad bo v zvezi z realizacijo priporočila Varuha človekovih pravic na Občino Šentjernej naslovil ponovno poizvedbo v zvezi s stanjem sprejema podrobnega področnega programa ukrepov ter občino pozval k njegovemu sprejetju, hkrati pa skupaj s pristojnim Ministrstvom za javno upravo proučil možnosti realizacije priporočila v luči določb Zakona o lokalni samoupravi.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	ukrepe in ji o tem poročča.			
18 (2019)	Varuh priporočča Ministrstvu za javno upravo, naj čim prej pripravi predlog sprememb ZGZH, s katerimi bodo odpravljene pomanjkljivosti zakonske ureditve glede nadzora nad uporabo zastave Republike Slovenije, in Vladi Republike Slovenije predlaga, da predlog sprememb ZGZH pošlje v obravnavo in sprejetje državnemu zboru.	MJU	delno realizirano	Na Ministrstvu za javno upravo je bila oktobra 2019 ustanovljena medresorska delovna skupina za odpravo pomanjkljivosti v zvezi z nadzorom nad izvajanjem določb Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi (v nadaljnjem besedilu: ZGZH) ter pripravo tudi drugih izhodišč in predlogov glede pomanjkljivosti, ki se kažejo v praksi. Delovna skupina je z delom zaključila junija 2020 in ugotovila, da obstajajo razhajanja med veljavni zakonom in izvajanjem le tega, predvsem v zvezi z uporabo slovenske zastave. V nadaljevanju je tako potrebno preučiti tudi materialne določbe zakona z vidika njihovega namena in na drugi strani različnega izvajanja le-teh ter splošne družbene (ne)sprejetosti le tega. Zakon je bil sprejet leta 1994 in se od takrat ni spreminjal, v določenem delu (kjer ni določil nadzornega organa) pa tudi ne izvajal.
19 (2019)	Varuh priporočča Ministrstvu za pravosodje, naj tudi v letu 2020 nadaljuje z obravnavo uporabe jezika italijanske in madžarske narodne skupnosti v sodnih postopkih, v katerih je določena izključna pristojnost, in da še pred koncem tega leta Varuha seznaniti z novimi ugotovitvami in morebitnimi ukrepi na tem področju.	MP	stalna naloga	<p>Vloga Ministrstva za pravosodje pri načrtovanju in izvajanju ukrepov na področju dvojezičnega poslovanja v državnih organih je bistveno bolj omejena, saj preko predlogov ustrezne materialne, procesne in organizacijske zakonodaje s področja pravosodja na normativni ravni zagotavljamo in uresničujemo ustavno in zakonsko zagotovljene pravice narodnih skupnosti</p> <p>Glede problematike izključne pristojnosti v (pravo)sodnih postopkih, je treba izpostaviti, da izključna pristojnost ni določena le v primerih izvršbe na podlagi verodostojne listine iz 99.a člena ZS, temveč so izključne pristojnosti preko določitve naveznih okoliščin določene še v številnih drugih predpisih, ki ne sodijo v delokrog Ministrstva za pravosodje in zaradi katerih številni (pravo)sodni postopki potekajo izven narodnostno mešanih območij.</p> <p>Za iskanje najustreznejših in najbolj vzdržnih rešitev so potrebne nadaljnje aktivnosti tudi ob načrtovanih spremembah t.i. sodniške zakonodaje, saj drugačno postopanje v postopkih, v katerih je določena izključna pristojnost, zahteva spremembo ZS, zato smo v tej luči že v januarju 2020 opravili širšo strokovno razpravo na temo problematike ureditve dvojezičnosti v predpisih, kjer so poleg predstavnikov našega ministrstva sodelovali še predstavniki Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo in Ministrstva za javno upravo.</p> <p>V okviru tovrstnih aktivnosti smo pri pripravi predloga novele Zakona o državnem tožilstvu</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>(Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15, 23/17 – ZSSve in 36/19, v nadaljevanju: ZDT-1) že nadgradili posamezne določbe veljavnega ZDT-1 in s predlagano spremembo 15. člena ZDT-1 sledili ustavni ureditvi in novejši sodni praksi Sodišča EU (sodba, št. C-322/13 z dne 27. 3. 2014) .</p> <p>Center za izobraževanje v pravosodju vsako leto organizira jezikovne delavnice jezikov narodnih skupnosti. Tako so v maju 2019 potekale tri delavnice, in sicer ena za madžarski jezik in dve za italijanski jezik. Namenjena so bile sodnikom, strokovnim sodelavcem na sodiščih, državnim tožilcem, strokovnim sodelavcem na državnih tožilstvih, (višjim) državnim odvetnikom in kandidatom za državne odvetnike. Udeleženci so se seznanili s pravno terminologijo, pri čemer je bil poudarek na terminologiji s področja civilnega in kazenskega prava. Posebna pozornost je bila namenjena institutom civilnega in kazenskega prava, ki se v pravnih redih ne prekrivajo popolnoma in je njihovo prenašanje v drug jezik lahko problematično. V letu 2020 Center načrtuje (izvedba delavnic je predvidena v septembru, oktobru in novembru) pet delavnic jezikov narodnih skupnosti: tri delavnice za italijanski jezik (dve delavnici za pravosodne funkcionarje in eno za pravosodno osebje) in dve za madžarski jezik (eno delavnico za pravosodne funkcionarje in eno za pravosodno osebje).</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
20 (2019)	Varuh priporoča Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, naj Območna enota Koper vlagateljem, ki zahtevajo E-obrazce v italijanskem jeziku, obrazce izda v slovenskem in italijanskem jeziku (smiselno enako priporočilo velja tudi glede izdaje obrazcev v madžarskem jeziku na območju, kjer je poleg slovenskega jezika uradni jezik tudi madžarščina).	MZ	nerealizirano	Ministrstvo za zdravje je prepričano, da bo ZZS v sklopu izvajanja svoje funkcije, kot nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja, sledil priporočilu Varuha, in na območjih, kjer prebiva narodna manjšina, omogočil obrazce tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku.
21 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj na podlagi drugega odstavka 56. člena ZDU-1 naloži Ministrstvu za okolje in prostor, da preuči izpolnjevanje zakonske	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MOP: MOP meni, da priporočilo ni izvedljivo na predlagan način. Občina Šentjernej je v okviru OPN vključila v svoj naselbinski sistem vsa naselja, za katera je bilo iz njenih mnenj nosilcev urejanja prostora (NUP) razvidno, da ima njihova opredelitev v OPN podlago v posameznih resornih predpisih; občina je namreč pristojna za urejanje prostora na lokalnem nivoju.</p> <p>Programi in ukrepi s področja urejanja prostorske problematike romskih naselij so opredeljeni v</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	obveznosti glede sprejetja podrobnega področnega programa in ukrepov za urejanje prostorskih težav romskih naselij (drugi odstavek 6. člena v zvezi z osmim odstavkom 16. člena ZRomS-1) v Občini Šentjernej in v tej zvezi opravi nalogo iz drugega stavka tretjega odstavka 88. a člena ZLS.			Nacionalnem programu ukrepov za Rome (NPUR 2017 - 2021).
22 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj okrepi aktivnosti za pripravo posebnega zakona za interventno urejanje romskih naselij.	MOP, UVN	Zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MOP: Poseben zakon za interventno urejanje romskih naselij bi posegal v izvirno pristojnost lokalnih skupnosti na področju prostorskega načrtovanja in urejanja naselij.</p> <p>Posegal bi tudi v ustavno pravico do zasebne lastnine, saj mnoga romska naselja ležijo na zemljiščih, ki niso v lasti tam živečih Romov.</p> <p>Pri »legalizaciji« objektov v romskih naseljih tudi ni mogoče sprejeti drugačnih pravil kot veljajo za »legalizacijo« drugih nelegalnih objektov, če le-ti ne ustrezajo minimalnim kriterijem glede varnosti in zdravja.</p> <p>Romska naselja se uspešno urejajo v skladu s predpisi povsod tam, kjer so izpolnjeni pogoji v zvezi z lastništvom zemljišč in komunalno opremo. Menimo, da je problematiko romskih naselij potrebno urejati postopoma in v dialogu med Romi in ostalim prebivalstvom ter da bi poseben zakon, ki bi urejal samo romska naselja, povzročil nove konflikte v lokalnem okolju.</p> <p>MOP vsled navedenega ni pristopil k realizaciji predlaganega priporočila.</p>
23 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj določi ministrstvo, ki bo v skladu z 10. poglavjem ZLS izvedlo nadzor nad (ne) izpolnjevanjem zakonske obveznosti Občine Brežice glede sprejetja podrobnega področnega programa in ukrepov za pravno in komunalno ureditev romskega naselja Krušče (drugi odstavek	MOP, VLADA	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MOP: Pravnega stanja v romskem naselju Krušče ni mogoče urediti, dokler ne bodo vsi lastniki zemljišč pripravljene občini prodati svojih zemljišč. Šele nova parcelacija in sprejem OPPN ter izdelava načrta komunalne opreme so pogoji, ki vodijo k legalizaciji.</p> <p>V zvezi s tem se pogosto omenja</p> <p>3. odstavek 5.člena ZRomS-1 (nadomestno ukrepanje države) in sicer:</p> <p>Po veljavni pravni ureditvi ima država v nekaterih primerih možnost t. i. nadomestnega ukrepanja. Skladno z Zakonom o prostorskem načrtovanju lahko država na račun občine sprejme prostorske akte, če občina tega ne stori in bi zaradi tega lahko bilo ogroženo življenje ali zdravje ljudi, ali če bi zaradi tega lahko nastale škodljive posledice za okolje in življenje ali zdravje živali, ali pri</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	6. člena ZRomS-1).			<p>zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ali pri zagotavljanju izvajanja lokalnih javnih služb.</p> <p>Prav tako je nadomestno ukrepanje države predvideno tudi v Zakonu o romski skupnosti. Težava pri veljavni ureditvi je v tem, da se nadomestno ukrepanje nanaša samo na prostorske akte, ki še zdaleč niso edini predpogoj, da lahko nepremičnine stojijo in služijo svojemu namenu, oziroma je v primeru Zakona o romski skupnosti ureditev nadomestnega ukrepanja zapisana na način, ki najverjetneje sploh ne omogoča ustreznega ukrepanja v praksi.</p> <p>Glede obeh zakonov tako doslej še ni prišlo do nadomestnega ukrepanja, ne v primeru urejanja romske problematike, ne kako drugače. Za uspešno izvedbo nadomestnega ukrepanja je tako poleg samega prostorskega načrtovanja pomembno še normativna ureditev komunalnega opremljanja skozi t. i. programe opremljanja stavbnih zemljišč in pa dejanska izgradnja komunalne opreme, kar vse odpira dodatna vprašanja in terja nove rešitve glede nadomestnega ukrepanja. Prav tako pa je tudi v tem primeru nadomestno ukrepanje države možno samo do ravni, do katerega bi morala in mogla ukrepati tudi občina, še naprej pa ostajajo nekatere naloge tudi na strani pripadnikov romskih skupnosti, ki v teh svojstvih delujejo kot investitorji gradenj, kar pomeni, da morajo sami aktivno delovati v teh postopkih.</p> <p>Urejanje problematike je povezano tako z javno- kot zasebnopravnimi vprašanji. Dolžnostno ravnanje javnih organov je urejeno v številnih predpisih, ki pokrivajo področje prostorskega načrtovanja, komunalnega opremljanja zemljišč, gospodarskih javnih služb, izdajanja upravnih dovoljenj itd. Pri tem ne gre toliko za vprašanje posameznih določb, temveč za celostno in usklajeno (bodisi hkratno, bodisi sosledno) delovanje oblastnih organov na različnih ravneh, ko nastane situacija, ki terja takšno ravnanje oziroma delovanje. Pri zasebnopravnih vprašanjih, kakršno je predvsem pridobivanje lastninske in drugih stvarnih pravic na zemljiščih, pa je ravnanje in s tem uspeh reševanja te problematike povezano predvsem z voljo udeležencev, država in lokalne skupnosti pa imajo le v izjemnih, zakonsko predpisanih primerih možnost poseganja v stvarnopravna razmerja (razlastitev, prisilne služnosti).</p> <p>MOP je v preteklih letih v skladu s svojimi pristojnostmi že izvajal nadzor nad prostorskimi akti Občine Brežice (na več pozivov za tolmačenje svojih OPPN-jev je občina podala svoja pojasnila in obrazložitve).</p> <p>MJU: V skladu z vsebino prvega odstavka 88. a člena Zakona o lokalni samoupravi, ki določa, da nadzorstvo nad zakonitostjo splošnih in posamičnih aktov občin v zadevah iz njihove pristojnosti izvršujejo ministrstva, vsako na svojem področju. Pristojno ministrstvo je Ministrstvo za okolje in prostor.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
2.3	Zaposleni (2019: str. 82, 2018: poglavje <i>Delovnopravne zadeve</i> , str. 249)			
24 (2019) enako/ podobno: 47 (2018)	Varuh ponovno priporoča Vladi Republike Slovenije, naj redno spremlja in izvaja ukrepe, ki bodo zagotovili hiter sistem nadzora nad izplačevanjem plač, in sicer neto zneskov in vseh odtegljajev, povezanih s plačami (stalna naloga).	MF, MDDSZ	stalna naloga	MF, vključno s Finančno upravo RS, že vrsto let sprejema ukrepe za izboljšanje učinkovitosti pobiranja prispevkov za socialno varnost in omejitev izigravanja zakonodaje. Glej tudi podrobnejša pojasnila.
25 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj zakonsko opredeli prekarnost, njene najbolj pojavnne oblike in prepove prekarna razmerja, hkrati pa predpiše tudi sankcije za kršitve te prepovedi.	MDDSZ	delno realizirano	<p>Aktivnosti MDDSZ na področju prekarnosti:</p> <p>Projekt MAPA</p> <p>Zaradi večstranskih (negativnih) učinkov uporabe atipičnih oblik dela je MDDSZ pristopilo k sofinanciranju projekta »MAPA: Multidisciplinarna analiza prekarnega dela: pravni, ekonomski, socialni in zdravstveno varstveni vidiki«. Gre za skupni projekt treh slovenskih univerz, ki temelji na multidisciplinarnem pristopu raziskovanja v vseh fazah raziskovanja, s čemer se želi doseči sintezo in preseči različne pristope glede opredelitve koncepta prekarnega dela. Raziskovalno delo se je izvajalo v obdobju od 1. 4. 2018 do 31. 3. 2020 (24 mesecev). Projekt MAPA je usmerjen v zmanjšanje negativnih posledic prekarnosti in s tem segmentacije na trgu dela ter zagotavljanje dostojnega dela vsem delavcem.</p> <p>Glavni cilji projekta MAPA je pridobiti celovit multidisciplinarni vpogled v stanje prekarnosti v Sloveniji, tako da se ugotovi njegov obseg, značilnosti in primerjava z drugimi državami EU ter na podlagi celovitega vpogleda v prekarne delo v Sloveniji oblikovati predloge za omejevanje negativnih učinkov prekarnosti za posameznika in družbo v celoti.</p> <p>Projekt MAPA naslavlja diskusijo, da ni vsako atipično delo že kot tako prekarne, niti ni zadosten ukrep za preprečevanje nastanka prekarnosti zgolj enostavna razširitev določene značilnosti standardne zaposlitve na prekarne delo, ker je prekarne veliko bolj kompleksen problem.</p> <p>Projekt je z izvajalskega vidika že zaključen, kjer so že oblikovani predlogi ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarnosti z vidika pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva, ki pa jih je treba še dokončno uskladiti med raziskovalci in MDDSZ. Skupna konferenca raziskovalcev in MDDSZ s predstavitvijo predlaganih ukrepov je bila predvidena za 30.3.2020 na Pravni fakulteti v Ljubljani in je glede na vse okoliščine epidemije bila predstavljena na primernejše</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>obdobje, predvidoma v jeseni 2020.</p> <p>Medresorska delovna skupina za načrtovanje in izvedbo ukrepov proti prekrškom (MDS) – obvestilo o rezultatih dela</p> <p>MDDSZ je Varuha človekovih pravic RS seznanilo z rezultati dela MDS z dopisom št. 070-8/2019 dne 18.5.2020.</p> <p>Dogovorjena je bila priprava ocene tveganja za vse možne oblike dela ter določitev ukrepov, s katerimi bi se ta tveganja omilila oziroma da se za posamezna področja opredelijo indikatorji, ki bodo stopnjo tveganja prekrškov znižali. Poleg ukrepov je bilo dogovorjeno, da je treba določiti tudi rok za izvedbo le-teh ter finančne posledice. Oceno tveganja naj bi pripravila vsa posamezna ministrstva. Januarja 2020 je bil izveden poseben tehnični sestanek, na katerem je MDDSZ predstavilo preglednico možnih oblik dela, v katero posamezni resorji vnesejo za oblike dela, ki sodijo v okvir njihove pristojnosti, oceno tveganj za prekrškov po določenih parametrih v primerjavi s standardno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom, možne ukrepe, s katerimi bi posamezna tveganja za prekrškov lahko odpravili ali zmanjšali, rok izvedbe ukrepa ter finančne posledice. Dne 22.11.2019 je bila imenovana posebna posvetovalna skupina zunanjih strokovnjakov z nalogo, da posreduje dodatne informacije v zvezi s predmetno problematiko, pripravi odziv na osnutek ukrepov predlaganih s strani MDS in identificira dodatne ukrepe. Seja te posvetovalne skupine je bila načrtovana v drugi polovici meseca marca. Proti koncu meseca je bila načrtovana tudi zadnja seja MDS, ki pa zaradi razglašene epidemije ni bila izvedena. Na tej seji naj bi bili obravnavani zaključki dela MDS, v okviru teh pa naj bi bil predstavljen celovit nabor ukrepov za omejitev učinkov prekrškov. Nabor ukrepov bi temeljil tudi na ugotovitvah iz zaključnega poročila projekta »MAPA«. Delo MDS je torej v zaključni fazi, pri čemer do zaključka zaradi epidemiološkega stanja v državi še ni prišlo.</p>
26 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj zagotovi pripravo in sprejetje pravilnika za vračilo prispevkov in povračilo stroškov uveljavljanja pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja ter določi postopek čezmejnega povračila sredstev v primerih odprave potrdila A1, kot to predvideva deveti odstavek 9. člena ZČmIS.	MDDSZ, MZ	nerealizirano	Pravilnik še ni bil sprejet.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
27 (2019)	Varuh priporočila Vladi Republike Slovenije, naj preuči možnosti za obravnavo in preprečevanje vseh oblik šikaniranja in trpinčenja na delovnem mestu ter za to pooblasti en organ.	MDDSZ, VLADA	nerealizirano	Organ, ki bi bil pooblaščen za obravnavo in preprečevanje vseh oblik šikaniranja in trpinčenja na delovnem mestu, ni bil ustanovljen.
28 (2019) enako/ podobno: 50 (2018)	Varuh ponovno priporočila Vladi Republike Slovenije, naj za doseganje obrambne varnosti države ter dostojanstva zaposlenih in njihovih družin redno zagotavlja vse potrebne vire za delo v Slovenski vojski (stalna naloga).	MORS, VLADA	stalna naloga	<p>MORS: Varovanje dostojanstva zaposlenih v Slovenski vojski se zagotavlja in izvaja v skladu s predpisi. Pravice družinskih članov pripadnikov Slovenske vojske se zagotavljajo v okviru Celostne skrbi, skladno z Zakonom v službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07 in 58/08 – ZSPJS-I) v obsegu dodeljenih finančnih sredstev.</p> <p>Zagotavljanje stabilnega delovnega okolja in dostojanstva zaposlenih ter njihovih družin je opredeljeno z aktom poveljevanja (Standardni operativni postopek – SOP) na način, da se v SV zagotavlja delovno okolje, v katerem se spoštuje dostojanstvo vseh pripadnikov SV in dostojanstvo vseh drugih oseb, s katerimi pripadniki SV prihajajo v stik pri izvrševanju svojih nalog.</p>
29 (2019) enako/ podobno: 49 (2018)	Varuh ponovno priporočila Vladi Republike Slovenije, naj takoj začne urejati stanje v slovenskih zaporih. Zagotovi naj zadostne kadrovske in druge vire za zagotavljanje varnosti in dostojanstva zaposlenih ter zapornikov, prav tako pa tudi za rehabilitacijo zapornikov.	MP, VLADA, MJU	delno realizirano	<p>MP: Skladno s Kadrovskimi standardi in normativi za delo strokovnih delavcev in pravosodnih policistov, sprejetimi 5. 12. 2018, je bilo ocenjeno, da v URSIKS primanjkuje 138 pravosodnih policistov in 29 strokovnih delavcev. Zato je Vlada RS s sklepom z dne 11. 4. 2019 povišala dovoljeno število zaposlitev v URSIKS v Skupnem kadrovskem načrtu organov državne uprave za leti 2018 in 2019 za 30 novih zaposlitev (skupno 930 dovoljenih zaposlitev).</p> <p>Na tej podlagi je URSIKS v letu 2020 objavila več razpisov za delovna mesta pravosodni policist, vendar ni uspela zapolniti vseh delovnih mest. Zato je okrepila aktivnosti za pospešitev zaposlovanja in promocijo poklica, hkrati potekajo tudi aktivnosti za celostno ureditev in izboljšanje statusa poklica.</p> <p>Vsem objektivnim okoliščinam navkljub si URSIKS izdatno prizadeva k humanemu ravnanju z zaprtimi osebami in nudenju različnih aktivnostih za zaprte osebe, ki bodo prispevale k njihovi rehabilitaciji.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p> <p>MJU: V zvezi s priporočili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja pojasnjujemo, da 60. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819, Uradni list RS, št. 71/2017, 13/18-ZJF-H, št. 83/18 in 19/19), med drugim določa, da so neposredni uporabniki proračuna države in posredni uporabniki proračuna države in občin pripravili kadrovski načrt za leti 2018 in 2019 tako, da dovoljeno število zaposlenih ni smelo presežati dovoljenega</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				števila zaposlenih določenega v kadrovskih načrtih za leto 2017. V skladu s četrtem odstavkom 60. člena ZIPRS1819 je vlada ob predhodnem soglasju MF in MJU odločila, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ en odstotek. Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom številka 10002-7/2019/14 z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot in od tega Ministrstvu za pravosodje za 60 (od tega 30 za potrebe Uprave RS za probacijo in 30 za potrebe Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij).
2.4	Brezposelni (2019: str. 87, 2018: poglavje <i>Brezposelnost</i> , str. 259)			
30 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje naj proučita vsebino seminarjev in delavnic, ki so v okviru ukrepov APZ na voljo brezposelnim osebam, izvedeta ocenjevanje in analizo ter ugotovita, ali je udeležba povečala zaposljivost udeleženca izobraževanja (stalna naloga).	MDDSZ	realizirano	Ministrstvo sklepa, da gre za vsebine ukrepa 1 aktivne politike zaposlovanja Usposabljanje in izobraževanje, kot ga določata 29. in 30. člen Zakona o urejanju trga dela. Podrobnejši podatki o udeležbi in izhodih v zaposlitev so na voljo v letnih poročilih o izvajanju ukrepov države na trgu dela (https://www.gov.si/teme/aktivna-politika-zaposlovanja/). Ministrstvo podaja zadnje podatke iz osnutka Letnega poročila o izvajanju ukrepov države na trgu dela za leto 2019 (letnega poročila za 2019 v času priprave odziva Vlada namreč še ni obravnavala).
31 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj analizira učinkovitost služb Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in glede na ugotovitve sprejme organizacijske ukrepe (stalna naloga).	MDDSZ	realizirano	Zavod RS za zaposlovanje razvija sistem upravljanja uspešnosti že dvajset let. Ciljno vodenje je bilo uvedeno, da bi območne službe in urade za delo motivirali za stalno izboljševanje dela in rezultatov hkrati pa tudi z željo povečati njihovo vključenost v postopek določanja ciljev ter spodbujati nove rešitve in dobre prakse. Sistem upravljanja uspešnosti od 2004 tudi izpolnjuje zahteve standarda ISO9001 (sistem vodenja kakovosti vpeljan v Zavodu). Širši okvir sistema upravljanja uspešnosti Zavoda sestavljajo: - strategija razvoja Zavoda za določeno obdobje, ki vsebuje strateške smernice in cilje, - sistem vodenja kakovosti s priporočili notranje in zunanje presoje za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti ključnih in podpornih procesov - priporočila iz pregledov Zunanje presoje pobude za primerjalno učenje Mreže Javnih zavodov za zaposlovanje EU;

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>- spremljanje notranje učinkovitosti območnih služb - merjenje uspešnosti območnih služb po metodologiji vzpostavljeni leta 2017</p> <p>- ključna elementa sistema upravljanja uspešnosti Zavoda sta letni cikel priprave in spremljanja Poslovnega načrta (https://www.ess.gov.si/trg_dela/publicistika/letna_porocila) in izvajanje Akcijskih načrtov Območnih služb ter področij na Centralni službi. Poslovni načrt vsebuje letne operativne prioritete, cilje in dejavnosti za upravljanje in usmerjanje uspešnosti v organizaciji.</p>
32 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj sprejme ukrepe za skrajšanje čakalnih dob za vključitev v programe zaposlitvene rehabilitacije (stalna naloga).	MDDSZ	realizirano	Minister, pristojen za invalidsko varstvo je dne 10.8.2020 sprejel novo mrežo – Mrežo izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije za obdobje od 2021 do 2027, ki upošteva tako posebnosti populacije, ki so ji namenjene storitve zaposlitvene rehabilitacije kot tudi potrebe invalidov glede na podatke o številu brezposelnih in brezposelnih invalidov v evidenci brezposelnih oseb po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje ter tudi že regionalno pokritost z izvajalci. Z novo mrežo se posledično pričakuje tudi skrajšanje čakalnih dob za vključitev v storitve zaposlitvene rehabilitacije, ki pa so se pojavljale le v določenih območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje
33 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj zagotovi zadostna sredstva za izvajanje ukrepov APZ s ciljem zmanjševanja brezposelnosti (stalna naloga).	MDDSZ, VLADA	realizirano	Ministrstvo se zaveda pomena aktivne politike zaposlovanja (APZ) pri zmanjševanju brezposelnosti. Sredstva za APZ se določijo v postopku priprave proračuna skladno z okvirnim razrezom odhodkov za posamezna področja, ki ga določi Vlada. Slovenija v primerjavi z nekaterimi drugimi članicami EU namenja relativno manj sredstev za APZ, izraženih v deležu bruto domačega prihodka (BDP) in sicer od 0,61-0,73% v zadnjih treh letih, vendar pa je kljub temu uspešna pri zmanjševanju brezposelnosti in dosega primerljive kazalnike stopnje brezposelnosti. V 2019 je bila stopnja brezposelnosti v Sloveniji (4,4%), podobna kot v Avstriji (4,3%) in nižja kot v vseh preostalih državah članicah, ki vlagajo več kot 2% BDP za izvajanje APZ.
34 (2019) enako/ podobno: 52 (2018), 72 (2017), 67 (2016)	Varuh ponovno priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj spremeni 63. člen Zakona o urejanju trga dela tako, da delavec ne bo izgubil pravice do nadomestila za primer brezposelnosti, kadar zaradi delodajalčeve redne odpovedi v nasprotju z določbami Zakona o delovnih razmerjih, ki določajo posebno	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Kot pojasnjeno v preteklih odzivih na priporočila s podobno oziroma isto vsebino, MDDSZ meni, da se mora vsak delavec, ki mu je bila dana odpoved pogodbe o zaposlitvi zaradi pričakovanega prehoda v brezposelnost, zavedati svojega položaja in čimprej pridobiti ustrezne informacije, potrebne za njegovo bodoče aktivno ravnanje ter da navedeno še toliko bolj velja za delavce, ki jim je z zakonom zagotovljeno posebno pravno varstvo pred odpovedjo delovnega razmerja. Ministrstvo ocenjuje, da je v preteklih odzivih podalo razumno in izčrpno argumentacijo, zakaj navedenemu priporočilu ne more slediti, zato se sklicuje na že podana pojasnila (podana v odzivu Vlade RS na Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2016 – odziv na priporočilo št. 67, za leto 2017 - odziv na priporočilo št. 72 in za leto 2018 - odziv na priporočilo št. 52). Glede na navedeno ministrstvo priporočilo št. 34 ne more slediti.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	varstvo delavca pred odpovedjo, za zavarovanje svojih pravic ni zahteval arbitražne odločitve ali sodnega varstva.			
35 (2019) enako/ podobno: 53 (2018)	Varuh spodbuja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, naj obstoječe evidence o izvajanju ukrepov APZ dopolnita s podatki, kako so posamezni ukrepi APZ razporejeni med brezposelnimi osebami, o številu ukrepov, v katere je bila največkrat vključena posamezna brezposelna oseba, o številu brezposelnih oseb, ki sploh niso bile vključene v noben ukrep, ob upoštevanju regij, časa brezposelnosti in vključenosti posameznika v evidenco brezposelnosti.	MDDSZ	realizirano	<p>Pri tem priporočilu ministrstvo predvideva, da so mišljene evidence v smislu statistične obdelave podatkov iz evidenc in ne za zakonsko predpisane evidence same, ki jih je Zavod RS za zaposlovanje (Zavod) dolžan voditi po 122. členu Zakona o urejanju trga dela (ZUTD). Vsi tako pridobljeni podatki, ki jih Zavod obdela na podlagi evidenc, ki jih vodi, upoštevajo ustrezna določila predpisov o varovanju osebnih podatkov. Na ministrstvu ocenjujemo, da je obseg, preglednost, sledljivost in podrobnost podatkov, ki jih Zavod zagotavlja, ustrezen. Obenem se predvsem javno dostopni podatki konstantno nadgrajujejo in ažurirajo, poleg tega je mogoče iz obsežne baze podatkov Zavoda kadarkoli pridobiti tudi druge vrste informacij, glede na potrebe.</p> <p>Zavod kontinuirano nadgrajuje obseg, obliko in dostopnost statističnih podatkov, tudi z vizualnega vidika (infografike). V zadnjih letih je skladno z rastočimi potrebami po pogostem osveževanju določenih vrst podatkov in na podlagi anket zadovoljstva uporabnikov razvil več elementov za lažjo preglednost in spremljanje aktualnega dogajanja tako na trgu dela in pri izvajanju aktivne politike zaposlovanja (APZ). Vse te informacije so javno dostopne na spletišču Zavoda. Poleg splošnih mesečnih publikacij (https://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela), ki so že več let vir sprotnih informacij, so se zaradi potreb izhajajoč iz zadnje gospodarske krize pridružili tudi mesečni opomniki glede na ciljne skupine (https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/skupine-brezposelnih), najprej za mlade, starejše in dolgotrajno brezposelne, od 2019 dalje pa tudi za prejemnike denarnih socialnih prejemkov. Udeležba brezposelnih oseb v posameznih programih APZ je na voljo na povezavi https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/programi_zaposlovanja, kjer so zbrani mesečni in letni podatki glede na spol, starost in izobrazbo, iz katerih je razvidno tudi, kateri ukrepi in programi so po udeležbi najboljše. Podatki so zbrani tudi v letnih poročilih o ukrepih države na trgu dela (https://www.gov.si/teme/aktivna-politika-zaposlovanja/). Poleg tega so na spletnih straneh Zavoda na voljo tudi večplastne podatkovnice o registriranih brezposelnih po spolu, starostnih razredih, izobrazbi, trajanju brezposelnosti za celotno Slovenijo, posamezne Območne službe Zavoda, statistične regije in občine. Te tabele omogočajo izpeljavo tudi drugih informacij, kot je na primer število brezposelnih oseb po trajanju brezposelnosti (https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost). Zavod občasno pripravi tudi različne podrobnejše analize. Sicer je mogoče iz obsežne baze podatkov Zavoda kadarkoli pridobiti tudi druge vrste informacij, glede na potrebe.</p> <p>Glede na to, da Varuh povprašuje tudi o številu brezposelnih oseb, ki niso bile vključene v ukrep APZ v povezavi z enako obravnavo posamezne brezposelne osebe, pojasnjujemo, da se odločitev</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>o vključitev v posamezni APZ program sprejme v sodelovanju brezposelne osebe in Zavoda v okviru zaposlitvenega načrta glede na osebne, poklicne, delovne in druge sposobnosti osebe ter njeno starost, možnosti za uspešen zaključek ukrepa, želje osebe, socialno ali zdravstveno oviranost osebe, razpoložljiva finančna sredstva in realne možnosti zaposlitve po zaključenem ukrepu.</p> <p>Struktura brezposelnih se v zadnjem obdobju zelo spreminja. V evidenci brezposelnih ostajajo težje zaposljivi z več ovirami za zaposlitev. Ti potrebujejo več časa in več začetne pomoči na različnih področjih, tudi za dvigovanje samozavesti, motivacije, oblikovanja ciljev in kariernega usmerjanja še preden se vključijo v katerega od programov APZ in z namenom, da je vključitev v APZ program tudi uspešna in pripomore k zaposlitvi teh oseb. Zavod tovrstne aktivnosti opravlja v okviru storitev vseživljenjske karierni orientacije.</p>
2.5	Otroci (2019: str. 92, 2018: poglavje <i>Pravice otrok</i> , str. 391)			
36 (2019) enako/ podobno: 75 (2017)	Varuh priporočila Vladi Republike Slovenije, naj čim prej pripravi, Državnemu zboru pa, naj čim prej sprejme zakon, ki bo urejal celostno obravnavo otrok – žrtev in prič kaznivih dejanj v hiši za otroke (barnahus).	MP	delno realizirano	<p>Na podlagi sklepa vlade je minister za pravosodje leta 2017 ustanovil Medresorsko delovno skupino (MDS) za izvajanje projekta Hiša za otroke, ki je zadolžena za strokovno usklajeno izvedbo projekta implementacije modela Barnahus, kot vodilnega modela multidisciplinarne in medinstitucionalne (MDMI) obravnave otrok žrtev kaznivih dejanj v Evropi. Rok za zaključek dela MDS je 31. 12. 2023. V njej sodelujejo vsi relevantni resorji in institucije s področja obravnave in zaščite otrok žrtev kaznivih dejanj. Članica MDS je tudi predstavnica Urada VČP. S pomočjo Evropske komisije in Sveta Evrope je bila v letih 2017-2018 izvedena prva faza tehnične pomoči, v okviru katere so bile pripravljene smernice za delovanje hiše za otroke in načrt ustanovitve. Na podlagi pripravljenih dokumentov se je implementacija modela Barnahus nadaljevala s postopki za pripravo pravnih podlag in potrebne dokumentacije za pridobitev sredstev Norveškega in EGP finančnega mehanizma, s katerim bi financirali vzpostavitev prostorov in pilotno delovanje hiše za otroke, vključno s potrebnimi usposabljanji. Sodelovanje z EU in SE se nadaljuje skozi drugo fazo tehnične pomoči, v okviru katere je zagotovljena tudi nadaljnja strokovna podpora, v okviru skupnega projekta »Implementacija modela Barnahus v Sloveniji«.</p> <p>Model Barnahus ni uniformen model, ampak je njegova implementacija odvisna od siceršnje ureditve predkazenskega in kazenskega postopka ter zaščite otrok v posamezni državi. Njegova implementacija je zato zahtevna in zahteva veliko tehtanja možnih rešitev, zaradi česar je tudi priprava zakona trajala dlje časa.</p> <p>MP je osnutek Zakona o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v Hiši za otroke posredovalo 4. 6. 2020 v 60-dnevno javno razpravo (portal eDemokracija in spletna stran MP). Dne 2. 7. 2020 je na besedilo zakona v javni razpravi z dopisom še dodatno opozorilo relevantne strokovne institucije. Rok za pripombe se je iztekel 3. 8. 2020 in trenutno na MP</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				preučujemo prejete pripombe. Predvidoma v začetku septembra 2020 namerava MP posredovati predlog zakona v medresorsko usklajevanje. Potrditev besedila zakona na Vladi in posredovanje Državnemu zboru v sprejem je predvideno v oktobru 2020.
37 (2019)	Varuh vsem odgovornim priporočila skrbno presojo pri odločitvi za javno prikazovanje posameznega otroka, da se preprečijo vse nepotrebne škodljive posledice za njegovo prihodnost (stalna naloga).	MDDSZ	stalna naloga	Vsi resorji si prizadevajo za skrbno presojo pri odločitvah glede javnega prikazovanja posameznega otroka.
38 (2019)	Varuh priporočila Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj v sodelovanju z drugimi pristojnimi organi obravnava ugotovitve, predloge in sklepe 29. nacionalnega otroškega parlamenta in se do vsake ugotovitve, predloga ali sklepa opredeli ter jih ustrezno upošteva pri odločitvah, ki zadevajo otroke.	MIZŠ	delno realizirano	<p>MIZŠ je obravnavalo ugotovitve, predloge in sklepe 29. otroškega parlamenta. Glede sklepov, ki se nanašajo na delokrog MIZŠ pojasnujemo slednje: področje urejanja dostopnosti do e-učbenikov in e-gradiv je ena osrednjih nalog ministrstva in posamezne rešitve bodo v veljavi že z letom 2021; Nacionalno preverjanje znanja ostaja eden ključnih mehanizmov za presojo kakovosti podajanja in osvajanje znanja, visoka kakovost pa je cilj, ki jo zasleduje vsak šolajoči, je interes vsakega učitelja, ravnatelja, starša, skrbnika, tudi davkoplačevalca; uporaba telefonov za učne namene je področje, ki so ga učiteljice in učitelji po večini že osvojili, vendar usposabljanja še tečejo. Spoznavanje učinkovite rabe telefonov za ostale namene, razvoja čustvenih in socialnih kompetenc, npr. pa je še v razvoju. Šola se srečuje z novimi oblikami neželenih ravnanj (spremenjene, nove pojavne oblike nasilja), zato v prizadevanju za varno in spodbudno učno okolje, prosta raba ostaja zadržki.</p> <p>Na področju zdrave prehrane bo stališče Otroškega parlamenta vzeto v obzir v času obravnave področja. Razumemo ga dobronamerno, v duhu zavzemanja parlamenta za zdrav življenjski slog, ki ga razberemo pri zahtevah o več gibanja;</p> <p>MIZŠ močno podpira športno oziroma gibalno dejavnost, kar izhaja tudi iz našega specialnega predpisa, Zakona o športu (Uradni list RS, št. 29/17, 21/18 – ZNOrg in 82/20), ki v 4. členu določa, da je šport v javnem interesu. Javni interes v športu obsega naloge nacionalnega in lokalnega pomena, ki se določijo v Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji in so namenjene zagotavljanju pogojev, da se prebivalci Republike Slovenije več in bolj kakovostno ukvarjajo s športom in gibalnimi dejavnostmi za ohranjanje zdravja. Nacionalni program športa 2014–2023 (Uradni list RS, št. 26/14) opredeljuje na področju športa v vzgojno-izobraževalnem sistemu naslednje ukrepe:</p> <p>1. povečati količino obveznih ur športne vzgoje,</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>2. povečati količino izbirnih ur športne vzgoje,</p> <p>3. povečati kakovost športne vzgoje,</p> <p>4. sistemsko spremljati telesni in gibalni razvoj ter druge kazalnike gibalne kompetentnosti na celotni populaciji osnovnošolcev, srednješolcev in študentov.</p> <p>Skladno z zakonodajo v osnovnih šolah pri urah oddelčne skupnosti učenci skupaj z razrednikom obravnavajo vprašanja, povezana z delom in življenjem učencev, prav tako skladno z zakonom za razvijanje različnih interesov učencev osnovna šola organizira interesne dejavnosti, ki jih določi z letnim delovnim načrtom, lahko pa osnovna šola organizira tudi druge dejavnosti, ki jih določi z letnim delovnim načrtom. Šola izvaja del obveznega programa in drugih dejavnosti kot šolo v naravi. Šola v naravi je organizirana oblika vzgojno-izobraževalnega dela, ki poteka strnjeno tri ali več dni izven prostora šole. Za učence, ki se šole v naravi ne udeležijo, osnovna šola v tem času organizira primerljive dejavnosti.</p> <p>Skladno z 31. členom Zakona o osnovni šoli letni delovni načrt sprejme svet osnovne šole v skladu z zakonom in drugimi predpisi najkasneje do konca meseca septembra v vsakem šolskem letu. Nadalje pojasnjujemo, da se z letnim delovnim načrtom določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v skladu s predmetnikom in učnim načrtom in obseg, vsebina in razporeditev interesnih in drugih dejavnosti, ki jih izvaja šola. Določi se delo šolske svetovalne službe in drugih služb, delo šolske knjižnice, aktivnosti, s katerimi se šola vključuje v okolje, obseg dejavnosti, s katerimi šola zagotavlja zdrav razvoj učencev, oblike sodelovanja s starši, strokovno izpopolnjevanje učiteljev in drugih delavcev, sodelovanje z visokošolskimi zavodi, ki izobražujejo učitelje, raziskovalnimi inštitucijami, vzgojnimi posvetovalnicami oziroma svetovalnimi centri, sodelovanje z zunanjimi sodelavci in druge naloge, potrebne za uresničitev programa osnovne šole.</p>
39 (2019)	Varuh vsem odgovornim priporočila, naj dosledno upoštevajo, da morata o vseh vprašanih, ki bistveno vplivajo na razvoj otroka, starša odločiti sporazumno in v skladu s koristjo otroka, v nasprotnem primeru o tem odloči sodišče (stalna naloga).	MDDSZ, VSI RESORJI	stalna naloga	MDDSZ se strinja s priporočilom Varuha ČP ter pojasnjuje, da je izpostavljeno vprašanje ustrezno zakonsko urejeno.
40 (2019)	Varuh priporočila centrom za socialno delo, naj v primerih	MDDSZ	stalna naloga	MDDSZ se strinja s priporočilom Varuha ČP ter dodaja, da sodi področje izvršbe pravnomočnih

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	izvrševanja sodnih odločb o varstvu in vzgoji otroka ne skušajo vplivati na izvršitev sodne odločbe oziroma naj bo ta vpliv usmerjen izključno v izvršitev sodne odločbe, ne pa tudi proti njeni izvršitvi (stalna naloga).			sodnih odločb v pristojnost MP.
41 (2019)	Varuh priporočila, naj vsi odgovorni upoštevajo, da mora biti strokovno in učinkovito delo z družino glavno vodilo pri razreševanju stisk otrok zaradi bivanja v neprimernem družinskem okolju, tako pred in po morebitnem odvzemu otroka staršem (stalna naloga).	MDDSZ, VSI RESORJI, MIZŠ	stalna naloga	<p>MDDSZ: Iz Družinskega zakonika, ki se v celoti uporablja od 15. 4. 2019, izhaja, da lahko ukrep odvzema otroka staršem in namestitev k drugi osebi, v rejništvo ali zavod traja največ tri leta, razen če sodišče izreče ukrep podaljša.</p> <p>Glede opozorila o možnih težavah pri vračanju otroka iz rejništva v matično družino v primeru, če ima rejnik interes posvojiti otroka pojasnjujemo, da problematiki razločevanja med rejništvom in posvojitve tako na ministrstvu kot na centrih za socialno delo posvečamo posebno pozornost že v samem postopku priprave kandidatke in kandidatov na rejništvo (torej še pred pridobitvijo dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti). V Strokovnih smernicah za delo centrov za socialno delo na področju rejništva je celo poglavje namenjeno temu vprašanju.</p> <p>V okviru rejništva je vzpostavljen sistem kontinuiranega sodelovanja z vsemi vpletenimi od namestitve otroka v rejništvo pa do zaključka rejništva.</p> <p>MIZŠ: Zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega ter delovnega okolja je eden glavnih ciljev MIZŠ, prav tako je bil s tem namenom spremenjen 2.a člen ZOFVI, ki predpisuje ničelno toleranco do vseh oblik nasilja.</p>
42 (2019)	Varuh priporočila, naj vsi odgovorni, zlasti pa sodišča, brez nepotrebne odlašanja sprejmejo vse potrebne ukrepe za redno izvajanje stikov med otrokom in starši, če ti ne živijo več skupaj, razen če sodišče ugotovi, da za omejitev stikov obstajajo tehtni razlogi (stalna naloga).	MP, MDDSZ	stalna naloga	<p>Priporočilo se v delu ne nanaša na pristojnosti vlade.</p> <p>MP: Na MP smo v okviru svojih pristojnosti navedeno priporočilo upoštevali pri pripravi procesne zakonodaje, ki je v pristojnosti ministrstva. Tako Zakon o nepravdnem postopku (ZNP-1), že med uvodnimi določbami, nalaga vsem udeleženi hitro postopanje in na prvo mesto postavlja varstvo pravic udeležencev nepravdnih postopkov. Sodišče, udeleženci sami in druge osebe, ki sodelujejo v postopku, si morajo skladno z določbo prvega odstavka 6. člena ZNP-1 ves čas postopka prizadevati, da se pravice in pravni interesi udeležencev čim prej ugotovijo in zavarujejo. Poleg tega mora sodišče po uradni dolžnosti ukreniti vse, da se zavarujejo pravice in pravni interesi otrok in oseb, ki zaradi motnje v duševnem razvoju ali težav v duševnem zdravju ali drugih okoliščin niso sposobne, da bi same skrbele za svoje pravice in interese (drugi odstavek 6. člena ZNP-1). Prav v postopkih za ureditev osebnih stanj in družinskih razmerij plačilo sodne takse tudi ni procesna predpostavka (44. člen ZNP-1), kar pomeni, da sodišče v primeru, da sodna taksa ni</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>bila plačana, pošlje taksnemu zavezancu plačilni nalog, samo pa začne z opravo procesnih dejanj. V postopkih za varstvo koristi otroka, med katere sodi tudi postopek, v katerem se odloča o otrokovih stikih, ne glede na to ali se to vprašanje rešuje samostojno ali skupaj z zakonskim sporom ali sporom o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva, mora sodišče prvi narok razpisati v 45 dneh od prejema predloga za začetek postopka oziroma v osmih dneh po prejemu mnenja centra za socialno delo, izvedenec, če je postavljen, pa mora mnenje izdelati v 60 dneh od prejema sklepa o postavitvi (dopolnitev mnenja pa v roku 15 dni). Tako že izpostavljene določbe napotujejo na hitro postopanje sodišča oziroma preprečujejo nepotrebno odlašanje tudi pri sprejemanju odločitev povezanih z izvajanjem stikov med otrokom in starši, ki ne živijo več skupaj.</p> <p>Posebna določba o tem, da se postopek za urejanje stikov in spremembo odločitve v primeru spremenjenih okoliščin začne na predlog enega ali obeh staršev, otrokovega skrbnika, otroka, ki je dopolnil 15 let, če je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, ali centra za socialno delo (prvi odstavek 102. člena ZNP-1), skozi širok krog predlagateljev postopka omogoča hiter dostop do sodišča. Poleg tega lahko sodišče tovrsten postopek začne tudi po uradni dolžnosti. Učinkovitost izvajanja odločitev sodišča v zvezi z izvajanjem stikov pa zagotavlja tudi določba 103. člena ZNP-1, po kateri lahko sodišče v sklepu, s katerim odloči o otrokovih stikih, izreče tudi denarno kazen za primer, če starši ne ravnajo v skladu s tem sklepom. Denarna kazen se izreče v skladu z določbami zakona, ki ureja izvršbo, o izvršbi glede obveznosti, kaj storiti, dopustiti ali opustiti.</p> <p>Če je pomembno, da sodišča v teh postopkih odločajo brez nepotrebne odlašanja, pa je za redno izvajanje stikov nadalje pomembno tudi, da se v primerih, ko starši odločbe sodišča ne spoštujejo oziroma je ne izvršijo prostovoljno, brez nepotrebne odlašanja v izvršilnem postopku doseže tudi izvršitev izdane sodne odločbe o stikih. V posebnem dvajsetem a) poglavju Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) je urejena izvršba v zadevah glede osebnih stikov z otroki. Skladno z določbo 238.f člena ZIZ se sodna odločba glede pravice do osebnih stikov z otrokom izvrši po določbah prvega, drugega, tretjega in petega odstavka 226. člena ZIZ, saj gre tudi v teh primerih za dejanja, ki jih more opraviti le tisti od staršev, pri katerem otrok je. V izjemnih in posebej utemeljenih primerih, ko je to nujno za zagotovitev varstva koristi otroka, izvršba z izrekanjem denarnih kazni pa ni bila uspešna, sodišče dovoli opravo izvršbe tako, kot je določeno v 238.e členu ZIZ, ki določa neposredno izročitev. Izvršba se v teh primerih opravi tako, da se otroka odvzame osebi, pri kateri je otrok v času opravljanja izvršbe, ter ga izroči osebi, ki je po sodni odločbi upravičena do stika. Le v posebnih primerih lahko sodišče izvršitev odločbe o stiku odloži. Gre za primere, ko ob opravi izvršbe z neposredno izročitvijo strokovno usposobljeni delavec (drugi odstavek 238.e člena ZIZ), ugotovi, da otrok nasprotuje stikom s staršem, ki je upravičen do stikov in če oceni, da izvršba z odvzemom in izročitvijo otroka ne bi bila v skladu z varstvom</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>interesov otroka. Tedaj lahko izvršitelj odstopi od oprave izvršilnega dejanja in o razlogih za to obvesti sodišče, ki opravlja izvršbo. Če sodišče nato ugotovi, da otrok nasprotuje stikom s staršem, ki je upravičen do stikov in če oceni, da izvršba ne bi bila v skladu z varstvom interesov otroka, lahko na predlog strokovno usposobljenega delavca, centra za socialno delo ali osebe, proti kateri se opravlja izvršba, odloži izvršbo za čas največ treh mesecev. Sodišče pa na predlog centra za socialno delo ali osebe, proti kateri se opravlja izvršba, izvršbo odloži tudi v primeru, če je pred pristojnim organom sprožen postopek za spremembo odločbe o osebnih stikih in če ugotovi, da bi oprava izvršbe bila v nasprotju z varstvom koristi otroka.</p> <p>Čeprav izven resorne pristojnosti Ministrstva za pravosodje, pa je v zvezi z vprašanjem omejevanja pravice do stikov in priporočila v smeri, da morajo za tak ukrep obstajati tehtni razlogi, nujno izpostaviti še določbo šestega odstavka 141. člena Družinskega zakonika (DZ), po kateri lahko sodišče pravico do stikov odvzame ali omeji le v skladu s 173. členom DZ. Tako sodišče enemu ali obema od staršev, pa tudi osebi, ki je s sodno odločbo ali sodno poravnavo pridobila pravico do stikov z otrokom, omeji ali odvzame pravico do stikov, (le) če je otrok zaradi teh stikov ogrožen in je mogoče le z omejitvijo ali z odvzemom pravice do stikov v zadostni meri zavarovati njegove koristi. Sodišče lahko tudi odloči, da se stiki ne izvajajo z osebnim srečanjem in druženjem, ampak drugače, če je le tako mogoče varovati korist otroka. Odločitev o izvajanju stikov z otrokom pod nadzorom pa je skladno z določbo drugega odstavka 173. člena DZ dopustna le z začasno odredbo po 163. členu DZ.</p> <p>MDDSZ: Družinski zakonik izrecno določa, da se upravne in sodne zadeve na področjih, ki jih ureja zakonik, rešujejo prednostno.</p> <p>MIZŠ: Zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega ter delovnega okolja je eden glavnih ciljev MIZŠ, prav tako je bil s tem namenom spremenjen 2.a člen ZOFVI, ki predpisuje ničelno toleranco do vseh oblik nasilja.</p>
43 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zaradi izpolnitve obveznosti iz četrtega odstavka 163. člena Družinskega zakonika, na podlagi katerega mora zagotoviti prostorske in kadrovske pogoje za zagotavljanje stikov pod nadzorom, čim prej zagotovi ustrezne dopolnitve Pravilnika o	MDDSZ	delno realizirano	<p>Na MDDSZ smo v času procesa spremembe organizacijske strukture centrov za socialno delo zagotovili možnost za vzpostavitev dodatnih pogojev za izvajanje stikov pod nadzorom na način, da je vsem centrom za socialno delo, ki so podali vlogo za povečanje prostorskih pogojev za potrebe vzpostavitve prostora za izvajanje stikov pod nadzorom, to odobril. Tudi na podlagi teh vlog je bil delovni skupini, ki pripravlja spremembe Pravilnika o minimalnih tehničnih zahtevah za izvajalce socialnovarstvenih storitev, podan predlog za dopolnitev Pravilnika, da se le-ta pri opredelitvi prostorov za CSD dopolni tudi s prostorom za izvajanje stikov pod nadzorom.</p> <p>Poleg tega je MDDSZ tudi v letu 2019 nadaljeval s kadrovske krepitvami centrov za socialno delo (v letu 2017: 62 pripravnikov z zagotovitvijo sredstev financiranja teh zaposlitev tudi v prihodnjih letih, ter dodatnimi 20 zaposlitvami strokovnih delavcev in sodelavcev, v letu 2018:</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	minimalnih tehničnih zadevah za izvajalce socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, št. 67/06) zaradi zagotavljanja primerne prostora za stike mladoletnih oseb pod nadzorom na centrih za socialno delo.			dodatnih 36 zaposlitev na CSD ter zaposlitve novih, območnih direktorjev CSD), in sicer je centrom za socialno delo zagotovil 73 dodatnih zaposlitev strokovnih delavcev in sodelavcev, med katerimi je bilo 16 zaposlitev namenjenih za krepitev centrov za socialno delo zaradi začetka uporabe Družinskega zakonika, v pristojnosti direktorjev centrov za socialno delo pa je, da določijo, kako bodo organizirali delo strokovnih delavcev, odvisno od potreb vsakega posameznega CSD
44 (2019)	Varuh priporoča poenotenje minimalnih standardov zagotavljanja varnosti zaposlenih na vseh centrih za socialno delo in predlaga, naj se vsi centri za socialno delo seznanijo z enotnim Protokolom za zagotavljanje varnosti na centrih za socialno delo, ki ga je sprejel MDDSZ, ter ga pri svojem delu upoštevajo v korist zaposlenih in uporabnikov.	MDDSZ	realizirano	<p>MDDSZ je v letu 2019 centre za socialno delo pozval, da sprejmejo ustrezne varnostne protokole, da bi bila stopnja zaposlenih in s tem varovanje enotno urejeno. MDDSZ je pri tem opredelil minimalni standard zagotavljanja varnosti zaposlenih na CSD, to je t.i. panic stikalo, ki mora biti zagotovljen tako na sedežu CSD kot na njegovih enotah. Skladno z navodilom MDDSZ je delovna skupina predstavnikov centrov za socialno delo pod vodstvom direktorice CSD Ljubljana v oktobru 2019 pripravila Enotni protokol za zagotavljanje varnosti na CSD, ki so ga posamezni CSD lahko prilagodili oziroma dopolnili glede na svoje specifične potrebe ter z njim seznanili svoje zaposlene.</p> <p>Z vidika varnosti in zdravja pri delu, nasilja tretjih oseb na delovnem mestu, zaposlenih na CSD, je MDDSZ izpostavilo tudi 23. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1), ki določa, da mora delodajalec na delovnih mestih, kjer obstaja večja nevarnost za nasilje tretjih oseb, poskrbeti za ustrezno ureditev delovnega mesta in opremo, ki tveganje za nasilje zmanjšata ter omogočata dostop pomoči na ogroženo delovno mesto. Delodajalec je dolžan načrtovati postopke za primere nasilja in seznaniti z njimi delavce, ki na takih delovnih mestih delajo. Za zagotavljanje varnosti v primeru nasilja s strani tretjih oseb na delovnem mestu je zgoraj omenjena delovna skupina pripravila protokol v obliki Smernic za preprečevanje in premagovanje nasilja s strani tretjih oseb ter Navodila za ravnanje uslužbencev centra za socialno delo v primeru nasilja s strani tretjih oseb na delovnem mestu. Na CSD sicer so in še potekajo različna izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v zvezi s tveganji in preventivnimi postopki za zagotavljanje varnosti, poleg tega pa so v letu 2019 vsi CSD za zaposlene zagotovili še izvedbo izobraževanj na temo komuniciranja s težavnimi strankami, s čimer se zagotavlja, da so zaposleni seznanjeni s tveganji in se seznanjajo s primernimi ravnanji v primerih groženj s strani njihovih uporabnikov.</p> <p>MDDSZ je nadalje delovno skupino pozval, da na primeru CSD Ljubljana pripravi tudi načrt razvoja varnosti na centrih za socialno delo, ki je bil pripravljen v dveh delih, in sicer pregled stanja in usposabljanje zaposlenih ter z vidika varnostne opreme in ocenitve stroškov izvedbe posameznih oblik varovanja (npr. fizično varovanje, detektorji, povezava na varnostni dežurni center), realizaciji posameznih točk pa je odvisna od zagotovitve dodatnih sredstev, s katerimi pa MDDSZ ne razpolaga.</p>
45 (2019)	Varuh priporoča, naj sodišča			Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	upoštevajo, da je odločanje kazenskega sodišča o dovolitvi stikov pripornika lahko vezano izključno na konkretne razloge, zakaj je posameznik v priporu, in da je omejevanje stikov z najožjimi družinskimi člani dopustno le, če je to sorazmerno z razlogi za omejevanje zaradi vodenja in poteka kazenskega postopka (stalna naloga).			
46 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj v sodelovanju z MIZŠ zagotovi, da bo morebitno ločevanje sorojencev jasno strokovno in pravno utemeljeno (stalna naloga).	MDDSZ, MIZŠ	stalna naloga	MDDSZ: MDDSZ se strinja s stališčem Varuha; pri tem gre za izvajanje pravice do spoštovanja družinskega življenja iz 8. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki je po stališču Evropskega sodišča za človekove pravice priznana tudi sorojencem. V skladu z Družinskim zakonikom, ki se v celoti uporablja od 15. 4. 2019, odločanje o namestitvi otroka v katero od oblik institucionalnega varstva (rejništvo, zavod) ni več v pristojnosti centrov za socialno delo temveč sodišč, ki so ravno tako dolžna spoštovati konvencijske določbe.
47 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport nemudoma zagotovi ustrezno usposobljene osebe za stalno delo z otroki z avtizmom, saj za ta namen spremljevalec v sedanjem pomenu ni ustrezen.	MIZŠ	realizirano	Julija 2020 je ministrstvo, pristojno za izobraževanje, Vladi RS posredovalo predlog novega Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju.
48 (2019)	Varuh priporoča, naj sodišča pri odločanju o prepovedi približevanja starša otroku upoštevajo tudi otrokovo največjo korist (stalna naloga).			Priporočilo se v delu ne nanaša na pristojnosti Vlade. MP: MP je v okviru svojih pristojnosti pri pripravi ZNP-1 upoštevalo tudi priporočilo varuha, da sodišče pri odločanju o prepovedi približevanja starša otroku upošteva tudi otrokovo največjo korist. V postopku za varstvo koristi otroka sodišče v sodnih vpisnikih po uradni dolžnosti preveri, ali so bili za varstvo koristi otroka ali drugih družinskih članov že izrečeni ukrepi po družinskem zakoniku, zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije, zakonu, ki ureja kazenski postopek, in po zakonu, ki ureja preprečevanje nasilja v družini (95. člen ZNP-1). Prepoved približevanja starša otroku lahko sodišče izreče skladno z določbami Zakona o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/08, 68/16 in 54/17 – ZSV-H, v nadaljevanju: ZPND). Otroci v tovrstnih postopkih

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>uživajo posebno varstvo in skrb (4. člen ZNPD). Organi in organizacije (tudi sodišča) so dolžni izvesti vse postopke in ukrepe, ki so potrebni za zaščito žrtve glede na stopnjo njene ogroženosti in zaščito njenih koristi in pri tem zagotoviti spoštovanje integritete žrtve. Če pa je žrtev nasilja otrok, imajo koristi in pravice otroka prednost pred koristmi in pravicami drugih udeleženk oziroma udeležencev postopka (5. člen ZPND). Žrtev nasilja pa ima tudi pravico do zagovornika, ki v skladu s posebnimi predpisi štiti žrtvine koristi v postopkih in aktivnostih, ki jo zadevajo (8. člen ZPND).</p> <p>Sodišče staršu kot povzročitelju nasilja, ki je otroka (žrtev) telesno poškodoval, ali mu je prizadejal škodo na zdravju, ali je drugače protipravno posegel v njegovo dostojanstvo ali druge osebnostne pravice, v skladu z 19. členom ZPND zlasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepove vstopiti v stanovanje, v katerem živi žrtev; - prepove zadrževati se v določeni bližini stanovanja, v katerem živi žrtev; - prepove zadrževati in približevati se krajem, kjer se žrtev običajno nahaja (na primer delovno mesto, šola, vrtec ...); - prepove navezovati stike z žrtvijo na kakršenkoli način, vključno s sredstvi za komuniciranje na daljavo in tudi prek tretjih oseb; - prepove vzpostaviti vsakršno srečanje z žrtvijo; - prepove objavljati osebne podatke žrtve, dokumentov iz sodnih in upravnih spisov in osebnih zapisov, ki se nanašajo na žrtev; - odloči o prepustitvi stanovanja v skupni uporabi žrtvi v skladu z 21. členom ZPND. <p>Zaradi zagotavljanja varstva otroka pa lahko sodišče poleg navedenih ukrepov iz 19. člena skladno z 20. členom ZPND tudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepove prehod državne meje otroku, razen s posebej določeno osebo, organom ali organizacijo; - predlaga odvzem osebnega dokumenta otroka v skladu z zakonom; - prepove izdajo osebnega dokumenta otroku na podlagi vloge enega ali obeh staršev ali tretje osebe; - prepove vročitev osebnega dokumenta otroka enemu ali obema staršema ali tretji osebi; - odloči o nujnem zdravniškem pregledu otroka ali zdravljenju otroka in o drugih zdravstvenih

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>posegih.</p> <p>Kadar je žrtev otrok, se postopek začne na predlog otroka, starejšega od 15 let, staršev oziroma enega od staršev, če jim ni odvzeta starševska skrb, skrbnika ali centra za socialno delo (drugi odstavek 22.b člena ZPND). Sodišče pa pri odločanju v postopkih iz tega zakona upošteva tudi otrokovo mnenje, če ga je otrok izrazil sam ali po osebi, ki ji zaupa in jo je sam izbral, in če je sposoben razumeti njegov pomen in posledice. Če so ukrepi po tem zakonu izrečeni zaradi varstva otroka, spremlja njihovo izvajanje center za socialno delo, ki izvede tudi vse druge potrebne ukrepe za varstvo otroka v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja (22. g člen ZPND).</p> <p>Na nek način podobno kot prepoved približevanja učinkuje za starše tudi odločitev, da se jih ne seznanjajo z namestitvijo otroka. Po določbi 178. člena DZ lahko center za socialno delo ali sodišče prav zaradi varstva koristi otroka odloči, da se enega ali oba od staršev ne seznanjajo s tem, kam bo otrok nameščen. V tem primeru se izvirnik odločbe z navedbo osebe, h kateri bo otrok nameščen, in z imenovanjem rejnika, druge osebe ali zavoda zapečati, vroča pa se prepis odločbe brez navedbe, kam je otrok nameščen (prvi odstavek 111. člena ZNP-1). Pri odločanju v postopkih po ZNP-1 pa morajo sodišča skladno z drugim odstavkom 6. člena ZNP-1 celo po uradni dolžnosti ukreniti vse, da se zavarujejo pravice in pravni interesi otrok.</p>
49 (2019)	Varuh centrom za socialno delo priporoča, naj v primerih nasilja v družini posebno varstvo namenijo zaščiti otrok ter postopke in ukrepe, ki jih določa Zakon o preprečevanju nasilja v družini, izpeljejo skrbno in čim hitreje (stalna naloga).	MDDSZ	stalna naloga	<p>Otroci, žrtve nasilja, so deležni posebne in prednostne obravnave v vseh postopkih. Zanje se na CSD v načrtu pomoči predvidijo tudi ukrepi za varstvo otroka po predpisih, ki urejajo družinska razmerja. CSD ima zakonsko dolžnost in pooblastila, da ga zaščiti pred nadaljnjim ogrožanjem oziroma zlorabljanjem.</p> <p>Bolj celostna in specialistična obravnava otrok, žrtve nasilja v družini v vseh regijah države bo ena od pomembnejših prioritet nove Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami.</p>
2.9	Tujci (2019: str. 128)			
50 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj čim prej stori vse v okviru svojih pristojnosti za zakonodajne spremembe, ki bi pomenile prenos Direktive (EU) 2016/801 v celoti v nacionalni pravni red.	MNZ	Delno realizirano	MNZ pojasnjuje, da se direktiva prenaša s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (EVA 2018-1711-0004), ki je v zaključni fazi priprave.
51 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za notranje zadeve, Ministrstvu za	MNZ, MZZ	Nerealizirano	MNZ: Sklep Varuha, da je v konvenciji KZŠOBD podana širša definicija apatridnosti, v sami konvenciji nima podlage. KZŠOBD nudi zaščito »osebam, ki bi sicer bile brez državljanstva«,

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	<p>zunanje zadeve in Vladi Republike Slovenije, naj ob upoštevanju 75. člena ZZZ-1 v letu 2020 storijo vse potrebno za začetek postopka ratifikacije Konvencije Združenih narodov o zmanjšanju števila oseb brez državljanstva, Državnemu zboru pa, naj po predlogu Vlade Republike Slovenije čim prej sprejme zakon o ratifikaciji omenjene konvencije.</p>			<p>vendar pa iz uporabe tega termina ni moč sklepati, da ga definira širše kot KSOBD. Sama konvencija namreč ne podaja definicije apatridnosti (glej tudi https://www.refworld.org/pdfid/533a754b4.pdf), pač pa uporablja termin »oseba, ki bi bila brez državljanstva«.</p> <p>Prav tako po mnenju ministrstva ravno zaradi vsebine prvega dela prvega odstavka 10. člena konvencije, navedene zgoraj, ni moč sklepati na obveznost države pogodbenice, kot v nadaljevanju navaja Varuh, da je Republika Slovenije v primeru pristopa k navedeni konvenciji dolžna urediti status osebam, ki so prispele v Republiko Slovenijo in tu ostale brez državljanstva.</p> <p>Sukcesija, ki nastopi kot posledica spremembe teritorialne suverenosti države, je lahko delna ali pa popolna. Na ozemlju bivše SFRJ je nastopila popolna sukcesija - razpad skupne države SFRJ in nastanek novih mednarodno pravnih subjektov, kar je vplivalo tudi na državljanski status oseb, ki so pred razpadom imele državljanstvo ene izmed držav države, ki je razpadla. V segmentu pravnih posledic sukcesije v odnosu do državljanstva je v mednarodni praksi sprejetih več načel, Republika Slovenija je sledila načelu pravne kontinuitete in prostovoljnosti in osebam z državljanstvom države predhodnice omogočila pridobitev slovenskega državljanstva neposredno ob uveljavitvi Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (določba 40. člena Zakona o državljanstvu) ter ob spremembi (določba 19. člena ZDRS-Č) pod olajšanimi pogoji, pri čemer je kot navezno okoliščino določila dejansko bivanje na območju Republike Slovenije kot enega izmed elementov, ki kaže na pravno vez z državo naslednico, kot enega izmed postulatov državljanstva.</p> <p>Vodilno načelo, ki ga zasleduje konvencija, katere ratifikacijo predlaga Varuh v poročilu 2019, načelo preprečevanja apatridije, je vgrajeno v Zakon o državljanstvu, tako z določbami, ki zasledujejo cilj preprečevanja apatridnosti pri otrocih, ki pridobijo državljanstvo po rodu (ius sanguinis, ius soli) ali pa v postopku naturalizacije, z določbami, ki zasledujejo pridobitev državljanstva v postopkih naturalizacije in nenazadnje tudi z določbami, ki zasledujejo preprečevanje apatridnosti v postopkih prenehanja državljanstva na podlagi volje posameznika.</p> <p>Niti navedena konvencija niti Zakon o državljanstvu Republike Slovenije nimata posebnih določb glede dokazovanja apatridnosti. Ker ZDRS nima posebnih procesnih določb, naturalizacijski postopek poteka po pravilih in v skladu s standardi, ki jih določa Zakon o splošnem upravnem postopku, v postopkih se sledi splošnim določbam o dokazovanju te okoliščine (apatridnosti) in na tak način omogoča uveljavljanje pravice do spremembe državljanstva v postopkih naturalizacije, ki je varovana s Splošno deklaracijo človekovih pravic osebam brez državljanstva. MNZ podarja, da v letu 2019 ni prejelo nobene pobude Varuha, ki bi naslavljala možnost rešitve državljanškega statusa oseb, za katere Varuh ocenjuje, da bi bili ustrezno varovani s KZŠOBD.</p> <p>Vlada Republike Slovenije je priporočilo Urugvaja (na interaktivnem dialogu v okviru</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				univerzalnega periodičnega pregleda stanja človekovih pravic 12. 11. 2019 v Ženevi), naj preuči možnost ratifikacije KZŠOBD vzela na znanje. MNZ se namreč zaveda, da segment zaščite ranljivih skupin, tudi skupine oseb, na katero opozarja Varuh, terja posebno skrb in presojo ali je v preteklosti urejena razmerja morda potrebno spreminjati oz. dopolnjevati oz. jih nadgraditi.
52 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj še v letu 2020 pripravi predlog sprememb, da bo zakonsko besedilo izrecno določalo, da imajo imetniki dovoljenja za začasno prebivanje iz drugih utemeljenih razlogov prosti dostop do trga dela (kar zajema tudi pravico do vpisa v evidenco brezposelnih oseb).	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Ministrstvo je priporočilo skrbno preučilo ter na podlagi analize potreb in delovanja slovenskega trga dela ter nepredvidenih posledic sprejema predlaganega ukrepa ocenjuje, da v tem trenutku priporočilo ni sprejemljivo oziroma ustrezno.
53 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj še v letu 2020 pripravi predlog sprememb oziroma dopolnitev ZČmIS, da bodo ustrezno urejena procesna vprašanja, povezana z izdajo potrdil A1 na podlagi 13. člena Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uskladitvi sistemov socialne varnosti.	MDDSZ	realizirano	Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS) je že v pripravi, in sicer v zadnji fazi, za katerega skončanje se predvideva v mesecu novembru 2020. ZČmIS posebej ureja 13. člen Uredbe 883/2004 ES, ki pa je z ostalimi člani medresorske delovne skupine za spremembo omenjenega zakona usklajen.
2.10	Enakost pred zakonom in prepoved diskriminacije (2019: str. 139, 2018: str. 65)			
54 (2019)	Varuh priporoča, naj medresorska delovna skupina za preučitev pravne ureditve spremembe oziroma pravnega	MDDSZ	delno realizirano	Medresorska delovna skupina se je do sedaj srečala na dveh sejah, in sicer dne 6. 11. 2019 in dne 24. 6. 2020. V vmesnem času je bila pripravljena primerjalno pravna analiza ureditev pravnega priznanja spola v drugih državah in analiza situacije v Sloveniji, ki bo posredovana v komentar vsem relevantnim deležnikom. Po prejemu dopolnitev se bo skupina ponovno sestala z namenom

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	priznanja spola v Republiki Sloveniji delo konča že v letu 2020 ter da še v istem letu pristojno ministrstvo pripravi predlog zakona, ki bo urejal pravno priznanje spola.			sprejetja ugotovitev, ki bodo podlaga za pravno ureditev področja.
55 (2019)	Varuh priporoča, naj (po zgledu dobre prakse Ministrstva za pravosodje, ki je začelo pripravljati analizo dostopnosti sodišč že v letu 2017) Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport nemudoma začne z analizo dostopnosti srednjih in osnovnih šol za invalide ter na tej podlagi izdela uresničljiv načrt za zagotovitev dostopnosti teh objektov, v katerem bosta predvidena tudi časovni in finančni načrt izvedbe ukrepov.	MIZŠ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport je v letošnjem letu že pripravilo vprašalnik o stanju infrastrukture na področju zavodov za vzgojo in izobraževanje (objektov, IKT in druge opreme), zaradi ugotavljanja izpolnjevanja prostorskih normativov, ki zagotavljajo izvajanje sodobnega učnega procesa. Med drugim je predmet vprašalnika tudi dostopnost objektov za gibalno ovirane osebe.</p> <p>Za področje vrtcev, osnovnih šol, podružničnih šol, osnovnih šol s prilagojenim programom, glasbenih šol in CŠOD-jev je v teku poziv k izpolnitvi vprašalnika, za področje srednjih šol, dijaških domov, visokošolskih in javnih raziskovanih zavodov pa so podatki že pridobljeni in je analiza stanja infrastrukture v teku.</p> <p>Na podlagi prejetih vprašalnikov se izdela analiza stanja in ocena potreb. Za področje srednjega šolstva bo pripravljen finančni in časovni načrt, realizacija pa bo odvisna od zagotovitve proračunskih sredstev MIZŠ v naslednjih letih.</p> <p>Na področju predšolske vzgoje in osnovnega šolstva je zagotovitev dostopnosti teh objektov v pristojnosti lokalnih skupnosti.</p>
56 (2019)	Ob upoštevanju dolgotrajnosti reševanja dostopnosti Gimnazije Bežigrad in dejstva, da v širši slovenski osrednji in zahodni regiji nobena gimnazija, ki izvaja program mednarodne mature, ni fizično dostopna za invalide, Varuh priporoča MIZŠ, naj v proračunu nemudoma zagotovi sredstva za izvedbo odprave grajenih ovir na Gimnaziji Bežigrad.	MIZŠ	delno realizirano	<p>Na MIZŠ se problematike zagotavljanja dostopnosti za gibalno ovirane močno zavedamo in načrtujemo ureditev problematike v sklopu zagotovitve dodatnih prostorov za Mednarodno šolo Gimnazije Bežigrad.</p> <p>Proračunska sredstva za izvedbo investicije smo načrtovali ob pripravi proračuna za leti 2020 in 2021, vendar pa je bil obseg zagotovljenih sredstev za financiranje investicij v srednje šolstvo za leti 2020 in 2021 glede na stanje v prejšnjih letih močno skrčen, naknadno pa so bila sredstva zmanjšana še zaradi zagotavljanja sredstev za COVID-19 ukrepe v marcu 2020. Iz integralnih sredstev proračuna je tako možno financiranje šele po letu 2022.</p> <p>Investicijo v izgradnjo dodatnih prostorov za Mednarodno šolo Gimnazije Bežigrad, ki bo zajemala tudi zagotovitev dostopa za gibalno ovirane na območju Gimnazije (npr. izgradnja dvigala z dostopom v vse etaže) si na MIZŠ prizadevamo uvrstiti v proračun tudi s pomočjo financiranja iz EU skladov, investicija pa je s sklepom Vlade uvrščena tudi na seznam pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
57 (2019)	Varuh priporočila Ministrstvu za kulturo, naj sprejeme ustrezne strategije in po potrebi tudi zakonodajne ukrepe ter zagotovi finančne spodbude za izboljšanje dostopnosti televizijskega programa za slepe in slabovidne.	MK	stalna naloga	<p>V skladu z Zakonom o medijih MK vsako leto izvede javni razpis za izbor kulturnih projektov za razširjanje programskih vsebin, namenjenih senzorno oviranim v njim prilagojenih tehnikah, ter za razvoj tehnične infrastrukture, namenjene senzorno oviranim.</p> <p>RTV Slovenija v skladu z Zakonom o Radioteleviziji Slovenija v svojih radijskih in televizijskih programih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvaja programske vsebine, namenjene slepim in slabovidnim ter gluham in gluhonemim v njim prilagojenih tehnikah; - posebno pozornost posveča invalidom in z njimi povezanim vsebinam; - podpira razširjanje programskih vsebin, namenjenih gluham ter slepim, v njim prilagojenih tehnikah.
58 (2019)	Varuh priporočila Vladi Republike Slovenije, naj pripravi predlog z vidika človekovih pravic skladnejše zakonske ureditve pravice do socialnovarstvenih prejemkov tujcev, ki imajo v Republiki Sloveniji sicer le dovoljenje za začasno prebivanje, vendar so z državo pomembno povezani; hkrati naj predlog nove ureditve na tem področju odpravi diskriminacijo otrok, katerih starš ima le dovoljenje za začasno prebivanje.	MDDSZ, VLADA	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MDDSZ meni, da je zakonodaja s področja prejemanja socialnovarstvenih prejemkov ustrezno urejena.</p> <p>Stališče MDDSZ je, da Republika Slovenija ni dolžna zagotoviti pravice do denarne socialne pomoči, če gre za osebe, ki so v skladu z migracijsko politiko na njeno ozemlje vstopile z določenim namenom in za določen čas (ki ni nujno zaposlitev), pri čemer sredstva za izplačevanje denarne socialne pomoči zagotavljajo delovno aktivni državljani Republike Slovenije. Dodatno. S tem, ko Republika Slovenija pogojuje vstop na njeno ozemlje za določen čas in za določen namen ter izdajo prvega dovoljenja za začasno prebivanje, z zagotovljenimi osnovnimi sredstvi za preživetje in ustreznim zdravstvenim zavarovanjem, posredno pogojuje tudi upravičenost do denarne socialne pomoči. Tujec z dovoljenjem za začasnim prebivališčem mora namreč za bivanje v Republiki Sloveniji imeti zagotovljena sredstva za osnovno preživetje, drugače izgubi pravico do bivanja v Republiki Sloveniji in posledično do denarne socialne pomoči sploh ne more biti upravičen. Torej četudi bi se pogoj za upravičenost do denarne socialne pomoči razširil na tujce z začasnim prebivališčem, ti do denarne socialne pomoči za čas izdaje prvega dovoljenja za začasno prebivanje ne bi bili upravičeni, saj morajo za pridobitev začasnega prebivališča imeti zagotovljena sredstva za osnovno preživetje oziroma če se ugotovi, da le-teh nimajo, do začasnega prebivanja v Republiki Sloveniji niso več upravičeni.</p> <p>Sprejem ureditve, po kateri bi bili do denarne socialne pomoči upravičeni tudi tujci z začasnim prebivališčem, bi prinesel tudi dodatno finančno obremenitev za proračun Republike Slovenije. Če bi bil predlog utemeljen, bi to v skladu z načelom enakosti pred zakonom pomenilo, da bi morali biti do denarne socialne pomoči upravičeni tudi slovenski državljani z začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, kar bi posledično povečalo krog upravičencev do denarne socialne pomoči in</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>finančno breme države.</p> <p>Po mnenju MDDSZ položaj tujcev (državljeni EU ali državljani tretjih držav), ki imajo v RS samo začasno prebivališče in pri katerih je mogoče ugotoviti močnejšo vez z RS, tudi ni enak položaju državljanov RS, ki imajo stalno prebivališče v RS. Prvi morajo namreč za razliko od drugih za bivanje v Republiki Sloveniji, kar je eden izmed osnovnih pogojev za upravičenost do denarne socialne pomoči (ta se dodeli za čas dejanskega bivanja v RS), imeti zagotovljena sredstva za osnovno preživetje. Poudarjamo še, da tudi državljani RS, ki imajo v RS samo začasno prebivališče, do denarne socialne pomoči niso upravičeni.</p>
59 (2019)	<p>Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj v zvezi z vpisom v evidenco brezposelnih oseb prouči bistveno slabšo obravnavo državljanov t. i. tretjih držav v primerjavi z državljani držav članic EU, EGP ali Švicarske konfederacije in nato po potrebi tudi poskrbi za ustrezne spremembe v zvezi s tem.</p>	MDDSZ	realizirano	<p>Upošteva evropski pravni red, ni mogoče enačiti pravnega položaja državljanov tretjih držav in državljanov drugih držav članic EU, EGP in Švicarske konfederacije. Slednji so v pravicah in obveznostih, določenih z ZUTD, izenačeni s slovenskim državljani. Za državljane EU velja Uredba (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji, ki je neposredno uporabljiva in določa enako pomoč, kot jo zavodi za zaposlovanje te države zagotavljajo svojim državljanom, ki iščejo zaposlitev (te osebe so torej deležne vsaj enake pomoči, kot jo zavodi za zaposlovanje zagotavljajo slovenskim državljanom). Glede državljanov tretjih držav pa je v Direktivi 2011/98/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici zapisano, da so deležni enakega obravnavanja kot državljani države članice glede svetovalnih storitev s strani zavoda za zaposlovanje. Brezposelni državljani tretjih držav, vpisani v katero koli od evidenc zavoda (evidenco brezposelnih oseb ali evidenco iskalcev zaposlitve), so v času vodenja v evidenci glede svetovalnih storitev enako obravnavani ne glede na državljanstvo in jezik. V skladu s 3. členom ZUTD ima vsaka brezposelna oseba poleg dostopa oziroma pravice do svetovanja in pomoči v potrebnem obsegu, da se prepreči in odpravi njena brezposelnost, tudi obveznost, da k odpravi lastne brezposelnosti aktivno prispeva.</p>
2.11	<p>Varstvo dostojanstva, osebnostnih pravic ter varnosti in zasebnosti (2019: str. 144, 2018: str. 91)</p>			
60 (2019)	<p>Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje, naj čim prej pripravi predlog zakona, ki bo pomenil prenos Direktive (EU) 2016/680 v nacionalni pravni red.</p>	MP	realizirano	<p>Predlog Zakona o varstvu osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih dejanj (EVA 2020-2030-0006) je Vlada RS sprejela dne 10. 9. 2020.</p>
61 (2019)	<p>Varuh priporoča Ministrstvu za</p>	MP,	delno	<p>S sprejetjem Predloga Zakona o varstvu osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	pravosodje, Ministrstvu za zunanje zadeve in Vladi Republike Slovenije, naj ob upoštevanju 75. člena ZZZ-1 v letu 2020 storijo vse potrebno za začetek postopka ratifikacije Protokola o spremembi Konvencije Sveta Evrope o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov, Državnemu zboru pa, naj po predlogu Vlade Republike Slovenije čim prej sprejme zakon o ratifikaciji omenjenega protokola.	MZZ	realizirano	dejanj (EVA 2020-2030-0006) s strani Vlade RS dne 10. 9. 2020 je spremenjena Konvencija št. 108 že delno v postopku implementacije, treba pa je še sprejeti novi Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) – to bo omogočalo, da se lahko z zakonom ratificira prenovljena Konvencija št. 108 (njen Protokol).
62 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, naj na podlagi prvega odstavka 58. člena ZDU-1 Vladi Republike Slovenije predlaga ustrezno (zakonsko) ureditev pokopov žrtev iz prikritih vojnih grobišč (oziroma po potrebi na podlagi drugega odstavka 58. člena ZDU-1 vlado zaprositi za stališče in/ali usmeritve glede reševanja navedenih vprašanj.	MGRT	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Z vidika zakonodaje (Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev) so zadeve urejene in sprememba zakonodaje ni potrebna. Pristojno ministrstvo tudi ne potrebuje usmeritev glede urejanja področja, saj se naloge izvajajo na podlagi potrjenih oz. sprejetih dokumentov Komisije Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč in Vlade RS. Glej tudi podrobnejša pojasnila.
2.12	Svoboda izražanja (2019: str. 151, 2018: str. 103)			
63 (2019) enako/ podobno: 13 (2018)	Varuh priporoča vsem, ki sodelujejo v javnih razpravah, še posebej politikom, naj se v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju neenakopravnosti, sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katere	VSI RESORJI, MIZŠ, MP	stalna naloga	Vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, si morajo prizadevati, da se v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju neenakopravnosti, sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katerekoli osebne okoliščine. MIZŠ: Med cilji sistema vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji so tudi zagotavljanje optimalnega razvoja posameznika ne glede na spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, rasno, etnično in narodno pripadnost ter telesno in duševno konstitucijo oziroma invalidnost,

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	koli osebne okoliščine, ob morebitnih takšnih primerih pa naj se nanje nemudoma odzovejo in jih obsodijo (stalna naloga).			vzgajanje za medsebojno strpnost, razvijanje zavesti o enakopravnosti spolov, spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi, spoštovanje otrokovih in človekovih pravic in temeljnih svoboščin, razvijanje enakih možnosti obeh spolov ter s tem razvijanje sposobnosti za življenje v demokratični družbi, z zakonom pa je predpisana ničelna toleranca do vseh oblik nasilja. MP: MP z vidika svojih pristojnosti izpostavlja sodbo VSRS št. 65803/2012 z dne 4. 7. 2019, ki zlasti v 10. in 11. točki odpravlja do tedaj ključna razhajanja pri razlagah 297. člena KZ-1 in nakazuje, da je ta dovolj jasna in omogoča ustrezno razlago ter nadaljnji razvoj in krepitev tožilske in sodne prakse na tem področju.
64 (2019) enako/ podobno: 14 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za kulturo, naj v okviru svojih pristojnosti naredi vse, da bi se glede uresničevanja določbe o prepovedi širjenja sovraštva v medijih (8. člen ZMed) določili tudi: 1. način varovanja javnega interesa (inšpekcijski, prekrškovni nadzor), 2. ukrepi za odpravo nepravilnosti (npr. takojšna odstranitev nezakonite vsebine) in 3. sankcije za medije, ki dopuščajo objavo sovražnega govora.	MK	nerealizirano	MK je v letu 2019 pripravilo osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, s katerim se je med drugim predlagalo, da se k obstoječi prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih določi kazenska določba in možnost izreka ukrepa odstranitve ali prepovedi razširjanja nezakonitih vsebin. Osnutek zakona je bil od 28. junija do 30. avgusta 2019 v javni razpravi. Na podlagi prejetih pripomb in predlogov je MK do konca januarja 2020 oblikovalo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, ki bi moral biti poslan v medresorsko usklajevanje, vendar so bile v tem času zaradi odstopa predsednika Vlade zakonodajne aktivnosti prekinjene. Po oblikovanju nove Vlade je MK takoj nadaljevalo z delom na osnutku novele Zakona o medijih. Do takrat pripravljene rešitve so bile ponovno strokovno pregledane in na tej podlagi pripravljen nov predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih, ki je od 15. 7. 2020 do 5. 9. 2020 v javni razpravi.
2.13	Zbiranje in združevanje ter sodelovanje pri upravljanju javnih zadev (2019: str. 156, 2018: str. 115)			
65 (2019) enako/ podobno: 15 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za javno upravo, naj čim prej pripravi vse potrebno, da bi Vlada Republike Slovenije lahko znova predlagala dopolnitve volilne zakonodaje, s katerimi bo tudi osebam, ki jim je pozneje kakor deset dni pred dnem glasovanja nepredvideno odvzeta prostost oziroma so	MJU	nerealizirano	Zavedamo se, da ste v zvezi z navedeno problematiko v svojem letnem poročilu vlado že večkrat pozivali. V tem času je bila na področju volilne zakonodaje sprejeta poslanska novela Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ-C) leta 2017, ki navedenega vprašanja ni urejala; ponovno je bila na tem področju predlagana poslanska novela ZVDZ-D leta 2020, ki je navedeno naslavljala, vendar po splošni razpravi v državnem zboru, ni dobila zahtevane dvotretjinske podpore, zato je bil zakonodajni postopek ustavljen. Posebnost volilne zakonodaje je v tem, da je za vse spremembe potrebno, da so ne le strokovno utemeljene ampak tudi družbeno široko sprejete, zato je postopek spreminjanja volilne zakonodaje še nekoliko težji od spreminjanja zakonodaje, za katero je potrebna navadna večina poslancev.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	nepredvideno sprejete na zdravljenje v bolnišnico ali institucionalno varstvo v socialnovarstveni zavod (na primer priporniki, osebe v oddelku pod posebnim nadzorom v psihiatrični bolnišnici), omogočeno učinkovito uresničevanje volilne pravice.			<p>Veljavni ZVDZ v drugem odstavku 81. člena vsebuje splošno pravilo v skladu s katerim lahko volivci, ki so v priporu, zaporu, bolnišnici ali drugem zavodu, glasujejo po pošti. Namreč, po pošti lahko glasujejo volivci, ki so v priporu, zavodu za prestajanje kazni, v bolnišnici ali v socialnovarstvenem zavodu za institucionalno varstvo, če to sporočijo okrajni volilni komisiji najkasneje deset dni pred dnevom glasovanja. Predlagani rok (pet dni pred dnevom glasovanja) v predlogu poslanske novele ZVDZ-D 2020 je, kot je ugotovila širša delovna skupina, ki je v okviru MJU pripravljala predloge rešitev za implementacijo odločbe Ustavnega sodišča, skrajni rok v katerem lahko volilni organi zagotovijo navedenim volivcem uresničevanje volilne pravice in upošteva tudi čas, ki ga potrebuje volivec za glasovanje in pošiljanje volilnega gradiva okrajni volilni komisiji. Zavedati se je treba, da če je določen način glasovanja zagotovljen v zakonu, potem mora biti pod enakimi pogoji in brez izjeme zagotovljen za vse volivce za katere je predviden. Kakršnekoli težave z izvedbo ne pridejo v poštev, saj navedeno lahko vnese dvom v kredibilnost dela volilnih odborov in s tem samih volitev.</p> <p>V okviru morebitne prihodnje priprave sprememb in dopolnitev ZVDZ bo tudi navedena problematika naslovljena in ponovno preučena.</p>
66 (2019) enako/ podobno: 16 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj čim prej pripravi predlog zakonodajne spremembe, s katero bo določen organ za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku v primeru storitve prekrška iz prve alineje prvega odstavka 34. člena ZInVO (delovanje ali poslovanje v nasprotju s 6. členom tega zakona, ki določa, da je delovanje in poslovanje invalidske organizacije javno).	MDDSZ	nerealizirano	Zakon o invalidskih organizacijah se še ni spreminjal. Realizirali bomo ob prvi spremembi.
67 (2019)	Varuh priporoča Državnemu zboru kot zakonodajalcu, naj uresničevanje pravice do peticije iz 45. člena Ustave Republike Slovenije uredi z zakonom.	DZ		<p>Priporočilo se v delu ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MJU: Vlada Republike Slovenije v okviru svoje pristojnosti meni, da je slovenska ureditev pravice do peticije, v skladu s katero se ta pravica izvršuje neposredno na podlagi Ustave Republike Slovenije, ustrezna in v splošnem primerljiva z državami članicami Evropske unije. K učinkovitemu izvrševanju pravice do peticije v zadnjem času dodatno pripomore tudi uporaba spletnih orodij</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				kot je "Predlagam Vladi". V skladu z navedenim Vlada Republike Slovenije meni, da posebno zakonodajno urejanje pravice do peticije ni nujno oziroma ne bi nujno doprineslo k bolj učinkovitemu izvrševanju te pravice.
68 (2019)	Varuh priporoča vsem ministrstvom in vladnim službam, naj se pravočasno odzivajo na predloge, ki jim jih v obravnavo pošlje UKOM, potem ko so ti pri glasovanju na predlagam.vladi.si prejeli zadostno podporo (stalna naloga).	UKOM, VSI RESORJI, MP, MZ, MIZŠ	stalna naloga	<p>UKOM: Vlada Republike Slovenije / Urad vlade za komuniciranje pozdravlja poziv ministrstvom in vladnim službam, da naj se pravočasno in utemeljeno odzovejo na predloge, ki na spletnem orodju predlagam.vladi.si zberejo zadostno podporo. Urad vlade za komuniciranje bo tudi v prihodnje pristojne organe redno opozarjal na zamude pri pripravi odzivov na predloge državljanov, ki jih ti pošljejo preko spletnega orodja predlagam.vladi.si.</p> <p>MP: MP je za zagotovitev pravočasnih odzivov na predloge, ki mu jih v obravnavo pošlje UKOM, potem ko so ti pri glasovanju na predlagam.vladi.si prejeli zadostno podporo, v mesecu februarju 2020 določilo odgovorno osebo v kabinetu ministrice, ki skrbi za to, da strokovne službe pravočasno prejmejo predlog in tudi pripravijo ustrezen odziv. Navedeni ukrep ustrezno naslavlja problematiko, odzivi se pripravljajo pravočasno, do manjših zamud prihaja le v posebej utemeljenih primerih, ko se predlog nanaša na delovna področja več resorjev in je potrebno medsebojno usklajevanje.</p> <p>MZ: Ministrstvo za zdravje je v smislu večje odzivnosti na omenjene predloge, pripravo odgovorov na pobude centraliziralo. Na ta način, sploh ob prekomernih obremenitvah v situaciji, ko se soočamo z nalezljivo boleznijo COVID-19, si prizadevamo, da bi bila pojasnila in odzivi na tovrstne predloge čimprej podani.</p>
2.14	Omejitve osebne svobode (2019: str. 160, 2018: str. 169)			
69 (2019)	Varuh priporoča, naj zaporsko osebje ob namestitvi obsojenca v samsko sobo s posebno opremo zagotovi, da bo ta potekala ob spoštovanju osebnosti in dostojanstva zaprte osebe.	MP	stalna naloga	URSIKS se strinja z VČP, da je potrebno ob namestitvah obsojenca v samsko sobo s posebno opremo zagotoviti, da namestitev poteka ob spoštovanju osebnosti in dostojanstva zaprte osebe. Ob tem poudarjamo, da temu področju ves čas posvečamo posebno pozornost, saj se zavedamo, da so za uresničevanje nekaterih priporočil potrebna kontinuirana prizadevanja.
70 (2019)	Varuh priporočamo, naj Ministrstvo za pravosodje in Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij v okviru svoje nadzorstvene vloge zagotavljata zakonitost ravnanja	MP	stalna naloga	MP je v letu 2019 opravilo štiri nadzore nad zakonitim ravnanjem z obsojenci na podlagi 212. člena ZIKS-1 in sicer v zavodih : Dob, Celje, IG in v PD Radeče ter na podlagi tretjega odstavka 98. člena Pravilnika o izvrševanju kazni zapora pripravilo poročila z potrebnimi ukrepi v zvezi z ugotovitvami opravljenega nadzora. Preverjanje zakonitosti ravnanja z zaprtimi osebami je hkrati tudi stalna naloga Generalnega urada, ki dogajanje po lokacijah dnevno spremlja in usmerja delo zavodov.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	z zaprtimi osebami (stalna naloga).			
71 (2019)	Varuh URSIKS priporoča, naj zagotovi obveščenost zaprtih oseb z rednim dnevnim dostopom do aktualnih novic o življenju in dogajanju zunaj zavoda (stalna naloga).	MP	stalna naloga	Tudi v prihodnje si bomo na ravni celotnega sistema prizadevali za zagotavljanje obveščenosti zaprtih oseb z rednim dnevnim dostopom do aktualnih novic o življenju in dogajanju zunaj zavoda. V vseh zavodih je že sedaj na razpolago dnevno časopisje.
72 (2019)	Varuh Ministrstvu za pravosodje priporoča, da v sodelovanju z drugimi odgovornimi sprejme potrebne ukrepe, vključno z zmanjšanjem kadrovskega primanjkljaja, da se zmanjša število odpovedi spremstev zaprtih oseb v zunanje ustanove.	MP, MJU	nerealizirano	<p>MP je pripravilo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku, ki bo letos jeseni obravnavan na seji Vlade RS.</p> <p>URSIKS je skupaj z MP v letu 2020 vzpostavila videokonferenčni sistem s sodišči v ZPKZ Koper, ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Dob, v teku so aktivnosti za nakup videokonferenčnih sistemov tudi na drugih lokacijah (ZPMZK Celje, ZPKZ Maribor, ZPKZ Ig, Enota za forenziko, Oddelek Novo Mesto, Oddelek Murska Sobota, Oddelek Nova Gorica).</p> <p>Ocenjujemo, da bodo ti ukrepi skupaj s prizadevanji za odpravo težav na področju kadrovskega primanjkljaja (glejte odziv k priporočilu št. 29 (2019)) pripomogli k zmanjšanju števila odpovedi spremstev na sodišča ter razbremenitvi pravosodnih policistov.</p> <p>MJU: V zvezi s priporočili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja pojasnjujemo, da 60. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819, Uradni list RS, št. 71/2017, 13/18-ZJF-H, št. 83/18 in 19/19), med drugim določa, da so neposredni uporabniki proračuna države in posredni uporabniki proračuna države in občin pripravili kadrovski načrt za leti 2018 in 2019 tako, da dovoljeno število zaposlenih ni smelo presežati dovoljenega števila zaposlenih določenega v kadrovskih načrtih za leto 2017.</p> <p>V skladu s četrtem odstavkom 60. člena ZIPRS1819 je vlada ob predhodnem soglasju MF in MJU odločila, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ en odstotek. Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom številka 10002-7/2019/14 z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot in od tega MP za 60 (od tega 30 za potrebe Uprave RS za probacijo in 30 za potrebe Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij).</p>
73 (2019) enako/ podobno: 21 (2018),	Varuh Ministrstvu za pravosodje priporoča, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bosta vsem zaprtim osebami, ki zaradi starosti, bolezni, invalidnosti ali	MP	delno realizirano	Večina ugotovljenih pomanjklivosti v zvezi z opremljenostjo prostorov je odpravljena. Vsi zavodi za prestajanje kazni zapora so bili v letu 2018 opremljeni z novimi bolniškimi posteljami s trapezi, sproti uresničujemo tudi ostale zahteve za ustrezno opremljenost v bolniških sobah oz sobah, kjer so nastanjene zaprte osebe, ki potrebujejo pomoč pri vsakodnevni negi. Pomanjklivosti, za katerih odpravo so potrebni večji finančni viri, bo URSIKS tudi v prihodnje odpravljala glede na

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
13 (2017), 14 (2016), 15 (2016), 19 (2015)	druge oviranosti potrebujejo dodatno pomoč, zagotovljeni primerna nastanitve v prilagojenih prostorih (v okviru zaporskega sistema ali zunaj njega) in pomoč pri vsakodnevni negi in drugi potrebni oskrbi.			<p>razpoložljiva sredstva, upoštevaje tudi izgradnjo nove lokacije ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah za moške in dograditev ZPKZ Ig za ženske.</p> <p>Osebam, ki potrebujejo pomoč, dodatno nego nudi negovalni kader zaposlen v URSIKS ter zunanji negovalci po pogodbi.</p> <p>Dogovor z MDDSZ iz leta 2019 o pomoči URSIKS pri nameščanju zaprtih oseb v institucionalno oskrbo, ker brez tuje pomoči niso sposobni opravljati vsaj ene od osnovnih življenjskih potreb, se v praksi ne izvaja.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
74 (2019) enako/ podobno: 15 (2016)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zagotovi socialnovarstvene storitve pri odpravljanju socialnih stisk in težav obsojencev, vključno z institucionalnim varstvom, če je to potrebno, da se zagotovita njihovo dostojno bivanje in oskrba.	MDDSZ, MP	nerealizirano	<p>MDDSZ: V preteklih letih smo v medresorskem sodelovanju in usklajevanju iskali različne možnosti za izvajanje namestitve oseb v primerih prekinitve kazni zapora ali po prestani kazni, vse od priprave protokolov, dogovorov ter oblikovanju posebne skupine, ki naj bi pripomogla k nemotenemu nameščanju oseb v socialno varstvene zavode.</p> <p>Pri vseh omenjenih predlogih so se pojavile posamezne težave, zato smo na medresorskem sestanku (MZ, MP in MDDSZ), ki je potekal dne 23.1.2020 z namenom usklajevanja naložbenih potreb za naslednje finančno obdobje 2021-2027 črpanja EU sredstev, izpostavili potrebo, da se tudi ta ciljna skupina vključi v dolgotrajno oskrbo, za izvajanje pa kot partnerja predvidi tudi Upravo za izvajanje kazenskih sankcij.</p> <p>Dodajamo še, da bo delovna skupina, ki je bila oblikovana za vzpostavitev specializiranih enot in jo podrobneje navajamo v odzivu na priporočilo št. 76, v septembru 2020 proučila in dorekla glede možnosti primernih namestitvev in oskrbe obsojencev oziroma ali bodo obsojenci ena od ciljnih skupin za katere bi bila rešitev namestitvev v okviru socialno varstvenih storitev.</p> <p>MP: Sistemska rešitev glede nameščanja zaprtih oseb v institucionalno varstvo še vedno ni dogovorjena. MDDSZ je 6. 6. 2019 predlagalo, da strokovni delavci v zaporu ocenijo ali gre za primer urgentne namestitve in o posameznem primeru obvestijo MDDSZ, ki se bo neposredno povežalo z izvajalcem domskega varstva, ta pa bo opravil strokovno oceno posameznikovih potreb in sprejel nadaljnje potrebne ukrepe. Na tej podlagi je URSIKS v letu 2020 obvestila MDDSZ o 2 primerih potrebne urgentne namestitve, vendar se je MDDSZ opredelilo kot nepristojno, ocena potreb s strani izvajalcev domskega varstva pa ni bila izvedena.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
75 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za pravosodje za pripravo programa obravnave oseb, odvisnih od psihoaktivnih snovi, v Enoti za forenzično psihiatrijo zagotovi vzpostavitev primerne okolja tudi v zavodih za prestajanje kazni zapora, v katerega bi se lahko vračale zaprte osebe po opravljeni detoksikaciji.	MP	delno realizirano	<p>URSIKS si prizadeva za vzpostavitev terapevtske skupnosti/oddelka brez drog, v ta namen je bila v sodelovanju s psihiatrično stroko izdelana projektna naloga, ki pa je zaradi kadrovske podhranjenosti in prezasedenosti lokacij trenutno ne moremo realizirati.</p> <p>Oddelek brez drog je del strategije obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja drog v zavodih za prestajanje kazni zapora in Strategije URSIKS 2017-2020.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
76 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zagotovi, da delovna skupina za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju nadaljuje z delom in čim prej opravi svoje naloge.	MDDSZ	delno realizirano	<p>Pojasnjujemo, da na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že pričenjamo z aktivnostmi za nadaljevanje dela delovne skupine za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju, ki je v letu 2019 zastalo zaradi kadrovske spremembe na ministrstvu, v zadnjih mesecih pa smo se prioritarno ukvarjali z reševanjem posledic epidemije COVID-19, tudi na področju duševnega zdravja.</p> <p>Načrtujemo nadaljevanje dela delovne skupine. Srečanje članov delovne skupine predvidevamo v septembru 2020. Prizadevali si bomo, da delovna skupina aktivno nadaljuje z delom in ga zaključi v najkrajšem možnem času, ob upoštevanju teže odgovornosti, saj gre za strokovno izjemno zahtevno področje, ki tudi v tujini ni urejeno enotno, vsaka članica EU ima svoj sistem.</p>
77 (2019) enako/ podobno: 27 (2018)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje čim prej izdela in objavi seznam izvajalcev varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti za območje celotne države.	MZ, MP	delno realizirano	<p>MZ: Ministrstvo je ponovilo poziv zdravstvenim zavodom, naj izrazijo svoj interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Poleg UKC Maribor smo prejeli tudi nepopolni vlogi Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana in Psihiatrične bolnišnice Vojnik.</p> <p>V skladu s tretjim odstavkom 148. člena ZIKS, minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje odloča o izpolnjevanju pogojev za izvrševanje varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja na predlog zainteresiranega zdravstvenega zavoda. Ker se zdravstveni zavodi niso ustrezno odzvali na več pozivov ministrstva, smo posredovali nepopolni vlogi predsedniku strokovne komisije za ocenjevanje pogojev za izvajanje varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja in ga zaprosili za njegovo posredovanje pri pozivanju zdravstvenih zavodov, naj izrazijo interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Odziv še čakamo.</p> <p>MP: Na sestanku, ki je bil 23. 7. 2019 na MZ, udeležila pa se ga je tudi predstavnica MP, je bil</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				sprejet sklep, da bo MZ poskusilo z osebnim stikom spodbuditi izvajalce zdravstvenega varstva, da bodo izrazili interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti. Posebna pozornost bo namenjena tistim, ki ta ukrep že izvajajo.
78 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z Ministrstvom za zdravje zagotovi dodatne spodbude in razvoj skupnostnih storitev, da bi se pritisk na institucionalne oblike obravnave postopno zmanjšal.	MDDSZ, MZ	delno realizirano	<p>MDDSZ: MDDSZ je v okviru Operativnega programa evropske kohezijske politike v obdobju 2014 - 2020, prednostne osi 9 »Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine«, prednostne naložbe 9.3 »Vlaganje v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k razvoju na nacionalni regionalni in lokalni ravni, zmanjšanje neenakosti glede zdravstvenega stanja, spodbujanje socialnega vključevanja z lažjim dostopom do socialnih, kulturnih in rekreacijskih storitev in prehod z institucionalnih storitev na storitve v okviru lokalnih skupnosti« in specifičnega cilja 9.3.1 »Izboljšanje kakovosti skupnostnih storitev oskrbe« objavilo Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v infrastrukturo namenjeno izvajanju dnevnih oblik varstva/začasnih namestitev za starejše.</p> <p>Prijavitelji izbrani na Javnem razpisu bodo vzpostavili enote za zagotavljanje dnevnih oblik varstva oziroma za zagotavljanje začasnih namestitev, za osebe starejše od 65, ki zaradi starosti ali drugih razlogov, ki spremljajo starost, niso sposobni za popolnoma samostojno življenje in potrebujejo manjši obseg neposredne osebne pomoči in osebe z zmernimi starostnimi in zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo večji obseg neposredne osebne pomoči. Predvideva se sofinanciranje 30 projektov.</p> <p>V skladu z 2. ciljem Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 si je Republika Slovenija zadala, da bo okrepila skupnostne oblike socialnega varstva, s čimer se bo povečalo število uporabnikov skupnostnih storitev, ki podpirajo bivanje v domačem okolju. Z vzpostavitvijo novih enot bo izboljšana razpoložljivost in pestrost storitev in programov socialnega varstva, hkrati pa bo zagotovljena tudi njihova dostopnost oziroma dosegljivost.</p> <p>Obe storitvi (dnevno varstvo in začasna namestitev) omogočata in podaljšujeta bivanje v lastnem okolju ter omogočata in preprečujeta socialno izključenost starih nad 65 let, predstavljata dodatni spodbude in hkrati razvoj skupnostnih storitev ter s tem posledično zmanjšujeta pritisk na institucionalne oblike obravnave.</p> <p>MDDSZ načrtuje do konca finančne perspektive 2014-2020 nameniti sredstva tudi za vzpostavitev stanovanjskih skupin za odrasle osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, z motnjami v duševnem razvoju in osebe, ki zaradi gibalne in senzorne oviranosti ne zmorejo živeti v domačem okolju. Namen ukrepa bo preselitev oseb, mlajših od 65 let z motnjami v duševnem razvoju, s težavami v duševnem zdravju, s senzornimi motnjami, motnjami v gibanju in z napredovalo kronično oziroma neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja, iz domov za starejše, v novo vzpostavljene stanovanjske skupine.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				MZ: Ministrstvo za zdravje meni, da je predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki ga je ministrstvo za zdravje posredovalo v javno razpravo dne 21. 8. 2020 eden izmed korakov, ki bo omogočil, da se pritisk na institucionalno oskrbo nekoliko zmanjša. Navedeni predlog zakona namreč po naši oceni tudi posameznikom, ki se ne bodo vključili v institucionalno varstvo, omogoča enakopraven dostop do pravic iz dolgotrajne oskrbe.
79 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, da ob pripravi novele ZDZdr preuči potrebo po spremembah in dopolnitvah ureditve uporabe posebnega varovalnega ukrepa oviranje s pasovi, zlasti njegovo časovno omejitvev.	MZ	delno realizirano	MZ: Ministrstvo je s pomočjo medresorske delovne skupine oblikovalo predlog novega Zakona o duševnem zdravju, ki je pripravljen za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. V njem so predvidene manjše spremembe glede izvajanja PVU. Ministrstvo za zdravje bo upoštevalo vse strokovno utemeljene pripombe, ki jih bomo prejeli v postopku javne obravnave in medresorskega usklajevanja, končno besedilo pa bo na predlog Vlade določil Državni zbor.
80 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti priporočamo, naj zagotovita redno evalvacijo prejetih poročil o uporabi posebnih varovalnih ukrepov in potrebnih ukrepov v primeru ugotovljenih nepravilnosti.	MZ, MDDSZ	stalna naloga	MZ: Ministrstvo za zdravje že sedaj spremlja poročila o izvajanju PVU, inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja pa v skladu s prvim odstavkom 104. čl. ZDZdr opravlja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije. MDDSZ: Na MDDSZ smo k pripravi evalvacije poročil o uporabni posebnih varovalnih ukrepov že pristopili. Socialnovarstvene zavode, ki izvajajo institucionalno varstvo za starejše in posebne socialnovarstvene zavode za odrasle smo že v letu 2019 pozvali, da nam posredujejo podatke za leto 2018 in jih evalvirali. Evalvacijo posebnih varovalnih ukrepov, tako na podlagi Zakona o duševnem kot tudi Zakona o pacientovih pravicah, načrtujemo tudi v letošnjem letu za preteklo leto (2019).
81 (2019) enako/ podobno: 21 (2016), 31 (2014)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj v sodelovanju z drugimi odgovornimi sprejme nadaljnje potrebne ukrepe za ustrezne namestitve in obravnavo oseb, za katere sodišče po ZDZdr odloči, da se namestijo na varovani oddelek socialnovarstvenega zavoda.	MDDSZ	delno realizirano	Na MDDSZ smo si in si prizadevamo, tudi v sodelovanju z drugim odgovornimi, da bi uspeli zagotoviti vse potrebno za ustrezen sprejem in obravnavo oseb, za katere sodišče, na podlagi Zakona o duševnem zdravju, odloči, da se namestijo na varovani oddelek socialnovarstvenega zavoda. V ta namen si prizadevamo zagotoviti tako dodatne prostorske kapacitete kakor tudi kadrovske in tehnične pogoje. Glede zagotavljanja dodatnih prostorskih pogojev pojasnjujemo, da smo v letu 2020 zagotovili dodatna mesta v varovanih oddelkih in sicer z odprtjem novega varovanega oddelka v posebnem socialnovarstvenem zavodu Dom Lukavci, marca letos. Poleg navedenega pa je potrebno medresorsko sodelovanje tudi z drugimi odgovornimi ter skupaj z njimi oblikovati ustrezne systemske rešitve, primerne za posamezne skupine oseb s težavami v duševnem zdravju, namestitve katerih se, v obstoječem sistemu rešuje enoznačno, kar posledično ne zagotavlja ustrezne obravnave glede na njihove potrebe. Delovna skupina, imenovana s strani Vlade RS bo pripravila predlog za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>oblikami motenj v duševnem zdravju. Pripraviti pa bo potrebno tudi predloge ustreznih obravnav za druge ranljive skupine oseb s težavami v duševnem zdravju (prim. osebe s težavami v duševnem razvoju, obravnava mladoletnih oseb, ...).</p> <p>Tudi v okviru novega operativnega programa načrtujemo razvoj konceptov obravnave različnih ciljnih skupin, tudi na področju duševnega zdravja, ki gre tako v smeri odzivanja na potrebe uporabnikov, ki živijo v institucionalnem varstvu, kot v smeri čim krajšega bivanja v instituciji in pilotiranje nadgradnje teh oblik v smislu prehodnih oblik in postopnega odhoda iz institucij v bivalne enote s podporo – razvoj skupnostnih storitev.</p>
82 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, ki pripravlja novelo ZDZdr, naj pri pripravi zagotovi (tudi) potrebne spremembe oziroma dopolnitve zakona glede podaljšanja zadržanja oseb v varovanih oddelkih, da se zagotovi izvajanje zakona brez zamud.	MZ	delno realizirano	MZ: Ministrstvo za zdravje je s pomočjo medresorske delovne skupine oblikovalo predlog novega Zakona o duševnem zdravju, ki je pripravljen za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. V predlogu je priporočilo Varuha upoštevano. Končno besedilo pa bo na predlog Vlade določil Državni zbor.
83 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje, naj v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri pripravi zakona, ki bo določal obravnavo mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, opravi temeljito analizo stanja v povezavi z izvajanjem ukrepa oddaja v zavod za usposabljanje in nato oblikuje ustrezne zakonske rešitve za njihovo izvedbo v praksi.	MP, MDDSZ	nerealizirano	<p>MP: MP je že pristopilo k pripravi vsebinskih izhodišč za dogovor o vsebini in obsegu analize ter načinu njene izdelave. MP si bo prizadevalo za uskladitev nadaljnjih aktivnosti z MDDSZ.</p> <p>MDDSZ: MDDSZ je v letu 2019 aktivno sodeloval v strokovni delovni skupini za pripravo predloga Zakona o obravnavi mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, podajal predloge in pripombe. Pri tem je MDDSZ nasprotoval predlaganim rešitvam, vezanim na predlagano ureditev, da se lahko vzgojni ukrep namestitve v prevzgojni dom za mladoletnika, ki ima odločbo o usmeritvi, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, in s katero je mladoletnik opredeljen kot otrok z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju, izvršuje v zavodu za usposabljanje.</p>
84 (2019)	Varuh priporoča, naj policisti pri obravnavi mladoletnih tujcev brez spremstva dosledno upoštevajo njihove zakonsko določene pravice in otrokovo največjo korist (stalna naloga).	MNZ	stalna naloga	Policisti v svojih postopkih upoštevajo zakonske določene pravice mladoletnikov brez spremstva, v sodelovanju z CSD-ji pa v polni meri tudi njihove največje koristi.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
85 (2019)	Varuh priporočila, naj Urad za oskrbo in integracijo migrantov v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve, Ministrstvom za delo družino in socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvom za zdravje vzpostavi sistemsko obliko nastanitve in obravnave mladoletnih tujcev brez spremstva.	UOIM, MNZ, MDDSZ, MIZŠ, MZ	nerealizirano	<p>UOIM: V zvezi z nastanitvijo mladoletnikov brez spremstva želimo pojasniti, da je bila dne 27.11.2017 s sklepom št. 007-343/2017 (54-01) ustanovljena Medresorska delovna skupina za vzpostavitev sistemske oblike nastanitve in obravnave mladoletnikov brez spremstva kot ločene enote za celovito obravnavo glede na njihovo starost. Omenjena medresorska delovna skupina je pripravila predlog sistemske oblike nastanitve in obravnave, ki je v medresorskem usklajevanju. Mladoletniki brez spremstva, ki imajo status prosilca za mednarodno zaščito ali status mednarodne zaščite so na podlagi sklepov Vlade nastanjeni v Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni. Trenutna kapaciteta v omenjeni srednji šoli je 22 oseb, mladoletnikom brez spremstva je nudena 24 urna oskrba. V kolikor je kapaciteta presežna, se mladoletnike nastanjuje tudi v Izpostavo azilnega doma v Logatec. Gradivo za pripravo sistemske rešitve je še v medresorskem usklajevanju.</p> <p>MZ: V sklopu pristojnosti na področju zdravstva se posameznikom zagotavlja plačilo storitev namenjenih nujnemu zdravljenju oseb.</p> <p>MDDSZ: MDDSZ aktivno sodeluje v medresorski delovni skupini za vzpostavitev sistemske oblike nastanitve mladoletnih tujcev brez spremstva, katere namen je tudi vzpostavitev sistemske oblike nastanitve.</p> <p>Vlada RS je v juniju 2020 sprejela sklep, da Republika Slovenija na podlagi delitve bremen med državami članicami Evropske unije iz Grčije sprejme štiri mladoletne prosilce za mednarodno zaščito brez spremstva, mlajše od 10 let, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje mednarodne zaščite skladno z Zakonom o mednarodni zaščiti. V okviru tega sklepa je bilo MDDSZ naloženo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) da Uradu Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov pomaga zagotoviti ustrezno nastanitev, oskrbo in obravnavo v drugi ustrezni ustanovi v Republiki Sloveniji izven azilnega doma. 2) da pomaga zagotovi strokovne delavce in strokovne sodelavce za oskrbo in strokovno obravnavo mladoletnikov brez spremstva. <p>MDDSZ je do konca avgusta pri pristojnem CSD že zagotovil večino potrebnih strokovnih delavcev in sodelavcev, sama relokacija otrok pa še ni bila realizirana.</p> <p>MIZŠ: MIZŠ od leta 2016 dejavno sodeluje pri iskanju rešitev za vzpostavitev sistemske oblike nastanitve in obravnave MDS. S tem namenom je MIZŠ leta 2016 ponudilo nastanitve v dijaških domovih ter sprejelo posebne oblike in programe dela z MDS, ter v zadnjem usklajevanju ponovno podalo pripombe in vztraja na stališču, da je potrebno v zakonu in ne v podzakonskem aktu natančno določiti nastanitvene objekte za vse MBS.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				Sedanja dikcija sedmega odstavka 16. člena ZMZ-1 določa, da se MBS, ki so prosilci, nastanijo v azilnem domu. V izjemnih primerih je lahko Urad določil drugo ustrezno ustanovo.
86 (2019)	Varuh priporoča, naj MNZ po potrebi sprejme dodatne ukrepe, da bodo policisti pri izvajanju postopkov s tujci upoštevali njihove pravice, tudi pravico dostopa do postopka mednarodne zaščite, in dosledno dokumentiranje vseh okoliščin teh postopkov.	MNZ	realizirano	Policija pri izvajanju postopkov s tujci upošteva njihove pravice, tudi pravico dostopa do postopka mednarodne zaščite in dosledno dokumentira vse okoliščine teh postopkov. Kot pa je policija Varuhu že večkrat pojasnjevala nima zakonske podlage, da bi vsakega tujca seznanjala s pravico do mednarodne zaščite. Ko tujec izrazi namero za mednarodno zaščito policija navedene postopke tudi izpelje. Dodatni ukrepi MNZ niso potrebni.
2.15	Pokojninsko in invalidsko zavarovanje (2019: str. 175, 2018: str. 211)			
87 (2019) enako/ podobno: 36 (2018) 57 (2017)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj pripravi spremembe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter zavarovance, ki so delovno dobo dokupili, izenači s tistimi, ki so bili prostovoljno vključeni v pokojninsko zavarovanje.	MDDSZ	nerealizirano	Vlada Republike Slovenije podpira Predlog zakona o dopolnitvah ZPIZ-2, ki ga je v letu 2019 Državnemu zboru Republike Slovenije predložila skupina poslank in poslancev (prvopodpisani Danijel Krivec). Posredovani predlog predlaga rešitve za skupino zavarovancev oz. upravičencev do pokojnine, ki so pokojninsko dobo dokupili po veljavnih predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, in so v neenakem položaju s tistimi, katerim se je doba prostovoljnega zavarovanja priznala kot pokojninska doba brez dokupa, druga skupina pa so nekdanji kmečki zavarovanci, ki so v preteklosti plačevali višino zavarovanja za polni obseg pravic, priznalo pa se jim je zavarovanje za ožji obseg pravic. Glede na navedbe in utemeljitve predlagateljev zakona Vlada RS predlog podpira, saj sledi temeljnemu načelom pokojninskega in invalidskega zavarovanja, po katerih morajo biti pravice odraz vplačanih prispevkov zavarovanca. S sprejemom in uveljavitvijo predloga zakona bo priporočilo Varuha realizirano v celoti.
88 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj pripravi spremembe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter nekdanjim političnim zapornikom čas, ki jim je priznan na podlagi sklepa	MDDSZ, MP	nerealizirano	V zvezi s priporočilom po spremembi ureditve Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pojasnjujemo, da gre za specifično problematiko, v okviru katere se prepletata ureditvi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 , 39/13 , 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15 , 23/17 , 40/17 , 65/17 , 28/19 in 75/19 ; ; v nadaljevanju ZPIZ-2) kot krovnege zakona ter Zakona o popravil krivic (Uradni. list RS, št. 70/05 - uradno prečiščeno besedilo, 89/07 - Odl.US in 92/07 ; v nadaljevanju ZPKri) ki je v tem primeru lex specialis.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	posebne komisije, upošteva kot pokojninsko dobo brez dokupa.			<p>ZPKri ureja pravico do povrnitve škode in pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivšim političnim zapornikom in svojcem žrtev povojnega protipravnega odvzema življenja. Temeljni namen ZPKri je da osebam, ki so bile v okoliščinah in obdobjih, opredeljenih v 2. členu tega zakona po krivici obsojene na kazen odvzema prostosti, oziroma jim je bila onemogočena zaposlitev, pomaga ali omogoči te negativne posledice premagovati oziroma jih prenašati.</p> <p>Negativna posledica na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja je bila, da je država osebam, ki jim je priznan status bivšega političnega zapornika z neutemeljenim odvzemom prostosti hkrati neutemeljeno okrnila možnost biti vključen v sistem splošnega sistema obveznega pokojninskega zavarovanja. Zato se obdobje, priznано po ZPKri, šteje v pokojninsko dobo in se upošteva tudi pri določitvi v pokojninske osnove, ne glede na to, da za to obdobje niso bili plačani prispevki. S tem se jim omogoča upokojevanje pod ugodnejšimi pogoji kot po splošnih predpisih. Omenjeno je določeno v prvem odstavku 20. člena v povezavi z 6. členom ZPKri. Tako razumevanje potrjuje tudi sodna praksa (npr. Sodba VS št. VIII Ips 49/2005 z dne 27.9.2005, Sodba VDSS Psp 72/2016 z dne 24.1.2017, odločba US št. U-I-186/12-34 z dne 14.3.2013).</p> <p>Izpolnjevanje pogojev za pridobitev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v konkretnih primerih v upravnem postopku ugotavlja Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije na podlagi zakonodaje s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pri čemer pa mora pri osebah, ki jim je bil za čas odvzema prostosti priznано vštetje tega časa v pokojninsko dobo, upoštevati določbe 6. in 20. člena ZPKri. Dejstvo, da je bila stranki priznana pokojninska doba na podlagi ZPKri, mora torej Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije upoštevati tudi v vseh konkretnih primerih ugotavljanja upravičenosti do pravic iz pokojninskega zavarovanja, vendar pa o priznanju pravic odloča na podlagi pogojev, ki jih za priznanje pravic določa veljavni zakon, ki ureja področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ob izpolnjevanju pogojev za priznanje pravice se posameznikom, tudi na podlagi priznane pokojninske dobe na podlagi ZPKri, priznava odmerni odstotek za celotno pokojninsko dobo, ki jo je posameznik na tej podlagi pridobil. Način odmere višine pravice pa je odvisen od tega, kateri pogoji za upokojevanje so izpolnjeni in za pridobitev katere pravice je vlogo vložila stranka.</p> <p>Glede na zapisano pritrjujemo mnenju Varuha, da prihaja do situacij, ko se mnenja o ustreznosti obstoječe ureditve oziroma ustreznosti izvajanja obstoječega zakonskega okvira upravičeno razlikujejo, kar pa je potrebno z vidika pravne varnosti odpraviti. Zato bosta pristojni ministrstvi problematiko preučili če bi rešitev problematike lahko reševali z enotno razlago obstoječega zakonskega okvira oziroma bo potrebna sprememba zakonodaje.</p>
89 (2019)	Varuh priporoča Zavodu za pokojninsko in invalidsko	MDDSZ	delno	MDDSZ si bo v sodelovanju z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije še nadalje prizadevalo za sprejetje ukrepov, ki bodo omogočili reševanje postopkov v zakonskih

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	zavarovanje naj pripravi analizo časovnih okoliščin odločanja o dodatku za pomoč in postrežbo. Glede na ugotovitve naj sprejme ukrepe, da bodo postopki končani v zakonskih rokih in da bodo vsi organi, še zlasti pa izvedenski, spoštovali dostojanstvo vsakega posameznika v teh postopku. O vsem navedenem naj zavod javno poroča.		realizirano	<p>rokih. Zavod je v preteklem letu rešil 8,2 odstotkov več zahtevkov za priznanje pravice do dodatka za pomoč in postrežbo glede na načrt za leto 2019, v primerjavi z letom 2018 pa je bilo rešenih za 5,3 odstotka več zahtevkov za priznanje pravice do dodatka za pomoč in postrežbo. Kljub vse višjemu dotoku zahtevkov beleži Zavod v letu 2019 skrajšanje povprečnega časa za oceno upravičenosti dodatka za pomoč in postrežbo, saj se je ta v povprečju zmanjšal za tri dni. Pomembno vlogo pri odločanju o pravicah v zakonskih rokih ima tudi vodenje upravne statistike, na podlagi katere Zavod mesečno pripravlja poročila o rezultatih dela ter na tej podlagi sprejema ustrezne kadrovske in organizacijske ukrepe.</p> <p>Pomembna sprememba pri uveljavljanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo je bila uveljavljena tudi z ZPIZ-2G. Ker so zahteve za uveljavitev pravice do dodatka za pomoč in postrežbo vložene v veliko primerih za posameznike, katerih zdravstveno stanje je zelo šibko, se je v določenih primerih zgodilo, da so stranke pred odločitvijo o pravici umrle, postopek za priznanje dodatka za pomoč in postrežbo pa se je ustavil. Za te primere je z uveljavitvijo ZPIZ-2G omogočeno, da postopek uveljavljanja pravice do dodatka za pomoč in postrežbo v primeru smrti zavarovanca nadaljujejo njegovi pravni nasledniki, saj so običajno pravni nasledniki tisti, ki so dejansko zavarovanca negovali in skrbeli zanj, pri čemer so nastajali tudi dodatni stroški.</p>
90 (2019)	Varuh pričakuje, da bosta tako Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kakor tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri odločanju o pravicah iz invalidskega zavarovanja dosledno upoštevala standarde procesnega jamstva in druga določila Zakona o splošnem upravnem postopku (stalna naloga).	MDDSZ	stalna naloga	Postopki na prvi in drugi stopnji se vodijo na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Pri odločanju se dosledno upošteva standardi procesnega jamstva in druga določila ZUP.
91 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj pripravi spremembe ZPIZ-2 tako, da bo delodajalec kot stranka izločen iz postopka ugotavljanja pravic iz invalidnosti.	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>V zvezi s priporočilom Varuha, da MDDSZ pripravi spremembe ZPIZ-2 tako, da bo delodajalec kot stranka izločen iz postopka ugotavljanja pravic iz invalidnosti pojasnjevamo, da se s takšnim predlogom ne strinjamo.</p> <p>Z veljavno zakonodajo na področju pravic iz invalidskega zavarovanja se zasleduje osnovni cilj, ki se kaže v zagotavljanju pravice do poklicne rehabilitacije, zaposlitve na drugem delovnem mestu in pravici do dela s krajšim delovnim časom od polnega. Z navedenimi pravicami se zagotavlja in</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>varuje zaposlitev delovnega invalida, sočasno pa se delovnemu invalidu omogoči ohranitev zaposlitve na podlagi njegove preostale delovne zmožnosti. Za učinkovito izvajanje vseh teh pravic je zakonsko določena tudi obveznost delodajalca, da mora zavarovanca, ki je ob nastanku invalidnosti pri njem v delovnem razmerju obdržati na delu in ga razporediti na drugo ustrezno delo oziroma mu zagotoviti delo s krajšim delovnim časom od polnega ali pa mu zagotoviti poklicno rehabilitacijo in delo, ki ga bo zavarovanec opravljal po njej. V primerih, ko je podan predlog za ugotavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja delavcu, ki je v delovnem razmerju, je nujno potrebno omogočiti status stranke v postopku tudi delodajalcu, saj ima morebitna ugotovitev obstoja invalidnosti pri zavarovancu tudi neposredni učinek za delodajalca, ki mora delovnemu invalidu zagotoviti ustrezno delovno mesto glede na omejitve delavca. V skrajnem primeru, ko je ugotovljena I. kategorija invalidnosti, pa pride po pravnomočnosti odločbe skladno z določbami ZDR-1 celo do prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi.</p> <p>Sodelovanje delodajalca v postopkih ugotavljanja invalidnosti je pomembna tudi z vidika pridobitve pomembnih podatkov v zvezi s poklicem oz. delom, ki ga delavec opravlja pri delodajalcu, saj je pred podajo izvedenskega mnenja potrebno invalidski komisiji posredovati poleg medicinske dokumentacije tudi delovno dokumentacijo z natančnim opisom delovnega mesta ter obremenitev in škodljivosti na delovnem mestu. S sodelovanjem delodajalca v postopku se zagotovi podroben pregled nad delovnim mestom pred nastankom invalidnosti, saj je delodajalec dolžan izpolniti zahtevano dokumentacijo v sodelovanju z izvajalcem medicine dela s čimer se zagotavlja visoka stopnja strokovnosti.</p> <p>Vključitev delodajalca kot stranke v postopkih ugotavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja je po mnenju MDDSZ smiselna tudi nadalje, saj imajo morebitne ugotovljene pravice zavarovancev pomemben vpliv na organizacijo delovnega procesa delodajalca oz. na druge aktivnosti, ki so v funkciji ohranitve delovnega mesta delovnega invalida, zato je nujno potrebno tudi njim omogočiti status stranke v postopkih.</p>
92 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj pripravi spremembo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (403. člen ZPIZ-2) in pravico do invalidnine prizna vsem zavarovancem ne glede na vzrok nastanka telesne okvare.	MDDSZ	nerealizirano	<p>MDDSZ trenutno ne načrtuje sprememb zakonodaje v delu, ki ga predlaga Varuh.</p> <p>MDDSZ nadalje pojasnjuje, da ZPIZ-2 invalidnine za telesno okvaro ne določa več kot pravice iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, temveč je zakonska ureditev pravice do invalidnine prenešana v nove predpise, ki naj bi enotno uredili postopke ugotavljanja vrste in stopnje telesnih okvar. Zgolj v prehodnem obdobju, in sicer vse do ureditve pravice do invalidnine v predpisih s področja varstva invalidov, pa lahko zavarovanci na podlagi določb ZPIZ-1 še vedno pridobijo pravico do invalidnine, vendar le za telesne okvare, nastale zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.</p> <p>Takoj, ko bo objavljen novi seznam telesnih okvar, bomo na MDDSZ pričeli z analizo tega področja</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>in na podlagi ugotovitev predlagali novo ureditev le-tega.</p> <p>Za takšno ureditev po mnenju MDDSZ obstaja stvarna utemeljitev, saj se je tako v pretekli kot tudi v veljavni ureditvi invalidskega zavarovanja v RS vedno ločevalo t.i. poklicna tveganja (poklicno bolezen ter poškodbo pri delu) ter t.i. splošna (nepoklicna) tveganja (poškodbo izven dela ter bolezen) za nastanek zavarovalnega primera, pri čemer je bila tako pridobitev pravice kot tudi sama višina pravic iz invalidskega zavarovanja vezana tudi na vzrok za nastanek invalidnosti.</p> <p>Po mnenju MDDSZ torej ne gre enačiti posameznikov, pri katerih je zavarovalni riziko nastal kot posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni ter posameznikov, katerih zavarovalni primer je nastopil kot posledica poškodbe izven dela oziroma bolezni.</p> <p>Prav tako bi radi opozorili, da pravice do invalidnine ne pozna nobena druga država EU. Gre za institut, ki je bil vpeljan zgolj v sistemu invalidskega zavarovanja v državah bivše SFRJ, pri tem pa je večina teh držav ta inštitut že spremenila oziroma ga sploh ne pozna več.</p>
93 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj pripravi spremembe Zakona o socialnem vključevanju invalidov in za enake vrste omejitev invalidov enako, kakor velja po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predvidi tudi dodatek za pomoč in postrežbo v najvišjem znesku (zdaj 418,88 EUR).	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Zakon o socialnem vključevanju invalidov določa, da invalidi, ki zaradi invalidnosti potrebujejo pomoč in postrežbo druge osebe za opravljanje osnovnih življenjskih potreb že imajo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo. Višina DPP se odmeri po ZPIZ. V kolikor bi urejali višino DPP v ZSVI bi šlo za podvajanje z ZPIZ.
2.16	Zdravstveno varstvo (2019: str. 180, 2018: str. 221)			
94 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, naj zagotovi ozaveščanje o pristojnostih Komisije Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic ter o postopkih obravnave pritožb zoper delo zastopnikov pacientovih pravic.	MZ	realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje je v sklopu javnih objav, ki jih ima na svoji spletni strani zelo natančno opisalo tudi postopek uveljavljanja pravic pacientov, tako na prvi stopnji (tj. pri zastopnikih pacientovih pravic), kot tudi na drugi stopnji v sklopu delovanja Komisije Republike Slovenije za varstvo pacientovih pravic.</p> <p>Na podlagi 58. člena ZPacP mora imeti vsak izvajalec zdravstvene dejavnosti na vidnem mestu v čakalnici na primarni ravni in v specialistični ambulantni dejavnosti oziroma ob vhodu na oddelek ali običajnem oglasnem mestu bolnišnice objavljeno:</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>- osebno ime pristojne osebe, njeno telefonsko številko in delovno mesto, kjer se prva zahteva lahko vloži ustno,</p> <p>- podatke o načinu vložitve prve zahteve in času sprejema prve zahteve pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti,</p> <p>- osebno ime, naslov, elektronski naslov, telefonsko številko in podatke o uradnih urah najbližjega zastopnika ter obvestilo o možnosti zastopanja ali druge pomoči s strani zastopnika.</p> <p>Strankam, ki se obrnejo na Ministrstvo za zdravje z vprašanjem ali pritožbo, povezano z morebitnimi kršitvami pacientovih pravic, vedno podrobno pojasnimo tudi postopke vložitve prve zahteve za obravnavo kršitev pacientovih pravic po ZPacP in možnost pomoči zastopnika pacientovih pravic (za pacienta brezplačno in zaupno).</p>
95 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, naj nemudoma skliče sestanek predstavnikov Ministrstva za zdravje, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ZZS in NIJZ ter pripravi pravne podlage za dostopnost samoinjektorjev adrenalina v šolah.	MZ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje je organiziralo sestanke, na katerih se je obravnavala navedena tematika. Izkazalo se je, da je primerov anafilaksije letno okrog 180, pri čemer so za to različni vzroki, npr. tudi hude alergije na hrano ter, da je v primeru širše dostopnosti zdravila Epipen (to je zdravilo za urgentno zdravljenje hudih alergijskih reakcij (anafilaksij)) potrebno imeti v prvi vrsti v mislih šole, vrtce poleg čebelarjev in morda tudi gasilce ter zadeve urediti sistemsko.</p> <p>Izkazalo se je, da bi regulacija področja terjala določene spremembe in dopolnitve Zakona o zdravilih in Zakona o lekarniški dejavnosti, pri čemer bi bilo potrebno opredeliti način dostopnosti do zdravila, vključno s pogoji, ki jih mora izpolnjevati prevzemnik zdravila, določiti način shranjevanja zdravil ter beleženja njihove porabe ali vračila neuporabljenih zdravil itd. Slednje bi bilo v nadaljevanju potrebno urediti s podzakonskimi akti. V pripravi je predlog sprememb Zakona o zdravilih, v sklopu katerega se bo preučilo tudi to pobudo. V letu 2014, ko je bil zakon v javni obravnavi in v medresorskem usklajevanju, ni bilo podanih pripomb s strani Čebelarske zveze Slovenije.</p> <p>Na dosedanjih sestankih je bilo ugotovljeno, da so v Evropi področje nedavno uredile le 3 države, in sicer Belgija, Irska in Združeno kraljestvo, na način, da je v določenih ustanovah samoinjektor z adrenalinom na voljo v okviru seta za prvo pomoč. Pogoji za možnost uporabe v setu za prvo pomoč pa so tam jasno določene v zakonodaji. Na podlagi navedenega je bilo dogovorjeno, da Ministrstvo za zdravje pridobi mnenje Razširjenega strokovnega kolegija internističnih strok in Strokovnega centra za prvo pomoč pri Rdečem križu Slovenije glede nadaljnega urejanja te problematike.</p>
96 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, naj nemudoma določi časovni načrt za pripravo	MZ	nerealizirano	Iz Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025 »Skupaj za družbo zdravja« (Uradni list RS, št. 25/2016) izhaja, da je časovni okvir za ureditev področja zdravilstva leto 2018.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	predloga zakona o dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblikah diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije ter zagotovi, da bo predlog tega novega zakona v skladu s časovnim načrtom (čim prej) poslan v javno obravnavo.			Ministrstvo za zdravje je pripravilo izhodišča za ureditev tozadevnega področja, vendar pa zaradi drugačnih prioritet ni prišlo do nadaljnjih aktivnosti povezanih s pripravo predloga zakona. Zaradi situacije, ko je večina aktivnosti Ministrstva za zdravje usmerjena v pripravo in sprejem ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, je prišlo do zamika pri nadaljevanju aktivnosti povezanih s pripravo predloga zakona o dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblikah diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije.
97 (2019)	Varuh predlaga Ministrstvu za zdravje ob upoštevanju dejstva, da se zaveda nujnosti ureditve področja psihoterapije, naj v skladu z zavezami iz Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 časovno opredeli aktivnosti na tem področju.	MZ	nerealizirano	Za izvedbo Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 je v letu 2018 medresorska delovna skupina pripravljala gradivo za normativno ureditev psihoterapije. Na podlagi delovnega gradiva, ki je bilo zbrano pri delu delovne skupine, se bo pripravila normativna ureditev psihoterapije. Zamik pri pripravi navedene naloge je nastal zaradi nujnih naloge povezanih z obvladovanjem nalezljive bolezni COVID-19.
98 (2019)	Sistem pravic in njihove omejitve lahko ureja le zakon. Varuh znova opozarja Ministrstvo za zdravje in Vlado Republike Slovenije, da je treba pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki so urejene s podzakonskim aktom, nemudoma urediti v ustreznem zakonu. Neustavno urejanje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja je ugotovilo že ustavno sodišče v odločbi U-I-50/97 z dne 16. 12. 1999.	MZ	nerealizirano	Ministrstvo za zdravje je v ta namen pričelo že pred časom aktivnosti za pripravo novega predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, s pomočjo katerega se bo odpravila neustavnost, ki je povezana z urejanjem pravic in postopkov za uveljavljanje le-teh, na podzakonski ravni. V sklopu novega zakona bodo tako na ravni zakona opredeljeni osnovni sklopi pravic, ki bodo posamezniku pripadali. Prav tako bodo na zakonski ravni opredeljeni postopki za uveljavljanje pravic ter pravna sredstva. Nadaljnje aktivnosti povezane s pripravo tega zakona so se v letu 2020 časovno zamaknile zaradi nujnih naloge povezanih z obvladovanjem nalezljive bolezni COVID-19.
99 (2019)	Varuh priporoča ZZS, naj zagotovi odločanje v zakonsko določenih rokih in s tem uresničevanje ustavne določbe, da je Republika Slovenija pravna	MZ	realizirano	Predvidevamo, da se navedeno priporočilo nanaša na segment odločanja imenovanih zdravnikov in zdravnikov zdravstvene komisije, saj se je v preteklem letu največ vprašanj Varuha nanašalo prav na to vsebinsko področje (zlasti odločanje o bolniškem staležu). V letu 2019 so imenovani zdravniki izdali več kot 359.000 odločb, od teh jih je bilo v zakonskem 8 dnevnom roku izdanih 84,3%, s čimer na ZZS niso zadovoljni, saj niso dosegli zastavljenega cilja, tj. 90% odločitev v 8

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	in socialna država. Pripravi naj časovni načrt za odpravo zaostankov pri odločanju o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in takoj preneha s prakso odločanja »za nazaj«.			dnevnem roku. Ne glede na navedeno pa je potrebno pojasniti, da tudi v tistih primerih, ko je bila odločitev sprejeta nekoliko čez rok, gre le za manjše odstopanje od zakonskega roka, saj je bil povprečen čas odločanja v letu 2019 5,2 dni. ZZZS se sooča tako kot celotno zdravstvo s pomanjkanjem zdravnikov in mora vlagati v pridobivanje rednih ali pogodbeno zaposlenih zdravnikov velike napore. Ne glede na navedeno je ZZZS z ustreznimi organizacijskimi, postopkovnimi in kadrovske odločitvami stanje odločanja v roku v letu 2020 znatno izboljšal. Tako je bilo v prvi polovici leta 2020 izdanih v 8 dnevnem roku 91,0% odločitev, s čimer dosegamo zastavljeni cilj. Zaradi pridobivanja potrebne medicinske dokumentacije, izvedbe osebnega pregleda in tudi včasih prepozna pošiljanja predloga s strani izbranega osebnega zdravnika, pa bo vedno določen delež odločitev izdan kakšen dan po preteku osmih dni. V zvezi s pozivom naj, ZZZS "takoj preneha s prakso odločanja za nazaj" velja izpostaviti, kar je ZZZS Varuhu že večkrat pojasnil, da se imenovani zdravniki ZZZS ravna v skladu z drugim odstavkom 238. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki določajo, da se mora zavarovanec ravnati v skladu s prejeto odločbo od prejema odločbe dalje.
100 (2019) enako/ podobno: 42 (2018)	Varuh znova predlaga Vladi Republike Slovenije, naj v postopku priprave sprememb zakonodaje prouči možnost, da bi pritožba zoper odločbo imenovanega zdravnika zadržala njeno izvršitev.	MZ	nerealizirano	Ministrstvo za zdravje bo navedeno pobudo Varuha obravnavalo pri pripravi predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.
101 (2019)	Varuh predlaga Vladi Republike Slovenije, naj v postopku priprave sprememb zakonodaje prouči možnost, da ima zavarovanec do prejema odločitve o predlogu osebnega zdravnika priznana delovna nezmožnost oziroma odobreno bolniško odsotnost.	MZ	nerealizirano	Ministrstvo za zdravje bo navedeno pobudo Varuha obravnavalo pri pripravi predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.
102 (2019)	Varuh predlaga ZZZS, naj sprejme ukrepe za izboljšanje kakovosti odločb imenovanih zdravnikov in izvajanje ukrepov letno oceni.	MZ	realizirano	ZZS teži k izboljšanju kvalitete poslovanja v različnih segmentih, tudi glede kvalitete odločb imenovanih zdravnikov. Kot je bilo že pojasnjeno, se mora zaradi pomanjkanja zdravnikov tudi ZZZS (kot ostali zdravstveni sektor) posluževati tudi sodelovanja z pogodbenimi zdravniki, kjer je doseganje cilja zagotavljanja kvalitetnih odločb še toliko bolj pomemben. Vsled navedenega je ZZZS 21.11.2019 sprejel spremembo Poslovnika o delu imenovanih zdravnikov, zdravstvenih komisij in zdravnikov izvedencev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, št. 0072-29/2012-

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>DI/7, z dopolnitvami, ki se nanašajo prav na poglavje namenjeno izvajanju nadzora in poenoteni praksi imenovanih zdravnikov. Po navedenem notranjem aktu namreč vodja oddelka imenovanih zdravnikov najmanj dvakrat letno pregleda in opravi kontrolo pri določenem številu odločb vsakega imenovanega zdravnika, in o rezultatih poroča vodji Zdravstvene komisije. Po dopolnitvi poslovnika mora vodja oddelka zdravstvene komisije vsako leto do 31. maja poročati o analizi opravljenih kontrol tudi na področnem sestanku vodij oddelkov imenovanih zdravnikov in zdravstvene komisije, vse to ravno z namenom, da je narejena analiza lahko podlaga za sprejem potrebnih dogovorov in usmeritev za naprej. Kontrola vodje imenovanih zdravnikov se izrecno nanaša tudi na pregled ustreznosti obrazložitve, upoštevanje pravil zakona o splošnem upravnem postopku in materialnih predpisov, odločanje v roku, pravilnost strokovne odločitve, točnost MKB diagnoze ipd.. Prvo tako poročanje in obravnava ugotovitev je bila že izvedena prav za leto 2019, in sicer na srečanju vodij Oddelkov imenovanih zdravnikov in zdravstvene komisije dne 12. 3. 2020.</p>
103 (2019)	<p>Varuh predlaga ZZS, naj osebne zdravnike z okrožnico opozori na dosledno spoštovanje 244. člena Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja.</p>	MZ	nerealizirano	<p>Navedeno opozorilo Varuha se nanaša na primere zaključenih začasnih zadržanosti od dela. Osebni zdravnik skladno z veljavnimi predpisi ne more ugotoviti pri zavarovancu začasne zadržanosti od dela zaradi iste bolezni oz. stanja, za katero je imenovani zdravnik oz. zdravstvena komisija ugotovila, da ni več utemeljena in od izdaje zadnje odločbe še ni preteklo 30 dni. To lahko stori le izjemoma (skladno z 244. členom Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja) in sicer v primeru, če izbrani osebni zdravnik ugotovi, da je prišlo do nenadnega in nepričakovanega poslabšanja zdravstvenega stanja zavarovanca, kar mora dokazati z dokumentacijo, iz katere je to razvidno, in zavarovanca še isti dan napotiti na obravnavo k imenovanemu zdravniku. V tem primeru je zavarovanec upravičen do začasne zadržanosti od dela najmanj do prejema odločbe imenovanega zdravnika, lahko pa ta podaljša začasno zadržanost od dela še za daljše obdobje. V primeru ugotovitve, da je bil zavarovanec predhodno utemeljeno napoten na delo in, da ni prišlo do poslabšanja že obravnavanega zdravstvenega stanja, pa v zakonodaji ni temelja za priznanje dodatnih pravic, kar se je opredelilo tudi Vrhovno sodišče RS v sodbi VIII Ips 100/2013. ZZS bo ponovno opozoril družinske zdravnike na navedeno določbo.</p>
104 (2019)	<p>Varuh predlaga Ministrstvu za zdravje, naj v spremembah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju uredi nadomestila za nego za starša hospitaliziranega otroka v najkrajšem možnem času, in</p>	MZ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje je omenjeno tematiko uredilo v novem predlogu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Ker pa so aktivnosti na tem dokumentu, zaradi prioritetenega izvajanja ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, nekoliko zastale, je omenjena tematika naslovljena tudi v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (EPA: 1159 – VIII), ki jo je v zakonodajni postopek vložil Državni svet. Na podlagi omenjene spremembe zakona bo tako staršu, ki bo uveljavljal pravico do sobivanja pripadalo nadomestilo za čas zadržanosti z dela.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	sicer tako, da bodo starši, katerih otroci so hospitalizirani, upravičeni do nadomestila za nego ves čas njihovega spremljanja otroka v bolnišnici.			Nadaljevanje zakonodajnega postopka se pričakuje v jesenskih mesecih tega leta.
2.17	Socialne zadeve (2019: str. 187, 2018: poglavje <i>Socialna varnost</i> , str. 235)			
105 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj zagotovi, da bo upravičena oseba do posamezne pravice iz javnih sredstev samodejno obveščena o nastanku dolga povezane osebe in da bo ob začetku poračunavanja neupravičeno prejetih pravic iz javnih sredstev seznanjena z višino tega dolga.	MDDSZ	delno realizirano	MDDSZ pojasnjuje, da zaradi kompleksnosti sistema poračunavanja in možnosti dnevnega spreminjanja višine dolga nadgradnja informacijskega sistema z izdajo obvestil strankam ni možna. V postopku je nadgradnja informacijskega sistema z izpisom, na katerih se bo stranki pojasnilo nastanek dolga (napisala se bo konkretna odločba, na podlagi katere je nastal dolg in tudi sodolžnike dolga) in poračunavanje samo. Nadgradnja bo izvedena predvidoma v letu 2020.
106 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj prouči posebnosti pri odločanju o socialnih pravicah in v zvezi s tem pripravi ustrezne zakonske spremembe, ki bodo to upoštevale in določile odstop od uporabe pravil splošnega upravnega postopka.	MDDSZ	delno realizirano	MDDSZ se je na priporočilo že večkrat odzvalo. Z novelami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev smo še dodatno prilagodili oziroma odstopili od koncepta Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP). Ponovno bi poudarili, da je uporaba ZUP subsidiarna, saj je v področnih zakonih urejena večina procesnih določb glede uveljavljanja pravic iz javnih sredstev.
107 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj pripravi spremembo Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih tako, da bo razvezanim staršem omogočeno uveljavljanje	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Menimo, da bi Varuhova pobuda, da bi bila do sorazmernega dela dodatka za veliko družino v primeru razveze upravičena oba starša, glede na število dni, ki jih preživita z otrokom, glede na dejansko skrb zanje ter glede na obveznosti in pravice do otrok, povzročila prekomerno administrativno breme centrom za socialno delo, ki so že preobremenjeni zaradi vseh postopkov, povezanih z uveljavljanjem pravic iz javnih sredstev. Uradne evidence o številu dni, ki jih starša dejansko preživita z otrokom, ni. Obstaja sicer podatek o zavezancih in višini preživnine, vendar na drugi strani obstaja veliko primerov, ko zavezanci preživnine dejansko ne plačujejo. Glede na višino prejemka, ki se izplača enkrat letno bi takšna ureditev po našem mnenju pomenila

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	sorazmernega dela dodatka za veliko družino.			nesorazmerno administrativno breme, tudi z vidika učinkovitosti v javni upravi. Nadalje pojasnjujemo, da se tudi druge pravice iz javnih sredstev (npr. otroški dodatek) oziroma pravice do družinskih prejemkov (npr. dodatek za nego otroka) ne delijo med razvezana starša, ampak jih vedno uveljavlja eden od staršev. Pri nobeni od teh pravic tudi ni zakonske podlage za razdelitev med oba starša.
108 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj zagotovi, da bo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pripravil spremembe zakonodaje tako, da bodo imeli vsi invalidi, tako tisti s statusom po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov kakor tudi tisti s statusom po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov, primerljivo socialno varnost.	MDDSZ, VLADA	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Status invalida po ZSVI pridobijo invalidi, pri katerih je že v mladi dobi ugotovljeno, da si zaradi invalidnosti nikoli ne bodo mogli zagotoviti sredstev za preživljanje z lastnimi sredstvi. Status invalida po ZZRZI večinoma pridobijo osebe, ki imajo nekaj let delovne dobe, ki jih osebni zdravnik zaradi zdravstvenih težav napotijo na oceno IK ZPIZ, ki običajno ugotovi, da so še naprej sposobni opravljati delo z omejitvami za polni delovni čas oziroma na krajši delovni čas od polnega. Ker sta statusa različna, MDDSZ meni, da enaka obravnava ni mogoča.
109 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj pripravi spremembe zakonodaje, s katero bodo tudi osebe v hišnem zaporu ob izpolnjevanju zakonskih pogojev upravičene do denarne socialne pomoči za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb.	MDDSZ, VLADA, MP	nerealizirano	Vprašanje denarne socialne pomoči za osebe v hišnem zaporu je predmet usklajevanja med MDDSZ in MP.
110 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti skupaj z drugimi odgovornimi zagotovi sistemsko uskladitev Zakona o socialnem varstvu, ki ureja družinskega pomočnika, Zakona o osebni asistenci, ki	MDDSZ	nerealizirano	Na MDDSZ se strinjamo s priporočilom VČP, da je potrebno zagotoviti sistemsko uskladitev instituta družinskega pomočnika in odgovoriti na kompleksna vprašanja, ki so nanj vezana. Menimo, da je najprej potrebno medsebojno uskladiti veljavna instituta družinskega pomočnika in osebnega asistenta, nato pa v nadaljevanju tudi doreči predloge v okviru Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki na tem področju prinaša dodatne spremembe. MDDSZ intenzivno sodeluje pri usklajevanju navedene zakonodaje.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	določa institut osebnega asistenta, in zakona, ki bo urejal dolgotrajno oskrbo.			
111 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ustrezneje uredi položaj in status družinskih pomočnikov, vključno z zagotovitvijo zadostne socialne varnosti družinskemu pomočniku in invalidni osebi.	MDDSZ	nerealizirano	Odziv na priporočilo smo podali v odgovoru na priporočilo št. 110 (2019).
112 (2019)	Varuh centrom za socialno delo priporoča hitro ravnanje v postopkih za postavitve osebe pod skrbništvo, vključno s hitro obravnavo vlog za postavitve osebe pod skrbništvo.	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Družinski zakonik je spremenil stvarno pristojnost za odločanje o postavitvi pod skrbništvo. Družinski zakonik namreč določa, da odločanje o postavitvi pod skrbništvo in imenovanju skrbnika sodi v pristojnost sodišč in ne v pristojnost centrov za socialno delo.
113 (2019)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj sprejme potrebne ukrepe za ureditev področja dolgotrajne oskrbe.	MZ, MDDSZ, VLADA	nerealizirano	<p>MZ: Ministrstvo za zdravje je pripravilo predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki je v javni razpravi: Prav tako je bila v zvezi s pripravo predloga Zakona o dolgotrajni oskrbi imenovana tudi pogajalska skupina Ekonomsko-socialnega sveta.</p> <p>MDDSZ: Ključni spremembi, ki jih mora zagotoviti nova zakonodaja, sta poenotenje pravic dolgotrajne oskrbe in hitrejši razvoj storitev v skupnosti. Zato predstavniki MDDSZ intenzivno sodelujejo pri pripravi Zakona o dolgotrajni oskrbi, s svojimi predlogi in pripombami na pripravljene vsebine.</p>
114 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj preuči njegove ugotovitve na podlagi obiskov institucij v letu 2019 in v sodelovanju z drugimi pristojnimi organi sprejme vse potrebne ukrepe za uresničitev danih priporočil.	MDDSZ	nerealizirano	<p>Kompleksno vsebinsko problematiko na področju izvajanja socialno varstvenih storitev za osebe s posebnimi potrebami, ki smo jo že zaznali na MDDSZ kot tudi izvedli nekatere aktivnosti v smeri njenega reševanja ter je izpostavljena tudi v okviru predmetnega priporočila, bo obravnavala širša delovna skupina v sestavi predstavnikov iz vrst resornih ministrstev, stroke kot tudi VČP.</p> <p>Po vzoru aktivnosti delovne skupine za ureditev področja demence, ki je nekaj let nazaj postavila izhodišča za prenovo konceptov in zakonodaje, bo tudi navedena delovna skupina vzpostavljena za proučitev problematike na tem področju, predvsem pa za pripravo strokovnih stališč, izhodišč in usmeritev na perečih vsebinskih področjih.</p> <p>Strinjamo se, da je potrebno urediti področje obravnave oseb po pridobljeni možganski poškodbi</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				in najzahtevnejših avto- in heteroagresivnih uporabnikov kot tudi problematiko nameščanja oseb z različnimi težavami in starejših uporabnikov, zagotavljanjem zdravstvenih storitev pri dnevnem vključevanju in ostalimi vprašanji, na katere je potrebno odgovoriti s sistemskimi rešitvami, okrepljenimi zmogljivostmi oziroma spremembo zakonodaje.
115 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj dopolni mrežo izvajalcev in razširi nabor storitev pomoči osebam, ki ne zmorejo živeti same, da jim bo omogočeno življenje doma ter da bodo tako lahko prebivale v okolju, kjer se počutijo dobro in imajo vzpostavljeno socialno mrežo.	MDDSZ	delno realizirano	MDDSZ je v okviru Operativnega programa evropske kohezijske politike v obdobju 2014 - 2020, prednostne osi 9 »Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine«, prednostne naložbe 9.3 »Vlaganje v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k razvoju na nacionalni regionalni in lokalni ravni, zmanjšanje neenakosti glede zdravstvenega stanja, spodbujanje socialnega vključevanja z lažjim dostopom do socialnih, kulturnih in rekreacijskih storitev in prehod z institucionalnih storitev na storitve v okviru lokalnih skupnosti« in specifičnega cilja 9.3.1 »Izboljšanje kakovosti skupnostnih storitev oskrbe« objavilo Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v infrastrukturo namenjeno izvajanju dnevnih oblik varstva/začasnih namestitev za starejše. Prijavitelji izbrani na Javnem razpisu bodo vzpostavili enote za zagotavljanje dnevnih oblik varstva oziroma za zagotavljanje začasnih namestitev, za osebe starejše od 65, ki zaradi starosti ali drugih razlogov, ki spremljajo starost, niso sposobni za popolnoma samostojno življenje in potrebujejo manjši obseg neposredne osebne pomoči in osebe z zmernimi starostnimi in zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo večji obseg neposredne osebne pomoči. Predvideva se sofinanciranje 30 projektov. Obe storitvi omogočata in podaljšujeta bivanje v domačem okolju ter omogočata ter spodbujata socialno vključevanje starejših od 65 let.
116 (2019) enako/ podobno: 44 (2018)	Varuh Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti predlaga, naj na sistemski ravni odpravi pomanjkanje ustreznih kadrov v domovih za starejše z vzpostavitvijo ustreznih kadrovskih normativov, ki bodo omogočali varno in kakovostno obravnavo uporabnikov z izboljšanjem delovnih razmer in primernim plačilom za opravljeno delo.	MDDSZ	delno realizirano	V okviru javnih pooblastil Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (SSZS) je bil oblikovan predlog Podrobnejših standardov za izvajanje posameznih vrst oskrbe in kriteriji za določitev vrst oskrbe glede na potrebe uporabnikov storitve za področje institucionalnega varstva v domovih za starejše. Predlog, ki smo ga prejeli konec januarja 2020 še vsebinsko usklajujemo s SSZS. Ker izvedba predloga podrobnejših standardov zahteva tudi povečanje kadrovskega normativa, s predstavniki SSZS na podlagi analize potrebnega kadra pripravljamo možne predloge dviga števila kadra na socialni oskrbi in različne možnosti plačila dodatnega kadra, ki bi v čim manjši meri obremenil uporabnike. Ker se je pomanjkanje kadra tako zdravstvenega, kot tudi kadra za socialno oskrbo kot težava pokazala tudi pri obvladovanju okužb Covid-19 je država zagotovila proračunska sredstva, s pomočjo katerih bomo v naslednjih dveh letih zagotovili financiranje dodatnega kadra za domove, na osnovni in socialni oskrbi.
117 (2019)	Varuh priporoča, naj Skupnost socialnih zavodov Slovenije v	MDDSZ	delno	Delovna skupina za prenovu standardov in normativov socialno varstvenih storitev, ki je bila imenovana oktobra 2019 z namenom proučitve ustreznosti obstoječe pravne ureditve in odpravo

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pripravi in sprejme podrobnejše standarde za izvajanje posameznih vrst oskrbe in merila za razvrščanje uporabnikov v posamezne vrste oskrbe pri institucionalnem varstvu v domovih za starejše, da bi se povečala preglednost nad zaračunavanjem storitev in zagotovila enaka dostopnost do storitev.		realizirano	<p>pomanjkljivosti Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, je pripravila prvi nabor sprememb pravilnika, ki ga bomo začeli usklajevati tudi z zunanjimi deležniki. Na področju institucionalnega varstva starejših, se predlagane spremembe nanašajo predvsem na spremembo 8. člena pravilnika in na dopolnitev priloge pravilnika (tabele kadrovske strukture in normativnih deležev za institucionalno varstvo) z namenom, opredeliti optimalni normativ osnovne in socialne oskrbe v domskem varstvu (število uporabnikov na zaposlene).</p> <p>V okviru javnih pooblastil Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (SSZS) je bil oblikovan tudi predlog Podrobnejših standardov za izvajanje posameznih vrst oskrbe in kriteriji za določitev vrst oskrbe glede na potrebe uporabnikov storitve za področje institucionalnega varstva v domovih za starejše. Predlog, ki smo ga prejeli konec januarja 2020 še vsebinsko usklajujemo s SSZS. Ker izvedba predloga podrobnejših standardov zahteva tudi povečanje kadrovskega normativa, s predstavniki SSZS na podlagi analize potrebnega kadra pripravljamo možne predloge dviga števila kadra na socialni oskrbi in različne možnosti plačila dodatnega kadra, ki bi v čim manjši meri obremenil uporabnike.</p> <p>Ker se je pomanjkanje kadra tako zdravstvenega, kot tudi kadra za socialno oskrbo kot težava pokazala tudi pri obvladovanju okužb Covid-19 je država zagotovila proračunska sredstva, s pomočjo katerih bomo v naslednjih dveh letih zagotovili financiranje dodatnega kadra za domove, na osnovni in socialni oskrbi.</p> <p>Na področju podrobnejših kriterijev in meril za uvrščanje v vrste oskrbe oseb z motnjami v duševnem in telesnem razvoju oziroma drugimi oviranostmi ter oseb s težavami v duševnem zdravju, pojasnjujemo, da je gradivo še v pripravi. Predlog bo oblikovala strokovna delovna skupina, ki deluje pod okriljem Socialne zbornice Slovenije (v nadaljevanju: SZS). S strani SZS smo, dne 21.7.2020, prejeli informacijo, da je študija z ocenjevalnim orodjem za uvrščanje odraslih oseb s posebnimi potrebami v kategorije oskrbe v storitvi institucionalnega varstva, trenutno v zaključni fazi usklajevanja med člani delovne skupine. Študija, v kateri je sistematično in izčrpno obdelan sistemski problem ter podane rešitve oziroma izhodišča za uvrščanje v socialno oskrbo so pripravljavci delno že predstavili ministrstvu, Socialni inšpekciji, Skupnosti varstveno delovnih centrov in Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (v nadaljevanju: SSZS). Po uskladitvi navedenega gradiva je načrtovano, da bo predlog izročen SSZS kot nosilcu javnega pooblastila za področje priprave podrobnejših kriterijev in meril za uvrščanje v vrste oskrbe. Gradivo predstavlja izhodišče, podrobneje pa je potrebno izdelati še predlog ocenjevalnega orodja in ga preizkusiti na ciljni skupini, predvideti finančne učinke ter s SSZS in MDDSZ uskladiti predlog implementacije v zakonodaji oziroma predhodno vključitev v novi NPSV.</p>
118 (2019)	Varuh priporočila, naj pristojni organi (CSD, šolstvo, zdravstvo,	MDDSZ, MIZŠ,	stalna naloga	MDDSZ: Zavezanost rednemu izobraževanju strokovnih delavcev in delavk ter strokovnih sodelavcev in sodelavk poleg Zakona o preprečevanju nasilja v družini določa Kolektivna pogodba

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	<p>pravosodje, policija) stalno zagotavljajo izobraževanje s področja nasilja za svoje strokovne sodelavce (stalna naloga).</p>	<p>MZ, MP, MNZ</p>		<p>za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije, ki v 44. členu navaja obseg obveznih dni usposabljanj na leto za različne kategorije strokovnih delavcev in delavk. Tematike in vsebinske usmeritve izobraževanj se pripravijo na podlagi predhodne analize zaznanih potreb strokovnih delavcev in delavk ter preteklih evalvacij že izvedenih izobraževanj na podobno temo, saj se vsa tovrstna usposabljanja tudi sproti vrednotijo.</p> <p>MDDSZ zagotavlja stalno izobraževanje strokovnih delavcev na centrih za socialno delo v povezavi s Socialno zbornico Slovenije (SZS), ki v sklopu dodeljenega javnega pooblastila izvaja brezplačna izobraženja. Strokovni delavci se lahko udeležujejo različni izobraževanj, SZS pa v okviru pogodbe letno izvede 12 izobraževanj za cca. 755 udeležencev, tudi s področja preprečevanja nasilja. V letu 2019 so bila izvedena izobraževanja s področja nasilja v družini, podpore žrtvam kaznivih dejanj, dela z žrtvami trgovine z ljudmi ter izobraževanje z namenom predstavitvi mreže socialnovarstvenih programov.</p> <p>MNZ: Policija v okviru sodelovanja s pristojnimi organi (CSD, šolstvo, zdravstvo, pravosodje) in delovanja delovnih skupin na področju preprečevanja nasilja v družini in preprečevanja medvrstniškega nasilja, vsakoletno izvaja usposabljanja za svoje uslužbenke. Nasilje, nasilje v družini in spolno nasilje so v okviru višješolskega študijskega programa Policist na VPŠ tematike, ki so vsebinsko zajete pri več študijskih predmetih tako rednega kot izrednega izobraževalnega procesa policistov kandidatov in policiste.</p> <p>Tematike so predstavljene celostno in sicer z vidika nasilja nad ženskami, otroki, kakor tudi predstavitve oblik nasilja nad moškimi, nad ostarelimi s strani otrok, kateri se znajdejo v vlogi izvršitelja (storilca) nasilja nad starši že v času njihove aktivne vloge. Enako velja tudi za obravnavo spolnega nasilja. Poseben poudarek je pri obravnavi spolnega nasilja nad slabotnimi osebami, nad otroci, z uporabo ti. droge za posilstvo, zlorabe alkohola ali zlorabe trajnih ali začasnih duševno motenih oseb, nad trans seksualnimi osebami ter moškimi, za katere velja, da gre za izrazito močno tabuirano področje dela.</p> <p>Tematike so predstavljene v obliki predavanj ter vaj, oziroma z reševanjem konkretnih primerov. V okviru seminarских nalog policisti kandidati pripravijo analize posameznih operativnih primerov.</p> <p>Dodatno se policisti kandidati in policisti, v okviru individualnih ur študenta, usposablja s pomočjo interaktivnega gradiva (modulov) in študijo priročnika Psihosocialna podpora žrtvam nasilja v družini in nasilja zaradi spola, pri sestavi katerega so sodelovali tudi predstavniki policije.</p> <p>Glej tudi podrobna pojasnila.MP: Center za izobraževanje v pravosodju redno organizira strokovna usposabljanja za ciljne skupine, za katere je Center pristojen, na področju nasilja, zlasti nasilja v družini, nasilja nad ženskami in otroki ter zaščite žrtev na splošno. V letu 2019 je bila</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>navedena tematika vključena v številna izobraževanja, kot na primer : Odklikni! Ustavimo spletno nasilje nad ženskami in dekleti, Strokovni posvet: Otrok v primežu preteklosti in prihodnosti, Izobraževalni tožilski dnevi, Seminar za preiskovalne sodnike, Strokovni posvet ob sprejemu novele Zakona o kazenskem postopku.</p> <p>Tudi URSIKS vsako leto organizira dvodnevno izobraževanje »Delo s storilci nasilja«, v katerega se vključijo vsi profili zaposlenih v sistemu, ki prihajajo v stik z zaprtimi osebami: strokovni delavci, pravosodni policisti, medicinsko osebje URSIKS in delovni inštruktorji. Poleg pridobivanja tehnik, veščin in metod za neposredno delo s storilci nasilja, slušatelji pridobijo različna znanja na temo nasilja, načela ničelne tolerance do nasilja v praksi, pomena koordiniranega pristopa pri delu na področju nasilja, itd. Za strokovne delavce, ki vodijo obravnavo storilcev nasilja v zavodih, se dvakrat letno v sodelovanju z Društvom za nenasilno komunikacijo, organizira edukacijska skupina, prav tako imajo strokovni delavci možnost vključitve v skupinsko supervizijo. V letu 2019 smo organizirali 25-urno intenzivno usposabljanje za strokovne delavce URSIKS, za vodenje obravnave povzročiteljev nasilja v zavodih.</p> <p>MZ: Leta 2015 je Ministrstvo za zdravje pripravilo Strokovne smernice za obravnavo nasilja v družini pri izvajanju zdravstvene dejavnosti, ki jih je na svoji seji 1. 4. 2015 potrdil tudi Zdravstveni svet.</p> <p>Po sprejemu smernic je bilo v okviru norveškega finančnega mehanizma zagotovljeno široko izobraževanje zdravstvenih delavcev. Zdravniška zbornica Slovenije občasno organizira tovrstna izobraževanja.</p> <p>MIZŠ: V Katalogu programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport objavlja različne programe, med katerimi so tudi programi s področja varnega in spodbudnega učnega ter delovnega okolja.</p> <p>V Šoli za ravnatelje, ki izobražuje tako ravnatelje vrtcev in šol kot njihove pomočnike ter učitelje, so izobraževalne vsebine s področja varovanja človekovih, posebno še otrokovih pravic, vključene tudi v program "Mreže učečih se šol 2". Gre za strategije za preprečevanje nasilja, v okviru katerih od leta 2003 sistematično izobražujejo strokovne delavce za prepoznavanje kršitve otrokovih in človekovih pravic, nediskriminatorno obravnavanje, uveljavljanje načel enakih možnosti in spoštovanje človekovega dostojanstva za vse subjekte v vzgojno-izobraževalnem procesu (otroke, učitelje, starše). Pri naštetih vsebinah je poseben poudarek na zagotavljanju tistih otrokovih in človekovih pravic, ki se nanašajo na preprečevanje nasilja, in sicer v družini, med vrstniki, nad otroki s posebnimi potrebami ter ko gre za nasilje med učenci in učitelji v šoli. Hkrati od leta 2003 v izobraževalne vsebine te mreže vključujejo tudi problematiko strukturalnega nasilja, ki se v družbi odraža kot odsotnost enakih možnosti za pripadnike različnih šibkejših in marginalnih</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>družbenih skupin (otroke, ženske, osebe s hendikepom, osebe z motnjami v duševnem zdravju, pripadnike manjšinskih etničnih, kulturnih, verskih skupin, azilante in druge), kar pogosto vodi v večjo izpostavljenost institucionalnemu in medosebnemu nasilju.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
2.18	Druge upravne zadeve (2019: str. 202, 2018: str. 265)			
119 (2019) enako/ podobno: 54 (2018), 35 (2017), 62 (2014), 74 (2013)	Varuh spodbuja Vlado Republike Slovenije, naj sprejme učinkovite ukrepe za dokončanje denacionalizacije (stalna naloga).	MJU, VLADA	stalna naloga	<p>MJU je pristojno tudi za koordiniranje delovanja upravnih enot (v nadaljevanju: UE) na kadrovske, finančne ter organizacijske področje.</p> <p>MJU v okviru navedenih pristojnosti spremlja tudi stanje predmetnih postopkov na UE. Od skupno 38.471 zahtevkov, ki so jih UE v reševanje prejele na podlagi Zakona o denacionalizaciji (v nadaljevanju: ZDEN), jih je bilo na dan 31.12. 2019 pravomočno rešenih 38.377. Na dan 31.12.2019 je bilo nepravomočnih zadev po ZDEN 94, dejansko nerešenih zadev (zadev, ki so v reševanju na UE) pa je bilo 74.</p> <p>V obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2019 se je število vseh nepravomočnih zadev po ZDEN zmanjšalo za 13, od 107 na 94. Število dejansko nerešenih zadev po ZDEN se je na UE v tem obdobju povečalo za 1, od 73 na 74. Kljub padanju števila nepravomočnih zadev je še vedno prisoten vpliv spremenjen sodne prakse. Gre za odločbo Ustavnega sodišča RS št. Up - 282/15-30 z dne 5.10.2017 (Uradni list RS, št. 59/17) glede drugega odstavka 10. člena ZDEN vezano na Finančno in izravnalno pogodbo med Zvezno republiko Nemčijo in Republiko Avstrijo iz leta 1961. Posledično je bilo 31 pravomočnih zadev reaktiviranih v obdobju od konca leta 2017 do oktobra 2018 po v povprečju 1.238 dneh pravomočnosti. UE so obvestile MJU, da so določene zadeve, ki so bile reaktivirane na način iz prejšnjega odstavka, ponovno postale pravomočne, nekatere pa so se dodatno reaktivirale.</p> <p>Na dan 31. 12. 2019 znaša skupno število reaktiviranih predmetnih zadev po ZDEN skupno 28.</p> <p>Po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (v nadaljevanju: ZPVAS) pa je bilo na dan 31. 12. 2019 na UE še 8 nepravomočnih zadev, dejansko nerešenih zadev je bilo 6. V obdobju od 1.1. do 31. 12. 2019 je število nepravomočnih zadev po ZPVAS ostalo nespremenjeno, torej 8. Število dejansko nerešenih zadev se je v tem obdobju zmanjšalo za 1, od 7 na 6.</p> <p>Vlada Republike Slovenije je s sklepi z dne 9. 1. 2014, v okviru pospešitve postopkov po ZDEN in ZPVAS, pozvala takratno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, takratno Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo k meritornemu odločanju, seveda v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (v okviru odločanja o pritožbah,</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>podanih na odločitve UE). Po podatkih, ki jih je MJU pridobilo neposredno od posameznih ministrstev, je razvidno, da so v letu 2019 Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP) ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) v zvezi z odločitvami UE izdala skupno 59 konkretnih upravnih aktov, od tega MKGP 28, MOP 19 in MGRT 12. Meritorno je od ministrstev v letu 2019 odločilo le MOP, in sicer v 11 primerih.</p> <p>Skupno so ministrstva UE v letu 2019 v ponovno odločanje vrnila zadeve v štirinajstih (14) primerih, od tega MKGP v štirih primerih (4), MOP v petih (5), MGRT pa prav tako v 5 (petih) primerih.</p> <p>Tudi v letu 2019 je med določenimi UE, ki še rešujejo postopke po ZDEN in po ZPVAS, potekala pomoč oziroma medsebojno sodelovanje pri reševanju zadev na način, da UE, ki razpolaga z ustreznimi usposobljenimi kadrom iz področja denacionalizacije, od druge UE prevzame v reševanje postopke po ZDEN in ZPVAS. UE prevzame upravno zadevo v obravnavo oziroma reševanje na podlagi sklenjenega sporazuma z drugo UE, v katerem se med drugim določi uradna oseba, ki bo reševala zadevo ter rok v katerem naj bi bila izdana prvostopenjska odločba. V samem sporazumu se prav tako uredijo preostale medsebojne dolžnosti oziroma obveznosti ter pravice.</p> <p>Na dan 31. 12. 2019 je bilo v veljavi 15 predmetnih sporazumov.</p> <p>V aktivnem reševanju na prvi stopnji, torej na UE, ki nudijo pomoč, je bilo v celoti 8 zadev, 2 zadevi pa delno. Od tega je bilo 9 zadev po ZDEN ter 1 po ZPVAS. MJU spodbuja tovrstno sodelovanje, saj nedvomno prispeva k hitrejšemu reševanju še odprtih zadev, ki so sicer že bile predmet pritožbene in sodne presoje.</p> <p>Poudarjamo, da so v UE so ostale v reševanju najtežje oziroma najobsežnejše denacionalizacijske zadeve, tako po vrednosti poddržavljenega premoženja kot tudi teži pravnih dilem.</p>
120 (2019) enako/ podobno: 55 (2018), 36 (2017), 37 (2016), 50 (2015)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj pripravi, sprejme in zagotovi izvedbo konkretnih ukrepov za ureditev lastništva vseh kategoriziranih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih (stalna naloga).	MZI, VLADA	stalna naloga	<p>MZI: Na podlagi Zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (Uradni list RS, št. 13/2018; v nadaljevanju ZEDRZ) direkcija vzpostavlja, vodi in vzdržuje matično evidenco dejanske rabe javne cestne in javne železniške infrastrukture, ki vključuje podatke o dejanski rabi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - javne železniške infrastrukture, - javne državne cestne infrastrukture (avtoceste, hitre ceste, glavne ceste, regionalne ceste), - javne občinske cestne infrastrukture (lokalne ceste, javne poti).

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>Matična evidenca se vzpostavlja na podlagi elaboratov, ki jih pripravijo posamezni upravljavci (skupaj 215) in vključujejo podatke za naslednjo dolžino javne infrastrukture:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upravljavec SŽ-Infrastruktura, d.o.o., cca 1.200 km železniških prog (glavnih in regionalnih prog), - upravljavec DARS, cca 790 km avtocest, hitrih cest, - upravljavec Direkcija RS za infrastrukturo, cca 5.940 km državnih cest (glavnih in regionalnih), - upravljavec 212 Občinskih uprav, cca 32.240 km občinskih cest. <p>Direkcija po prejemu elaborata preveri tehnično, vizualno in atributno usklajenost predloženih podatkov ter v matični evidenci medsebojno uskladi podatke o dejanskih rabah zemljišč med vsemi 215 upravljavci.</p> <p>V obdobju od 1. 7.2019 do 1.8.2020 je direkcija pregledala 97 elaboratov sprememb podatkov dejanske rabe javne občinske cestne infrastrukture (preostalih 115 občin elaboratov še ni oddalo), pregledala je elaborat za celotno omrežje javne državne cestne infrastrukture in za 380 km prog javne železniške infrastrukture. Na dan 1.4.2020, ko se je na Geodetski upravi Republike Slovenije začela vzpostavljati skupna matična evidenca dejanske rabe zemljišč, je Geodetski upravi posredovala podatke dejanske rabe zemljišč za celotno omrežje javne državne cestne infrastrukture in za 20 občin javne občinske cestne infrastrukture. Geodetska uprava je posredovane podatke vpisala v Zemljiški kataster in zagotovila javno dostopen prikaz.</p> <p>Glede na trenutno dinamiko oddaje elaboratov dejanske rabe zemljišč javne občinske cestne infrastrukture in javne železniške infrastrukture se predvideva, da bo konec septembra 2020 v Zemljiški kataster poleg državne cestne infrastrukture, vpisana še dejanska raba javne občinske cestne infrastrukture za prib. 25% občin in za 30% prog javne železniške infrastrukture. Razlika med številom pregledanih elaboratov in vpisanih v matično evidenco izhaja iz zavrnitve elaboratov upravljavcem zaradi vsebinske in tehnične neustreznosti evidentiranih podatkov.</p> <p>Direkcija je do konec leta 2019 petkrat pozvala občine k ažuriranju lokacijske usklajenosti gospodarske javne infrastrukture in zatem k oddaji usklajenih podatkov dejanske rabe s podatki iz zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture, med drugim tudi iz naslova kategorizacije cest. V letu 2020 je direkcija kontaktirala občine še dvakrat, in sicer v mesecu februarju z dopisom, v katerem jih je opozorila na možnost pritožb lastnikov zemljišč, če dejanska raba javne občinske cestne infrastrukture ne bo evidentirana oziroma ne bo ustrezno evidentirana, v skladu z 8. členom ZEDRZ ter v aprilu z informacijo o začetku vpisovanja dejanske rabe javne prometne infrastrukture v zemljiški kataster, kjer se delež dejanske rabe javne prometne infrastrukture pripiše zemljiški parceli, kar bo od 1. januarja 2021 predstavljalo osnovo za izračun vrednosti nepremičnin v sklopu drugega sistemskega množičnega vrednotenja nepremičnin. Nove vrednosti</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>nepremičnin, kjer bo upoštevan tudi podatek o dejanski rabi prometne infrastrukture, se bodo v postopkih uveljavljanja pravic iz javnih transferjev začele uporabljati 1. julija 2021.</p> <p>Glede neurejenega lastništva zemljišč, po katerem poteka javna prometna infrastruktura, je pričakovati večje število vlog nezadovoljnih lastnikov, ki bodo po obvestilu Geodetske uprave o deležu dejanske rabe javne prometne infrastrukture na njihovem zemljišču, pri pristojnih upravljavcih vlagali predloge za uskladitev podatkov dejanske rabe v njihovi lasti z dejanskim stanjem, v skladu z 8. členom ZEDRZ. Če upravljavec v roku 60 dni v evidenci ne bo uskladil evidentiranega stanja z dejanskim stanjem, bo lahko lastnik zemljišča pri direkciji zahteval uvedbo upravnega postopka za uskladitev evidentiranega stanja z dejanskim stanjem.</p> <p>Direkcija je v letu 2020 prejela dva zahtevka lastnikov zemljišč za začetek upravnega postopka za uskladitev evidentiranega stanja z dejanskim (60 dni po zaključeni javni razgrnitvi predloga modelov vrednotenja). V eni zadevi je bil izdan sklep o ustavitvi postopka zaradi uskladitve med lastnikom zemljišča in občino, v drugi zadevi je upravni postopek v teku, na terenu je že bila izvedena geodetska storitev, v izdelavi je elaborat sprememb podatkov dejanske rabe na zemljišču lastnika, ki bo podlaga za izdajo odločbe lastniku zemljišča.</p> <p>Direkcija je maja 2020 nadgradila internetno stran z uporabnimi informacijami za upravljavce javne prometne infrastrukture oziroma za njihove izvajalce, ki pripravljajo elaborate dejanske rabe in za lastnike zemljišč, ki imajo ugovor na evidentirano dejansko rabo javne prometne infrastrukture https://www.gov.si teme/dejanska-raba-zemljisc-javne-cestne-in-zelezniske-infrastrukture/, objavila je novi verziji Metodologije za evidentiranje dejanske rabe javne cestne infrastrukture in javne železniške infrastrukture ter zagotovila vpogled v evidentirane podatke javne prometne infrastrukture (možen prevzem slojev javne železniške infrastrukture, javne državne cestne infrastrukture in javne občinske cestne infrastrukture).</p> <p>Direkcija izvaja vse potrebne aktivnosti, da sprotno pregleduje in v matično evidenco vpisuje elaborate sprememb podatkov dejanske rabe javne prometne infrastrukture upravljavcev, ki pošljejo tehnično in vsebinsko pravičen elaborat ter da bo pripravljena na morebiten ugovor večjega števila lastnikov zemljišč po 1. januarju 2021.</p>
121 (2019) enako/ podobno: 56 (2018)	Varuh priporoča Ministrstvu za finance, naj odpravi zaostanke pri odločanju v pritožbenih postopkih glede davčnih obveznostih	MF	delno realizirano	<p>Ministrstvo za finance si že vrsto let prizadeva za pravočasno reševanje pritožb. V ta namen so bili sprejeti številni ukrepi in priporočila. Z ukrepi na organizacijskem in kadrovskem področju ter v zvezi z IT podporo, ki se izvajajo že dalj časa, njihov nabor pa se letno dopolnjuje, je Ministrstvo za finance uspelo močno znižati število nerešenih pritožb (za 37 % v primerjavi z letom 2016). V zadnjem letu se posebna pozornost namenja poslovnim procesom in razvoju IT podpore.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
122 (2019) enako/ podobno: 57 (2018), 37 (2017), 38 (2016)	Varuh priporoča, naj Vlada Republike Slovenije pripravi ureditev pravice do posebne davčne olajšave za preživljanje družinskih članov davčnega zavezanca (staršev in posvojiteljev) tako, da bo zavezanec lahko to olajšavo uveljavljal vedno, kadar bo družinske člane dejansko preživljal, neodvisno od tega, ali živijo z njim v skupnem gospodinjstvu ali institucionalnem varstvu, in zanje plačeval stroške.	MF, VLADA	realizirano	MF: Realizirano z davčnim letom 2020. V skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2V; Uradni list RS, št. 66/19), ki se je začel uporabljati s 1. 1. 2020, se za vzdrževane družinske člane štejejo tudi starši oziroma posvojitelji zavezanca, če nimajo lastnih dohodkov za preživljanje oziroma so ti manjši od višine posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana, določene v 3. točki prvega odstavka 114. člena tega zakona, in imajo po predpisih o prijavi prebivališča prijavljeno isto stalno prebivališče kot zavezanec ali so v institucionalnem varstvu v socialno varstvenem zavodu in zavezanec krije stroške teh storitev ali imajo zavezanec in starši oziroma posvojitelji sklenjen sporazum o preživnini v obliki izvršljivega notarskega zapisa v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ter pod enakimi pogoji tudi starši oziroma posvojitelji zavezančevega zakonca, če zakonec ni zavezanec za dohodnino.
123 (2019) enako/ podobno: 58 (2018), 38 (2017), 39 (2016)	Varuh priporoča Vladi Republike Slovenije, naj glede obdavčitve družinskih pokojnin spremeni Zakon o dohodnini (ZDoh-2) tako, da se seznam dohodkov iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, od katerih se dohodnina ne plača, dopolni z navedbo družinske pokojnine, katere prejemnik je otrok, star do 18 oziroma 26 let, če se redno šola.	MF, VLADA	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MF: Varuh ponavlja priporočilo iz let 2016, 2017 in 2018. MF meni, da je obdavčitev družinske pokojnine primerno urejena, zato pri svojih razlogih za neupoštevanje priporočila vztraja.
124 (2019)	Varuh priporoča, naj se v Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ustrezno uredi pravica do obnovitvene rehabilitacije tako, da bodo določeni organi odločanja o tej pravici in pravne oblike varstva proti njihovim odločitvam.	MZ	nerealizirano	Ministrstvo za zdravje bo pobudo Varuha preučilo v sklopu nadaljnjih aktivnosti priprave predloga novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Pri čemer pa ministrstvo poudarja, da bo potrebno pri tem jasno razmejiti pravice, ki bodo posameznikom pripadale iz naslova zdravstva (tj. te pravice morajo jasno izkazovati dodano vrednost na zdravju posameznika) in tiste, ki bodo posameznikom pripadale iz drugih resorjev, npr. sociale.
125 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo	MNZ,	zavrnitev	MNZ predhodno izpostavlja, da je že ob pripravi ZPPreb-1 preučevalo rešitve, ki bi posameznikom

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	za notranje zadeve skupaj z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zagotovi, da se vročanje priporočene pošte in drugih pošiljk državnih organov oziroma drugih organov oblasti osebam s prijavljenim t. i. zakonskim prebivališčem uredi tako, da bodo čim manj poseženo v pravice teh oseb.	MDDSZ, MJU	realizacije zaradi nestrinjanja	<p>s prijavljenim zakonskim prebivališčem omogočile vročanje poštnih pošiljk, saj se strinja z mnenjem varuha, da je vročanje izjemno pomemben institut, na katerega so vezane določene pravice. MNZ poudarja, da problematike komuniciranja med državo in osebami s prijavljenim zakonskim prebivališčem ne gre iskati v okviru ZPPreb-1 z morebitnim osebnim vročanjem na naslovu zakonskega prebivališča ali ureditvijo novih procesnih standardov vročanja, ki bi strankam omogočali dejanski prevzem sodnih ali drugih pisanj, saj posameznika na naslov zakonskega prebivališča veže zgolj območje prebivanja, ne pa tudi dejanska naselitev na naslovu. Posledično ni mogoče pričakovati uspešnega prevzema pošte na naslovu zakonskega prebivališča s strani posameznika in tudi ni mogoče predpostaviti, niti zagotoviti, da bi bil posameznik oz. stranka s pisanjem seznanjena. Ker je temeljni namen ZPPreb-1 zgolj registracija posameznikovega prebivališča, je po mnenju MNZ ureditev ustreznega načina vročanja sodnih in drugih pisanj državnih organov lahko le predmet urejanja posameznih procesnih predpisov, po oceni MNZ zlasti ZUP, ki med drugim ureja tudi vročanje v varni elektronski predal, vročanje na oglasno desko organa ter osebno vročanje v prostorih organa, ter procesnih predpisov s področja sodnih postopkov.</p> <p>MDDSZ: MDDSZ je seznanjen, da imajo številne osebe določeno zakonsko prebivališče na centrih za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) na podlagi Zakona o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 52/16; v nadaljevanju: ZPPreb-1). Določba 19. člena ZPPreb-1 je podlaga, da na naslov CSD prihaja pošta za te osebe, ki pa dejansko na tem naslovu ne prebivajo. V zvezi z navedenim je bilo izpostavljeno vprašanje, ali so CSD dolžni sprejemati in tudi vročati poštno pošiljke za osebe, ki imajo na naslovu CSD določeno zakonsko prebivališče. Z navedenim vprašanjem se je eden izmed CSD sam neposredno obrnil na Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ), pridobil odgovor MNZ dne 20. 4. 2020 in ga posredoval MDDSZ.</p> <p>MNZ poudarja, da je temeljni namen ZPPreb-1 urejanje prijavnih in objavnih obveznosti v zvezi s stalnim in začasnim prebivališčem ter naslovom za vročanje (torej registracija posameznikovega prebivališča). Ureditev ustreznega načina vročanja sodnih in drugih pisanj državnih organov pa je lahko le stvar urejanja procesnih predpisov (kot so npr. Zakon o pravnem postopku, Zakon o kazenskem postopku, Zakon o splošnem upravnem postopku) in ne ZPPreb-1. Skladno z ZPPreb-1 je naslov za vročanje naslov prijavljenega stalnega ali začasnega prebivališča posameznika v Republiki Sloveniji, ki je namenjen vročanju poštnih pošiljk državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti ter pravnih in fizičnih oseb, če drug zakon ne določa drugače. Določba tretjega odstavka 25. člena ZPPreb-1 izrecno določa, da naslov za vročanje ne more biti na naslovu zakonskega prebivališča, določenega skladno z 19. členom ZPPreb-1. ZPPreb-1 po svoji zadnji spremembi omogoča pomembno ustrezno ločevanje stalnih prebivališč in stalnih prebivališč »fiktivne narave«, to je zakonsko prebivališče. Glede na svojo naravo in vsebino ZPPreb-1 ne more določati oziroma opredeliti obveznosti vročanja pisanj na način, da bi te izvajale</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				občine ali CSD, ki so zgolj »gostitelj naslovov zakonskih prebivališč«. ZPPreb-1 prav tako ne more urediti problematike komuniciranja med državo in osebami s prijavljenim zakonskim prebivališčem na način ureditve novih procesnih standardov vročanja, ki bi strankam omogočali dejanski prevzem sodnih ali drugih pisanj. Mnenje MNZ je, da za osebe, ki jim je določeno zakonsko prebivališče na naslovu CSD, CSD niso dolžni sprejemati in tudi ne vročati nobenih poštnih pošiljk, in s tem mnenjem je MDDSZ seznanil vse CSD.
2.19	Pravosodje (2019: str. 209, 2018: str. 283)			
126 (2019)	Varuh priporoča, naj sodišča pri svojem delu dosledno upoštevajo načelo dobrega upravljanja (stalna naloga).			<p>Priporočilo se v delu ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP: MP v okviru svoji pristojnosti pojasnjuje, da imajo stranke v primeru, če komunikacija ne poteka v zakonsko določenih rokih, na voljo pravna sredstva glede na posamezno fazo postopka, nadzor nad pravočasnostjo pa opravljajo bodisi sodišča sama v okviru nadzora sodne uprave bodisi Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč, ki deluje v okviru Ministrstva za pravosodje.</p> <p>Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč na podlagi svojih pristojnosti izvajanja nadzora nad sodno upravo v okviru načrta rednih letnih nadzorov opravlja tudi nadzor nad zagotavljanjem pravočasnosti postopkovnih dejanj v posameznih vrstah zadev. Tako so bili v letu 2019 izvedeni nadzori nad organizacijo poslovanja in izvedenimi ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v določenih pravnih in izvršilnih zadevah na posameznih okrajnih in okrožnih sodiščih, skladno z načrtom rednih nadzorov (objavljen na spletni strani Ministrstva za pravosodje).</p> <p>Prav tako v okviru pristojnosti MP Center za izobraževanje v pravosodju vsako leto organizira strokovna srečanja in usposabljanja za zaposlene na vodstvenih funkcijah v pravosodju, vodje uradov, kadrovsko-pravnih in finančno-računovodskih služb, predsednike in direktorje sodišč ter vodje in direktorje državnih tožilcev. Udeleženci se seznanijo s splošnimi aktualnimi vsebinami, povezanimi z vodenjem v pravosodju, in odprtimi vprašanji s področja vodenja in upravljanja. Seznanijo se z aktualnimi splošnimi vsebinami in posebnimi vsebinami s kadrovsko-pravnega in finančno-računovodskega področja. Obravnavajo aktualne vsebine s področja upravljanja pravosodnih organov, zlasti vodenje in upravljanje sodišča oziroma državnega tožilstva, upravljanje človeških virov, finančno poslovanje ter osebna integriteta in varnostna vprašanja.</p>
127 (2019)	Varuh priporoča, naj sodniki pri izdaji odredb za pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem			Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	omrežju ravnajo še posebej skrbno (stalna naloga).			
128 (2019) enako/ podobno: 64 (2018), 33 (2015), 32 (2015), 37 (2014), 38 (2014), 47 (2013)	Varuh priporoča, naj sodišča še naprej zagotavljajo odpravo sodnih zaostankov oziroma sojenja brez nepotrebnega odlašanja, zlasti pa pozornost namenjajo izboljšanju poslovanja in kakovosti vodenja sodnih postopkov oziroma sojenja ter svojim odločitvam (stalna naloga).			<p>Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP: MP v okviru svojih pristojnosti pojasnjuje, da so v Zakonu o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja vzpostavljeni mehanizmi, ki strankam omogočajo, da vplivajo na tek postopka.</p> <p>Po podatkih iz Letnega poročila o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2019 je na vsa sodišča v letu 2019 prispelo skupno 610 nadzorstvenih pritožb (2% povečanje), Vrhovno sodišče in višja sodišča pa so v letu 2018 prejela v reševanje 122 rokovnih predlogov (1% zmanjšanje). Sodišča so v letu 2019 rešila 613 nadzorstvenih pritožb, kar je 5 odstotkov več kot v letu 2018, pri čemer izpostavljamo, da je kljub povečanju števila na sodišča prispelih nadzorstvenih pritožb delež ugodenih pritožb enak kot v letu 2018, da pa se je povečal delež zavrnjenih (za 4%) in zavrženih (za 2%) nadzorstvenih pritožb.</p> <p>Glede priporočila, da sodišča pozornost namenjajo izboljšanju poslovanja gre izpostaviti, da je presoja poslovne uspešnosti sodišča osnova za organizacijske spremembe in sredstvo za neprekinjeno izboljšavo poslovanja in programov sodišča. Že leta 2016 je predsednik Vrhovnega sodišča ustanovil Delovno skupino projekta Izboljšanje kakovosti sodstva (IKS), katere člani so predstavniki sodišč vseh stopenj splošne in specializirane pristojnosti, Sodnega sveta in ministrstva, pristojnega za pravosodje. Projekt Izboljšanje kakovosti sodstva, v okviru katerega je največ pozornosti namenjene sodniškim veščinam, prenosu znanj, izobraževanju sodnega osebja in postopkovni pravičnosti, je prejel nagrado Kristalna tehtnica sodstva v konkurenci 43 projektov iz 20 držav. Projekt IKS je v grobem razdeljen na dva dela - cilj prvega je izboljšanje kakovosti dela sodnikov in sodnega osebja, poudarek drugega dela (postopkovna pravičnost) pa je izboljšanje izkušnje za vse, ki v kakršnikoli vlogi pridejo v stik s sodišči. V okviru prvega dela projekta se izvajajo aktivnosti, namenjene dodatnemu usposabljanju sodnikov in sodnega osebja, kot denimo mentorstvo novim sodnikom in sodnikom, ki so zamenjali pravno področje sojenja ter usposabljanje na delovnem mestu za novo sodno osebje. Izdana je bila zbirka strokovnih vodnikov in opomnikov za vse vrste sodnih postopkov. Organizirane so bile delavnice sodniških veščin z uporabo supervizijskih tehnik. Na delavnicah, ki se izvajajo v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju (CIP), pa se sodnikom med drugim pomaga na praktičen in interaktiven način priti do lastnih rešitev v zvezi z aktualnimi težavami, ki se pokažejo pri sojenju.</p> <p>Z drugim delom projekta - Postopkovna pravičnost - je sodstvo prvič vzpostavilo celovit komunikacijski sistem, kjer lahko uporabniki v enostavnem in razumljivem jeziku pridobijo informacije, ki jih potrebujejo, ko stopijo v stik s sodiščem. Najbolj vidni in večkrat nagrajeni</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>rezultat tega dela projekta so državljanom namenjene brošure o najpogostejših sodnih postopkih in različnih vlogah udeležencev v njih ter spletna stran nasodiscu.si, kjer so informacije za obiskovalce sodišč bolj bogate in ažurne, tudi v obliki animacij in video predstavitev.</p> <p>Vrhovno sodišče RS redno spremlja delo sodišč preko okolja za poslovno obveščanje in ugotavlja morebitne težave na posameznih področjih tako preko letnih programov dela kot letnih poročil o poslovanju sodišč. Vsako leto v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje sprejema tudi časovne standarde za delo sodišč. Vrhovno sodišče RS že v Otvoritvi sodnega leta izpostavi prioriteta področja, ki bodo deležna posebne pozornosti in aktivnosti, poslovanje vseh sodišč pa vsako leto predstavi in ovrednoti v Letnem poročilu o učinkovitosti in uspešnosti sodišč.</p> <p>Po pridobitvi odločitev o vseh vloženih nadzorstvenih pritožbah in rokovnih predlogih v letu 2017, ki kažejo upad njihovega števila, MP ocenjuje, da sprememba ZVPSBNO v tem trenutku ni potrebna. MP sproti spremlja odločitve sodišč o nadzorstvenih pritožbah in se po potrebi odziva na tiste časovne okoliščine posamezne zadeve, ki so v obrazložitvi nadzorstvene pritožbe ostale nepojasnjene (sodišče npr. zaprosi za dodatna pojasnila glede časovnega vidika reševanja zadeve oz. za pojasnitev razlogov za zastoje). Odločitve sodišč, za katere ocenimo, da bi bile lahko nepravilne z vidika izvajanja ZVPSBNO so anonimizirano predstavljene na letnih strokovnih usposabljanjih za direktorje in predsednike sodišč.</p> <p>MP bo v okviru svojih pristojnosti še naprej izvajalo nadzor z vidika časovnega reševanja zadev oziroma sojenja brez nepotrebnega odlašanja, tako na podlagi rednih ali izrednih nadzorov sodne uprave v skladu s 65.a členom Zakona o sodiščih, kot tudi na podlagi 14. člena Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja. MP bo sodišča tudi zaprosila za poročila o stanju reševanja posamezne zadeve v skladu s 67.a členom Zakona o sodiščih, tudi na podlagi medijskega poročanja ali na podlagi vlog strank sodnega postopka.</p> <p>Glej tudi podrobna pojasnila.</p>
129 (2019)	Varuh priporoča, naj v izvršilnem postopku v primeru izvršbe na nepremičnine oziroma izvršbe na izpraznitev in izročitev nepremičnine, ki je dolžnikov dom, sodišča še zlasti skrbno pretehtajo uravnoteženje pravic dolžnika in upnika (stalna naloga).			<p>Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP: MP je v okviru svojih pristojnosti z vidika priprave zakonodaje z novelo ZIZ-L v letu 2018 omogočilo sodišču, da v primeru izvršbe na nepremičnine, ki je dolžnikov dom, lahko začasno takšno izvršbo odloži oziroma o tem seznaniti center za socialno delo oziroma najprej izvede izvršilni postopek z drugimi sredstvi izvršbe oziroma nad drugim premoženjem. Glede na odločbo Ustavnega sodišča RS U-I-171/16-15 je Ministrstvo za pravosodje v okviru sprememb in dopolnitev ZIZ-M pripravilo nove rešitve, ki sodiščem omogočajo, da tudi v postopku izpraznitve in izročitve nepremičnine, ki je dolžnikov dom, lahko takšno izvršbo odložijo, če pretehtajo, da pravice dolžnika glede na konkretne okoliščine prevladajo nad pravico upnika do sodnega varstva</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				in poplačila njegove terjatev. ZIZ-M je bil julija 2020 v strokovnem usklajevanju, njegovo sprejetje v Državnem zboru načrtujemo še v tem letu.
130 (2019)	Varuh priporoča, naj sodišča še dosledneje preverjajo pravilnost podatkov o strankah izvršilnega postopka in namenijo dodatno skrbnost v primeru, kadar se podatki o dolžniku v izvršilnem naslovu ne ujemajo s podatki v predlogu za izvršbo (stalna naloga).			Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.
131 (2019)	Varuh priporoča vsem organom, ki so neposredno pristojni za nadzor nad opravljanjem službe izvršiteljev oziroma za ugotavljanje njihove disciplinske odgovornosti, naj dejavno izvajajo nadzor nad opravljanjem službe oziroma poslovanjem izvršiteljev po ZIZ (stalna naloga).	MP	stalna naloga	<p>MP je v letu 2019 opravilo 8 nadzorov nad opravljanjem službe izvršiteljev (od tega 2 na podlagi obvestila Zbornice izvršiteljev Slovenije), v letu 2020 (do 1. 8. 2020) pa je bil opravljen 1 nadzor.</p> <p>V letu 2019 je bilo prejetih 35 predlogov za uvedbo disciplinskega postopka. V 7 primerih je MP izvedlo postopek in izdalo odločbo o disciplinski odgovornosti (zoper 2 je bila vložena pritožba). V 26 primerih je bilo podano pojasnilo predlagatelju, zakaj disciplinski postopek ni bil uveden. Dva predloga sta bila nepopolna in jih predlagatelj ni dopolnil, zato jih MP ni moglo obravnavati.</p> <p>V letu 2020 (do 1. 8. 2020) je bilo prejetih 6 predlogov za uvedbo disciplinskega postopka. V 1 primeru je bilo podano pojasnilo predlagatelju, zakaj disciplinski postopek ni bil uveden. En predlog je bil nepopoln in ga predlagatelj ni dopolnil, zato ga MP ni moglo obravnavati. V 3 primerih je postopek še v teku.</p>
132 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje, naj v sodelovanju z drugimi odgovornimi sprejme dodatne ukrepe za povečanje števila izvedencev na področju družinskih razmerij.	MP	stalna naloga	V letu 2019 je Center za izobraževanje v pravosodju v skladu z določbami Zakona o sodiščih in Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih organiziral štiri termine preizkusov strokovnosti za sodne izvedence v družinskih zadevah. Dva termina preizkusov strokovnosti sta bila odpovedana, ker ni bilo prijavljenih kandidatov, na dva termina pa so skupno pristopili štirje kandidati, ki so bili na preizkusu uspešni.
133 (2019) enako/ podobno: 45 (2014)	Varuh ponovno priporoča Ministrstvu za pravosodje, naj prouči možnosti za zapolnitev vrzeli, ki nastajajo v praksi pri zagotavljanju in uveljavljanju brezplačne pravne pomoči.	MP	realizirano	Brezplačna pravna pomoč po Zakonu o brezplačni pravni pomoči predstavlja obliko uresničevanja pravice do sodnega varstva, in sicer po načelu enakopravnosti, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi zmogli uresničevati. Vlada na tem mestu izpostavlja, da je Varuh je zvezi s predlogom zadnje novele ZBPP (Uradni list RS, št. 19/15; v nadaljnjem besedilu: ZBPP-C) ugotovil, da predlog v glavnem vključuje in upošteva vse pripombe, priporočila in predloge, ki jih je Varuh izpostavil v svojih letnih poročilih v obdobju od leta 2008 do 2012 ter tudi tiste, ki jih Varuh podal v svojem letnem poročilu za leto 2013.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>Vlado so ugotovitve Varuha razveselile, saj je v okviru priprav osnutka ZBPP-C zelo podrobno preučila vsa dotedanja priporočila, pripombe in predloge Varuha ter jih skušala kar v največji meri upoštevati. Vlada tudi danes meni, da je zadnja novela ZBPP-C doprinesla k večji učinkovitosti instituta BPP, se pa zaveda, da se pri izvajanju v praksi kažejo tudi kakšne nove pomanjkljivosti, ki jih bo treba v prihodnje odpraviti.</p> <p>Kar se tiče spremembe instituta prvega pravnega nasveta v institut pravnega svetovanja Vlada še vedno meni, da je bila sprememba utemeljena, saj združuje prednosti obeh dosedanjih oblik pravnega svetovanja. Prvi pravni nasvet je lahko po zakonu trajal največ 30 minut, kar je vsekakor prekratko za proučitev neke kompleksne pravne zadeve »pri posameznikih v postopku na prvi stopnji (ker so se znašli v položaju, ko so morda morali sami vložiti tožbeni zahtevek ali ker so bili toženi) in pri tistih, za katere se je postopek na prvi stopnji končal neugodno, v postopku pa jih ni zastopal usposobljeni pravni strokovnjak« kot potrebo po prvem pravnem nasvetu opredeljuje Varuh. V takih primerih je absolutno nujno, da se stranka posluži instituta pravnega svetovanja, v okviru katerega bo izvajalcu na voljo toliko časa, kot ga za proučitev zadev in temeljito svetovanje prava neuki stranki, potrebuje. Se pravi neomejeno.</p> <p>Kar se splošne dostopnosti do BPP tiče, pa je vsekakor treba izpostaviti, da je BPP vezana na minimalni dohodek (oziroma na njegov 2-kratnik), ki ga določa Zakon o socialno varstvenih prejemki. Ker minimalni dohodek od 1. 8. 2019 znaša 402,18 EUR, znaša višina cenzusa za BPP 804,36 EUR. Treba je poudariti, da tako visokega cenzusa za BPP še nikoli v preteklosti ni bilo. Posledično lahko veliko širši krog državljanov pridobi BPP, kar pomeni, da je dvig višine minimalnega dohodka pripomogel k večji dostopnosti do BPP.</p> <p>Na tem mestu naj ponovno izpostavimo razlikovanje med BPP po ZBPP in »pro bono« oziroma drugimi oblikami pravne pomoči. Namen BPP po ZBPP je predvsem, da se osebam z ekonomsko šibkejšim položajem zagotovijo enake pravice do sodnega varstva. BPP administrirajo sodišča, sredstva zanjo pa se zagotavljajo iz proračuna RS. Pri »pro bono« in drugih oblikah pravne pomoči gre za pravno pomoč v najširšem pomenu besede bodisi s strani odvetnikov, nevladnih organizacij, pravnih klinik na fakultetah ali občin. Najpogosteje gre za pravno pomoč v obliki splošnega svetovanja (kam umestiti problem posameznika in na kateri organ se lahko obrne za rešitev svoje težave), ki nima neposredne povezave s sodiščem in sodnimi postopki, zato tudi ne sodi v okvir ZBPP. Se pa Vlada strinja, da so take oblike pravne pomoči zelo pomembne z vidika splošnega varovanja pravic socialno ogroženih in drugih ranljivih družbenih skupin.</p>
134 (2019) enako/ podobno:	Varuh sodiščem in prekrškovnim organom še naprej priporoča, naj pri obravnavanju prekrškovnih zadev spoštujejo			<p>Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP: Ministrstvo za pravosodje v okviru svojih pristojnosti redno skrbi za izobraževanje glede</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
68 (2018)	temeljna jamstva poštenega postopka in druge pravice strank ter skrbno obravnavajo zahteve za sodno varstvo (stalna naloga).			<p>zakonitega izvajanja prekrškovnih postopkov.</p> <p>MNZ: Policija kot prekrškovni organ je in bo tudi v prihodnje s ciljem odprave ugotovljenih nepravilnosti temu področju namenila posebno pozornost in potreben čas v okviru vsakokratnih izobraževanj in usposabljanj pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnih organov tako z V. kot tudi s VI. ravno izobrazbe.</p>
135 (2019) enako/ podobno: 70 (2018)	Varuh znova priporoča, naj državni tožilci zagotavljajo sprotno, vestno in strokovno pravilno opravljanje svojega dela (stalna naloga).			<p>Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP: MP v okviru svojih pristojnosti pojasnjuje, da mora Državni tožilec zakonito, strokovno pravilno in pravočasno opravljati državnotožilsko službo ter varovati ugled ter brez nepotrebne odlašanja reševati zadeve, ki so mu dodeljene v delo (7. člen Zakona o državnem tožilstvu, v nadaljevanju: ZDT-1). Navedeni postulati so temeljni atributi opravljanja državnotožilske službe, ki so v posameznih poglavjih veljavnega zakona na določenih mestih še dodatno omenjeni, vsi pa so se uveljavili kot načela demokratičnih ureditev, znana tudi iz tujih demokracij. Zagotavljanje sprotne, vestne in strokovno pravilnega dela opredeljuje tretji odstavek 151. člena ZDT-1, ki opredeljuje državnotožilsko upravo in določa, da se zagotavljanje in nadzor nad zakonitostjo, strokovno pravilnostjo in pravočasnostjo dela državnega tožilca izvaja po določbah ZDT-1 o strokovnem nadzoru in torej ni del državnotožilske uprave. To pomeni, da je zaradi zagotovitve enotnosti kazenskega pregona ter strokovne pravilnosti in učinkovitosti izvrševanja državnotožilske funkcije dopusten tudi notranji nadzor nad delom državnega tožilca. Glede na navedeno ZDT-1 v 173. členu ureja strokovni nadzor, ki ga izvaja Vrhovno državno tožilstvo nad delom okrožnih državnih tožilcev s splošnim, delni ali posamični strokovnim pregledom dela državnih tožilcev in državnih tožilcev ter tožilskega osebja, s pregledovanjem spisov, vpisnikov in druge dokumentacije. Nadzor nad zakonitostjo, pravilnostjo ali učinkovitostjo dela državnih tožilcev predstavljajo tudi drugi instituti, ki jih določa ZDT-1. To sta predvsem disciplinski postopek in ocena državnotožilske službe. Državnotožilski svet sprejme merila za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe in merila za uspešnost pregona državnih tožilcev. Z merili za kakovost dela državnih tožilcev se določijo okvirni kriteriji za oceno strokovnosti dela državnih tožilcev, vključno z določitvijo predvidenega časa za reševanje posamezne vrste zadev in za tipična procesna dejanja. Nenazadnje pa je kot kršitev državnotožilske službe v 80. členu ZDT-1 določeno nedoseganje pričakovanih delovnih dosežkov po obsegu, kakovosti ali uspešnosti ali pričakovanega časa za posamezna procesna opravila več kakor tri mesece zaporedoma iz neopravičenih razlogov.</p> <p>Vsi navedeni nadzorni mehanizmi so namenjeni zagotavljanju kvalitete državnotožilskih odločitev in pravočasnosti dela.</p> <p>Center za izobraževanje v pravosodju organizira in izvaja strokovna izpopolnjevanja tudi za</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				državne tožilce in strokovne sodelavce na državnih tožilstvih.
136 (2019)	Varuh priporočila, naj Odvetniška zbornica Slovenije še naprej zagotavlja učinkovito in objektivno odzivanje na očitane kršitve pri opravljanju odvetniške službe (stalna naloga).			<p>Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.</p> <p>MP: MP v okviru svojih pristojnosti pojasnjuje, da je skladno z drugim odstavkom 60. člena Zakona o odvetništvu (ZOdv) naloga Odvetniške zbornice Slovenije (OZS) in njenih disciplinskih organov, da zagotovijo učinkovito, nepristransko in pregledno uveljavljanje odgovornosti njenih članov za disciplinske kršitve. K hitri izvedbi disciplinskih postopkov disciplinske organe zavezujejo tudi nekatere določbe VIII.A poglavja ZOdv, ki predpisujejo roke za izvedbo posameznih dejanj v okviru disciplinskega postopka (64., 64.a, 64.b in 64.c člen ZOdv).</p> <p>OZS na svojih spletnih straneh skladno s tretjim odstavkom 60. člena ZOdv za posamezno leto javno objavlja in najmanj vsake tri mesece posodablja z novimi podatki poimensko sestavo disciplinskih organov in organov, pristojnih za presojo kršitev Kodeksa odvetniške poklicne etike; število prejetih pobud oziroma zahtev, število postopkov, število izrečenih ukrepov oziroma sprejetih mnenj, število zastaranih postopkov ter vrsto izrečenih ukrepov glede disciplinskih postopkov in postopkov zaradi kršitve Kodeksa odvetniške poklicne etike; izrečene pravnomočne disciplinske ukrepe skupaj z obrazložitvijo za obdobje dveh let po izrečenem ukrepu brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov; mnenja organov, pristojnih za odločanje o kršitvah Kodeksa odvetniške poklicne etike, brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov.</p> <p>V letu 2019 je bilo po podatkih OZS prejetih 19 pobud oziroma zahtev zoper odvetnike, odvetniške kandidate ali odvetniške pripravnike, vodenih 28 disciplinskih postopkov ter 50 postopkov zaradi kršitve Kodeksa odvetniške poklicne etike, izrečenih 12 disciplinskih ukrepov, sprejetih 26 mnenj, noben postopek pa ni zastaral.</p> <p>Vlada (podobno kot Varuh) nima možnosti vlaganja pravnih sredstev zoper odločitve disciplinskih organov OZS ali celo možnosti spreminjanja njihovih odločitev. V disciplinskih postopkih pri OZS sicer sodelujejo predstavniki Ministrstva za pravosodje (pet predstavnikov v disciplinski komisiji prve stopnje in pet predstavnikov v disciplinski komisiji druge stopnje), ki se disciplinskih obravnav redno udeležujejo in strokovno sodelujejo v različnih senatih s člani disciplinske komisije, ki jih imenuje OZS.</p>
137 (2019)	Varuh priporočila Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj v sodelovanju z Notarsko zbornico Slovenije znova preveri ustreznost normativne ureditve	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	V skladu z Družinskim zakonikom, ki se v celoti uporablja od 15. 4. 2019, je polnoletni otrok po svojih zmožnostih dolžan preživljati starše, če ti nimajo dovolj sredstev za življenje in si jih ne morejo pridobiti, vendar najdlje toliko časa, kot so starši dejansko preživljali njega. O preživnini lahko upravičenec in zavezanec skleneta tudi sporazum v obliki izvršljivega notarskega zapisa. V skladu s 5.a členom Zakona o notariatu lahko notar pridobi podatke, ki jih potrebuje za ugotovitev sposobnosti za preživljanje. Glede na navedeno ocenjujemo, da Zakon o notariatu daje zadostno

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	vloge notarjev pri sestavljanju sporazumov o preživljanju staršev, zlasti glede ugotavljanja sposobnosti otrok za njihovo preživljanje.			pravno podlago za ugotovitev sposobnosti posameznika za preživljanje svojega starša.
2.20	Policijski postopki, zasebno varovanje, detektivi in redarji (2019: str. 218, 2018: poglavje <i>Policijski postopki</i> , str. 339)			
138 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za notranje zadeve še naprej zagotavlja, da bo vsaka pritožba na postopek policistov po ZNPPol temeljito in vsestransko preverjena, pritožbena odločitev pa skrbno pretehtana z odgovorom, ki bo vseboval utemeljeno razlago stališč pritožbenega senata glede vseh razumljivih trditev oziroma očitkov v pritožbi (stalna naloga).	MNZ	stalna naloga	<p>MNZ nenehno teži k zagotavljanju, da se vsaka pritožba na postopek policistov temeljito in vsestransko preveri ter da se vsaka pritožbena odločitev skrbno pretehta. Pri tem stremi k temu, da se na posamezni pritožbeni razlog poda pretehtana, obrazložena in vsebinsko argumentirana razlaga stališča pritožbenega senata. Vsaka odločitev senata se utemeljuje na način, da se povezuje trditve pritožnika in trditve policistov z dokazi pridobljenimi v pritožbenem postopku. Odločitev senata se, v skladu s splošno sprejetimi pravnimi načeli in pravnimi pravili, sprejme na podlagi vseh znanih in dognanih dejstev v pritožbenem postopku.</p> <p>Zagotovo bo v prihodnje dodatna pozornost namenjena kakovosti vsebine odgovorov pritožbenega senata, ki morajo vsebovati ustrezno in utemeljeno razlago stališč senata do vseh razumljivih trditev oziroma očitkov v pritožbi ter povzetek vseh drugih bistvenih okoliščin in ugotovitev.</p>
139 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za notranje zadeve in Policija ob upoštevanju načela dobrega upravljanja zagotovita skrbno obravnavo vlog, ki jih prejmeta v obravnavo (stalna naloga).	MNZ	stalna naloga	MNZ in Policija ob obravnavi vlog, ki jo prejmeta v obravnavo, le to obravnavajo v skladu z načelom dobrega upravljanja. Prejete vlogo obravnavajo nepristransko, neodvisno, pravično in v razumnem roku oziroma v predpisanim roku. Pri tem se upoštevajo vse pravice pritožnika, pravice policista in pravice drugih strank v postopku. Predvsem se v luči načela dobrega upravljanja pri obravnavi vlog upošteva, da se MNZ in Policija na prejete vloge odzovejo pravočasno in na le te odgovorijo argumentirano, pri tem pa nenehno stremita k varstvu pravic posameznika v postopku.
140 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za pravosodje skupaj zagotovita (po potrebi tudi z dopolnitvijo predpisov) ureditev povračila stroškov, ki nastanejo osebi zaradi	MNZ, MP	delno realizirano	<p>V postopku priprave predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-O) je bil v sodelovanju z MNZ in Policijo oblikovan predlog rešitve, po kateri se bodo potni stroški oseb, ki jih vabi policija v predkazenskem postopku izplačali naprej iz sredstev policije, obravnavani pa bodo kot stroški kazenskega postopka (predlog je vključen v novelo ZKP-O, ki bo na Vladi obravnavana konec septembra, gre za spremembo 92. člena ZKP).</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila k poglavju 2.20.3.4.</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	policijskega vabila, tudi če pozneje zoper njo ni začel kazenski postopek, do morebitne spremembe zakonske ureditve, pa naj Policija za povrnitev teh stroškov upošteva Pravilnik o povračilu potnih stroškov vabljenim osebam.			
141 (2019)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za notranje zadeve na sistemski ravni uredijo morebitne izjeme od takojšnje uveljavitve pravice pridržane osebe, da se o odvzemu njene prostosti obvesti tretja oseba, in da bo z zagotovljenim nadzorom odvzem prostosti skrbno pretehtan v vsakem primeru posebej in odrejen le v skrajnih primerih.	MNZ	realizirano	<p>MNZ: Policija v primeru uveljavljanja pravic pridržane osebe, da se o odvzemu njene prostosti obvesti tretja oseba, ravna v skladu z 208. členom ZKP. Pri tem je poudarek na tem, da to velja samo za družino osebe, ki ji je odvzeta prostost ali pristojni organ socialnega varstva, ne pa tudi npr. za zagovornika.</p> <p>V praksi so izjeme od takojšnjega obveščanja družine povezane izključno s posamičnimi primeri, ko je treba opraviti hišno preiskavo, ker obstaja bojazen, da bi kdo od bližnjih skrnil ali uničil sledi kaznivega dejanja ali predmete, ki so pomembni za kazenski postopek, če bi bil o odvzemu prostosti obveščen pred izvedbo hišne preiskave. Zato se v takih primerih obveščanje opravi nemudoma ob začetku hišne preiskave, ko mine nevarnost skritja ali uničenja sledov kaznivega dejanja.</p>
2.21	Okolje in prostor (2019: str. 224, 2018: str. 357)			
142 (2019)	Varuh poziva, naj vse inšpekcijske službe prijavitelje obveščajo o prejetih prijavih in predvidenem roku obravnave (stalna naloga).	MOP, MJU	stalna naloga	<p>MOP: Prijavitelji so obveščeni o prejemu prijave s strani IRSOP. Predvideni rok obravnave je skoraj nemogoče napovedati. Prejete prijave je potrebno rangirati skladno s sprejetimi usmeritvami za določanje vrstnega reda obravnave prijave. Ker se morajo prijave obravnavati v skladu z usmeritvami, se lahko kasneje prejeta prijava obravnava pred prijavo, prejeto pred njo, če je uvrščena v višjo prioriteto.</p> <p>MJU: Glede poziva Varuha, da naj vse inšpekcijske službe prijavitelje obveščajo o prejetih prijavih in predvidenem roku obravnave, pojasnjujemo, da navedeno vprašanje ureja 24. člen ZIN. Na podlagi prvega odstavka 24. člena ZIN inšpektor o prejeti prijavi, o ustavitvi postopka oziroma o sprejetem zadnjem ukrepu obvesti prijavitelja le takrat, ko ta to zahteva. Prijavitelj v inšpekcijskem postopku nima statusa stranke, lahko pa pridobi status stranskega udeleženca, če za to izpolnjuje pogoje po Zakonu o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13).</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				Predviden rok obravnave je odvisen od tega, ali gre za prioriteten primer. V skladu s sklepom Vlade Republike Slovenije, številka: 06100-4/2015/15 z dne 2. 4. 2015 inšpektorati na spletni strani objavijo kriterije za določanje prioritetenih inšpekcijskih nadzorov, upoštevaje oceno tveganja na posameznem področju.
143 (2019)	Varuh priporočila, naj pristojni organi oblasti nadaljujejo s sprejemanjem in izvajanjem vseh ukrepov za izboljšanje kakovosti življenjskega okolja in zdravja prizadetih na čezmerno onesnaženih in degradiranih območjih, kar vključuje tudi izvajanje javnozdravstvenih ukrepov (stalna naloga).	MOP, MZ, VSI RESORJI	stalna naloga	<p>MOP: Ministrstvo v okviru finančnih možnosti izjavi sanacije degradiranih območji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Območje Teharje in Bukovžlak • Sanacija vrtcev v Celju • Sanacija Mežiške doline • Odlagališče Rakovnik <p>V letu 2020 je bilo za to namenjenih cca.9 mio €.</p> <p>Prav tako ministrstvo preko odlokov in sredstev Podnebnega sklada financira ukrepe za zmanjšanje onesnaženja zraka z delci PM na problematičnih področjih.</p> <p>Agencija RS za okolje stalno spremlja stanje v okolju in opozarja na ugotovljene presežene standarde okolja.</p> <p>MZ: Ključna javnozdravstvena ukrepa na področju izboljšanja kakovosti življenjskega okolja in zdravja prizadetih na čezmerno onesnaženih in degradiranih območjih sta spremljanje stanja (biomonitoring), s katerim lahko spremljamo učinkovitost sanacijskih ukrepov, in ozaveščanje prebivalcev. Ministrstvo za zdravje financira izvajanje monitoringa krvi otrok na vsebnost svinca v Mežiški dolini in ozaveščanje tamkajšnjih prebivalcev, kar izvaja NIJZ. Poleg tega Ministrstvo za zdravje že od leta 2007 financira biomonitoring kemikalij z namenom spremljanja stanja izpostavljenosti onesnažilom v življenjskem okolju in financira tudi ciljno raziskovalne projekte s tega področja.</p>
144 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za okolje in prostor čim prej pripravi nacionalno poročilo o stanju okolja.	MOP	nerealizirano	Zadnje poročilo o stanju okolja je Poročilo o okolju v Republiki Sloveniji 2017. MOP načrtuje pripraviti naslednje poročilo leta 2021.
145 (2019) enako/ podobno: 77 (2018),	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za okolje in prostor pripravi predpis, s katerim bo uredilo področje izpustov smradu v okolje.	MOP	nerealizirano	Z namenom vzpostavitve sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem v Sloveniji je Ministrstvo za okolje in prostor dne 30. maja 2017 sklenilo pogodbo z zunanjim izvajalcem za izdelavo Strokovnih podlag za vzpostavitev sistema za obvladovanje obremenjenosti zunanega zraka z neprijetnim vonjem Strokovne podlage so bile izdelane v

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
44 (2017), 42 (2016), 54 (2015)				<p>novembru 2019, objavljene so na spletni strani ministrstva.</p> <p>Z upoštevanjem izdelanih strokovnih podlag se načrtujejo spremembe v predpisih, ki bodo dopolnile obstoječo normativno ureditev emisije vonja. Normativna ureditev bo vsebovala zahteve za obratovanje naprave, mejne vrednosti emisij enot vonja v zrak, metodologija vzorčenja, merjenja in vrednotenja meritev, način poročanja o opravljenih meritvah, ter pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki izvaja obratovalni monitoring. Predpis bo od 10.12.2020 v javni obravnavi.</p>
146 (2019)	Varuh priporočila, naj glavni inšpektor za okolje in prostor vzpostavi neodvisni nadzor določanja vrstnega reda za obravnavo novih prijav in obstoječih inšpekcijskih postopkov.	MOP	realizirano	Vsaka prijava se mora obravnavati v skladu z sprejetimi usmeritvami, uvedenimi z uveljavitvijo novega gradbenega zakona. Neposredni nadzor dela se izvaja preko nadzorstvene vloge v okviru organizacije dela s strani nadrejenih ter z oblikami internega nadzora.
147 (2019) enako/ podobno: 78 (2018)	Varuh priporočila, naj Vlada Republike Slovenije zagotovi Inšpektoratu Republike Slovenije za okolje in prostor kadrovske in druge pogoje za učinkovito vodenje postopkov.	MOP, VLADA, MJU	delno realizirano	<p>MOP: MOP povečuje obseg proračuna za izvršbe inšpekcijskih odločb. V proračunu za leto 2020 so tako predvidena sredstva v višini 3.434.033,00 eur bila dodatno povečana za 3.213.780,00 eur iz proračunske rezerve, v osnutku rebalansa proračuna za leto 2020 pa še dodatnih 50.000,00 eur. V celotnem obsegu gre za enkrat več planiranih sredstev za leto 2020, v razmerju do preteklih let pa za kar štirikrat oz. 8 kratnik povečanj.</p> <p>MJU: V zvezi s priporočili Varuha glede kadrovskega primanjkljaja inšpektorjev pojasnjujemo, da se Vlada RS že več let zaveda problematike zagotovitve popolnitve potrebnih delovnih mest inšpektorjev, zato je tudi v preteklih letih, ko je veljalo pravilo zmanjševanja števila zaposlenih v organih državne uprave, sprejemalo posebne sklepe, da naj v okviru kvote dovoljenih zaposlitev za ministrstva in organe v sestavi posebno pozornost namenijo ustrezni kadrovski popolnitvi delovnih mest inšpektorjev in se je število inšpektorjev v zadnjih letih ponovno začelo povečevati. 60. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819, Uradni list RS, št. 71/2017, 13/18-ZJF-H, št. 83/18 in 19/19), med drugim določa, da so neposredni uporabniki proračuna države in posredni uporabniki proračuna države in občin pripravili kadrovski načrt za leti 2018 in 2019 tako, da dovoljeno število zaposlenih ni smelo presežati dovoljenega števila zaposlenih določenega v kadrovskega načrtih za leto 2017.</p> <p>V skladu s četrtem odstavkom 60. člena ZIPRS1819 je vlada ob predhodnem soglasju MF in MJU odločila, da se dovoljeno število zaposlenih v skupnem kadrovskem načrtu državnih organov v letih 2018 in 2019 poveča za največ en odstotek. Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom številka 10002-7/2019/14 z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot in od tega 10 za MOP.</p> <p>V letu 2019 je bilo odobrenih skupaj 27 novih zaposlitev. Problematiko glede kadrovske podhranjenosti inšpekcijskih služb je večkrat obravnaval tudi Inšpekcijski svet. Glede na Poročilo Inšpekcijskega sveta za leto 2019 je bilo v tem letu na dan 31. 12. 2019 zaposlenih 1504 inšpektorjev, v primerjavi s prejšnjim letom (1487 inšpektorjev na dan 31. 12. 2018) se je število vseh inšpektorjev povečalo za 17.</p> <p>Za organizacijo dela v inšpektoratu in učinkovitost dela inšpektorata pa je odgovoren glavni inšpektor.</p> <p>Glej tudi priporočilo 85 (2018).</p>
148 (2019) enako/ podobno: 79 (2018), 47 (2017), 45 (2016), 56 (2015), 68 (2014), 90 (2013)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za okolje in prostor temeljito prouči obstoječi sistem obratovalnega monitoringa in po evalvaciji pripravi spremembe, ki bodo zagotavljale neodvisno izvajanje, neodvisni nadzor in financiranje monitoringa.	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Ministrstvo za okolje je prejelo primerjalno analize izvajanja obratovalnega monitoringa v Sloveniji bližnjih štirih državah EU, in sicer v Nemčiji (Bavarska), Avstriji (Tirolska, Koroška ali Štajerska), Hrvaški in Madžarski.</p> <p>Iz analize je razvidno, da je način izvajanja obratovalnega monitoringa v Sloveniji primerljiv z nam sosednimi državami EU, ter zagotavlja neodvisno izvajanje ter zagotavlja ustrezno kvaliteto izvajanja meritev.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
149 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano čim prej pripravi vse podzakonske akte iz 83. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov), predvsem pa naj v takšnem predpisu opredeli natančnejša merila za opredelitev vrst škode iz predhodnih odstavkov tega člena ter metode in merila za ugotavljanje njihove višine.	MKGP	delno realizirano	<p>Od uveljavitve Zakona o divjadi in lovstvu v letu 2004 je MKGP na podlagi 83. člena sprejelo in objavilo že 26 pravilnikov (skupaj z njihovimi spremembami in dopolnitvami). Predpis, ki ga navaja Varuh pa ni predpis iz 83. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr., v nadaljevanju: ZDLov-1), saj le tega sprejme Vlada RS in ne ministrstvo. Gre za vladni predpis iz sedmega odstavka 52. člena ZDLov-1, v katerem naj bi Vlada RS opredelila vrste škod ter predpisala metode in merila za ugotavljanje njihove višine. Vendar pa že predhodni odstavki 52. člen ZDLov-1 podrobno opredeljujejo posamezne vrste škod, prav tako 55. člen ZDLov-1 natančno določa višino odškodnine za vse možne primere, ki jih povzroči divjad. Ob tako natančni opredelitvi so dodatni kriteriji, metode in merila za ugotavljanje višine škod nepotrebni oziroma bi bili celo v nasprotju z ostalimi določbami ZDLov-1.</p>
150 (2019)	Varuh priporočila, naj Direkcija za vode pripravi konkretne ukrepe	MOP	delno realizirano	<p>V okviru prizadevanj za izboljšanje ravnanja s premoženjem na področju vodnih zemljišč so na DRSV, poleg drugih aktivnosti, pristopili tudi k izvajanju projekta uvajanja sistema za upravljanje</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	za odpravo zaostankov na področju voda in vodnih zemljišč ter z njimi seznanjati vlado in javnost.			evidence hidrografije in vodnih zemljišč (sistem EHVZ). Petletni projekt je financiran iz Sklada za vodo in uvrščen v seznam načrt projektov Vlade RS. Izvajajo ga skupaj z Geodetskim inštitutom Slovenije, uvrščen je tudi v letni program dela inštituta. Z njim se uvaja organizacijske in tehnične (IT) izboljšave v postopkih ugotavljanja dejanskega stanja vodnih zemljišč, kar bistveno pospešuje postopke povezane z upravljanem tako voda in vodnega režima (vodno soglasje, mnenje, prostorsko načrtovanje) kot vodnimi zemljišči kot premoženjem. Na tem področju se je v sredini 2020 začelo z izvajanjem aktivnosti strokovno-tehnične pomoči za sodelavce DRSV, Oddelka za upravljanje s premoženjem pri obravnavi konkretnih zadev strank. Pričakuje se, da bo pred koncem leta 2020 že opazen napredek pri zmanjševanju zaostankov tudi na tem področju, bistven napredek pa se pričakuje predvidoma do 31.12.2021.
2.22	Regulirane dejavnosti (2019: str. 228, 2018: str. 371)			
151 (2019) enako/ podobno: 82 (2018)	Varuh priporočila, naj inšpekcijske službe okrepijo nadzor nad izvajalci dimnikarskih storitev (stalna naloga).	MOP, MJU	realizirano	<p>MOP: Inšpektorji opravljajo inšpekcijski nadzor na podlagi letnega načrta dela (redni pregledi), v katerem se za vsako koledarsko leto določijo dimnikarske družbe, ki jih mora posamezen inšpektor pregledati in prijatih prijav (izredni inšpekcijski pregledi), ki so jih posredovale dimnikarske družbe zaradi pomanjkljivosti, ki jih uporabnik dimnikarskih storitev ni odpravil v predlaganem roku oziroma so predstavljale veliko tveganje za zastrupitev z ogljikovim monoksidom in prijavi, ki so jih posredovali posamezniki zaradi domnevnih kršitev ZdimS in na njegovi podlagi izdanih predpisov.</p> <p>V letu 2019 so se na podlagi letnega plana dela opravili inšpekcijski pregledi pri 115 dimnikarskih družbah. Pri inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno, da osem dimnikarskih družb ne opravlja dimnikarskih storitev oziroma so jih prenehale opravljati. Zaradi inšpekcijskega nadzora, ki je bil opravljen v preteklem letu, se je stanje na področju, ki zadeva izpolnjevanje predpisanih obveznosti dimnikarskih družb, bistveno izboljšalo. Pri inšpekcijskem nadzoru je bilo ugotovljeno bistveno manj kršitev kot v letu 2018. V letu 2018 je bilo dimnikarskim družbam zaradi odprave pri inšpekcijskem nadzoru ugotovljenih nepravilnosti izdanih 89 inšpekcijskih odločb (odločbe ni prijelo samo 15 % pregledanih dimnikarskih družb), v letu 2019 pa je bilo na podlagi rednih pregledov dimnikarskih družb izdanih skupaj 27 odločb, vendar je bilo pri tem izdanih osem odločb dimnikarjem in ne dimnikarskim družbam.</p> <p>Inšpektorji, ki opravljajo nadzor nad izvrševanjem ZdimS in na njegovi podlagi izdanih predpisov, so v letu 2019 opravili skupaj 450 pregledov (142 rednih pregledov, 168 izrednih pregledov in 140 kontrolnih pregledov).</p> <p>Inšpektorji so, zaradi odprave pri inšpekcijskem nadzoru ugotovljenih nepravilnosti, izdali 219 inšpekcijskih odločb, v prekrškovnih postopkih pa so kršiteljem zaradi kršitev predpisov izdali 113 odločb o prekrških (13 plačilnih nalogov, 40 odločb o prekršku z</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
				<p>izrekom globe in 60 opominov).</p> <p>V letu 2019 se je zaradi nespoštovanja z odločbo odrejenih ukrepov inšpektorja v 68 zadevah vodila izvršba z denarno prisilitvijo, v 52 zadevah se je izvršba po uradni dolžnosti že ustavila, v 17 pa se nadaljuje z denarno prisilitvijo.</p> <p>MJU: Glede priporočila, da inšpekcijske službe okrepijo nadzor nad izvajalci dimnikarskih storitev pojasnjujemo, da inšpekcijski nadzor na podlagi Zakona o dimnikarskih storitvah (Uradni list RS, št. 68/16), vsak na svojem področju, opravljajo Inšpektorat RS za okolje in prostor (inšpekcija za okolje), Tržni inšpektorat RS in Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Inšpekcijski svet bo predsednike regijskih koordinacij inšpektorjev seznanil z navedenim priporočilom in predlagal okrepitev nadzora oziroma usklajen nadzor na tem področju.</p>
152 (2019) enako/ podobno: 81 (2018), 48 (2017)	Varuh priporočila, naj Vlada Republike Slovenije in Državni zbor Republike Slovenije čim prej pripravita in sprejmeta potrebne predpise, ki bodo omogočili uresničevanje pravice do pitne vode, zapisano v Ustavi Republike Slovenije, Zakonu o varstvu okolja, v Zakonu o gospodarskih javnih službah, v Zakonu o lokalni samoupravi in drugje.	MOP, VLADA	nerealizirano	<p>MOP: Za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki je povezana z implementacijo 70.a člena Ustave, je Vlada Republike Slovenije ustanovila dve medresorski delovni skupini, in sicer v letu 2017 ter konec leta 2018. Vlada s svojim sklepom ni podaljšala delovanja zadnje medresorske delovne skupine tudi v novem mandatu, saj Ministrstvo za okolje in prostor načrtuje poseben Zakon o gospodarskih javnih službah varstva okolja (ZGJSVO), s katerim bo urejen način izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v skladu z Ustavo. V ta namen je minister za okolje in prostor v maju 2020 ustanovil projektno skupino ter projektni svet, ki imata med drugim kot nalogo pripravo predloga ZGJSVO do konca leta 2020 ter sprejem predloga tega zakona na vladi v mesecu juliju 2021.</p> <p>Implementacija 70.a člena Ustave Republike Slovenije v zakonodajo bo tako obsegala več korakov. V prvi fazi je na podlagi v maju letošnjega leta sprejete novele Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 65/20) že uvedena možnost sofinanciranja infrastrukture lokalnega pomena iz sklada za vode: občinskih projektov novogradnje ali rekonstrukcije sistemov za oskrbo s pitno vodo za zagotovitev javne oskrbe s pitno vodo, ki jih ni mogoče sofinancirati iz sredstev Evropske unije, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom, in odkupa zasebnih vodovodov s strani občin zaradi zagotovitve javne oskrbe s pitno vodo, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom. Poleg predloga ZGJSVO pa bodo v nadaljevanju predlagane tudi morebitne druge potrebne spremembe zakonodaje, kolikor se bo tekom priprave predloga spremembe ureditve izkazala potreba po prilagoditvi zakonov oziroma drugih predpisov.</p> <p>Glej tudi podrobnejša pojasnila.</p>
153 (2019)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za okolje in prostor ob napovedanem spreminjanju	MOP	delno realizirano	<p>IRSOP je 3. 3. 2020 na MOP posredoval »Letno poročilo inšpekcije za okolje in naravo za leto 2019- nadzor nad izvajanjem ZdimS in na njegovi podlagi izdanih predpisov«. IRSOP je na podlagi ugotovitev teh poročil ter ob izvajanju dela podal tudi predloge za spremembo zakonodaje na tem</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	Zakona o dimnikarskih storitvah pripravi analizo nadzora nad izvajanjem dimnikarskih storitev.			področju. MOP pripravlja predlog spremembe ZdimS in bo predloge IRSOP upošteval.
2.23	Družbene dejavnosti (2019: str. 231, 2018: str. 377)			
154 (2019)	Varuh ponavlja priporočilo Vladi Republike Slovenije, naj čim prej pripravi, Državni zbor Republike Slovenije pa sprejme ustrezne zakonske spremembe za zagotovitev enakopravnega položaja vseh izvajalcev vzgoje in izobraževanja.	MIZŠ, VLADA	delno realizirano	MIZŠ: MIZŠ si bo še naprej prizadevalo v najkrajšem možnem času uresničiti Odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-110/16, z dne 12.3.2020, in sicer ob spremembah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki so v pripravi.
155 (2019)	Varuh priporoča Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, naj v sodelovanju z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije čim prej uredi vprašanje glede sodelovanja učencev na tekmovanju iz logike pod pogojem, da starši soglašajo z javno objavo rezultatov tekmovanja in fotografije udeležencev.	MIZŠ	delno realizirano	MIZŠ to medresorsko vprašanje v okviru delovne skupine ureja v procesu prenove koncepta šolskih tekmovanj, tudi v sodelovanju z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije. Zaključek prenove koncepta je načrtovan v jeseni 2020.
2.24	Stanovanjske zadeve (2019: str. 234, 2018: str. 385)			
156 (2019) enako/ podobno: 83 (2018)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za okolje in prostor v spremembah Stanovanjskega zakona določi obveznost občin, da zagotovijo določeno število bivalnih enot ustreznega bivanjskega standarda (glede na število prebivalcev) in da v določenih časovnih razmikih (npr. enkrat letno) objavijo	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Predloga, da bi zakonsko določili dolžnost vsem občinam, da zagotovijo določeno število bivalnih enot glede na število prebivalcev in da v določenem časovnem intervalu objavijo razpis za dodelitev neprofitnih najemnih stanovanj, MOP ne podpira. Podatki kažejo, da potrebe po bivalnih enotah izkazuje le slaba tretjina vseh občin v Sloveniji, v ostalih občinah potreb po tovrstnem bivanju nimajo.</p> <p>V dobršnem delu, zlasti manjših in ruralnih občin, tudi ni povpraševanja po neprofitnih najemnih stanovanjih, zato bi bil obvezen razpis za dodeljevanje nesmiseln in bi občinam povzročil nepotrebne stroške.</p> <p>Naloga občine je, da v okviru svojih finančnih zmožnosti najprej zagotoviti stanovanja tistim</p>

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem.			<p>upravičencem, ki so uspeli na razpisu, šele potem objavijo nov razpis.</p> <p>Če občina razpisa ni imela več kot leto dni in se torej prosilci na razpis sploh niso mogli prijaviti, imajo pravico, da si sami na trgu najamejo primerno stanovanje in uveljavijo pravico do subvencije k tržni najemnini, pri čemer niso več vezani le na teritorij stalnega prebivališča, kar pomeni, da si stanovanjsko vprašanje lahko rešijo z najemom primerne stanovanja,</p> <p>Najemniki neprofitnih in tržnih stanovanj so pri subvenciji k najemnini v celoti izenačeni, saj najemnikom tržnih stanovanj, ki izpolnjujejo pogoje, pripada tako neprofitni kot tudi tržni del subvencije.</p> <p>Zavedati se je potrebno, da je stanovanjska politika občine njena izvirna pristojnost. Stanovanjski zakon v 154.čl. določa pristojnosti občin na stanovanjskem področju. Tako je občina pristojna za sprejemanje in izvajanje stanovanjskega programa občine in za zagotavljanje sredstev za graditev, pridobitev in oddajanje stanovanj ter stanovanjskih stavb, namenjenih začasnemu reševanju stanovanjskih potreb socialno ogroženih oseb. Občina torej avtonomno sprejme svoj stanovanjski program glede na potrebe in specifičnosti posamezne občine ter glede na proračunske zmožnosti.</p> <p>Na državni ravni SSRS ponuja občinam dodatne možnosti za pridobitev neprofitnih najemnih stanovanj in bivalnih enot (skozi sofinanciranje, soinvestitorstvo in dolgoročna namenska posojila). Prav tako državni proračun zagotavlja finančna sredstva v višini 1/2 tržnih najemnin.</p> <p>S spremembo stanovanjske zakonodaje, ki bo omogočila dvig neprofitnih najemnin in povečala možnost zadolževanja stanovanjskih skladov bo posredno zagotovilo vpliv na zagotavljanje večjega števila neprofitnih najemnih stanovanj in bivalnih enot.</p> <p>Stanovanjska zakonodaja določa predvsem splošne pogoje za zagotavljanje neprofitnih najemnih stanovanj in bivalnih enot, medtem ko sam »socialni del« (ugotavljanje upravičenosti, subvencije, ranljive skupine) sodi v delovno področje ministrstva, ki je pristojno za socialno področje.</p> <p>Izhajajoč iz vseh navedenih utemeljitev MOP v okviru načrtovanja rešitev za stanovanjsko politiko v RS ne podpira navedenega priporočila v delu, ki se nanaša na konceptualnega razhajanja; bo pa z spremembami na področjih, ki prispevajo k celoviti rešitvi stanovanjske problematike navedeno priporočilo tudi smiselno realizirano.</p>
157 (2019) enako/ podobno: 84 (2018)	Varuh priporočila, naj Ministrstvo za okolje in prostor izvede analizo upravljanja večstanovanjskih stavb in glede na ugotovitve pripravi	MOP	delno realizirano	Analiza upravljanja je bila pripravljena v okviru Izhodišč za prenovu stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih in sicer v letu 2017 in je služila kot osnova za pripravo predloga sprememb in dopolnitev stanovanjskega zakona, ki je v pripravi. Stalen nadzor nad delom upravnikov je zagotovljen že v okviru rednega dela GGSI ter vsakoletnih akcij stanovanjske inšpekcije -»Nadzor nad upravniki«. Akcija je bila realizirana v letih 2018 in 2019, izvaja pa se tudi v letu 2020.

Št. priporočila ⁸	Priporočilo ⁹	Nosilni in ostali resorji ¹⁰	Ocena realizacije	Pojasnila
	spremembe veljavne ureditve, predvsem pa naj zagotovi stalni nadzor nad delom upravnikov v večstanovanjskih stavbah.			
158 (2019) enako/ podobno: 85 (2018), 51 (2017), 48 (2016), 64 (2015), 80 (2014)	Varuh priporoča, naj Ministrstvo za okolje in prostor kadrovsko okrepi stanovanjsko inšpekcijo, v Stanovanjskem zakonu naj določi njene pristojnosti tako, da bo imela možnosti za ukrepanje pri upravljanju večstanovanjskih stavb in pri nadzoru nad izvajanjem predpisov s področja stanovanjskih razmerij ne glede na lastništvo stavb.	MOP	nerealizirano	Pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev Stanovanjskega zakona je bila posebna pozornost namenjena tudi pristojnostim stanovanjske inšpekcije. Tako se predlaga precejšna razširitev nabora nalog inšpekcije. V septembru je predvidena medresorska obravnava predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Stanovanjskega zakona, v oktobru potrditev na vladi. Sprejem zakona je predviden do konca leta 2020.

C. Realizacija preteklih priporočil Varuha (2011–2017): tabela

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	Zaposleni (2019: str. 82, 2018: poglavje <i>Delovnopravne zadeve</i> , str. 249)			
84 (2014)	Predlagamo, da vlada razmisli o okrepitvi pristojnosti Inšpekcijskega sveta. (stran 261)	MJU, VLADA	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MJU: Glede priporočila o potrebni okrepitvi Inšpekcijskega sveta pojasnujemo, da Inšpekcijski svet ni organ, temveč delovno telo, ki deluje na podlagi 11. člena ZIN, strokovne in administrativne naloge za Inšpekcijski svet pa opravlja Ministrstvo za javno upravo. Sestava Inšpekcijskega sveta in njegove naloge so določeni v 11. členu ZIN in Poslovniku Inšpekcijskega sveta. V okviru Inšpekcijskega sveta delujejo štiri odbori Inšpekcijskega sveta: odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje, odbor za pravno področje, odbor za merjenje uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti inšpekcijskih služb in odbor za informacijsko podporo ter osem regijskih koordinacij inšpektorjev. Inšpekcijski svet obravnava aktualne zadeve oziroma vprašanja, s katerimi se srečujejo inšpekcijske službe, vsako leto pa sprejme tudi poročilo o delu Inšpekcijskega sveta, s katerim seznanji vlado. Aktivnosti Inšpekcijskega sveta in dokumenti so objavljeni na spletnem portalu državne uprave.</p> <p>Zaradi navedenega ocenjujemo, da krepitev Inšpekcijskega sveta ni potrebna. V duhu priporočil Varuha za človekove pravice vezanih na inšpekcijske službe pa vlada kot stalno nalogo, v skladu z možnostmi, krepi posamezne inšpekcijske službe.</p>
113 (2013)	Varuh predlaga državnemu zboru, naj sprejme avtentično razlago 137. člena	DZ		Priporočilo se ne nanaša na pristojnosti Vlade.

¹¹ Zaporedna številka priporočila in (v oklepaju) letnica poročila, v katerem je bilo priporočilo izdano. Ponekod so zavedena tudi pretekla priporočila z enako ali bistveno podobno vsebino.

¹² Priporočila so, drugače kot v preteklih letih, razvrščena po tematskih sklopih, ki praviloma sledijo poglavjem iz Varuhovih poročil za leto 2018 in 2019. Če je na koncu posameznega priporočila pripisana številka strani, označuje mesto navedbe priporočila v Varuhovem poročilu za leto, v katerem je bilo priporočilo izdano.

¹³ Informativna določitev pristojnih in nosilnih resorjev. Kadar je zapisanih več resorjev, je prvi izmed zapisanih nosilni..

¹⁴ Trenutna ocena realizacije.

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	Zakona o delovnih razmerjih. (stran 239)			
85 (2014) enako/ podobno: 110 (2013)	Varuh znova predlaga Ministrstvu za pravosodje, naj pripravi takšne spremembe Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi nesolventnosti in prisilnem prenehanju, da se bodo kot prednostne terjatve štela tudi neplačila za opravljeno delo, ki ga posameznik mora pravit, preden poda izredno odpoved delovnega razmerja. (stran 262)	MP	realizirano	V letu 2016 sprejeti Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-G) je pomembno razširil krog prednostnih terjatev delavcev. V skladu s 1. točko prvega odstavka 21. člena ZFPPIPP so med drugim prednostne terjatve delavcev tudi terjatve iz naslova plač in nadomestila plač za zadnjih šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti. Kot gre razumeti to pravilo, so kot take prednostno varovane tudi neizplačane plače delavcu za opravljeno delo, ki ga je posameznik opravil, preden je podal izredno odpoved delovnega razmerja, pod pogojem, da gre za neizplačano plačo iz obdobja zadnjih šest mesecev pred začetkom postopka zaradi insolventnosti (npr. stečajnega postopka). Enako naj bi to veljalo tudi za neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja (pri čemer je višina odpravnine določena omejeno z višino odpravnine, določene za delavca, ki mu delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov; 3. točka prvega odstavka 21. člena ZFPPIPP).
111 (2013)	Varuh Ministrstvu za pravosodje znova predlaga, naj spremeni Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi nesolventnosti in prisilnem prenehanju in odgovornost za neplačilo odpravnin v primerih podjetij v delni lasti države prenese na državo. (stran 234)	MP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Menimo, da tovrstno vprašanje s pravno-sistemskega vidika ne sodi v področje zakonskega urejanja postopkov zaradi insolventnosti, temveč se primarno navezuje na korporacijsko pravno ureditev v smislu odgovornosti družbenika v gospodarski družbi, v kateri se opravlja podjem, za izplačilo neizplačanih odpravnin delavcem, ki jim je prenehalo delovno razmerje. Ureditev, ki bi le državi nalagala posebno odgovornost za plačilo neizplačanih odpravnin v primerih podjetij v delni lasti države, bi postavljala v neenak položaj druge delavce, kjer lastniki podjetij, kjer država ne bi bila udeležena v lastniški strukturi, ne bi odgovarjali za neizplačane odpravnine. Za razliko od predlaganega ukrepa, ki privilegira le delavce podjetij v delni lasti države, Zakon o Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije (ZJSRS) že ureja pravico do izplačila odpravnine in pri tem ne razlikuje delavcev, glede na udeležbo države v lastniški strukturi podjetja.
	Brezposelni (2019: str. 87, 2018: poglavje <i>Brezposelnost</i> , str. 259)			

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
73 (2017)	MDDSZ naj takoj pripravi spremembe ZUTD, da se staršem čas starševskega dopusta ne bo štel kot prekinitev časa, potrebnega za vključitev v programe aktivne politike zaposlovanja. (stran 380)	MDDSZ	realizirano	Priporočilo je vključeno v sklop sprememb iz Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-E), Uradni list RS, št. 75/19. Status brezposelnosti v povezavi z vključevanjem ukrepe aktivne politike zaposlovanja (APZ) skladno z novim 35.a členom ZUTD-E miruje pri ukrepih, kjer je za vključitev brezposelne osebe pogoj določeno obdobje neprekinjenega trajanja prijavljenosti osebe v evidenci brezposelnih oseb in sicer za brezposelno osebo, ki je bila v evidenci prijavljena pred začetkom prejemanja materinskega, očetovskega ali starševskega nadomestila. Pri taki osebi se pri ugotavljanju izpolnjevanja pogoja upošteva tudi obdobje njene prijave pred začetkom prejemanja nadomestila
134 (2013)	Varuh priporoča Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, naj pripravi spremembe 50. člena Zakona o urejanju trga dela, ki bodo izjemoma zaradi narave posameznega dela (npr. osebna asistenca) in ob upoštevanju izjemnih okoliščin (npr. bolezensko stanje brezposelne osebe) omogočale opravljanje javnega dela z isto brezposelno osebo pri istem izvajalcu javnih del čez zakonsko določeno 24-mesečno omejitev trajanja. (stran 297)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Pomen programa javnih del je predvsem v možnostih, ki jih program ponuja za vključevanje ranljivih skupin brezposelnih oseb, ki težje izpolnijo formalne pogoje, potrebne za redno zaposlitev. Javna dela so tako pomembna z vidika ponovnega stika s trgom dela ranljivih skupin brezposelnih z namenom njihove socialne vključenosti, ohranitve ali razvoja delovnih sposobnosti. Posebno to velja za dolgotrajno brezposelne, ki tudi sicer predstavljajo velik del vseh registriranih brezposelnih (48.9% konec 2019), zato je smiselno, da se v javna dela lahko vključi čimveč teh oseb.</p> <p>Zaradi navedenega je tudi smiselno, da se vključitev v program ne nadaljuje preko 24 mesecev. Poleg tega je bila omejitev trajanja vključitve v javna dela v zakon dodana na zahtevo socialnih partnerjev z namenom preprečitve izkoriščanja instituta javnih del. Samo podaljšanje za dodatnih 12 mesecev po izteku prvih 12 mesecev že predstavlja izjemo. Za dodatno obdobje enega leta so se tako, skladno s Katalogom ukrepov APZ 2019 in javnim povabilom za izbor programov javnih del za leto 2019, lahko ponovno vključile ciljne skupine dolgotrajno brezposelnih oseb in sicer invalidi, Romi in osebe, starejše od 58 let. Vse dolgotrajno brezposelne osebe iz naštetih ciljnih skupin so se lahko ponovno vključile, če so bile ob prvi vključitvi v letu 2017 ali 2018 v evidenci brezposelnih oseb neprekinjeno prijavljene več kot eno leto in če so imele lastnost npr. invalidnost, starost 58 let itd. že ob prvi vključitvi. Skupno trajanje vključitve pri istem izvajalcu ne sme preseči 24 mesecev.</p> <p>Ministrstvo poudarja, da z javnimi deli ni dovoljeno nadomeščati redno zaposlenih delavcev oziroma delavcev, ki so pri izvajalcu zaposleni na sistemiziranih delovnih</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				mestih-z udeleženci javnih del ni dovoljeno opravljati del in opravil, ki predstavljajo redno dejavnost izvajalca programa javnih del
	Omejitve osebne svobode (2019: str. 160, 2018: str. 169)			
17 (2016)	Varuh priporoča razmislek o ustreznosti zdajšnje ureditve ukrepov obveznega zdravljenja, saj osebe z izrečenem ukrepom obveznega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu le zaradi pomanjkanja večjega nabora načina obravnave ne bi smele biti prikrajšane za milejše ukrepe in obsojene na podaljševanje izvajanja ukrepa v zdravstvenem zavodu, če bi se z drugimi ukrepi lahko dosegel isti cilj. (stran 141)	MP	nerealizirano	Ministrstvo za pravosodje sodeluje v medresorski delovni skupini pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki naj bi pripravila pravne in organizacijske podlage za vzpostavitev dolgotrajne psihiatrične oskrbe za osebe, pri katerih je ugotovljeno, da so neozdravljive, ki pa trenutno ni aktivna. Hkrati ob pripravi drugih sprememb in dopolnitev Kazenskega zakonika poteka tudi razprava o ustreznosti zdajšnje ureditve ukrepov obveznega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter zdravljenja na prostosti, vendar zgolj z vidika ustreznega najdaljšega trajanja obeh ukrepov. Stališče Ministrstva za pravosodje je, da je najdaljše trajanje obeh ukrepov v Kazenskem zakoniku ustrezno, potrebno pa je tudi v zvezi s storilci kaznivih dejanj v okviru prej navedene medresorske delovne skupine urediti njihovo oskrbo, kadar je ugotovljeno, da njihove psihiatrične težave niso zdravljive.
22 (2016)	Varuh priporoča, da MIZŠ čim prej opravi celovito analizo dosedanjega dela z otroki in mladoletniki, evalvacijo pilotnih projektov in vizijo za v prihodnje ter prenovo vzgojnega programa in potrebne sistemske spremembe. (stran 152)	MIZŠ	realizirano	<p>Januarja 2019 se je začel izvajati leta 2017 sprejeti Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami, ki spreminja sistem nudenja pomoči otrokom, ki imajo primanjkljaje, ovire oziroma motnje ali pa otrokom, pri katerih obstajajo rizični dejavniki za to. Z novim zakonom naj bi otroci pomoč prejeli čim prej, starši pa vse potrebne informacije na enem mestu. Otroci so lahko prepoznani v okviru družine, v zdravstvenem sistemu v okviru izvajanja preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni oziroma pregledov znotraj tega okvira in drugih obravnav v vrtcu, v vzgojno-izobraževalnem zavodu, socialnovarstvenem zavodu ali v okviru storitev centrov za socialno delo. Razvojne ambulante se bodo postopoma preoblikovale v centre za zgodnjo obravnavo, kjer bodo otroka obravnavali različni strokovnjaki in zanj predlagali najustreznejše oblike pomoči.</p> <p>Septembra 2019 je ministrstvo, pristojno za izobraževanje, prevzelo financiranje delovanja oddelkov v vrtcih, v katerih se izvaja prilagojeni program za predšolske otroke s posebnimi potrebami, v obsegu višjih stroškov, ki presegajo delovanje rednih oddelkov. S tem ukrepom želi ministrstvo izboljšati mrežo t.i. razvojnih</p>
28 (2015)	Varuh MIZŠ priporoča, da skupaj z drugimi pristojnimi poišče rešitve, ki bodo omogočile celostno obravnavo otrok in mladostnikov, tudi tistih težavnejših. (stran 114)			
29 (2015)	Varuh priporoča, da socialno-pedagoška stroka iz vseh zavodov			

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	pripravi strokovne podlage in enotne smernice za vzgojni načrt v zavodih za ustrezno in enotnejšo obravnavo mladostnikov z izrazito odklonskim vedenjem z navodili za primerno vzgojno ukrepanje, da ne bi prihajalo do prevelikih razlik pri mladostnikih, ki kršijo pravila bivanja. (stran 115)			<p>oddelkov, za katere so poleg kurikula prilagojeni tudi normativi za oblikovanje oddelkov (največ 6 otrok). Predviden letni obseg sredstev je 2 milijona EUR.</p> <p>Septembra 2019 se je začel uporabljati novi Pravilnik o organizaciji in povračilu prevoznih stroškov za prevoze otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki po novem na enem mestu ureja prevoze otrok s posebnimi potrebami, za katere sredstva zagotavlja ministrstvo, pristojno za izobraževanje. Bistvena novost je ureditev prevozov predšolskih otrok, ki to pravico pridobijo na podlagi zakona, ki ureja zgodnjo obravnavo, in so tako izenačeni z otroki, ki prilagojene programe obiskujejo v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Pravilnik tudi sledi pobudi staršev dijakov, da lahko sami zagotovijo prevoz dijaka v šolo ali zavod.</p>
34 (2014)	Varuh ponovno priporoča sprejem posebnega zakona, ki bi celovito urejal organizacijo in delovanje ter druge posebnosti vzgojnih zavodov, pri čemer bi bilo treba njegovo vsebino uskladiti z vsemi ministrstvi, ki so neposredno ali posredno pristojna za odločanje o vključevanju otrok in mladostnikov v vzgojne zavode. Pri tem je treba poenotiti tudi strokovne izraze, za katere otroke in mladostnike sploh gre – ali za tiste z motnjami v duševnem in telesnem razvoju ali za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami. (stran 118)	MIZŠ	realizirano	Julija 2020 je ministrstvo, pristojno za izobraževanje, Vladi RS posredovalo predlog novega Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju.
23 (2016)	Varuh priporoča, da Vlada RS oziroma pristojno ministrstvo po opravljeni evalvaciji projekta čim prej pripravi sistemske rešitve za ustrezno nastanitev mladoletnikov brez spremstva v naši državi. (stran 154)	UOIM, MNZ	delno realizirano	UOIM: V zvezi z nastanitvijo mladoletnikov brez spremstva in zgoraj navedenima priporočiloma želimo pojasniti, da je bila dne 27.11.2017 s sklepom št. 007-343/2017 (54-01) ustanovljena Medresorska delovna skupina za vzpostavitev sistemske oblike nastanitve in obravnave mladoletnikov brez spremstva kot ločene enote za celovito obravnavo glede na njihovo starost. Omenjena medresorska delovna skupina je pripravila predlog sistemske oblike nastanitve in obravnave, ki

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				je v medresorskem usklajevanju. Mladoletniki brez spremstva, ki imajo status prosilca za mednarodno zaščito ali status mednarodne zaščite so na podlagi sklepov Vlade nastanjeni v Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni. Trenutna kapaciteta v omenjeni srednji šoli je 22 oseb, mladoletnikom brez spremstva je nudena 24 urna oskrba. V kolikor je kapaciteta presežna, se mladoletnike nastanjuje tudi v Izpostavo azilnega doma v Logatec.
30 (2015)	Vladi RS priporočamo sprejem ukrepov za boljšo zagotovitev spoštovanja največje koristi mladoletnih tujcev z boljšimi možnostmi njihovega nameščanja v primerne ustanove za namestitev mladoletnih oseb, ne pa v Center za tujce. (stran 117)	MDDSZ	delno realizirano	<p>MDDSZ aktivno sodeluje v medresorski delovni skupini za vzpostavitev sistemske oblike nastanitve mladoletnih tujcev brez spremstva, katere namen je tudi vzpostavitev sistemske oblike nastanitve.</p> <p>Vlada RS je v juniju 2020 sprejela sklep, da Republika Slovenija na podlagi delitve bremen med državami članicami Evropske unije iz Grčije sprejme štiri mladoletne prosilce za mednarodno zaščito brez spremstva, mlajše od 10 let, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje mednarodne zaščite skladno z Zakonom o mednarodni zaščiti. V okviru tega sklepa je bilo MDDSZ naloženo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) da Uradu Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov pomaga zagotoviti ustrezno nastanitev, oskrbo in obravnavo v drugi ustrezni ustanovi v Republiki Sloveniji izven azilnega doma. 2) da pomaga zagotovi strokovne delavce in strokovne sodelavce za oskrbo in strokovno obravnavo mladoletnikov brez spremstva. <p>MDDSZ je do konca avgusta pri pristojnem CSD že zagotovil večino potrebnih strokovnih delavcev in sodelavcev, do sama relokacija otrok pa še ni bila realizirana.</p>
17 (2014) enako/ podobno: 20 (2013)	Varuh znova spodbuja prizadevanja UIKS in MP za odpravo prenatrpanosti v nekaterih ZPKZ, hkrati pa tudi večjo uporabo že uzakonjenih možnosti na tem področju za nadomestitve kazni zapora. (stran 80)	MP	nerealizirano	URSIKS je v preteklosti sprejel dva organizacijska ukrepa, in sicer redno premeščanje obsojencev v odprte oddelke, kjer in kolikor varnostna ocena to dovoljuje in dnevno premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih zavodov v manj zasedene. Oba ukrepa sta zelo omejena in trenutno zaradi naraščanja števila pripornikov tujcev, vsaj kar zadeva premeščanje po zavodih, izčrpana.
13 (2016)	Varuh UIKS priporoča sprejetje vseh potrebnih ukrepov, da bo vsem	MP	delno	Ta standard je bil po pobudi VČP dosežen v vseh zavodih, z izjemo dislociranega oddelka ZPKZ Ljubljana (Oddelek Novo mesto), kjer se vsakodnevni dostop do prhe

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	zaprtim osebam omogočeno vsakodnevno prhanje, saj gre za temelj osebne higiene. (stran 132)		realizirano	<p>zaradi prostorskih omejitev (in posredno zaradi kadrovskih omejitev) ne zagotavlja vsem zaprtim osebam. Zaradi kadrovskega primanjkljaja ni mogoče zagotavljati dnevnega reda, s katerim bi se omogočalo, da priprte osebe uporabljajo prostore za prhanje, ki so v delu objekta, kjer so nameščeni obojenci. Izgradnja novih prostorov za prhanje pa bi pomenila poseganje v namestitveno kapaciteto oddelka in s tem v zagotavljanje ustrezne velikosti bivanjskih prostorov zaprtim osebam.</p> <p>V letu 2020 se je dodatna težava z zagotavljanjem prhanja pojavila v ZPKZ Maribor, kjer zaradi dotrajanosti uporaba kopalnic v fitnes prostoru ni več mogoča. Zato se vsakodnevno prhanje trenutno ne more zagotavljati vsem pripornikom. Zavod je nemudoma pristopil k pripravam za sanacijo, ki pa je odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev. Kljub težavam zavod vsem pripornikom, ki izrazijo željo po dnevnem tuširanju, poskuša le to tudi omogočiti - prednostno vsaj v primeru zdravstvenih pregledov in obravnav na sodišču. Dodatno je zavod omogočil tuširanje v primerih, ko priporniki izrazijo željo tudi ob nedeljah ter v vročih mesecih še dnevno tuširanje zvečer.</p> <p>Ob tem poudarjamo, da je standard, ki ga glede dostopa do prhe predlaga VČP, tudi v interesu URSIKS, in bi si ga, ob ustreznih pogojih, želeli dosežati.</p>
26 (2015)	Varuh priporoča, da se preuči vprašanje plačila stroškov oskrbe na varovanih oddelkih SVZ na podlagi sklepov sodišč. (stran 112)	MDDSZ	nerealizirano	<p>Pojasnjujemo, da ukrepov, ki bi prinesli sistemske spremembe v zvezi z ureditvijo vprašanja plačevanja stroškov oskrbe, na MDDSZ v preteklosti nismo sprejeli. Gre namreč za sistemsko vprašanje, za ureditev katerega je potrebno predhodno rešiti tudi nekatera vsebinska vprašanja. Brez privolitve na podlagi sklepa sodišča se namešča osebe z različnimi težavami, za katere menimo, da ni mogoče oblikovati enoznačnih rešitev. V pripravi je tudi Zakon od dolgotrajni oskrbi, ki bo nedvomno vplival tudi na oblikovanje rešitev na področju duševnega zdravja. Predstavniki MDDSZ sodelujejo tudi v medresorski delovni skupini za spremembo Zakona o duševnem zdravju, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje. Pri oblikovanju končnih rešitev se nam zdi ključno zasledovati koristi oseb s težavami v duševnem zdravju in doseči konsenz z ostalimi ključnimi deležniki na različnih nivojih sodelovanja. Šele na podlagi soglasno sprejetih dogovorov vseh vpletenih deležnikov pa bomo lahko tudi na ministrstvu pristopili k sprejemanju konkretnjših ukrepov.</p>
17 (2017)	Varuh poziva vse pristojne k	MDDSZ,	delno	MDDSZ: Na MDDSZ smo si in si bomo prizadevali tudi v prihodnje, zagotoviti vse

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	<p>čimprejšnji izvedbi priporočil, ki jih je Državni zbor RS izdal ob obravnavi Varuhovega Posebnega poročila o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. (stran 161) <i>(V zvezi s priporočilom št. 21 iz Letnega poročila VČP za leto 2016 in Posebnim poročilom VČP o kršitvah človekovih pravic oseb z duševno motnjo pri njihovem neprostovoljnem nastanjanju in obravnavi v varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov)</i></p>	MZ	realizirano	<p>potrebno za ustrezen neprostovoljen sprejem oseb z duševnimi motnjami v socialnovarstvene zavode. To pomeni predvsem dodatne prostorske kapacitete, primerno osebje oziroma druge ustrežnejše zmogljivosti, ki so potrebne za izvajanje ustrezne obravnave oziroma storitev oskrbe navedenih oseb. Glede zagotavljanja dodatnih prostorskih kapacitet pojasnujemo, da smo v letu 2020 zagotovili dodatna mesta v varovanih oddelkih in sicer z odprtjem novega varovanega oddelka v posebnem socialnovarstvenem zavodu Dom Lukavci, marca letos.</p> <p>Zaradi omejitev sredstev v Proračunu RS, si v okviru možnosti črpanja kohezijskih sredstev intenzivno prizadevamo povečati zmogljivosti izvajalcev na tem področju pri čemer smo v okviru novega Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2020-2027, predvideli tudi projekte, ki se navezujejo na navedeno ciljno skupino.</p> <p>V odzivu na priporočilo št. 117 (2019) smo podrobneje pojasnili aktivnosti vezano na predlog spremembe standardov in normativov oziroma izdelavo podrobnejših kriterijev in meril za uvrščanje v vrste oskrbe oseb s težavami v duševnem zdravju.</p> <p>MZ: Ministrstvo je s pomočjo medresorske delovne skupine oblikovalo predlog novega Zakona o duševnem zdravju, ki je pripravljen za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. Predlog novega zakona tudi opredeljuje nove prostorske in kadrovske standarde za varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov.</p>
19 (2017)	<p>Varuh priporoča, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti poskrbi za sprotno objavo podatkov o številu prostih mest na vseh (verificiranih in neverificiranih) varovanih oddelkih socialnovarstvenih zavodov. (stran 172) <i>(v zvezi s priporočilom št. 21 iz Poročila VČP za leto 2016)</i></p>	MDDSZ	realizirano	<p>Na MDDSZ smo v okviru prenove vsebin, ki so objavljene na državnem spletišču gov.si vzpostavili redno mesečno objavljanje pregleda zasedenosti verificiranih varovanih oddelkov socialno varstvenih zavodov in podatke o zasedenosti varovanih oddelkov v postopku verifikacije ter varovanih oddelkov, ki zaradi arhitekturnih ovir ne izpolnjujejo pogojev za verifikacijo.</p> <p>Prilagamo povezavo do podatkov: https://www.gov.si/teme/posebni-socialno-varstveni-zavodi/</p> <p>Dodajamo, da je za objavo podatkov o prostih mestih v pripravi interaktivna aplikacije, skladno s predlogom ZDZdr-1 pa naj bi se ti podatki posodabljali</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				tedensko. Interaktivna aplikacija bo poleg podatkov o prostih mestih vključevala tudi podatek obravnavi katere ranljivi skupine oseb s težavami v duševnem zdravju je namenjena.
	Pokojninsko in invalidsko zavarovanje (2019: str. 175, 2018: str. 211)			
57 (2017) enako/ podobno: 87 (2019), 36 (2018)	Ministrstvo, pristojno za pokojninsko zavarovanje, naj pripravi strokovne podlage za ureditev, ki bo po načelu pravičnosti posameznikom omogočila vrnitev vplačanih sredstev za dokup zavarovalne dobe, katerih namen so izjalovile zakonske spremembe. (stran 344)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	S priporočilom se ne strinjamo, saj je takšen predlog v nasprotju s temeljnimi načeli pokojninskega in invalidskega zavarovanja, prav tako pa je bila nova ureditev vštetevanja dokupljene pokojninske dobe v skladu z ZPIZ-2 ter načina upokojevanja ob upoštevanju le-te že predmet ustavno sodne presoje, pri čemer Ustavno sodišče RS neustavnosti ni ugotovilo. Z uveljavitvijo ZPIZ-2 so se spremenili in zaostriili upokojitveni pogoji za naprej, glavni cilj reforme pa je bil podaljševanje delovne aktivnosti in dvig starosti ob upokojitvi. Pogoji so se spremenili za vse zavarovance in ne zgolj za zavarovance, ki so določeno obdobje dokupili. Dokup zavarovalne dobe so nekateri posamezniki opravili precej časa pred izpolnitvijo pogojev za upokožitev, s tem pa so prevzeli tudi riziko, da se bodo pogoji za upokojevanje v času spreminjali in bodo lahko tudi manj ugodni, kot so veljali v času dokupa. Dokupljena doba z novo ureditvijo ni bila razvrednotena, saj lahko zavarovanci na podlagi dokupljene dobe prej izpolnijo pogoje za upokožitev v primeru uveljavitve predčasne pokojnine ali pa se v primeru uveljavitve starostne pokojnine upokojujejo z višjo pokojnino, kot bi se v primeru, da se za dokup dobe ne bi odločili.
59 (2017)	Vlada naj pristojnim ministrstvom naloži, naj proučijo možnost določitve mirnega reševanja sporov tudi v upravnem postopku oziroma v postopkih uveljavljanja socialnih pravic. (stran 348)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	V zvezi s predlogom ureditve mirnega reševanja sporov v postopkih uveljavljanja socialnih pravic v ZPIZ-2 pojasnjujemo, da gre za tematiko, ki bi jo bilo potrebno obravnavati širše in z vidika možnosti takega reševanja sporov v vseh upravnih zadevah ali pa vsaj socialnih zadevah. Ugotavljamo namreč, da se pokojninski sistem z vidika potreb po dodatnih pravnih sredstvih oziroma možnostih določitve mirnega reševanja sporov (še posebej zaradi izpostavljene dolgotrajnosti sodnih postopkov) ne razlikuje od drugih postopkov, ki se vodijo v zvezi z pravicami iz socialnih zavarovanj ali pa socialnega varstva, zato tudi v primeru, da bi bilo ocenjeno, da bi bilo tako reševanje sporov smiselno, ureditev ne bi bila smiselna v ZPIZ-2, kjer so urejene zgolj izjeme glede na splošno procesno ureditev upravnih postopkov.

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>Hkrati bi izpostavili še, da so alternativne oblike reševanja sporov smiselne in mogoče zgolj v primerih zahtevkov, s katerimi lahko stranke prosto razpolagajo in se glede njih lahko poravnajo. Smiselnost uvedbe alternativnih načinov reševanja sporov v upravne postopke, med katere sodijo tudi pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je torej tudi iz tega vidika vprašljiva, saj gre za pravice, katerih pogoje določa zakonodaja in glede katerih stranke ne morejo prosto razpolagati, zato menimo, da je trenutna ureditev pravnih sredstev zadostna, saj v primeru kršitev zakona (tako procesnega kot tudi materialnega) omogoča tako redna kot tudi izredna pravna sredstva zoper odločitve Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, poleg tega pa je v ZPIZ-2 določeno še posebno izredno pravno sredstvo, ki se ga v nekaterih primerih lahko poslužujejo tako stranke kot tudi Zavod. Če pa do kršitev določb zakona ni prišlo, pa se stranke o pravicah, za pridobitev katerih so določeni zakonski pogoji, ne morejo poravnati, saj ne gre za pravice, s katerimi lahko prosto razpolagajo</p>
89 (2014)	<p>Varuh predlaga ukrepe za bistveno skrajšanje rokov obravnave prejetih zadev na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. (stran 268)</p>	MDDSZ	delno realizirano	<p>MDDSZ spremlja izvajanje Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije iz podatkov letnega poročila Zavoda kot tudi na podlagi mesečnih statističnih objav. Zavod je v letu 2019 začel izvajati avtomatično razdeljevanje novo evidentiranih zadev pokojninskega in invalidskega zavarovanja I. stopnje med strokovne delavce vseh območnih enot, kar zagotavlja enakomernjše porazdelitve novih zadev med posameznimi območnimi enotami kot tudi k skrajšanju časa reševanja zahtevkov. Prav tako je zavod postopoma prešel na brezpapirno obliko poslovanja, kar je eden izmed ukrepov za skrajšanje časa obravnave zadev, saj ni več potreben fizični dosje (le-ta se kot pomoč uporablja le še pri podaji izvedenskih mnenj zaradi obsežnosti medicinske in delovne dokumentacije). Poleg tega pa imajo zavarovanci od pomladi tega leta možnost komuniciranja z zavodom preko informativnega računalniškega sistema ne glede na to, ali imajo digitalno kvalificirano potrdilo, saj je zavod razvil poseben sistem avtentikacije stranke. Zavod je tudi dal pobudo na Ministrstvo za javno upravo, da se v Uredbo o upravnem poslovanju vključi tak način podajanja vlog, ki je veljal za čas epidemije in se je izkazal kot zelo ustrezen in s strani strank zelo dobro sprejet (po zadnjih informacijah naj bi bila uredba kmalu dopolnjena), kar bo zagotavljalo tudi v bodoče, da bodo imele stranke možnosti podajanja vlog na več načinov.</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>Zavod je kljub kadrovski problematiki ter ob povečanju število zahtevkov uspel skrajšati čas reševanja zahtevkov pri uveljavljanju pravic do dodatka za pomoč in postrežbo, pri podaji ocene invalidnosti ter ocene telesne okvare. V zakonskem roku dveh (ZUP) oziroma štirih mesecev (179. člen ZPIZ-2) je bilo v letu 2019 na zavodu skupaj rešenih 75,4 odstotka zahtevkov za uveljavljanje pravic na I. stopnji, kar je za 0,5 odstotne točke več kot leta 2018. Zavod redno spremlja čas trajanja postopkov za priznanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pripravlja analize in ukrepe, da bi bil čas trajanja postopka čim krajši.</p> <p>Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije si prizadeva za spoštovanje zakonskih rokov tudi v pritožbenih postopkih v primerih uveljavljanja pravic na podlagi mednarodnih sporazumov o socialnem zavarovanju ali na podlagi Uredbe EU. Zavarovancem, ki so dopolnili del dobe v eni od držav EU ali držav, s katerimi ima Republika Slovenija sklenjen sporazum o socialnem zavarovanju, zavod svetuje, da vsaj pol leta pred nameravano upokojitvijo vložijo zahtevo za ugotovitev delovne dobe v tujini.</p> <p>Z namenom skrajšanja teh postopkov so organizirani sestanki vodstev zavodov, nosilcev pokojninskega zavarovanja držav, nekdanjih republik SFRJ. Zavod je po sporazumih o socialnem zavarovanju organ za zvezo in kot tak z organi za zvezo drugih držav pogodbenic organizira sestanke in se dogovarja za ukrepe, ki skrajšujejo postopke. Zavod je v letu 2019 uspešno zaključil več pomembnih razvojnih nalog in projektov, med njimi zelo pomembne projekt BiZPIZ EESSI, s katerim se je vključil v enoten sistem izmenjave elektronskih dokumentov na področju socialne varnosti v EU, projekt SI-PASS, s katerim je v skladu z Uredbo eiDAS omogočil uporabo svojih elektronskih storitev državljanom EU ter povečal dostopnost storitev za slovenske državljanke, ter projekt vzpostavitve enotnega kontaktnega centra, s katerim je poenotil telefonsko komunikacijo s strankami ter omogočil stalno merjenje in izboljševanje tega pomembnega postopka.</p>
123 (2013)	Varuh priporočila, naj Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije zagotovi vse potrebno za zagotovitev odločanja o pritožbah v zakonskem roku. V sodelovanju z	MDDSZ	realizirano	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije si prizadeva za spoštovanje zakonskih rokov tudi v pritožbenih postopkih v primerih uveljavljanja pravic na podlagi mednarodnih sporazumov o socialnem zavarovanju ali na podlagi Uredbe EU. Zavarovancem, ki so dopolnili del dobe v eni od držav EU ali držav, s katerimi ima Republika Slovenija sklenjen sporazum o socialnem zavarovanju,

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	Ministrstvom za zunanje zadeve naj ugotovi, kako bi bilo mogoče poenostaviti in skrajšati postopke, v katerih sodelujejo tuji nosilci zavarovanja. (stran 260)			<p>zavod svetuje, da vsaj pol leta pred nameravano upokojitvijo vložijo zahtevo za ugotovitev delovne dobe v tujini.</p> <p>Z namenom skrajšanja teh postopkov so organizirani sestanki vodstev zavodov, nosilcev pokojninskega zavarovanja držav, nekdanjih republik SFRJ. Zavod je po sporazumih o socialnem zavarovanju organ za zvezo in kot tak z organi za zvezo drugih držav pogodbenic organizira sestanke in se dogovarja za ukrepe, ki skrajšujejo postopke. Zavod je v letu 2019 uspešno zaključil več pomembnih razvojnih nalog in projektov, med njimi zelo pomembne projekt BiZPIZ EESSI, s katerim se je vključil v enoten sistem izmenjave elektronskih dokumentov na področju socialne varnosti v EU, projekt SI-PASS, s katerim je v skladu z Uredbo eiDAS omogočil uporabo svojih elektronskih storitev državljanom EU ter povečal dostopnost storitev za slovenske državljane, ter projekt vzpostavitve enotnega kontaktnega centra, s katerim je poenotil telefonsko komunikacijo s strankami ter omogočil stalno merjenje in izboljševanje tega pomembnega postopka.</p>
90 (2014)	Od pristojnih organov Varuh pričakuje, da bodo vse evidence, katerih podatki vplivajo na pravice posameznikov, ustrezno urejene in ažurne ter da bodo preverjeni podatki o možnosti upokojitve še pred izdajo informativnega izračuna. (stran 268)	MDDSZ	realizirano	<p>V zvezi s priporočilom Varuha št. 90 iz leta 2014, da se vse evidence, katerih podatki vplivajo na pravice posameznikov, ustrezno uredijo in ažurirajo z namenom izogiba prejemanja različnih informativnih izračunov datuma možne upokojitve, ki so jih posamezniki prejeli v različnih obdobjih in naj bi bili med drugim tudi posledica pomanjkljivo urejenih evidenc, se MDDSZ strinja, da je potrebno evidence v kar največji meri ažurirati in uskladiti z dejanskim stanjem v primerih, ko je to mogoče.</p> <p>Zavod pred izdajo informativnega izračuna predvidene višine pokojnine (to je v primerih, ko zavarovanec sam vloži zahtevo in v primerih, ko zavod informativni izračun izvaja po uradni dolžnosti (šesti odstavek 140. člena ZPIZ-2) že izvaja t.i. dvostopenjski postopek izdaje informativnega izračuna. Postopek se izvaja tako, da strokovni delavec najprej preveri in uredi podatke v evidencah matične evidence zavarovancev (po potrebi uredi prijave in odjave v zavarovanje ter kadar je to mogoče, pridobi manjkajoče podatke M-4).</p> <p>Šele ko je preverjanje in urejanje podatkov matične evidence zavarovancev zaključeno, se izvede informativni izračun predvidenega datuma izpolnjevanja pogojev za pridobitev pravice do pokojnine oziroma predvidene višine pokojnine.</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>Glede na to, da je preglednost sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja eno od temeljnih načel ZPIZ-2, so bile od leta 2014 dalje izvedene številne aktivnosti, ki omogočajo avtomatizirano povezavo med matično evidenco zavarovancev in uživalcev pravic in pripomorejo k bolj ažurni evidenci ter hkrati tudi omogočajo hitrejša postopanja v zadevah, saj so podatki, potrebni za odločanje v zadevah, hitreje dostopni.</p> <p>Zavod tako kot nosilec matične evidence o posameznih zavarovancih vodi informativno osebno evidenco, v kateri se za vsakega zavarovanca, vključenega v obvezno zavarovanje, vodijo podatki o osnovah, od katerih so bili plačani prispevki, o obračunanih prispevkih po posameznih letih, o plačilu prispevkov po posameznih letih ter o obdobju zavarovanja.</p> <p>Z istim ciljem Zavod od 1. januarja 2014 vsem zavarovancem, ki še niso pridobili statusa upokojenca, omogoča tudi elektronski vpogled v podatke, ki se o njem vodijo v informativni osebni evidenci. S takšno ureditvijo se tako zagotavlja bolj učinkovito in natančno zbiranje podatkov, katerega cilj je prav v tem, da Zavod ob uveljavljanju pravic zavarovanca (upokojevanju) nima težav pri dodatnem iskanju podatkov v primeru, ko zavarovanci šele tik pred upokojitvijo ugotovijo, da jim manjkajo določeni podatki. Na ta način se tudi skrajšujejo postopki, zavarovanci pa bodo hitreje uveljavljali svoje pravice iz PIZ.</p> <p>Zavod vsem zavarovancem, ki so v koledarskem letu dopolnili 58 let starosti, posreduje tudi informacijo o pričakovani višini starostne oziroma predčasne pokojnine.</p> <p>Vendar pa je potrebno opozoriti, da Zavod prejema tako veliko število zahtevkov zavarovancev za predhodni informativni izračun datuma upokojitve in višine pokojnine, da to dejansko že ogroža izvajanje temeljne dejavnosti zavoda (priznavanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v zakonitem roku). Da je število omenjenih zahtevkov treba omejiti je v februarju 2019 na podlagi analize ugotovil tudi Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki je od vodstva zavoda zahteval, da pripravi predlog za določitev podrobnejših kriterijev in omejitev pri podajanju informacij o pričakovanem datumu in višini predčasne oz. starostne pokojnine. Podlago za takšno omejitev</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				daje Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2G), ki je začel veljati s 1.1.2020.
88 (2014)	Varuh predlaga Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, naj preuči vzroke pritožb in ugovorov zavarovancev in na tej podlagi poskuša izboljšati komunikacijo z zavarovanci. (stran 267)	MDDSZ	realizirano	<p>Zavod ugotavlja, da se število pritožb poveča ob vsakokratni spremembi zakonodaje (ali izdaje odločbe Ustavnega sodišča RS). Vzrok pritožb je tako največkrat nova zakonodaja, kar Zavod tudi predvidi, ko sprejema Letni načrt dela in kadrovski načrt.</p> <p>Poleg tega pa so vzroki pritožb predvsem (osebno) nezadovoljstvo posameznikov in višina pokojnine, ki naj ne bi zadoščala za kritje življenjskih stroškov oziroma dostojno življenje kot tudi ne za kritje dodatnih stroškov, ki nastanejo zaradi bolezni v starosti.</p> <p>Vzroki pritožb v invalidskih postopkih so tako bojazen pred nezmožnostjo opravljanja dela, saj se zavarovanci po večmesečni ali letni odsotnosti z dela zaradi zdravstvenih problemov po končanem zdravljenju vračajo na trg dela kot delovni invalidi, kot tudi bojazen zaradi morebitne izgube dela, ko se izkaže, da delodajalci zavarovancem – delovnim invalidom ne morejo zagotoviti delovnega mesta.</p> <p>V mednarodnih postopkih se kaže nezadovoljstvo posameznikov, ki so del svoje delovne dobe dopolnili v eni od držav EU oziroma bivših republik SFRJ, saj so pritožbe vložene zaradi različnih pogojev za pridobitev pravic v državah pogodbenicah, zaradi česar ne pridobijo pravic istočasno v vseh državah pogodbenicah. Največ nezadovoljstva pa povzroča dejstvo, da je višina pokojnin v republikah bivše SFRJ nižja kot za enako pokojninsko dobo, prebito v zavarovanju v RS, na kar pa Zavod ne more vplivati.</p> <p>Zavod je torej seznanjen v glavnimi vzroki pritožb, zato tudi vedno vnaprej pripravi ustrezno gradivo in informiranje na različne načine. Zavod namreč ob uveljavitvi vsakokratnega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oziroma drugih predpisov, ki se nanašajo na delo Zavoda, kot tudi ob spremembah in dopolnitvah le-teh, v sredstvih javnega obveščanja opozarja na posamezne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pogoje za priznanje le-teh in postopek za njihovo uveljavitev. Vse navedeno je objavljeno tudi na spletni strani Zavoda. Informacije so tako zavarovancem kot tudi drugim osebam dostopne na vseh območnih enotah Zavoda, tako osebno pri informatorjih, kot tudi v obliki</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>informativnih zložen. Informacije pa so dostopne tudi po telefonu (v letu 2019 je bil vzpostavljen enotni kontaktni center, s katerim je zavod poenotil telefonsko komunikacijo s strankami ter omogočil stalno merjenje in izboljševanje tega pomembnega postopka) in elektronski pošti.</p> <p>Enako velja ob uveljavitvi posameznih sporazumov o socialni varnosti, saj Zavod pripravi številna pojasnila za sredstva javnega obveščanja kot tudi na svoji spletni strani. Za posamezni sporazum so dostopne informativne zloženke, ki so na razpolago na območnih enotah Zavoda. Informacije o tem nudijo informatorji Zavoda, in sicer osebno, po telefonu kot tudi po elektronski pošti. Države pogodbenice oziroma njihovi nosilci pokojninskega zavarovanja pa imajo podrobnejše informacije objavljene na svojih spletnih straneh.</p> <p>Zavod nudi informativne izračune glede datuma izpolnitve pogojev za upokojitev kot tudi glede višine pokojnine. Večina držav EU nudi informacije datuma izpolnitve pogojev oziroma višine pokojnine. Zavod pa na sedežu v Ljubljani ali v Mariboru vsako leto organizira govornice dneve, na katerih strokovnjaki tujih zavodov (Avstrija, Nemčija, Hrvaška – vsako leto, ZDA – prvič v letu 2019) nudijo podrobne informacije glede njihove zakonodaje.</p> <p>Glede komunikacije s strankami pa zavod - ne glede na to, po kateri poti stranka išče informacije – strankam vedno svetuje o pravicah, ki jih lahko uveljavljajo pri zavodu (7. člen ZUP).</p>
53 (2016)	ZPIZ naj opravi celovito analizo in presojo dela izvedencev, ki sodelujejo v postopkih ocene delovne zmožnosti zavarovancev, ter zoper kršilce pravil ustrezno ukrepa. (stran 292)	MDDSZ	delno realizirano	<p>Izvedenci, ki sodelujejo v postopkih ocene delovne zmožnosti zavarovancev, so skladno s 181. členom ZPIZ-2 imenovani s strani Sveta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, pri svojem delu pa morajo upoštevati strokovno dogovorjena merila in kriterije ocenjevanja, spoštovati morajo kodeks izvedencev ter splošna in etična načela stroke. V kolikor izvedenec ne izpolnjuje pogojev iz 9. člena Pravilnika o organizaciji in načinu delovanja izvedenskih organov Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS 60/13, s spremembami), ga lahko Svet Zavoda razreši.</p> <p>Zavod glede na priporočilo posveča pozornost komunikaciji zdravnikov izvedencev z zavarovanci, tako da se v Sektorju za izvedenstvo pritožbe zavarovancev glede komunikacije preverijo in se ustrezno ukrepa. Tema »primerna komunikacija z</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				zavarovanci in njihovimi svojci« je pogosta tema sestankov Sektorja za izvedenstvo in razširjenih kolegijev zavoda. Na tem mestu velja poudariti, da se nezadovoljstvo s komunikacijo opaža predvsem takrat, ko zavarovanci z odločitvami izvedencev in posledično z odločitvami zavoda niso zadovoljni. Takrat zavarovanci kot enega izmed pritožbenih razlogov navedejo tudi neprimerno komunikacijo, kjer pa se po analizi zadeve velikokrat ugotovi, da neprimerna komunikacija poteka tudi s strani zavarovancev.
56 (2017) enako/ podobno: 69 (2015)	Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti brez odlašanja določi vrste in stopnje telesnih okvar, ki so podlaga za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja (stran 344)	MZ, MDDSZ	delno realizirano	MZ: Ministrstvo za zdravje je pripravilo predlog pravilnika, ki bo uredil tozadevno področje ter ga posredovalo v mnenje in potrditev tudi Svet Vlade RS za invalide. Slednji je potrdil predlog Pravilnika o telesnih okvarah. Po prejemu njihove izjave o podpori, bo gradivo posredovano v medresorsko uskladitev in končno potrditev ter podpis ministru. MDDSZ: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti aktivno sodeluje v delovni skupini Ministrstva za zdravje, ki je zadolženo za pripravo podzakonskega akta, ki bo določil vrste in stopnje telesnih okvar.
91 (2014)	Varuh predlaga, naj Vlada RS ugotovi odgovornost zaposlenih na Ministrstvu za zdravje za več kot enoletno zamudo pri pripravi podzakonskega akta o poklicnih boleznih in jim izreče ustrezne sankcije. (stran 276)	MZ, VLADA	delno realizirano	MZ: Predlog Pravilnika o poklicnih boleznih je bil v letu 2017 pripravljen in dan v javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. Podlaga za sprejem Pravilnika o poklicnih boleznih je 68. člen Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Po mnenju Službe Vlade RS za zakonodajo je potrebno pogoje in postopek ugotavljanja poklicnih boleznih urediti na ravni zakona in ne le na ravni podzakonskega akta. Prej citirani zakon je torej v tem delu podnormiran, ureditev navedene tematike zgolj v podzakonskem aktu pa bi bila v nasprotju s pravili hierarhije pravnih aktov. Ministrstvo za zdravje bo zato v predlog Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, vneslo nekaj osnovnih členov o postopku in pogojih na področju ugotavljanja poklicnih bolezni.
58 (2017)	Vlada RS naj pristojnim ministrstvom in drugim državnim organom naloži, naj začnejo pripravljati strokovne podlage, ki bodo omogočile pripravo poenotene normativne ureditve medicinskega izvedenstva v postopkih	MDDSZ, MZ, MP	nerealizirano	MDDSZ: Na Ministrstvu za zdravje je bila v letu 2019 v ta namen oblikovana delovna skupina. Dodatne aktivnosti na tem področju niso potekale. MZ: Ministrstvo za zdravje je sodelovalo na večjih sestankih vseh deležnikov, na katerih se je naslavljala tudi tematika poenotenja postopkov uveljavljanja pravic iz socialnega zavarovanja. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije je na operativni ravni izvedel nekatere racionalizacije postopkov uveljavljanja pravic iz

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	uveljavljanja pravic iz socialnega zavarovanja. (stran 346)			socialnega zavarovanja. Omenjene racionalizacije se nanašajo predvsem na večje sodelovanje s predstavniki, ki delujejo na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja
68 (2015)	Varuh priporoča Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje naj izboljša komunikacijo invalidskih komisij z zavarovanci. (stran 289)	MDDSZ	realizirano	<p>Zdravniki so svoje delo dolžni opravljati na podlagi zdravniškega kodeksa in Hipokratove prisege. Pri obravnavi zavarovancev na invalidski komisiji in v komunikaciji z njimi so izvedenci dolžni spoštovati dostojanstvo posameznikov ter si hkrati prizadevati, da bi v čim večji meri izpolnili pričakovanja zavarovancev pri uveljavljanju njihovih pravic.</p> <p>Primeri neustrezne komunikacije, ki nastanejo v postopkih pred invalidsko komisijo, se rešujejo sproti in z upoštevanjem vseh udeleženih, tako da je situacija glede na predhodna leta znatno izboljšana.</p>
	Zdravstveno varstvo (2019: str. 180, 2018: str. 221)			
63 (2017)	Ministrstvo za zdravje naj prouči veljavne protokole ginekoloških pregledov žrtev spolnega nasilja in ugotovi, ali jim zagotavljajo možnost izbire ginekologa, ki bo žrtvam vzbujala zaupanje in jim ne bo povzročala dodatne stiske ali neprijetnosti. (stran 356)	MZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Ministrstvo za zdravje je v svojem odgovoru na priporočilo Varuha že leta 2017 pojasnilo, da ne more zagotoviti sredstev, da bi se uvedlo paralelno 24-urno službo zdravnikov specialistov s področja ginekologije in porodništva, ki bi dežurali samo za ta namen, da bi uresničili način, kot ga predlaga Varuh. Težava ni samo v sredstvih, temveč tudi v kadru, ki ga ni dovolj za pokrivanje tovrstne službe. Nadalje ministrstvo tudi pojasnjuje, da take službe ne moremo financirati iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, ker ne gre za pravice, ki bi izhajale iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ministrstvo za zdravje je prepričano, da so zdravstveni delavci, ki se srečujejo z žrtvami, pri svojem delu še posebej pozorni.
60 (2017)	Ministrstvo za zdravje naj po uveljavitvi vseh načrtovanih zakonov, ki bodo uveljavili zdravstveno reformo in urejali pravice pacientov, izvede širšo akcijo obveščanja vseh prebivalcev o novih zakonskih rešitvah, posebej o njihovih pravicah in postopkih uveljavljanja teh pravic. (stran 351)	MZ	realizirano	<p>MZ: Ministrstvo za zdravje pojasnjuje, da je bilo po uveljavitvi novele Zakona o pacientovih pravicah in Pravilnika o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah v letu 2018 organiziranih kar nekaj novinarskih konferenc, novosti so objavljene tudi na spletni strani, kjer so objavljeni tudi kontaktni podatki vseh zastopnikov pacientovih pravic ter odgovori na pogosta vprašanja v zvezi z novo ureditvijo pacientovih pravic.</p> <p>Ministrstvo za zdravje na podoben način (tiskovne konference, okrogle mize, objava ključnih informacij na spletni strani) komunicira z javnostjo vse večje</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				spremembe predpisov.
61 (2017)	Ministrstvo za zdravje naj brez odlašanja pripravi merila za določitev mreže izvajalcev zdravstvene dejavnosti, na podlagi katerih bo Vlada RS še leta 2018 določila mrežo in s tem zagotovila enakopravne možnosti javnim in zasebnim izvajalcem zdravstvene dejavnosti, uporabnikom pa enakopravno dostopnost do izvajalcev. (stran 353)	MZ	delno realizirano	Ministrstvo za zdravje bo mrežo javne zdravstvene službe, zdravstvene programe in zdravstvene storitve načrtovalo na sistematičen način z vidika dostopnosti in spreminjajočih se potreb prebivalstva ter zmogljivosti obstoječega sistema zdravstvenega varstva. V letu 2019 se je zaključil dvoletni projekt »Načrtovanje in upravljanje mreže javne zdravstvene službe«, ki ga je Republika Slovenije izvajala skupaj s podporo Službe Evropske komisije za podporo strukturnim reformam (SRSS) na pobudo ministrstva. Projekt je na slovenski strani vodil Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ) v sodelovanju z ministrstvom in je prispeval k zagotovitvi znanja za razvoj matematičnega modela za Slovenijo, ki bo služil kot strokovna podlaga za planiranje kadrov v zdravstvu. Model bo upošteval pravično dostopnost, spreminjajoče se potrebe prebivalstva, kakovostno in varno zdravstveno oskrbo ter s tem pripomogel tudi k racionalni rabi virov. Takšen model bo mogoče aplicirati na vse specialnosti na vseh treh ravneh zdravstvene dejavnosti.
54 (2016)	Vlada RS naj od vseh državnih organov, ki pripravljajo posamezne predpise ob pomoči zunanjih strokovnjakov, zahteva, da javno objavijo sestavo delovnih skupin, njihove osnovne naloge in roke za izdelavo strokovnih podlag. (stran 295)	MJU	stalna naloga	Ocenjujemo, da gre pri priporočilu za stalno nalogo, ki se že izvaja na podlagi načel Resolucije o normativni dejavnosti, 8. člena Poslovnika vlade RS in 115. člena Poslovnika Državnega zbora, ki določata, da je ob predložitvi gradiva predpisa v obravnavo na Vlado RS in Državni zbor RS potrebno navesti zunanje strokovnjake (fizične in pravne osebe), ki so sodelovali pri pripravi dela ali celote predpisa ter kakšen javnofinančni vpliv je to sodelovanje imelo na državni proračun.
55 (2016)	Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Informacijskim pooblaščenecem prouči možnost, da Zakon o pacientovih pravicah določi možnost odveze molčečnosti zdravnikov, kadar je pacient v javnosti že sam razkril občutljive podatke o svojem zdravstvenem stanju. (stran 296)	MZ	stalna naloga	Varovanje poklicne skrivnosti ureja 45. člen Zakona o pacientovih pravicah (ZPacP), ki v drugem odstavku določa, da lahko dolžnosti varovanja informacij o zdravstvenem stanju pacienta zdravstvenega delavca razreši: <ul style="list-style-type: none"> - pacient, - starši oziroma skrbnik za otroka pred dopolnjenim 15. letom starosti, - starši oziroma skrbnik za otroka po dopolnjenem 15. letu starosti, če so informacije potrebne za izvrševanje roditeljske pravice oziroma skrbništva, otrok pa sporočanja ni prepovedal,

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>- oseba, ki je imela pravico do privolitve v medicinski poseg oziroma zdravstveno obravnavo, če pacient ni bil sposoben odločanja o sebi, vendar samo glede informacij o zdravstvenem stanju, ki so vezane na medicinski poseg oziroma zdravstveno obravnavo, v katero je privolila,</p> <p>- sodišče,</p> <p>- druge osebe, kadar tako določa zakon.</p> <p>V letu 2017 je bila sprejeta novela ZPacP, ki se je osredotočala zlasti na področje spoštovanje pacientovega časa, posebnih varovalnih ukrepov, prednostne obravnave sodnih postopkov in nadzora nad zakonom, ki so bili ocenjeni kot najbolj pereči. Drugih področij pa zaradi omejenosti glede obsega ta novela ni obravnavala.</p> <p>Ocenjujemo, da javna razprava o obtožbah zdravnikov v nobenem primeru ne prispeva k izboljšanju varnosti in kakovosti zdravstvenih storitev, zato je ne želimo dodatno spodbujati temveč si s pomočjo mednarodnih izkušenj in dobrih praks prizadevamo za uvedbo sistema upravljanja z varnostnimi odkloni in tveganji za varnost pacientov v zdravstvu, ki bo temeljil na obveznem in anonimnem poročanju o vseh varnostnih odklonih, popolni zaščiti podatkov o poročevalcih in pacientih ter katerega izključni namen bo učenje na primerih oziroma iz napak, sistemskih pomanjkljivosti in drugih odklonov.</p>
57 (2016)	Ministrstvo za zdravje naj še v letu 2017 pripravi zakonsko ureditev opravljanja psihoterapevtskih storitev. (stran 298)	MZ	delno realizirano	Za izvedbo Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 je v letu 2018 medresorska delovna skupina pripravljala gradivo za normativno ureditev psihoterapije. Na podlagi delovnega gradiva, ki je bilo zbrano pri delu delovne skupine, se bo pripravila normativna ureditev psihoterapije. Zamik pri pripravi navedene naloge je nastal zaradi nujnih naloge povezanih z obvladovanjem nalezljive bolezni COVID-19.
58 (2016)	Ministrstvo za zdravje naj v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije prouči možnost cenovne razčlenitve zdravstvenih storitev (na stroške dela in stroške	MZ	stalna naloga	V skladu s 66. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju se pri elementih za oblikovanje cene programov oziroma storitev upoštevajo: <ul style="list-style-type: none"> - plače in drugi prejemki v skladu s predpisi, kolektivnimi pogodbami in

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	materiala), saj bi tako omogočili večji pregled nad porabljenimi sredstvi, pobudnikom pa omogočili možnost izbire za doplačilo nadstandarda. (stran 303)			<p>drugimi splošnimi akti,</p> <ul style="list-style-type: none"> - materialni stroški, - amortizacija, predpisana z zakonom, - druge zakonske obveznosti. <p>Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) plačuje zdravstvene storitve na podlagi opredeljenih modelov plačevanja, ki jih aktivno razvija, dopolnjuje in posodablja. Ob tem poudarjamo, da je za razvoj in uveljavljanje vseh nadgradenj, poleg intenzivnega dela ZZZS, zelo pomembno sodelovanje medicinske stroke, poleg tega pa se za uveljavitev novosti glede na obstoječo zakonodajo zahteva tudi soglasje partnerjev splošnega dogovora.</p> <p>Tudi Strateški razvojni program ZZZS za obdobje od 2020 do 2025 kot eno izmed ključnih strateški aktivnosti opredeljuje razvoj in uveljavitev novih obračunskih modelov, da bodo spodbujali oziroma nagrajevali: celostno obravnavo pacientov, na dokazih temelječe zdravljenje oziroma medicino (upoštevanje novosti v kliničnih smernicah), hitro vključevanje novih tehnologij in metod zdravljenja (npr. telemedicina), skrajševanje čakalnih dob, kakovostno opravljene storitve (na podlagi kazalnikov kakovosti) in gospodarno rabo javnih v zdravstvu (storilnost izvajalcev, optimalna izraba opreme idr.).</p> <p>Ministrstvo za zdravje si bo v okviru svojih pristojnosti prizadevalo, da bodo obračunski modeli tudi v prihodnosti omogočili zavarovanim osebam zagotovitev celovitih, varnih in kakovostnih zdravstvenih obravnav ob hkratnem zagotavljanju njihove dostopnosti.</p>
59 (2016)	Pravice, ki gredo posameznikom iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in so odvisne od njegovega prebivališča, je treba urediti z zakonom. (stran 304)	MZ	delno realizirano	Glede ugotovitve Varuha o potrebi po ureditvi pravice do obveznega zdravstvenega zavarovanja za osebe, ki nimajo stalnega prebivališča v RS, pojasnjujemo, da je s predlogom novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju predvidena sprememba pogoja stalnega bivališča v prijavljeno prebivališče.
60 (2016)	Poplačilo prenizkih nadomestil plače v času bolniške odsotnosti, ki temeljijo na napačni osnovi in o tem ne	MZ	stalna naloga	MZ bo z ZZZS proučilo možnost enake obravnave vseh upravičencev do poplačila prenizkih nadomestil plače v času bolniške odsotnosti, ki temeljijo na napačni

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	potekajo sodni postopki, naj za nazaj uredi zakon in s tem zagotovi vsem upravičencem enako obravnavo. (stran 305)			osnovi, kljub temu, da svoje pravice ne uveljavljajo po sodni poti.
70 (2015)	Za uveljavitev kakršnihkoli sprememb je nujna predhodna seznanitev javnosti z razlogi za spremembe in z njihovo temeljno vsebino. (stran 292)	MZ	stalna naloga	Ministrstvo za zdravje v sklopu priprave predlogov bodoče zakonodaje in njihove predstavitve splošni in strokovni javnosti organizira tiskovne konference, okrogle mize in objavlja ključne informacije na spletni strani ministrstva.
71 (2015)	Ministrstvo za zdravje naj ob napovedanih spremembah zakonodaje prouči tudi predloge, da se delo zastopnikov pacientovih pravic razširi tudi na področje obveznega zdravstvenega zavarovanja. (stran 294)	MZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Zastopnik pacientovih pravic pacientu svetuje, pomaga ali ga zastopa zlasti pri uresničevanju pravic po ZPacP. Na podlagi drugega odstavka 49. člena ZPacP pa zastopnik daje pacientu osnovne informacije, nudi strokovno pomoč in daje konkretne usmeritve tudi pri uveljavljanju pravic s področja zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja in izvajanja zdravstvene dejavnosti.</p> <p>Področje obveznega zdravstvenega zavarovanja je obsežno področje, ki sodi v pristojnost ZZS, kjer so usposobljeni uslužbenci, ki pokrivajo posamezno področje. Zastopniki pacientovih pravic, v primeru, ko pomoč pacientu presega njihovo poznavanje konkretne pravice, pacienta usmerijo na ZZS.</p>
72 (2015)	Varuh predlaga Ministrstvu za zdravje, da v luči novih zakonodajnih rešitev prouči tudi možnost združitve nalog zastopnikov pacientovih pravic in zagovornikov pravic oseb s težavami v duševnem zdravju. (stran 294)	MZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Funkcija zastopnika pacientovih pravic po ZPacP in zastopnika pravic oseb s težavami v duševnem zdravju po ZDZdr sta dve vsebinsko povsem različni funkciji, ki se izvajata na različne načine in po izkušnjah nista združljivi ampak zahtevata sodelovanje zastopnika pacientovih pravic in zastopnika pravic oseb na področju duševnega zdravja.
73 (2015)	Varuh predlaga, da se postopki odločanja o pravici do zdravljenja v tujini podrobneje normativno uredijo. (stran 297)	MZ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje je v ta namen pričelo že pred časom aktivnosti za pripravo novega predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, s pomočjo katerega se bo odpravila neustavnost, ki je povezana z urejanjem pravic in postopkov za uveljavljanje le-teh, na podzakonski ravni. V sklopu novega zakona bodo tako na ravni zakona opredeljeni osnovni sklopi pravic, ki bodo posamezniku pripadali. Prav tako bodo na zakonski ravni opredeljeni postopki za uveljavljanje pravic ter pravna sredstva.</p> <p>V sklopu navedenega bo posebno poglavje namenjeno tudi ureditvi postopka za</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>uveljavljanje pravice do zdravljenja v tujini.</p> <p>Nadaljnje aktivnosti povezane s pripravo tega zakona so se v letu 2020 časovno zamaknile zaradi nujnih naloge povezanih z obvladovanjem nalezljive bolezni COVID-19.</p>
124 (2013)	<p>Varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, naj čim prej pripravi izhodišča reforme zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja ter organizira široko javno razpravo vseh zainteresiranih javnosti. V javno razpravo naj pošlje več alternativnih rešitev, podprtih z vsemi relevantnimi podatki, zlasti pa o njihovih finančnih posledicah za bolnike. (stran 265)</p>	MZ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje v sklopu priprave predlogov bodoče zakonodaje v fazi javne razprave posameznega predpisa (še zlasti, ko govorimo o obsežnejših spremembah ključnih predpisov na področju zdravstva) pripravi gradivo, ki vsebuje razloge za spremembe, finančne posledice spremembe, konkretno, kaj bodo spremembe pomenile za posameznike. Prav tako si v sklopu javne razprave prizadevamo, da se opravi razprava tudi na okroglih mizah, posvetih, srečanjih različnih deležnikov v zdravstvu ipd.</p>
125 (2013)	<p>Ministrstvu za zdravje priporočamo, naj nemudoma ugotovi organizacijske razloge za kršitev posameznih pacientovih pravic, zlasti pravice do spoštovanja pacientovega časa ter zadolži vodstva zdravstvenih zavodov, da pripravijo načrt njihove odprave. V pripravi takšnih načrtov naj sodelujejo tudi zainteresirane organizacije bolnikov in njihovih svojcev. (stran 270)</p>	MZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah (Uradni list RS, št. 55/17) in Pravilnikom o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah (Uradni list RS, št. 3/18), ki se uporabljata od 21. 1. 2018 dalje, je bilo spremenjeno področje pravice do spoštovanja pacientovega časa.</p> <p>Izvajalci zdravstvene dejavnosti v mreži izvajalcev javne zdravstvene službe zlasti z naročanjem zagotavljajo, da je delo organizirano tako, da je čakalni čas čim krajši oziroma ne presega 30 minut (razen v primeru izjem iz 14.a člena ZPacP). Podrobneje so urejene tudi določbe o vodenju čakalnih seznam z namenom obveščenosti o čakalni dobi in vrstnem redu, spoštovanja vrstnega reda in enakopravne obravnave pacientov ter preglednost dostopa do zdravstvenih storitev. Izvajalci zdravstvene dejavnosti so dolžni redno spremljati in analizirati podatke o čakalnih dobah, iskati vzroke zanje in preverjati spremembe čakalnega seznama z uporabo sledljivosti, o vsem tem pa poročati organu upravljanja, Ministrstvu za zdravje, in Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter izvajati ukrepe za njihovo zmanjšanje oziroma odpravo.</p> <p>Izvajalci zdravstvene dejavnosti so dolžni v svojem informacijskem sistemu</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>zagotavljati ažurne in resnične podatke o prostih terminih oziroma okvirnih terminih in številu uvrščenih na čakalni seznam ter druge podatke, ki jih posredujejo v zbirko eNapotnica in eNaročilo.</p> <p>Nadzor nad določbami ZPacP izvajata Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (za kršitve so določene tudi globe) in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.</p>
126 (2013)	Ministrstvo za zdravje naj prouči normativno ureditev zdravilstva in posameznih metod zdravljenja ter na tej podlagi pripravi ustrezne spremembe zakonodaje, ki bodo izvajalcem omogočile svobodno gospodarsko pobudo, uporabnikom pa zagotovile pravico do izbire zdravljenja. (stran 272)	MZ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje je že v letu 2017 pripravilo izhodišča za pripravo zakona vendar se aktivnosti na področju zaradi opravljanja zgolj t.i. tekočih poslov v letih 2018 in 2019 niso nadaljevale. V letu 2020 pa smo se soočili z velikim izzivom, epidemijo bolezni SARS-CoV-2, kateremu je ministrstvo posvetilo vse svoje moči.</p> <p>Ministrstvo je v zvezi s to problematiko Varuhu ČP dne 24. 6. 2020 že poslalo odgovor št. 0070-6/2019-17 z dne 22. 6. 2020.</p>
127 (2013)	Ministrstvo za zdravje naj v novo zdravstveno zakonodajo vključili obveznost zdravstvenih institucij, da starše pravočasno seznanijo ali bodo za čas bivanja z otrokom v bolnišnici upravičeni tudi do nadomestila plače. (stran 275)	MZ	delno realizirano	<p>Ministrstvo za zdravje je omenjeno tematiko uredilo v novem predlogu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Ker pa so aktivnosti na tem dokumentu, zaradi prioritetnega izvajanja ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, nekoliko zastale, je omenjena tematika naslovljena tudi v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (EPA: 1159 – VIII), ki jo je v zakonodajni postopek vložil Državni svet. Na podlagi omenjene spremembe zakona bo tako staršu, ki bo uveljavljal pravico do sobivanja pripadalo nadomestilo za čas zadržanosti z dela. Nadaljevanje zakonodajnega postopka se pričakuje v jesenskih mesecih tega leta.</p>
	Socialne zadeve (2019: str. 187, 2018: poglavje <i>Socialna varnost</i> , str. 235)			
70 (2017)	Varuh predlaga, naj se hkrati z reorganizacijo centrov za socialno delo poenoti tudi njihov informacijski sistem, tako da bo sistem sam opozoril, ali je bila odločba izdana, ne	MDDSZ	nerealizirano	MDDSZ načrtuje dodatno nadgradnjo med sistemoma IS CSD in Krpan, ki bo preprečila, da bi bila v obdelavo in obračun zajeta odločba, ki še ni bila odpremljena v sistemu Krpan.

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	pa tudi odpremljena ali vročena stranki. (stran 366)			
68 (2017)	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj na svojih spletnih straneh obnovi števec pritožb, ki bo javnost seznanjal z okvirnimi roki njihovega reševanja. (stran 364) – v zvezi s priporočilom št. 62 (2016)	MDDSZ	realizirano	MDDSZ meni, da je priporočilo uresničeno v celoti, saj je na spletni strani MDDSZ ponovno vzpostavljen števec pritožb, MDDSZ pa pritožbe praviloma rešuje v zakonsko določenem roku.
99 (2014)	Varuh priporoča dopolnitev Zakon o socialnovarstvenih prejemkih (ZSVarPre) tako, da se krog upravičencev do pogrebne razširi tudi na druge sorodnike ter na osebe, ki s pokojnico / pokojnikom niso v sorodu, so pa zanjo / zanj poskrbeli za pogreb. (stran 295)	MDDSZ	nerealizirano	Na podlagi analize in ocene finančnih posledic bomo izpostavljeno priporočilo upoštevali pri pripravi novih sprememb socialne zakonodaje, ki jih MDDSZ načrtuje v letu 2021.
69 (2017) enako/ podobno: 129 (2013)	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj zagotovi odločanje na drugi stopnji v zakonsko določenih rokih, stranke pa pravočasno pisno seznanjajo, kako lahko preprečijo izgubo pravic zaradi dolgotrajnega odločanja, na katero niso vplivale (stran 365) – v zvezi s priporočilom št. 62 (2016)	MDDSZ	realizirano	MDDSZ je sprejelo številne ukrepe za zmanjšanje zaostankov pri reševanju pritožb zoper odločbe centrov za socialno delo v zvezi s pravicami iz javnih sredstev. MDDSZ ukrepe ocenjuje kot učinkovite, saj se zdaj pritožbe praviloma rešuje v zakonsko določenem roku. MDDSZ meni, da s tem ni več potrebe po pravočasni pisni seznanitvi stranke (kako lahko stranka prepreči izgubo pravic zaradi dolgotrajnega odločanja).
71 (2017)	Vlada RS naj pripravi predlog sprememb Zakona o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in izbirnega protokola h konvenciji o pravicah invalidov, ki bodo upoštevale uveljavljeno slovensko pravno terminologijo. (stran 373)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Konvencijo o pravicah invalidov je prevedla delovna skupina na MZZ in menimo, da je prevod ustrezen.
95 (2014)	Varuh človekovih pravic RS (Varuh)	MDDSZ	realizirano	MDDSZ je bil tako kot ostala ministrstva in drugi državni organi vključen v prenovo

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	predlaga, da se sprejmejo ukrepi za zagotovitev hitre in kakovostne informiranosti prebivalcev o različnih možnostih uveljavljanja socialnih pravic. (stran 291)			državnega spletišča oziroma spletne strani, preko katere je možno redno in ažurno zagotavljati hitro in kakovostno informiranost prebivalcev o različnih možnostih uveljavljanja socialnih pravic. Ob vsaki sistemski spremembi se tudi s pomočjo sredstev javnega obveščanja z namenom čim širše seznanitve zagotovi informiranost javnosti. Podrobno pa v zvezi z uveljavljanjem socialnih pravic stranke v okviru postopkov oziroma storitev seznanjajo tudi zaposleni na centrih za socialno delo.
63 (2016)	MDDSZ naj v sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje prouči možnost, da bi uveljavljanje socialnih pravic potekalo po posebnih predpisih, saj Zakon o splošnem upravnem postopku ni prilagojen posebnostim na tem področju. (stran 311)	MDDSZ	realizirano	MDDSZ se je na priporočilo že večkrat odzvalo. Z novelami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev smo še dodatno prilagodili oziroma odstopili od koncepta Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP). Ponovno bi poudarili, da je uporaba ZUP subsidiarna, saj je v področnih zakonih urejena večina procesnih določb glede uveljavljanja pravic iz javnih sredstev.
74 (2015) enako/ podobno: 96 (2014)	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naj okrepi kadrovske zmožnosti centrov za socialno delo, da bi vsakemu prebivalcu ponudili kakovostno svetovanje o njihovih pravicah. (stran 309)	MDDSZ	realizirano	Na MDDSZ smo v času procesa spremembe organizacijske strukture centrov za socialno delo zagotovili kadrovske krepitve kot izhaja iz podatkov dviga števila zaposlitev delavcev na centrih za socialno delo je bilo od leta 2016 dalje povečanje za 232,97 zaposlitev, kar pomeni 11,91 odstotka od števila vseh zaposlenih delavcev v CSD.
117 (2013)	Varuh predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, naj razmislita o spremembi predpisov, da se bodo v primeru »preskoka« letnika za izračun povprečja upoštevale ocene iz spričevala za tisti letnik, za katerega je povprečje ocen višje. (stran 247)	MDDSZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Za vsakega dijaka oziroma študenta je določeno upošteveno obdobje glede višine ocen bolj oziroma manj ugodno. Štipendijska zakonodaja za vse vlagatelje oziroma štipendiste enako določa, katere ocene oziroma ocene iz katerega obdobja se upoštevajo. Določanje izjem tako ne bi bilo utemeljeno z vidika enake obravnave vlagateljev oziroma bi odprle pot za nadaljnje določanje z vidika vlagateljev utemeljenih izjem. Glede na navedeno menimo, da je veljavna ureditev ustrezna.
118 (2013)	Varuh predlaga spremembo predpisa, ki bo dijakom omogočil izplačilo	MDDSZ	realizirano	Z novim Zakon o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16, 61/17 – ZUPŠ in 31/18), ki se uporablja od 1. januarja 2014, je bilo določeno, da se

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	Štipendije v enkratnem znesku že ob koncu šolskega leta, v katerem je dijak uspešno opravil obveznosti za dva letnika, ne šele po končanem izobraževanju. (stran 247)			Štipendija izplača v enkratnem znesku v višini preostalih zneskov štipendij za preostale mesece trajanja izobraževalnega programa, če štipendist zaključi izobraževanje pred iztekom izobraževalnega programa, ne glede na to, ali je bil vpisan v vse letnike (prvi odstavek 89. člena), s čimer je bilo realizirano navedeno priporočilo.
102 (2014)	Varuh predlaga prenovo obstoječih kadrovskih normativov za zdravstveno in negovalno osebje v domovih za starejše občane, kjer bivajo mlajši invalidi. (stran 299)	MZ, MDDSZ	delno realizirano	<p>MZ: Ministrstvo za zdravje je pristopilo k prenovi kadrovskih standardov in normativov na področju zdravstvene in babiške nege ter oskrbe, vendar končno gradivo za nadaljnje dogovarjanje v povezavi s predlogi sprememb kadrovskih normativov na področju zdravstvene nege, zaradi vseh aktivnosti v povezavi z ukrepi za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, še ni dokončno pripravljeno.</p> <p>MDDSZ: MDDSZ na tem področju sodeluje v medresorski delovni skupini, ki jo vodi Ministrstvo za zdravje in je v letu 2019 intenzivno delovala, pri čemer smo s strani MDDSZ podali predloge in pomisleke na področju spremembe kadrovskih normativov za izvajanje zdravstvene dejavnosti oziroma oskrbe v socialno varstvenih organizacijah za vse ciljne skupine, ki so vključene v storitev institucionalnega varstva.</p>
65 (2016)	Nacionalni inštitut za varovanje zdravja naj čim prej pripravi standarde in normative za prehrano v institucionalnem varstvu. (stran 318)	MZ	realizirano	Nacionalni inštitut za javno zdravje je v začetku leta 2020 pripravil »Priporočila za izvajanje prehranske oskrbe v domovih za starejše občane«.
100 (2014)	Varuh priporoča, da Vlada RS pripravi program razširitve zmogljivosti varstveno-delovnih centrov (VDC) in prizadetim posameznikom omogoči vključitev v storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji. (stran 296)	MDDSZ	realizirano	MDDSZ se zaveda pomembnosti vključevanja uporabnikov v dnevne storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, zato v zvezi z programom razširitve zmogljivosti in kapacitet uresničuje zapisane cilje v Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje od 2013 do 2020 kot tudi zagotavlja dodatna sredstva iz Proračuna RS. MDDSZ je od leta 2014 zagotovil 629 novih vključitev, kar pomeni 16,87 odstotka vseh upravičencev. Dodatno smo v varstveno delovnih centrih zaposlili 244 delavcev, kar pomeni 24,47 odstotni dvig zaposlitev na področju.
101 (2014)	Varuh predlaga sprejem ukrepov za izboljšanje dostopnosti do storitev	MDDSZ	stalna naloga	MDDSZ redno spremlja potrebe po vključitvah v storitev institucionalnega varstva in zmogljivosti storitev širi upoštevajoč regijsko pokritost.

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	institucionalnega varstva odraslih oseb z zmerno, težjo in najtežjo motnjo v duševnem razvoju in/ali več motnjami in pri tem stremeti k enakomernejši regijski pokritosti potreb. (stran 297)			
	Druge upravne zadeve (2019: str. 202, 2018: str. 265)			
72 (2013)	Varuh predlaga Ministrstvu za notranje zadeve, naj zagotovi spoštovanje zakonskih rokov odločanja tako na prvi kot drugi stopnji. (stran 182)	MJU	realizirano	<p>MJU: Po določbi 320. člena ZUP mora predstojnik državnega organa, organa samoupravne lokalne skupnosti oziroma organizacije z javnimi pooblastili, skrbeti, da se v organu oziroma v organizaciji pravilno uporablja ta zakon, zlasti pa, da se upravne zadeve rešujejo v predpisanih rokih, in skrbeti za strokovno izpopolnjevanje delavcev, ki odločajo v upravnih zadevah.</p> <p>Upravna inšpekcija IJS v okviru svojih pristojnosti (v okviru inšpekcijskih nadzorov) vseskozi spremlja reševanja upravnih zadev v predpisanih rokih. Nadzore v zvezi s to problematiko izvaja na podlagi pobud različnih prijaviteljev, pa tudi na lastno pobudo, zato v svoje letne načrte dela vsako leto vključuje nadzore na posameznih ministrstvih, kjer posebej preverja spoštovanje rokov pri odločanju o pritožbah. V vseh primerih, ko je Upravna inšpekcija ugotovila kršitve rokov, je predstojnikom organov odredila sprejem ustreznih ukrepov za odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Predstojniki so ukrepe praviloma sprejeli. Pri tem Upravna inšpekcija ugotavlja, da so razlogi za kršitve reševanja upravnih zadev v instruksijskih rokih različni: kadrovske težave organov, povečan obseg upravnih zadev, nejasni predpisi, reorganizacije organov. Predstojniki organov kljub sprejetim ukrepom upravne inšpekcije zato včasih ne uspejo zagotoviti reševanja upravnih zadev v instruksijskih rokih. Upravna inšpekcija na tovrstno problematiko opozarja tudi v svojih letnih poročilih.</p>
40 (2017)	Za učinkovit potek upravnih postopkov Varuh priporoča spremembo prvega in tretjega odstavka 251. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, in sicer tako, da bodo organi druge stopnje zavezani meritorno odločiti v zadevah,	MJU	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Na navedeno priporočilo Varuha je MJU že odgovorilo. Zaradi vsebinskih razlogov, ki smo jih navedli v takratnem odzivu (priloga MJU 2017) priporočila ne moremo upoštevati in nadaljnjih aktivnosti nismo izvajali.</p> <p>Povzemamo, da se zavedamo, da je vračanje zadev v ponovno odločanje lahko realna težava, vendar menimo, da sprememba zakona ni ustrezen pristop zato jo je treba obravnavati od primera do primera, od enega do drugega instančnega</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	ne pa, da imajo možnost o tem odločati samostojno, kar v praksi pomeni, da v večini primerov le odpravijo odločbo organa prve stopnje in mu zadevo vrnejo v ponovni postopek. (stran 283)			<p>organa. To potrjujejo tudi statistični podatki.</p> <p>Dodatno pojasnjujemo, da je glede na priporočilo VČP Upravna inšpekcija v svoj letni načrt dela za leto 2019 uvrstila izvedbo sistemskih nadzorov nad izvajanjem tretjega odstavka 251. člena ZUP pri ministrstvih, ki imajo velik obseg odločanja na drugi stopnji. V inšpekcijskih nadzorih je bilo pregledano večje število pritožbenih postopkov, v katerih so drugostopenjski organi postopali po določbi tretjega odstavka 251. člena ZUP. Pri tem so bile kršitve določbe tretjega odstavka 251. člena ZUP ugotovljene v manjši meri, in sicer je največkrat šlo za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomanjkljivo navedene razloge za vračanje postopkov v ponovno odločanje prvostopenjskim organom v obrazložitvah izdanih odločb, - nejasna ali ne dovolj natančna napotila prvostopenjskim organom, kako morajo postopati v ponovljenem postopku in to tudi navesti v obrazložitvah drugostopenjskih odločb, - pomanjkljivo obrazložitev izdanih drugostopenjskih odločb, glede vračanja v ponovno odločanje prvostopenjskim organom iz razloga ekonomičnosti postopka. <p>Upravna inšpekcija je drugostopenjske organe v skladu s svojimi pooblastili na navedene pomanjkljivosti in nepravilnosti opozorila, organi pa so se v odzivnih poročilih zavezali slediti opozorilom upravne inšpekcije o odpravi ugotovljenih nepravilnosti.</p>
80 (2013)	Varuh predlaga, da se v Zakonu o prijavi prebivališča določi rok, v katerem mora biti končan postopek ugotavljanja stalnega prebivališča po uradni dolžnosti. (stran 194)	MNZ	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>Postopka preverjanja resničnosti prijave začasnega ali stalnega prebivališča, ne glede na naravo prebivanja na naslovu (stalno ali začasno prebivanje) se ne razlikujeta ter se vodita skladno z določbami ZUP. Navedeno velja tudi za postopek ugotavljanja stalnega ali začasnega prebivališča, kjer pa upravna enota poleg ugotavljanja, ali posameznik dejansko prebiva na prijavljenem naslovu, ugotavlja tudi, na katerem naslovu (stalno ali začasno) prebiva, če je v postopku že ugotovljeno, da na prijavljenem naslovu ne prebiva. Posameznik ima v vseh postopkih možnost uporabiti pravno sredstvo zaradi molka organa v skladu z določbami ZUP po poteku roka, ki ga navedeni zakon prepisuje za izdajo določbe.</p> <p>Glej tudi dodatna pojasnila.</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	Pravosodje (2019: str. 209, 2018: str. 283)			
34 (2015) enako/ podobno: 39 (2014)	Varuh znova spodbuja nadaljnjo krepitev učinkovitosti delovanja nadzornih organov, da se zagotovi kakovost dela sodišč oziroma sojenja. Varuh MP znova priporoča, da s sodstvom prouči obstoječe mehanizme nadzora dela sodnikov, zlasti njihovo učinkovitost, in na tej podlagi sprejme morebitne dodatne ukrepe za izboljšanje dela sodstva in njegove integritete. (stran 137)	MP	realizirano	<p>Novela Zakona o sodiščih (ZS-K, Uradni list RS, št. 63/13) je določila ustanovitev Službe za nadzor organizacije poslovanja sodišč, ki deluje v okviru Ministrstva za pravosodje in je pričela z delovanjem 1. 1. 2017.</p> <p>Služba za nadzor na podlagi Pravilnika o Službi za nadzor organizacije poslovanja sodišč (Uradni list RS, št. 79/16) vsako leto opravlja redne nadzore na podlagi načrta rednih nadzorov, lahko pa izvaja tudi izredne nadzore. Načrt rednih nadzorov je vsako leto sprejet decembra za prihodnje leto, z njim pa se seznanijo tudi Vrhovno sodišče. S tovrstnim nadzorom se izvaja nadzor nad sodno upravo, zlasti glede organizacije poslovanja sodišč, nadzor nad izpolnjevanjem meril za kakovost dela sodišč, opravljajo se taksni in administrativni pregledi in skrb za izvajanje sodnega reda. V posameznem načrtu nadzorov je določeno, na katerih sodiščih bo opravljen nadzor in katera področja bodo nadzorovana. Načrt rednih nadzorov je dostopen javnosti na spletni strani Ministrstva za pravosodje (https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-pravosodje/o-ministrstvu-za-pravosodje/sluzba-za-nadzor-organizacije-poslovanja-sodisc/).</p> <p>Ocenjujemo, da že veljavna področna zakonodaja daje nosilcem sodne uprave (predsednikom sodišč) dovolj vzvodov, da lahko na podlagi zakona, sodnega reda in drugih predpisov zagotavljajo pogoje za redno izvajanje sodne oblasti, pravočasnost postopkovnih dejanj in pravočasnost izdelave sodnih odločb, prav tako so vzpostavljeni ustrezni nadzorni mehanizmi za področje sodne uprave, medtem ko pa velja ostajati na področju nadzora dela sodnikov previden in dosledno spoštujoč sodnikovo neodvisnost (prim. 79a/2 ZSS).</p> <p>Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč kot eden od nadzornih organov tudi preko vsakoletnega Načrta rednih nadzorov spremlja organizacijo poslovanja sodišč in v svojih končnih poročilih o opravljenem nadzoru sodiščem po potrebi predlaga izvedbo ukrepov za odpravo nepravilnosti ali pomanjkljivosti ali poda priporočila</p>
38 (2014)	Varuh priporoča, da pristojni deležniki znova preučijo učinkovitost ukrepov, ki	MP	delno realizirano	Za delovna in socialno sodišče so značilna večja nihanja v številu prejetih, rešenih oziroma nerešenih zadev in trajanju postopkov, saj gre v določeni meri za vpliv

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	so bili na delovnih in socialnem sodišču v preteklosti že sprejeti z namenom zmanjšanja sodnih zaostankov ter zagotovitve sojenja v razumnem roku. (stran 128)			<p>množičnih sporov, ko je hkrati vloženi veliko število istovrstnih zadev. Število prejetih zadev na področju delovnih sporov se je zmanjšalo za 3 odstotke, kar se je ob 12-odstotnem znižanju števila rešenih zadev odrazilo v 114-odstotnem reševanju pripada. Povprečno trajanje postopka se je podaljšalo z 12,3 na 12,9 meseca. Na področju socialnih sporov je reševanje prejetih zadev doseglo 102 odstotka, povprečno trajanje postopka pa se je v letu 2019 podaljšalo za 0,3 meseca, na 11,1 meseca. V letu 2019 so sodišča začela reševati tudi kolektivne tožbe – v letu 2019 ni bilo prejetih novih zadev, ena zadeva pa je bila rešena.</p> <p>Ocenjujemo, da že veljavna področna zakonodaja daje nosilec sodne uprave (predsednikom sodišč) dovolj vzvodov, da lahko na podlagi zakona, sodnega reda in drugih predpisov zagotavljajo pogoje za redno izvajanje sodne oblasti, pravočasnost postopkovnih dejanj in pravočasnost izdelave sodnih odločb.</p> <p>Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč načrtuje, da se v Načrt rednih nadzorov za leto 2021 vključi Delovno in socialno sodišče in izvede nadzor nad organizacijo poslovanja in izvedenimi ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v delovnih in socialnih sporih.</p>
53 (2013)	Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za notranje zadeve proučitev možnosti za dodatno pomoč občinam kot spodbude za vzpostavitev oziroma ohranjanje oblik pravne pomoči, ki jo nekatere občine (že) omogočajo svojim občanom. (stran 138)	MP	realizirano	<p>Ustava Republike Slovenije zagotavlja ljudem pravico, da v okviru svoje lokalne skupnosti sami odločajo in urejajo javne zadeve, ki se tičejo življenja in dela prebivalcev na njihovem območju. Vlada je že v odzivu na priporočilo Varuha leta 2013 navedla, da pozdravlja samoiniciativo slovenskih občin na področju nudenja pravne pomoči svojim občanom, zato se bo v okviru svojih pristojnosti tudi nadalje zavzemala za povečanje možnosti izvajanja take pravne pomoči v oblikah, kot jo nekatere občine že izvajajo. Prav tako pa si bo prizadevala za nadaljnji razvoj nudenja pravne pomoči v občinah, ki ga v prihodnje vidi predvsem v okviru občinskih pravobranilstev. MP je pripravljeno v okviru svojih pristojnosti občinam pomagati pri ustanavljanju občinskih pravobranilstev ali kako drugače pomagati pri organiziranju nudenja pravne pomoči občanom. Ob tem pojasnujemo, da gre pri nujenju pravne pomoči, ki jo izvajajo občine, za drugačen obseg in namen, kot ga zasleduje ZBPP, zato menimo, da mora priti iniciativa za izvajanje takšne pravne pomoči s strani občin samih. Na MP se do sedaj še ni obrnila nobena občina s konkretno prošnjo za pomoč v povezavi z organizacijo nudenja pravne pomoči</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				občanom.
28 (2017) enako/ podobno: 51 (2014)	Varuh Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za finance priporoča, naj problematiko davčne ureditve brezplačne pravne pomoči, ki jo zagotavljajo odvetniki, rešita celostno in tako z dohodninskega vidika kot z vidika davka na dodano vrednost. (stran 231)	MF	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	<p>MF: Urejanje področja pro bono odvetniških storitev na področju dohodnine zahteva v prvi vrsti sistemsko ureditev na primarni ravni. Z vidika DDV je davčna obravnava brezplačnih pravnih pomoči, ob upoštevanju veljavne zakonodajne ureditve odvetniške pravne pomoči pro bono, ki se v tem obdobju ni spremenila, ustrezna.</p> <p>MP: Z vidika DDV je potrebno razlikovati med pro bono odvetniško pomočjo, ki jo odvetniki opravljajo v okviru Dneva odvetniške pravne pomoči pro bono, ki se tradicionalno izvede 19. decembra, ko odvetniki nudijo pro bono pravno pomoč in svojih storitev ne zaračunavajo, niti ne dobijo povrnjenih stroškov ter drugimi pro bono odvetniškimi storitvami, ki jih odvetnik stranki sicer ne zaračuna, stroški postopka, pa so odvetniku s strani sodišča priznani oziroma gre za opravljanje storitev za neposlovne namene. Ker odvetniki v okviru Dneva odvetniške pravne pomoči pro bono storitev opravijo brezplačno v okviru namena opravljanja svoje dejavnosti in ne gre za opravljanje storitev za neposlovne namene po 15. členu Zakona o davku na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1)[1], tako opravljene storitve niso predmet DDV, zato ni potrebno obračunati DDV ter izdati računa za namene DDV. Z vidika DDV zakonodaje pa ne gre za brezplačno opravljeno storitev, če odvetnik za »pro bono« (brezplačno) opravljene odvetniške storitve v primerih, ko oceni, da gre za socialno izredno šibko stranko, ki opravljenih odvetniških storitev ne bo mogla plačati, sodišču priglasiti stroške po stroškovniku. Tudi če sodišče prisodi stroške v postopku nasprotni stranki in mora nasprotna stranka tako prisojene stroške plačati nasprotni stranki (in ne odvetniku), so bili s strani sodišča priznani stroški postopka in gre za odvetniško storitev, opravljeno za plačilo, zato mora odvetnik v tem primeru izstaviti račun z DDV. Enako velja tudi v primeru, ko je storitev opravljena za neposlovne namene v skladu s 15. členom ZDDV-1.</p> <p>Z vidika obdavčitve z dohodnino od dohodka iz dejavnosti (za odvetnike, ki samostojno opravljajo dejavnost) oziroma davka od dohodkov pravnih oseb (odvetniška družba), se odvetniška storitev, ki jo odvetniki brezplačno opravijo za stranko, davčno obravnava v skladu s splošnimi pravili po Zakonu o dohodnini (v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2)[2] oziroma Zakonu o davku od dohodkov pravnih</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>oseb (v nadaljnjem besedilu: ZDDPO-2)[3]. Davčna osnova je dobiček, ki je določen kot presežek prihodkov nad odhodki, ki so določeni z ZDDPO-2 oziroma ZDoh-2. Če s tema zakonoma ni določeno drugače, se za ugotavljanje dobička pripoznajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu, ki ustreza izkazu poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid, na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi.</p> <p>V primeru opravljene brezplačne odvetniške storitve, ko odvetnik stranki ne zaračuna storitve, niti ne dobi plačane storitve od druge osebe oziroma ne dobi povrnjenih stroškov, prihodki ne nastanejo.</p> <p>V primerih, ko pa odvetnik za stranko opravi brezplačno storitev in dobi plačano to storitev od druge osebe (npr. države pri brezplačni pravni pomoči) oziroma dobi povrnjene stroške, pa se prihodki pripoznajo skladno s pravili po računovodskih standardih. Odhodki, vezani na brezplačne odvetniške storitve, pripoznani po računovodskih standardih, se davčno pripoznajo ob upoštevanju splošnega pravila, določenega v 29. členu ZDDPO-2, glede davčnega priznavanja odhodkov (pripoznajo se odhodki, potrebni pa pridobitev prihodkov, ki so obdavčeni po tem zakonu), ter 30. člena ZDDPO-2, s katerim so določeni davčno nepriznani odhodki. V skladu z drugim odstavkom 48. člena ZDoh-2 se za ugotavljanje prihodkov in odhodkov, z vidika obdavčitve z dohodnino od dohodka iz dejavnosti, uporabljajo predpisi o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb, če ni s tem zakonom drugače določeno. Z vidika priznavanja odhodkov je torej v vsakem konkretnem primeru potrebno posebej presoditi utemeljenost za davčno priznavanje odhodkov po zgoraj navedenih pravilih oziroma določbah. Pri tem ni pomembno ali se take storitve opravijo kot brezplačna pravna pomoč na podlagi ZBPP ali pa se jih na primer opravlja v skladu s Kodeksom odvetniške etike.</p> <p>Glede na zgoraj navedeno MP ocenjuje, da ni potrebe po celoviti zakonski ureditvi pro bono pravne pomoči odvetnikov, saj je zakonsko namreč že normirana brezplačna pravna pomoč, ki uresničuje pravico do sodnega varstva, upoštevajoč socialni položaj osebe, ki brez škode za svoje preživljanje in preživljanje svoje družine te pravice ne bi mogla uresničevati. Pri pro bono pravni pomoči gre namreč zlasti za instrument socialnega vzpodbujanja odvetnikov s strani zbornic, ločeno od morebitne socialne funkcije države. Tudi z davčnega in dohodninskega</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>vidika je pro bono pomoč odvetnikov po mnenju MF v Republiki Sloveniji že celostno in ustrezno urejena.</p> <p>Glej tudi odziv na priporočilo št. 71 (2018).</p>
29 (2016)	<p>Varuh MP priporoča, naj ob pripravi naslednjih sprememb in dopolnitev državnotožilske zakonodaje prouči potrebo po ureditvi posebnega pritožbenega postopka zoper delo policistov Posebnega oddelka. (stran 189)</p>	MP	realizirano	<p>Ministrstvo za pravosodje je izpostavljeno vprašanje obravnavalo v delovni skupini za pripravo sprememb in dopolnitev Zakona o državnem tožilstvu, v kateri so poleg predstavnikov Ministrstva za pravosodje, sodelovali tudi predstavniki Vrhovnega državnega tožilstva RS, Državnotožilskega sveta in Društva državnih tožilcev Slovenije in bo predmet ureditve v okviru priprave obsežnejših sprememb in dopolnitev Zakona o državnem tožilstvu, ki so bile 3. 7. 2020 posredovane v strokovno usklajevanje (objavljeno tudi na portalu E-demokracija:https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=11433).</p> <p>Predlagane rešitve se med drugim nanašajo tudi na status policistov Posebnega oddelka, na pristojnosti vodje Posebnega oddelka ter na ureditev postopka pritožbe zoper delo policistov.</p>
51 (2013)	<p>Varuh predlaga sprejetje dodatnih ukrepov za povečanje učinkovitosti izvršilnega postopka na način, da ne bodo ogrožena ustavnopravna jamstva dolžnika. (stran 130)</p>	MP	delno realizirano	<p>Od leta 2013 je bil sprejetih kar nekaj dodatnih ukrepov za povečanje učinkovitosti izvršilnega postopka, v tem času so bile sprejete tri novele Zakona o izvršbi in zavarovanju. Med njimi lahko izpostavimo že prvo novelo - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Ur.l. RS, št. 53/14; v nadaljevanju: ZIZ-J), s katerim je bila zaradi pospešitve nepremičninske izvršbe ukinjena možnost pritožbe zoper sklep o domiku in določena vključitev teh pritožbenih razlogov v sklep o izročitvi nepremičnine kupcu (sprememba 192. člena), omogočeno pa je bilo tudi, da sodnik že na prvi dražbi postavi izhodiščno ceno nepremičnine v višini 70% ugotovljene vrednosti (sprememba 188. člena).</p> <p>Poleg sprememb, namenjenih posebej pospešitvi postopka nepremičninske izvršbe, med dodatne ukrepe novele ZIZ-J za pospešitev izvršbe sodijo tudi omejitve odloga izvršbe na predlog upnika, razbremenitev izvršilnih sodnikov nesodniških opravil z določitvijo novih pristojnosti strokovnih sodelavcev, nadalje širjenje ustavitve izvršbe, ko ni nikakršnih izgledov za uspeh, pa tudi določitev avtomatiziranega izračuna in e-vročitve naloga za plačilo sodne takse, kjer je to mogoče ter nenazadnje racionalizacija rubeža premičnin, ki se vpisujejo v register</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin.</p> <p>ZIZ-J je predvidela tudi pospešitev izvršilnega postopka za izterjavo preživninske terjatve, na dolgotrajnost katerega je posebej opozoril Varuh. Ta postopek je bil z novelo dodatno poenostavljen, poleg tega pa se je preživnina širše kot prej določila kot prednostna privilegirana terjatev. Tako je bilo določeno, da ima terjatev iz naslova zakonite preživnine v primerih izvršbe na denarno terjatev dolžnika (npr. plača, sredstva na računu pri banki) prednost pri poplačilu (dopolnitev 110. člena ZIZ), za terjatve iz naslova zakonite preživnine pa se je podaljšal čas, za katerega se lahko pri izvršbi na denarno terjatev dolžnika predlaga izvršba brez ponovne vložitve predloga za izvršbo, in sicer iz enega na dve leti (sprememba 106. člena ZIZ).</p> <p>Dodatno navajamo, da je služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč v okviru Načrta rednih nadzorov za leto 2020 izvajala nadzor nad organizacijo poslovanja na izvršilnih oddelkih sedmih okrajnih sodišč in nad izvedenimi ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v izvršilnih zadevah. Iz poročil o opravljenih nadzorov je razvidno, da je ministrstvo predlagalo predsednikom sodišč, da proučijo ali je potreben sprejem ukrepov po prvem odstavku 71.c člena ZS ali morebitnih drugih (organizacijskih) ukrepov, ki bi lahko izboljšali poslovanje sodišča, z namenom spoštovanja načela hitrosti v izvršilnih zadevah.</p>
60 (2013)	Varuh predlaga Ministrstvu za pravosodje, da čim prej natančno prouči potrebo po dopolnitvi zakonske ureditve disciplinske odgovornosti notarja, kadar ta deluje kot odvetnik. (stran 158)	MP	realizirano	<p>Ministrstvo za pravosodje je za izpostavljeno vprašanje glede ureditve disciplinske odgovornosti notarjev predlagalo rešitev, ki je bila vključena v predlog novega Zakona o notariatu (EVA 2017-2030-0047). Kljub tedanji podpori k novostim v delu, ki se je nanašal na nadzor in disciplinsko odgovornost notarjev se s postopkom priprave novega zakona ni nadaljevalo, zaradi tedanjih okoliščin glede določitve pristojnosti notarjev za urejanje nespornih zapuščinskih zadev.</p> <p>Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč je v okviru Načrta rednih nadzorov za leto 2020 izvajala nadzor nad organizacijo poslovanja na izvršilnih oddelkih sedmih okrajnih sodišč in nad izvedenimi ukrepi sodne uprave za zagotavljanje pravočasnosti postopkovnih dejanj v izvršilnih zadevah. Iz poročil o opravljenih nadzorov je razvidno, da je ministrstvo predlagalo predsednikom sodišč, da proučijo ali je potreben sprejem ukrepov po prvem odstavku 71.c člena ZS ali</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				morebitnih drugih (organizacijskih) ukrepov, ki bi lahko izboljšali poslovanje sodišča, z namenom spoštovanja načela hitrosti v izvršilnih zadevah.
41 (2015)	Varuh predlaga prevetritev določb Zakona o notariatu o disciplinski odgovornosti notarjev. (stran179)	MP	nerealizirano	<p>Ministrstvo za pravosodje je za izpostavljeno vprašanje glede ureditve disciplinske odgovornosti notarjev predlagalo rešitev, ki je bila vključena v predlog novega Zakona o notariatu (EVA 2017-2030-0047). Kljub tedanji podpori k novostim v delu, ki se je nanašal na nadzor in disciplinsko odgovornost notarjev se s postopkom priprave novega zakona ni nadaljevalo, zaradi tedanjih okoliščin glede določitve pristojnosti notarjev za urejanje nespornih zapuščinskih zadev.</p> <p>Ker pa je v okviru resorne pristojnosti ministrstvo ugotovilo, da izpostavljeno vprašanje v praksi ne povzroča težav, menimo, da v tem delu normative spremembe niso nujno potrebne.</p>
	Polijski postopki, zasebno varovanje, detektivi in redarji (2019: str. 218, 2018: poglavje <i>Polijski postopki</i> , str. 339)			
33 (2017)	Ministrstvu za notranje zadeve in Detektivski zbornici Slovenije priporočamo, naj pri prenovi predpisov, ki se nanašajo na detektivsko dejavnost, upoštevata naše pripombe. (stran 252)	MNZ	delno realizirano	<p>Priporočilo št. 33 je v fazi realizacije ter se aktivnosti v zvezi s spremembo splošnega akta, ki ureja reševanje pritožb zoper detektive, pospešeno izvajajo. MNZ je z dopisom 11. 5. 2020 pozvalo Detektivsko zbornico Republike Slovenije (v nadaljevanju: Zbornica) naj za namene realizacije priporočila Varuha posreduje osnutek sprememb splošnega akta, ki ureja reševanje pritožb zoper detektive. 8. 6. 2020 je MNZ posredoval Zbornici pripombe na predlagani osnutek splošnega akta, pri čemer je Zbornica izrecno naložil naj predlog splošnega akta vsebuje rešitve, ki bodo omogočile postopek, ki bo za predlagatelja hiter, neoviran in brezplačen. Predsednik Zbornice se je 2.7.2020 sestal z gospodom Ivanom Šelihom, namestnikom Varuha, s katerim sta uskladila pripombe Varuha ter pripombe MNZ. Predlog sprememb bo obravnaval Upravni odbor Zbornice ter bo predlog predstavljen Varuhu v mesecu septembru 2020. V mesecu septembru naj bi predlog splošnega akta potrdila še skupščina Zbornice.</p>
35 (2016)	Priporočamo, naj MNZ oziroma Policija izbor prič pri hišnih in osebnih preiskavah opravlja še posebej skrbno,	MNZ, MP	delno realizirano	Ministrstvo je skupaj s Policijo v preteklosti že večkrat izpostavilo problematiko zagotavljanja oseb, ki lahko sodelujejo kot prič pri hišnih in osebnih preiskavah in predlagalo različne rešitve, vendar nosilec priprave zakona, ki ureja kazenski

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	ter da naj v sodelovanju z MP pripravi sistemsko rešitev za zagotavljanje prič pri izvedbah hišnih ali osebnih preiskav, na primer z vzpostavitvijo sodnega seznama oseb, ki bi lahko sodelovale v predkazenskem postopku kot priče pri izvedbah teh preiskav. (stran 204)			<p>postopek, predlogom ni sledil.</p> <p>MNZ oziroma Policija je v okviru strokovnega usklajevanja novele ZKP-N Ministrstvu za pravosodje predlagala, da poleg povračila stroškov solenitetnim pričam uredi tudi način zagotovitve solenitetnih prič na hišnih preiskavah. Ministrstvu za pravosodje je bilo predlagano, da se vzpostavi sistem solenitetnih prič na način zagotavljanja sodnikov porotnikov ali iz vrst sodniških pripravnikov ali vzpostavi seznam sodno zapriseženih prič, primerljiv s seznamom sodnih izvedencev.</p> <p>MP: Ministrstvo za pravosodje je predlog Ministrstva za notranje zadeve za vzpostavitev seznama solemnitetnih prič pri hišnih preiskavah preučilo leta 2016 v okviru priprave novele Zakona o sodiščih. Predlog ni bil upoštevan, saj je bilo po preučitvi različnih možnosti in primerjalno pravne ureditve ocenjeno, da bi takšna rešitev vodila k morebitnim dodatnim zapletom tako z vidika pogojev, ki bi jih osebe morale izpolnjevati za uvrstitev na takšen seznam, kot tudi z vidika naknadnega izpodbijanja procesnih dejanj, pri katerih bi te priče sodelovale.</p>
48 (2015)	MNZ smo že predlagali, da ob prvi noveli ZZasV-1 pripravi takšne spremembe oziroma dopolnitve 58. člena ZZasV-1, da ta ne bo dopuščal različnih razlag, ko gre za kaznivo dejanje, ki se preganja na predlog. (stran 198)	MNZ	delno realizirano	Varuh v tem poglavju podrobno razčleni zakonske določbe ZKP in ZZasV-1, ki se nanašajo na obveznosti oškodovanca, imetnika licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja zasebnega varnostnika in policije, kadar je storjeno kaznivo dejanje, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti. Policija sledi določbam navedenih predpisov in razume razlikovanje med različnimi vrstami kaznivih dejanj, ki imajo za posledico različne obveznosti prej navedenih subjektov. Policija se tako pridružuje mnenju MNZ, ki navaja, da mora varnostnik vselej obvestiti policijo o navedenem kaznivem dejanju, ne glede na to, ali bo oškodovanec podal predlog za pregon kaznivega dejanja ali ne.
	Okolje in prostor (2019: str. 224, 2018: str. 357)			
55 (2015) enako/ podobno: 66 (2014),	Varuh priporoča Ministrstvu za okolje in prostor, da mesečno spremlja dinamiko reševanja zadev s področja vodne pravice in o lastninskopravnih razmerjih. (stran 244)	MOP	delno realizirano	Izključno z optimizacijo delovnega procesa, brez dodatnih kadrovskih resursov ali pomoči zunanjih izvajalcev, kljub povečanemu pripadu zadev, so na DRSV uspeli v enem letu, t.j. od 30.7.2019 do 30.7.2020 zmanjšati razmerje med nerešenimi in rešenimi zadevami za 6 odstotkov. Z dodatno strokovno pomočjo se že do 31.12.2021 pričakuje še dodatno povečanje števila rešenih zadev in zmanjšanje

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
88 (2013), 87 (2012), 87 (2011)				<p>zaostankov. Vodijo se tudi postopki dodatnih optimizacij delovnih procesov.</p> <p>Nadaljnje zmanjševanja zaostankov v postopkih izdaje vodnih dovoljenj (VD) bo v prihajajočem letu upočasnjeno na račun povečanega števila vlog za podaljšanje VD. Konec leta 2020 namreč poteče skoraj 30.000 vodnih dovoljenj, ki jih je treba podaljšati v sklopu novega postopka in sicer spletnega evidentiranja posebne rabe vode (evidentiranje).</p> <p>V letu 2019 se je poleg drugih aktivnosti, pristopilo k urejanju problematike na način, da so se zagotovila finančna sredstva Sklada za vode za izdelavo spletne aplikacije. Slednja bo strankam omogočila enostavno spletno evidentiranje rabe vode, brez dolgotrajnih postopkov podaljševanja. V sodelovanju z MJU je v zaključni fazi priprava javnega razpisa za izbiro izdelovalca aplikacije za evidentiranje. Do pričetka uporabe aplikacije (predvidoma sredina leta 2022), bo sprotno reševanja vlog za podaljšanje VD oz. evidentiranje, urejeno s prerazporejanjem zaposlenih znotraj obstoječih resursov. Vse navedene aktivnosti se seveda sprti spremljajo.</p>
91 (2013)	Vlada naj pripravi enoten predpis za sanacijo vseh onesnaženih in degradiranih območij v državi. (stran 206)	MOP	delno realizirano	<p>Delno so naloge realizirane v okviru obstoječe zakonodaje, ZVO-2 , ki je tudi predvidel del teh rešitev, pa še ni sprejet.</p> <p>Pri izvedbi sanacijskih postopkov nezakonitega odlagališča Bukovžlak so bili postavljeni standardi in metodologija o postopkih sanacije, kari bo lahko osnova za nov predpis o sanaciji degradiranih območij.</p>
92 (2013)	Varuh terja od vlade, da Inšpektoratu RS za promet, energetiko in prostor [zdaj IRSOP in Inšpektorat za infrastrukturo] zagotovi pogoje za učinkovito vodenje nalog inšpekcijskega nadzora. (stran 209)	MOP, MZI, MJU	stalna naloga	<p>MOP: MOP vodil vsako leto aktivnosti na letni ravni ob sprejemanju kadrovskih načrtov za potrebe državne uprave. Ker rezultati optimizacij delovnih procesov, organiziranosti ter sprememb zakonodaje lahko le v določeni meri doprinesejo k boljšim rezultatom dela, je vsekakor nujna kadrovska okrepitev IRSOP. Žal odzivnosti s strani MJU ni in je tudi za leto 2020 predvideno enako število kvot tj. 1374.</p> <p>MOP finančno gledano povečuje obseg proračuna za izvršbe inšpekcijskih odločb. V proračunu za leto 2020 so tako predvidena sredstva v višini 3.434.033,00 eur bila dodatno povečana za 3.213.780,00 eur iz proračunske rezerve , v osnutku rebalansa proračuna za leto 2020 pa še za dodatnih 50.000,00 eur. V celotnem</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>obsegu gre za enkrat več planiranih sredstev za leto 2020, v razmerju do preteklih let pa za kar štirikrat oz . 8 kratnik povečanj.</p> <p>MJU: Za zmanjšanje kadrovskega primanjkljaja je Vlada RS s sklepom številka 10002-7/2019/14 z dne 11. 4. 2019 odobrila povečanja skupnega kadrovskega načrta za skupaj 91 kvot in od tega MOP za 10 ter sklepom številka 10002-17/2019/13 z dne 11.7.2019 za skupaj 22 kvot, in od tega za potrebe MZI za 2 (za potrebe Inšpektorata RS za infrastrukturo).</p> <p>Glej tudi odziv k priporočilu št. 39 (2017).</p>
94 (2013)	Varuh priporoča vsem inšpekcijskim službam, naj prijavitelje obveščajo o prejetih prijavah in predvidenem roku obravnave. (stran 210)	MOP, MDDSZ, MJU	stalna naloga	<p>MOP: Prijavitelj je nemudoma obveščen o prejeti prijavi in postopku njene obravnave.</p> <p>Predvideni rok je nemogoče napovedati, ker je potrebno prejete prijave rangirati skladno s sprejetimi usmeritvami za določanje vrstnega reda obravnave prijave. Ker se morajo prijave obravnavati v skladu z usmeritvami, se lahko kasneje prejeta prijava obravnava pred prijavo, zato se poda prijavitelju pojasnilo o tem postopku in aktivnostih IRSOP.</p> <p>MDDSZ: Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14) v 24. členu določa, da mora Inšpektor vlagatelje na njihovo zahtevo obvestiti o svojih ukrepih najkasneje po opravljenem nadzoru in sprejetem zadnjem ukrepu oziroma ustavitvi postopka.</p> <p>IRSD prijavitelje o prijavah, prejetih po e-pošti, obvešča z avtomatizirano povratno e-pošto (povratnico) iz informacijskega sistema na e-naslov prijavitelja. Za prijave, prejete po klasični pošti, pa prijavitelje obveščamo o prejetju prijave z dopisom. Roka obravnave posamezne prijave IRSD ne more predvideti, saj je ta odvisen od števila zadev, ki jih prejme v obravnavo posamezni inšpektor, in njihove zahtevnosti. Zaradi velikega števila prijav, ki jih letno prejme IRSD, jih žal večinoma ni mogoče obravnavati v razumnem roku. Prijavitelje bi lahko obvestili le o tem, da se prijave obravnavajo po vrstnem redu prejetja, prednostno pa tiste, ki jih določa 14. člen Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17). Prijavitelje pa s prej omenjeno povratnico obveščamo o številki zadeve, pod katero bo obravnavana prijava, in območni enoti IRSD, ki bo obravnavala prijavo, tako da</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>lahko kadarkoli stopijo v stik z inšpektorjem, ki obravnava zadevo, pri čemer poudarjamo, da se inšpekcijski postopki začnejo oziroma vodijo po uradni dolžnosti in da prijavitelji nimajo položaja strank v teh postopkih.</p> <p>MJU: Glede priporočila, da naj vlada zagotovi, da bodo postopki pri vseh nadzornih institucijah potekali v razumnih rokih ter glede kadrovske okrepitve Inšpektorata RS za delo pojasnujemo, da je glavni inšpektor na podlagi prvega odstavka 10. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljevanju: ZIN) odgovoren za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela inšpekcije. Glavni inšpektor mora pristojnemu ministru in Inšpekcijskemu svetu posredovati letna poročila, ki vključujejo zlasti podatke o številu zadev, o času reševanja posamezne zadeve, o spoštovanju rokov pri reševanju posameznih zadev in o realizaciji letnih načrtov dela.</p> <p>Dodatno zaposlovanje (npr. inšpektorjev) je urejeno v zakonu, ki ureja izvrševanje proračunov Republike Slovenije. V skladu z navedenim zakonom je vlada sprejela nekaj sklepov, na podlagi katerih so bile odobrene, realizirane oziroma so v postopku realizacije dodatne zaposlitve v nekaterih inšpekcijskih organih: Tržnem inšpektoratu RS, Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Inšpektoratu RS za infrastrukturo, Inšpektoratu RS za okolje in prostor, Inšpektoratu RS za delo, Zdravstvenem inšpektoratu RS, Inšpektoratu RS za šolstvo in šport ter Inšpektoratu RS za kulturo in medije. V letu 2019 je bilo odobrenih skupaj 27 novih zaposlitev. Problematiko glede kadrovske podhranjenosti inšpekcijskih služb je večkrat obravnaval tudi Inšpekcijski svet. Glede na Poročilo Inšpekcijskega sveta za leto 2019 je bilo v tem letu na dan 31. 12. 2019 zaposlenih 1504 inšpektorjev, v primerjavi s prejšnjim letom (1487 inšpektorjev na dan 31. 12. 2018) se je število vseh inšpektorjev povečalo za 17.</p>
96 (2013)	Varuh priporoča Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, naj poda mnenje o pristojnosti Inšpektorata RS za kmetijstvo in okolje v primerih nelegalne gradnje in po potrebi pripravi spremembe predpisov, ki bodo inšpektoratu omogočale	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Izvedba obratovalnega monitoringa emisij (npr. emisije v zrak, vode, hrup) je določena v predpisih, ki izhajajo iz ZVO-1 in ni neposredno povezana z vprašanjem legalnosti objekta. MOP meni, da ni potrebnih tovrstnih sprememb zakonodaje na področju varstva okolja.

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
	odreditev izvedbe obratovalnega monitoringa tudi za nelegalne gradnje. (stran 213)			
	Regulirane dejavnosti (2019: str. 228, 2018: str. 371)			
71 (2014) enako/ podobno: 59 (2015), 101 (2013)	Varuh priporoča vladi, naj pripravi in predlaga nov zakon o pokopališki in pogrebni dejavnosti, ki bo prilagojen sedanji civilizacijski ravni odnosa do pokojnih in ki bo ustrezneje uredil zdaj neenotno prakso glede pravice do (nadaljevanja) najema grobov. (stran 240)	MGRT	realizirano	Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti (Uradni list RS, št. 62/16)
	Družbene dejavnosti (2019: str. 231, 2018: str. 377)			
42 (2017)	Vlada RS naj čim prej pripravi, Državni zbor RS pa sprejme ustrezne zakonske spremembe za zagotovitev enakopravnega položaja vseh izvajalcev vzgoje in izobraževanja. (stran 290)	MIZŠ	realizirano	<p>Odločba Ustavnega sodišča, št. U-I-110/16 z dne 12.3.2020</p> <p>»Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijane ureditve v delu, ki se nanaša na javno financiranje jutranjega varstva, podaljšanega bivanja in dopolnilnega pouka v zasebnih osnovnih šolah z javno pridobljenim programom, je Ustavno sodišče štelo za novo pobudo. Ugotovilo je, da izpodbijana ureditev v tem delu ni v neskladju z drugim odstavkom 57. člena Ustave, po katerem mora država v zasebni osnovni šoli v celoti javno financirati le tisti del programa s pridobljeno javno veljavnostjo, ki ustreza vsebinam obveznega dela programa javne osnovne šole. Jutranje varstvo, podaljšano bivanje in dopolnilni pouk so namreč prostovoljni. Kot neutemeljene je Ustavno sodišče zavrnilo tudi očitke pobudnikov o neskladju izpodbijane ureditve s prvim odstavkom 14. člena Ustave. Pojasnilo je, da obiskovanje zasebne osnovne šole z javno pridobljenim programom ni osebna okoliščina v smislu te ustavne določbe. Ustavno sodišče je presodilo, da izpodbijana ureditev ni v neskladju z načelom enakosti. Presodilo je, da sta položaja primerjanih skupin že ustavnopravno različna. Z vidika zatrjevanega neskladja izpodbijane ureditve – v delu ki zagotavlja le delno javno financiranje dopolnilnega pouka v zasebnih osnovnih šolah s pridobljenim javno veljavnim programom – z načelom socialne države (2. člen Ustave), je Ustavno sodišče</p>

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				pojasnilo, da je pravico do posebne zaščite otrok, ki so z vidika izobraževanja ranljivi, ustavodajalec uredil v drugem in tretjem odstavku 52. člena Ustave, v okviru načela socialne države pa kroga upravičencev ni mogoče širiti. Z vidika očitkov pobudnikov o neskladju izpodbijane ureditve, v delu ki zagotavlja le delno javno financiranje jutranjega varstva in podaljšanega bivanja v zasebnih osnovnih šolah s programom z javno veljavnostjo, z določbo o pravicah in dolžnostih staršev (54. člen Ustave), pa je Ustavno sodišče odločilo, da ta člen ne zagotavlja javnega financiranja teh vsebin. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti 138. člena Zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja je Ustavno sodišče zavrlo.«
	Stanovanjske zadeve (2019: str. 234, 2018: str. 385)			
49 (2017) enako/ podobno: 105 (2013), 77 (2014), 62 (2015), 46 (2016)	Ministrstvo za okolje in prostor naj čim prej pripravi spremembe Stanovanjskega zakona in v njem jasno opredeli obveznost občin, da zagotovijo določeno število bivalnih enot (glede na število prebivalcev) ustreznega bivanjskega standarda in da v določenih časovnih intervalih (npr. enkrat na leto) objavijo razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. (stran 322)	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MOP se ne strinja z predlogom, da bi občinam predpisali, da morajo v določenem časovnem obdobju objaviti razpis za dodeljevanje neprofitnih stanovanj. S predvidenimi spremembami iz SZ-1E, ki predvidevajo uskladitev najemnin in povečanje zadolževanja stanovanjskih skladov, bo omogočeno, da se fond neprofitnih stanovanj ne bo krčil in da se bo postopno povečevalo pridobivanje neprofitnih stanovanj kot tudi bivalnih enot.
50 (2017) enako/ podobno: 47 (2016), 63 (2015), 79 (2014)	Varuh od Ministrstva za okolje in prostor pričakuje temeljito analizo upravljanja v večstanovanjskih stavbah in glede na ugotovitev spremembo zakonodaje, predvsem pa stalen nadzor nad delom upravnikov v večstanovanjskih Stavbah. (stran 323)	MOP	delno realizirano	Analiza upravljanja je bila pripravljena v okviru Izhodišč za prenovo stanovanjske zakonodaje po posameznih področjih in sicer v letu 2017. Analiza je služila tudi kot osnova za pripravo predloga sprememb in dopolnitev stanovanjskega zakona, ki je v javni obravnavi. Preostale ugotovitve analize bodo predmet nadaljnjega upoštevanja za naslednje spremembe oz. dopolnitve stanovanjske zakonodaje. Stalen nadzor nad delom upravnikov je sicer zagotovljen že v okviru rednega dela GGSI ter vsakoletnih akcij stanovanjske inšpekcije -»Nadzor nad upravniki«. Akcija je bila realizirana v letih 2018 in 2019, izvaja pa se tudi v letu 2020, je pa v tem

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				delu aktualna novela tudi posegla v to področje.
76 (2014) enako/ podobno: 106 (2013)	Stanovanjski zakon naj se spremeni tudi tako, da bo prosilec, ki izpolnjuje dohodkovni cenzus za subvencioniranje tržne najemnine, subvencijo pridobil, čeprav se ne bo prijavil na aktualni razpis občine za pridobitev neprofitnega stanovanja v najem. (stran 246)	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MOP se z predlogom ne strinja, saj meni, da je potrebno prosilca usmeriti k aktivnemu reševanju svojega stanovanjskega vprašanja. Poleg tega se pri prijavi na razpis za dodelitev neprofitnega stanovanja preverja tako dohodkovni kot premoženjski status prosilca.
81 (2014)	Od Ministrstva za okolje in prostor (MOP) ponovno terjamo rešitve kršitev, ki po našem mnenju izvirajo iz neenakega položaja vseh nekdanjih imetnikov stanovanjske pravice (tistih v denacionaliziranih stanovanjih in preostalih v drugih družbenih stanovanjih). (stran 250)	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	Evropsko sodišče za človekove pravice je presodilo, da ni bilo tovrstnih kršitev, zato je priporočilo nerealizirano.
108 (2013)	Varuh terja, naj vlada in državni zbor nehata kršiti pravice najemnikov v denacionaliziranih stanovanjih in da v zvezi z ugotovitvami Evropskega odbora za socialne pravice pri Svetu Evrope takoj sprejmeta ukrepe za odpravo kršitev. (stran 228)	MOP	zavrnitev realizacije zaradi nestrinjanja	MOP je letu 2014 izdal dopolnjen Pravilnik o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem (Uradni list RS, št. 14/04, 34/04, 62/06, 11/09, 81/11 in 47/14) tako, da lahko najemniki denacionaliziranih stanovanj, ki (iz kakršnegakoli razloga) želijo pridobiti drugo najemno stanovanje, tega pridobijo bistveno hitreje. Pravilnik jih namreč uvršča v kategorijo prosilcev, ki se zaradi svojega statusa uvrstijo zelo visoko na prednostni lestvici med pričakovalce neprofitnih stanovanj v najem. S spremembo navedenega pravilnika so najemnikom denacionaliziranih stanovanj bistveno hitreje (kot doslej) dostopna neprofitna najemna stanovanja v lasti občine, stanovanjskih skladov, neprofitnih stanovanjskih organizacij in države. Glede ustreznosti zaščite in rešitev za najemnike denacionaliziranih stanovanj je potrebno tudi poudariti, da so najemniki glede teh vprašanj sprožili tožbo zoper Republiko Slovenijo pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, ki pa je

Št. priporočila ¹¹	Priporočilo ¹²	Nosilni in ostali resorji ¹³	Ocena realizacije ¹⁴	Pojasnilo o razlogih nerealizacije ter navedba morebitnih aktivnosti v času od zadnjega poročanja
				<p>zavrnilo vse njihove zahteve in s sodbo Berger-Krall Cornelia in drugi št. 14717/04 proti Sloveniji, ki jo je izdalo 12. junija 2014 presodilo, da pravice najemnikom v denacionaliziranih stanovanjih, ki jih zagotavlja Evropska konvencija o človekovih pravicah, niso kršene. Sodba je oktobra 2014 postala dokončna.</p> <p>S sprejetjem tako predpisa in odločitvijo Evropskega sodišča za človekove pravice MOP meni, da je na podlagi navedenega položaj najemnikov v denacionaliziranih stanovanjih ustrezno urejen.</p>
107 (2013)	Varuh znova priporoča enotno ureditev za vse uporabnike hišniških stanovanj. (stran 228)	MOP	realizirano	<p>Stanovanjski zakon je od 17.11.2011 do 31.5.2012 omogočal bivšim hišnikom - imetnikom pravice dočasne uporabe hišniških stanovanj, da so izkoristili finančne spodbude ob izpraznitvi hišniškega stanovanja in si rešijo stanovanjsko vprašanje z nakupom drugega stanovanja ali gradnjo hiše. MOP je prejel 66 vlog, 22 je bilo popolnih in so bile realizirane.</p> <p>Glede hišniških stanovanj je potrebno še poudariti, da je Varuh v 22. Poročilu (2016) ugotovil, da bi bila lahko s ponovno uveljavitvijo 175. a člena SZ-1 privilegirana le ena skupina uporabnikov službenih stanovanj in s tem uzakonjena njihova neenakost, s čemer je izkazan prevladujoč in legitimen javni interes, zato Varuh ni vložil zahteve za presojo ustavnosti ZUJF-a, ki je ukinil 175.a člen SZ-1.</p>

D. Podrobnejša pojasnila

Pojasnila s v tem podpoglavju so podana tako, da je najprej navedeno poglavje oz. podpoglavje iz letnega poročila Varuha za leto 2019, v katerem se priporočilo ali navedba varuha, na katero je podan odziv, nahaja, sledi vsebina priporočili ali kratek povzetek navedbe ter odziv pristojnega resorja.

K poglavju 1.1. Uvodnik Varuha človekovih pravic

- *Varuh navaja, da čeprav nima pristojnosti v razmerju do zasebnih bank, spremlja problematiko kreditov v švicarskih frankih in prizadevanja Združenja Frank. Varuh podpira iskanje rešitve, ki bi lahko privedla do izboljšanja položaja kreditojemalcev, vendar mora biti rešitev skladna z ustavo.«*

Odziv MF:

Problematiko posojil v švicarskih frankih spremlja Ministrstvo za finance že dlje časa, v zvezi s tem pa je v preteklosti pripravilo številna vladna gradiva, na podlagi katerih je nato Vlada RS sprejela sklepe. Tako se je vlada med drugim opredelila v marcu 2018 in juniju 2019 do predloga Zakona o razmerjih med dajalci kreditov in kreditojemalci glede kreditov v švicarskih frankih, kjer je sprejela odklonilno stališče do predloga zakona. Vlada je namreč menila, da bi morali biti sistemski posegi v civilnopravna razmerja čim manjši, obenem pa bi se moralo izkoristiti možnosti reševanja problematike, ki jih že omogoča obstoječa zakonodaja.

V skladu z navedenim stališčem se je Ministrstvo za finance ves čas zavzemalo za sporazumno rešitev, ki bi jo izvensodno dosegli kreditojemalci in banke. V zvezi s tem so konec leta 2017 in v začetku leta 2018 ter nato še konec leta 2019 in v začetku leta 2020 potekali sestanki, katerih namen je bil s ključnimi akterji preveriti, ali je možna skupna odločitev v smeri dogovorne in ne zakonske rešitve problematike. Do soglasja med kreditojemalci in Združenjem bank v okviru teh sestankov ni prišlo. Ne glede na navedeno Ministrstvo za finance še vedno meni, da je sporazumno reševanje problematike primernejše kot sistemski posegi v civilnopravna razmerja.

Konec junija 2020 je nato Združenje bank Slovenije objavilo svoje Smernice za ureditev razmerij med bankami in kreditojemalci v švicarskih frankih. Navedene smernice priporočajo okvir za dogovorno izvensodno ureditev razmerij med bankami in kreditojemalci, nanašajo pa se na potrošniške kredite v švicarskih frankih, pri katerih kot upnik nastopa banka in ki niso odpovedani, odplačani, konvertirani, odstopljeni ali preneseni in jih niso najeli kreditojemalci, ki so v času sklenitve potrošniške kreditne pogodbe prejeli prihodke v švicarskih frankih. Okvir smernic temelji na vsakokrat veljavni zakonodaji RS in objavljenih odločitvah Sodišča Evropske unije, pri tem se upošteva tudi sodno prakso Vrhovnega sodišča RS.

- *Varuh navaja, da je obravnaval primer, ko policija pritožnici ni dovolila, da o svojem odvzemu prostosti obvesti moža (str. 22).*

Odziv MNZ:

Ustava RS v drugem odstavku 19. člena določa, da mora biti vsakdo, ki mu je odvzeta prostost, med drugim takoj poučen, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o odvzemu prostosti obvestiti njegove bližnje. Zakon o kazenskem postopku navedeno pravico podrobneje ureja v 4. členu, v 208. členu pa določa skrajni rok (24 ur) obveščanja družine tistega, ki mu je bila vzeta prostost, če ta to zahteva. V skladu z navedenim mora policija obveščanje opraviti takoj, ko je to mogoče, najpozneje pa v roku 24. ur. V praksi so izjeme od takojšnjega obveščanja povezane izključno s primeri, ko je treba opraviti hišno preiskavo, obstaja pa bojazen, da bi kdo od bližnjih skrnil ali uničil sledove kaznivega dejanja ali predmete, ki so pomembni za kazenski postopek, če bi bil o odvzemu prostosti obveščen pred izvedbo hišne preiskave. Zato se v takih primerih obveščanje opravi ob začetku hišne preiskave, policisti pa odločitev o odložitvi obveščanja morajo zaznamovati v evidenci oseb, ki jim je odvzeta prostost. Na ta način je zagotovljeno, da so tudi v primerih, ko se pridržanje izvaja v drugi policijski enoti, policisti seznanjeni, da je obveščanje odloženo, navedeni vnos podatkov pa omogoča tudi nadzor nad primeri, ko je bila sprejeta odločitev o odložitvi obveščanja.

V konkretnem primeru, ki ga izpostavlja Varuh je bilo ugotovljeno, da so pobudnico seznanili, da bodo obveščanje moža opravili naknadno, vendar je policija menila, da bi morali navedeno v uradnem zaznamku o izvajanju opravil med pridržanjem/zadržanjem bolj jasno zapisati.

K podpoglavju 1.6.2 Varuh kot nacionalna institucija za varovanje človekovih pravic

- *Priporočilo št. 4 (2019): »Varuh priporoča, naj pristojni državni organi zagotovijo neodvisnost in samostojnost Varuha človekovih pravic s spremembo zakonodaje o javnih financah, tako da bosta njegovo financiranje in finančni nadzor nad njim zagotovljena neodvisno od vlade.«*

Odziv MF (glej tudi odziv v tabeli):

V povezavi z zgoraj navedenim poudarjamo, da se Ministrstvo za finance zaveda posebnega ustavnopravnega položaja Varuha človekovih pravic, zato si tudi prizadeva, da je samostojnost in neodvisnost ustavnih organov oziroma vseh nevladnih uporabnikov proračuna v javno-finančnih predpisih ustrezno upoštevana in spoštovana, še posebej ob upoštevanju dejstva, da končno odločitev glede finančnih načrtov neposrednih uporabnikov, ki niso državni organi, sprejme Državni zbor RS (in ne vlada) ter) ter dejstva, da je proračunsko načrtovanje in usklajevanje nujno potrebno zaradi zagotovitve spoštovanja fiskalnega pravila ter ob zavedanju omejene višine finančnih sredstev, ki so na voljo.

Zavedati pa se je potrebno, da mora tudi Ministrstvo za finance, pri določanju ravnanj proračunskih uporabnikov v predpisih, slediti veljavnim predpisom, predvsem tistim, ki imajo podlago v Evropskih direktivah, kot je to npr. Zakon o fiskalnem pravilu (ZFisP), ki ima svoj temelj prav tako v Ustavi Republike Slovenije (Ustava RS). ZFisP zavezuje Republiko Slovenijo, da obseg vseh izdatkov proračuna sektorja država ne sme preseči obsega izdatkov, ki je določen v okviru za pripravo proračunov sektorja država (okvir). Glede na navedeno je usklajevanje finančnih načrtov neposrednih uporabnikov proračuna, ob hkratnem upoštevanju predlogov finančnih načrtov neposrednih uporabnikov, ki niso državni upravni organi ali organizacije (med katere pa ne sodi zgolj Varuh človekovih pravic) neizogibno, saj bi v nasprotnem primeru lahko hitro presegli določen obseg izdatkov (dejstvo, da sredstva niso neomejena in da vsi uporabniki proračuna potrebujejo sredstva za svoje delovanje, sili v neizogibno dejstvo usklajevanja predlogov finančnih načrtov).

Dodajamo tudi, da se Ministrstvo za finance, v okviru svojih zmožnosti trudi, da so predlogi nevladnih proračunskih uporabnikov vedno upoštevani (tako tekom priprave kot tudi med izvrševanjem proračuna) in da so primeri, ko soglasja ni bilo možno doseči dokaj redki. Enako velja tudi za prevzemanje obveznosti ob koncu leta, saj se v teh primerih Ministrstvo za finance še posebej trudi, da vedno upošteva in sledi predlogom nevladnih organizacij.

K poglavju 1.9 Zagovorništvo otrok

- *Priporočilo št. 13 (2019): »Tudi v primerih zagovorništva otrok Varuh ugotavlja, da pomanjkanje sodnih izvedencev v družinskih zadevah lahko vodi v kršitve pravic otrok, zato je potrebno takojšnje ukrepanje pristojnih.«*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Na Ministrstvu za pravosodje se z ukrepi, ki bi pripomogli k izboljšanju stanja na tem področju, aktivno ukvarjamo že od leta 2013, zato menimo, da gre za stalno nalogo ministrstva.

Kljub dejstvu, da so bili številni ukrepi, zlasti od leta 2017, na tem področju že sprejeti ter realizirani, pa žal niso prinesli rezultata, ki bi se izkazoval kot povečanje števila imenovanih sodnih izvedencev za to področje. Na tem mestu naštevamo zgolj nekatere od realiziranih ukrepov:

- Identifikacija dodatnega števila strokovnjakov, ki bi lahko prevzeli v delo izvedenstvo v teh primerih (nosilec ukrepa: Zbornica kliničnih psihologov Slovenije)
- V konkretnih primerih imenovanje sodnega izvedenca z možnostjo sodelovanja dodatnega strokovnjaka iz seznama (nosilec ukrepa: Vrhovno sodišče RS)
- Izdelava splošnih smernic za opravljanje izvedenskega dela na področju psihologije (nosilec ukrepa: Zbornica kliničnih psihologov Slovenije)
- Izpopolniti mnenja, ki jih podaja CSD za potrebe sodnih postopkov (nosilec ukrepa: Skupnost CSD ter CIP).

V okviru prizadevanj za povečanje števila sodnih izvedencev, ki sodelujejo v družinskih zadevah, je bilo ugotovljeno, da je njihovo pomanjkanje predvsem posledica majhnega nabora možnih kandidatov za imenovanje za sodne izvedence, ki je posledica pomanjkanja psihologov in kliničnih psihologov v zdravstvu. V zvezi s tem menimo, da enega izmed temeljnih ukrepov za povečanje nabora tovrstnih kandidatov predstavlja financiranje in izvajanje novih specializacij za klinično psihologijo. Razpis tovrstnih specializacij je v domeni Ministrstva za zdravje, ki je s tem ukrepom tudi seznanjeno.

Za razširitev nabora strokovnjakov, ki sodelujejo v družinskih zadevah, je Ministrstvo za pravosodje v okviru javnega poziva k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev že v juniju 2017 poleg vseh dotodanjih podpodročij strokovnega področja psihologije, objavilo tudi novo podpodročje psihologija družine, objavljeno pa je bilo tudi novo strokovno področje socialno delo. Ministrstvo sicer dvakrat letno objavi javni poziv k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, v okviru katerih je vedno objavljen tudi poziv za sodne izvedence za vsa podpodročja strokovnega področja psihologije. O zadnjih treh objavljenih javnih pozivih smo seznanili tudi Ministrstvo za zdravje, da bi o objavljenem pozivu obvestilo čim širši krog posameznikov, zdravstvenih zavodov in morebitnih drugih strokovnih

institucij, ki sodijo v njihovo resorno pristojnost, s čimer bi se doseglo več morebitnih možnih kandidatov za sodne izvedence.

Ne glede na navedeno pa poudarjamo, da so sodišča pri odločanju o tem, koga bodo v posameznem postopku angažirala kot strokovno pomoč, svobodna, kar pomeni, da lahko poleg oziroma namesto sodnih izvedencev angažirajo bodisi strokovno institucijo bodisi druge strokovnjake, ki sicer ne razpolagajo s statusom sodnega izvedenca, so pa vrhunski strokovnjaki na specifičnem področju.

Nadalje ministrstvo izpostavlja, da je bil v letu 2018 pripravljen povsem nov Zakon o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih, ki je začel veljati 5. 7. 2018, v celoti pa se je začel uporabljati 1. 1. 2019. Omenjeni zakon zasleduje predvsem naslednje temeljne cilje:

- Zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj;
- Krepitev odgovornosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- Daje večjo vlogo stroki pri obravnavi strokovnih vprašanj, zlasti preko instituta Strokovnega sveta za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje, ki je najvišji strokovno usklajevalni organ na področju sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja (v nadaljevanju: Strokovni svet).

Ob tem dodajamo, da se s problematiko pomanjkanja sodnih izvedencev klinične psihologije trenutno aktivno ukvarja tudi Strokovni svet, ki skupaj z Ministrstvom za pravosodje išče možne rešitve v smeri zagotavljanja večjega nabora tovrstnih strokovnjakov, ki bodo sodiščem lahko zagotavljala ažurnejšo strokovno pomoč.

K poglavju 2.2. Narodne in etnične skupnosti

K podpoglavju 2.2.3. Nova priporočila in dejavnosti Varuha

- *Priporočilo št. 15 (2019): »Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, naj ob pripravi naslednjega nacionalnega programa ukrepov za Rome z vsebino poročila Varuha za leto 2018, ki se nanaša na to tematiko, seznanji pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter mu predlaga, naj po ustrezni preučitvi v naslednji program vključijo tudi ukrepe v zvezi z ostarelimi pripadniki romske skupnosti.«*

Odziv UVN (glej tudi odziv v tabeli):

Urad Vlade RS za narodnosti (urad) koordinira pripravo nacionalnega programa ukrepov za Rome, ki bo sprejet za obdobje 2021–2030. Urad je pristojno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že zaprosil za posredovanje predlogov ukrepov, ki bodo prispevali k izboljšanju položaja romske skupnosti v Republiki Sloveniji. Pristojno ministrstvo je uradu sporočilo, da predlaga vključitev posebnega strateškega cilja z nazivom »zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva« v nov nacionalni program ukrepov, katerega eden od ciljev bo razvoj novih (inovativnih) ukrepov za zmanjševanje revščine in socialno vključevanje skupin z najvišjimi tveganji revščine in ranljivih skupin (otroci, starejši, enostarševske družine, starejše samske ženske ipd.) ter spremljanje učinkov različnih ukrepov na te skupine. Urad je v okviru usklajevalnih aktivnosti vsebine novega nacionalnega programa ukrepov pristojno ministrstvo seznanil z vsebino poročila Varuha človekovih pravic za leti 2018 in 2019, ki se nanaša na tematiko skrbi za ostarele pripadnike romske skupnosti, ter mu predlagal ponovni

premislek o tem, ali predlagani ukrepi ministrstva v zadostni meri odražajo potrebe ostarelih pripadnikov romske skupnosti.

- *Priporočilo št. 17 (2019): »Varuh priporoča Uradu Vlade Republike Slovenije za narodnosti, naj v skladu z nalogo iz pete alineje 2. člena Odloka o ustanovitvi Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti predlaga oziroma da pobudo Vladi Republike Slovenije, naj izkoristi možnost iz drugega odstavka 56. člena ZDU-1 in naloži ministrstvu, pristojnemu za obravnavano področje, da preuči podrobni področni program in ukrepe Občine Šentjernej, če ti obstajajo, oziroma razloge, zakaj ne obstajajo, in v skladu z drugim stavkom tretjega odstavka 88. a člena ZLS ugotovi, ali občina ravna v skladu z drugim odstavkom 6. člena v zvezi z osmim odstavkom 16. člena ZRomS-1 ter po potrebi predlaga ustrezne ukrepe in ji o tem poroča.«*

Odziv UVN (glej tudi odziv v tabeli):

Urad Vlade RS za narodnosti (urad) je proučil možnosti realizacije podanega priporočila. Urad pojasnjuje, da ob pripravi vsakokratnih vladnih poročil o položaju romske skupnosti v Sloveniji občine iz 39. člena Zakona o lokalni samoupravi pozove k podaji informacije o tem, ali je občina že sprejela podrobne področne programe in ukrepe, kot jim nalaga drugi odstavek 6. člena ZRomS-1. Tako je bilo tudi ob pripravi Šestega in Sedmega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji (torej za leti 2018 in 2019).

Občina Šentjernej je uradu z elektronskim sporočilom z dne 15. 4. 2019 sporočila, da bo na občini dne 18. 4. 2019 potekala seja varnostnega sosveta, kjer bo tema tudi priprava strategije glede pristopa in iskanje rešitev romske problematike v občini; to temo bodo tudi obravnavali župani občin Dolenjske regije. Urad od Občine Šentjernej ni prejel več nobenih naknadnih informacij. Občina Šentjernej tudi ni poročala o aktivnostih in svojih obveznostih po ZRomS-1 na podlagi dopisa urada za potrebe priprave sedmega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti (za leto 2019). Občina se prav tako ni odzvala na vabilo urada, da bi pristopila k aktivnostim, ki jih vodi urad preko izvajanja projektov Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA, SIFOROMA2, SIFOROMA3 in SIFOROMA4). Preko omenjenih projektov je urad vsem občinam, kjer živijo Romi, ponudil aktivno podporo pri pripravi tovrstnih akcijskih načrtov. Odziv občin na ponudbo urada, da preko projekta z večdeležniškim in multidisciplinarnim pristopom občinam pomaga pri pripravi njihovih akcijskih načrtov se je izboljšal. V letu 2019 sta potekala dva tovrstna dogodka, in sicer v Občini Kočevje in en skupen dogodek občin Rogašovci, Cankova, Kuzma, Puconci in Tišina. Rezultat navedenih dogodkov sicer niso bili sprejeti akcijski načrti občin, so pa vse navedene občine dogodke ocenile kot zelo pozitivne, saj so se s pomočjo urada srečali predstavniki vseh ključnih institucij v posameznem lokalnem okolju in z multidisciplinarnim pristopom obravnavali izzive in težave posameznih okolij. Urad je opravil tudi evalvacijo aktivnosti, izvedenih v sklopu projekta SIFOROMA3; rezultati te evalvacije so pokazali, da kljub sicer slabemu odzivu nekaterih občin, občine še vedno ocenjujejo, da so dogodki, ki potekajo v sklopu projekta, koristni, potrebni in dobrodošli ter si jih občine želijo tudi v prihodnosti, saj se na njih omogoča odprt dialog vseh relevantnih deležnikov ter multidisciplinarno in večinstitucionalno naslavljanje identificiranih izzivov. Urad je v začetku leta 2020 s predstavniki različnih institucij (občin, pripadniki romskih skupnosti, ministrstev, institucij, ki delujejo na lokalni ravni) organiziral manjše srečanje prav z namenom, da na podlagi njihovih predlogov, izkušenj in poznavanja potreb terena po potrebi še bolj ciljno usmeri aktivnosti v okviru projekta SIFOROMA4 in jih tudi prilagodi, če bi se na primer izkazalo, da občine menijo, da aktivnosti v njihovih okoljih na način, kot so se izvajale in bile ponujene s strani urada niso več potrebne. Tudi na tem dogodku so zlasti tam prisotni predstavniki občin, nevladnih organizacij in romske skupnosti ponovno izpostavili potrebo in pomen dogodkov, ki se izvajajo v občinah. Urad bo zato s temi aktivnostmi nadaljeval, saj je bil zanje izkazan jasen interes nekaterih občin in drugih deležnikov.

V zvezi z realizacijo priporočila Varuha človekovih pravic bo urad na Občino Šentjernej naslovil ponovno poizvedbo v zvezi s stanjem sprejema podrobnega področnega programa ukrepov ter občino pozval k njegovemu sprejetju, hkrati pa skupaj s pristojnim Ministrstvom za javno upravo proučil možnosti realizacije priporočila v luči določb Zakona o lokalni samoupravi.

- *Priporočilo št. 19 (2019): »Varuh priporoča Ministrstvu za pravosodje, naj tudi v letu 2020 nadaljuje z obravnavo uporabe jezika italijanske in madžarske narodne skupnosti v sodnih postopkih, v katerih je določena izključna pristojnost, in da še pred koncem tega leta Varuha seznanji z novimi ugotovitvami in morebitnimi ukrepi na tem področju.«*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Na Ministrstvu za pravosodje smo v letu 2019 pri svojem delovanju in oblikovanju (novih) zakonodajnih rešitev in posameznih rešitev v praksi posebno pozornost posvečati problematiki uporabe jezikov pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti v postopkih pred (pravo)sodnimi organi. Tudi v prihodnje se želimo osredotočiti na problematiko uporabe jezika narodnih skupnosti v postopkih pred (pravo)sodnimi organi, in sicer ne le v postopkih pred organi, ki poslujejo na območju avtohtonih narodnih skupnosti, temveč tudi v drugih primerih poslovanja, kot je to npr. v primeru obstoja zakonsko določenih izključnih pristojnosti. Gre namreč za vsebine, ki jih pozna vrsta predpisov, med drugim tudi Zakon o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT in 16/19 – ZNP-1, v nadaljevanju: ZS), ki v 5. členu sledi t. i. teritorialnemu načelu uporabe jezika narodnostne skupnosti iz 11. člena Ustave Republike Slovenije.

Kot smo Varuhu človekovih pravic pojasnili v dopisu, št. 095-1/2018 z dne 18. 12. 2019, v letu 2019 napovedane širše strokovne razprave glede problematike uporabe jezika narodnih manjšin v sodnih postopkih, v katerih je določena izključna pristojnost, zaradi drugih aktivnosti nismo opravili, smo pa poudarili, da bodo za iskanje najustreznejših in najbolj vzdržnih rešitev aktivnosti potrebne, tudi ob načrtovanih spremembah t.i. sodniške zakonodaje, saj drugačno postopanje v postopkih, v katerih je določena izključna pristojnost, zahteva spremembo ZS. Kot bo obrazloženo v nadaljevanju, smo v tej luči že v januarju 2020 opravili sestanek na temo problematike ureditve dvojezičnosti v predpisih in nato v predlogu novele Zakona o državnem tožilstvu pripravili ustrezne spremembe 15. člena, ki določa splošni temelj za poslovanje državnega tožilstva (tudi) v jezikih narodne skupnosti.

Večplastno in celovito poznavanje problematike dvojezičnosti je po našem prepričanju nujen pogoj za zagotavljanje konvencijsko in ustavo skladne ureditve na področju izvajanja pravice do dvojezičnosti pred (pravo)sodnimi organi. Ministrstvo za pravosodje tako zagotavlja predvsem ustrezne normativne podlage za ustavno in zakonsko uresničevanje pravic narodnih skupnosti. Naša vloga pri načrtovanju in izvajanju ukrepov na področju dvojezičnega poslovanja v državnih organih je bistveno bolj omejena oziroma ima drugačno naravo, saj kot del izvršilne veje oblasti prek predlogov ustrezne materialne, procesne in organizacijske zakonodaje s področja pravosodja, zlasti na normativni ravni, zagotavljamo in uresničujemo ustavno in zakonsko zagotovljene pravice narodnih skupnosti.

ZS v drugem odstavku 5. člena določa, da na območjih, kjer živita obe narodni skupnosti, sodišča poslujejo tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, če stranka, *ki živi na tem območju*, ta jezik uporablja. Pri tem je treba ponovno posebej izpostaviti, da izključna pristojnost ni določena le v primerih izvršbe na podlagi verodostojne listine iz 99.a člena ZS (ki določa, da je za odločanje o predlogih za izvršbo na podlagi verodostojne listine in o ugovorih zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine na prvi stopnji krajevno izključno pristojno Okrajno sodišče v Ljubljani), temveč so izključne pristojnosti določene še v številnih drugih predpisih, ki ne sodijo v delokrog Ministrstva za pravosodje. Tako so v teh predpisih za določitev krajevne in stvarne pristojnosti v (pravo)sodnih

postopkih določene številne druge navezne okoliščine (na primer stalno ali začasno prebivališče strank, lega (ne)premičnine, kraj izpolnitve obveznosti, mladoletnost, državljanstvo, izključne pristojnosti upravnih enot...), zaradi katerih (pravo)sodni postopki potekajo izven narodnostno mešanih območij.

Če se omejimo le na predpise, ki sodijo na področje delovanja Ministrstva za pravosodje, ZS v 103. členu določa še nekatere druge izključne pristojnosti na prvi stopnji (npr. za odločanje v sporih o pravicah intelektualne lastnine in za odločanje v zadevah sodnega varstva v postopkih javnega naročanja). Poleg tega je tudi v nekaterih procesnih zakonih določena izključna pristojnost sodišč, pri čemer ti zakoni praviloma določajo le izključno pristojnost na pritožbeni stopnji (na primer Zakon o zemljiški knjigi in Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju). Vse večja želja in trend po specializaciji in s tem povezane nadaljnje določitve izključnih pristojnosti na prvi stopnji lahko predstavljajo poseg v pravico narodnostnih manjšin do uporabe njihovega jezika v teh postopkih. Hkrati pa se je treba zavedati, da sistemska sprememba, ki širi uporabo jezika manjšin tudi na narodnostno mešanih območjih, lahko pomeni velike organizacijske in finančne posledice za delovanje sodstva oziroma pravosodja. Slednje še posebej velja v luči že večkrat citirane sodbe Sodišča EU v zadevi C-322/13 z dne 27. 3. 2014 (v povezavi z zadevo C-274/96 z dne 24. 11. 1998), po kateri se od države članice zahteva, da v primerih, če država članica na nekaterih sodiščih zagotavlja pripadnikom narodnih manjšin uporabo svojega jezika v sodnih postopkih, se mora ta pravica zagotavljati vsem državljanom držav članic EU, ki govorijo ta jezik, in to ne glede na njihovo prebivališče. Nobeno sodišče v Sloveniji, ki je krajevno pristojno za vodenje postopkov na območjih, kjer živi italijanska ali madžarska narodnostna skupnost, kateremkoli državljanu Unije torej ne sme odreči možnosti vodenja postopka v italijanskem ali madžarskem jeziku, če ga ta zahteva. Citirana sodba pa seveda ne rešuje vprašanja pravice uporabe manjšinskega jezika izven narodnostno mešanih območij.

Ob zavedanju, da gre pri problematiki uporabe jezika narodnih skupnosti v (pravo)sodnih postopkih za širšo problematiko, kot jo predstavlja problematika izključnih pristojnosti v sodnih postopkih, smo to problematiko obravnavali v sklopu sestanka na temo »Ureditev dvojezičnosti v predpisih« ki smo ga dne 22. 1. 2020 organizirali na našem ministrstvu, natančneje na Direktoratu za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo. Poleg predstavnikov našega ministrstva so se sestanka udeležili še predstavniki Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti, Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo in Ministrstva za javno upravo. Na sestanku sta bila obravnavana dva sklopa vprašanj, in sicer uporaba jezika narodne skupnosti znotraj območja, kjer živita narodni skupnosti, in uporaba jezika zunaj območja narodnih skupnosti, ki se veže predvsem na vprašanje izključne pristojnosti v (pravo)sodnih postopkih. Z vidika, da mora pripadnik narodnostne manjšine, pa tudi kdorkoli drug, ki se na območju teh občin znajde v upravnem ali (pravo)sodnem postopku, pravico do uporabe italijanskega ali madžarskega jezika uveljavljati, je jasno, da je pravica do uporabe italijanskega ali madžarskega jezika vezana na posameznika, ki manjšinski jezik uporablja, to je govori in ga razume, ter ga uveljavlja v postopku na narodnostno mešanih območjih občin. Ta pravica tako ni vezana zgolj na pripadnika manjšine iz narodnostno mešanega območja.

Udeleženci sestanka so se glede uporabe italijanskega in madžarskega jezika v sodnih postopkih izven območij, kjer živijo pripadniki narodnostnih skupnosti, strinjali, da bi bilo v okviru procesnih predpisov mogoče razmišljati v smeri rešitve, kot jo ima peti odstavek 62. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju: ZUP), saj ne gre zgolj za problematiko izključnih pristojnosti, temveč je treba upoštevati tudi druge navezne okoliščine, na podlagi katerih je stranka (po procesnih ali materialnih predpisih) »prisiljena«, da akte vlaga zunaj območja dvojezičnega poslovanja sodišča.

Rešitve, kot jo za upravni postopek predvideva peti odstavek 62. člena ZUP, Ustava Republike Slovenije 11. členu ne zahteva. Namen določbe petega odstavka 62. člena ZUP pa je v tem, da se pripadnikom manjšin omogoči uporaba njihovega jezika tudi izven narodnostno mešanih območij, ki jo je mogoče razumeti kot realizacijo četrtega odstavka 64. člena Ustave Republike Slovenije.

Na sestanku je bila v zvezi z uporabo jezika narodnih skupnosti izpostavljena še naslednja problematika glede:

- določb v organizacijskih predpisih, ki omejujejo pravico do uporabe jezika osebam »ki živijo na območju«, kjer so udeleženci sestanka razmišljali o izločitvi teritorialne vezanosti udeleženca in vezanosti na obseg območja narodne skupnosti, ki je določen v statutu občine;
- izvirnikov sodnih odločb na dvojezičnem območju, kjer je izvirnik odločbe v slovenščini in v jeziku narodne skupnosti, če je bil postopek voden dvojezično. Kadar je bil postopek na prvi stopnji voden v jeziku narodne skupnosti, ima pripadnik manjšine na drugi stopnji pravico do uporabe jezika narodne skupnosti, vloge lahko vlaga v svojem jeziku. Pri tem tolmača zagotovi sodišče na stroške države. Če je postopek na drugi stopnji voden izven območja, kjer živi narodna skupnost, je izvirnik odločbe vedno v slovenščini. Pri tem je treba ločiti med uporabo jezika od poslovanja sodišča;
- položajev, kjer zakon nalaga oziroma omogoča vlaganje aktov izven območja narodne skupnosti, pri čemer bi veljalo razmisliti o določitvi regulative v procesnih predpisih v smeri določbe petega odstavka 62. člena ZUP.

V luči izpostavljene problematike smo pri pripravi predloga novele Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15, 23/17 – ZSSve in 36/19, v nadaljevanju: ZDT-1) že nadgradili posamezne določbe veljavnega ZDT-1. S predlagano spremembo 15. člena ZDT-1 smo sledili ustavni ureditvi in novejši sodni praksi Sodišča EU (sodba, št. C-322/13 z dne 27. 3. 2014). Tako se z novelo ZDT-1E (ki je trenutno v strokovnem usklajevanju in je bilo zakonodajno gradivo dne 3. 7. 2020 objavljeno na e-demokraciji) predlaga sprememba 15. člena ZDT-1, ki določa splošni temelj za poslovanje državnega tožilstva (tudi) v jezikih narodne skupnosti, ki območja narodnih skupnosti veže na občine kot teritorialne enote in pravico uporabe jezika narodne skupnosti ne omejuje glede na osebne okoliščine, torej le na pripadnike narodne skupnosti, ki živijo na tem območju. Predlog spremembe 15. člena ZDT-1 tako določa, da na območjih občin, kjer živita avtohtoni italijanska in madžarska narodna skupnost, državna tožilstva poslujejo tudi v jeziku narodne skupnosti. Stroški poslovanja državnih tožilstev, povezani z uporabo jezika narodne skupnosti, pa se izplačajo iz sredstev za delo državnega tožilstva.

V okviru svojega delovanja bo Ministrstvo za pravosodje tudi v prihodnosti pri pripravi nove organizacijske in procesne zakonodaje posebno pozornost posvečalo uporabi jezika narodnih manjšin. Kot smo že poudarili, je naša vloga pri načrtovanju in izvajanju ukrepov na področju dvojezičnega poslovanja v državnih organih predvsem v tem, da preko predlogov ustrezne materialne, procesne in organizacijske zakonodaje s področja pravosodja na normativni ravni zagotavljamo in uresničujemo ustavno in zakonsko zagotovljene pravice narodnih skupnosti.

K poglavju 2.3. Zaposleni

K podpoglavju 2.3.3 Nova priporočila in dejavnosti Varuha

- *Priporočilo št. 24 (2019): »Varuh ponovno priporoča Vladi Republike Slovenije, naj redno spremlja in izvaja ukrepe, ki bodo zagotovili hiter sistem nadzora nad izplačevanjem plač, in sicer neto zneskov in vseh odtegljajev, povezanih s plačami (stalna naloga).«*

Odziv MF (glej tudi odziv v tabeli):

Ministrstvo za finance, vključno s FURS, že vrsto let sprejema ukrepe za izboljšanje učinkovitosti pobiranja prispevkov za socialno varnost in omejitev izigravanja zakonodaje. Z izvajanjem nadzornih aktivnosti vpliva tudi na zmanjšanje kršitev pravic delavcev. FURS ugotavlja, da se na podlagi stalnega in poostrelega nadzora na področju prispevkov za socialno varnost zmanjšuje število delodajalcev, ki za svoje zaposlene ne predložijo REK obrazca za izplačilo plač. FURS veliko pozornosti namenja tudi preventivnim aktivnostim ter spodbujanju zavezancev k prostovoljnemu izpolnjevanju davčnih obveznosti in s tem dvigu davčne kulture.

S 1. januarjem 2018 je tudi FURS postal prekrškovni organ za primere neizplačila plač. Če FURS ugotovi, da delodajalec ni izplačal plač in ni predložil REK obrazca, mu na podlagi 134.a člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (sprejetega z novelo ZPIZ-2E), izreče globo.

- *Priporočilo št. 29 (2019): »Varuh ponovno priporoča Vladi Republike Slovenije, naj tako začne urejati stanje v slovenskih zaporih. Zagotovi naj zadostne kadrovske in druge vire za zagotavljanje varnosti in dostojanstva zaposlenih ter zapornikov, prav tako pa tudi za rehabilitacijo zapornikov.«*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

URSIKS se na večini lokacij zavodov za prestajanje kazni zapora že dalj časa sooča s pomanjkanjem kadrov, tako strokovnih delavcev kot pravosodnih policistov.

Skladno s Kadrovskimi standardi in normativi za delo strokovnih delavcev in pravosodnih policistov, ki so bili sprejeti 5. 12. 2018, je bilo ocenjeno, da v celotni URSIKS primanjkuje 138 dodatnih pravosodnih policistov in 29 strokovnih delavcev, zaradi česar je Vlada RS s sklepom št. 10002-7/2019/14 z dne 11.4.2019 URSIKS za leto 2019 povišala dovoljeno število zaposlitev v Skupnem kadrovskem načrtu (SKN) organov državne uprave za leti 2018 in 2019 za 30 novih zaposlitev, kar skupaj znaša 930 dovoljenih zaposlitev.

Od odobritve dalje intenzivno potekajo aktivnosti za povečanje kadrovskega načrta (v letošnjem letu smo objavili že več kadrovskih razpisov za delovna mesta pravosodni policist), vendar vseh razpisanih delovnih mest, ne uspemo zapolniti, zaradi česar smo na področju zaposlovanja v preteklem letu okrepili aktivnosti za pospešitev zaposlovanja pravosodnih policistov in promocijo tega poklica. Predstavitve poklica se izvajajo v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje in v različnih izobraževalnih institucijah. Udeležili so se tudi kariernih sejmov v Ljubljani, Kopru in Kočevju ter organizirali informativni dan v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob, kjer smo javnosti predstavljali poslanstvo poklica pravosodni policist in poskušali nagovoriti kandidate za zaposlitev. Izdelan je bil promocijski material s predstavitvijo poklica in sloganom »Poklic, s katerim rasteš!«, vse materiale pa delimo po različnih komunikacijskih kanalih.

Skupaj s promocijo poklica med drugimi potekajo tudi aktivnosti za celostno ureditev in izboljšanja statusa poklica. V sodelovanju z reprezentativnima sindikatoma pripravljamo predlog kolektivne pogodbe za zaporske delavce, v načrtu je tudi priprava poklicnega standarda za poklic pravosodni policist, kar bi dolgoročno poklic dvignilo na višjo raven in ga naredilo privlačnejšega za kandidate.

Vsem objektivnim okoliščinam navkljub si URSIKS izdatno prizadeva k humanemu ravnanju z zaprtimi osebami in nudenju različnih aktivnostih za zaprte osebe, ki bodo prispevale k njihovi rehabilitaciji.

K poglavju 2.8 LGBTI+

K podpoglavju 2.8.1 Splošne ugotovitve in ocena stanja

- *Varuh navaja, da 7 % anketiranih oseb iz skupine LGBTI policiji prijavilo fizični ali spolni napad nase (povprečje v EU je 14 %). (str. 125)*

Odziv MNZ:

Policija obravnava vsako prijavo nasilja ali spolni napad. Z omenjeno anketo policija sicer ni seznanjena. Koliko oseb iz skupine LGBTI je policiji prijavilo fizični ali spolni napad nase pa nima podatka, saj nima podatkov oz. jih ne vodi po tem, kakšni skupini pripada posamezen oškodovanec bodisi prekrška, bodisi kaznivega dejanja.

K poglavju 2.9. TUJCI

K podpoglavju 2.9.1 Splošne ugotovitve in ocena stanja

- *Varuh izpostavlja, da so bili uspešni z zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti 10.b člena Zakona o tujcih, saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije v zadevi št. U-I-59/17, v kateri je odločilo, da se drugi, tretji in četrti stavek drugega odstavka ter tretji odstavek 10. b člena ZTuj-2 razveljavijo zaradi nedopustnega posega v 18. člen ustave (prepoved mučenja z vidika načela nevračanja) (str. 129 in 130)*

Odziv MNZ:

V zvezi odločitvijo Ustavnega sodišča Republike Slovenije ministrstvo pojasnjuje, da so s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (EVA 2018-1711-0004) (v nadaljevanju: predlog zakona), ki je v zaključni fazi priprave, predvidene spremembe 10.a in 10.b člena ZTuj-2, ki upoštevajo odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

Ob odsotnosti primernih rešitev in mehanizmov na ravni EU, s katerimi bi države članice lahko obravnavale spremenjene razmere v primeru množičnih migracijskih pritiskov, ter glede na situacijo na zunanji meji EU in situacijo na področju migracij na Zahodnem Balkanu, ki nakazujejo resno tveganje ponovne migracijske krize, mora tudi Republika Slovenija, upoštevajoč osnovni postulat mednarodne zaščite, to je spoštovanje načela nevračanja, s predlaganimi spremembami omogočiti učinkovito upravljanje množičnega nedovoljenega priseljevanja, in tako preprečiti ogrožanje temeljnih družbenih vrednot države. Tudi Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljnjem besedilu: ESČP) je v zadevi N. D. in N. T. proti Španiji št. 8675/15 in 8697/15 z dne 13. februarja 2020 prepoznalo pomen splošnega konsenza v mednarodni skupnosti glede obveznosti in potrebe držav pogodbenic, da zaščitijo svoje meje – bodisi svoje meje ali zunanje meje schengenskega območja - na način, ki je skladen z zagotovili EKČP, še zlasti z obveznostjo načela nevračanja.

V kontekstu sodbe ESČP v zadevi N. D. in N. T. proti Španiji št. 8675/15 in 8697/15 z dne 13. februarja 2020 ministrstvo poudarja, da tudi predlog novega 10.b člena ohranja individualno obravnavo tujca, ki je sicer že bila predvidena tudi v okviru razveljavljenih zakonskih določb. Medtem, ko ugotavljanje identitete predstavlja temeljno policijsko pooblastilo, da se ugotovi identiteta osebe in izvedejo ostali z zakoni predpisani postopki, iz sodne prakse ESČP (na primer zadeva Hirsi Jamaa in drugi, št. 27765/09) izhaja, da je cilj 4. člena Protokola št. 4 k EKČP zagotoviti možnost, da vsak tujec v

postopku vračanja v izvorno ali tretjo državo lahko uveljavi tveganje ravnanja, ki ni združljivo z EKČP, zlasti s 3. členom, kot tudi, da se država izogne tveganju, da bi kdo od tujcev v postopku vračanja lahko zatrjeval izpostavljenost takemu tveganju. V okviru relevantne sodne prakse ESČP ministrstvo izpostavlja tudi primer Asady in drugi proti Slovaški št. 24917/15 z dne 24. marca. 2020, ko je ESČP presojalo potencialno kršitev 4. člena Protokola št. 4 k EKČP v primeru izгона 12 državljanov Afganistana. ESČP je predvsem presojalo, ali so pritožniki imeli dejansko možnost predložitve argumentov proti njihovi odstranitvi in ali obstajajo zadostna jamstva, ki dokazujejo, da so bile njihove osebne okoliščine dejansko in posamično upoštevane. Sodišče je v okviru postopka ugotovilo, da so slovaški organi vodili individualne razgovore, v katerih pa pritožniki v primeru vrnitve niso navedli tveganja ravnanja v nasprotju s 3. členom EKČP. Ugotovilo je tudi, da v konkretnih postopkih ni bilo dokazov, da prepisi intervjujev niso ustrezali navedbam prosilcev ali da so bili napačno prevedeni, niti ni bilo dokazov, da bi lahko zaprosili za azil, oziroma ti niso bili prezrti. Ne glede na to, da so bili ti razgovori kratki (približno deset minutni) in da so bila uporabljena standardizirana vprašanja glede razlogov, zakaj so pritožniki zapustili Afganistan, je sodišče odločilo, da je bil obstoj kakršnih koli možnih ovir za vrnitev posameznega tujca na podlagi 3. in 8. člena EKČP s strani slovaških organov (policije) ustrezno obravnavan in da na strani tujcev ni bilo tveganja za prisilno vrnitev v izvorno državo. Ob upoštevanju relevantne sodne prakse ESČP, predvsem pa omenjene sodbe, ministrstvo meni, da predlog zakona zagotavlja zadostno stopnjo individualizacije postopka, da se ukrep tudi v situaciji kompleksne krize lahko izvaja ustavno skladno.

Skladno z odločitvijo Ustavnega sodišča Republike Slovenije predlog zakona določa tudi, da se v primeru, da tujca sosednja varna država članica EU ne sprejme na svoje ozemlje, sklep o zavržbi razveljavi, tujca pa v Republiki Sloveniji obravnava v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti.

- *Varuh izraža negativno presenečenje nad očitki resornega ministrstva, da – s tem ko se opredeljuje do ustavnosti in zakonitosti zakonodaje in njenega izvajanja – posega v pristojnost sodne veje oblasti (str. 130 in 131).*

Odziv MNZ:

MNZ pojasnjuje, da se zaveda pristojnosti Varuha, med drugim tudi tega, da lahko Varuh na Ustavno sodišče Republike Slovenije vloži zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti določenega predpisa, vendar pa po mnenju ministrstva s tem Varuh nima pristojnosti za ugotavljanje dejanske ustavnosti predpisa. Ta je skladno s pravnim redom dana le Ustavnemu sodišču RS, ki protiustavne zakone v celoti ali delno razveljavi, protiustavne oziroma protizakonite podzakonske predpise in splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil pa razveljavi ali odpravi.

- *Varuh izpostavlja, da Republika Slovenija krepko zamuja s prenosom Direktive (EU) 2016/801 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varuš au pair*

Odziv MNZ:

MNZ pojasnjuje, da se direktiva prenaša s predlogom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (EVA 2018-1711-0004), ki je v zaključni fazi priprave.

K podpoglavju 2.9.3 Nova priporočila in dejavnosti Varuha

- *Priporočilo št. 51 (2019): »Varuh priporoča Ministrstvu za notranje zadeve, Ministrstvu za zunanje zadeve in Vladi Republike Slovenije, naj ob upoštevanju 75. člena ZZZ-1 v letu 2020 storijo vse potrebno za začetek postopka ratifikacije Konvencije Združenih narodov o zmanjšanju števila oseb brez državljanstva, Državnemu zboru pa, naj po predlogu Vlade Republike Slovenije čim prej sprejme zakon o ratifikaciji omenjene konvencije.«*

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

Priporočilo št. 51: Varuh v poročilu za leto 2019 priporoča Ministrstvu za notranje zadeve, Ministrstvu za zunanje zadeve, Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru naj storijo vse potrebno za začetek postopka ratifikacije Konvencije Združenih narodov o zmanjšanju števila oseb brez državljanstva (v nadaljevanju: KZŠOBD). Varuh navaja, da je opredelitev osebe brez državljanstva v navedeni konvenciji širša kot opredelitev osebe brez državljanstva v Konvenciji o statusu oseb brez državljanstva iz leta 1954, katere pogodbenica je tudi Slovenija in v kateri je opredeljena le oseba, ki je de iure brez državljanstva, medtem ko konvencija iz leta 1961 nudi zaščito tudi osebam, ki so apatridi de facto. Varuh nadalje navaja, da bi bilo potrebno pri nas v skladu z obveznostmi neratificirane konvencije uvrstiti med de facto apatride in jim nuditi ustrezno varstvo, nekatere pobudnike, ki jih je obravnaval varuh, zdaj pa so obravnavani kot državljani drugih držav. Varuh nadaljuje, da bi pri reševanju dolgotrajno nezakonito prebivajočih oseb v primeru pristopa h KZŠOBD postal relevanten 10. člen konvencije. Ta določa obveznost države zagotoviti, da bodo vse njene pogodbe s preostalimi državami članicami, ki obravnavajo prehod preko ozemlja preprečevale izgubo državljanstva osebe zaradi transferja čez njeno ozemlje. Če država ne vzpostavi mehanizma, ki bi to preprečil, ji je v 2. odstavku tega člena naložena obveznost podeliti državljanstvo tej osebi, ki je na tak način ostala brez državljanstva. Izhajajoč iz namena KZŠOBD, bi se lahko ta člen uporabil tudi za osebe, ki so prispele v Republiko Slovenijo in tu ostale brez državljanstva (stran 133).

Sklep Varuha, da je v konvenciji KZŠOBD podana širša definicija apatridnosti, v sami konvenciji nima podlage. KZŠOBD nudi zaščito »osebam, ki bi sicer bile brez državljanstva«, vendar pa iz uporabe tega termina ni moč sklepati, da ga definira širše kot KSOBD. Sama konvencija namreč ne podaja definicije apatridnosti (glej tudi <https://www.refworld.org/pdfid/533a754b4.pdf>), pač pa uporablja termin »oseba, ki bi bila brez državljanstva«.

Prav tako po mnenju ministrstva ravno zaradi vsebine prvega dela prvega odstavka 10. člena konvencije, navedene zgoraj, ni moč sklepati na obveznost države pogodbenice, kot v nadaljevanju navaja Varuh, da je Republika Slovenije v primeru pristopa k navedeni konvenciji dolžna urediti status osebam, ki so prispele v Republiko Slovenijo in tu ostale brez državljanstva.

Sukcesija, ki nastopi kot posledica spremembe teritorialne suverenosti države, je lahko delna ali pa popolna. Na ozemlju bivše SFRJ je nastopila popolna sukcesija - razpad skupne države SFRJ in nastanek novih mednarodno pravnih subjektov, kar je vplivalo tudi na državljanski status oseb, ki so pred razpadom imele državljanstvo ene izmed držav države, ki je razpadla. V segmentu pravnih posledic sukcesije v odnosu do državljanstva je v mednarodni praksi sprejetih več načel, Republika Slovenija je sledila načelu pravne kontinuitete in prostovoljnosti in osebam z državljanstvom države predhodnice omogočila pridobitev slovenskega državljanstva neposredno ob uveljavitvi Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (določba 40. člena Zakona o državljanstvu) ter ob spremembi (določba 19. člena ZDRS-Č) pod olajšanimi pogoji, pri čemer je kot navezno okoliščino določila dejansko bivanje na območju Republike Slovenije kot enega izmed elementov, ki kaže na pravno vez z državo naslednico, kot enega izmed postulatov državljanstva.

Vodilno načelo, ki ga zasleduje konvencija, katere ratifikacijo predlaga Varuh v poročilu 2019, načelo preprečevanja apatridije, je vgrajeno v Zakon o državljanstvu, tako z določbami, ki zasledujejo cilj preprečevanja apatridnosti pri otrocih, ki pridobijo državljanstvo po rodu (*ius sanguinis, ius soli*) ali pa v postopku naturalizacije, z določbami, ki zasledujejo pridobitev državljanstva v postopkih naturalizacije in nenazadnje tudi z določbami, ki zasledujejo preprečevanje apatridnosti v postopkih prenehanja državljanstva na podlagi volje posameznika.

Niti navedena konvencija niti Zakon o državljanstvu Republike Slovenije nimata posebnih določb glede dokazovanja apatridnosti. Ker ZDRS nima posebnih procesnih določb, naturalizacijski postopek poteka po pravilih in v skladu s standardi, ki jih določa Zakon o splošnem upravnem postopku, v postopkih se sledi splošnim določbam o dokazovanju te okoliščine (apatridnosti) in na tak način omogoča uveljavljanje pravice do spremembe državljanstva v postopkih naturalizacije, ki je varovana s Splošno deklaracijo človekovih pravic osebam brez državljanstva. MNZ podarja, da v letu 2019 ni prejelo nobene pobude Varuha, ki bi naslavljala možnost rešitve državljskega statusa oseb, za katere Varuh ocenjuje, da bi bili ustrezno varovani s KZŠOBD.

Vlada Republike Slovenije je priporočilo Urugvaja (na interaktivnem dialogu v okviru univerzalnega periodičnega pregleda stanja človekovih pravic 12. 11. 2019 v Ženevi), naj preuči možnost ratifikacije KZŠOBD vzela na znanje. MNZ se namreč zaveda, da segment zaščite ranljivih skupin, tudi skupine oseb, na katero opozarja Varuh, terja posebno skrb in presojo ali je v preteklosti urejena razmerja morda potrebno spreminjati oz. dopolnjevati oz. jih nadgraditi.

K podpoglavju 2.9.3.2. Varuhove izkušnje z dolgotrajnimi postopki pristojnih organov s tujci so vse bolj dolgotrajne

- *Varuh izpostavlja primer dolgotrajnosti postopka odločanja o prošnji za pridobitev državljanstva*

Odziv MJU (UE Ljubljana):

Na dejstvo, da se na področju pridobitve državljanstva Republike Slovenije z naturalizacijo vodijo upravni postopki izven okvirov instruktivskih rokov vpliva nekaj let močno povečan pripad vlog oziroma prošenj v povezavi s skupnim številom uradnih oseb, ki vodijo ugotovitevne postopke (izhajajoč iz obdobjih analiz in letnih poročil po posameznih uradnikih in skupnih podatkov, podatkov Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) o številu vlog glede na pravno podlago in državo prosilca/prosilke).

Z namenom odprave pomanjkljivosti, zmanjšanja zaostankov oziroma pospešitve vodenja postopkov v predpisanih instruktivskih rokih, ob upoštevanju temeljnih načel ZUP in materialni predpis Zakon o državljanstvu Republike Slovenije, so bili tako na UE Ljubljana v letu 2019 izvedeni predlogi in sprejeti nekateri ukrepi.

Sprva je bil na pristojno resorno MNZ posredovan predlog, da se uradnim osebam omogoči neposreden vpogled v uradne evidence, ki jih vodijo drugi organi oziroma javni zavodi za pridobitev podatkov, ki so nujni pri ugotavljanju dejanskega stanja. Pregledani in optimizirani so bili obrazci in vzorci dopisov, na podlagi katerih se podatki pridobivajo po uradni dolžnosti.

Nadalje se vse zahteve strank za zamenjavo uradnikov obravnavajo kot predlog za izločitev uradne osebe po ZUP in se v skladu z utečenim postopkom nemudoma odstopijo v nadaljnje reševanje. Pri izvajanju dokazov z zaslišanjem stranke se v zapisniku določi rok za predložitev dodatnih dokazov, ki

jih predlaga prosilec/prosilka (s tem se izognemo pripravi pisnega poziva in določitvi posebnega roka). Oblikovani so bili vzorci tipskih zagotovil (prva odločitev v postopku redne naturalizacije), ki so racionalizirala in optimizirala posamezne postopke, predvsem pa skrajšala skupen čas vodenja postopkov na prvi stopnji.

Z namenom hitrejšega evidentiranja zadev v glavni pisarni organa se pri evidentiranju novih zadev na novo dodaja pravna podlaga za sprejem v državljanstvo RS (dopolnjen interni šifrant).

Evidentiranje stanja zadev pri vlogah mladoletnih otrok, ki jih oddajo starši/zakoniti zastopniki hkrati s svojo vlogo in pri zadevah, ko teče rok za predložitev ustreznega dokaza o prenehanju dosedanjega državljanstva, se uporabljajo pisarniške odredbe »ROKOVNIK«.

Na področju organizacijskih in kadrovskih zadev se je opravila analiza prejetih in vseh rešenih zadev na posameznega uradnika za celotno leto 2018 in prvo polletje 2019 (1. 1. - 30. 6.). Na podlagi preračuna količnika obremenjenosti in učinkovitosti (skupno število rešenih zadev/prejetih zadev, skupno število ur prisotnosti na delovnem mestu, določen/predpisan normativ za upravni postopek) je bilo ugotovljeno število zadev, ki jih uradnik na letni ravni lahko reši (120 letno). Ob upoštevanju tega se je število zaposlenih iz 7,5 (zaposlitve za polni/polovični delovni čas) povečalo na skupno 9, kar je bilo doseženo izključno z notranjimi prerazporeditvami (iz ostalih notranjih organizacijskih enot). Poleg tega se mesečno spremlja skupno število na novo prejetih vlog oziroma prošenj in se jih enakomerno dodeljuje v delo uradnim osebam. Ob tem se spremlja potek vodenja postopkov in število rešenih zadev po posameznih obdobjih.

Iz vidika tekočega in sprotnega reševanja upravnih zadev v prihodnje se bodo po potrebi izvedli določeni ukrepi zagotovitve uslužbencev s prerazporeditvijo, novimi zaposlitvami za določen in nedoločen čas.

- *Varuh izpostavlja primer neopravičljivo dolgega odločanje o prošnji za mednarodno zaščito (str. 136, podrobneje v spletni različici poročila na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/29-tujci/>).*

Odziv MNZ:

Ministrstvo je Varuhu že večkrat pojasnilo stališče glede dolgotrajnosti postopkov za priznanje mednarodne zaščite. Pri svojih stališčih vztraja.

Ministrstvo meni, da ni mogoče zaključiti, da postopki za priznanje mednarodne zaščite trajajo predolgo, pri čemer vedno obstajajo in bodo obstajali primeri, ko postopek bodisi zaradi razlogov na strani prosilca ali drugih objektivnih razlogov trajajo dlje. Ministrstvo se tudi ne more strinjati, da povečano število prošenj za mednarodno zaščito ne more pomeniti uporabo izjeme iz četrtega odstavka 47. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju: zakon), ki omogoča prekoračitev roka za odločitev za največ 3 mesece v primeru utemeljenih okoliščin in z namenom celovite obravnave prošnje.

V letu 2019 so postopki na prvi stopnji trajali v primeru ugodenih prošenj 389 dni oziroma 593 dni do pravnomočno končanega postopka.

Skupno povprečno trajanje postopka v letu 2019 je 44 dni, skupno povprečno trajanje postopka do pravnomočnosti pa 63 dni.

Ministrstvo je v letu 2019 pristopilo k organizacijski prilagoditvi, zaradi povečanega pripada zadev, in sicer na podlagi kontingenčnega načrta. Izpeljani sta bili prva faza, v kateri je ministrstvo zaposlilo dva

administratorja, pet svetovalcev in koordinatorja ter druga faza, v kateri sta bila zaposlena dva administratorja, šest svetovalcev in koordinator. V teku je še tretja faza omenjenega kontingenčnega načrta, v kateri bodo izbrani in zaposleni trije administratorji, deset svetovalcev in dva koordinatorja. V luči novih zaposlitev in z namenom pospeševanja postopkov je ministrstvo najelo tudi dodatne delovne prostore. Tako je v novih prostorih (Cesta dveh cesarjev 403, Ljubljana) na razpolago 6 sob za sprejem prošnje in izvedbo osebnih razgovorov, kar je v primerjavi s starimi prostori, kjer sta bili na razpolago le dve taki sobi, bistveno pripomoglo k skrajšanju časa na podajo prošnje in izvedbe osebnih razgovorov.

Varuh navaja, da je skrb vzbujajoče, da pristojno ministrstvo ni vselej pripravljeno spoštovati pravih pravne države celo takrat, ko mu rok za sprejem odločitve v zadevi odredi še sodišče, torej ne odloči niti v tem roku. To ni neprimerno le z vidika razmerij izvršilne do zakonodajne in sodne oblasti, temveč tudi z vidika več pravic posameznika, ki čaka na odločitev ministrstva. Tokrat podrobneje opisujemo dva tovrstna primera.

- *Varuh izpostavlja primer dolgotrajnega postopka odločanja o prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje družinskega člana slovenske državljanke (v spletni različici poročila na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/29-tujci/>).*

Odziv MJU (UE Koper):

V zadevi je UE Koper prejela zaprosilo Varuha za posredovanje odgovora oziroma stališča do pobudnikovih očitkov oziroma pojasnila, katera procesna dejanja so bila v zadevi izdaje dovoljenja za začasno prebivanje za družinskega člana slovenskega državljanca, izvedena od vložitve vloge, katera bodo predvidoma še izvedena ter v kolikšnem času se predvidoma lahko pričakuje odločitev o vlogi. UE je v odgovoru št. 070-2/2019-2 z dne 9.10.2019 pojasnila razloge šestmesečne prekoračitve inštrukcijskega roka, ki ga opredeljuje 222. člen Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP). Ne glede na sistemske razloge za dolgotrajnost postopkov v zvezi z vlogami, je Varuh ocenil, da je bil konkreten postopek obravnave voden prepočasi.

Z namenom rešitve organizacijsko kadrovske težave in spoštovanju zakonitih rokov reševanja je UE Koper konec leta 2019 dodatno razporedila na delovno mesto svetovalca za področje notranjih zadev in zaposlila pripravnikarja za določen čas.

- *Varuh posebno težavo vidi v tem, da izvršna oblast večkrat ne spoštuje niti sodne (str. 136, podrobneje v spletni različici poročila na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/29-tujci/>).*

Odziv MNZ:

Varuh navaja, da je skrb vzbujajoče, da pristojno ministrstvo ni vselej pripravljeno spoštovati pravih pravne države celo takrat, ko mu rok za sprejem odločitve v zadevi odredi še sodišče, torej ne odloči niti v tem roku. To ni neprimerno le z vidika razmerij izvršilne do zakonodajne in sodne oblasti, temveč tudi z vidika več pravic posameznika, ki čaka na odločitev ministrstva. Tokrat podrobneje opisujemo dva tovrstna primera.

MNZ se nikakor ne more strinjati z očitkom, da ne spoštuje odločitev sodišča, ki mu določi rok za odločitev v konkretni zadevi. Do zamud pri izdaji odločitev prihaja tako zaradi razlogov na strani prosilca (zaradi na novo predloženih dokazil in informacij, do katerih se je treba opredeliti) ali drugih objektivnih razlogov (povečanje števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito). Ministrstvo je o

vsaki posamezni zadevi, ki je vrnjena v ponovno odločanje, dolžno upoštevati navodila sodišča, kar prav gotovo terja svoj čas, ob upoštevanju objektivnih razlogov, predvsem povečanja pripada zadev, pa je morda lažje razumeti, da je v določenih primerih nemogoče upoštevati postavljeni rok za (novo) odločitev. Vsekakor ministrstvo stremi k temu, da so roki, postavljeni s strani sodišča v večini upoštevani.

- *Varuh izpostavlja primer dolgotrajnosti postopka pri ranljivi osebi (v spletni različici poročila: <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/29-tujci/>)*

Odziv MNZ:

MNZ izpostavlja, da prošnje v primeru ranljivih oseb obravnava prednostno tako, da pri ranljivih osebah posebej skrbno upošteva roke za izdajo odločitev, ob vseh ostalih procesnih kvantitah, namenjenih ranljivim skupinam. Ministrstvo je pristopilo k organizacijski prilagoditvi, in sicer na podlagi kontingenčnega načrta, katerega dve fazi sta že zaključeni, tako da je na novo zaposlenih 17 JU, še 15 delovnih mest pa bo zasedenih po izvedbi tretje faze.

- *Varuh izpostavlja, da je dolgotrajnost upravnega postopka lahko tudi posledica nepopolnosti vloge (v spletni različici poročila: <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/29-tujci/>)*

Odziv MJU (UE Ljubljana):

Iz primera, za katerega je bila s strani Varuha ugotovljena pobudnikova neutemeljenost vloge, UE Ljubljana dodaja, da v vseh podobnih primerih postopa na način, da v danih okoliščinah postopke vodi kar se da hitro in učinkovito, stranke se na razumljiv in jasen način opozarja na formalne/vsebinske pomanjkljivosti vloge, vse skupaj v okviru določil procesnih in materialnih predpisov ter z namenom reševanja vlog v procesnih in materialnih rokih.

K podpoglavju 2.9.3.4 Policija naj tudi ne bi ugotavljala dejstev oziroma zbirala dokazov v postopkih mednarodne zaščite in tudi ne podajala dokazne ocene izvedenih dokazov, na katerih bi temeljila odločitev o prošnji za mednarodno zaščito

- *Policija je v vseh primerih, ko je oseba zaprosila za mednarodno zaščito vse postopke tudi izvedla. Policija je v odgovorih Varuhu, ki jih je potrdil MNZ DPDVN večkrat pojasnila, da nima nobene zakonske podlage, da bi sama vsakega tujca seznanjala z možnostjo mednarodne zaščite.*

K podpoglavju 2.9.3.8 Več o zaznanih težavah tujih delavcev – voznikov v mednarodnem prometu

- *Varuh navaja, da se je v letu 2019 seznanili tudi z nekaj posebnimi težavami tujih delavcev – voznikov v mednarodnem prometu. Ugotavlja, da se fiktivnih prijav tujih delavcev, ki so zaposleni kot vozniki v mednarodnem prometu, ni dopustno lotevati z odmikom od individualiziranega obravnavanja konkretnih upravnih zadev (stran 137).*

Odziv MNZ:

MNZ se strinja z mnenjem Varuha, da fiktivnih prijav ni dopustno obravnavati, ne da bi upoštevali vse individualne okoliščine posameznega primera. V postopkih ugotavljanja prebivališča in postopkih preverjanja resničnosti prijave, ki se vodijo po določbah Zakona o prijavi prebivališča (ZPPreb-1), je namreč potrebno upoštevati določbe Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP), tako pa tudi načelo materialne resnice ter načelo zaslišanja stranke.

MNZ se strinja tudi z mnenjem Varuha, da morajo upravne enote v konkretnih upravnih postopkih kljub informativnem opozorilu v registru stalnega prebivalstva o večjem številu prijav na naslovu, ugotoviti ustrezno dejansko stanje, pri čemer dejstvo, da je na določenem naslovu prijavljeno večje število oseb, le nakazuje možnosti fiktivne prijave in je s tem podlaga za izpeljavo ugotovitvenega postopka.

V zvezi z ugotovitvami Varuha, da usmeritve MNZ usmerjajo upravne enote k ugotavljanju, ali je na določenem naslovu prijavljeno večje število oseb, ne vsebujejo pa jasnega opozorila, da lahko to kvečjemu kaže na morebitno fiktivnost prijave, pojasnjujemo, da register stalnega prebivalstva uradni osebi omogoča pregled števila prijav na naslovu, zato morebitno usmerjanje upravnih enot k ugotavljanju, ali je na določenem naslovu prijavljeno večje število oseb ni potrebno. MNZ je zaradi ugotovljenih zlorab iz naslova fiktivnih prijav upravnim enotam posredovalo usmeritve z opozorili, da je ob registraciji prebivališča za upravno enoto pomembna katerekoli navezna okoliščina, ki vzbudi sum o resničnosti v prijavi navedenih podatkov, večje število prijav na naslovu pa je vsekakor indic, zaradi katerega lahko upravna enota po uradni dolžnosti uvede postopek preverjanja resničnosti prijave. Četudi večje število prijav kaže na morebitno fiktivnost prijave, pa kot že pojasnjeno, v konkretnem postopku upravna enota ugotavlja resnično dejansko stanje in presoja okoliščine konkretnega primera, pri tem pa je vezana na določbe ZPPreb-1 in ZUP. Posameznik ima v postopku preverjanja resničnosti prijave tudi možnost, da se izjavi o vseh pomembnih okoliščinah zadeve (zaslišanje stranke, seznanitev z ugotovitvami postopka), zoper odločitev pa ima pravico uporabiti tudi pravno varstvo.

K poglavju 2.10. Enakost pred zakonom

K podpoglavju 2.10.3.9 Ustrezno znanje slovenskega jezika je v javnem interesu zagotavljanja ustrezne kakovosti zdravstvenih storitev, vendar še vedno ni ustavne zahteve za vzpostavljanje enakosti v nepravu

- *Varuh izpostavlja primer diplomantov, državljanov Italije, ki so študirali fizioterapijo v italijanskem jeziku na zasebni visokošolski izobraževalni ustanovi v Sloveniji in niso mogli pridobiti poklicne kvalifikacije v Sloveniji, saj po diplomi v Sloveniji ne morejo več opravljati pripravništva in strokovnega izpita s tolmačem (str. 143, podrobneje v spletni različici poročila na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/210-enakost-pred-zakonom-in-prepoved-diskriminacije/>).*

Odziv MZ:

Dne 27. 5. 2020 je Državni zbor Republike Slovenije na pobudo Državnega sveta Republike Slovenije sprejel Zakon o dopolnitvi Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej-M), ki je določil, da lahko diplomanti, ki v Republiki Sloveniji zaključijo študij v jeziku, ki ni slovenski, opravljajo strokovni izpit s pomočjo tolmača. Na podlagi navedene spremembe zakona ministrstvo pripravlja še spremembo podzakonskega akta.

K podpoglavju 2.10.3.10 Spolna identiteta

- *Varuh izpostavlja kršitev pravic transspolnih oseb do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe, prepovedi diskriminacije ter (glede na pomanjkanje kadra) proste izbire zdravnika in izvajalca zdravstvenih storitev.*

Odziv MZ:

Ministrstvo za zdravje je z dopisoma, št. 900-506/2018/43 in 900-506/2018/44 z dne 15. 11. 2019, pozvalo člane Interdisciplinarnega konzilija za potrditev spolne identitete k večjemu udejstvovanju na področju informiranja zdravstvenega osebja o problematiki transspolnih oseb in vodstvo Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana za ureditev formalne opredelitve Interdisciplinarnega konzilija za potrditev spolne identitete znotraj Univerzitetne Psihiatrične klinike Ljubljana. Ministrstvo za zdravje je dne 13. 3. 2020 prejelo od Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana sklep o imenovanju interdisciplinarnega konzilija za potrditev spolne identitete, v katerem je generalni direktor opredelil namen ustanovitve tega konzilija, sedež konzilija, vsebino dela konzilija, sestavo, obveznosti vodje konzilija ter način dela konzilija.

K poglavju 2.11 Varstvo dostojanstva, osebnostnih pravic ter varnosti in zasebnosti

K podpoglavju 2.11.1. Splošne ugotovitve in ocena stanja

- *Varuh izpostavlja, da je precej prahu dvigovala možnost policijske uporabe računalniških tehnologij prepoznavanja obrazov (str. 146, 147).*

Odziv MNZ:

Kot je že razvidno iz poročila Varuha, je Generalna policijska uprava, že pojasnila, da orodje ni namenjeno samodejnemu prepoznavanju serije fotografij (na primer mimoidočih, množice na nogometni tekmi ...) in ni povezano z zunanjimi viri za zajemanje fotografij ali videoposnetkov (npr. varnostne kamere, kamere na cestnem omrežju, kamere na bankomatih, družbena omrežja ...). Pojasnjeno je bilo tudi, da je nabor fotografij omejen le na policijsko evidenco fotografiranih oseb. Aplikacijo za slovensko policijo, ki se imenuje Face Trace, je na podlagi javnega razpisa iz leta 2011 razvila družba z omejeno odgovornostjo CENT SI, ki se ukvarja z razvojem tudi drugih biometričnih aplikacij.

K podpoglavju 2.11.3 Nova priporočila in dejavnosti Varuha

- *Priporočilo št. 62: »Varuh priporoča Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, naj na podlagi prvega odstavka 58. člena ZDU-1 Vladi Republike Slovenije predlaga ustrezno (zakonsko) ureditev pokopov žrtev iz prikritih vojnih grobišč (oziroma po potrebi na podlagi drugega odstavka 58. člena ZDU-1 vlado zaprositi za stališče in/ali usmeritve glede reševanja navedenih vprašanj.«*

Odziv MGRT (glej tudi odziv v tabeli):

Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev (Uradni list RS, št. 55/15, ZPVG PŽ) je bil sprejet ravno iz razloga, da se v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom, z načeli in pravili o ravnanju z mrtvimi, določenimi z Ženevskimi konvencijami z dne 12. 8. 1949 in Dopolnilnimi protokoli z dne 8. 6. 1977 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov, v skladu z Resolucijo 1481 o mednarodni obsodbi zločinov totalitarnih komunističnih režimov, ki jo je sprejela parlamentarna skupščina Sveta Evrope dne 25. 1. 2006, in z resolucijo Evropskega parlamenta z dne 2. 4. 2009 o evropski zavesti uredi odkrivanje prikritih vojnih grobišč, njihovo označevanje in vpis teh grobišč v register vojnih grobišč ter dokončen dostojen pokop vseh žrtev vojnega in povojnega nasilja na ozemlju Republike Slovenije. Pri tem dokončen »dokončni dostojni pokop« v skladu s četrto alinejo 2. člena pomeni označitev novoodkritega vojnega grobišča v naravi tako, da ga bo vedno mogoče najti oziroma prepoznati: označi se tako mesto, kjer je bilo odkrito grobišče, kot tudi mesto pokopa žrtev, če je prišlo do prekopa posmrtnih ostankov na drugo lokacijo. Dokončno slovo se opravi praviloma s postavitvijo spominskega obeležja in z žalno slovesnostjo.

ZPVG PŽ jasno opredeljuje tudi pristojnosti na področju odkrivanja prikritih vojnih grobišč in pogoje za delo. V 3. členu določa, da je za varstvo prikritih vojnih grobišč pristojno ministrstvo, pristojno za pokopališko in pogrebno dejavnost ter urejanje pokopališč, torej Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: MGRT). Za vodenje aktivnosti pri postopku odkrivanja prikritih vojnih grobišč, v skladu z ZPVG PŽ in Zakonom o vojnih grobiščih (Uradni list RS, št. 65/03, 72/09 in 32/17, v nadaljnjem besedilu: ZVG), je Vlada Republike Slovenije imenovala Komisijo Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč (v nadaljnjem besedilu: Komisija). Komisija ima v skladu s 4. členom ZPVG PŽ predvsem naslednje pristojnosti:

- sprejme letni program dela, ki vključuje tudi idejne zasnove ureditve posameznih vojnih grobišč, in ga predloži vladi v potrditev,
- pripravi predlog letnega finančnega načrta dela in ga predloži vladi v sprejem,
- pripravlja letna poročila o delu komisije in jih posreduje vladi v sprejem,
- spremlja in izvaja aktivnosti na področju evidentiranja, potrjevanja, identifikacije, prekopa, pokopa, vpisa v register vojnih grobišč in naključno odkritih vojnih grobišč,
- odloča o vrsti pokopa posmrtnih ostankov žrtev novoodkritih grobišč,
- sodeluje z drugimi pristojnimi organi in
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom in sklepi vlade.

V skladu s 6. členom ZPVG PŽ postopek odkrivanja prikritih vojnih grobišč obsega:

- zbiranje in obdelovanje podatkov o prikritih vojnih grobiščih in grobovih,
- evidentiranje prikritih vojnih grobišč in grobov, njihovo začasno obeležitev in zavarovanje,
- potrjevanje grobišč,
- skupinsko ali posamično identifikacijo, če je to mogoče,
- pokop žrtev,
- predlog za vpis grobišča v register vojnih grobišč in v register kulturne dediščine,
- ureditev grobišča.

Na podlagi tretjega odstavka 4. člena ZPVGŽ Komisija vsako leto med drugim a) sprejme letni program dela, ki vključuje tudi idejne zasnove ureditve posameznih vojnih grobišč, in ga predloži vladi v potrditev, b) pripravi predlog letnega finančnega načrta dela in ga predloži vladi v sprejem, c) pripravlja letna poročila o delu komisije in jih posreduje vladi v sprejem. Na predlog MGRT Vlada RS vse tri dokumente potrdi oziroma sprejme.

Pri dosedanjem delu se Komisija ni soočala z postopki in dejanji, ki bi ji onemogočali izvajanje zakonskih pristojnosti na področju odločanja o vrsti pokopa posmrtnih ostankov žrtev novoodkritih grobišč. Edini tovrstni problem se je pred leti pojavil v Ljubljani, ki še vedno ne dovoli pokopa žrtev iz prikritih vojnih grobišč na osrednjem pokopališču Žale, oziroma na prošnjo in uradno vlogo MGRT zavrača možnost dodelitve pokopnega mesta za potrebe izvajanja ZPVGŽ. V tem primeru gre najprej za pokop romskih žrtev iz Mačkovca, lške in Sodažice. To možnost lokalne oblasti zavračajo kljub temu, da je pokop teh žrtev in pridobitev pokopnega mesta za potrebe izvajanja ZPVGŽ na ljubljanskih Žalah opredeljeno v vsakokratnih programih dela Komisije in potrjeno s strani Vlade RS.

Dodajamo še, da je v zvezi s pridobitvijo primerne pokopnega mesta za pokop žrtev iz prikritih vojnih grobišč, ki gravitirajo na območje osrednje Slovenije, MGRT lani uspelo v izhodišča Vlade RS za sklenitev Sporazuma z Mestno občino Ljubljana uvrstiti zahtevo, da Mestna občina Ljubljana na osrednjem pokopališču na ljubljanskih Žalah zagotovi primeren prostor za izvajanje ZPVGŽ. V nadaljnjem postopku Ministrstva za javno upravo zaradi nasprotovanja Mestne občine Ljubljana na pripravljen seznam programov in nalog za Dogovor med Vlado Republike Slovenije in Mestno občino Ljubljana za obdobje 2019–2022, ni uvrstilo predloga našega ministrstva.

K poglavju 2.14 Omejitev osebne svobode

K podpoglavju 2.14.1. Splošne ugotovitve in ocena stanja

K podpoglavju 2.14.1.3 Osebe z omejitvami gibanja v psihiatričnih bolnišnicah in socialnozdravstvenih zavodih

- *Varuh izpostavlja, da dogodek Dnevi duševnega zdravja ni bil uvrščen v Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za leto 2020.*

Odziv MP:

Pojasnjujemo, da so na rednem letnem sestanku predstavnikov Varuha človekovih pravic in Centra za izobraževanje v pravosodju, ki je potekal 18. novembra 2019, predstavnice Centra Varuha seznanile z odločitvijo Centra, da Strokovnemu svetu Centra za izobraževanje v pravosodju predlaga, da bi bil izobraževalni dogodek Dnevi duševnega zdravja zaradi organizacijske zahtevnosti izveden vsaki dve leti. Center zadevni dogodek tradicionalno organizira v sodelovanju z Varuhom človekovih pravic, Skupnostjo centrov za socialno delo, Ministrstvom za zdravje ter Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, pri čemer je organizacijski del dogodka v celoti prepuščen Centru, Center pa prevzame tudi glavino finančnega bremena za izvedbo dogodka. Na sestanku je bilo pojasnjeno tudi, da je Center odločitev o izvedbi na dve leti, poleg za omenjeni dogodek, iz istih

razlogov, sprejel tudi še za nekatere druge dogodke. Varuh je na omenjenem sestanku pojasnilo Centra sprejel. S predlogom, da se zadevni dogodek ne uvrsti v Program dela Centra za izobraževanje v pravosodju za 2020 in se izvaja vsaki dve leti, se je strinjal tudi Strokovni svet Centra, ki daje mnenje k predlogu letnemu programa dela Centra. V dopisu, ki ga je Center za izobraževanje v pravosodju januarja 2020 poslal Varuhu, je Center Varuha še pisno obvestil o sprejeti odločitvi in navedel razloge za takšno odločitev.

K podpoglavju 2.14.1.5 Tujci in prosilci za mednarodno zaščito

- *Poročilo na strani 167 omenja tudi, da je Varuh, na lastno pobudo začel obravnavati očitke o slabih razmerah v azilnem domu, slabi zdravstveni oskrbi ter neprimernem odnosu varnostnikov do prosilcev. Obravnave še ni končal.*

Odziv UOIM:

V zvezi s številom nastanjenih pojasnjujemo da je na dan 1.9.2020 na sprejem prošnje čakalo 316 oseb (170 oseb je nastanjenih v sprejemnih prostorih azilnega doma Vič ter 146 v sprejemnih prostorih v Izpostavi azilnega doma v Logatcu). Na območju Republike Slovenije pa se na dan 1.9.2020 nahaja 281 prosilcev za mednarodno zaščito (112 je nastanjenih v azilnem domu na Viču, 50 v Izpostavi azilnega doma na Kotnikovi ulici, 19 v Izpostavi azilnega doma v Logatcu, izven azilnega doma pa biva 100 oseb). V ambulanti azilnega doma sta redno zaposleni dve medicinski sestri ter 3 preko podjemnih pogodb. Prav tako, imamo preko podjemnih pogodb zaposlene 4 zdravnike. Zdravstvena oskrba je tako dnevno na voljo prosilcem za mednarodno zaščito. Glede varnostne službe pa naj pojasnimo, da Urad v zadnjem letu na njihove delo s strani prosilcev za mednarodno zaščito ni prejel pripomb.

K podpoglavju 2.14.3. Nova priporočila in dejavnosti varuha

K podpoglavju 2.14.3.1. Priporočila

- *Priporočilo št. 73 (2019): »Varuh Ministrstvu za pravosodje priporoča, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bosta vsem zaprtim osebam, ki zaradi starosti, bolezni, invalidnosti ali druge oviranosti potrebujejo dodatno pomoč, zagotovljeni primerna nastanitve v prilagojenih prostorih (v okviru zaporskega sistema ali zunaj njega) in pomoč pri vsakodnevni negi in drugi potrebni oskrbi.«*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Nekatere od ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z vzpostavitvijo prilagojenih prostorov, predvsem sanitarij in drugo opremljenostjo prostorov so že odpravljene. Vsi zavodi si v skladu z razpoložljivimi finančnimi viri še naprej prizadevajo prilagoditi ostalo opremljenost in odstranjevati ovire za gibalno ovirane osebe. Z izgradnjo nove lokacije ZPKZ Ljubljana v Dobrunjah za moške in dograditev ZPKZ Ig za ženske bodo prostori maksimalno prilagojeni za obsojence, ki potrebujejo dodatno pomoč v obliki nege.

V ZPMZKZ Celje, v ZPKZ Ig in v ZPKZ Dob pri Mirni so tako obnovljene in prilagojene kopalnice in sanitarije, in nameščena stopniščna dvigala. V ZPKZ Maribor so prenovili prostore za obiske zaprtih, ki so primerno opremljeni tudi za dostop gibalno oviranim osebam, predvideno je tudi dvigalo za dostop oseb od bolniške sobe do sprehajališča. V oddelku Murska Sobota je načrtovana ureditev kopalnice in izgradnja klančin, v oddelku Novo mesto so na novo uredili prilagojen bivalni prostor s

sanitarijami za invalidne in gibalno ovirane osebe. Vsi zavodi so opremljeni z bolniškimi posteljami s trapezi in usmerjeni v ureditev naklonov klančin.

URSIKS si bo še naprej prizadeval za najbolj optimalne pogoje prestajanja kazni zapora za ranljive skupine.

- *Priporočilo št. 74 (2019): »Varuh priporoča, naj Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti zagotovi socialnovarstvene storitve pri odpravljanju socialnih stisk in težav obsojencev, vključno z institucionalnim varstvom, če je to potrebno, da se zagotovita njihovo dostojno bivanje in oskrba.« V zvezi s tem glej tudi poglavje 2.14.3.2. Priporniki in obsojenci, podpoglavje Brez napredka pri nameščanju obsojencev, ki potrebujejo institucionalno varstvo izven ZPKZ (str. 173, podrobneje v spletni različici poročila na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/214-omejitev-osebne-svobode/>).*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Po več letnih dogovarjanjih z MDDSZ sistemska rešitev glede nameščanja zaprtih oseb v institucionalno varstvo, še ni bila dogovorjena. Glede na to, da je Skupnost socialnih zavodov Slovenije odstopila skupnega dogovarjanja in že sklenjenih dogovorov, se je MDDSZ v letu 2019 obvezalo, da bo proučilo najustreznejšo rešitev nameščanja obsojencev v domove za starejše in je dne 6. 6. 2019 obvestilo URSIKS, da je za urgentni sprejem obsojencev v institucionalno varstvo praksa neposredne strokovne ocene izvajalcev domskega varstva na terenu, ki pomembno prispeva k ohranjanju zagotavljanja enakosti vseh državljanov pri obravnavi vlog za sprejem. Zato je dogovorjeno (predlagajo), da strokovni delavci v zaporu ocenijo ali gre za primer urgentne namestitve v institucionalno varstvo ter o posameznem primeru obvestijo MDDSZ, ki se bo neposredno povezalo z izvajalcem domskega varstva, ki bo nato opravil strokovno oceno posameznikovih potreb in sprejel nadaljnje potrebne ukrepe.

URSIKS je v letu 2020 obvestila MDDSZ, da urgentno namestitve v ustrezno institucionalno varstvo potrebujeta 2 obsojenca. MDDSZ se je opredelilo kot nepristojni organ za odločanje za sprejem v DSO. Prav tako ni bila izvedena strokovna ocena potreb s strani izvajalcev domskega varstva. En obsojenec je v tem času umrl v zavodu, drug obsojenec še vedno čaka na sprejem oz. odzive s strani DSO.

- *Priporočilo št. 75 (2019): »Varuh priporoča, naj Ministrstvo za pravosodje za pripravo programa obravnave oseb, odvisnih od psihoaktivnih snovi, v Enoti za forenzično psihiatrijo zagotovi vzpostavitev primerne okolja tudi v zavodih za prestajanje kazni zapora, v katerega bi se lahko vračale zaprte osebe po opravljeni detoksikaciji.«*

Odziv MP (glej tudi odziv v prilogi):

URSIKS si že dalj časa prizadeva pridobiti finančna sredstva za nove prostore znotraj zaporskega sistema in dodatne zaposlitve za vzpostavitev terapevtske skupnosti/oddelka brez drog, kjer bi obsojenim osebam po zaključeni detoksikaciji in drugim, ki želijo ohranjat abstinenco od drog, omogočali ustrezni terapevtski program in varno okolje za vzdrževanje abstinence. Za ta namen je bila v sodelovanju s psihiatrično stroko izdelana posebna projektna naloga, ki pa jo zaradi kadrovske podhranjenosti in prezasedenosti lokacij trenutno ne moremo realizirati.

Oddelek brez drog je del strategije obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja drog v zavodih za prestajanje kazni zapora in Strategije URSIKS 2017-2020.

- *Priporočilo št. 80 (2013): »Varuh predlaga, da se v Zakonu o prijavi prebivališča določi rok, v katerem mora biti končan postopek ugotavljanja stalnega prebivališča po uradni dolžnosti.«*

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

Pojasnjujemo, da se postopka preverjanja resničnosti prijave začasnega ali stalnega prebivališča, ne glede na naravo prebivanja na naslovu (stalno ali začasno prebivanje), ne razlikujeta ter se vodita skladno z določbami ZUP. Navedeno velja tudi za postopek ugotavljanja stalnega ali začasnega prebivališča, kjer pa upravna enota poleg ugotavljanja, ali posameznik dejansko prebiva na prijavljenem naslovu, ugotavlja tudi, na katerem naslovu (stalno ali začasno) prebiva, če je v postopku že ugotovljeno, da na prijavljenem naslovu ne prebiva. Zaradi navedenega se postopek ugotavljanja prebivališča praviloma vodi daljši čas, kot postopek preverjanja resničnosti prijave, kjer se ugotavlja zgolj, ali posameznik prebiva na naslovu, ki ga prijavlja. Poudarjamo, da so postopki, ki se vodijo na podlagi ZPPreb-1 ugotovitveni postopki, hitrost vodenja postopka pa je odvisna zlasti od odzivnosti stranke in morebitno zaslišanih prič (npr. 15 dnevna fikcija osebne vročitve vabil na zaslihanje). MNZ je v odgovoru VČP z dne 30. 7. 2020 (dopis št. 214-421/2019/4 (1322-11), v zvezi z dopisom VČP, št. 7.0-2/2019-13– MO, 24. 7. 2020) že pojasnilo, da je ZPPreb-1, ki je začel veljati 13. 8. 2016, v postopku preverjanja resničnosti prijave opustil 60-dnevni rok prijave začasnega prebivališča, ki ga je določal Zakon o prijavi prebivališča (Uradni list RS, št. 59/06 – UPB in 111/07), saj se je v praksi izkazal zgolj za administrativno oviro. Upravne enote v 60-dnevnem roku namreč pogosto niso mogle ugotoviti dejanskega stanja, prijavo začasnega prebivališča pa so morale podaljševati oziroma obnavljati. Podatki, ki jih je MNZ v dopisu posredoval, tudi izkazujejo, da je povprečna dolžina upravnega postopka preverjanja resničnosti prijave začasnega ali stalnega prebivališča po posameznih upravnih enotah, ki so postopke vodile v letu 2019, 116 dni. Dodatno izpostavljamo tudi vpliv kadrovske podhranjenosti upravnih enot ter števila postopkov, ki jih posamezna upravna enota vodi. Ne glede na navedeno, pa je izpostaviti, da ima posameznik v vseh postopkih možnost uporabiti pravno sredstvo zaradi molka organa.

K podpoglavju 2.14.3.3 Enota za forenzično psihiatrijo

- *Varuh ugotavlja, da je delo delovne skupine za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju zastalo (str. 173, glej tudi str. 115 in spletno različico poročila, dostopno na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/214-omejitev-osebne-svobode/>).*

Odziv MZ:

Enota za forenzično psihiatrijo je leta 2012, ko je začela delovati v okviru Oddelka za psihiatrijo UKC Maribor, pomenila velik korak naprej pri sodobni obravnavi oseb z duševnimi motnjami, ki so storile kaznivo dejanje. V skladu s kazensko zakonodajo, se lahko varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja v zdravstvenem zavodu izvaja največ 5 let. Vendar sedanja ureditev ni ustrezna s stališča obravnave nekaterih posameznikov, ki sicer pomenijo varnostno tveganje zaradi ponovitvene nevarnosti, ne izpolnjujejo pa pogojev za neprostovoljno zadržanje v psihiatrični bolnišnici, ker ne izpolnjuje pogojev iz 39. člena ZDZdr. MZ podpira stališče Razširjenega strokovnega kolegija za psihiatrijo (RSK), da omejitev obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu lahko traja največ 5 let le v primeru, če se v Kazenskem zakoniku opredeli ukrep nadaljnega obveznega varovanja in nadaljnega zdravljenja (torej obratno: varovanje najprej) v okviru ustreznega postforenzičnega zavoda/obrnave. Zato bo MZ v okviru svojih pristojnosti še naprej sodelovalo v

delovni skupini za vzpostavitev specializirane enote za obravnavo oseb z najtežjimi oblikami motenj v duševnem zdravju pod vodstvom MDDSZ, ki jo je imenovala Vlada s sklepom št. 02401-24/2016/3 z dne 19. 10. 2016.

Ob spremembi Kazenskega zakonika bi morali spremeniti tudi sedanjo ureditev za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti, in sicer tako glede trajanja ukrepa kot izvajanja postopka. Razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo ocenjuje, da se lahko obvezno psihiatrično zdravljenje na prostosti (ambulantno) podaljša iz dveh let tudi za nedoločen čas, saj bi moral ta ukrep biti odvisen od zdravstvenega stanja in ne od administrativne odločitve. Potrebno pa bi bilo tudi spremeniti določilo, da minister za zdravje določi seznam zdravstvenih zavodov in odloča o izpolnjevanju pogojev za izvrševanje varnostnih ukrepov obveznega psihiatričnega zdravljenja na predlog zainteresiranega zdravstvenega zavoda. Še danes namreč tega seznama ni, saj se zdravstveni zavodi niso ustrezno odzvali na več pozivov ministrstva, naj izrazijo svoj interes za izvajanje varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti.

K podpoglavju 2.14.3.4 Osebe z omejitvami gibanja v psihiatričnih bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih

- *Varuh spodbuja Ministrstvo za zdravje, da v nadaljnjem postopku sprejemanja novele ZDZdr zagotovi, da bo ta sprejeta do izteka roka, ki ga je določilo Ustavno sodišče Republike Slovenije v svoji zadnji odločitvi glede ZDZdr (str. 174, podrobneje v spletni različici poročila na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/214-omejitev-osebne-svobode/>).*

Odziv MZ:

Ustavno sodišče je v letu 2019 sprejelo že drugo odločbo glede sprejema v varovane oddelke SVZ na podlagi ZDZdr in odločilo, da je zakon v neskladju z Ustavo (U-I-477/18-19, Up-93/18-37 z dne 23. 5. 2019).

Ministrstvo je s pomočjo medresorske delovne skupine oblikovalo predlog novega Zakona o duševnem zdravju, ki je pripravljen za javno obravnavo in medresorsko usklajevanje. Predlog novega zakona odpravlja ugotovljeno neustavnost in med drugimi spremembami ureja tudi:

- možnost podaljšanja trajanja posebnega varovalnega ukrepa in nekaj sprememb v postopku in obveščanju,
- opredeljuje prostorske in kadrovske standarde za varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov (v nadaljnjem besedilu: SVZ),
- spremembe glede podaljšanja zadržanja na varovanem oddelku SVZ,
- ureja izključevanje ukrepov namestitve v varovani oddelek SVZ in nadzorovano obravnavo.

Dokončno besedilo sprememb bo po zaključeni javni obravnavi in medresorskem usklajevanju na predlog Vlade sprejel Državni zbor.

K podpoglavju 2.14.3.6 Tujci in prosilci za mednarodno zaščito

- *Varuh izpostavlja obravnavo pobude ene izmed pooblaščenk prosilcev za mednarodno zaščito zaradi nadaljnjega pridržanja nekaterih tujcev v Centru za tujce v Postojni kljub temu, da je*

sodišče odpravilo sklep o omejitvi gibanja in vrnilo zadevo v ponovno odločanje (str. 174, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/a-obravnavane-ranljive-skupine/29-tujci/>).

Odziv MNZ:

Iz prakse oziroma postopanja ministrstva v primerih, ko so sklepi o odrejenih ukrepih omejitve gibanja odpravljeni s strani sodišča, pa ministrstvo meni, da razlogi za odreditev ukrepa obstajajo, prosilec za mednarodno zaščito ustno na zapisnik (ponovno) naznani odreditev ukrepa, ter pojasni razloge za svojo odločitev. V takih primerih je zapisnik prosilcu prebran v njem razumljivem jeziku. Pisni odpravek sklepa pa ministrstvo izda najpozneje v 48 urah od ustnega izreka sklepa, prosilcu pa ga vroči v treh delovnih dneh od izdaje sklepa. Glede na navedeno, razloga za obravnavo takih primerov pri Varuhu ni (več).

- *Varuh izpostavlja, da je v letu 2019 obravnaval očitke o domnevno neustreznem ravnanju slovenskih policistov, ki naj ne bi omogočali dostopa do mednarodne zaščite. Pri tem je Varuh pogrešal (resno) obravnavo osebnih okoliščin vsakega posameznika na način, ki bi lahko odpravil dvom, ali je imela oseba, ki je bila pridržana na PP, namero podati prošnjo za mednarodno zaščito oziroma ali jo je podala, pa je bila ta morda preslišana oziroma ali je šlo za osebo, ki bi glede na vse pomembne okoliščine morala biti obravnavana kot taka (str. 174., podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/214-omejitvev-osebne-svobode/>).*

Odziv MNZ:

MNZ poudarja, da policija izvede vse aktivnosti, ki jih določa zakon. Kot smo že večkrat odgovarjali na predloge Varuha, policija v postopkih s tujci ne bo »ponujala« mednarodne zaščite, če tujec za zaščito (azil) ne bo sam nedvoumno zaprosil, saj zato nima nobene zakonske podlage. Policija izjemoma tujce usmerja v postopek mednarodne zaščite, ko v postopku in pri opravljanju razgovora s tujci ugotovi okoliščine, ki izkazujejo, da tujci potrebujejo zaščito.

Prav tako se je policija v letih 2018 – 2020 že večkrat opredelila in Varuhu posredovala naša stališča glede vprašanja o ustreznem informiranju tujcev, dostopa do brošur o pravicah in dolžnosti tujcev ter samega postopka mednarodne zaščite, postopkov na PP Črnomelj, upada števila podanih namer za mednarodno zaščito in ustreznega dokumentiranja postopkov, ki jih Varuh tudi delno povzema v letnem poročilu 2019.

K poglavju 2.16. Zdravstveno varstvo

K podpoglavju 2.16.3.2 Zdravstveno varstvo

- *Varuh v poročilu izpostavlja spornost nekaterih rešitev, ki jih uvaja predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah, predvsem prenašanje odgovornosti za uresničevanje pravice do obveščeniosti in sodelovanja prelega izključno na pacienta oziroma celo na pacientovega spremljevalca; domnevo o opravljeni pojasnilni dolžnosti, ki nastopi s podpisom privolitvenega obrazca; posledice v primeru, da pacient ogroža druge osebe itn. (str. 185, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na*

<http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).

Odziv MZ:

Ministrstvo za zdravje je decembra 2019 izvedlo javno razpravo glede predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah, kjer je prejelo več pripomb in predlogov s strani več deležnikov, med drugim tudi Varuha človekovih pravic. Strinjamo se, da je določene predloge sprememb, potrebno dodatno preučiti in obrazložiti, ob tem pa posebno pozornost nameniti tehtanju kolizije pravic pacientov na eni strani ter pravic zdravnikov in zdravstvenega osebja na drugi strani.

Ministrstvo za zdravje bo vse prejete pripombe in predloge podrobno preučilo ter jih upoštevalo pri pripravi novega predloga novele zakona, ki bo ponovno posredovana v javno razpravo. Trenutno glede epidemiološke razmere in prioritete Ministrstva za zdravje ne moremo napovedati, kdaj se bo postopek priprave predloge novele zakona nadaljeval.

- *Varuh izpostavlja nedomišljenost prenehanja Nacionalnega inštituta za otroške srčne bolezni (str. 185, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

NIOSB je bil ustanovljen z namenom optimalne zdravstvene obravnave pacientov s prirojeno srčno hibo ter otrok z drugimi obolenji srca in ožilja ter razvoj in nenehno izboljšanje celostne obravnave teh pacientov. Takratne razmere, v katerih se je obravnava omenjenih pacientov izvajala, namreč, tudi po mnenju stroke, niso bile optimalne. Ker se je kasneje izkazalo, da so se razmere v Univerzitetnem kliničnem centru (v nadaljevanju: UKC Ljubljana) spremenile ter da je prišlo tudi do dodatnih okrepitev, ki se nanašajo na sodelovanje s tujimi medicinskimi centri, je bila sprejeta odločitev, da ni več potrebe po obstoju NIOSB. Na podlagi navedenega je Vlada Republike Slovenije v skladu s tretjo alinejo prvega odstavka 54. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP; v nadaljevanju: ZZ) sprejela Odlok o prenehanju javnega zdravstvenega zavoda Nacionalni inštitut za otroške srčne bolezni, št. 01403-5/2019/4 z dne 28. 2. 2019 (v nadaljnjem besedilu: Odlok). V tretji alineji 54. člena ZZ je določeno, da lahko zavod preneha, če ustanovitelj sprejme akt o prenehanju zavoda, ker so prenehale potrebe oziroma pogoji za opravljanje dejavnosti, za katero je bil zavod ustanovljen.

S prenehanjem NIOSB je program izvajanja obravnave otrok s prirojenimi srčnimi napakami prevzel UKC Ljubljana. Razmere v UKC Ljubljana so namreč pokazale, da ima javni zdravstveni zavod UKC Ljubljana vzpostavljen dobro delujoč program obravnave otrok s prirojenimi srčnimi napakami in da uspešno izvajajo številne aktivnosti v smeri dodatnega izboljšanja organizacije zdravstvene obravnave, kadrovskih zmogljivosti, izobraževanja, strokovnosti, komunikacije s starši otrok s prirojenimi srčnimi napakami in reševanja pritožb pacientov. Prav tako pa je program zastavljen tako, da zagotavlja 24-urno zdravstveno obravnavo pacientov.

Postopek likvidacije NIOSB se je zaključil s sprejemom sklepa Vlade, št. 01403-5/2020/5 z dne 11. 6. 2020.

- *Varuh izpostavlja (ne)dostopnosti samoinjektorjev adrenalina (epipen) v vzgojno-izobraževalnih zavodih (str. 185, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici*

poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).

Odziv MZ:

Ministrstvo za zdravje je organiziralo sestanke, na katerih se je obravnavala navedena tematika. Izkazalo se je, da je primerov anafilaksije letno okrog 180, pri čemer so za to različni vzroki, npr. tudi hude alergije na hrano ter, da je v primeru širše dostopnosti zdravila Epipen (to je zdravilo za urgentno zdravljenje hudih alergijskih reakcij (anafilaksij)) potrebno imeti v prvi vrsti v mislih šole, vrtce poleg čebelarjev in morda tudi gasilce ter zadeve urediti sistemsko.

Izkazalo se je, da bi regulacija področja terjala določene spremembe in dopolnitve Zakona o zdravilih in Zakona o lekarniški dejavnosti, pri čemer bi bilo potrebno opredeliti način dostopnosti do zdravila, vključno s pogoji, ki jih mora izpolnjevati prevzemnik zdravila, določiti način shranjevanja zdravil ter beleženja njihove porabe ali vračila neuporabljenih zdravil itd. Slednje bi bilo v nadaljevanju potrebno urediti s podzakonskimi akti. V pripravi je predlog sprememb Zakona o zdravilih, v sklopu katerega se bo preučilo tudi to pobudo. V letu 2014, ko je bil zakon v javni obravnavi in v medresorskem usklajevanju, ni bilo podanih pripomb s strani Čebelarске zveze Slovenije.

Na dosedanjih sestankih je bilo ugotovljeno, da so v Evropi področje nedavno uredile le 3 države, in sicer Belgija, Irska in Združeno kraljestvo, na način, da je v določenih ustanovah samoinjektor z adrenalinom na voljo v okviru seta za prvo pomoč. Pogoji za možnost uporabe v setu za prvo pomoč pa so tam jasno določene v zakonodaji. Na podlagi navedenega je bilo dogovorjeno, da Ministrstvo za zdravje pridobi mnenje Razširjenega strokovnega kolegija internističnih strok in Strokovnega centra za prvo pomoč pri Rdečem križu Slovenije glede nadaljnjega urejanja te problematike.

- *Varuh izpostavlja težave razvojnih ambulant, predvsem čakalne vrste, premajhno število timov, nezgotovljenost financiranja ustrezno usposobljenih kadrov, neustrezna ureditev financiranja specializacij (psihologov, logopedov itd.), premalo finančnih sredstev za nove in že obstoječe time ter neustrezni delovni pogoji. Posebej varuh izpostavlja konkreten primer dostopnosti do logopeda (str. 185, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

V razvojnih ambulantah se obravnavajo predšolski otroci s posebnimi potrebami v skladu s pravili ZOPOPP (Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami), ki se je začel uporabljati 1.1.2019, in mladostniki do 19 leta. Razvojne ambulante so v skladu s poglavjem 11. Priloga Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028 (Uradni list RS, št. 24/18) organizirane teritorialno v območju z 20.000 otroki. Za izvajanje zgodnje obravnave so predpisani okrepljeni in razširjeni strokovni timi s specialnimi znanji s področja zdravja, izobraževanja in sociale. Ugotovljeno pa je bilo, da na trgu dela primanjkuje specialnega kadra, katerega razvoj traja več let. Do popolne kadrovske zapolnitve je splošni dogovor o financiranju zdravstvenih storitev zagotovil financiranje timov tako na podlagi pogodbe o zaposlitvi kot tudi na podlagi podjemne pogodbe ali sklenjene pogodbe za opravljanje določenih storitev z drugim izvajalcem.

- *Varuh izpostavlja je področje redkih bolezni v Sloveniji relativno dobro urejeno, je pa še veliko možnosti za izboljšave. Na vzpostavitev čaka še enotni register redkih nemalignih bolezni, priprava načrta dela na področju redkih bolezni za obdobje 2021–2030, vzpostavitev bolj lokalno dostopne paliativne oskrbe itd. (str. 185, podrobneje v spletni različici podrobneje v*

spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).

Odziv MZ:

Zaradi epidemije koronavirusa se je delo na področju redkih bolezni zaradi drugih prioritarnih nalog Ministrstva za zdravje v povezavi z epidemijo v prvi polovici leta 2020 upočasnilo. Prvotnemu Sklepu o imenovanju delovne skupine za pripravo Načrta dela na področju redkih bolezni za obdobje 2021 do 2030 in prvotnemu Sklepu o imenovanju delovne skupine za ureditev registra redkih nemalighnih bolezni poteče rok za dokončanje nalog 30. 9. 2020. Do tega roka nalog ne bo mogoče dokončati, zato je Ministrstvo za zdravje rok za dokončanje nalog podaljšalo na 30. 6. 2021.

- *Varuh navaja svoje aktivnosti v zvezi s preučevanjem uresničevanja pravice do upoštevanja vnaprej izražene volje glede evtanazije (str. 185, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

Izjava vnaprej izražene volje je urejana v 34. členu Zakona o pacientovih pravicah (v nadaljnjem besedilu: ZPacP), kjer je zaradi pomembnosti posledic takšne podane izjave predpisan tudi poseben formalen postopek. Vnaprej izražena volja mora biti dokumentirana na posebnem obrazcu, določenim s Pravilnikom o obrazcih o pisnih izjavah volje pacienta (Uradni list RS, št. 82/08 in 84/08 - popr.). O pomenu in posledicah odločitve pacienta za izjavo vnaprej izražene volje morata pacienta predhodno natančno poučiti izbrani osebni zdravnik in zastopnik pacientovih pravic, ki poleg pacienta tudi podpišeta obrazec izjave volje. Ta izjava se evidentira v Centralnem registru podatkov o pacientih (v nadaljnjem besedilu: CRPP) in je dostopna izvajalcem zdravstvene dejavnosti v Republike Sloveniji. Za zbiranje in evidentiranje izjav je pristojen Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ). V letu 2020 je NIJZ vse prejete izjave vnesel v CRPP, tekoče pa vnašajo tudi novo prejete izjave.

Strinjamo se, da je potrebno paciente o možnosti podaje vnaprej izražene volje poučiti, pri čemer menimo, da je za podučitev primeren zlasti pogovor z zdravnikom, ki lahko pacientu pojasni vse okoliščine in posledice konkretne odločitve in ki mu tudi pomaga izpolniti predpisan obrazec, na način, da je strokovno razumljiv za vse zdravnike, ki se bodo v sklopu prihodnje zdravstvene obravnave pacienta srečali s situacijo, kjer bo morebitno izjavo pacienta potrebno upoštevati ter bo izjava skladna z (laičnimi) željami pacienta za primere iz prvega odstavka 34. člena ZPacP. Ob tem opozarjamo, da gre pri izjavi vnaprej izražene volje za voljo pacienta o tem, kakšne zdravstvene obravnave ne dovoljuje in ne za izražanje želje po evtanaziji. Vnaprej izražena volja se po naravi stvari poda vnaprej (torej, ko je pacient sposoben odločanja o sebi) in za primere, ko bi se znašel v položaju, ko ne bi bil sposoben dati veljavne privolitve.

Zaradi posledic, ki jih takšna vnaprej izražena volja prinaša, zagovarjamo stališče, da je potreben poglobljen premislek in da preveč poenostavljen postopek podaje tovrstne izjave ni primeren, zato Ministrstvo za zdravje bistvenih sprememb 34. člena ZPacP ne načrtuje. Na Ministrstvu za zdravje bomo nadaljevali z aktivnostmi za pripravo sprememb podzakonskih aktov o obrazcih in postopkih za podajo izjav volje pacientov. V delovno skupino so poleg predstavnikov ministrstva imenovani tudi predstavnik NIJZ, Informacijskega pooblaščenca, zastopnica pacientovih pravic in zdravnik splošne medicine, predstavnik ZZS (ki pa se ni uspel udeležiti nobenega sestanka delovne skupine). Ob

sprejetju nove zakonodaje bo izvedeno tudi ustrezno obveščanje javnosti, v sodelovanju z NIJZ, zastopniki pacientovih pravic in izvajalci zdravstvene dejavnosti.

- *Varuh v poročilu izpostavlja dolgotrajna priprava Zakona o dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblikah diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije (str. 185, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

Ministrstvo za zdravje je že v letu 2017 pripravilo izhodišča za pripravo zakona vendar se aktivnosti na področju zaradi tekočih poslov v letih 2018 in 2019 niso nadaljevale. V letu 2020 pa smo se soočili z velikim izzivom, epidemijo bolezni SARS-CoV-2, kateremu je ministrstvo posvetilo vse svoje moči.

Zaradi situacije, ko je večina aktivnosti Ministrstva za zdravje usmerjena v pripravo in sprejem ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, je prišlo do zamika pri nadaljevanju aktivnosti povezanih s pripravo predloga zakona o dopolnilnih, tradicionalnih in alternativnih oblikah diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije.

Ministrstvo je v zvezi s to problematiko Varuhu ČP dne 24. 6. 2020 že poslalo odgovor, št. 0070-6/2019-17 z dne 22. 6. 2020.

- *Varuh opozarja, da – kljub pozivom mednarodnih teles in sprejetim zavezam – normativna ureditev psihoterapije ne napreduje (str. 186, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

Za izvedbo Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 je v letu 2018 medresorska delovna skupina pripravljala gradivo za normativno ureditev psihoterapije. Na podlagi delovnega gradiva, ki je bilo zbrano pri delu delovne skupine, se bo pripravila normativna ureditev psihoterapije. Zamik pri pripravi navedene naloge je nastal zaradi nujnih naloge povezanih z obvladovanjem nalezljive bolezni COVID-19.

- *Varuh izpostavlja, da je zadovoljen z napredkom na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb v domovih za starejše ter ocenjuje, da je varuhovo vztrajno posredovanje pripomoglo k premikom na tem področju, ki ga bomo skrbno spremljali tudi v prihodnje.*

Odziv MZ:

V pripravljenem predlogu Nacionalne strategije "eno zdravje" za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024) je posebno pozornost namenjena zavodom za dolgotrajno oskrbo, kjer so starejšim pogosto predpisani antibiotiki širokega spektra. V povprečju je med 25 % in 75 % predpisanih antibiotikov v ustanovah za dolgotrajno oskrbo starejših neustrezno glede na indikacijo, izbiro, odmerek ali trajanje zdravljenja, kar predstavlja ključni dejavnik protimikrobne odpornosti. Razvoj in izvajanje smernic za dolgotrajno oskrbo v Sloveniji bo primer dobre prakse pri usklajevanju pristopov za določitev nacionalnih standardov. Pobuda je bila obravnavana na seji nacionalne komisije NAKOBO. Ministrstvo je skupaj s strategijo pripravilo tudi predlog Akcijskega načrta (3-letni).

Ministrstvo za zdravje je tako na pobudo varuha človekovih pravic pristopilo k pripravi priporočil za preprečevanje in obvladovanje okužb v socialno varstvenih zavodih. Priporočila so pripravljena, vendar pa poteka še usklajevanje z Združenjem socialnih zavodov, ki pred potrditvijo postavlja nekaj pogojev. Z namenom zadostitve tem pogojem še potekajo usklajevalni sestanki. Ključni premiki z ureditvijo področja preprečevanja okužb v socialno varstvenih zavodih bodo doseženi s sprejemom Zakona o nalezljivih boleznih in podzakonskih aktov. Predlog zakona je sicer v javni razpravi.

K podpoglavju 2.16.3.3 Zdravstveno zavarovanje

- *Varuh opozarja na nezmožnost vključitve šolajočega se dijaka v obvezno zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni pri opravljanju obvezne prakse (str. 186, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14 in 10/17 – ZČmIS; v nadaljevanju: Pravila) v povezavi s 15., 16., 17., 18. in 20. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K; v nadaljevanju: ZZVZZ) v prvem odstavku 5. člena določajo, kdo so "osebe", ki so v Republiki Sloveniji obvezno zavarovane tudi za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni v primeru, ko so na usposabljanju ali opravljajo delo oziroma izvajajo aktivnosti iz 17. in 18. člena ZZVZZ. Te osebe so "izključno" zavarovanci iz 15. člena ZZVZZ ter njihovi družinski člani, ki jih opredeljuje 20. člen ZZVZZ in 9. člen Pravil.

Če je nosilec zavarovanja zavarovan pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja, družinski člani, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, pa niso zavarovani kot družinski člani pri tujem nosilcu zdravstvenega zavarovanja, so obvezno zdravstveno zavarovani v Republiki Sloveniji (zavarovanje na podlagi 13. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ).

V primerih, ko družinski član ni zavarovana oseba obveznega zdravstvenega zavarovanja v Republiki Sloveniji, obvezno zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen po 17. in 18. členu ZZVZZ ne nastopi.

Glede na trenutno veljavno zakonodajo je torej, kot smo pojasnili, zavarovanje za primere poškodb pri delu in poklicno bolezen vezano na status zavarovanca v sklopu obveznega zdravstvenega zavarovanja. Posameznik (tujec) lahko sklene obvezno zdravstveno zavarovanje na podlagi 14. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ, in sicer za čas, ko se v Republiki Sloveniji izobražuje ali izpopolnjuje ter ni zavarovan iz drugega naslova.

Ker trenutno veljavna zakonodajna ureditev tega področja ni optimalna smo v sklopu bodoče zakonodaje, in sicer v predlogu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, predvideli celovitejšo rešitev, in sicer smo med zavezanca za zavarovanje za primere poklicnega tveganja (tj. dosedanje tveganje za primere poškodbe pri delu in poklicne bolezni) med drugim

predvideli tudi posameznike, na katere se nanaša pobuda Varuha. Tudi sicer bo položaj zavarovanja za poklicne bolezni, v sklopu nove bodoče ureditve, v celoti ločen od sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja.

- *Varuh v poročilu ocenjuje, da veljavna ureditev, ko se staršem za čas bivanja ob hospitaliziranem otroku v bolnišnici ne odobri nadomestilo plače za nego otroka, ni ustrezna in ne upošteva zahtev iz 56. člena Ustave Republike Slovenije (str. 186, podrobneje v spletni različici podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/216-zdravstveno-varstvo/>).*

Odziv MZ:

Ministrstvo za zdravje je omenjeno tematiko uredilo v novem predlogu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Ker pa so aktivnosti na tem dokumentu, zaradi prioritetnega izvajanja ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, nekoliko zastale, je omenjena tematika naslovljena tudi v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (EPA: 1159 – VIII), ki jo je v zakonodajni postopek vložil Državni svet. Na podlagi omenjene spremembe zakona bo tako staršu, ki bo uveljavljal pravico do sobivanja, pripadalo nadomestilo za čas zadržanosti z dela. Nadaljevanje zakonodajnega postopka se pričakuje v jesenskih mesecih tega leta.

K poglavju 2. 17. Socialne zadeve

K podpoglavju 2.17.1. Splošne ugotovitve in ocena stanja

K podpoglavju 2.17.1.5. Nasilje

- *Priporočilo št. 118 (2019): »Varuh priporoča, naj pristojni organi (CSD, šolstvo, zdravstvo, pravosodje, policija) naj stalno zagotavljajo izobraževanje s področja nasilja za svoje strokovne sodelavce (stalna naloga).«*

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

Policija v okviru sodelovanja s pristojnimi organi (CSD, šolstvo, zdravstvo, pravosodje) in delovanja delovnih skupin na področju preprečevanja nasilja v družini in preprečevanja medvrstniškega nasilja, vsakoletno izvaja usposabljanja za svoje uslužbenke. Nasilje, nasilje v družini in spolno nasilje so v okviru višješolskega študijskega programa Policist na VPŠ tematike, ki so vsebinsko zajete pri več študijskih predmetih tako rednega kot izrednega izobraževalnega procesa policistov kandidatov in policiste.

Tematike so predstavljene celostno in sicer z vidika nasilja nad ženskami, otroki, kakor tudi predstavitev oblik nasilja nad moškimi, nad ostarelimi s strani otrok, kateri se znajdejo v vlogi izvršitelja (storilca) nasilja nad starši že v času njihove aktivne vloge. Enako velja tudi za obravnavo spolnega nasilja. Poseben poudarek je pri obravnavi spolnega nasilja nad slabotnimi osebami, nad otroci, z uporabo ti. droge za posilstvo, zlorabe alkohola ali zlorabe trajnih ali začasnih duševno motenih oseb, nad trans seksualnimi osebami ter moškimi, za katere velja, da gre za izrazito močno tabuirano področje dela.

Tematike so predstavljene v obliki predavanj ter vaj, oziroma z reševanjem konkretnih primerov. V okviru seminarских nalog policisti kandidati pripravijo analize posameznih operativnih primerov.

Dodatno se policisti kandidati in policisti, v okviru individualnih ur študenta, usposablajo s pomočjo interaktivnega gradiva (modulov) in študijo priročnika Psihosocialna podpora žrtvam nasilja v družini in nasilja zaradi spola, pri sestavi katerega so sodelovali tudi predstavniki policije.

Študijsko gradivo je aktualno in zajema vsebine, ki jih je policija pripravila samostojno (Informacije o postopkih policije pri obravnavni nasilja v družini, brošura Ko postanem žrtev KD, brošura Spolno nasilje ter vsebine iz Infopola) ali pri katerih je policija vsebinsko sodelovala (raznovrstni zborniki in priročniki) ali katerega so objavili predavatelji sami v okviru svojega raziskovalnega dela.

Vsako študijsko leto policisti kandidati ali policisti oblikujejo več diplomskih del s področja nasilja.

Predavatelji VPŠ kot gostujoči predavatelji vsebino tematike nasilja predstavljajo dodatno še tudi na drugih strokovnih šolah ali fakultetah in s svojimi prispevki aktivno sodelujejo pri izvedbi posvetov, seminarjev ali delavnic.

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Center za izobraževanje v pravosodju redno organizira strokovna usposabljanja za ciljne skupine, za katere je Center pristojen, na področju nasilja, zlasti nasilja v družini, nasilja nad ženskami in otroki ter zaščite žrtev na splošno. Center za izobraževanje v pravosodju je v letu 2019 organiziral naslednja izobraževanja, v okviru katerih je bilo obravnavano nasilje:

- Sodelovanje v projektu Odklikni! Ustavimo spletno nasilje nad ženskami in dekleti – projekt FDV in MDDSZ v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju in Policijo – v okviru izobraževanja je bilo izvedeno predavanje o spletnem nasilju skozi prizmo stereotipov in seksizma; predstavitev rezultatov ankete o spletnem nadlegovanju med mladimi v Sloveniji; delo v skupinah: Obravnava primera spletnega nasilja proti ženskam in dekletom – trije seminarji, namenjeni različnim ciljnim skupinam, tudi sodnikom in državnim tožilcem;
- Strokovni posvet: Otrok v primežu preteklosti in prihodnosti – posvet organiziran v sodelovanju s Policijo – v okviru posveta je bilo med drugim izvedeno predavanje o prisilnih porokah romskih deklic; predstavljen je bil praktični primer Pobeg od doma – ljubezen ali prisila? – ciljne skupine: sodniki, državni tožilci, strokovni sodelavci;
- Izobraževalni tožilski dnevi – v okviru izobraževanja so bila med drugim izvedena predavanja: Položaj žrtve v kazenskem postopku; Sprejem žrtev na sodišču; Tožilski predlog kazni kot sporočilo žrtvi kaznivega dejanja – ciljni skupini: državni tožilci in strokovni sodelavci na državnih tožilstvih;
- Seminar za preiskovalne sodnike – v okviru seminarja je bilo izvedeno tudi predavanje o zaščiti žrtev kaznivih dejanj – ciljni skupini: preiskovalni sodniki in strokovni sodelavci na sodiščih;
- Strokovni posvet ob sprejemu novele Zakona o kazenskem postopku – v okviru posveta je bilo izvedeno tudi predavanje o položaju žrtve v kazenskem postopku – ciljni skupini: sodniki in strokovni sodelavci na sodiščih;
- Kazenskopravna sodniška šola 2019 (dve izvedbi) – v okviru izobraževanja je bila posebna sekcija o žrtvah v kazenskih postopkih, izvedena pa so bila naslednja predavanja: Vzpodbujanje sovraštva; Temeljne pravice delavcev in šikaniranje na delovnem mestu; Interes (pravica?) žrtve, da je storilec kaznovan; Položaj žrtev v kazenskem postopku; Razprava o problematiki žrtev kaznivih dejanj v kazenskem postopku – ciljni skupini: sodniki in strokovni sodelavci na sodiščih;

- Izobraževalni dnevi Društva državnih tožilcev Slovenije in Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije – v okviru izobraževanja je bilo izvedeno predavanje o težavah z večkratnimi delikti v pravosodni praksi: primer spolnih deliktov – ciljni skupini: državni tožilci in strokovni sodelavci na državnih tožilstvih;
- E-tečaj in uvodni seminar na temo družinskega prava in človekovih pravic programa HELP Sveta Evrope – izvedba spletnega izobraževanja (od septembra do decembra 2019) v okviru sodelovanja Centra za izobraževanje v pravosodju v programu Sveta Evrope, European Programme for Human Rights Education for Legal Professionals (HELP) – e-tečaja se je udeležilo 30 udeležencev – ciljne skupine: sodniki, strokovni sodelavci na sodiščih, državni tožilci, državni odvetniki, predstavniki Varuha človekovih pravic Republike Slovenije;
- Medinstitucionalni posvet o postopku priprave in izvedbe odvzema otroka – posvet je celovito obravnaval vsebine s področja nasilja v družini s poudarkom na ukrepu odvzema otroka – ciljne skupine: sodniki, strokovni sodelavci na sodiščih, izvršitelji, predstavniki Generalne policijske uprave, predstavniki Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport;
- Delovno-socialna sodniška šola 2019 – v okviru izobraževanja je bilo izvedeno predavanje o trpinčenju na delovnem mestu in novejša sodna praksa – ciljni skupini: sodniki in strokovni sodelavci na sodiščih.

Center za izobraževanje v pravosodju v letu 2020 nadaljuje z uvrščanjem vsebin, povezanih z nasiljem v najširšem smislu, v programe izobraževalnih dogodkov za različne ciljne skupine.

Odziv MIZŠ (glej tudi odziv v tabeli):

V Katalogu programov nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport objavlja različne programe, med katerimi so tudi programi s področja varnega in spodbudnega učnega ter delovnega okolja.

V Šoli za ravnatelje, ki izobražuje tako ravnatelje vrtcev in šol kot njihove pomočnike ter učitelje, so izobraževalne vsebine s področja varovanja človekovih, posebno še otrokovih pravic, vključene tudi v program "Mreže učečih se šol 2". Gre za strategije za preprečevanje nasilja, v okviru katerih od leta 2003 sistematično izobražujejo strokovne delavce za prepoznavanje kršitve otrokovih in človekovih pravic, nediskriminatorno obravnavanje, uveljavljanje načel enakih možnosti in spoštovanje človekovega dostojanstva za vse subjekte v vzgojno-izobraževalnem procesu (otroke, učitelje, starše). Pri naštetih vsebinah je poseben poudarek na zagotavljanju tistih otrokovih in človekovih pravic, ki se nanašajo na preprečevanje nasilja, in sicer v družini, med vrstniki, nad otroki s posebnimi potrebami ter ko gre za nasilje med učenci in učitelji v šoli. Hkrati od leta 2003 v izobraževalne vsebine te mreže vključujejo tudi problematiko strukturalnega nasilja, ki se v družbi odraža kot odsotnost enakih možnosti za pripadnike različnih šibkejših in marginalnih družbenih skupin (otroke, ženske, osebe s hendikepom, osebe z motnjami v duševnem zdravju, pripadnike manjšinskih etničnih, kulturnih, verskih skupin, azilante in druge), kar pogosto vodi v večjo izpostavljenost institucionalnemu in medosebnemu nasilju.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport poleg sistemskih rešitev na področju zagotavljanja varnega in spodbudnega učnega okolja, strokovnim delavcem omogoča nadaljnje izobraževanje in usposabljanje na tem področju tudi z naslednjimi projekti:

Projekt Le z drugimi smo (2016–2021), je namenjen usposabljanju 10.000 strokovnih in vodstvenih delavcev, delavk v vzgoji in izobraževanju (v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, dijaških domovih, na

ljudskih univerzah) na področju socialnih in državljskih kompetenc. Z ozaveščanjem o pomenu spoštovanja različnosti, medkulturnega sodelovanja in spoštljivega sobivanja v večkulturnih družbah krepimo oblikovanje vključujočih šolskih in razrednih skupnosti v vzgojno-izobraževalnih organizacijah. Pedagoške delavke, delavce in odraščajoče otroke spodbujamo k medsebojnemu sodelovanju, spoštljivi komunikaciji, konstruktivnemu reševanju konfliktov in k medkulturnemu dialogu v šoli in družbi. Več: <https://lezdrugimismo.si/>

Projekt Z roko v roki po poMOČ. Podporna orodja za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja nudijo strokovni centri v projektu, ki je sofinanciran s sredstvi Evropskega socialnega sklada. V okviru tega projekta, ki je namenjen izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev bodo le-ti pridobili ustrezne kompetence za lažjo prepoznavo, razumevanje in vodenje strategij in načina pomoči ranljivim skupinam otrok in staršev. Več: <http://center-iris.si/projekti/z-roko-v-roki-pomoc/>

Projekt Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda v obdobju 2016 -2021

Namen operacije je izvedba usposabljanj za strokovne in vodstvene delavce na področju VIZ za krepitev in poglobljanje kompetenc iz vsebin, ki so se na podlagi nenehnih sprememb narave vzgojno-izobraževalnega dela ter razvitih znanj in rezultatov projektov finančnega obdobja 2007-13 izkazale kot pomembne za implementacijo in nadgradnjo. To so podjetništvo in podjetnost, vseživljenjsko učenje, vseživljenjska karierna orientacija, jezikovne kompetence učiteljev in vzgojiteljev (tudi na področju šolstva narodnih skupnosti), mobilnost učiteljev in vzgojiteljev, učne težave in učenje učenja, inovativni pristopi k poučevanju, vodenje javnega zavoda z uporabo IKT, kakovost z uporabo podatkov NPZ in mature, podpora procesom samoevalvacije in izboljšanje učenja in poučevanja. Več: <https://www.zrss.si/inovativni-javni-zavod/ucne-tezave-in-ucenja-ucenja/>

Projekt ROKA V ROKI (Socialne in čustvene spretnosti za nediskriminatorno in vključujočo skupnost 2017-2020) <http://handinhand.si/publikacije/?lang=sl>.

K poglavju 2.18 Druge upravne zadeve

K podpoglavju 2.18.1.3 Davki

- *Varuh na sistemski ravni znova opozarja, da so možnosti, ki jih ima posameznik, če meni, da je banka ali hranilnica storila nepravilnost pri opravljanju davčne izvršbe, neustrezne. Varuh vztraja, da bi bilo v Zakon o davčnem postopku nujno dodati poseben člen, po katerem bi lahko dolžnik v takšnem primeru na davčni organ predložil zahtevo, da se mu zarubljeni in vplačani oziroma preneseni prejemki oziroma sredstva v višini, ki je presegla zakonske omejitve davčne izvršbe, vrnejo, in ob tem izrecno določiti še poseben rok za odločitev davčnega organa o taki vlogi dolžnika (str. 203, 204).*

Odziv MF:

Davčna izvršba na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik na računih pri bankah ali hranilnicah (v nadaljnjem besedilu: banke), se opravi tako, da se s sklepom banki naloži, da na dan prejema sklepa zarubi dolžnikova denarna sredstva do višine davka, navedenega v sklepu ter ta sredstva prenese na predpisane račune (prvi odstavek 167. člena Zakona o davčnem postopku (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19 in 66/19; v nadaljnjem besedilu: ZDavP-2)).

Banke se morajo ravnati po sklepu o davčni izvršbi in upoštevati omejitve oziroma izvetja prejemkov, ki jih določata 159. in 160. člen ZDavP-2, kar pomeni, da so odgovorne za pravilno izvršitev sklepa o davčni izvršbi. V primeru preveč oziroma neutemeljeno odtegnjenih sredstev je banka tista, ki je dolžniku dolžna povrniti preveč oziroma neutemeljeno odtegnjena denarna sredstva.

Imetnik transakcijskega računa je fizična ali pravna oseba ter oseba civilnega prava, ki kot uporabnik tega računa sklene z banko pogodbo o opravljanju plačilnih storitev, ki vključuje dogovor o odprtju transakcijskega računa. Iz zakonske določbe 188. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr. in 102/20; v nadaljnjem besedilu: ZPlaSSIED) izhaja, da je banka pri izvrševanju sklepov o davčni izvršbi dolžna spoštovati pravila ZDavP-2 in je odgovorna za pravilno izvedbo rubeža in prenos dolžnikovih denarnih sredstev po sklepu o izvršbi, posledično pa tudi za vračilo nepravilno odtegnjenih in prenesenih denarnih sredstev imetniku računa.

Četrty odstavek 188. člena ZPlaSSIED nalaga obveznost banki za saniranje napak, storjenih pri izvršitvi sklepa o davčni izvršbi in določa roke, v katerih mora banka to obveznost izpolniti. Banka mora imetniku plačilnega računa povrniti tudi vsa zaračunana nadomestila ter obresti, do katerih je upravičen imetnik plačilnega računa v zvezi z neupravičenim prenosom denarnih sredstev na podlagi sklepa o izvršbi iz prejšnjega odstavka (peti odstavek 188. člena ZPlaSSIED).

Četrty odstavek 188. člena ZPlaSSIED je bil sprejet z namenom, da se jasno določi razmerje med izvrševalcem sklepa in dolžnikom, če izvrševalec nepravilno izvrši sklep. Za te primere je določena odgovornost banki, da dolžniku vrne znesek, ki je bil zaradi njenih napak pri izvrševanju sklepa preveč zarubljen, in določi rok za izpolnitev te obveznosti.

Upoštevajoč navedeno, mora banka pri imetniku računa – davčnemu dolžniku – odpraviti napake, storjene pri izvrševanju sklepov o davčni izvršbi. Kar pomeni, da mora s poplačilom denarnih sredstev na račun dolžnika vzpostaviti stanje, kakršno bi bilo, če bi bil sklep pravilno izvršen.

Ministrstvo za finance meni, da je zagotovljena ustrezna pravna podlaga, ki uporabniku oziroma imetniku računa zagotavlja ustrezno varstvo, če je banka nepravilno izvršila sklep o davčni izvršbi na denarna sredstva.

K podpoglavju 2.18.3 Nova priporočila in dejavnosti Varuha

- *Priporočilo št. 121 (2019): »Varuh priporoča Ministrstvu za finance, naj odpravi zaostanke pri odločanju v pritožbenih postopkih glede davčnih obveznosti.« Glej tudi priporočilo št. 56 (2018): »Varuh spodbuja Ministrstvo za finance, naj pri odločanju o pritožbah spoštuje zakonske roke«.*

Odziv MF (glej tudi odziv v tabeli):

Ministrstvo za finance si z različnimi ukrepi prizadeva za skrajšanje rokov oziroma odločanje v zakonskem instruktorskem roku, skupaj z zagotavljanjem zakonitih in pravih odločitev v davčnih zadevah.

Že nekaj let je beleženo povečano število vloženih pritožb, izrazito na področju dohodnine, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, davka od premoženja in prisilne izterjave. Pripad je bil izjemen v letih 2016 in 2017 kot posledica vključevanja v osnovo za odmero dohodnine podatkov o dohodkih v tujini, pridobljenih z mednarodno izmenjavo informacij, spreminjanja občinskih odlokov

glede NUSZ, večjega obsega odmer davka od premoženja in posledične prisilne izterjave. Hkrati s povečanim številom navedenih pritožb, pa so v pritožbenih postopkih zoper odločbe, izdane v postopkih davčnega inšpekcijskega nadzora, vse bolj kompleksna dejanska stanja ter zahtevna pravna vprašanja. Veliko število teh postopkov se tudi nadaljuje v upravnem sporu, kar zahteva dodatne aktivnosti zaposlenih.

Z ukrepi na organizacijskem in kadrovskem področju ter v zvezi z IT podporo, ki se izvajajo že dalj časa, njihov nabor pa se letno dopolnjuje, je Ministrstvo za finance uspelo močno znižati število nerešenih pritožb (za 37 % v primerjavi z letom 2016). V zadnjem letu se posebna pozornost namenja poslovnim procesom in razvoju IT podpore. Gre za projekt, odobren Ministrstvu za finance, v okviru tehnične pomoči za krepitev strukturnih reform, ki se izvaja v organizaciji Službe Evropske komisije za strukturne reforme (sedaj DG REFORM) in je v celoti finančno podprt s strani EK. Projekt z naslovom Setting up an IT system dealing with tax complaints poteka od septembra 2019 in bo predvidoma zaključen konec leta 2020. Rezultat projekta bo dokumentacija (funkcionalne in nefunkcionalne zahteve) za pridobitev ustreznega IT sistema, ki bo upošteval dobre prakse z vidika primerljivih poslovnih procesov v drugih evropskih državah in najsodobnejše tehnološke možnosti. Na podlagi navedene dokumentacije bo treba zgraditi novi IT sistem, ki bo podprl poslovne procese pri reševanju pritožb. Pričakuje se, da bo implementacija novega sistema v praksi pospešila zlasti reševanje manj zahtevnih pritožb, za zahtevnejše primere pa bodo pomembne zbirke upravne in sodne prakse, ki se bodo nadgradile v novi aplikaciji.

K podpoglavju 2.18.3.3 Premožensko pravne zadeve

- *Varuh izpostavlja primer spornega obvestilo stranki v razlastitvenem postopku in opozarja, da so nejasne oziroma celo nasprotujoče si navedbe v obvestilu stranki, predvsem pri povabilu stranki k podaji pripomb na ugotovitve organa, ob tem pa je že napovedana odločitev o zadevi v neskladju s temeljnimi načeli upravnega postopka (str. 208, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/218-druge-upravne-zadeve/>).*

Odziv MJU (UE Novo Mesto):

V upravni zadevi razlastitve nepremičnin razlastitvenega zavezanca Zdravka Poglajna iz Drganjih sel 19, Straža, št. 352-5/2014, je UE Novo mesto Varuhu dne 4. 1. 2019 posredovala pojasnilo, da je upravni organ v dopisu želel pooblaščenca razlastitvenega zavezanca in pooblaščenca razlastitvene upravičenke, skladno s 146. členom ZUP seznaniti z ugotovitvami v postopku in jima omogočiti, da podata morebitne pripombe pred izdajo odločbe o razlastitvi v smislu tretjega odstavka 146. člena ZUP. Zavezancu in upravičencu je bila seznanitev pred izdajo odločbe o razlastitvi posredovana po tem, ko so bila v postopku ugotovljena že vsa dejstva in okoliščine, ki so pomembne za izdajo odločbe.

Upravna zadeva je bila izjemno zahtevna zaradi dolgotrajnosti postopka ter neupravičenih procesnih zahtev in manevrov pooblaščenca, ki so onemogočale nadaljnje reševanje zadeve. Lastnik sosednjega zemljišča je namreč preko pooblaščenca pri upravnem organu vložil več zahtev za priznanje statusa stranskega udeleženca (12 zahtev), zahtev za izločitev uradnih oseb (12 zahtev), zahtev za izločitev načelnice UE (11 zahtev), 2 zahtevi za izločitev ministra za javno upravo in 2 zahtevi za prenos reševanja zahteve na drugo UE. Vse navedeno je bistveno podaljšalo čas reševanja zadeve, saj je bilo treba predhodno odločiti o procesnih zahtevah.

Zadevo je presojala tudi upravna inšpekcija v postopku upravnega nadzora, ki je ugotovila, da obstajajo opravičljivi razlogi za dolgo reševanje. V upravni zadevi se je UE Novo mesto intenzivno ukvarjala s tem, kako zadevo čimprej rešiti kljub nenehnim procesnim oviram, ki jih je vlagal pooblaščenec, pri tem pa so nespretno seznanili stranki z ugotovitvami v postopku. Ustaljena praksa UE seznanjanja strank v razlastitvenih postopkih ne prejudicira odločitev kot se je nehote zgodilo v navedeni zadevi. Pri vodenju postopkov se UE trudi spoštovati vsa temeljna načela upravnega postopka in sprejema zakonite odločitve, ki temeljijo na dejanskih ugotovitvah v postopkih.

UE Novo mesto je zadevo na prvi stopnji rešila z izdajo odločbo o razlastitvi, ki je postala tudi dokončna, saj je pristojno ministrstvo zavrnilo pritožbo zoper navedeno odločitev.

K podpoglavju 2.18.3.4 Davki

- *Varuh izpostavlja primer domnevnega poroka po 148. členu ZDavP-2, prikrajšanega za učinkovito varstvo pravic (str. 208, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/218-druge-upravne-zadeve/>).*

Odziv MF:

Ministrstvo za finance v zvezi z institutom poročstva pojasnjuje, da je Vrhovno sodišče RS vložilo zahtevo za oceno ustavnosti (druge povedi) prvega odstavka 148. člena ZDavP-2. Po oceni Vrhovnega sodišča RS zakonska določba (druge povedi) prvega odstavka 148. člena ZDavP-2 uzakonja neposredno davčno izvršbo, ne določa pa načina pridobitve izvršilnega naslova, na katerem bi davčna izvršba temeljila. Vrhovno sodišče RS meni, da določba (druge povedi) prvega odstavka 148. člena ZDavP-2 ne izpolnjuje ustavnih zahtev in je v nasprotju z 22. in 23. členom Ustave Republike Slovenije.¹⁵ Vrhovno sodišče RS do odločitve Ustavnega sodišča RS o zahtevi za oceno ustavnosti prvega odstavka 148. člena ZDavP-2 prekinja revizijske postopke. Iz navedenega razloga postopke odločanja v upravnem sporu (o tožbah zoper sklepe o izvršbi) do odločitve Ustavnega sodišča RS po informacijah Finančne uprave RS (v nadaljnjem besedilu: FURS) prekinja tudi Upravno sodišče RS.

Po mnenju Vlade RS veljavna ureditev za uporabo 148. člena ZDavP-2 zagotavlja, da so v davčnem postopku spoštovana ustavna določila za izdajo zakonitih in pravih odločitev ter pravna varnost davčnih zavezancev.¹⁶ Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora RS je zavzela stališče, da izpodbijana določba prvega odstavka 148. člena ZDavP-2, ki ureja davčno izvršbo, ni v neskladju z Ustavo Republike Slovenije, le razlagati jo je treba pravilno in ustavno skladno.¹⁷

Po podatkih FURS se je v letu 2019 število začelih postopkov v zvezi z uporabo instituta poročstva bistveno zmanjšalo. Upad števila začelih postopkov je delno mogoče pripisati tudi spremembi načina vodenja postopkov, v katerih davčni organ izda odločbo, s katero ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji za uporabo prvega odstavka 148. člena ZDavP-2. Pred izdajo odločbe davčni organ omogoči poroku, da

¹⁵ Npr. Sklep, št. X Ips 399/2016, Sklep, št. X Ips 25/2017.

¹⁶ Mnenje Vlade RS je dostopno na spletni strani Državnega zbora:

<https://www.dzrs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/evidenca?mandat=VIII&type=dt&uid=18A3AA20198C94CBC12583A00031FB7B>.

¹⁷ Gradivo, ki je dostopno na spletni strani Državnega zbora RS, je bilo obravnavano na 5. seji Odbora za finance Državnega zbora RS, dne 19. 2. 2019:

<https://www.dzrs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/evidenca?mandat=VIII&type=dt&uid=18A3AA20198C94CBC12583A00031FB7B>.

se izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za pravilno in zakonito odločbo glede obstoja pogojev iz prvega odstavka 148. člena ZDavP-2 in da učinkovito uveljavlja svoje pravice in pravne koristi. Zoper to odločbo ima porok pravico do pritožbe.

Pojasnjujemo, da je pravnomočne odločbe mogoče odpraviti, razveljaviti ali spremeniti le v primerih in po postopku, določenem z zakonom (z izrednimi pravnimi sredstvi). Razlog za vložitev izrednega pravnega sredstva zoper pravnomočno odločbo pa ne more biti drugačna odločitev v drugi zadevi. Spremembe stališča v postopkih z izrednimi pravnimi sredstvi namreč ni mogoče uspešno uveljavljati, saj postopkovni institut pravnomočnosti, zaradi pravne varnosti na račun (objektivne) pravičnosti sanira pravno zmotne interpretacije pri odločanju.¹⁸

- *Varuh izpostavlja primer, kok je FURS pobudnico seznanil z obstojem davčnega dolga po pokojnem očetu več let po njegovi smrti (str. 208, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/218-druge-upravne-zadeve/>).*

Ministrstvo za finance pojasnjuje, da je FURS v letu 2016 poenotil postopke uveljavljanja terjatev do umrlih davčnih dolžnikov tako, da od konca leta 2016 v vseh primerih prijavlja neplačane terjatve v zapuščinski postopek. S tem so dediči vedno seznanjeni tudi o višini davčnega dolga. Pred poenotenjem postopkov v letu 2016 je bila praksa davčnega organa različna, zato so bili lahko nekateri dediči o davčnem dolgu seznanjeni šele po zaključku zapuščinskega postopka, pod pogojem, da pravica do izterjave davka še ni bila zastarana. ZDavP-2 določa, da pravica do izterjave davka zastara v petih letih od dneva, ko bi ga bilo treba plačati.

Iz prakse v pritožbenih postopkih je ugotovljeno, da FURS kot prvostopenjski organ dediča po pravnomočno zaključenem zapuščinskem postopku še pred izdajo sklepa o davčni izvršbi (neodvisno od tega, ali je bila terjatev prijavljena v zapuščinski postopek) seznanjeni o obstoju dolga zapustnika in da je kot dedič dolžan izpolniti davčni dolg zapustnika do višine podedovanega premoženja v skladu z drugim odstavkom 48. člena ZDavP-2. Ta določa, da je dedič dolžan izpolniti davčne obveznosti zapustnika le do višine vrednosti podedovanega premoženja, v sorazmerju s prejeto dediščino.

Pred poenotenjem postopkov v letu 2016, na podlagi katerih FURS dosledno prijavlja terjatve do umrlih davčnih dolžnikov v zapuščinski postopek, je FURS v nekaterih primerih relativno pozno prejel sklepe o dedovanju, zato je bil v določenih primerih to tudi vzrok za težave dedičev v zvezi s poznimi izterjavami davčnih obveznosti po zapustniku.

K podpoglavju 2.18.3.5 Upravni postopki

- *Varuh izpostavlja primer samovladje onkraj načel pravne države v zvezi s kategoriziranjem javnih cest na zemljiščih v zasebni lasti v Zagorju ob Savi (str. 208, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/218-druge-upravne-zadeve/>).*

Odziv MJU (UE Zagorje ob Savi):

UE Zagorje ob Savi je v predmetnem poročilu navedena v povezavi z Občino Zagorje ob Savi ter Inšpektoratom Republike Slovenije za okolje in prostor.

¹⁸ Tako Vrhovno sodišče RS v sodbi, št. VIII Ips 2/2014.

UE uvodoma poudarja, da se v Poročilu izpostavljajo zgolj ugotovitve Varuha glede ravnanj lokalne samouprave, konkretno Občine Zagorje ob Savi, medtem ko glede ravnanj UE Zagorje ob Savi ugotovitve v Poročilu niso izpostavljene. UE navaja, da je Varuh sicer vodil postopek tudi zoper le-to, pri tem pa v medsebojni komunikaciji pojasnila UE sprejel kot ustrezna ter postopek tudi zaključil.

V medsebojni komunikaciji je UE Zagorje ob Savi zgledno sodelovala z Varuhom in ažurno odgovarjala na poizvedovanja, kakršnihkoli kršitev pa ni bilo ugotovljenih.

Vsekakor pa se UE Zagorje ob Savi strinja s ponovnimi priporočili Varuha na temo urejanja lastništva vseh kategoriziranih cest v državi, ki še vedno potekajo po zasebnih zemljiščih.

K poglavju 2.19. Pravosodje

K podpoglavju 2.19.3 Nova priporočila in dejavnosti Varuha

- *Priporočilo št. 128 (2019): »Varuh priporoča, naj sodišča še naprej zagotavljajo odpravo sodnih zaostankov oziroma sojenje brez nepotrebne odlašanja, zlasti pa pozornost namenjajo izboljšanju poslovanja in kakovosti vodenja sodnih postopkov oziroma sojenja ter svojim odločitvam (stalna naloga).« V zvezi s tem glej tudi poglavje 2.19.3.2 Sodni postopki (str. 217, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/219-pravosodje/>).*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Služba za nadzor organizacije poslovanja sodišč pri Ministrstvu za pravosodje bo tudi v letu 2020 nadaljevala z rednimi nadzori sodne uprave v skladu z določbami Zakona o sodiščih ter administrativnimi (spoštovanje določb Sodnega reda) in taksnimi pregledi.

V letu 2020 je bil, na podlagi Načrta rednih nadzorov za leto 2020, sprejetim 9. 12. 2019, opravljen nadzor sodne uprave v izvršilnih zadevah na 7 okrajnih sodiščih. Na vsakem sodišču so bila v 180 zadevah pregledana procesna dejanja in morebitni sprejeti ukrepi sodne uprave, v zvezi z izpostavitvijo posamezne zadeve pa je bila upoštevana zakonsko predpisana hitrost postopanja v zadevah izvršbe in zavarovanja ter zahteva po zagotavljanju sojenja v razumnem roku.

Z vidika zagotavljanja/uresničevanja pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja so v teku nadzori organizacije poslovanja v zadevah o prekrških na 5 okrajnih sodiščih in nadzor organizacije poslovanja v upravnih zadevah na Upravnem sodišču.

MP je v skladu z določbami Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja pristojno tudi za prejem nadzorstvenih pritožb, ki so nato posredovane v nadaljnje reševanje predsednikom sodišč. S seznanitvijo o odločitvi glede nadzorstvene pritožbe MP spremlja časovni vidik reševanja zadeve, v kateri je bila vložena nadzorstvena pritožba, in po potrebi, upoštevajoč navedbe predsednika sodišča, zaproša za dodatna pojasnila, ki zadevajo časovne okoliščine oziroma sprejete ukrepe sodne uprave.

Izvajanje pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja MP spremlja tudi preko vlog strank postopka, ki se obračajo na MP. Nezadovoljstvo strank se sicer pogosto nanaša na samo pravilnost in zakonitost sojenja, v primeru navedb, ki zadevajo dolgotrajnost sojenja, pa MP predsednike sodišč zaproša za poročilo o stanju reševanja posamezne zadeve. V primeru, da bi lahko bila kršena pravica

strank do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, MP/minister zahteva pregled poslovanja v posamezni zadevi.

Za poročila o stanju reševanja posamezne zadeve MP pogosto prosi tudi na podlagi navedb v medijih.

- *Priporočilo št. 134 (2019): »Varuh sodiščem in prekrškovnim organom še naprej priporoča, naj pri obravnavanju prekrškovnih zadev spoštujejo temeljna jamstva poštenega postopka in druge pravice strank ter skrbno obravnavajo zahteve za sodno varstvo (stalna naloga).«*

Odziv MP (glej tudi odziv v tabeli):

Ministrstvo za pravosodje predmetno nalogo izvaja kot stalno nalogo, saj je Center za izobraževanje v pravosodju v mesecu novembru 2019 tradicionalno organiziralo Prekrškovnoppravno šolo za sodnike in sodno osebje. V programu šole so bile obravnavane naslednje teme, ki po naši oceni pomembno prispevajo k zagotavljanju spoštovanja temeljnih jamstev poštenega postopka v prekrškovnih zadevah:

- Prekrškovno pravo v praksi Evropskega sodišča za človekove pravice in Ustavnega sodišča Republike Slovenije;
- Vpliv novele Zakona o kazenskem postopku (ZKP-N) na postopek o prekršku;
- Pomen in sodna praksa vročanja po ZUP;
- Vročanje v tujino v postopku o prekršku;
- Prekrškovno pravo v praksi Vrhovnega sodišča Republike Slovenije;
- Prekrški storjeni z motornimi vozili registriranimi v drugih državah članicah EU v odnosu do Konvencije o medsebojni pravni pomoči v državah članicah EU;
- Začasni odvzem voznškega dovoljenja v praksi.

V sklopu šole je bila organizirana okrogla miza na temo »Alkohol in psihoaktivna zdravila kot dejavniki tveganja za udeležbo v cestnem prometu«, ter predavanje z naslovom »Okvara vida in njen vpliv na vsakodnevno življenje posameznika in okolje, v katerem živi in deluje«, kar so teme, ki niso neposredno povezane z odločanjem v prekrškovnih zadevah na sodiščih, pač pa sodnikom (in sodnemu osebju) nudijo širši pogled na problematiko s katero se ti srečujejo pri svojem delu (npr. alkohol v prometu). Dodatno so na šoli organizirane tudi delavnice na katerih udeleženci aktivno sodelujejo pri razrešitvi dilem s katerimi se sodniki srečujejo pri odločanju o prekrškovnih zadevah.

K podpoglavju 2.19.3.6 Postopek o prekrških

- *Varuh navaja, da je na področju prekrškov obravnaval nekoliko več zadev (50) kot v letu 2018 (41). Obravnavana problematika se ni bistveno spremenila. Največ pobud se je nanašalo na nezadovoljstvo z izrečenimi globami oziroma sprejetimi odločitvami v postopku o prekršku. Pobudniki so prav tako navajali možnosti odloga plačila glob in tudi posamezna dejanja v postopku o prekršku (npr. preizkus alkoholiziranosti). Še naprej so prevladovale pobude, povezane z udeležbo v cestnem prometu in policijo kot prekrškovnim organom (čeprav se število teh zmanjšuje), povečuje pa se število tistih, ki se nanašajo na redarstvo (str. 217, podrobneje v spletni različici poročila, dostopnem na naslovu <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/219-pravosodje/>).*

Odziv MNZ:

Število pobud za začetek postopka pri Varuhu, ki so se nanašale na delo policije kot prekrškovnega organa, se v letu 2019 rahlo zmanjšalo, vendar pa so razlogi za vložitev pobud identični kot v preteklih letih, torej bodisi izražanje nezadovoljstva z izrečenimi globami bodisi zatiranje (procesne) nepravilnosti, ki naj bi jih prekrškovni organi storili v postopku o prekršku. Poudariti je treba, da je bila utemeljena samo ena pobuda, kar predstavlja 2,4 % vseh vloženih pobud. Ob tem je treba pojasniti, da policija vsako pobudo za začetek postopka pri Varuhu vzame v presojo z največjo mero skrbnosti ter z vidika strokovnega in zakonitega postopanja kritično preveri vse okoliščine izpostavljenega primera ter vse faze postopka o prekršku (tudi v delu postopka, ki ga pobudnik za začetek postopka pred Varuhom sicer ne problematizira).

V posameznih primerih, ko je ugotovljeno neupravičeno odstopanje od standarda ravnanja s potrebno stopnjo skrbnosti pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnega organa pri vodenju in odločanju v vseh fazah postopka o prekršku, ki ima za posledico neupravičeno povzročene stroške oziroma škodo, se ugotavlja disciplinska, kazenska in materialna odgovornost pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnega organa.

K poglavju 2.20 Policijski postopki, zasebno varovanje, detektivi in redarji

K podpoglavju 2.20.1.2 Zasebno varovanje, detektivi in redarji

- *Varuh v poročilu navaja, da je zaznal potrebo po aktivnejši vlogi policije pri celostni preučitvi poročil o uporabi ukrepov varnostnikov, kot to izhaja iz tretjega in četrtega odstavka 57. člena Zakona o zasebnem varovanju. Meni, da je le dosledno izvajanje teh določil lahko uresničen eden izmed učinkovitih nadzorov nad zakonitostjo in strokovnostjo uporabljenih ukrepov varnostnikov, ki ga je zakonodajalec zaupal policiji (str. 220).*

Odziv MNZ:

Policija stremi k aktivnejši obravnavi Poročil o uporabi ukrepov varnostnikov, pri čemer se tudi strinja s stališčem Varuha, da morajo biti poročila varnostnikov celostno preučena. V enem od obravnavanih primerov je bilo ugotovljeno, da sploh ni prišlo do uporabe ukrepov varnostnika, posledično tudi ni bilo napisano poročilo o uporabi ukrepov.

K podpoglavju 2.20.3 Nova priporočila in dejavnosti Varuha

K podpoglavju 2.20.3.1 Priporočila

- *Priporočilo št. 140 (2019): »Varuh priporoča, naj Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za pravosodje skupaj zagotovita (po potrebi tudi z dopolnitvijo predpisov) ureditev povračila stroškov, ki nastanejo osebi zaradi policijskega vabila, tudi če pozneje zoper njo ni začel kazenski postopek, do morebitne spremembe zakonske ureditve, pa naj Policija za povrnitev teh stroškov upošteva Pravilnik o povračilu potnih stroškov vabljenim osebam.«*

Odziv MNZ (glej tudi odziv v tabeli):

Pojasnjujemo, da je MP v sodelovanju z MNZ že pripravilo spremembo 92. člena ZKP, ki naj bi se glasil:

»(3) Stroški iz 1., 2., 4. in 5. točke drugega odstavka tega člena ter potrebni izdatki in nagrada postavljenega zagovornika in postavljenega pooblaščenca oškodovanca ter oškodovanca kot tožilca se v postopku zaradi kaznivih dejanj, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, izplačajo naprej iz sredstev organa, ki vodi kazenski postopek, oziroma, če gre za stroške zasega, odvzema, hrambe, prodaje in uničenja zaseženih oziroma odvzetih predmetov, v skladu s predpisi, ki urejajo hrambo teh predmetov, postopek upravljanja oziroma način ravnanja z njimi. V zvezi s stroški iz 3. točke drugega odstavka tega člena pa mora organ, ki je izvršil privedbo, spremljanje ali vročanje, sodišču predložiti obračun stroškov. Potni stroški oseb, ki jih vabi policija v predkazenskem postopku ter nagrada in potrebni izdatki zagovornika, ki ga postavi policija v predkazenskem postopku, se izplačajo naprej iz sredstev policije. Pozneje se vsi navedeni stroški izterjajo od tistih, ki so jih po določbah tega zakona dolžni poravnati. Organ, ki vodi kazenski postopek oziroma policija, mora vse stroške, ki so bili naprej izplačani oziroma za katere je bil sodišču predložen obračun stroškov, vpisati v seznam in seznam priložiti spisom.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Glede povrnitve potnih stroškov oseb, ki jih vabi policija v predkazenskem postopku (tretji odstavek tega člena), se uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije.«.

K podpoglavju 2.20.3.2 Reševanje pritožb zoper delo policistov

- *Varuh opisuje svoje aktivnosti v zvezi s pritožbami zoper delo policije (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

MNZ permanentno stremi k neodvisni, nepristranski in strokovni obravnavi pritožb, ki jih posamezniki vložijo zoper delo policistov. Prioritete delovanja ministrstva so zato na tem delovnem področju usmerjene zlasti v zagotavljanje ustrezne transparentnosti pritožbenih postopkov, v dosledno in popolno ugotavljanje dejanskega stanja pritožbenih očitkov posameznikov (posebej v primerih očitkov o hudih posegih policistov v človekove pravice posameznika, ko naloge poročevalca opravljajo pooblaščenca ministra za reševanje pritožb – torej uslužbenci ministrstva in ne policije) in v dvig kvalitete izvajanja pomiritvenih postopkov na policijskih enotah (izvajanje monitoringov pomiritvenih postopkov in usposabljanja izvajalcev pomiritvenih postopkov s področja mediacijskih veščin).

V primeru, kjer je pobudnik zatrjeval, da zdravnika na kraju posredovanja policista ni bilo, se MNZ strinja z ugotovitvijo Varuha, da napake v odgovorih senata niso dopustne. Vsaka odločitev senata mora biti temeljito in vsestransko preverjena in skrbno pretehtana. Odgovor senata pa mora biti argumentiran in utemeljen. Vsekakor bodo stališča Varuha v tem delu upoštevana. Prav tako so se dopolnile usmeritve za delo policije pri zagotavljanju policijske asistencije, kjer je navedeno, da morajo policisti preveriti status upravičenca, ki je odredil policijsko asistenco ali prisilno hospitalizacijo, saj je le zdravnik tisti, ki lahko odredi policijsko asistenco ali prisilno hospitalizacijo.

V primeru, kjer je pobudnik Varuha seznanil, da se Policija na njegovo vlogo ni odzvala, se strinjamo s stališčem Varuha, da pisanje iz katerega je razvidno, da bi se lahko obravnavalo kot pritožba, Policija

takšno pisanje v skladu s 146. členom ZNPPol dolžna odstopiti na Sektor za pritožbe zoper policijo. Seveda pa drži tudi stališče MNZ, da mora biti v skladu s 146. členom ZNPPol izražena volja pritožnika, da podaja pritožbo zoper policijo. V kolikor ta volja ni jasno izražena se pritožnika pozove, da se v zakonitem roku izjasni o volji, da podajo pritožbo zoper delo policije. V kolikor pritožnik ne dopolni pritožbe, se ta ne obravnava in je s tem pritožbeni postopek zaključen. Pri tem je potrebno poudariti, da je stvar percepcije posameznika, ki oceni ali gre za pritožbo ali ne oziroma ali je izražena volja ali ne. V kolikor posamezni policisti ne morejo sprejeti odločitev o tem ali gre za pritožbo ali ne, le to praviloma odstopajo na Sektor za pritožbe zoper policijo, ki jim poda nadaljnje usmeritve glede pisanja.

K podpoglavju 2.20.3.3 Obravnava drugih vlog

- Varuh navaja primer osebe, ki je policijsko postajo zaprosila za podatke o poteku preiskave v njegovi zadevi, vendar ni prejela nobenega odgovora (*str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>*).

Odziv MNZ:

Gre za osamljen primer, ko so na eni od PP so spregledali zaprosilo za podatke o poteku preiskave in prijavitelju, ki je bil tudi oškodovanec, niso pravočasno odgovorili.

K podpoglavju 2.20.3.4 Nepovračilo stroškov osebi, ki se odzove vabilu policije

- Varuh izpostavlja, da bi do povrnitve stroškov morala biti vabljen oseb upravičena ne glede na okoliščino, če pozneje ne pride do kazenskega postopka (*str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>*).

Odziv MNZ:

MNZ je pripravil odgovor Varuhu, s katerim se strinja tudi policija. Ministrstvo je v odgovoru zapisalo, da so (na podlagi veljavne normativne ureditve vabljenja) do povračila potnih stroškov upravičene le osebe, ki so vabljene na podlagi 35. in 37. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol), in da je način povračila potnih stroškov na tej podlagi natančneje opredeljen v Pravilniku o povračilu potnih stroškov vabljenim osebam (pravilnik), zaradi česar določbe ZNPPol v tem delu ne veljajo za osebe, ki so vabljene na podlagi določb ZKP. Navedlo je še, da ZKP v 92. členu opredeljuje stroške in upravičence do povračila stroškov v zvezi s kazenskim postopkom, ne pa tudi v zvezi s predkazenskim postopkom, v okviru katerega so bila v predmetni zadevi zbrane informacije od pobudnika. Zato je bila njegova zahteva za povračilo potnih stroškov zavrnjena. MNZ je ob tem pojasnil, da se zaveda problematike glede povračila stroškov osebam, ki jih policisti vabijo na podlagi 148. člena ZKP, zato si bo še naprej aktivno prizadeval za ureditev tega področja v noveli ZKP.

K podpoglavju 2.20.3.5 Izrek prepovedi približevanja

- *Varuh izpostavlja primer, ko pobudnika, ki je navedel, da mu je policist ob izreku ukrepa prepovedi približevanja odvzel ključe stanovanja, ne da bi mu ob tem izdal potrdilo (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

Pravilnik o prepovedi približevanja določeni osebi, kraju ali območju v 7. členu določa, da policisti ob izreku prepovedi približevanja kršitelja pozovejo, naj jim izroči ključe prebivališča oziroma prostorov, na katerega oziroma katere se nanaša prepoved. Tretji odstavek 60. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije določa dolžnost kršitelja, da policistu izroči ključe prebivališča, v katerem živi skupaj z oškodovancem. Policist na podlagi omenjenih določb lahko od posameznika zahteva določeno ravnanje (izročitev ključev). Obrazec potrdila je sestavni del zgoraj navedenega pravilnika. Policist tako zagotovi hrambo ključev za čas trajanja prepovedi približevanja, ki se po njenem poteku vrnejo kršitelju. Policija bo na podlagi zgoraj navedenih dejstev policiste opozorila na dosledno izvajanje določil Zakona in pravilnika.

K podpoglavju 2.20.3.6 Pravica do obvestitve tretje osebe ob odvzemu prostosti

- *Varuh navaja primer osebe, ki je ob odvzemu prostosti zahtevala, da policija obvesti njenega moža, policisti pa tega niso storili (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

V konkretnem primeru je zadevo preveril in na seji senata obravnaval Sektor za pritožbe zoper policijo, DPDVN MNZ. Člani senata so soglasno odločili, da je vseh pet obravnavanih pritožbenih razlogov utemeljenih. Ker so iz pritožbe lahko izhajali razlogi za sum, da so policisti storili kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, so na podlagi 145. člena ZKP zadevo odstopili Specializiranemu državnemu tožilstvu Republike Slovenije, Oddelku za preiskovanje in pregon oseb s posebnimi pooblastili v pristojno reševanje. Tudi policija je po preveritvi vseh postopkov policistov v tem primeru ugotovila, da so bili nekateri ukrepi uslužbencev Policijske uprave Maribor pri zbiranju obvestil nepotrebni, ne dovolj preverjeni in nesorazmerni.

K podpoglavju 2.20.3.7 Policijsko pridržanje z napako

- *Varuh izpostavlja primer osebe, ki ji je bila odvzeta prostost, do preiskovalnega sodnika pa je bila privedena več kot dva dni po pričetku postopka (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

V konkretnem primeru je policija (že pred posredovanjem Varuha) izvedla notranji varnostni postopek, pri katerem je ugotovila razloge za sum, da je bilo zaradi časa trajanja pridržanja storjeno dejanje z elementi kaznivega dejanja protipravnega odvzema prostosti in zadevo odstopila v pristojno reševanje Oddelku za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili Specializiranega državnega tožilstva RS.

K podpoglavju 2.20.3.8 Sporno poročilo policije

- *Varuh izpostavlja primer poročila Policijske postaje (PP) Tolmin, poslanim Centru za socialno delo (CSD) Tolmin, ki je vsebovalo nepravilne informacije o družini pobudnice (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

V konkretnem primeru je policija preko MNZ je v dodatnem odgovoru Varuhu sporočila, da je Generalna policijska uprava – Uprava kriminalistične policije v vlogi nadzornega organa odredila, da PP Tolmin predmetno poročilo ustrezno dopolni in ga pošlje na CSD Tolmin. PP Tolmin je tako z dopisom z dne 18. 2. 2019 na CSD Severne Primorske, Enota Tolmin, tudi poslala dopolnitev poročila. Glede opravičila pa je MNZ pojasnil, da se je ob koncu seje pritožbenega senata, ki je potekala na PU Nova Gorica, komandir PP Tolmin pobudnici in njenemu možu že opravičil.

K podpoglavju 2.20.3.9 Preizkus alkoholiziranosti tudi za otroka?

- *Varuh izpostavlja primer, ko je policija desetletnega udeleženca prometne nesreče preizkusila z alkotestom in navaja, da je MNZ zato napovedal, da bo s spremembo in dopolnitvijo 107. člena ZPrCP določeno, da bo smel policist pri otroku zaradi ugotovitve, ali je udeležen v cestnem prometu pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, izvesti preizkus s sredstvi ali napravami za ugotavljanje alkoholiziranosti, izvesti preizkus z napravo ali sredstvom za hitro ugotavljanje prisotnosti psihoaktivnih snovi v organizmu, ali predpisani postopek za prepoznavo znakov, ki so posledica teh snovi v organizmu, le izjemoma, ko so podani razlogi za sum, da je otrok pod vplivom teh snovi, in ob soglasju (prisotnosti) starša. (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

Pojasnjujemo, da je po ponovni obravnavi omenjenega problema policija sledila Usmeritvam in obveznim navodilom ministra policiji, s katerimi je bilo policiji naloženo, da policisti ne bodo odredili preizkusov alkoholiziranosti otrokom, mlajšim od 14 let, ki kazensko niso odgovorni, ko so neposredni udeleženci prometne nesreče. Posledično je policija spremenila določbo Priročnika za izvajanje postopkov v cestnem prometu, v poglavju 3.3.1.4, v katerem je prepovedala izvajanje preizkusov alkoholiziranosti z otroki kot neposrednimi udeleženci v prometnih nesrečah.

Policija je pripravila tudi predlog za ustrezno spremembo prvega odstavka 107. člena Zakona o pravilih v cestnem prometu (ZPrCP), in sicer spremembo drugega stavka, ki naj bi se glasil:

»Neposrednemu udeležencu prometne nesreče policist odredi preizkus s sredstvi ali napravami za ugotavljanje alkohola, razen otroku.« S tem je policija sledila cilju, da se z ustrezno spremembo 107. člena ZPrCP upoštevajo načela domačih in tujih predpisov glede koristi otrok pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki, ki jih vodijo upravni organi.

K podpoglavju 2.20.3.10 Vprašanje vštetja časa hišne preiskave v čas pridržanja

- *Varuh navaja, da ZNPPol v prvem odstavku 66. člena določa, da se pridržanje začne takrat, ko ga odredi policist, in da se čas trajanja policijskega postopka do odreditve pridržanja všteje v čas trajanja pridržanja. Varuh meni, da se to nanaša na primere, ko je oseba vpeta v policijski postopek in okoliščine izvedbe policijskega postopka pri osebi ustvarjajo prepričanje, da mora v postopku sodelovati na način, ki dejansko (de facto) pomeni njeno omejitev gibanja (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

Pojasnila določenih situacij ob hišnih preiskavah (ko je ali ko ni odrejeno pridržanje) in ravnanja policistov in pa pravice oseb v času hišne preiskave, so bila obravnavana, na svetu za policijsko pravo, zato se z mnenjem Varuha strinjamo.

K podpoglavju 2.20.3.11 Prisilna hospitalizacija ob posredovanju policije na javnem mestu

- *Varuh navaja, da se za odreditev prevoza osebe z reševalnim vozilom v psihiatrično bolnišnico zahteva prisotnost zdravnika na kraju posredovanja policije oziroma da osebo zdravnik tudi (sam osebno) pregleda in le v primeru, če (sam osebno) ugotovi, da so izpolnjeni pogoji, ki jih določa ZDZdr za sprejem osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve in pred izdajo sklepa sodišča, lahko odredi prevoz osebe z reševalnim vozilom v najbližjo psihiatrično bolnišnico. (str. 223, podrobneje v spletni različici poročila, dostopni na <http://www.varuh-rs.si/letno-porocilo-2019/2-vsebina-dela-in-pregled-obravnavanih-zadev/b-obravnavana-vsebinska-podrocja/220-policijski-postopki-zasebno-varovanje-detektivi-in-redarji/>).*

Odziv MNZ:

Policija je pripravila dopolnitve Usmeritev za delo policije pri zagotavljanju policijske asistencе, ki določajo okoliščine, kdaj mora policija kljub vsemu obvestiti svojce prisilno hospitalizirane osebe in obveznost, da policisti preverijo okoliščine, ali prisilno hospitalizacijo dejansko odreja zdravnik, in ne kdo drug (npr. zdravstveni tehnik).

K podpoglavju 2.20.3.12 Kdo naj izvršuje odredbo sodišča na podlagi tretjega odstavka 52. člena ZDZdr?

- *Varuh izpostavlja, da ZDZdr ne določa natančno, kdo opravi prevoz osebe, ki ji je bil poziv za sprejem na oddelek pod posebnim nadzorom oziroma na varovani oddelek pravilno vročen, pa oseba določenega dne ni prišla v psihiatrično bolnišnico oziroma socialnovarstveni zavod in svojega izostanka ni opravičila. Varuh meni, da se prevozi oseb s težavami v duševnem zdravju na zdravljenje (oziroma obravnavo v socialnovarstveni zavod) opravljajo z reševalnimi vozili.*

Odziv MNZ:

Policija je dopolnila Usmeritve za delo policije pri zagotavljanju policijske asistenc, s katerimi se zagotavlja enotno ukrepanje policije na tem področju.

K podpoglavju 2.21. Okolje in prostor

- *Priporočilo št. 148 (2019): »Varuh priporoča, naj Ministrstvo za okolje in prostor temeljito prouči obstoječi sistem obratovalnega monitoringa in po evalvaciji pripravi spremembe, ki bodo zagotavljale neodvisno izvajanje, neodvisni nadzor in financiranje monitoringa.«*

Odziv MOP (glej tudi odziv v tabeli):

Zahteve za izvajanje obratovalnega monitoringa, tudi emisij v zrak, izhajajo iz Zakona o varstvu okolja in tudi iz novejših EU predpisov, to je Zaključkov o BAT. Obratovalni monitoring lahko izvajajo samo pooblaščenca, ki morajo za pridobitev pooblastila izpolnjevati tehnične in druge zahteve, med drugim morajo imeti akreditiran laboratorij za izvajanje vzorčenja in analize. V javnosti se je v zadnjih letih vzpostavil dvom o pravilnosti in verodostojnosti izvajanja obratovalnega monitoringa s strani pooblaščenca.

Glede na to, da se v vseh državah članicah EU izvaja obratovalni monitoring emisij v zrak, je MOP naročil Primerjalno analizo normativne ureditve, izvajanja in prakse obratovalnega monitoringa emisij v zrak (v nadaljevanju Primerjalna analiza), ki jo je izvedel Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC. Z omenjeno študijo je MOP želel ugotoviti ali je normativna ureditev v Sloveniji primerljiva z drugimi državami članicami EU. Primerjalna analiza je dostopna na spletni strani: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Industrijsko_oneznazevanje/obratovalni_monitorint_emisij_primerjalna_analiza.pdf

Iz Primerjalne analize izhaja, da so ureditve obratovalnega monitoringa po državah primerljive. Povsod je izvajanje obratovalnega monitoringa obveznost upravljavca naprave, same meritve pa praviloma izvajajo akreditirani ali pooblaščenca izvajalci meritev. Ti tudi kalibrirajo in testirajo vgrajene naprave za izvajanje trajnih meritev. Pogoji za obratovalni monitoring so določeni v nacionalnih predpisih in BAT zaključkih, podrobno za posameznega upravljavca pa se določijo v okoljevarstvenem dovoljenju. Tako upravljavec poskrbi, da sam (praviloma z zunanji izvajalci, nekatere izjeme so le v avstrijskem sistemu) spremlja svoje emisije in je odgovoren, da so te v mejah, kot jih določa okoljevarstveno dovoljenje, ker je zanj zadolžen sam upravljavec. V nobenem primeru tega ne izvaja država.

Drug del sistema obratovalnega monitoringa, ki mora ravno tako dobro funkcionirati, kot izvajanje meritev, pa je nadzor pristojnih organov nad meritvami in izvajanjem meritev. To pomeni, da pristojni organi, ki imajo za to usposobljene strokovnjake skrbno pregledujejo poročila o meritvah, kalibracijah, testih in ukrepajo v primeru ugotovljenih nepravilnosti. Ukrepi so usmerjeni tako v

upravljavca kot tudi izvajalca meritev (lahko izgubi akreditacijo-pooblastilo). Tako sta t.i. compliance monitoring (nadzor s pregledovanjem poročil in skladnosti z okoljevarstvenim dovoljenjem) in kontrolni monitoring (ki vključuje tudi inšpekcijski nadzor) zelo prepletena, za obe funkciji je ponekod pristojen isti organ (Nemčija, Madžarska), zato lahko govorimo predvsem o celovitem nadzoru skladnosti obratovanja naprave (in posledično njenih emisij) iz okoljevarstvenega dovoljenja in predpisov.

Glede na zgornje ugotovitve iz Primerjalne analize MOP ugotavlja, da je normativna ureditev obratovalnega monitoringa v Sloveniji dobra, da problemi izhajajo predvsem iz izvajanja te ureditve. Zato MOP meni, da samo normativno ureditev izvajanja obratovalnega monitoringa kot je določena v ZVO-1 ni potrebno spreminjati.

Kot izhaja iz Primerjalne analize bo na področju izvajanja obratovalnega monitoringa emisij v zrak potrebno več pozornosti nameniti izvajanju obstoječe ureditve predvsem izboljšati podzakonske predpise glede emisij snovi v zrak, izboljšati ukrepe nadzora kakovosti zunanjega zraka s strani države, izvesti koordinirano priprava letnih ali obdobjnih programov izvajanja kontrole obratovanja naprav, sprejeti ukrepi s katerimi bi omogočili inšpektoratu učinkovitejši nadzor ter omogočiti javnosti boljši dostop do podatkov. Za izboljšanje nadzora nad izvedenim obratovalnim monitoringom ni potrebnih normativnih sprememb, temveč je potrebno nadgraditi in posodobiti sistem nadzora tako na Agenciji RS za okolje kot tudi na pristojnem inšpektoratu.

- *Priporočilo št. 149 (2019): »Varuh priporoča, naj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano čim prej pripravi vse podzakonske akte iz 83. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov), predvsem pa naj v takšnem predpisu opredeli natančnejša merila za opredelitev vrst škode iz predhodnih odstavkov tega člena ter metode in merila za ugotavljanje njihove višine.«*

Odziv MKGP (glej tudi odziv v tabeli):

Od uveljavitve Zakona o divjadi in lovstvu v letu 2004 je MKGP na podlagi 83. člena sprejelo in objavilo že 26 pravilnikov (skupaj z njihovimi spremembami in dopolnitvami). Predpis, ki ga navaja Varuh pa ni predpis iz 83. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr., v nadaljevanju: ZDLov-1), saj le tega sprejme Vlada RS in ne ministrstvo. Gre za vladni predpis iz sedmega odstavka 52. člena ZDLov-1, v katerem naj bi Vlada RS opredelila vrste škod ter predpisala metode in merila za ugotavljanje njihove višine. Vendar pa že predhodni odstavki 52. člen ZDLov-1 podrobno opredeljujejo posamezne vrste škod, prav tako 55. člen ZDLov-1 natančno določa višino odškodnine za vse možne primere, ki jih povzroči divjad. Ob tako natančni opredelitvi so dodatni kriteriji, metode in merila za ugotavljanje višine škod nepotrebni oziroma bi bili celo v nasprotju z ostalimi določbami ZDLov-1.

POIZKUSI PRIPRAVE VLADNEGA PREDPISA: MKGP je že s sklepom št: 322-08-132/2005/3 z dne 15. 6. 2006 ustanovil delovno skupino za pripravo uredbe o kriterijih za opredelitev vrst škod od divjadi ter metode in merila za ugotavljanje njihove višine z naslednjo sestavo institucij: MKGP, Ministrstvo za okolje, Agencija RS za okolje, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. V tem okviru je nastal osnutek predpisa z naslovom Uredba o kriterijih za opredelitev vrst škod od divjadi ter metode in merila za ugotavljanje njihove višine. Uredba je imela tudi naslednjo EVA št: 2006-2311-0002, kar pomeni, da je bila uvrščena informacijski sistem programa dela Vlade RS. Vendar je uredba ostala neusklajena na ravni socialnih partnerjev, zato tudi ni bila uvrščena v postopek sprejema na Vladi RS.

Nadalje je MKGP 28. 8. 2007 s sklepom št: 024-49/2007 imenoval novo delovno skupino za pripravo natančnejših kriterijev za opredelitev vrst škod od divjadi ter metode in merila za ugotavljanje njihove višine. Člani te delovne skupine so bile naslednje institucije: MKGP, Zavod za gozdove Slovenije in Lovska zveza Slovenije. Pod okriljem te delovne skupine je nastal osnutek uredbe za opredelitev vrst škod od divjadi in na divjadi. Tega predloga predpisa prav tako ni bilo mogoče uskladiti do te mere, da bi bil mogoč sprejem na Vladi RS.

Leta 2018 je bila s sklepom MKGP št: 341-10/2018/16 z dne 14. 11. 2018 imenovana širša skupina za obravnavo problematike s področja upravljanja z divjadjo. V okviru te delovne skupine, katere člani so naslednje institucije: MKGP, Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za gozdove Slovenije, Lovska zveza Slovenije. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije in Zveza lastnikov gozdov Slovenije je bilo dogovorjeno, da MKGP pripravi preliminarno gradivo – osnutek uredbe, na podlagi katere bi ta delovna skupina poskušala uskladiti diametralno nasprotna stališča med lovci – upravljavci lovišč in kmeti – oškodovanci oz. tistimi, ki jim divjad povzroča škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah. MKGP je pripravil osnutek Uredbe za opredelitev vrst škod od divjadi in na divjadi in ga 22. 1. 2019 posredoval v obravnavo vsem institucijam, ki so članice omenjene delovne skupine. Na enem izmed sestanku je bilo očitno, da takšnega osnutka ne podpira nobena od nasprotujočih si strani, zato je bilo dogovorjeno, da poskušajo posamezne institucije na osnutku, ki ga je pripravil MKGP dodelati oziroma vključiti svoja stališča. Tako je MKGP 24. 6. 2019 od Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Sindikata kmetov Slovenije, Združenja predstavnikov agrarnih skupnosti Slovenije, Zveze društev ekoloških kmetov Slovenije, Zveze društev rejcev drobnice Slovenije in Zveze lastnikov gozdov Slovenije prejel predlog ureditve tega področja, kot si ga predstavljajo navedene organizacije. MKGP je omenjeno gradivo posredovalo v mnenje Lovski zvezi Slovenije (v nadaljevanju: LZS), ki je dne 20. 8. 2019 izrazila pisno nestrinjanje s podanimi predlogi in zavzela stališče, da je ta predlog za LZS v celoti nesprejemljiv in da nikakor ne more biti podlaga za nadaljnje usklajevanje. Svoj odziv na predlog ureditve tega področja je organizacijam posredoval tudi MKGP. Prav tako je LZS želela, da ji MKGP omogoči dovolj časa za pripravo svoje verzije predpisa, ki bo v skladu z njihovim mnenjem spoštoval veljavne zakonske in podzakonske akte in bo zato sprejemljiva podlaga za nadaljnje usklajevanje. MKGP je LZS omogočilo pripravo omenjenega gradiva do 10.12. 2019. Ta dan je MKGP prejel dopis LZS, v katerem sporoča, da Zakon o divjadi in lovstvu že opredeljuje kriterije za opredelitev posameznih vrst škod zato po njihovem mnenju za izdajo uredbe ne obstaja nobena utemeljena potreba oziroma pravno utemeljen razlog. Ta odgovor je MKGP tudi posredoval vsem organizacijam v delovni skupini in ostalim organizacijam (dve civilni iniciativi), ki so izrazile interes za sodelovanje.

Potrebno je poudariti, da odškodninski sistem na področju divjadi deluje nemoteno od sprejema Zakona o divjadi in lovstvu leta 2004 brez sprejema omenjene uredbe, kajti Zakon o divjadi in lovstvu že sam po sebi natančno določa višino odškodnine za vso škodo na kmetijskih kulturah in za pokončano ali poškodovano domačo žival. Za ostale vrste škod pa določa, da ima oškodovanec pravico do povračila škode v višini, ki jo oceni izvedenec z ustreznega področja. Ob tako natančni opredelitvi so dodatni kriteriji, metode in merila za ugotavljanje višine škod nepotrebni oziroma bi bili celo v nasprotju z ostalimi določbami Zakona o divjadi in lovstvu. Zato je MKGP predlagal (k temu razmisleku je pozval tudi Varuh človekovih pravic št. 17.0-21/2019-11 z dne 30.9.2019) ob spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu, da bi se člen, ki določa pravno podlago za omenjeno uredbo črtal. V postopku javne obravnave je tej rešitvi nasprotovala Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.

V vsem tem času (od 2004) je MKGP stalno aktivno sodeloval v primerih, ko med oškodovanci in odškodninsko odgovornimi (koncesionarji = lovskimi družinami) ni bilo mogoče doseči sporazuma

glede odškodnine za škodo, ki jo povzroči divjad. V teh primerih Zakon o divjadi in lovstvu v 56. členu določa, da se lahko oškodovanec obrne na Komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, ki deluje na posameznem lovsko upravljavskem območju (v Sloveniji jih imamo 15). Teh primerov – prijav na komisije je bilo v vseh teh letih manj kot 5 odstotkov vseh prijavljenih škod, kar dokazuje, da sistem v praksi deluje zelo dobro. Seveda pa vedno lahko obstajajo posamezniki, ki iz različnih razlogov s takšno sistemsko ureditvijo niso zadovoljni, zato tudi stalna želja in pozivanja k sprejemu vladnega predpisa, ki bi drugače uredil področje odškodnin, ki jih povzroča divjad. To pa seveda s podzakonskim predpisom ni mogoče. Takšna ureditev se lahko sprejme le s spremembo zakona.

K poglavju 2.22. Regulirane dejavnosti

- *Priporočilo št. 152 (2019): »Varuh priporoča, naj Vlada Republike Slovenije in Državni zbor Republike Slovenije čim prej pripravita in sprejmeta potrebne predpise, ki bodo omogočili uresničevanje pravice do pitne vode, zapisano v Ustavi Republike Slovenije, Zakonu o varstvu okolja, v Zakonu o gospodarskih javnih službah, v Zakonu o lokalni samoupravi in drugje.«*

Odziv MOP (glej tudi odziv v tabeli):

V letu 2016 je bila pravica do pitne vode vpisana v Ustavo Republike Slovenije, s čimer je postala pri nas pravica do pitne zaščiten na najvišji pravni ravni. Skladno z Ustavo Republike Slovenije ima vsakdo pravico do pitne vode, Ustava RS pa določa tudi, da so vodni viri javno dobro, ter da služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev. Novi 70.a člen Ustave RS je zaščito vodnih virov prenesel iz zakonske ravni na raven ustave.

Z zapisom pravice do pitne vode v ustavo je to področje, ki je že sicer relativno dobro normativno urejeno, dobilo najvišji možen pravni pomen, ki bo Sloveniji zagotavljal ustrezno varovanje te dobrine oziroma bogastva in razvoj z vodo povezanih javnih storitev. Zapis vode v ustavo predstavlja pomembno strateško odločitev in sporočilo v času, ko vprašanje virov in oskrbe s pitno vodo postaja vse bolj globalno. Vidik trajnosti in varovanja okolja je že neposredno vpet v veljavno okoljsko in vodno zakonodajo.

Vodna in okoljska zakonodaja že vključujeta institute, ki se nanašajo na:

- prednostno rabo vode za oskrbo s pitno vodo;
- voda je naravno javno dobro, ni v lastništvu nikogar, niti države, država z njo upravlja;
- imetnik vodne pravice za javno oskrbo s pitno vodo je lahko samo občina oziroma država;
- določa splošno rabo vode, ki obsega zlasti rabo vodnega ali morskega dobra za pitje, kopanje, potapljanje, drsanje ali druge osebne potrebe, če takšna raba ne zahteva uporabe posebnih naprav (vodne črpalke, natege in podobno) ali zgraditve objekta;
- posebna raba vode je mogoča izključno prek pridobitve vodne pravice;
- možnost poseganja v podeljene vodne pravice v primeru nastanka ogroženosti oskrbe s pitno vodo (omejitve rabe, odvzem vodne pravice);
- vodne pravice so časovno omejene;
- vodno pravico za druge rabe je na objektih za oskrbo s pitno vodo možno pridobiti le, če to dopušča izdatnost vodnega vira in zaradi tega ni ogrožena oskrba s pitno vodo, na podlagi

strokovnega mnenja izvajalca gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, s katerim se ugotovi razpoložljivost vodnega vira in neogroženost oskrbe s pitno vodo.

Iz navedenega izhaja, da je zaščita vodnih virov v Sloveniji na normativni in zakonodajni ravni že zagotovljena. Zakon o vodah predvideva pridobitev vodnega dovoljenja za izkoriščanje vodnih virov za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo le za državo in občino, trenutno pa je na podlagi veljavnih določb Zakona o gospodarskih javnih službah še mogoča podelitev koncesije za opravljanje javne službe oskrbe prebivalstva s pitno vodo, medtem ko ustavna določba takšnega način opravljanja javne službe več ne dopušča in bo posledično potrebno omejiti podeljevanje koncesij za oskrbo s pitno vodo tudi na ravni zakona.

Za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki je povezana z implementacijo 70.a člena Ustave, je Vlada Republike Slovenije ustanovila dve medresorski delovni skupini, in sicer v letu 2017 ter konec leta 2018. Vlada s svojim sklepom ni podaljšala delovanja zadnje medresorske delovne skupine tudi v novem mandatu, saj Ministrstvo za okolje in prostor načrtuje poseben Zakon o gospodarskih javnih službah varstva okolja (ZGJSVO), s katerim bo urejen način izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v skladu z Ustavo. V ta namen je minister za okolje in prostor v maju 2020 ustanovil projektno skupino ter projektni svet, ki imata med drugim kot nalogo pripravo predloga ZGJSVO do konca leta 2020 ter sprejem predloga tega zakona na vladi v mesecu juliju 2021.

Implementacija 70.a člena Ustave Republike Slovenije v zakonodajo bo tako obsegala več korakov. V prvi fazi je na podlagi v maju letošnjega leta sprejete novele Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 65/20) že uvedena možnost sofinanciranja infrastrukture lokalnega pomena iz sklada za vode: občinskih projektov novogradnje ali rekonstrukcije sistemov za oskrbo s pitno vodo za zagotovitev javne oskrbe s pitno vodo, ki jih ni mogoče sofinancirati iz sredstev Evropske unije, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom, in odkupa zasebnih vodovodov s strani občin zaradi zagotovitve javne oskrbe s pitno vodo, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom. Poleg predloga ZGJSVO pa bodo v nadaljevanju predlagane tudi morebitne druge potrebne spremembe zakonodaje, kolikor se bo tekom priprave predloga spremembe ureditve izkazala potreba po prilagoditvi zakonov oziroma drugih predpisov.

V. Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2019

V okviru tega dela Skupnega poročila je pripravljen odziv na Poročilo o izvajanju nalog in pooblastil državnega preventivnega mehanizma (DPM) v letu 2019 po Opcijskem protokolu h Konvenciji proti mučenju in drugim oblikam okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja (opcijski protokol). Opcijski protokol vzpostavlja sistem rednih (preventivnih) obiskov neodvisnih mednarodnih in državnih organov na krajih, kjer je ljudem odvzeta prostost, da bi preprečili mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Iz poročila Varuha je razvidno, da je bilo podanih 244 posamičnih, 38 sistemskih in 126 splošnih priporočil, skupno torej 408, od tega je bilo 163 priporočil sprejetih in uresničenih, 147 sprejetih in neuresničenih, 28 nesprejetih, v 10 primerih ni bilo odziva, v 60 primerih pa se čaka na odziv.

V nadaljevanju so podana vsebinska pojasnila posameznih organov, na katere se priporočila nanašajo. Pojasnila so podana tako, da je najprej navedeno poglavje iz Varuhovega Poročila o izvajanju nalog DPM v letu 2019, v katerem se priporočilo ali navedba varuha, na katero je podan odziv, nahaja, sledi pa odziv pristojnega resorja.

K poglavju 2.1 OBISKI DOMOV STAREJŠIH

Odziv MDDSZ:

Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ) smo pregledali Odzivno poročilo na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2019, pri čemer v nadaljevanju dodajamo odziv Direktorata za socialne zadeve.

Uvodoma sporočamo, da smo se na MDDSZ seznanili s tematskimi poročili in priporočili DPM ob obiskih domov, ki so v pomoč pri podajanju dodatnih pojasnil in priporočil, kot so na primer Usmeritve za delo z osebami z demenco v institucionalnem varstvu starejših in pri pripravi dopolnitev tega dokumenta, v katere so vedno vključene tudi najpogostejše ugotovitve in priporočila dana v okviru DPM. Z večino priporočil se v celoti strinjamo in bomo vodstva domov pozvali, da jih čim prej realizirajo. Za določena priporočila pa bomo v nadaljevanju podali podrobnejša stališča ali dodatno pojasnilo.

Pojasnjujemo, da se še vedno za nekatere domove priporočila nanašajo na vsebine, ki so zelo jasno pojasnjene v zadnjih dopolnitvah Usmeritev za delo z osebami z demenco v institucionalnem varstvu starejših iz leta 2018, zato bomo vodstva izpostavljenih domov na njih ponovno opozorili. Usmeritve jasno določajo kako poteka koncept osebnega spremljanja oseb z demenco. Prav tako jasno povedo, da če domovi ne morejo zagotoviti pogojev za osebno spremljanje brez omejevanja gibanja, morajo potem izvajati določila ZDZdr za varovane oddelke. V dopolnitvah usmeritev najdejo tudi priporočila o obveščanju sodišč in uporabi PVU.

Domovi za starejše se že dalj časa srečujejo s kadrovsko podhranjenostjo, kar je obdobje okužbe COVID-19 samo še potrdilo. Med drugim se na podlagi interventne zakonodaje oziroma uredbe namenja tudi dodatna sredstva za financiranje kadrov na osnovni in socialni oskrbi, kar bo

priпомoglo k reševanju kadrovske stiske v naslednjih dveh letih. Ta kadrovska okrepitev in izboljšanje kadrovskih pogojev v domovih ne bo preložena na pleča uporabnikov oziroma njihovih svojcev.

Prav tako na ministrstvu iščemo vse razpoložljive možnosti (tudi pridobitve EU sredstev) za novogradnje in prenove na področju institucionalnega varstva, namenjene tudi dodatnim kapacitetam in zmogljivostim v varovanih oddelkih, s čimer bi rešili kadrovsko stisko in neustrezne namestitve, na katere opozarja Varuh.

Ob pripravi sprememb in dopolnitev ZDZdr smo se z Ministrstvom za zdravje dogovorili, da bo minister pristojen za socialne zadeve, s sklepom določil mrežo izvajalcev z varovanimi oddelki, pri čemer bomo sledili cilju zagotavljanja namestitev najmanj 12 oseb na 30.000 prebivalcev. MDDSZ pa bo zagotavljalo tudi javno objavo podatkov o prostih kapacitetah v varovanih oddelkih s pomočjo nove aplikacije, ki je v fazi testiranja in bo poenostavila ter zagotovila večjo ažurnost prostih kapacitet v varovanih oddelkih, kot jo trenutno zagotavljamo s pridobivanjem omenjenih podatkov.

V zvezi z navedbami VČP glede prepočasne verifikacije varovanih oddelkov pojasnjujemo, da intenzivno iščemo nove kadrovske okrepitve, s katerimi bi lahko pospešili postopke verifikacije.

V zvezi s priporočilom, ki ga je Varuh naslovil na MDDSZ glede ustrezne predstavitve zastopnikov za duševno zdravje pa pojasnjujemo, da je ministrstvo izvajalcem poslalo dopis s povezavo na seznam zastopnikov in na promocijsko gradivo ter jih pozvalo, da z njimi vzpostavijo stik in organizirajo predstavitve dela zastopnikov za duševno zdravje.

K poglavju 2.2 OBISKI PSIHIATRIČNIH BOLNIŠNIC

Odziv MZ:

Na Ministrstvu za zdravje podrobno preučimo vsako poročilo DPM, katerega sestavni del je tudi informacija o odzivu obiskanega zdravstvenega zavoda na priporočila DPM. V Sloveniji imamo 6 bolnišnic, kjer se lahko omeji pravica do gibanja zaradi zdravljenja duševne motnje. DPM izbira psihiatrične bolnišnice, ki jih bo obiskal, sistemsko preiščeno in skrbno ter od začetka svojega delovanja v letu 2008 vsako leto obiše 2-3 psihiatrične bolnišnice, sam obisk pa izvede na visoki kakovostni ravni (ustrezno usposobljeni strokovnjaki, sodelovanje NVO, obiski so praviloma nenapovedani). Zato na Ministrstvu za zdravje končna poročila DPM ocenjujemo kot zelo kakovostna in jih upoštevamo kot pomemben vir tudi pri načrtovanju ukrepov na področju duševnega zdravja.

K poglavju 2.4 Obiski policijskih postaj

Odziv MNZ:

Na vsa poročila Varuha ob obiskih na policijskih postajah je policija sproti in ažurno odgovorila. Večina napak je bilo odpravljenih že med obiskom Varuha, o napakah so bile obveščene vse enote, v posameznih primerih so morale posamezne enote sprejeti posamezne ukrepe za zmanjšanje napak ugotovljenih pri obiskih Varuha. V letu 2019 je policija nadaljevala z izvajanjem strokovne pomoči na policijskih enotah, ki imajo prostore za pridržanje zaradi zmanjšanja napak na tem področju, ugotovljenih bodisi ob nadzorih ali obiskih Varuha. Glede eventualnih pomanjkljivosti pri opremljenosti prostorov le-te odpravljajo pristojne policijske uprave ali pa pristojne službe MNZ.

Pomanjkljivosti oz. priporočila vezane na zagotavljanje pitne-tekoče vode, zagotavljanje dnevne svetlobe, sprehajališča za pridržane osebe, prostore za odvetnike ipd. odpravljamo v okviru večjih

investicijsko vzdrževalnih del na posameznem objektu. V okviru novih investicij pa so vse zadeve predvidene že v okviru priprave dokumentacije.

Strinjamo se s stališčem Varuha glede skupinskih razgovorov in občasne ne izdelave Uradnih zaznamkov.

Kar se tiče neformalnega vračanja mladoletnih tujcev je bila podana usmeritev, da se mladoletnih tujcev brez spremstva neformalno več ne vrača direktno na Hrvaško, ampak se jih v primeru, da ne podajo namere za mednarodno zaščito namesti v Center za tujce v Postojni, ki jih nato vrača v formalnem postopku, če seveda tamkajšnji CSD oceni, da je to v njihovi najboljši koristi.

K poglavju 2.5 Obisk Centra za tujce

Odziv MNZ:

Policija je o obiskih centra za tujce redno in v roku podala vse odgovore na poročila Varuha.

K poglavju 2.7 Obiski zavodov za prestajanje kazni zapora

Odziv MP:

Iz poročila DPM izhaja, da je bilo v letu 2019 URSIKS podanih skupno 76 priporočil, od katerih je bilo 72 posamičnih, 4 pa sistemska. Priporočila so se nanašala na bivalne razmere, možnosti za aktivnosti, na osebje, na obravnavo zaprtih oseb in oblike dela, na zdravstveno oskrbo, stike z zunanjim svetom, na druge zadeve, dve priporočili pa sta bili glede prehrane.

Večino priporočil je URSIKS sprejela, od teh pa jih je 20 tudi že uresničila, kar kaže da je bilo tudi v letu 2019 veliko priporočil DPM uresničenih oz. so bila sprejeta. Od izdanih priporočil jih 6 ni bilo sprejetih, do dveh pa se URSIKS ni posebej opredelila. Pri neuresničenih je bilo ugotovljeno, da gre predvsem za priporočila, ki za izvedbo oziroma odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti zahtevajo več časa. URSIKS se z ugotovitvami, pobudami in predlogi, ki izhajajo iz obiskov v okviru DPM, redno in ažurno seznanja in se nanje odziva. Spremljanje in uresničevanje priporočil DPM oziroma priprava pojasnil v primerih, ko se URSIKS s priporočili DPM ne strinja, je zato živ in kontinuiran proces sodelovanja. Na to poročilo URSIKS posledično nima posebnih dodatnih stališč.

VI. Uporabljene kratice

- DPM – Državni preventivni mehanizem po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju
- EU – Evropska unija
- Informacija o realizaciji PVČP 2018 – Informacija o realizaciji priporočila Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Štiriindvajsetega rednega letnega poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018
- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- MDS – medresorska delovna skupina
- MF – Ministrstvo za finance
- MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- MJU – Ministrstvo za javno upravo
- MK – Ministrstvo za kulturo
- MNZ – Ministrstvo za notranje zadeve
- MOP – Ministrstvo za okolje in prostor
- MORS – Ministrstvo za obrambo
- MP – Ministrstvo za pravosodje
- MZ – Ministrstvo za zdravje
- MZI – Ministrstvo za infrastrukturo
- MZZ – Ministrstvo za zunanje zadeve
- Odzivno poročilo na PVČP 2019 – Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Petindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2019
- Odzivno poročilo na PVČP DPM 2019 – Odzivno poročilo Vlade Republike Slovenije na Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2019
- PVČP 2018 – Štiriindvajseto redno letno poročila Varuha človekovih pravic za leto 2018
- PVČP 2019 – Petindvajseto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2019
- PVČP DPM 2019 – Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2019
- SE – Svet Evrope
- UE – upravna enota
- UOIM – Urad Vlade za oskrbo in integracijo migrantov
- UVN – Urad Vlade za narodnosti
- Varuh – Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
- VČP – Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
- Vlada – Vlada Republike Slovenije